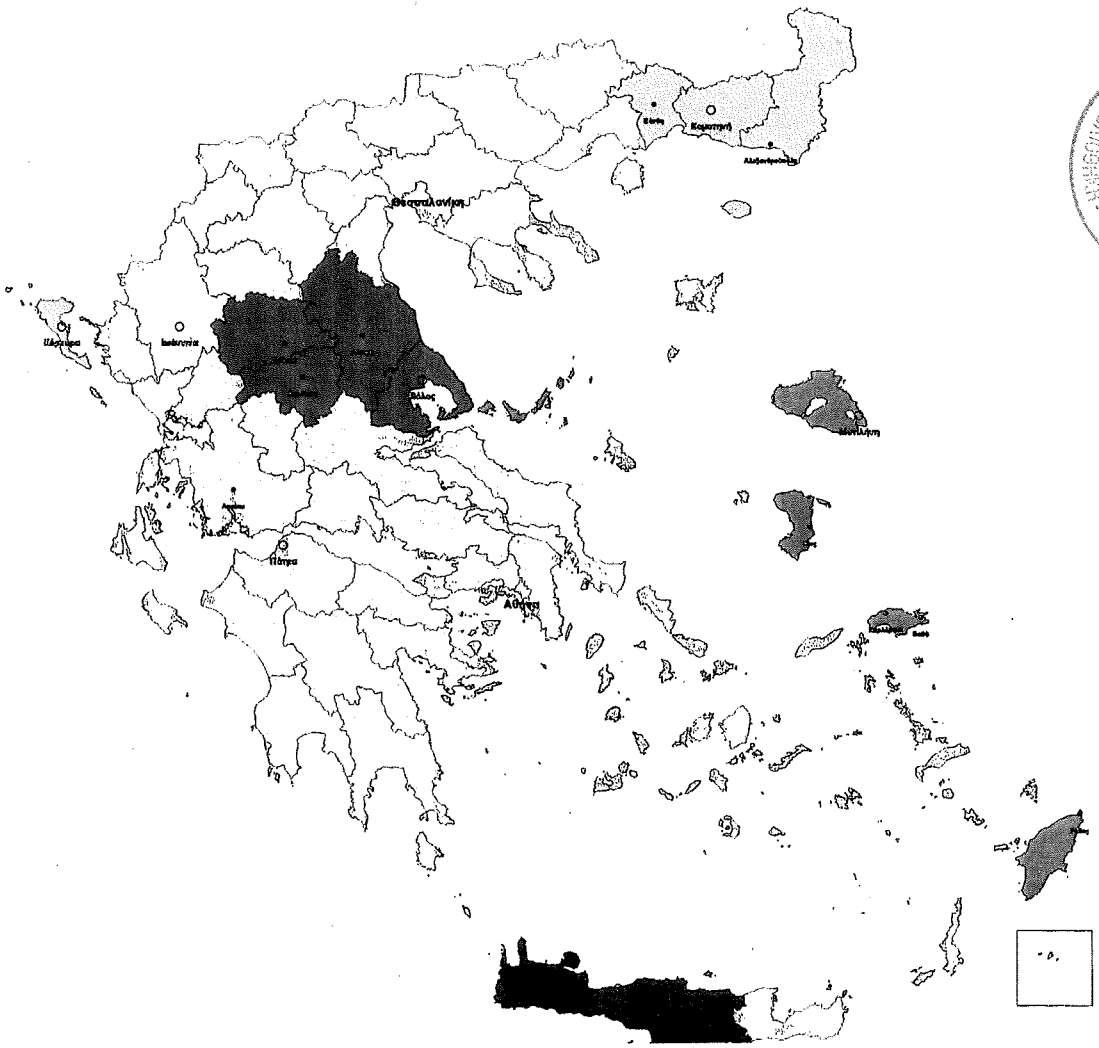
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΣΤΙΚΗΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝ. & ΠΟΛΙΤ. ΕΠΙΣΤ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΗ ΧΩΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

ΓΙΩΤΑ Κ. ΘΕΟΔΩΡΑ΄

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 1998

MET
ECO

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Αντικείμενο - Βασικός Άξονας και Τοποθέτηση του Προβλήματος 1
2. Μεθοδολογία έρευνας 3
3. Περιεχόμενα Διπλωματικής Εργασίας 3
4. Διαδικασίες - Συνεργασίες 4

Α΄ ΜΕΡΟΣ : ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1. Ανάπτυξη ιστορικών σχέσεων πανεπιστημίου - πόλης στο δυτικό χώρο 5
2. Αρχές, τάσεις και κατευθύνσεις στη χωροθέτηση πανεπιστημίων 9
3. Το πανεπιστήμιο στην περιφερειακή και στην τοπική ανάπτυξη 11

Β΄ ΜΕΡΟΣ : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ : ΔΟΜΗ & ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

1. Η ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων ως μέσο των πολιτικών ανάπτυξης 16
2. Οι πολιτικές ίδρυσης των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα 19
3. Κατανομή των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα 21
   - 3.1. Ιστορική αναδρομή ίδρυσης περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα 21
   - 3.2. Διοίκηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα 33
   - 3.3. Παροχές των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στο φοιτητικό τους πληθυσμό 40
4. Αναλυτική παρουσίαση των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα κατά Σχολή και Τμήμα 45
   - 4.1. Πανεπιστήμιο Πατρών 45
     - 4.1.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου 45
     - 4.1.2. Βιβλιοθήκη πανεπιστημίου 47
     - 4.1.3. Φοιτητική Μέριμνα πανεπιστημίου 47
     - 4.1.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες 48
     - 4.1.5. Σχολές & Τμήματα πανεπιστημίου 49
       - 4.1.5.1. Σχολή Θετικών Επιστημών 49
       - 4.1.5.2. Πολυτεχνική ΣΧολή 56
       - 4.1.5.3. Σχολή Επιστημών Υγείας 64
       - 4.1.5.4. Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών 66
       - 4.1.5.5. Ανεξάρτητο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών 70
     - 4.1.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων 71
   - 4.2. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 75
     - 4.2.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου 75
     - 4.2.2. Βιβλιοθήκη πανεπιστημίου 77
     - 4.2.3. Φοιτητική Μέριμνα πανεπιστημίου 78
     - 4.2.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες 79

4.2.5. Σχολές & Τμήματα πανεπιστημίου 79
4.2.5.1. Φιλοσοφική Σχολή 79
4.2.5.2. Σχολή Θετικών Επιστημών 84
4.2.5.3. Σχολή Επιστημών Υγείας 89
4.2.5.4. Σχολή Επιστημών Αγωγής 91
4.2.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων 93
4.3. Πανεπιστήμιο Θράκης 97
4.3.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου 97
4.3.2. Βιβλιοθήκη πανεπιστημίου 99
4.3.3. Φοιτητική Μέριμνα πανεπιστημίου 101
4.3.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες 102
4.3.5. Σχολές & Τμήματα πανεπιστημίου 102
4.3.5.1. Τμήματα Πανεπιστημίου Θράκης (Κομοτηνή) 102
4.3.5.2. Πολυτεχνική Σχολή 106
4.3.5.3. Τμήματα Πανεπιστημίου Θράκης (Αλεξανδρούπολη) 110
4.3.5.4. Σχολή Επιστημών Αγωγής 111
4.3.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων 112
4.4. Πανεπιστήμιο Κρήτης 120
4.4.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου 120
4.4.2. Βιβλιοθήκη πανεπιστημίου 121
4.4.3. Φοιτητική Μέριμνα πανεπιστημίου 123
4.4.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες 123
4.4.5. Σχολές & Τμήματα πανεπιστημίου 124
4.4.5.1. Φιλοσοφική Σχολή 124
4.4.5.2. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών 129
4.4.5.3. Σχολή Επιστημών της Αγωγής 133
4.4.5.4. Σχολή Θετικών Επιστημών 136
4.4.5.5. Σχολή Επιστημών Υγείας 143
4.4.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων 145
4.5. Πολυτεχνείο Κρήτης 149
4.5.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πολυτεχνείου 149
4.5.2. Βιβλιοθήκη πολυτεχνείου 150
4.5.3. Φοιτητική Μέριμνα πολυτεχνείου 150
4.5.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες 151
4.5.5. Σχολές & Τμήματα πολυτεχνείου 152
α. Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης 152
β. Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων 154
γ. Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών 155
δ. Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος 157
4.5.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων 157
4.6. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας 161
4.6.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου 161
4.6.2. Βιβλιοθήκη πανεπιστημίου 163
4.6.3. Φοιτητική Μέριμνα πανεπιστημίου 165
4.6.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες 166

4.6.5. Σχολές & Τμήματα πανεπιστημίου 166
4.6.5.1. Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου 166
4.6.5.2. Σχολή Τεχνολογικών Επιστημών 168
4.6.5.3. Σχολή Επιστημών Υγείας 173
4.6.5.4. Ανεξάρτητο Τμήμα Ε.Φ.Α.Α. 175
4.6.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων 176
4.7. Πανεπιστήμιο Αιγαίου 184
4.7.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου 184
4.7.2. Βιβλιοθήκη πανεπιστημίου 186
4.7.3. Φοιτητική Μέριμνα πανεπιστημίου 188
4.7.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες 189
4.7.5. Σχολές & Τμήματα πανεπιστημίου 189
4.7.5.1. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών 189
4.7.5.2. Σχολή Επιστημών της Διοίκησης 193
4.7.5.3. Σχολή Θετικών Επιστημών 195
4.7.5.4. Σχολή Ελληνικών & Μεσογειακών Σπουδών 196
4.7.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων 198
4.8. Ιόνιο Πανεπιστήμιο 205
4.8.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου 205
4.8.2. Βιβλιοθήκη πανεπιστημίου 207
4.8.3. Φοιτητική Μέριμνα πανεπιστημίου 209
4.8.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες 209
4.8.5. Σχολές & Τμήματα πανεπιστημίου 209
α. Τμήμα Ιστορίας 209
β. Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας 210
γ. Τμήμα Μουσικών Σπουδών 211
δ. Τμήμα Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας 212
4.8.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων 213

Γ΄ ΜΕΡΟΣ : ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ - ΠΟΛΗΣ

1. Συμπεράσματα από την έως τώρα λειτουργία και ανάπτυξη των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα 219
1.1. Πανεπιστήμιο Πατρών 219
1.2. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 221
1.3. Πανεπιστήμιο Θράκης 224
1.4. Πανεπιστήμιο Κρήτης 225
1.5. Πολυτεχνείο Κρήτης 226
1.6. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας 227
1.7. Πανεπιστήμιο Αιγαίου 229
1.8. Ιόνιο Πανεπιστήμιο 231

2. Προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα περιφερειακά πανεπιστήμια στην Ελλάδα 233

3. Ομαδοποίηση των περιφερειακών πανεπιστημίων της Ελλάδας σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά ίδρυσης, χωροθέτησης, ανάπτυξης και λειτουργίας τους 237

4. Σκέψεις για ένα συνολικότερο και αποτελεσματικότερο πλαίσιο παρεμβάσεων στα περιφερειακά πανεπιστήμια της Ελλάδας 241

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

α/α	Θέμα Πίνακα		σελ.
1	Κατανομή των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα		24
2-1	Διάρθρωση Πανεπιστημίου Πατρών		25
2-2	Διάρθρωση Πανεπιστημίου Ιωαννίνων		26
2-3	Διάρθρωση Πανεπιστημίου Θράκης		27
2-4	Διάρθρωση Πανεπιστημίου Κρήτης		28
2-5	Διάρθρωση Πολυτεχνειου Κρήτης		29
2-6	Διάρθρωση Πανεπιστημίου Θεσσαλίας		30
2-7	Διάρθρωση Πανεπιστημίου Αιγαίου		31
2-8	Διάρθρωση Ιόνιου Πανεπιστημίου		32
Χ-1α	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Πατρών (Πάτρα)		73
Χ-2α	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Ιωάννινα)		95
Χ-3α	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θράκης (Κομοτηνή)		115
Χ-3β	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θράκης (Ξάνθη)		117
Χ-3γ	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θράκης (Αλεξανδρούπολη)		119
Χ-4α	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ρέθυμνο)		147
Χ-4β	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ηράκλειο)		148
Χ-5α	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πολυτεχνείου Κρήτης (Χανιά)		159
Χ-6α	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Βόλος)		178
Χ-6β	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Λάρισα)		180
Χ-6γ	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Καρδίτσα)		181
Χ-6δ	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Τρίκαλα)		182
Χ-6ε	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Αθήνα)		183
Χ-7α	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Μυτιλήνη)		200
Χ-7β	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Χιος)		201
Χ-7γ	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Σάμος)		202
Χ-7δ	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Ρόδος)		203
Χ-7ε	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Αθήνα)		204
Χ-8α	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Ιόνιου Πανεπιστημίου (Κέρκυρα)		216
Χ-8β	Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Ιόνιου Πανεπιστημίου (Αθήνα)		218
3	Ομαδοποίηση των Περιφερειακών Πανεπιστημίων της Ελλάδας		240
Π-1	Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Πατρών	Παράρτημα	2
Π-2	Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	Παράρτημα	3
Π-3	Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Θράκης	Παράρτημα	4
Π-4	Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Κρήτης	Παράρτημα	5
Π-5	Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πολυτεχνείου Κρήτης	Παράρτημα	6
Π-6	Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	Παράρτημα	7
Π-7	Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Αιγαίου	Παράρτημα	8
Π-8	Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Ιόνιου Πανεπιστημίου	Παράρτημα	9

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΕΔΙΩΝ & ΧΑΡΤΩΝ

α/α	Θέμα Σχεδίου		σελ.
1.	Διαίρεση της Ελλάδας σε Προγραμματικές Περιφέρειες (Ν. 1622/1986)	Παράρτημα	10
2.	Πόλοι Ανάπτυξης (1973-1987) & Κ.Ε.Π.Α. (1979)	Παράρτημα	10

α/α	Θέμα Χάρτη		σελ.
1.	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στην Ελλάδα	Παράρτημα	
2.	Πληθυσμός πόλεων με Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	Παράρτημα	
3.	Περιφερειακά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στην Ελλάδα	Παράρτημα	
4.	Χωρική κατανομή φοιτητικού πληθυσμού Περιφερειακών Α.Ε..Ι	Παράρτημα	
5.	Τύπος χωροθέτησης & ανάπτυξης κτιριακών εγκαταστάσεων των Περιφερειακών Α.Ε..Ι	Παράρτημα	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Αντικείμενο - Βασικός Άξονας και Τοποθέτηση του Προβλήματος

Οι σχέσεις αλληλεξάρτησης που αναπτύσσονται μεταξύ πανεπιστημίου και πόλης αποτελούν αντικείμενο για το οποίο συχνά διατυπώνονται απόψεις εκ διαμέτρου αντίθετες. Αυτό οφείλεται, τόσο στις μεταβολές ιστορικών συνθηκών, όσο και στις διαφορετικές αντιλήψεις που εμφανίζονται για το ρόλο του πανεπιστημίου, ως θεσμού και των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας ως μέρους της κοινωνίας.

Οι διαμετρικά αντίθετες απόψεις ξεκινούν από τους υπέρμαχους της αναγκαιότητας το πανεπιστήμιο να είναι μέσα και μάλιστα στην "καρδία" της πόλης και φθάνει στους υπερασπιστές της άποψης ότι το πανεπιστήμιο πρέπει να είναι στην περίμετρο ή και σε απόσταση από την πόλη. Τα γεγονότα των ταραχών στα αμερικάνικα πανεπιστήμια, αλλά και στην Ευρώπη, με τα γεγονότα του Βερολίνου και του Μάη του 1968 στο Παρίσι, στο τέλος της δεκαετίας του 1960 προσέδωσαν στις απόψεις αυτές έντονα το πολιτικό στοιχείο στις χωρικές επιλογές.

Με την αύξηση του αριθμού των φοιτητών και την αλλαγή του τρόπου σπουδών, τις τελευταίες δεκαετίες δημιουργείται η ανάγκη επέκτασης των ακαδημαϊκών εγκαταστάσεων. Παράλληλα, η αδυναμία ενός ήδη διαμορφωμένου και διαρκώς επεκτεινόμενου αστικού ιστού, με τα γνωστά προβλήματα ανυπαρξίας ελεύθερων γηπέδων, υψηλών τιμών γης, δυσαναλογίας υπαίθριου - δομημένου χώρου, υπερσυγκέντρωσης λειτουργιών, καθώς και η αυξημένη ανάγκη των ιδρυμάτων σε χώρους, οδήγησαν παράλληλα με τους πιο πάνω λόγους ή στην πλήρη μετεγκατάσταση ή στην αποκέντρωση ορισμένων πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων. Ολοι αυτοί οι λόγοι παράλληλα με γενικότερες αναπτυξιακές πολιτικές επιλογές ωρίμασαν μια πολιτική περιφερειακής αποκέντρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα μετά το 1970.

Η διπλή χωροθέτηση των εγκαταστάσεων των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στο κέντρο της πόλης και λίγω έξω από αυτήν είναι δυνατόν να μην παρεμποδίζει την ομαλή λειτουργία τους, αφού με την εξέλιξη στο χώρο της τεχνολογίας και κυρίως των τηλεπικοινωνιών, δίνεται η δυνατότητα η χωρική γειτνίαση των εγκαταστάσεων να μην αποτελεί πάντοτε παράγοντα καθοριστικής σημασίας. Εντούτοις, η διατήρηση ορισμένων πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων στο κέντρο της πόλης επιτρέπει τη διατήρηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής λειτουργίας και κατά συνέπεια του ακαδημαϊκού πληθυσμού στα κέντρα των πόλεων, με παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων που αναφέρονται στην πανεπιστημιακή κοινότητα και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, συμβάλλοντας στη διατήρηση της "ζωντάνιας" αυτών των χώρων, καθώς και στη διαφύλαξη του αρχικού ρόλου και χαρακτήρα τους.

Τα θέματα της οργάνωσης και της χωροθέτησης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων, καθώς και οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ πανεπιστημίου και πολεοδομικού ιστού φάνηκαν να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για πάρα πέρα διερεύνηση από τις πρώτες κιόλας προσεγγίσεις του θέματος, στη διάρκεια των σπουδών της γράφουσας στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π., χωρίς όμως με τις συγκεκριμένες εργασίες[1] να εξαντλείται η προβληματική, αφού παρόμοια παραδείγματα εμφανίζονται και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας.

[1] Θεοδωρά Π., Γκίκα Π., *Πανεπιστήμιο και Πόλη. Η περίπτωση της Αθήνας*, Διάλεξη στο πλαίσιο των σπουδών στο Ε.Μ.Π στον Τομέα 2: Πολεοδομίας-Χωροταξίας, Επιβλέποντες: Μαντουβάλου Μ, Κοσμάκη Τζ., Ε.Μ.Π, Αθήνα, Ιούλιος 1992.

Στην Ελλάδα αποτελεί αντικείμενο έρευνας τα τελευταία 20 χρόνια, αλλά με περιορισμένο αριθμό εργασιών και ερευνών, έτσι ώστε αρκετές πτυχές του θέματος να μην έχουν διερευνηθεί έως σήμερα, γεγονός που έγινε αντιληπτό, τόσο κατά την περίοδο ολοκλήρωσης της διάλεξης "Πανεπιστήμιο και Πόλη. Η περίπτωση της Αθήνας", όσο και κατά την περίοδο εκπόνησης της Διπλωματικής "Ε.Μ.Π και κέντρο Αθήνας. Υφιστάμενες αλληλεπιδράσεις και προοπτικές". Η βιβλιογραφική, καθώς και η χαρτογραφική υποστήριξη - υπόβαθρα, συμβατικά ή ψηφιοποιημένα, σε διάφορες κλίμακες - ήταν ελλειπής. Ετσι, αρκετά από τα στοιχεία που προέκυψαν, κατά τη διάρκεια εκπόνησης των υποχρεωτικών αυτών εργασιών στο Ε.Μ.Π, αποτέλεσαν προϊόν πρωτογενούς επεξεργασίας. Για να αξιοποιηθούν τα αποτελέσματα των εργασιών αυτών, αλλά και επειδή το θέμα "πανεπιστήμιο και πόλη" εξακολουθεί να παρουσιάζει ενδιαφέρον και να βρίσκεται στην επικαιρότητα, η γράφουσα, τελειόφοιτος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Αστικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πάντειου Πανεπιστημίου, αποφάσισε να ασχοληθεί με το ίδιο θέμα, στο πλαίσιο της Διπλωματικής της Εργασίας, με τίτλο "Τυπολογική χωρική προσέγγιση των περιφερειακών πανεπιστημίων στην πόλη".

Η Διπλωματική Εργασία, που ασχολείται με τη διερεύνηση των περιφερειακών πανεπιστημίων της Ελλάδας όσον αφορά στην πολιτική ίδρυσής τους, την ιστορίας τους και τα προβλημάτα που αντιμετωπίζουν, καθώς και στην καταγραφή των κτιριακών τους εγκαταστάσεων σε σχέση με τη θέση τους ως προς τον αστικό ιστό των πόλεων όπου αυτά λειτουργούν και ουσιαστικά αποτελεί μια πρώτη προσέγγιση και προεργασίας για την υπό εκπόνηση Διδακτορική Διατριβή[2] της γράφουσας στο Ε.Μ.Π. Επιχειρείται έτσι η διερεύνηση και η προσέγγιση της χωροθέτησης των υπό εξέταση Α.Ε.Ι. στις ελληνικές πόλεις, καθώς και του μεταξύ τους είδους των χωροταξικών και πολεοδομικών αλληλεπιδράσεων και επιπτώσεων, ειδωμένων αποκλειστικά μέσα από την έρευνα των πανεπιστημιακών χώρων και όχι της πόλης όπου βρίσκονται, ζήτημα που βρίσκεται εξάλλου ήδη υπό διερεύνηση[3].

Η διαχρονική διερεύνηση των επιπτώσεων των περιφερειακών πανεπιστημίων στα αστικά κέντρα της χώρας έχει ως βασικό άξονα έρευνας την προσέγγιση όλων των πτυχών που σχετίζονται με το θέμα, μεταξύ των οποίων το είδος των πανεπιστημίων, π.χ. θεωρητικής ή θετικής κατεύθυνσης, το μέγεθος των πανεπιστημίων όσον αφορά στο πλήθος των ειδικοτήτων, η δυναμικότητα των πανεπιστημίων, πλήθος δηλαδή φοιτητών, εκπαιδευτικού προσωπικού, ερευνητικού προσωπικού, καθώς και του διοικητικού προσωπικού, ο τρόπος χωροθέτησης του συνόλου του πανεπιστημίου, π.χ. στην Πάτρα μια χωροθέτηση των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων, στην Θράκη, τρεις χωροθετήσεις των εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου, καθώς και αν οι πανεπιστημιακές εγκαταστάοεις βρίσκονται μέσα στον αστικό ιστό ή έξω από αυτόν, π.χ. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Αιγαίου, Ιόνιο και Πάτρας, Ιωαννίνων αντίστοιχα.

Διερευνάται έτσι, αν και κατά πόσο μπορούν να επιδράσουν και να επηρρεάσουν τα παραπάνω ζητήματα τη δομή και τη λειτουργία των ελληνικών αστικών κέντρων. Θα πραγματοποιηθεί

Θεοδωρά Π., Γκίκα Π., *Ε.Μ.Π και κέντρο Αθήνας. Υφιστάμενες αλληλεπιδράσεις και προοπτικές*, Διπλωματική στο πλαίσιο των σπουδών στο Ε.Μ.Π στον Τομέα 2: Πολεοδομίας-Χωροταξίας, Επιβλέποντες: Μαντουβάλου Μ, Κοσμάκη Τζ., Ε.Μ.Π, Αθήνα, Μάρτιος 1993.

[2] Επιστημονική υπεύθυνη στην υπό εκπόνηση Διδακτορική Διατριβή της γράφουσας στο Ε.Μ.Π. είναι η κ. Μαντουβάλου Μ., Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ε.Μ.Π και μέλη της Τριμελούς Επιτροπής η κ. Παναγιωτάτου Ελ., Καθηγήτρια Ε.Μ.Π και ο κ. Λουκάκη Π., Καθηγητή Παντείου Πανεπιστημίου.

[3] Η σχέση πανεπιστημίου πόλης διερευνάται ήδη και από την πλευρά της πόλης στο πλαίσιο της υπό εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής της γράφουσας στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π.

επίσης, μια πρώτη προσέγγιση του αν και κατά πόσο υπεισέρχονται ζητήματα οικονομικών σχέσεων, όπως επιπτώσεις στην τοπική αγορά όσον αφορά καταναλωτικά είδη, είδη εξοπλισμού, συντήρησης κ.ά και κοινωνικών σχέσεων, όπως οι σχέσεις της πανεπιστημιακής κοινότητας με τους κατοίκους των πόλεων, η επίδραση του πανεπιστημίου στη διαδικασία προώθησης της γνώσης και της ενημέρωσης κ.ά. Ολα αυτά όμως σε επίπεδο μιας αρχικής προσέγγισης, χωρίς να τεκμηριώνονται με έρευνα πεδίου.

Ετσι, αυτό που φαίνεται να παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, σε αυτήν τη φάση έρευνας, είναι μια πρώτη εκτίμηση του είδους της σχέσης πανεπιστημίου και αστικού κέντρου, σε σχέση με τη θέση του ως προς τον αστικό ιστό, δηλαδή εντός ή εκτός αυτού.

2. Μεθοδολογία έρευνας

Όσον αφορά στη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, σε πρώτη φάση πραγματοποιήθηκε συστηματική διερεύνηση της σχετικής με το αντικείμενο βιβλιογραφίας, ενώ ακολούθησε η συλλογή και κωδικοποιήση στοιχείων σχετικά με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας, αλλά και τις κτιριακές εγκαταστάσεις των ελληνικών περιφερειακών πανεπιστημίων, σε συνάρτηση της θέσης τους ως προς την πόλη που βρίσκονται, σε οποιοδήποτε μορφή υπάρχουν, όπως κείμενα, υπόβαθρα, στατιστικά στοιχεία κλπ.

Επιχειρήθηκε έτσι ο εντοπισμός και η καταγραφή των χαρακτηριστικών των πανεπιστημίων και όχι των αστικών κέντρων όπου αυτά λειτουργούν. Από τη συστηματική διερεύνηση και προβολή στο μέλλον της δομής των χαρακτηριστικών των περιφερειακών πανεπιστημίων αναδείχθηκε η δυναμική εξέλιξη τους. Επιχειρήθηκε επίσης η χαρτογραφική απεικόνηση της θέσης τους σε εθνικό επίπεδο, χωρίς να υπεισέρχεται θέμα χαρτογράφισής τους σε επίπεδο πόλης. Εντούτοις, πραγματοποιείται καταγραφή των εγκαταστάσεων τους, όπου παρουσιάζονται μεταξύ άλλων οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις, ο αριθμός κτιρίων και τα υφιστάμενα κελύφη, καθώς και οι νέες ή/και οι προβλεπόμενες κτιριακές εγκαταστάσεις εντός ή εκτός αστικού ιστού.

3. Περιεχόμενα Διπλωματικής Εργασίας

Η ανάλυση και η παρουσίαση της Διπλωματικής Εργασίας υλοποιείται με ένα εισαγωγικό και σε τρια βασικά μέρη ανάλυσης. Συγκεκριμένα, στην εισαγωγή διατυπώνεται το αντικειμένο της Διπλωματικής Εργασίας, ο βασικός άξονας ανάλυσής της, η τοποθέτηση του προβλήματος, καθώς και αναφορά - σε γενικές γραμμές - στη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, καθώς και στα περιεχόμενά της.

Ετσι, στο πρώτο μέρος αναλύεται η ανάπτυξη των ιστορικών σχέσεων πανεπιστημίου και πόλης στο δυτικό χώρο, οι αρχές, οι τάσεις και οι κατευθύνσεις στη χωροθέτηση πανεπιστημιακών μονάδων, καθώς και ο ρόλος που μπορεί να έχει το πανεπιστημίου στην περιφερειακή, αλλά και στην τοπική ανάπτυξη. Στο δεύτερο μέρος το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στα υπό εξέταση περιφερειακά πανεπιστήμια της χώρας και διερευνόνται ζητήματα όπως η χρησιμοποίησή τους ως μέσο περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και οι πολιτικές ίδρυσής τους, ενώ πραγματοποιείται αναλυτική διαχρονική παρουσίαση της ιστορίας τους με έμφαση τη σημερινή τους διάρθρωση όσον αφορά στο πλήθος και το είδος των επί μέρους Σχολών και Τμημάτων τους

Στο τρίτο και τελευταίο μέρος επιχειρείται η συνθετική προσέγγιση της σχέσης πανεπιστημίου πόλης, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιείται η εξαγωγή συμπεράσματα όσον αφορά στην οργάνωση, λειτουργία και χωροθέτηση των περιφερειακών πανεπιστημίων, καθώς και των προβλημάτων που αυτά αντιμετωπίζουν. Σημαντική θεωρείται η προσπάθεια ομαδοποίησης των υπό εξέταση περιφερειακών πανεπιστημίων με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, καθώς και η εξαγωγή και η διατύπωση σκέψεων παρεμβάσεων για τη συνολικότερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων των συγκεκριμένων πανεπιστημίων, απ' όπου προκύψουν και οι βασικοί άξονες στους οποίους θα υπάρξει περαιτέρω εμβάθυνση στο πλαίσιο της υπό εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής.

4. Διαδικασίες - Συνεργασίες

Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω ειλικρινά τον Καθηγητή Παύλο Λουκάκη για την ουσιαστική και επικοδομητική παρακολούθηση της συγκεκριμένης ερευνητικής προσπάθειας, αλλά και για τις πολύτιμες παρατηρήσεις του κατά τη διάρκεια εκπόνησης της Διπλωματικής μου Εργασίας, καθώς και τους Καθηγητές κ. Αθ. Παπαδασκαλόπουλο και κ. Ηλ. Σιδηρόπουλο, που ως μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, με τις εύστοχες υποδείξεις τους συνέβαλαν καθοριστικά στην ολοκλήρωση αυτής της προσπάθειας.

Θα ήταν σημαντική παράλειψη αν δεν εξέφραζα τις ολόψυχες ευχαριστίες μου προς τα μέλη του διοικητικού προσωπικού των Υπηρεσιών των υπό εξέταση περιφερειακών πανεπιστημίων, αφού χωρίς την υποστήριξή τους με το κατάλληλο υλικό θα ήταν αδύνατη η ολοκλήρωση ενός θέματος, που έχει την ιδιαιτερότητα να στηρίζεται σε δεδομένα που αρκετές φορές διαφοροποιούνται ταχύτατα. Απαιτείται έτσι συνεχής διασταύρωση και ανατροφοδότησή τους σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες τροποποιήσεις και εισροές. Η βοήθειά τους ήταν τόσο ουσιαστική που η γεωγραφική απόσταση τελικά περιορίστηκε σε παράμετρο δευτερεύουσας σημασίας.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω ειλικρινά το διπλωματούχο Ηλεκτρολόγο Μηχανικό του Ε.Μ.Π. και υπεύθυνο του Τμήματος Η/Υ του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πάντειου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Σπουδών, Χάρη Κωστελέτο, για τη σημαντική βοήθειά του όσον αφορά στο υποστηρικτικό χαρτογραφικό υλικό της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας.

Γιώτα Κ. Θεοδωρά
Ιούνιος 1998

Α΄ΜΕΡΟΣ : ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1. Ανάπτυξη ιστορικών σχέσεων πανεπιστημίου - πόλης στο δυτικό χώρο

Η εξέλιξη της σχέσης πανεπιστημίου - πόλης μπορεί να ερμηνευθεί ιστορικά μέσα από την παρουσίαση των επιδράσεων των κοινωνικών δεδομένων και των αντιλήψεων της κάθε εποχής στη δομή και την οργάνωση των πανεπιστημιακών χώρων. Ειδικότερα όσον αφορά στην ανάπτυξη των ιστορικών σχέσεων πανεπιστημίου - πόλης στο δυτικό χώρο, που αποτελεί και το αντικείμενο του συγκεκριμένου κεφαλαίου, η παρουσίασή της πραγματοποιείται σε τρεις χρονικές περιόδους που θεωρούνται και ως οι πλέον χαρακτηριστικές και αντιπροσωπευτικές για να ερμηνεύσουν τη εξέλιξη αυτής της σχέσης. Οι περίοδοι αυτοί είναι ο Μεσαίωνας, η Αναγέννηση και τα νεότερα χρόνια.

Τα πρώτα πανεπιστήμια, δημιούργημα της Μεσαιωνικής Δύσης, συναντώνται με τον λατινικό όρο "universitas"[1], που δηλώνει συσσωματώσεις δασκάλων ή φοιτητών στα τέλη του 12ου αρχές του 13ου αιώνα και έχει ήδη χρησιμοποιηθεί για τις επαγγελματικές συντεχνίες[2]. Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι μεσαιωνικές συντεχνίες της Ιταλίας αποτελούν το υπόβαθρο δημιουργίας των "δήμων" (commune), σχηματισμοί πολιτικού χαρακτήρα στους οποίους συμμετέχουν οι ισχυρότεροι οικονομικά κάτοικοι μιας πόλης ή μιας περιοχής. Οι θεσμοί και ο τρόπος οργάνωσής τους δίνουν το πρότυπο στους πανεπιστημιακούς σχηματισμούς της Ιταλίας. Ετσι, το πρώτο ίδρυμα στον ευρωπαϊκό χώρο, το οποίο δικαιούται τον τίτλο "πανεπιστήμιο" είναι της Μπολώνια[3].

Σχολές ήδη υπάρχουν, τόσο στη Δύση, όσο και στην Ανατολή, αλλά η δομή και η οργάνωσή τους δεν είναι αυτές που θα δικαιολογούσαν το χαρακτηρισμό τους ως "πανεπιστήμια". Στη Μεσαιωνική Δύση για πρώτη φορά "...οι δάσκαλοι ενώνονται σε ένα σώμα που απολαμβάνει περισσότερα ή λιγότερα προνόμια και αυτονομία. Δάσκαλοι διαφόρων αντικειμένων διδάσκουν στον ίδιο χώρο και είναι ενωμένοι κάτω από ενιαίο οργανισμό. Οι σπουδές ομαδοποιούνται σε επιμέρους κλάδους και οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να ανήκουν αποκλειστικά σε ένα από αυτούς. Χαρακτηρίζεται γραμμή που καθορίζει το είδος και το χρόνο των σπουδών, ο φοιτητής εξετάζεται στο τέλος της περιόδου και παίρνει ένα τίτλο. Ολα αυτά τα οφείλουμε στο Μεσαίωνα στη μορφή που τα έχουμε σήμερα".[4] Οι συσσωματώσεις δασκάλων και φοιτητών, ανεξάρτητα από το ποίος κάθε φορά έχει την πρωτοβουλία οργάνωσής τους, προηγούνται της επίσημης, τυπικής αναγνώρισής τους από τις αρχές. Ετσι, στην περίπτωση της Μπολώνια "η συντεχνία είναι προϊόν της φοιτητικής πρωτοβουλίας και οι καθηγητές υποτάσσονται σε αυτή γύρω στο 1193, ενώ η αστική κοινότητα την αναγνωρίζει το 1250"[5]. Αντίθετα στο Παρίσι το πανεπιστήμιο προέρχεται από τη "συντεχνία των δασκάλων, εμφανίζεται μετά το 1170 και το 1215, το αργότερο,

[1] Ελευθερουδάκη, *Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό*, εκδόσεις Ελευθερουδάκη Α.Ε., τόμος 10ος, Αθήνα 1930, σελ. 396, όπου αναφέρεται ότι τα πανεπιστήμια του 13ου αιώνα προκύπτουν από τη μετάλαξη των "societates", που στηρίζονται σε ένα είδος συμβολαίου ανάμεσα σε δάσκαλο και τους φοιτητές, σε "universitas".

[2] Συντεχνίες : ενώσεις που διαμορφώνονται κατά κλάδους από μικρές ομάδες ανθρώπων με κοινές επαγγελματικές επιδιώξεις.

[3] Κωτσιόπουλος Τ., Συνάντηση Εργασίας με θέμα : *Ζητήματα αποκέντρωσης πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων σε αστικές περιοχές. Οψεις της Ιταλικής και Ελληνικής εμπειρίας*, Αθήνα 31/1/1992.

[4] Κωτσιόπουλος Τ., Το σημερινό Πανεπιστήμιο μέσα από την ανάλυση των πρώτων πανεπιστημιακών θεσμών. Το Μεσαιωνικό Φοιτητικό Πανεπιστήμιο της Bologna, *Σύγχρονα Θέματα*, 1ος Χρόνος, τεύχος 4, Ανοιξη 1979, σελ. 41-42.

[5] Μπενβενίστε Ρίκα, Τα Μεσαιωνικά πανεπιστήμια. Κοινωνικές όψεις και πολιτικός ρόλος, Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου με τίτλο *Πανεπιστήμιο : Ιδεολογία & Παιδεία*, τόμος Α΄, Αθήνα 1989, σελ. 70.

πετυχαίνει την αναγνώρισή του από τον Πάπα"[6]. Η δημιουργία των πρώτων πανεπιστημιακών χώρων αποτελούν απόρροια, τόσο των κοινωνικών μεταβολών τις εποχής που συμβάλλουν στη σταδιακή ανάπτυξη της μεσαίας τάξης, όσο και στη "δίψα για γνώση" σε μια περίοδο πνευματικής και καλλιτεχνικής άνθισης, όπως αυτή του 12ου αιώνα.

Η σύνθεση του φοιτητικού πληθυσμού των πανεπιστημίων του 13ου αιώνα είναι ετερογενής και η πλειονότητά της προέρχεται από τη μεσαία τάξη, που επιδιώκει με αυτό τον τρόπο την προβολή, την ισχυροποίηση της κοινωνικής της θέσης, αλλά κυρίως την εξασφάλιση της συνέχειάς της. Η οικονομική δυνατότητα των φοιτητών της μεσαίας τάξης τους δίνει την ευκαιρία δημιουργίας συσσωματώσεων, όπου η σχέση τους με τους δασκάλους είναι σχέση "εργοδότη-εργαζόμενου". Αυτού του είδους οι σχηματισμοί ανησυχούν τις πολιτικές και θρησκευτικές αρχές, εξαιτίας της σχετικής αυτονομίας που διαθέτουν. Ετσι, τόσο οι πολιτικές, όσο και οι θρησκευτικές αρχές προσπαθούν να θέσουν υπό τον έλεγχό τους την παιδεία, που με αυτόν τον τρόπο θα καταφέρουν να στελεχώσουν τη γραφειοκρατία των υπηρεσιών τους και να εξασφαλίσουν τους απαραίτητους συμμάχους στην εξουσία τους. Σταδιακά η εκκλησιαστική και η κρατική εξουσία καταφέρουν να πάρουν υπό την εξουσία τους τη διεύθυνση των πανεπιστημίων, εκφυλίζοντας με αυτό τον τρόπο τις φοιτητικές ενώσεις.

Η τάξη των ευγενών ήδη από το 15ο αιώνα διεισδύει σε μεγαλύτερη κλίμακα στο χώρο του πανεπιστημίου, προσανατολιζόμενη κυρίως στις ανθρωπιστικές σπουδές και απολαμβάνοντας ιδιαίτερη μεταχείριση σε σχέση με τους υπόλοιπους. Ετσι, η εκπαίδευση αρχίζει να αλλάζει χαρακτήρα και να οργανώνεται πλέον σύμφωνα με τα πρότυπα των ευγενών. Διαμορφώνονται έτσι κλειστές ομάδες αποτελούμενες από πανεπιστημιακούς, όπως συμβαίνει και στην τάξη των ευγενών, που πιστεύουν στην αντιστοιχία επιστήμης - ευγένειας και διεκδικούν τίτλους τιμής[7].

Αξίζει να σημειωθεί ότι, αυτή η κηδεμονία της γνώσης από την εκκλησία, η έλλειψη ελευθερίας στην σκέψη και την έρευνα, καθώς και η διάθεση απομόνωσής της από τον κοινωνικό περίγυρο, εκφράζονται και στην αρχιτεκτονική μορφή των πανεπιστημίων της εποχής. Ετσι, η κλειστή φρουριακή οργάνωσή τους τα απομονώνει από τη ζωή της πόλης, ανεξάρτητα από τη θέση τους ως προς αυτή. Συχνά οι σπουδαστές, ως υπότροφοι με δικά τους έξοδα, ζουν σε κοινόβια μέσα στο χώρο του πανεπιστημίου, που ονομάζονται κολλέγια (collegia). Τέτοιο κολλέγιο ήταν αρχικά και η Σορβόννη στο Παρίσι. Ο θεσμός του κολλεγίου μεταφέρεται στην Αγγλία, το δεύτερο μισό του 12ου αιώνα ή - σύμφωνα με άλλες πηγές - στις αρχές του 13ου αιώνα, όταν μια ομάδα δασκάλων φεύγει από το πανεπιστήμιο του Παρισιού και δημιουργεί το πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Η δημιουργία πανεπιστημίων από την αποχώρηση δασκάλων και φοιτητών δεν είναι σπάνια τη μεσαιωνική περίοδο. Το Καίμπριτζ οφείλει τη δημιουργία του στην αποχώρηση πανεπιστημιακών, το 1202 - με επίσημη αναγνώριση το 1318 - από την Οξφόρδη, ενώ το πανεπιστήμιο της Πάδοβας με την αποχώρηση καθηγητών και φοιτητών από την Μπολώνια το 1222.

Αργότερα κατά την περίοδο της Αναγέννησης η εξουσία της εκκλησίας περιορίζεται αισθητά και ο φεουδαρχισμός παρακμάζει. Οι νέες κοινωνικές και οικονομικές δομές, η εμφάνιση θρησκευτικών κινημάτων και η επικράτηση της ανεξιθρησκείας επιδρούν και στα πανεπιστήμια, τα οποία μετατρέπονται πια σε ιδρύματα δημοσίου δικαίου. Χαρακτηριστική είναι και η στροφή

[6] Μπενβενίστε Ρίκα, Τα Μεσαιωνικά πανεπιστήμια. Κοινωνικές όψεις και πολιτικός ρόλος, Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου με τίτλο *Πανεπιστήμιο : Ιδεολογία & Παιδεία*, τόμος Α', Αθήνα 1989, σελ. 70.
[7] ο.π., σελ. 76-77.

προς τις θετικές επιστήμες, καθώς και η εγκατάλειψη της λατινικής γλώσσας και η αντικατάστασή της από τις εθνικές. Ετσι, δημιουργούνται νέες κατευθύνσεις σπουδών και ο τρόπος διδασκαλίας διαφοροποιείται, εξαιτίας κυρίως των γενικότερων κοινωνικών αλλαγών που παρατηρούνται κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η έρευνα γίνεται πλέον, όχι μόνο αποδεκτή, αλλά και απαραίτητη. Το πανεπιστήμιο είναι τώρα προσιτό σε ευρύτερο φάσμα ατόμων σε σύγκριση με τη μεσαιωνική εποχή, ανεξάρτητα κτιριολογικής μορφής, δηλαδή αν είναι "ανοικτό", ενταγμένο στον αστικό ιστό, ή "κλειστό", διατηρώντας τη φρουριακή μορφή του απομονωμένο και αυτόνομο ως προς την πόλη.

Η Βιομηχανική Επανάσταση επιφέρει σημαντικές αλλαγές, τόσο στα οικονομικά, όσο και στα κοινωνικά δεδομένα, σημειώνοντας μεταβολές στις κοινωνικές σχέσεις με την κατάρρευση της οικονομίας της υπαίθρου και την εμφάνιση της εργατικής τάξης. Ο αγροτικός πληθυσμός μετακινείται προς τα αστικά κέντρα με συνέπεια τη αλλαγή της οργάνωσης του αστικού χώρου, ενώ οι βιομηχανίες μεταφέρονται στις πόλεις, ώστε να εξασφαλίσουν ευκολότερα φθηνότερο εργατικό δυναμικό. Οι συνθήκες διαβίωσης γίνονται απάνθρωπες. Αποτέλεσμα, σε αυτό το γενικότερο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, η δημιουργία αντιλήψεων που επηρεάζουν τελικά, μεταξύ άλλων,το ρόλο και το χώρο του πανεπιστημίου, καθώς και την μελλοντική του παρουσία.

Η εκμηχάνιση της παραγωγής και η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας συμβάλλουν στον πολλαπλασιασμό των σχολών θετικής κατεύθυνσης, ενώ ταυτόχρονα κάνουν την παρουσία τους και τεχνολογικές σχολές, με σκοπό την υποστήριξη της παραγωγικής διαδικασίας. Συνέπεια, η σημαντική διεύρυνση των πανεπιστημίων στα τέλη του 19ου αιώνα. Οργανώνονται έτσι οι πρώτες πανεπιστημιουπόλεις στην Ευρώπη, που ουσιαστικά αποτελούν επεκτάσεις υφιστάμενων πανεπιστημίων και εντός των οποίων προβλέπεται και η λειτουργία της κατοικίας για φοιτητές από άλλες περιοχές.

Μετά τη Βιομηχανική Επανάσταση ξεχωρίζουν ορισμένα αστικά κέντρα και ο ρόλος τους στο διεθνή χώρο. Ετσι, τα πανεπιστήμια που βρίσκονται σε αυτά ή σε άμεση επαφή αποκτούν διεθνή ακτινοβολία και διακρίνονται ως πανεπιστημιακά κέντρα.

Στις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα, με την ανάπτυξη και την εξάπλωση των αστικών κέντρων, διαμορφώνονται και οι πρώτες πολεοδομικές αντιλήψεις σχετικά με το διαχωρισμό των λειτουργιών τους. Παράλληλα η ανάγκη των πανεπιστημίων για εξασφάλιση νέων χώρων προϋποθέτει την ύπαρξη μεγάλων εκτάσεων. Στην Αμερική, όπου ήδη έχει παρατηρηθεί ο διαχωρισμός της πανεπιστημιακής λειτουργίας από άλλε κεντρικές αστικές λειτουργίες, το είδος αυτής της χωρικής οργάνωσης παίρνει μορφή εξαρχής σχεδιασμένη σε μεγάλα γήπεδα έξω από τις πόλεις. Η μορφή τους, που συνδιάζει την ύπαρξη εκπαιδευτικής και ερευνητικής λειτουργίας, αλλά και κατοικίας και κοινόχρηστων λειτουργιών, θυμίζει πόλη σε μικροκλίμακα. Η μορφή αυτή της αυτόνομης, ως προς την πόλη, πανεπιστημιακής οργάνωσης είναι γνωστή με τον όρο campus[8]. Περιπτώσεις αυτού του είδους είναι τα πανεπιστήμια Harvard, M.I.T., Columbia στις Η.Π.Α. Ο τύπος campus εξαπλώνεται στην χώρα όπου πρωτοεμφανίσθηκε, δηλαδή την Αμερική και μεταφέρεται σταδιακά στην Ευρώπη.

Τις τελευταίες δεκαετίες η οργάνωση κλειστών, ανεξάρτητων πανεπιστημιακών κοινοτήτων, έξω από την πόλη, αμφισβητείται και σύμφωνα με τη γενικότερη αντίληψη για συσχετισμό των

[8] Θεοδωρά Γ., Γκίκα Π., *Πανεπιστήμιο και πόλη*, Διάλεξη στο πλαίσιο υποχρεωτικού μαθήματος στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π., Κτίριο Αβέρωφ Ε.Μ.Π., Αθήνα, Ιούνιος 1992.

λειτουργιών της πόλης και όχι το διαχωρισμό τους, το πανεπιστήμιο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής της πόλης και η συνύπαρξή του με τις υπόλοιπες αστικές λειτουργίες, όπως της κατοικίας, της αναψυχής κ.ά., θεωρείται απαραίτητη. Διαμορφώνεται έτσι η σκέψη της αναγκαιότητας διατήρησης της πανεπιστημιακής λειτουργίας, είτε σε υπάρχουσες πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις, είτε σε επαναχρησιμοποιούμενα ή σε νέα κτίρια, μέσα στην πόλη.

Η θέση του πανεπιστημίου ως προς την πόλη μπορεί ίσως να επηρεάσει τη διαμόρφωση του "κοινωνικού ρόλου" του, δηλαδή το βαθμό συμμετοχής του στα κοινά, καθώς και τις επιδράσεις που δέχεται από την καθημερινή συνύπαρξη. Σε καμιά όμως περίπτωση δεν πρέπει να πέσουμε στο σφάλμα ότι η θέση και μόνο αυτή του πανεπιστημίου ως προς την πόλη μπορεί να καθορίσει τις αντιλήψεις που διαμορφώνονται στο χώρο σχετικά με το ποιός θα είναι ο "κοινωνικός ρόλος"[9] του.

Ο προσδιορισμός του "κοινωνικού ρόλου" του πανεπιστημίου επιχειρείται κυρίως μέσα από δυο αντιλήψεις, την "συντηρητική" και την "ριζοσπαστική" αντίληψη. Σύμφωνα με τη "συντηρητική" αντίληψη οργάνωσης του πανεπιστημίου ως "κοινωνικός ρόλος" του θεωρείται η άρρηκτη σύνδεσή του με την οικονομία και την παραγωγή της χώρας.

Ετσι, τις περισσότερες φορές η γνώση κατευθύνεται στο να υπηρετεί τις ανάγκες του συγκεκριμένου αυτού μηχανισμού, στοχεύει στην παραγωγή ειδικών επιστημόνων και αδιαφορεί πολλές φορές για κάποιες άλλες ανάγκες εξίσου σημαντικές που σχετίζονται με το κοινωνικό σύνολο. Ο "κλειστός" του χαρακτήρας εκφράζεται, τόσο στον τρόπο εσωτερικής οργάνωσής του, όσο και στη χωροθέτησή του ως προς την πόλη. Χωρίς να αποκλείεται η περίπτωση το πανεπιστήμιο να βρίσκεται εντός αστικού ιστού, τις περισσότερες φορές επιδιώκεται η αυτόνομη λειτουργία του μακρυά από την πόλη, έτσι ώστε η διδασκαλία και η έρευνα να μην "παρεμποδίζονται" από εξωτερικά ερεθίσματα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ένα πανεπιστήμιο μακρυά από την πόλη δεν μπορεί να "ανοίγεται" στα ερεθίσματα κοινού ενδιαφέροντος.

Η "ριζοσπαστική" αντίληψη, που διαμορφώνεται παράλληλα με τη "συντηρητική", οραματίζεται ένα διαφορετικό "κοινωνικό ρόλο" του πανεπιστημίου. Ετσι, κριτικάρωντας τη "συντηρητική" αντίληψη και χωρίς να απορρίπτει τη σχέση με την παραγωγή, υποστηρίζει ότι το πανεπιστήμιο οφείλει να εξυπηρετεί τις ανάγκες κοινωνικής εξέλιξης και αλλαγής. Στοχεύει με αυτόν τον τρόπο στην ανάπτυξη, κάνοντας κριτική της χρησιμότητας και των επιπτώσεών της. Αμφισβητεί το ήδη υπάρχον κοινωνικό σύστημα, δίνοντας προτεραιότητα σε θέματα όπως, η προστασία του περιβάλλοντος και η εξασφάλιση της ποιότητας ζωής. Θεωρώντας το πανεπιστήμιο ως αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνίας "ζητά" από αυτό να εξακολουθεί να βρίσκεται μέσα στα γεγονότα και τα καθημερινά σύγχρονα προβλήματά της, "ανοικτό" στα μηνύματα που δέχεται και ικανό να προσφέρει. Η θέση του πανεπιστημίου μπορεί να συμβάλλει στη γρήγορη και άμεση μετάδοση των μηνυμάτων, χωρίς αυτό να αποτελεί κανόνα.

Οι αντιφάσεις αυτές, που συνυπάρχουν στο χώρο του πανεπιστημίου, καθορίζουν και το βαθμό στον οποίο το πανεπιστήμιο είναι "κλειστό" ή "ανοικτό". Φαίνεται πως ο "κοινωνικός ρόλος" του είναι διπλός.Το πανεπιστήμιο, σύμφωνα με το Δ. Φατούρο "... είναι ένα σύνολο διαδικασιών που προσανατολίζεται στην κριτική ανανέωση της γνώσης, στην εδραίωση επιστημολογικών

[9] Θεοδωρά Γ., Γκίκα Π., *Πανεπιστήμιο και πόλη*, Διάλεξη στο πλαίσιο υποχρεωτικού μαθήματος στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π., Κτίριο Αβέρωφ Ε.Μ.Π., Αθήνα, Ιούνιος 1992.

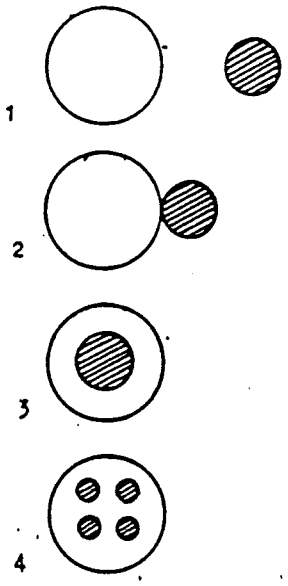
εργαλείων και τρόπου σκέψης, στη συσχέτιση κάθε αντικειμένου με τον κοινωνικό του περίγυρο και με τις επιπτώσεις του στο φυσικό και κοινωνικό χώρο"[10]. Ετσι, ο ερευνητικός χαρακτήρας του είναι απαραίτητος και πρέπει να διατηρηθεί και να οργανωθεί σωστά, αφού η εξέλιξη του τεχνολογικού πολιτισμού και οι κοινωνικές τάσεις το απαιτούν, προσπαθώντας όμως να συνδυαστεί και με τις γενικότερες κοινωνικές ανάγκες.

2. Αρχές, τάσεις και κατευθύνσεις στη χωροθέτηση πανεπιστημίων

Η ίδρυση νέων πανεπιστημίων πραγματοποιήθηκε σταδιακά, με διαφορετικούς ρυθμούς και σε διαφορετικές χρονικές περιόδους σε κάθε χώρα. Ετσι, "το πέρασμα από από το πανεπιστήμιο ελίτ στη μαζική ανώτατη εκπαίδευση" δηλαδή "το πέρασμα στο μαζικό πανεπιστήμιο θέτει πλέον επιτακτικά το ζήτημα της χωροταξικής κατανομής των πανεπιστημιακών μονάδων"[11].

Στο πλαίσιο του κεφαλαίου επιχειρείται η παρουσίαση της χωρικής σχέσης του πανεπιστημίου με την πόλη, αποφεύγοντας την τυπολόγησή της, μια και στη δημιουργία της συγκεκριμένης σχέσης συντελούν κάθε φορά ιδιαίτερες συνθήκες και διαδικασίες.

Ετσι, σύμφωνα με το σχήμα που ακολουθεί, θα μπορούσαν να διακριθεί η περίπτωση της χωροθέτησης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων σε απόσταση από την πόλη (1η περίπτωση), στην περίμετρο της πόλης (2η περίπτωση) ή εντός του αστικού ιστού με μορφή αυτόνομου σχηματισμού (3η περίπτωση) και διάσπαρτης οργάνωσης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων, με μορφή ανεξάρτητων μονάδων ή πλέγματος σε μια περιοχή ή σε ολόκληρη την πόλη (4η περίπτωση).

Πανεπιστήμιο - campus. Ανεξάρτητος σχηματισμός.

Πανεπιστήμιο στην περίμετρο της πόλης.

Πανεπιστήμιο με μορφή αυτόνομου σχηματισμού στό κέντρο της πόλης.

Πανεπιστήμιο διεσπαρμένο με μορφή ανεξάρτητων μονάδων ή πλέγματος σέ μιά περιοχή ή καί ολόκληρη τήν πόλη.

Η αλληλεπίδραση πανεπιστημίου - πόλης, φαίνεται να περιορίζεται στην πρώτη περίπτωση, ανεξάρτητα από την εσωτερική οργάνωση του χώρου των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων,

[10] Φατούρος Δ., Ανάπτυξη & Απομόνωση : Πανεπιστήμιο και χώροκοινωνικές σχέσεις, Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συμποσίου με τίτλο : *Ο ρόλος του πανεπιστημίου στο μετασχηματισμό των περιφερειακών πόλεων*, 4η Συνάντηση, Βόλος, 27-30/6/1986.

[11] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 45.

ενώ ενισχύεται η πιθανότητα υπαρξής της στην περίπτωση που το πανεπιστήμιο βρίσκεται σε άμεση επαφή (2η περίπτωση) ή μέσα στον ιστό της πόλης (3η & 4η περίπτωση).

Στις περιπτώσεις 1 και 2 του σχήματος που περιγράφουν την ανάπτυξη πανεπιστημίων εκτός αστικού κέντρου παρατηρούνται διάφορες μορφές ως προς την εσωτερική οργάνωση της δομής τους. Στην Αμερική πρωτοεμφανίζεται[12] η αντίληψη οργάνωσης πανεπιστημιουπόλεων δομημένων σε τεράστιες εκτάσεις στην ύπαιθρο, σε απόσταση από τις κατοικημένες περιοχές. Κάθε σχολή κατέχει συγκεκριμένο τμήμα του συνολικού γηπέδου, στο οποίο αναπτύσσεται ανεξάρτητα, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες της, διατηρώντας την αυτοτέλειά της. Οσον αφορά στη χωροθέτηση των κοινόχρηστων λειτουργιών αυτή πραγματοποιείται σε θέσεις του γηπέδου με κεντροβαρική σημασία. Ο τύπος αυτής της οργάνωσης εγκαταστάσεων είναι γνωστός ως τύπος campus (π.χ. πανεπιστήμιο Bercley στην Καλιφόρνια και πανεπιστήμιο Columbia στο Μανχάτταν). Στη συγκεκριμένη χωρική οργάνωση, εξαιτίας των μεγάλων αποστάσεων μεταξύ των σχολών και της αυτονομίας τους, "χάνεται" η έννοια του συνόλου. Η πρώτη προσπάθεια συγκροτημένου σχεδιασμού, με ανάπτυξη "κέντρου", που θα αναφέρεται στο σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας, επιχειρείται με την "ελεύθερη συνεχή διάταξη". Η "γραμμική ανάπτυξη" αποτελεί ακόμη μια προσέγγιση στο σχεδιασμό πανεπιστημιουπόλεων, με κυρίαρχο σημείο της σύνθεσης την ύπαρξη γραμμικού "κέντρου" και την ανάπτυξη των σχολών σε κάθετους προς αυτόν άξονες (π.χ. πρόταση Κανδύλη για το πανεπιστήμιο Bochum, Γερμανία, 1960). Εξέλιξη του συγκεκριμένου αυτού τύπου αποτελεί το σύστημα "πλέγματος", όπου δεν υπάρχει η έννοια της ανεξάρτητης σχολής, αλλά έδρες και εργαστήρια. Ο τρόπος αυτός εκφράζεται με σαφήνεια και στην οργάνωση της κάτοψής του. Η κατάλληλη χωροθέτηση των λειτουργιών, το δίκτυο κίνησης πεζών και τροχοφόρων, αλλά και η οργάνωση των ελεύθερων και κοινόχρηστων χώρων του κτιριακού συγκροτήματος, πραγματοποιείται με τρόπο ώστε να λειτουργεί τελικά ως ενιαίο σύνολο. Το σύστημα "πλέγματος", που προϋποθέτει την ύπαρξη σχεδόν επίπεδου γηπέδου, χωρίς έντονες κλίσεις και υψομετρικές διαφορές, έχει δυνατότητες επέκτασης (π.χ. ελεύθερο πανεπιστήμιο Βερολίνου, Κανδύλης, 1962).

Η οργάνωση συγκροτημάτων αυτής της κλίμακας εμπεριέχει τον κίνδυνο έλλειψης διαπλοκής σχέσεων, τόσο μεταξύ των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, όσο και με τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής και της πόλης γενικότερα. Το Πολυτεχνείο Κρήτης στα Χανιά αποτελεί περίπτωση με ξεχωριστό ενδιαφέρον, εξαιτίας της προσπάθειας που επιχειρείται ώστε να δωθούν λύσεις σε τέτοιου είδους προβλήματα. Η ανάπτυξη έτσι των εγκαταστάσεών του στο γήπεδο της Πολυτεχνειούπολης πραγματοποιείται με τρόπο ώστε να συγκροτηθεί ιστός πόλης, με τη βοήθεια της χρήσης αρχών οργάνωσης και ανάπτυξης που εμφανίζονται σε παραδοσιακούς οικισμούς του ελληνικού χώρου.

Οσον αφορά στη χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων εντός του αστικού ιστού (3η & 4η περίπτωση), αν αυτές δεν υπάρχουν ήδη, είναι δύσκολο να οργανωθούν εξαρχής, εξαιτίας, τόσο του υψηλού κόστους της γης, όπου αυτή εξακολουθεί να είναι διαθέσιμη, όσο και της πυκνής δόμησης, που έχει κορέσει το πολεοδομικό περιβάλλον των πόλεων. Εντούτοις, η τάση αυτή εμφανίζεται, εξαιτίας της γενικότερης αντίληψης για την αναγκαιότητα ύπαρξης της πανεπιστημιακής λειτουργίας εντός του αστικού ιστού, όπου οι ιδιαίτερες συνθήκες πανεπιστημίου και πόλης επιτρέπουν κάτι τέτοιο. Κατά συνέπεια, παράγοντες όπως ο αριθμός των φοιτητών, το είδος και η μορφή των σπουδών, η κλίμακα της πόλης, η ύπαρξη ελεύθερων

[12] Θεοδωρά Γ., Γκίκα Π., *Πανεπιστήμιο και πόλη: Υφιστάμενες αλληλεπιδράσεις και προοπτικές*, Διπλωματική Εργασία στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π., Κτίριο Αβέρωφ Ε.Μ.Π., Αθήνα, Μάρτιος 1993.

κτιρίων και γηπέδων, σε συνδιασμό με τις τάσεις ανάπλασης των κέντρων των πόλεων, ευνοούν την υλοποίηση της συγκεκριμένης ιδέας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στον ελληνικό χώρο το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας στο Βόλο που χρησιμοποιεί για τη στέγαση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών κτίρια, των οποίων οι προηγούμενες χρήσεις έχουν απομακρυνθεί από την πόλη.

Η εσωτερική οργάνωση των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων, ανεξάρτητα αν αυτά έχουν χωροθετηθεί εντός ή εκτός πόλης, μπορεί να επηρεάσει τη σχέση του πανεπιστημίου με την πόλη. Η χωροθέτηση των κτιρίων και κατ'επέκταση των λειτουργιών τους, μέσα στο γήπεδο, ο τρόπος εισόδου και κίνησης, καθώς και η οργάνωσης των υπαίθριων και κοινόχρηστων χώρων, μπορούν να καθορίσουν αν και σε ποιό βαθμό η πανεπιστημιακή λειτουργία θα συνδεθεί με τις υπόλοιπες λειτουργίες της πόλης, δημιουργώντας έτσι τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την καλύτερη οργανική ένταξη του πανεπιστημίου στην πόλη.

Η συνύπαρξη σε μια περιοχή ορισμένων από αυτές τις περιπτώσεις, που έχουν ήδη περιγραφεί και αναλυθεί (1η, 2η, 3η & 4η περίπτωση), δεν είναι σπάνια. Η συνεχής αύξηση του φοιτητικού πληθυσμού, η ανάγκη οργάνωσης κατάλληλων χώρων διδασκαλίας και έρευνας, κατέστησαν τις ήδη υπάρχουσες πανεπιστημιακές κτιριακές εγκαταστάσεις ανεπαρκείς. Η αδυναμία του κέντρου να προσφέρει καινούργιους χώρους, με δυνατότητα επέκτασης, σε προσιτές τιμές, σε συνδιασμό με την αντίληψη για απομάκρυνση των πανεπιστημίων από το κέντρο της πόλης, οδήγησε στην ανεύρεση νέων ελεύθερων γηπέδων σε απόσταση από αυτό. Ετσι, μέχρι την ολοκλήρωση της αποκέντρωσής τους, τα πανεπιστήμια βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο, διατηρώντας εγκαταστάσεις, τόσο στο κέντρο, όσο και στην περιφέρεια της πόλης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το Πανεπιστήμιο Κρήτης (Ηράκλειο) και το Πολυτεχνείο Κρήτης (Χανιά).

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται έντονος προβληματισμός όχι μόνο για το πόσο απαραίτητη είναι η διατήρηση της πανεπιστημιακής λειτουργίας ή άλλων λειτουργιών στο κέντρο των πόλεων, όπου το πανεπιστήμιο συγκεκριμένα θα αναπτύσσει δραστηριότητες, παράλληλα με τις εγκαταστάσεις του μακρυά από αυτό, αλλά και για την ανάπτυξη νέων πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων σε κέντρα πόλεων, αφού η πανεπιστημιακή εκπαίδευση θεωρείται μια από τις κύριες λειτουργίες της πόλης. Ετσι, υποστηρίχθηκε ιδιαίτερα τη δεκαετία του 1980 η ιδέα της οργάνωσης πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων στα κέντρα των πόλεων, η οποία θα εξυπηρετεί, τόσο το "άνοιγμα" που έχει ξεκινήσει το πανεπιστήμιο σε ευρύτερο φάσμα ανθρώπων, όσο και την ανάπλαση κεντρικών περιοχών των πόλεων.

Η δίκαιη χωρική κατανομή του πανεπιστημιακού δικτύου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί βάσει προδιαγραφών ή/και προτύπων, εξαιτίας του σύνθετου ρόλου της ακαδημαϊκής λειτουργίας, αλλά και των ιδιαίτερα πολυσύνθετων σχέσεων που αναπτύσσονται, τόσο μεταξύ των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, όσο και των σχέσεών της με τους κατοίκους της πόλης όπου βρίσκεται. Η έννοια της αναζήτησης βέλτιστων μεγεθών και σχέσεων και μάλιστα σε συνάρτηση με πληθυσμιακά μεγέθη δε φαίνεται να έχει πια νόημα.

3. Το πανεπιστήμιο στην περιφερειακή και στην τοπική ανάπτυξη

Η έννοια της ανάπτυξης δεν είναι ουδέτερη, ούτε εκφράζει αφηρημένα νοήματα, έχει αξιολογικό χαρακτήρα και απορρέει κυρίως με την ιστορική πραγματικότητα στην οποία αναφέρεται, τη

συγκεκριμένη κοινωνικοοικονομική συγκυρία, αλλά και το πολιτισμικό υπόβαθρο των εμπλεκομένων, σε κάθε ιστορική φάση, κοινωνικών ομάδων.

Ειδικότερα, η έννοια της οικονομικής άναπτυξης προσδιορίζει μια πολύπλευρη διαδικασία που αφορά μεταβολές, τόσο στην παραγωγική διάρθρωση, όσο και στο θεσμικό, τεχνικό, αλλά και κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, με τρόπο ώστε να επιτευχθούν μονιμότερα και διαχρονικότερα πολλαπλασιαστικά αναπτυξιακά αποτελέσματα κι όχι απλά να εξασφαλισθεί η παραγωγή περισσότερου τελικού προϊόντος.

Η ύπαρξη ανισοτήτων όσον αφορά στο επίπεδο της ανάπτυξης είναι γεγονός και παρουσιάζεται, τόσο σε επίπεδο χωρών, όσο και σε επίπεδο περιφερειών, αλλά και μεταξύ των περιοχών ακόμη μικρότερης χωρική κλίμακας μιας χώρας. Το μέγεθος αυτών των ανισοτήτων, οι οποίες σχετίζονται κυρίως με την έννοια της οικονομικής ανάπτυξης, είναι δυνατόν να μετρηθεί με τη βοήθεια δεικτών, οι οποίοι εκφράζουν διαφορές, τόσο στο επίπεδο ζωής[13] των κατοίκων των υπό εξέταση αυτών περιοχών, όσο και στο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης[14] των περιοχών αυτών. Σύμφωνα με τον Αθ. Παπαδασκαλόπουλο[15], με τη βοήθεια της περιφερειακής στατιστικής, των δεικτών των συντελεστών συμμετοχής και ειδίκευσης, του υποδείγματος οικονομικής βάσης και των περιφερεικών πολλαπλασιαστών, της περιφερειακής οικονομετρίας και της δυναμικής πολυπεριφερειακής ανάλυσης, των μοντέλων βαρύτητας και πινάκων εισροών - εκροών, καθώς και της ανάλυσης απόκλισης συμμετοχής, να προσδιορισθούν αντίστοιχα η φυσιογνωμία των περιφερειών με μέτρηση των περιφερειακών ανισοτήτων, η κλαδική διερεύνηση της ειδίκευσης, η διερεύνηση των περιφερειακών πολλαπλασιαστικών φαινομένων, των διαπεριφερειακών σχέσεων, η οριοθέτηση των περιφερειών, καθώς και η διαρθρωτική περιφερειακή ανάλυση.

Μέσο για ανάπτυξη μπορεί να αποτελέσει και ο οικονομικός προγραμματισμός, όπου στο πλαίσιο λειτουργίας του καπιταλιστικού συστήματος έχει χαρακτήρα μάλλον "προβλεπτικό παρά καθορισμού στόχων"[16], αφού το κράτος δεν έχει τον πλήρη έλεγχο των μηχανισμών παραγωγικής διαδικασίας. Ετσι, σε αυτή την περίπτωση ο οικονομικός προγραμματισμός βασίζεται στο "συντονισμό των επενδυτικών σχεδίων που εκπονούνται από μεμονωμένους ιδιώτες και στις προβολές παλαιών τάσεων ανάπτυξης διαρθρωμένων με ορισμένες μεταβλητές"[17]. Η αποτυχία στην εφαρμογή του κρατικού προγραμματισμού, σε αυτού του τύπου τις κοινωνίες, απορρέει από το ότι, ο οικονομικός προγραμματισμός τελικά επιδιώκει τη βελτιώση της καπιταλιστικής ανάπτυξης, χωρίς να ελέγχει το δυναμικό χαρακτήρα της. Η λύση θα δωθεί αν ο οικονομικός προγραμματισμός, που τελικά σημαίνει αναδιανομή των πόρων, αποτελέσει διαδικασία πολιτικού χαρακτήρα. Υπογραμμίζεται δε ότι, η αναδιανομή αυτή γίνεται αντιληπτή με διαφορετικό τρόπο από τα κοινωνικά στρώματα, λόγω αντικρουόμενων συμφερόντων. Κατ'επέκταση ο οικονομικός προγραμματισμός εξαρτάται τελικά και από τις επικρατούσες κάθε φορά κοινωνικοπολιτικές συνθήκες μέσα στις οποίες πραγματοποιείται.

---

[13] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 24., όπου αναφέρονται το επίπεδο ανεργίας, η εξέλιξη του πληθυσμού, το μορφωτικό επίπεδο, τα αυτοκίνητα, οι μαθητές ανά αίθουσα διδασκαλίας κ.λ.π

[14] ο.π., σελ. 24., όπου αναφέρονται το περιφερειακό προϊόν κατά κεφαλήν, η σύνθεση προϊόντος και απασχόλησης μεταξύ των παραγωγικών τομέων της οικονομίας κ.λ.π

[15] Παπαδασκαλόπουλος Αθ., *Μέθοδοι Περιφερειακής Πολιτικής*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1995, σελ. 11-14.

[16] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 24.

[17] ο.π., σελ. 24.

Η εξομάλυνση των χωρικών ανισοτήτων επιχειρείται μέσω περιφερειακών πολιτικών, οι οποίες - χωρίς απαραίτητα να μπορούν να αποτελέσουν μέτρο κοινωνικής πρόνοιας - στοχεύουν στον περιορισμό των ανισοτήτων, που εμφανίζονται μεταξύ περιοχών ή περιφερειών σε μια χώρα, ενώ οφείλουν να απαντούν σε ζητήματα, όπως η μετακίνηση εργασίας και κεφαλαίου, η ισόρροπη ή μη ανάπτυξη των περιφερειών, καθώς και η ενίσχυση των φτωχών περιφερειών ή των ατόμων που κατοικούν σε αυτές. Απαραίτητη θεωρείται η επιδίωξη ισόρροπης ανάπτυξης, με την έννοια "της σύγκλισης του επιπέδου ανάπτυξης των περιφερειών μιας χώρας", γιατί έτσι διευρύνεται η αγορά, γίνεται αποτελεσματικότερη η εκμετάλλευση των συστελεστών παραγωγής, επιτρέπεται η εκμετάλλευση των τοπικών πλεονεκτημάτων που εμφανίζει η κάθε περιοχή, περιορίζονται τα αρνητικά αποτελέσματα από την υπερβολική συγκέντρωση πληθυσμού και οικονομικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένα αστικά κέντρα, ενώ εξασφαλίζεται η κοινωνική δικαιοσύνη.

Στη χώρα μας η άσκηση περιφερειακής πολιτικής, "με αλληλοσυσχετιζόμενους αντικειμενικούς σκοπούς την οικονομική ανάπτυξη και τη βελτίωση της κοινωνικής διανομής"[18], είναι σχετικά πρόσφατη. Η θεμελίωσή της στην Ελλάδα, όπως αναφέρει ο Ν. Κόνσολας[19], άρχισε στο τέλος της δεκαετίας του 1950, μαζί με τις πρώτες προσπάθειες προγραμματισμού της οικονομικής ανάπτυξης. Ετσι, το περιφερειακό πρόβλημα και η ανάγκη άσκησης περιφερειακής πολιτικής, με σκοπό την αντιμετώπιση των ανισοτήτων που συναντώνται μεταξύ διαφόρων περιοχών της χώρας, τέθηκε για πρώτη φορά στο "Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 1960-1964". Με το πέρασμα των δεκαετιών η σημασία της περιφερειακής πολιτικής στον Εθνικό Προγραμματισμό και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων γίνεται όλο και πιο φανερή. Ετσι, στο πλαίσιο υλοποίησής της, επιδιώκεται η όσο το δυνατόν "γρηγορότερη ανάπτυξη των καθυστερημένων περιφερειών, ώστε να φθάσουν στο επίπεδο ανάπτυξης των περιφερειών που θεωρούνται ήδη αναπτυγμένες"[20], επιδιώκεται έτσι η "ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη".

Η παραδοσιακή θεώρηση της Περιφερειακής Οικονομικής Πολιτικής υποστηρίζει ότι λύση στο πρόβλημα των περιφερειακών ανισοτήτων θα δωθεί με την κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής, χρησιμοποιώντας μηχανισμούς όπως π.χ. την παροχή κινήτρων για προσέλκυση επενδύσεων και την αύξηση απασχόλησης στο δημόσιο τομέα. Πρόκειται για πολιτική που κατευθύνεται από την κεντρική διοίκηση και χαρακτηρίζεται ως πολιτική "εκ των άνω" ανάπτυξης. Η χαμηλή αποδοτικότητά της όμως στον ευρωπαϊκό χώρο είχε ως αποτέλεσμα την ανάδειξη της "εκ των κάτω" ανάπτυξης, δηλαδή της τοπικής ή ενδογενούς ανάπτυξης. Η νέα αυτή πολιτική περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης υποστηρίζει ότι "οι κύριοι παράγοντες που επηρρεάζουν την περιφερεική ανάπτυξη στερούνται ίσως κινητικότητας στο χώρο, όπως είναι οι φυσικές υποδομές, το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, η τοπική κλαδική διάθρωση ... Επομένως, η περιφερειακή πολιτική δεν πρέπει να στοχεύει στην κινητικότητα των συντελεστών της παραγωγής ... αλλά στην πλήρη απασχόληση και την υψηλότερη παραγωγικότητα των τοπικών πλουτοπαραγωγικών πηγών"[21]. Ετσι, όπως αναφέρει και ο Ν. Κόνσολας[22], δίνεται έμφαση στη χωρική διάσταση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

[18] Κόνσολας Ν., *Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997, σελ. 41.
[19] ο.π., σελ. 262-263.
[20] ο.π., σελ. 44.
[21] Cappellin R., e Tosi A., Politiche Innovative nel Mezzogiorno e Parchi Technologini, Franco Angeli, Milano 1993.
[22] Konsolas N., (ed), Local Development, Regional Development Institute, Athens 1990

Τις τελευταίες δεκαετίες γίνεται όλο και περισσότερο αντιληπτή η συμβολή που μπορεί να έχει η ποιοτική, υψηλού επιπέδου, εκπαίδευση στην αναπτυξιακή διαδικασία, με αποτέλεσμα να ενισχύεται η ανάγκη για χρηματοδότηση της εκπαίδευσης από την Πολιτεία. Δεν είναι τυχαίο ότι οι ανεπτυγμένες χώρες δαπανούν σημαντικό ποσοστό του εθνικού τους εισοδήματος με σκοπό τη χρηματοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε όλες τις βαθμίδες, με έμφαση στην ανώτατη. Ετσι, η ίδρυση και η λειτουργία πανεπιστημίων σε περιφερειακό επίπεδο φαίνεται να υποστηρίζεται ως μέσο κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης, τόσο της περιοχής εγκατάστασης του πανεπιστημίου, όσο και της ευρύτερης χωρικής ενότητας στην οποία ανήκει, εξαιτίας της αναμενόμενης διάχυσης των πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων στο χώρο.

Αυτό που διερευνάται τελικά, στο πλαίσιο του συγκεκριμένου κεφαλαίου, είναι το αν και κατά πόσο η αποκέντρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας μπορεί να θεωρηθεί ως ένα από τα εργαλεία της περιφερειακής πολιτικής, με σκοπό την ανάπτυξη των χωρών ή/και των επί μέρους περιοχών τους. Σύμφωνα με το Λ. Λαμπριανίδη[23], μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και εκπαιδευτικών διαδικασιών υπάρχει αμφίδρομη σχέση, ενώ όπως υποστηρίζει ο Στ. Πεσμαζόγλου[24], οι εκπαιδευτικές προϋποθέσεις της οικονομικής ανάπτυξης έχουν μεγάλη σημασία.

Στις οικονομικές, αναπτυξιακές και εκπαιδευτικές επιλογές ο ρόλος του κράτους είναι "κομβικός", προγραμματίζοντας, έστω και ενδεικτικά, τις γενικές κατευθύνσεις, ρυθμίζει τους όρους του παιχνιδιού και ελέγχει την υλοποίησή τους. Ετσι, η κρατική παρέμβαση στον εκπαιδευτικό τομέα θεωρείται αναγκαία και εμφανίζεται, τόσο στην νεοκλασική, όσο και στη μαρξιστική θεωρία. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Πεσμαζόγλου[25], στο πλαίσιο της νεοκλασική θεωρίας εκπαίδευση-έρευνα προσδιορίζονται από τη διττή τους φύση ως "ιδιωτικών αγαθών", στο βαθμό που διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις για το ατομικό ή οικογενειακό όφελος του εκπαιδευόμενου μαθητή ή φοιτητή και ως "δημόσιων αγαθών", στο βαθμό που από την εκπαιδευτική ή ερευνητική διαδικασία επωφελούνται και άλλα τμήματα της κοινωνίας, όπως οι επιχειρηματίες και οι καταναλωτές. Ακριβώς εξαιτίας αυτής της διττής του φύσης, ο ιδιωτικός τομέας δεν μπορεί να εφοδιάσει την οικονομία με την κοινωνικά επιθυμητή ποσότητα του αγαθού αυτού. Στην μαρξιστική θεωρία οι εκπαιδευτικές δαπάνες του δημοσίου θεωρούνται δαπάνες οικονομοτεχνικής και κοινωνικής υποδομής, που αυξάνουν την παραγωγικότητα της εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτής της αντίληψης, δηλαδή της χρησιμοποίησης της ανώτατης εκπαίδευσης ως μέσο περιφερειακής πολιτικής, υποστηρίζεται και στην Ελλάδα η ίδρυση πανεπιστημίων σε επίπεδο περιφερειών που θα αναβαθμίσουν το πνευματικό επίπεδο της τοπικής κοινωνίας, ενώ ταυτόχρονα θα δημιουργήσουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη υποστηρηκτικών προς αυτά μηχανισμών όπως ινστιτούτα, ερευνητικά κέντρα κ.ά., τα οποία θα συμβάλλουν με τη σειρά τους στην ανάπτυξη της επιστήμης και της έρευνας σε τοπικό, περιφερειακό, αλλά και εθνικό επίπεδο. Ετσι, το πανεπιστήμιο και οι συμπληρωματικοί-υποστηρηκτικοί του μηχανισμοί, παρακολουθώντας τις σύγχρονες τάσεις και ανάγκες, μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην τοπική κοινωνία και παραγωγή, συμβάλλοντας, τόσο στην οικονομική, όσο και στη

[23] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 25.
[24] Πεσμαζόγλου Στ., *Εκπαίδευση και Ανάπτυξη στην Ελλάδα 1948-1985. Το ασύμπτωτο μιας σχέσης*, εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1987
[25] ο.π., σελ.50-57 & 202.

γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής αμέσου δράσης τους, αλλά και της περιφέρειας στην οποία αυτή εντάσσεται και κατ'επέκταση του συνόλου της χώρας.

Η συμβολή του πανεπιστημίου στην ανάπτυξη της περιοχής όπου εγκαθίσταται είναι δεδομένη και δεν υπάρχει αμφιβολία για τον εν γένει θετικό του ρόλο σε αυτή. Εντούτοις, σύχνα η περιοχή εγκατάστασης δεν μπορεί να εκμεταλλευτεί τα πλεονεκτήματα που της προσφέρει η ύπαρξη του πανεπιστημίου, με αποτέλεσμα αυτά να διαχέονται αλλού. Ετσι, η ίδρυση νέων πανεπιστημίων σε περιφερειακό επίπεδο, παρόλο που χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, από την Πολιτεία ως αναπτυξιακό μέσο, πρέπει να πραγματοποιείται βάσει σχεδίου και προγράμματος κι όχι ανεξέλεγκτα, ώστε να αποφεύγονται δυσμενείς συνέπειες. Θεωρείται έτσι ζητούμενο αν και κάτω από ποιές ιδιαίτερες συνθήκες και προϋποθέσεις θα μπορούσε τελικά η ίδρυση πανεπιστημίων σε περιφερειακό επίπεδο, που πραγματοποιείται στο πλαίσιο μιας γενικότερης αποκέντρωσης του τομέα των υπηρεσιών, να χρησιμοποιηθεί ως μέσο περιφερειακής πολιτικής στο πλαίσιο της αναπτυξιακής διαδικασίας μιας χώρας[26].

Ολοκληρώνοντας την περιγραφή της συμβολής που μπορεί να έχει η πανεπιστημιακή λειτουργία στην αναπτυξιακή διαδικασία μιας χώρας αξίζει να σημειωθεί, ένα σημείο το οποίο δεν έχει διερευνηθεί στο πλαίσιο της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας και αναφέρεται στις ειδικές παράμετροι που σχετίζονται με την επιλογή της θέσης εγκατάστασης των ακαδημαϊκών λειτουργιών σε σχέση με την πόλη (εντός ή εκτός πόλης), καθώς και με τον τύπο οργάνωσης και ανάπτυξής τους (συγκεντρωμένες ή διάσπαρτες εντός ή εκτός αστικού ιστού και τύπος campus) και με το πώς μπορούν τελικά να επηρρεάσουν και σε ποιό επίπεδο τη σχέση πανεπιστημίου - πόλης. Το ζήτημα αυτό περιορίζεται ουσιαστικά εδώ σε μια πρώτη προσέγγιση της σχέσης πανεπιστημίου-πόλης, η οποία τελικά διερευνάται σύμφωνα με βασικά χαρακτηριστικά στοιχεία των ακαδημαϊκών κοινοτήτων και καθόλου με τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά των πόλεων[27] όπου αυτές ανήκουν.

[26] Ειδικότερα όσον αφορά το συγκεκριμένο προβληματισμό, αυτός αναπτύσσεται διεξοδικότερα στο 1ο κεφάλαιο του Β΄ Μέρους.

[27] Βασικές παράμετροι, η εξέταση των οποίων αποτελεί ένα βασικό άξονα έρευνας στο πλαίσιο της υπό εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής της γράφουσας στο Τμήμα Αρχιτεκτών του Ε.Μ.Π.

Β΄ΜΕΡΟΣ : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ : ΔΟΜΗ & ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

1. Η ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων ως μέσο των πολιτικών ανάπτυξης

Οι ανισότητες μεταξύ περιφερειών εξακολουθούν να υφίστανται παρόλη την ασκούμενη επί δεκαετίες περιφερειακή οικονομική πολιτική. Ο Λ. Λαμπριανίδης[1] αναφέρει σχετικά με τις διαπεριφερειακές ανισότητες, όπως υποστηρίζουν οι θεωρίες της ανισορροπίας - υπανάπτυξης[2], ότι είναι ριζωμένες στο καπιταλιστικό σύστημα και έχουν την τάση να διευρύνονται όσο η οικονομία αφήνεται να λειτουργεί στο πλαίσιο της ελεύθερης αγοράς. Σύμφωνα με τις συγκεκριμένες θεωρίες οι ανισότητες δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν με τα μέσα[3] της περιφερειακής πολιτικής, αφού οι αιτίες που τις προκαλούν δεν θεωρούνται αναστρέψιμες.

Ετσι, το μοντέλο της "εμφύτευσης" παραγωγικών μονάδων, χωρίς λειτουργικές σχέσεις με την υπόλοιπη περιοχή, που υιοθετήθηκε επί σειρά ετών, είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη των μονάδων αυτών καθεαυτών, μη συμβάλλοντας απαραίτητα και στην ανάπτυξη των περιοχών χωροθέτησής τους. Η πολιτική αυτή, γνωστή ως αναπτυξιακή πολιτική "εκ των άνω" και "από τα έξω" αμφισβητείται στα τέλη της δεκαετίας του 1970 από μια νέα εναλλακτική πολιτική, γνωστή ως "εκ των κάτω και έσω". Η πολιτική αυτή, που συχνά συνδιάζεται με την ενίσχυση των ανταγωνιστικών δυνατοτήτων της περιοχής, "υποστηρίζει την αναγκαιότητα ανάπτυξης μικρών και μεσαίων μονάδων, που θα προσαρμόζονται στην κλίμακα της περιφέρειας και θα στηρίζονται σε τοπικές πρωτοβουλίες, δυνατότητες και φυσικούς και ανθρώπινους πόρους"[4].

Παρόλη την κριτική που υφίστανται και οι δύο πολιτικές, η στροφή ήταν αναπόφευχτη, αφού το κράτος είχε πλέον φτάσει σε αδιέξοδο, χωρίς να μπορεί να εξακολουθήσει την πολιτική των επιδοτήσεων και των κινήτρων. Ετσι, αρχίζουν να αναζητούνται νέοι πόροι, μέσω ανάπτυξης των τοπικών παραγωγικών δυνάμεων. Η στροφή προς το "τοπικό" οφείλεται επίσης, όπως υποστηρίζει και ο Ν. Παπαμίχος[5], στη σταδιακή μετάβαση, μετά την κρίση του φορντικού μοντέλου ανάπτυξης στις αρχές της δεκαετίας του 1970, προς το μοντέλο της ευέλικτης εξειδίκευσης. Ετσι, ενώ το φορντικό μοντέλο στηριζόταν σε συγκεντρωτικό πλαίσιο και σε ένα εθνικό και διεθνικό σύστημα κεϋνσιανής ρύθμισης, το νέο μοντέλο στηρίζεται σε τοπικούς θεσμούς που συνθέτουν δημιουργικά τον ανταγωνισμό με τη συνεργασία. Στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, μέσω της οποίας επιδιώκεται η τοπική ανάπτυξη, έρχεται να ενταχθεί και η ίδρυση των πανεπιστημίων.

---

[1] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 27.

[2] Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για τις θεωρίες της σωρευτικής αιτιότητας, των πόλων ανάπτυξης, της εσωτερικής αποικίας, των φαύλων κύκλων της ανάπτυξης, της εξάρτησης, της συνάρθρωσης των τρόπων παραγωγής.

[3] Κόνσολας Ν., *Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997, σελ. 219-237, όπου αναφέρονται τα μέσα Περιφερειακής Πολιτικής, αφού διακριθούν σε παραδοσιακά και νέα. Ετσι, στα παραδοσιακά συμπεριλαμβάνονται : η οικονομική & κοινωνική υποδομή, οι επιδοτήσεις (ή επιχορηγήσεις), τα φορολογικά & τα πιστωτικά κίνητρα, τα θεσμικά μέτρα, οι έλεγχοι και τα αντικίνητρα, καθώς και αντίστοιχα μέτρα της Ε.Ε., ενώ όσον αφορά στα νέα μέσα Περιφερειακής Πολιτικής πρόκειται για : την τοπική ανάπτυξη, τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), τη νέα τεχνολογία και τις τεχνουπόλεις.

[4] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 28-29.

[5] Παπαμίχος Ν., Αναπτυξιακά Προγράμματα σε τοπικό επίπεδο στην Ελλάδα, Τεχνικά Χρονικά 12 (1), Αθήνα 1992, σελ. 177-202.

Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις στη διεθνή πρακτική όπου η επιλογή της ίδρυσης ενός πανεπιστημίου σε μια περιοχή κατάφερε τελικά να την αναδείξει και να την αναπτύξει, καθιστώντας το πανεπιστημίο "μοχλό ανάπτυξης", αφού τελικά είναι αυτό που θα δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά φαινόμενα, μέσω της ανάπτυξης ερευνητικών και τεχνολογικών ινστιτούτων και κέντρων, η δράση των οποίων τελικά "απογείωνει" αναπτυξιακά την περιοχή εγκατάστασής του. Αντιπροσωπευτικότερα παραδείγματα : Silicon Valley Η.Π.Α., Πανεπιστήμιο Stanford και Πανεπιστημιούπολη του Palo Alto - San Francisco. Κατά συνέπεια, η ίδρυση ενός πανεπιστημίου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο στο πλαίσιο πολιτικών για την επίτευξη τοπικής ανάπτυξης.

Η πολιτική ίδρυσης περιφερειακών πανεπιστημίων θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί για να εξυπηρετήσει την ανάγκη επαναϊεράρχισης του οικιστικού δικτύου μιας χώρας. Σύμφωνα με τους Christaller[6] (1933) και Losch[7] (1954) οι οικισμοί μιας χώρας αποτελούν "κεντρικούς τόπους" που παρέχουν αστικά αγαθά και υπηρεσίες στην "ενδοχώρα" τους. Η ιεράρχιση των οικισμών αυτών είναι δυνατή και εξαρτάται από τον αριθμό των προσφερόμενων κάθε φορά αγαθών και υπηρεσιών, στηρίζεται δε στην αρχή ότι "οι υψηλότερης τάξης οικισμοί έχουν τη δυνατότητα προσφοράς όλων των προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρουν και οι χαμηλότερης τάξης οικισμοί και επιπλέον ενός αριθμού αγαθών και υπηρεσιών που δεν προσφέρονται από τους οικισμούς χαμηλότερης τάξης"[8].

Η ιεραρχία των οικισμών μιας χώρας μπορεί να τροποποιηθεί με διάφορες κρατικές πολιτικές που, είτε έρχονται ρητά να αναστρέψουν την υφιστάμενη κατάσταση, όπως π.χ. η απόφαση δημιουργίας νέων πόλεων (Μ. Βρετανία, Γαλλία κ.ά), είτε εμμέσως επιδιώκουν την ανατροπή της όπως π.χ. η πολιτική εγκατάστασης ενός δημόσιου οργανισμού σε κάποια πόλη. Η επιλογή ίδρυσης πανεπιστημίου συγκαταλέγεται στις έμμεσες κρατικές παρεμβάσεις, παρέχοντας τελικά στην πόλη όπου εγκαθίστανται ένα συγκρητικό πλεονέκτημα, που δυνητικά αναμένεται να επιφέρει την προσέλκυση πληθυσμού και παραγωγικών μηχανισμών, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη, τόσο της ίδιας της πόλης, όσο και της ευρύτερης χωρικής ενότητάς της.

Η επιλογή ίδρυσης περιφερειακών πανεπιστημίων μπορεί τέλος να χρησιμοποιηθεί με σκοπό τη δημιουργία πόλων ανάπτυξης που, μέσω του μηχανισμού διάχυσης των πολλαπλασιαστικών φαινομένων στην ευρύτερη χωρική κλίμακα, θα συμβάλλουν τελικά στην ανάπτυξη επί μέρους περιφερειών και κατ'επέκταση του συνόλου μιας χώρας.

Ετσι, σύμφωνα με τη θεωρία των πόλων ανάπτυξης[9], που θεμελιώθηκε και υποστηρίχθηκε από τον Perroux[10] (1955), τόσο η χωρική, όσο και η βιομηχανική ανάπτυξη δεν εμφανίζεται παντού και ταυτόχρονα. Εμφανίζεται σε συγκεκριμένους πόλους, με διαφορετική ένταση και διαχέεται μέσω "καναλιών" στην ευρύτερη χωρική κλίμακα, "προκαλώντας διαφοροποιημένα αποτελέσματα για το σύνολο της οικονομίας"[11]. Βάσει αυτής της λογικής η συγκέντρωση βασικών οικονομικών δραστηριοτήτων σε ένα αστικό κέντρο, που περιβάλλεται από μια

[6] Κόνσολας Ν., *Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997, σελ.163-166.
[7] ο.π., σελ 131.
[8] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 30.
[9] Παπαδασκαλόπουλος Αθ., *Μέθοδοι Περιφερειακής Πολιτικής*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1995, σελ. 159-178.
[10] Κόνσολας Ν., *Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997, σελ.166-172.
[11] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 31.

προβληματική περιοχή μπορεί τελικά να αυξήσει την οικονομική επιφάνειά της αποτελεσματικότερα από ότι αν η χωροθέτηση των οικονομικών αυτών δραστηριοτήτων γινόταν άναρχα και αποσπασματικά.

Με ανάλογη λογική πόλοι ανάπτυξης μπορούν να δημιουργηθούν και με τη χωροθέτηση άλλων δραστηριοτήτων, όπως συγκέντρωση κοινωνικής υποδομής, στην οποία εντάσσεται και η πανεπιστημιακή λειτουργία. Πρόκειται για πολιτική επίλυσης περιφερειακών ανισοτήτων, που αναπτύχθηκε ιδιαίτερα κατά τις δεκαετίες 1960 και 1970 και πολυσυζητήθηκε, αφού η εφαρμογή της μπορεί να άμβλυνε τη ψαλίδα σε εθνικό επίπεδο ή ως προς την Πρωτεύουσα, εντούτοις δεν απέφυγε ίσως να εντείνει τη διαρθρωτική ασυμμετρία σε ενδοπεριφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο.

Η ίδρυση κατά συνέπεια πανεπιστημίων σε περιφερερειακό επίπεδο, αποτελώντας απόρροια διαφόρων πολιτικών, όπως αυτές που αναλύθηκαν προηγούμενα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα μέσο περιφερειακής πολιτικής, επιδιώκοντας, τόσο την αύξηση της κοινωνικής δικαιοσύνης, όσο και τη γενικότερη ανάπτυξη μιας περιοχής.

Δίκαιη κατανομή στο χώρο σημαίνει τελικά συνεισφορά στο κοινό καλό, ικανοποιώντας τις ανάγκες του πληθυσμού και διευρύνοντας τη συμμετοχή του στα κοινά αγαθά. Εξάλλου, η συμβολή πολυπρόσωπων οργανισμών όπως, π.χ. πανεπιστήμια, Τ.Ε.Ι., στατιωτικές μονάδες, νοσοκομεία και αθλητικά κέντρα, στην ανάπτυξη μιας περιοχής μπορεί τελικά να θεωρηθεί άμεση και καθοριστικής σημασίας, αφού συμβάλλουν, όπως υποστηρίζει και ο Λ. Λαμπριανίδης[12], στην αύξηση της ενεργού ζήτησης, τονώνοντας μια σειρά από οικονομικές δραστηριότητες[13]. Αυτό που πρέπει εντούτοις να επισημανθεί είναι ότι τα αποτελέσματα της χωροθέτησής τους μπορεί να είναι άμεσα, είναι όμως λιγότερο σημαντικά μακροπόθεσμα, με αποτέλεσμα η χρησιμοποίησή του ως μέτρο πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης να υπόκειται σε περιορισμούς.

Η ανάπτυξη που προκαλείται από την ίδρυση και λειτουργία ενός πανεπιστημίου σε μια περιοχή μπορεί να είναι οικονομική, δηλαδή "άμεση βελτίωση κάποιων οικονομικών μεγεθών"[14], αλλά και κοινωνική, συμβάλλοντας μέσω της δράσης του επιστημονικού του προσωπικού "στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων που θέτει η τοπική κοινωνία"[15]. Το πανεπιστήμιο μπορεί επίσης να συμβάλλει στην ανάπτυξη του πολιτιστικού επιπέδου της περιοχής λειτουργίας του, αποδίδοντας έτσι μια "δυναμική πολιτισμική ταυτότητα" στη συγκεκριμένη περιοχή και καθιστώντας την ανταγωνιστικότερη, τόσο σε περιφερειακό, όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Εντούτοις, ήδη εκφράζονται επιφυλάξεις σχετικά με το αν τελικά τα πανεπιστήμια πρέπει να αντιμετωπίζονται ως "πρωτογενή μεγέθη ανάπτυξης" ή ως "καταλύτες" για την ανάπτυξη χωρών και των επί μέρους περιφερειών τους. Κύρια αιτία αποτελεί το γεγονός ότι, η εμπειρία έχει αποδείξει ότι πριν το πανεπιστήμιο χρησιμοποιηθεί ως μέσω ανάπτυξης πρέπει να έχουν διασφαλισθεί κάποιο όροι για την απρόσκοπτη λειτουργία του ίδιου, ενώ κοινά αποδεκτό θεωρείται πλέον το ότι "οι επιπτώσεις στην ανάπτυξη της περιοχής του είναι τόσο πιο

[12] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια,* εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 36.
[13] Π.χ. αγορά κατοικιών, ειδών ένδυσης και υπόδησης, αναψυχή κ.ο.κ.
[14] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια,* εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 37.
[15] ο.π., σελ. 37.

περιορισμένες, όσο πιο μικρό είναι αυτό και όσο πιο μικρή είναι και η πόλη όπου εγκαθίσταται ... η ουσιαστική λειτουργία πανεπιστημίου σε μικρές πόλεις είναι εξαιρετικά δύσκολη ..."[16], φαινόμενο που αποδεικνύεται αδιαμφισβήτητα από την πλειονότητα των περιφερειακών πανεπιστημίων της Ελλάδας.

2. Οι πολιτικές ίδρυσης των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα

Οι πολιτικές ίδρυσης των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα δεν είναι κοινά για όλες τις περιπτώσεις, αντίθετα διαφοροποιούνται, ανάλογα με τη χρονική στιγμή ίδρυσής τους, τη δομή και το δυναμικό του νέου πανεπιστημίου, αλλά και ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή και το αντιλήψεις των ομάδων που ενεπλάκησαν στην ίδρυση και την μετάπειτα λειτουργία των συγκεκριμένων περιφερειακών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Εντούτοις, τα αίτια αυτά συχνά αλληλοσυσχετίζονται.

Οι κυριότεροι από τους λόγους[17], μέσω των οποίων υποστηρίχθηκε η ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων ήταν η συμμετρική - ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας, η αύξηση του αριθμού των εισακτέων στην ανώτατη εκπαίδευση, ο περιορισμός του αριθμού των φοιτητικών μετακινήσεων, η αποσυμφόρηση των πανεπιστημίων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, να τεθούν τα θεμέλια της διεπιστημονικότητας και να δημιουργηθούν νέες θέσεις για εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσωπικό. Στο πλαίσιο των συγκεκριμένων αυτών και άλλων λόγων προκύπτουν οι ακόλουθες κυριότερες πολιτικές ίδρυσης περιφερειακών πανεπιστημίων στη χώρα :

- Εθνικοί Λόγοι
- Πολιτικοί & Κομματικοί Λόγοι
- Πιέσεις Τοπικών Φορέων
- Αποκατάσταση δικαιοσύνης και ίσων ευκαιριών
- Αύξηση της ενεργού ζήτησης
- Αναβάθμιση ανώτατης εκπαίδευσης
- Ιστορικοί & Παραδοσιακοί Λόγοι
- Πολιτισμική αναβάθμιση περιοχής εγκατάστασης περιφερειακού Α.Ε.Ι.
- Αύξηση του αριθμού των εισακτέων στα Α.Ε.Ι. της χώρας

Η εγκατάσταση πανεπιστημίων σε ορισμένες ακριτικές περιοχές της χώρας πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της κρατικής πολιτικής ίδρυσης περιφερειακών πανεπιστημίων με κύριο σκοπό την εξυπηρέτηση εθνικών λόγων, θεωρώντας ότι μέσω της συγκράτησης του τοπικού πληθυσμού και της προσέλκυσης νέου θα διασφαλιζόντουσαν καλύτερα τα σύνορα της χώρας. Το πανεπιστήμιο μάλιστα χρησιμοποιήθηκε και σε περιοχές με σημαντική παρουσία μειονοτήτων, όπως η Θράκη, με σκοπό την αλλαγή της σύνθεσης του τοπικού πληθυσμού υπέρ του χριστιανικού στοιχείου και να μειωθούν τα ποσοστά του μειονοτικού μουσουλμανικού πληθυσμού.

[16] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 40.

[17] Λόγοι ίδρυσης περιφερειακών πανεπιστημίων που προβλήθηκαν από τον Α. Παπανδρέου κατά την εξαγγελία ίδρυσης των Πανεπιστημίων Θεσσαλίας, Αιγαίου και Ιονίου.

Η επιλογή για την ίδρυση των περισσότερων περιφερειακών πανεπιστημίων ήταν κυρίως - αν όχι αποκλειστικά - πολιτική, όπως αναφέρει και ο Λ. Λαμπριανίδης[18]. Στο πλαίσιο ικανοποίησης πολιτικών σκοπιμοτήτων, μεταξύ άλλων, υποστηρίχθηκε η ίδρυση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με σκοπό την "ενδυνάμωση της εκλογικής δύναμης του κυβερνώντος κόμματος", η ίδρυση του Τμήματος Οικονομικών Σπουδών στο Αγρίνιο ως παράρτημα του Πανεπιστημίου Πατρών, καθώς και η απόφαση για την ίδρυση του Πανεπιστημίου Αιγαίου, αφού σύμφωνα με το Δήμαρχο Μυτιλήνης "... ήταν μια πολιτική απόφαση ...". Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, πολιτικά οφέλη από την ίδρυση περιφερειακών πανεπιστημίων δεν επιδιώκει αποκλειστικά το κράτος, αλλά και διάφορα πρόσωπα, όπως π.χ άτομα που, είτε κατέχουν κεντροβαρικές θέσεις και εμφανίζονται ως ευεργέτες πόλεων και περιοχών, είτε, διαθέτωντας κύρος, διεκδικούν την ίδρυση πανεπιστημίου στην περιοχή καταγωγής τους.

Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου το κράτος δέχεται πιέσεις από τοπικούς φορείς με σκοπό την ίδρυση πανεπιστημίου. Ετσι, οι φορείς αυτοί επιδιώκουν με αυτό τον τρόπο τη μεταφορά πόρων του κρατικού προϋπολογισμού στην περιοχή τους. Τελικά φαίνεται ότι, "η ίδρυση περιφερειακού πανεπιστημίου, αποτελεί ίσως μια από τις ελάχιστες περιπτώσεις στην Ελλάδα, όπου δημιουργείται τοπικό κίνημα"[19]. Αυτονόητο θεωρείται δε ότι, το αίτημα για ίδρυση πανεπιστημίου σε μια περιοχή δημιουργεί αυτόματα διαμάχη με άλλες περιοχές, που επίσης τη διεκδικούν. Συνέπεια, η κινητικότητα των κατοίκων είναι αυτή τελικά που θα δώσει τη λύση στο συγκεκριμένο αίτημα, στο πλαίσιο του οποίου, εκτός από τα πολιτικά κόμματα, εμπλέκονται εκκλησία και όσα άτομα και φορείς προσδοκούν οφέλη από τη λειτουργία του πανεπιστημίου.

Με την ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων, όπως υποστηρίζει και ο Λ. Λαμπριανίδης[20], επιδιώκεται η αποκατάσταση της κοινωνικής δικαιοσύνης στο χώρο, που επιτυγχάνεται μέσω της αναμενόμενης ενίσχυσης της τοπικής οικονομίας και της αύξησης της ενεργούς ζήτησης, αλλά και εξαιτίας της διευκόλυνσης πρόσβασης των κατοίκων από περιοχές γεωγραφικά απομακρυσμένες σε σχέση με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

Η ίδρυση πανεπιστημίου υποστηρίζεται ιδιαίτερα με σκοπό την αύξηση της ενεργού ζήτησης των περιοχών όπου εγκαθίστανται. Χαρακτηριστική θεωρείται η περίπτωση τουριστικών περιοχών, που επιδιώκουν την προσέλκυση πανεπιστημίου, αντιμετωπίζοντας την ακαδημαϊκή λειτουργία ως συμπλήρωμα στην "τουριστική βιομηχανία", ιδιαίτερα κατά τη "νεκρή" τουριστικά περίοδο. Ενας ακόμη λόγος οικονομικού χαρακτήρα θεωρείται και η αναμενώμενη αύξηση των τιμών γης, αλλά και η επιδίωξη μείωσης του κόστους φοίτησης των παιδιών της περιοχής.

Η άποψη ότι μέσω της ίδρυσης νέων περιφερειακών πανεπιστημίων θα αναβάθμισθεί τελικά η ανώτατη εκπαίδευση δεν φαίνεται εντελώς αβάσιμη, μια και στα περιφερειακά πανεπιστήμια είναι ευκολότερη η ανάπτυξη πρωτοβουλιών εκπαιδευτικού και ερευνητικού χαρακτήρα σε αντίθεση με τα κεντρικά πανεπιστημιακά ιδρύματα, όπου οι "παγιωμένες καταστάσεις που υπάρχουν σε αυτά, με εξαίρεση ορισμένα νέα κυρίως τμήματα, περιορίζουν σημαντικά τους βαθμούς ελευθερίας"[21].

---

[18] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια,* εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 94.

[19] ο.π., σελ. 100.

[20] ο.π., σελ. 113.

[21] ο.π., σελ. 112-113.

Πολλές φορές η ίδρυση νέων περιφερειακών πανεπιστημίων υποστηρίζεται με την πρόφαση ότι η λειτουργία τους θα εξυπηρετήσει τελικά ιστορικούς και παραδοσιακούς σκοπούς. Ομως "το πανεπιστήμιο δεν μπορεί να ζήσει μόνο με την ιστορία, ζει κυρίως με τις υπάρχουσες επιστημονικές και κοινωνικοοικονομικές δυνάμεις της περιοχής και αυτές που μπορεί να προσελκύσει"[22].

Ακόμη μια πολιτική ίδρυσης περιφερειακών πανεπιστημίων είναι και η πολιτισμική αναβάθμιση της περιοχής, όπου εγκαθίσταται. Το πανεπιστήμιο συχνά θεωρείται ως ένα μέσο αύξησης του γοήτρου της περιοχής, που αναμφισβήτητα μπορεί να συμβάλλει στο περιορισμό του επαρχιακού χαρακτήρα της. Τα πολιτιστικά όμως οφέλη είναι σαφώς λιγότερα από τα αναμενόμενα, μια και υπηρέρχονται άλλοι παράγοντες, όπως είναι το μέγεθος της πόλης, αλλά και της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Τέλος η ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της πολιτικής αύξηση του αριθμού των εισακτέων στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Η ανάγκη για αύξηση του αριθμού των εισακτέων στα πανεπιστήμια απορρέει από μια τάση "υπερ-εκπαίδευσης"[23] που επικρατεί στη χώρα μας. Ετσι, η απαίτηση για εκπαίδευση προκύπτει από την ανάγκη για αναγνώριση, μέσω της κατοχής ενός πανεπιστημιακού τίτλου και όχι από τις απαιτήσεις της παραγωγής. Η αναγκαιότητα αυτή ήταν αδύνατον να καλυφθεί από τα κεντρικά πανεπιστήμια λόγω κορεσμού τους, γι αυτό αποφασίσθηκε η δημιουργία νέων πανεπιστημίων σε περιφερειακό αυτή τη φορά επίπεδο.

3. Κατανομή των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα

3.1. Ιστορική αναδρομή ίδρυσης περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα η πολιτική ίδρυσης πανεπιστημίων σε αστικά κέντρα της περιφέρειας ξεκίνησε ουσιαστικά κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι πρόδρομος του πρώτου ελληνικού πανεπιστήμιου, που ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1837, ήταν το 1824 η Ιόνιος Ακαδημία στην Κέρκυρα. Εκτός Αττικής και σε επίπεδο χώρας, ακολουθεί η ίδρυση του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 1925. Ετσι, στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, όπου συγκεντρώνονται οι μεγαλύτερες μάζες του πληθυσμού της χώρας και οι κάθε είδους δραστηριότητες πολιτικής, οικονομικής, πολιτιστικής και γενικότερα κοινωνικής μορφής, βρίσκονται μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1960 τα μοναδικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας[24].

Το 1964 ιδρύεται το Πανεπιστήμιο της Πάτρας - τρίτο σε πληθυσμό αστικό κέντρο της χώρας, σε μικρή σχετικά απόσταση (217 χλμ.) από την Αθήνα- και λειτουργεί για πρώτη φορά το 1966 στο κέντρο της πόλης, ενώ το 1968 το κράτος απαλλοτριώνει, με δαπάνες του Δημοσίου για λογαριασμό του Πανεπιστημίου, έκταση περίπου 2.200 στρ. στην περιοχή του Ρίο, σε απόσταση 6

[22] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 125.
[23] ο.π., σελ. 119.
[24] Θεοδωρά Γ., Γκίκα Π., *Πανεπιστήμιο και πόλη*, Διάλεξη στο πλαίσιο υποχρεωτικού μαθήματος στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π., Κτίριο Αβέρωφ Ε.Μ.Π., Αθήνα, Ιούνιος 1992.

χλμ. από την πόλη. Στο χώρο αυτό ξεκινά η ανέγερση της Πανεπιστημιούπολης Πατρών, με βάση τη Μελέτη του Γραφείου Δοξιάδη [25].

Τρίτη πόλη[26], κατά χρονολογική σειρά μετά την Αθήνα, στην οποία ιδρύεται Πανεπιστήμιο είναι τα Ιωάννινα, το 1970. Ακολουθεί το Πανεπιστήμιο Θράκης, που ιδρύεται το 1973, με έδρα την Κομοτηνή και πρωτολειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1974-1975. Σχολές του έχουν χωροθετηθεί και στις τρείς πόλεις της Θράκης, δηλαδή στην Κομοτηνή, την Αλεξανδρούπολη και τη Ξάνθη. Είναι προσωρινά στεγασμένο σε κτίρια που παραχωρήθηκαν σε αυτό από το κράτος και εκπαιδευτικούς οργανισμούς[27], ενώ έχει ήδη αρχίσει η κατασκευή των Πανεπιστημιουπόλεων στην Κομοτηνή και στη Ξάνθη, η οργάνωση των οποίων εξακολουθεί να βρίσκεται σε εξέλιξη. Στην Αλεξανδρούπολη κατασκευάζεται το νέο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο

Την ίδια χρονιά, δηλαδή το 1973, ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Κρήτης, με έδρα το Ρέθυμνο και πρωτολειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1977-1978. Αρχικά το Πανεπιστήμιο στεγάσθηκε σε υφιστάμενες κτιριακές εγκαταστάσεις εντός ή στην περίμετρο της πόλης, ενώ σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη η ανάπτυξη της Πανεπιστημιούπολης Ηρακλείου και έχει ολοκληρωθεί η εγκατάσταση των πανεπιστημιακών Τμημάτων που λειτουργούν στο Ρέθυμνο στις μόνιμες εγκαταστάσεις της Πανεπιστημιούπολης. Δύο χρόνια αργότερα, δηλαδή το 1975 ιδρύεται το Πολυτεχνείο Κρήτης, δετεύρο Ανώτατο Τεχνολογικό Ιδρυμα της χώρας, με έδρα τα Χανιά Η εκπαιδευτική και ερευνητική λειτουργία του αρχικά γινόταν σε υφιστάμενα κτίρια εντός αστικού ιστού, ενώ ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη η μεταγκατάσταση τους στο χώρο της Πολυτεχνειούπολης Χανίων.

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ιδρύεται το 1984 και λειτουργεί αρχικά στο Βόλο και τη Λάρισα, ενώ σήμερα Τμήματά του βρίσκονται και στις τέσσερις πρωτεύουσες των νομών της Θεσσαλίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Βόλο το Πανεπιστήμιο εγκαθίσταται σε επαναχρησιμοποιούμενα, παλαιά κτίρια στο κέντρο της πόλης.

Την ίδια χρονιά, δηλαδή το 1984, ιδρύονται το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, στα νησιά Λέσβο, Χίο, Σάμο και Ρόδο, καθώς και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, με έδρα την Κέρκυρα. Οι ακαδημαϊκές λειτουργίες των δύο αυτών νεότερων περιφερειακών πανεπιστημίων χωροθετούνται μέσα στις πόλεις.

Η αποκέντρωση των Α.Ε.Ι. εξακολουθεί να βρίσκεται σε εξελικτικό στάδιο, καθώς η λειτουργία των νέων πανεπιστημιακών Τμημάτων δεν έχει προς το παρόν ολοκληρωθεί. Παρά την επιχείρηση "αποκέντρωση", τα τελευταία χρόνια το σημαντικότερο ποσοστό του φοιτητικού πληθυσμού και των μελών Δ.Ε.Π. της ανώτατης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εξακολουθεί να συγκεντρώνεται στο Πολεοδομικό Συγκρότημα της Πρωτεύουσας, που συγκεντρώνει και το 35% περίπου του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

[25] Κιντής Α., *Η Ανώτατη Παιδεία στην Ελλάδα*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1980.

[26] Πολυδωρίδης Ν. & Ερευνητική Ομάδα Αστικού Σχεδιασμού & Περιφερειακής Ανάπτυξης, *Χωροθέτηση - Αποκέντρωση των Α.Ε.Ι.*, Πάτρα 1983, όπου αναφέρεται ότι, το 1970 το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων είναι πλέον αυτόνομο Α.Ε.Ι., ενώ λειτούργησε το 1964 ως παράρτημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.), ενώ το 1966 λειτούργησε επίσης ως παράρτημα του Α.Π.Θ. και Φυσικομαθηματική Σχολή.

[27] Κιντής Α., *Η Ανώτατη Παιδεία στην Ελλάδα*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1980.

Από τη σύντομη αυτή ιστορική αναδρομή όσον αφορά στην ίδρυση και στη χωροθέτηση των περιφερειακών πανεπιστημίων της χώρας, προκύπτει το συμπέρασμα ότι :

- όσον αφορά στη θέση των περιφερειακών πανεπιστημίων σε επίπεδο χώρας αρχικά ιδρύονται και εγκαθίστανται σε σημαντικά αστικά κέντρα, από τα οποία παίρνουν και το όνομά τους (δεκαετία 1960), ενώ στη συνέχεια υποστηρίζεται η διασπορά της ακαδημαϊκής λειτουργίας σε διάφορες πόλεις των περιφερειών, με αποτέλεσμα τα νέα πανεπιστήμια να λαμβάνουν το όνομα της περιφέρειας στην οποία ανήκουν και όχι της πόλης όπου λειτουργούν (δεκαετίες 1970 και 1980) (βλ. Παράρτημα : Σχέδιο 1, σελ. 10).
- όσον αφορά στο τρόπο χωροθέτησης περιφερειακών πανεπιστημίων σε σχέση με την πόλη - κέντρο ή/και περιφέρεια - όπου βρίσκονται και λειτουργούν, αρχικά συνήθως εγκαθίστανται σε υφιστάμενα κτίρια, που απελευθερώνονται με τη απομάκρυνση των προηγούμενων λειτουργιών τους. Με την αύξηση όμως του φοιτητικού πληθυσμού και την δημιουργία της ανάγκης για πρόσθετους χώρους, τα πανεπιστήμια επεκτείνονται σταδιακά αρχικά γύρω από τις αρχικές τους κτιριακές εγκαταστάσεις, όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό, ενώ τελικά προγραμματίζεται η μετεγκατάστασή τους σε Πανεπιστημιουπόλεις σε απόσταση από τις αντίστοιχες πόλεις. Ειδικότερα, όσον αφορά στα Πανεπιστήμιο Αιγαίου και Ιονίου, όπου το μέγεθος του ιδρύματος είναι μικρό, περιορισμένος αριθμός Τμημάτων και μικρός αριθμός μελών ακαδημαϊκής κοινότητας, δεν τίθεται θέμα δημιουργίας πανεπιστημιουπόλεων.

Η τάση αποκέντρωσης της πανεπιστημιακής λειτουργίας εμφανίζεται σχεδόν σε όλες τις πόλεις, ενώ χαρακτηριστικό θεωρείται το παράδειγμα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, μεταξύ των τελευταίων που ιδρύονται, όπου επιδιώκεται η συνύπαρξη της πανεπιστημιακής λειτουργίας με τις υπόλοιπες κεντρικές αστικές λειτουργίες. Αυτού του τύπου η χωροθέτηση επιλέγεται ίσως "στο πλαίσιο της αντίληψης που θέλει το πανεπιστήμιο αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής της πόλης"[28] (βλ. Παράρτημα : Χάρτες 1 έως και 4).

[28] Θεοδωρά Γ., Γκίκα Π., *Πανεπιστήμιο και πόλη*, Διάλεξη στο πλαίσιο υποχρεωτικού μαθήματος στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π., Κτίριο Αβέρωφ Ε.Μ.Π., Αθήνα, Ιούνιος 1992.

Πίνακας 1 : Κατανομή των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα[29]

ΙΟΝΙΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ (Κέρκυρα, 1824)

ΑΘΗΝΑ

Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	1837
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	1836
Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών	
Γεωργικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	1920
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	1920
Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών	1930
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Πειραιά	1958

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	1925
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών & Κοινωνικών Επιστημών	1958

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Πανεπιστήμιο Πατρών	Πάτρα	1964
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Ιωάννινα	1970
Πανεπιστήμιο Θράκης	Κομοτηνή - Ξάνθη - Αλεξανδρούπολη	1973
Πανεπιστήμιο Κρήτης	Ηράκλειο - Ρέθυμνο	1973
Πολυτεχνείο Κρήτης	Χανιά	1975
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Βόλος - Λάρισα - Καρδίτσα - Τρίκαλα	1984
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Λέσβος - Χίος - Σάμος - Ρόδος	1984
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	Κέρκυρα	1984

[29] Στο συγκεκριμένο πίνακα αναφέρεται το αρχικό έτος ίδρυσης του Α.Ε.Ι, ενώ σε ορισμένα από αυτά οι ονομασίες έχουν προκύψει από αναδιαρθρώσεις κατά την τελευταία δεκαπενταετία.

Πίνακας 2-1 : Διάρθρωση Πανεπιστημίου Πατρών

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ (Ν.Δ. 4425/1964)

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Πάτρα)

Τμήμα Μαθηματικών
Ιδρύθηκε το 1966 (Β.Δ.8281/1967 & 301/1967) και πρωτολειτουργεί το 1966-1967. Το 1970-1971 (Β.Δ.395/1970) ανεξάρτητο Τμήμα της Φυσικομαθηματικής και από το 1983 ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών (Ν.1268/1982).

Τμήμα Φυσικής
Ιδρύθηκε το 1966 (Β.Δ.8281/1967 & 301/1967) και πρωτολειτουργεί το 1966-1967. Το 1970-1971 (Β.Δ.395/1970) ανεξάρτητο Τμήμα της Φυσικομαθηματικής και από το 1983 ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών (Ν.1268/1982).

Τμήμα Χημείας
Ιδρύθηκε το 1966 (Β.Δ.8281/1967 & 301/1967) και πρωτολειτουργεί το 1966-1967. Το 1970-1971 (Β.Δ.395/1970) ανεξάρτητο Τμήμα της Φυσικομαθηματικής και από το 1983 ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών (Ν.1268/1982).

Τμήμα Βιολογίας
Ιδρύθηκε το 1966 (Β.Δ.8281/1967 & 301/1967) και πρωτολειτουργεί το 1966-1967. Το 1970-1971 (Β.Δ.395/1970) ανεξάρτητο Τμήμα της Φυσικομαθηματικής και από το 1983 ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών (Ν.1268/1982).

Τμήμα Γεωλογίας
Ιδρύθηκε το 1977 (Π.Δ. 835/1977), πρωτολειτουργεί το 1977-1978 και από το 1983 ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών (Ν.1268/1982).

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (Πάτρα)

Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών
Ιδρύθηκε το 1967 (Β.Δ.546/1967) και πρωτολειτουργεί το 1977-1978. Από το 1983 λειτουργεί ως ανεξάρτητο Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής (Ν.1268/1982).

Τμήμα Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών
Ιδρύθηκε το 1972 (Β.Δ. 399/1972) και πρωτολειτουργεί το 1972-1973. Από το 1983 λειτουργεί ως ανεξάρτητο Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής (Ν.1268/1982).

Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
Ιδρύθηκε το 1972 (Β.Δ. 399/1972) και πρωτολειτουργεί το 1972-1973. Από το 1983 λειτουργεί ως ανεξάρτητο Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής (Ν.1268/1982).

Τμήμα Χημικών Μηχανικών
Ιδρύθηκε το 1977 (Π.Δ.834/1977) και πρωτολειτουργεί το 1977-1978. Από το 1983 λειτουργεί ως ανεξάρτητο Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής (Ν.1268/1982).

Τμήμα Μηχανικών Η/Υ-Πληροφορικής
Ιδρύθηκε το 1979 (Π.Δ. 779/1979) και πρωτολειτουργεί το 1980-1981. Από το 1983 λειτουργεί ως ανεξάρτητο Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής (Ν.1268/1982).

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (Πάτρα)

Τμήμα Ιατρικής
Ιδρύθηκε το 1977 (Ν.641/1977) και πρωτολειτουργεί ως Ιατρική Σχολή το 1977-1978. Από το 1983 (Π.Δ.127/1983) λειτουργεί ως ανεξάρτητο Τμήμα στο πλαίσιο της Σχολής Επιστημών Υγείας.

Τμήμα Φαρμακευτικής
Ιδρύθηκε το 1977 (Π.Δ.835/1977), πρωτολειτουργεί το 1978-1979. Με το Π.Δ.127/1983 εντάχθηκε στη Σχολή Επιστημών Υγείας.

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Πάτρα)

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Ιδρύθηκε το 1983 σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.1268/1982. Η έναρξη λειτουργίας έγινε σύμφωνα με το Π.Δ.320/1983 και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987. Στη Σχολή Ανθρ. & Κοιν. Επιστημών εντάχθηκε το 1989 (Π.Δ. 378/1989).

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
Ιδρύθηκε το 1983 σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.1268/1982. Η έναρξη λειτουργίας έγινε σύμφωνα με το Π.Δ.320/1983 και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985. Στη Σχολή Ανθρ. & Κοιν. Επιστημών εντάχθηκε το 1989 (Π.Δ. 378/1989).

Τμήμα Θεατρικών Σπουδών
Ιδρύθηκε το 1989 (Π.Δ.378/1989), πρωτολειτούργησε το 1992-1993.

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (Πάτρα) Ιδρύθηκε το 1985 (Π.Δ.235/1985), πρωτολειτούργησε το 1985-1986.

Πίνακας 2-2 : Διάρθρωση Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ (Ν.Δ. 746/1970)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (Ιωάννινα)

Τμήμα Φιλολογίας
Ιδρύθηκε το 1964 (Β.Δ.735/1964), πρωτολειτούργησε ως παράρτημα Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. το 1964-1965. Ανεξάρτητο Τμήμα από το 1984, σύμφωνα με το Π.Δ. 445/18-10-1984.

Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας
Ιδρύθηκε το 1964 (Β.Δ.735/1964) και πρωτολειτούργησε ως κατεύθυνση του παραρτήματος Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. το 1964-1965. Ανεξάρτητο Τμήμα από το 1984, σύμφωνα με το Π.Δ. 445/18-10-1984.

Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας
Ιδρύθηκε το 1964 (Β.Δ.735/1964) και πρωτολειτούργησε ως κατεύθυνση του παραρτήματος Φιλοσοφικής Σχολής το 1964-1965. Ανεξάρτητο Τμήμα από το 1984, σύμφωνα με το Π.Δ. 445/18-10-1984.

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Ιωάννινα)

Τμήμα Μαθηματικών
Ιδρύθηκε το 1966 (Β.Δ.223/1966) και πρωτολειτούργησε ως παράρτημα Φυσικομαθηματικής Σχολής Α.Π.Θ. το 1966-1967. Από το 1982 αποτελεί Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών (Ν.1268/1982).

Τμήμα Φυσικής
Ιδρύθηκε το 1970 (Ν.Δ.746/1970) και πρωτολειτούργησε στο πλαίσιο της Φυσικομαθηματικής το 1970-1971. Από το 1982 αποτελεί Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών (Ν.1268/1982).

Τμήμα Χημείας
Ιδρύθηκε το 1976 (Π.Δ.723/1976) και πρωτολειτούργησε στο πλαίσιο της Φυσικομαθηματικής το 1977-1978. Από το 1982 αποτελεί Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών (Ν.1268/1982).

Τμήμα Πληροφορικής
Ιδρύθηκε το 1990 (Π.Δ.148/1990) και πρωτολειτούργησε το 1993-1994 αποτελώντας Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών (Ν.1268/1982).

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (Ιωάννινα)

Τμήμα Ιατρικής
Ιδρύθηκε το 1977 (Ν.641/1977) και πρωτολειτούργησε ως Ιατρική Σχολή το 1977-1978. Από το 1982 (Ν.1268/1982) λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής Επιστημών Υγείας.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ (Ιωάννινα)

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Ιδρύθηκε το 1983 σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.1268/1982. Η έναρξη λειτουργίας έγινε σύμφωνα με το Π.Δ.320/1983 και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985.

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
Ιδρύθηκε το 1983 σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.1268/1982. Η έναρξη λειτουργίας έγινε σύμφωνα με το Π.Δ.320/1983 και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988.

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (Ιωάννινα)
Ιδρύθηκε το 1996 (Π.Δ.364/1996) και θα λειτουργήσει το 1998-1999

Τμήμα Οργάνωσης & Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (Αγρίνιο)
Ιδρύθηκε το 1998 (Π.Δ.96/1998) και θα λειτουργήσει το 1998-1999

Πίνακας 2-3 : Διάρθρωση Πανεπιστημίου Θράκης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ (Ν.Δ. 87/1973)

Ν. ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ (Κομοτηνή)

Τμήμα Νομικής
Ιδρύθηκε το 1974 (Π.Δ. 375/1974) και πρωτολειτούργησε το 1974-1975.

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Ιδρύθηκε το 1983 (Π.Δ.465/1983) και πρωτολειτούργησε το 1984-1985.

Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας
Ιδρύθηκε το 1990 (Π.Δ.149/1990) και πρωτολειτούργησε το 1991-1992.

Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας
Ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ.365/1993) και πρωτολειτούργησε το 1995-1996.

Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης
Ιδρύθηκε το 1994 (Π.Δ.304/1994) και πρωτολειτούργησε το 1996-1997.

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (Ξάνθη)

Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
Ιδρύθηκε το 1974 (Π.Δ.375/1974) και πρωτολειτούργησε στο πλαίσιο της Πολυτεχνικής Σχολής το 1974-1975.

Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών
Ιδρύθηκε το 1975 (Π.Δ.671/1975) και πρωτολειτούργησε ως Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών στο πλαίσιο της Πολυτεχνικής Σχολής το 1975-1976. Το 1993 (Π.Δ.266/1993) μετονομάσθηκε σε Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών.

Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος
Ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ.365/1993) και πρωτολειτούργησε στο πλαίσιο της Πολυτεχνικής Σχολής το 1995-1996.

Ν. ΕΒΡΟΥ (Αλεξανδρούπολη)

Τμήμα Ιατρικής
Ιδρύθηκε το 1977 (Ν.641/1977), ενώ η έναρξη λειτουργίας έγινε το 1982 (Π.Δ.573/1982)και πρωτολειτούργησε το 1985-1986.

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Ιδρύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.1268/1982, ενώ η έναρξη λειτουργίας έγινε το 1983 (Π.Δ.320/1983) και πρωτολειτούργησε το 1986-1987.

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
Ιδρύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.1268/1982, ενώ η έναρξη λειτουργίας έγινε το 1983 (Π.Δ.320/1983) και πρωτολειτούργησε το 1987-1988.

Πίνακας 2-4 : Διάρθρωση Πανεπιστημίου Κρήτης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ (Ν.Δ. 87/1973)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (Ρέθυμνο)

Τμήμα Φιλολογίας
Ιδρύθηκε το 1973 (Ν.Δ.87/1973) και πρωτολειτούργησε το 1977-1978. Το 1983 (Π.Δ.103/1983) έγινε ανεξάρτητο Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής.

Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας
Ιδρύθηκε το 1973 (Ν.Δ.87/1973) και πρωτολειτούργησε το 1977-1978 ως κατεύθυνση της Φιλοσοφικής Σχολής. Το 1983 (Π.Δ.103/1983) έγινε ανεξάρτητο Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής.

Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών
Ιδρύθηκε το 1973 (Ν.Δ.87/1973) και πρωτολειτούργησε το 1977-1978 ως κατεύθυνση της Φιλοσοφικής Σχολής. Το 1983 (Π.Δ.103/1983) έγινε ανεξάρτητο Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής.

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Ρέθυμνο)

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.156/1984) ενταγμένο στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών και πρωτολειτούργησε το 1987-1988.

Τμήμα Κοινωνιολογίας
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.156/1984) ενταγμένο στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών και πρωτολειτούργησε το 1987-1988.

Τμήμα Ψυχολογίας
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.156/1984) ενταγμένο στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών και πρωτολειτούργησε το 1987-1988.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (Ρέθυμνο)

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Ιδρύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.1268/198 και πρωτολειτούργησε το 1984-1985. Από το 1995 (Π.Δ.2/1995) έχει ενταχθεί στη Σχολή Επιστημών της Αγωγής.

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
Ιδρύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.1268/198 και πρωτολειτούργησε το 1984-1985. Από το 1995 (Π.Δ.2/1995) έχει ενταχθεί στη Σχολή Επιστημών της Αγωγής.

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Ηράκλειο)

Τμήμα Μαθηματικών
Ιδρύθηκε το 1973 (Π.Δ.87/1973) και πρωτολειτούργησε το 1977-1978. Από το 1983 (Π.Δ.103/1983) αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της Φυσικομαθηματικής, ενώ με τη μετονομασία της (Π.Δ.452/1984) εντάχθηκε στη Σχολή Θετικών Επιστημών.

Τμήμα Φυσικής
Ιδρύθηκε το 1973 (Π.Δ.87/1973) και πρωτολειτούργησε το 1978-1979. Από το 1983 (Π.Δ.103/1983) αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της Φυσικομαθηματικής, ενώ με τη μετονομασία της (Π.Δ.452/1984) εντάχθηκε στη Σχολή Θετικών Επιστημών.

Τμήμα Χημείας
Ιδρύθηκε το 1983 (Π.Δ.103/1983) και πρωτολειτούργησε στο πλαίσιο της Σχολή Θετικών Επιστημών αρχικά σε μεταπτυχιακό (1985-1986) και στη συνέχεια σε προπτυχιακό επίπεδο το 1987-1988.

Τμήμα Βιολογίας
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.452/1984) και πρωτολειτούργησε στο πλαίσιο της Σχολή Θετικών Επιστημών αρχικά σε μεταπτυχιακό (1983-1984) και στη συνέχεια σε προπτυχιακό επίπεδο το 1987-1988.

Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.452/1984) και πρωτολειτούργησε στο πλαίσιο της Σχολή Θετικών Επιστημών, τόσο σε μεταπτυχιακό, όσο και σε προπτυχιακό επίπεδο το 1984-1985.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (Ηράκλειο)

Τμήμα Ιατρικής
Ιδρύθηκε το 1976 (Π.Δ.653/1976) ως Ιατρική Σχολή, ακολούθως μετονομάσθηκε σε Σχολή Επιστημών Υγείας (Π.Δ.103/1983) και πρωτολειτούργησε το 1984-1985.

Πίνακας 2-5 : Διάρθρωση Πολυτεχνείου Κρήτης

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ (1977)

Ν. ΧΑΝΙΩΝ (Χανιά)

Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης (Μ.Π.Δ.)
Ιδρύθηκε και πρωτολειτούργησε το 1984-1985.

Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων (Μηχ. Ο.Π.)
Ιδρύθηκε και πρωτολειτούργησε το 1984-1985

Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών (Η.Μ.Μ.Υ.)
Ιδρύθηκε και πρωτολειτούργησε στα Χανιά.

Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος
Ιδρύθηκε το 1995 (ΠΔ.232/1995) και πρόκειται να λειτουργήσει το 1998-1999.

Πίνακας 2-6 : Διάρθρωση Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (Π.Δ. 83/1984)

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (Βόλος)

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1988-1989.

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1988-1989.

Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής
Ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ.177/1993) και πρόκειται να λειτουργήσουν από το 1998-1999.

Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Λαογραφίας
Ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ.177/1993) και πρόκειται να λειτουργήσουν από το 1998-1999.

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Βόλος)

Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1988-1989.

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1989-1990.

Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1990-1991.

Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
Ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ.177/1993) και πρωτολειτούργησε το 1994-1995.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (Λάρισα - Καρδίτσα)

Τμήμα Ιατρικής
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1990-1991.

Τμήμα Κτηνιατρικής
Ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ.177/1993) και πρωτολειτούργησε το 1994-1995.

Τμήμα Οδοντιατρικής
Ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ.177/1993) και μέχρι στιγμής δεν έχει αποφασισθεί η έναρξη λειτουργίας του Τμήματος.

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού (Τρίκαλα)
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1994-1995.

Τμήμα Μαθηματικών - Πληροφορικής (Λάρισα)
Ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ.177/1993) και μέχρι στιγμής δεν έχει αποφασισθεί η έναρξη λειτουργίας του Τμήματος.

Πίνακας 2-7: Διάρθρωση Πανεπιστημίου Αιγαίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ (Π.Δ. 83/1984)

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Μυτιλήνη)

Τμήμα Περιβάλλοντος
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984) ως Τμήμα Επιστημών Φυσικού Περιβάλλοντος, μετονομάσθηκε (Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1986-1987, ενώ έχει ήδη ενταχθεί και λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών (Π.Δ.376/1989).

Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984) ως Τμήμα Ιστορίας & Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, μετονομάσθηκε (Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1987-1988, ενώ έχει ήδη ενταχθεί και λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών (Π.Δ.376/1989).

Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας
Ιδρύθηκε το 1989 (Π.Δ.376/1989) και πρωτολειτούργησε το 1993-1994.

Τμήμα Κοινωνιολογίας
Ιδρύθηκε το 1989 (Π.Δ.376/1989) και πρόκειται να λειτουργήσει το 1999-2000.

Τμήμα Επιστήμης της Θάλασσας (Μυτιλήνη)
Ιδρύθηκε το 1997 (Π.Δ.316/1997) και μέχρι στιγμής δεν έχει αποφασισθεί η έναρξη λειτουργίας του Τμήματος.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (Χιος)

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1985-1986.

Τμήμα Ναυτιλίας & Επιχειρηματικών Υπηρεσιών
Ιδρύθηκε το 1997 (Π.Δ.316/1997) και πρόκειται να λειτουργήσουν από το 1998-1999.

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Καρλόβασι & Βαθύ)

Τμήμα Μαθηματικών
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1987-1988.

Τμήμα Πληροφοριακών & Επικοινωνιακών Συστημάτων
Ιδρύθηκε το 1997 (Π.Δ.316/1997) και πρόκειται να λειτουργήσουν από το 1998-1999.

ΣΧΟΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ & ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Ρόδος)

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1986-1987.

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1987-1988.

Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών
Ιδρύθηκε το 1997 (Π.Δ.316/1997) και μέχρι στιγμής δεν έχει αποφασισθεί η έναρξη λειτουργίας του Τμήματος.

Πίνακας 2-8 : Διάρθρωση Ιονίου Πανεπιστημίου

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ (Π.Δ. 83/1984)

Ν. ΚΕΡΚΥΡΑΣ (Κέρκυρα)

Τμήμα Ιστορίας
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1985-1986.

Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1986-1987.

Τμήμα Μουσικών Σπουδών
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1992-1993.

Τμήμα Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας
Ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.83/1984, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.302/1985) και πρωτολειτούργησε το 1993-1994.

3.2. Διοίκηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στην Ελλάδα

Τα Α.Ε.Ι. της χώρας, σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 1 & 2 του Ν. 1268/1982, είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα, ενώ η εποπτεία τους ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οσον αφορά στην οργάνωση και τη λειτουργία τους, αυτή διέπεται απο τις διατάξεις του συγκεκριμένου νόμου, ενώ η ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων πραγματοποιείται με τον Εσωτερικό Κανονισμό του κάθε πανεπιστημίου, ο οποίος καταρτίζεται από τη Σύγκλητό του, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, εδ. βν του Ν. 2083/1992.

Αποστολή των πανεπιστημίων, σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ. 2 & 3 του Ν. 1268/1982, είναι "να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία και να καλλιεργούν τις τέχνες, να συντείνουν στη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση και να παρέχουν τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία, να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου, αλλά και να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση του λαού".

Η διάρθρωση των Α.Ε.Ι. της Ελλάδας πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 1 έως και 4 του Ν. 1268/1982. Συγκεκριμένα τα πανεπιστημία διαιρούνται σε Σχολές[30], που με τη σειρά τους διαιρούνται σε επί μέρους Τμήματα[31]. Σημειώνεται ότι, είναι δυνατή και η ίδρυση ξεχωριστών Γενικών Τμημάτων[32] (άρθρο 6, παρ. 3 του 1268/1982), καθώς και ανεξάρτητων Τμημάτων, τα οποία δε λειτουργούν στο πλαίσιο συγκεκριμένης Σχολής (άρθρο 48 του Ν. 1404/1983). Τα Τμήματα τέλος διαιρούνται σε επί μέρους Τομείς[33]. Η σύσταση εργαστηρίων ή κλινικών πραγματοποιείται στο πλαίσιο κάποιου Τομέα, Τμήματος ή Σχολής και η λειτουργία τους διέπεται από το σχετικό Εσωτερικό Κανονισμό (άρθρο 7, παρ. 1 του Ν. 1268/1982)..

Μέλη των πανεπιστημιών, σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 5 του Ν. 1268/1982, είναι το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.), το Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.), το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.) και το Διοικητικό Προσωπικό, καθώς και οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί του φοιτητές.

Η διοίκηση των Α.Ε.Ι., σύμφωνα το Ν.1268/1982 (άρθρο 11) και συγκεκριμένα όπως τροποποιήθηκε από το Ν.2083/1992 (άρθρο 2), ανήκει στη Σύγκλητο, το Πρυτανικό Συμβούλιο και τον Πρύτανη, επικουρούμενος από δύο Αντιπρυτάνεις.

Ετσι, η Σύγκλητος απαρτίζεται από τον Πρύτανη και τους Αντιπρυτάνεις, τους Κοσμήτορες των Σχολών, τους Προέδρους των Τμημάτων, έναν εκπρόσωπο των φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο

[30] Σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 1 του Ν. 1268/1982, "Οι Σχολές καλύπτουν ένα σύνολο συγγενών επιστημών ...".
[31] Σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 2 του Ν. 1268/1982, "Το Τμήμα αποτελεί τη βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα και καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης. Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος οδηγεί σε ένα ενιαίο πτυχίο".
[32] Σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 3 του Ν. 1268/1982, "Είναι δυνατή η ίδρυση ξεχωριστών Γενικών Τμημάτων σε Σχολές, που τα Προγράμματα Σπουδών των Τμημάτων τους έχουν μεγάλο αριθμό κοινών μαθημάτων, προκειμένου να επιτευχθεί ο καλύτερος συντονισμός τους. Τα Τμήματα αυτά δε χορηγούν ιδιαίτερο πτυχίο".
[33] Σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 4 του Ν. 1268/1982,"Ο Τομέας συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης".

εκπροσώπους των Μεταπτυχιακών φοιτητών και Ειδικών Μεταπτυχιακών Υπότροφων (Ε.Μ.Υ.), έναν εκπρόσωπο των Βοηθών, Επιμελητών, Επιστημονικών Συνεργατών, έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Διοικητικού Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Δ.Τ.Π.) και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού, ενώ στις συνεδριάσεις της παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου, και ο Προϊστάμενος Γραμματείας του πανεπιστημίου. Σημειώνεται επίσης ότι, η διαδικασία συγκρότησης Συγκλήτου στα νέα Α.Ε.Ι. κινείται από τον Πρύτανη, αμέσως μετά την εκλογή του (άρθρο 4 του Ν. 1674/1986).

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Συγκλήτου, μεταξύ άλλων και σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 2083/1992, προβλέπονται "η γενική εποπτεία της λειτουργίας του πανεπιστημίου και η τήρηση των νόμων και των Εσωτερικών Κανονισμών του, ο καθορισμός της γενικής εκπαιδευτικής και ερευνητικής πολιτικής του Α.Ε.Ι., η υποβολή προτάσεων ή και η ανάληψη πρωτοβουλιών για τη σύνδεσή του με το κοινωνικό περιβάλλον, την παραγωγή, τη συμβολή του στην περιφερειακή ανάπτυξη και τη διαρκή εκπαίδευση και επιμόρφωση του λαού, καθώς και τη συνεργασία με ελληνικά ή ξένα εκπαιδευτικά ή μορφωτικά ιδρύματα και με επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς", αλλά και "η κατάρτιση και η αναμόρφωση του ετήσιου τεκτικού προϋπολογισμού του Α.Ε.Ι. ... η διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας πανεπιστημίου, καθώς και η απόφαση για τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων των Σχολών και των Τμημάτων ...".

Το Πρυτανικό Συμβούλιο, απαρτίζεται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, έναν εκπρόσωπο των φοιτητών, που υποδεικνύεται από το σύνολο των φοιτητών που μετέχουν στη Σύγκλητο και τον Προϊστάμενο Γραμματείας του Α.Ε.Ι. ως εισηγητή και με δικαίωμα ψήφου επί διοικητικών, οικονομικών και τεχνικών θεμάτων, καθώς και επί ζητημάτων διοικητικού προσωπικού. Στην τελευταία αυτή περίπτωση μετέχει, χωρίς δικαίωμα ψήφου, και εκπρόσωπος του Διοικητικού Προσωπικού του πανεπιστημίου.

Αρμοδιότητες του Πρυτανικού Συμβουλίου, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 11, παρ. 2. του Ν. 1268/1982, αποτελούν, μεταξύ άλλων, το να "εισηγείται στη Σύγκλητο τον προϋπολογισμό και το πρόγραμμα έργων του πανεπιστημίου, να αποφασίζει για τις προτάσεις των Σχολών σχετικά με τη δημιουργία νέων θέσεων προσωπικού, καθώς και να ασκεί όσες αρμοδιότητες του αναθέτει η Σύγκλητος με απόφασή της".

Ο Πρύτανης, εκλέγεται από ειδικό σώμα εκλεκτόρων, που απαρτίζεται από το σύνολο των μελών Δ.Ε.Π. του Α.Ε.Ι., εκπροσώπους των φοιτητών ίσους προς το 80% και εκπροσώπους των κατηγοριών μεταπτυχιακοί φοιτητές & Ε.Μ.Υ., επιμελητές, βοηθοί, επιστημονικοί συνεργάτες, Ε.Ε.Π.., Ε.Δ.Τ.Π., μόνιμοι και επί συμβάση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου από το Διοικητικό Προσωπικό, ίσους προς το 25% των μελών Δ.Ε.Π. του Α.Ε.Ι. Σημειωθεί ότι, ο Πρύτανης είναι συγχρόνως Πρόεδρος της Συγκλήτου και του Πρυτανικού Συμβουλίου.

Οι Αντιπρυτάνεις, δηλαδή ο Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης και ο Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού, εκλέγονται με τον ίδιο τρόπο που εκλέγεται ο Πρύτανης και επικουρούν το έργο του. Οι Αντιπρυτάνεις, που όπως και ο Πρύτανης έχουν τριετή θητεία, ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις της Συγκλήτου ή του Πρυτανικού Συμβουλίου.

Στην περίπτωση νέων μη αυτοδύναμων πανεπιστημίων η διοίκησή τους ασκείται από Διοικούσα Επιτροπή, έως ότου συγκεντρώσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για αυτοδύναμη λειτουργία τους και η διοίκησή τους ανατεθεί πλέον σε αιρετά όργανα.

Η πλειονότητα των μελών της Διοικούσας Επιτροπής ορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 5 του Ν.2517/1997, σε αυτή μετέχουν εννέα μέλη, τα οποία ορίζονται με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ., οι Πρόεδροι των αυτοδύναμων Τμημάτων, ένας εκπρόσωπος για κάθε μη αυτοδύναμο Τμήμα εκλεγόμενος κατ'έτος από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, με την προϋπόθεση ότι στα Τμήματα αυτά υπηρετούν τουλάχιστον τρια μέλη Δ.Ε.Π. και τέλος ένας εκπρόσωπος των φοιτητών από κάθε Τμήμα τουεν λόγω πανεπιστημίου.

Τα πανεπιστημίων που διοικούνται από Διοικούσα Επιτροπή, αποκτούν την αυτοδυναμία τους, σύμφωνα με το άρθρο 15, παρ. 1 του Ν. 2454/1997, μόλις λειτουργήσουν αυτοδύναμα τέσσερα Τμήματά τους ή το σύνολο των Τμημάτων τους, στην περίπτωση που ο αριθμός τους είναι μικρότερος από τέσσερα. Το αργότερο μέσα σε ένα μήνα, αφότου εξασφαλισθούν οι παραπάνω προϋποθέσεις, κινείται από τον Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής η διαδικασία εκλογής Πρυτανικών Αρχών και συγκρότησης της Συγκλήτου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ετσι, με το διορισμού Πρυτανικών Αρχών και Συγκλήτου λήγει η θητεία των μελών της Διοικούσας Επιτροπής.

Οργανα διοίκησης των πανεπιστημιακών Σχολών, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 1268/1982, είναι η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.), η Κοσμητεία και ο Κοσμήτορας.

Συγκεκριμένα, η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) της Σχολής, απαρτίζεται από τα μέλη των Γ.Σ. των επί μέρους Τμημάτων της, ενώ η Κοσμητεία, απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα, τους Προέδρους των επί μέρους Τμημάτων της Σχολής, καθώς και έναν εκπρόσωπο των φοιτητών από κάθε Τμήμα. Στις αρμοδιότητές της συμπεριλαμβάνεται, μεταξύ άλλων η εισήγησή της προς τη Γ.Σ. της αυτής Σχολής σχετικά με την κατανομή των κονδυλίων στα Τμήματα, καθώς και τα εργαστήρια και τις κλινικές της, αλλά και η επεξεργασία των προτάσεων των Τμημάτων για τη δημιουργία νέων θέσεων Δ.Ε.Π. που στη συνέχεια τις υποβάλλει στο Πρυτανικό Συμβούλιο του πανεπιστημίου.

Τέλος, όσον αφορά στον Κοσμήτορα της Σχολής, εκλέγεται για τρια χρόνια από εκλεκτορικό σώμα, το οποίο είναι το σύνολο των εκλεκτορικών σωμάτων για την εκλογή των Προέδρων των Τμημάτων της Σχολής. Στις δικαιοδοσίες του είναι να συγκαλεί τη Γ.Σ. της Σχολής και την Κοσμητεία, να καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και να προεδρεύει των εργασιών της, να συντονίζει τα κοινά μαθήματα των Τμημάτων, να προίσταται των υπηρεσιών της Κοσμητείας, να μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της Γ.Σ. της Σχολής και της Κοσμητείας, καθώς και να συγκροτεί Επιτροπές για τη μελέτη ή διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 15, παρ. 2 του Ν. 2454/1997, αυτοδύναμη λειτουργία αποκτούν οι Σχολές, όποτε ισχύουν και τα προηγούμενα, εφόσον λειτουργήσουν αυτοδύναμα δυο από τα Τμήματά τους.

Τα Τμήματα διοικούνται από τη Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.), το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) και τον Πρόεδρό τους.

Η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) απαρτίζεται, όπως ορίζεται με το άρθρου 8, παρ. 2 του Ν. 1268/1982, από το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό, εκπροσώπους των φοιτητών ίσους προς το 50% και εκπροσώπους των Ειδικών Μεταπτυχιακών Υποτρόφων (Ε.Μ.Υ.) ίσους προς το 15% του αριθμού των μελών του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού, που είναι μέλη της Γ.Σ. Στις αρμοδιότητες της Γ.Σ. του Τμήματος, μεταξύ άλλων, είναι η γενική εποπτεία της λειτουργίας του Τμήματος, η τήρηση των νόμων και του Εσωτερικού Κανονισμού, η κατανομή πιστώσεων στις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και λοιπές δραστηριότητες του εν λόγω Τμήματος, η κατάρτιση και η αναθεώρηση του Προγράμματος Σπουδών και η διατύπωση γνώμης για κατευθύνσεις ή ειδικεύσεις του πτυχίου του Τμήματος, καθώς και η συγκέντρωση, αλλά και η διαβίβαση στη Σύγκλητο των ετήσιων δραστηριοτήτων του Τμήματος.

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8, παρ. 3 του Ν. 1268/1982, λειτουργεί στην περίπτωση που το Τμήμα περιλαμβάνει τουλάχιστον τρεις Τομείς. Σε αντίθετη περίπτωση τις αρμοδιότητες του Δ.Σ. ασκεί η Γ.Σ. του Τμήματος. Σημειώνεται ότι, η δημιουργία τριών τουλάχιστον Τομέων θεωρείται υποχρεωτική στην περίπτωση που ο αριθμός των μελών του Δ.Ε.Π. του εν λόγω Τμήματος είναι μεγαλύτερος από είκοσι ένα άτομα. Το Δ.Σ. αποτελείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τους Διευθυντές των Τομέων, δυο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών και Ε.Μ.Υ. Στην περίπτωση που συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους συμμετέχει, ανάλογα με το συζητούμενο θέμα, ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Π. ή του Ε.Δ.Τ.Π. ή των βοηθών, επιμελητών ή επιστημονικών συνεργατών.

Τέλος, ως Πρόεδρος Τμήματος μπορεί να εκλεγούν, με διετή θητεία, αποκλειστικά όσα μέλη του Δ.Ε.Π. το επιθυμούν και ανήκουν στη βαθμίδα του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή (άρθρο 12, παρ. 1 & 2 του Ν. 1268/1982). Ο πρόεδρος του Τμήματος συγκαλεί τη Γ.Σ. και το Δ.Σ., καταρτίζει την ημερήσια διάταξή τους και προεδρεύει των εργασιών τους, εισηγείται στη Γ.Σ. για τα θέματα της αρμοδιότητάς του, μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της Γ.Σ. και του Δ.Σ. και συγκροτεί επιτροπές για την μελέτη ή τη διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων και προίσταται των υπηρεσιών του Τμήματος.

Τα παραπάνω ισχύουν για όσα Τμήματα έχουν αποκτήσει την αυτοδυναμία τους, όπως ορίζεται στο άρθρο 15, παρ. 3 του Ν. 2454/1997, δηλαδή έχουν ολοκληρώσει, τόσο τις διαδικασίες διορισμού εννέα μελών Δ.Ε.Π., εκ των οποίων τουλάχιστον 4 να ανήκουν στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, εκ των οποίων τα δυο οπωσδήποτε πρέπει να ανήκουν στη βαθμίδα του Καθηγητή, όσο και της εγγραφής φοιτητών. Το αργότερο μέσα σε ένα μήνα, αφότου εξασφαλισθούν οι προϋποθέσεις αυτές κινείται από τον Κοσμήτορα ή τον Πρύτανη ή τον Πρόεδρο της Δ.Ε. η διαδικασία εκλογής Προέδρου και αναπληρωτή Προέδρου και συγκρότησης Γ.Σ Τμήματος.

Τέλος, η διοίκηση των επί μέρους Τομέων των Τμημάτων ανήκει στη Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) και το Διευθυντή του Τομέα.

Η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) του Τομέα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9, παρ. 2α & 2β του Ν. 1268/1982, απαρτίζεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα, δύο μέχρι πέντε εκπροσώπους των φοιτητών - ανάλογα με τον αριθμό των μελών Δ.Ε.Π. - και έναν εκπρόσωπο των Ε.Μ.Υ., από αυτούς που έχουν τοποθετηθεί στον συγκεκριμένο Τομέα. Αρμοδιότητές της είναι να εκλέξει το Διευθυντή του Τομέα, να συντονίσει το έργο του Τομέα, να υποβάλλει τις προτάσεις της στη Γ.Σ. του Τμήματος, σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών, να αναθέσει τα καθήκοντα του Διευθυντή

Εργαστηρίου ή Κλινικής (άρθρο 7 του Ν. 1268/1982), καθώς και να αποφασίζει για την κατανομή του διδακτικού έργου στα μέλη Δ.Ε.Π. του συγκεκριμένου Τομέα.

Ο Διευθυντής του Τομέα, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 1268/1982, εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα με θητεία ενός έτους και σκοπό να συντονίζει το έργο του Τομέα στο πλαίσιο των αποφάσεων της Γ.Σ. του Τμήματος. Πρέπει δε υποχρεωτικά να ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή ή του Αναπληρωτή καθηγητή.

Τέλος επισημαίνεται ότι, κάθε Εργαστήριο του Τομέα διευθύνεται από Διευθυντή, που εκλέγεται από τη Γ.Σ. του Τομέα με τριετή θητεία.

Υπογραμμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 1268/1982, τα συλλογικά πανεπιστημιακά όργανα συγκροτούνται και λειτουργούν νόμιμα, έστω κι αν δεν έχουν οριστεί οι προβλεπόμενοι στα άρθρα 8 έως 11 του νόμου αυτού εκπρόσωποί των, εκτός του Δ.Ε.Π., λοιπών κατηγοριών μελών των πανεπιστημίων.

Σημειώνεται τέλος ότι, σύμφωνα με το άρθρο 79, παρ. 1α του Ν. 1566/1985, προβλέπεται η συμμετοχή των φοιτητών στα συλλογικά όργανα των πανεπιστημιακών Τμημάτων μέσω εκπροσώπων, οι οποίοι ορίζονται από το Δ.Σ. των Φοιτητικών τους Συλλόγων, με ετήσια θητεία και σύμφωνα με το σύστημα Απλής Αναλογικής. Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση καθυστέρησης, για οποιοδήποτε λόγο, της ανάδειξης εκπροσώπων των φοιτητών, τα όργανα του Πανεπιστημίου συγκροτούνται και λειτουργούν νόμιμα και χωρίς την εκπροσώπηση των φοιτητών (άρθρο 4 & 12 του Ν. 1268/1982).

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση της διοίκησης των πανεπιστημίων στην Ελλάδα, αξίζει να αναφερθεί η ύπαρξη γενικών ακαδημαϊκών λειτουργιών που αναφέρονται στο σύνολο των μελών της πανεπιστημιακής τους κοινότητας. Οι κυριότερες αυτού του είδους ακαδημαϊκές λειτουργίες, οι οποίες συναντώνται λίγο - πολύ σε όλα τα πανεπιστήμια της χώρας είναι :

α. Γραφείο Δημόσιων & Διεθνών Σχέσεων

Το Γραφείο Δημόσιων & Διεθνών Σχέσεων σκοπό έχει την "καλλιέργεια, ανάπτυξη και οργάνωση των Δημόσιων και Διεθνών Σχέσεων" των πανεπιστημίων της χώρας, με κυριότερες αρμοδιότητές του τις ακόλουθες :

- η προβολή της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας του Ιδρύματος, μέσω της διοργάνωσης διαφόρων επιστημονικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Η οργάνωση των εκδηλώσεων αυτών ανήκει, είτε αποκλειστικά στην ακαδημαϊκή κοινότητα, είτε στη συνεργασία της με άλλους φορείς.
- η προβολή του είδους της δράσης των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, μέσω της έκδοσης σχετικών ενημερωτικών εντύπων.
- η ενημέρωση και παροχή πληροφοριών όσον αφορά στη χορήγηση υποτροφιών σε φοιτητές του προπτυχιακού ή/και του μεταπτυχιακού επιπέδου, καθώς και με τις δυνατότητες κινητικότητάς τους, μέσω Προγραμμάτων, σε Πανεπιστήμια ή/και Ερευνητικά Ινστιτούτα χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ενωσης (π.χ. Erasmus- Tempus, Comett κ.ά.).

- η ανάπτυξη σχέσων συνεργασίας με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα της χώρας και του εξωτερικού.
- η παροχή βοήθειας σε φοιτητές των πανεπιστημίων, αλλά και ξένων πανεπιστημίων που διακινούνται στη χώρα μας μέσω Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, με σκοπό την εξασφάλιση στέγης και εργασίας.

β. Γραφείο Διαμεσολάβησης & Καινοτομιών

Στο πλαίσιο του κοινωνικού του ρόλου, το Πανεπιστημίο, εκτός από τη μετάδοση γνώσης υψηλών προδιαγραφών, οφείλει να παρέχει στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο εξειδικευμένες επιστημονικές γνώσεις που μόνο εκείνο έχει τη δυνατότητα να προσφέρει, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην κάλυψη του κενού ανάμεσα στο ίδιο και την παραγωγή. Παράλληλα οφείλει να υποστηρίζει και να διεκδικεί την κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων του, που προκύπτουν από την ερευνητική δραστηριότητα στο χώρο του. Αυτό ακριβώς το τμήμα του ρόλο του έρχεται να καλύψει το Γραφείο Διαμεσολάβησης & Καινοτομιών, η ανάπτυξη του οποίου στηρίζεται στη Γενική Γραμματεία Ερευνας & Τεχνολογίας. Η δράση του Γραφείου και η συνεργασία του με παραγωγικούς φορείς αναμένεται να συμβάλλει αποφασισταικά, τόσο στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής των πανεπιστημίων, όσο και του συνόλου της χώρας.

Στο πλαίσιο των παρεχόμενων υπηρεσιών[34] του, το Γραφείο Διαμεσολάβησης & Καινοτομιών θα εξασφαλίσει αμεσότερη και ουσιαστικότερη σχέση των ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων με τις κοινωνικές ανάγκες, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα πρόσθετους οικονομικούς πόρους, με τη βοήθεια των οποίων θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο η ερευνητική δράση του Πανεπιστημίου.

Η χρηματοδοτική υποστήριξη του Γραφείου ανήκει, τόσο στη Γ.Γ.Ε.Τ., όσο και σε δημόσιους και ιδιωτικού φορείς, στους οποίους το Γραφείο προσφέρει τις υπηρεσίες του. Πόροι του Γραφείου Διαμεσολάβησης & Καινοτομιών μπορούν επίσης να θεωρηθούν τα κάθε είδους δάνεια και δωρεές με πράξεις εν ζωή ή αιτία θανάτου, καθώς και η ενίσχυση από άλλες Υπηρεσίες[35] των πανεπιστημίων. Τα αρμόδια όργανά του ορίζονται ανάλογα με όσα προβλέπονται από τους Εσωτερικούς Κανονισμούς των πανεπιστημίων.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του, τα Γραφεία αυτά δραστηριοποιούνται όσον αφορά στην ανάπτυξη αρχείων σε ηλεκτρονική μορφή σχετικά με τα διαθέσιμα ερευνητικά αποτελέσματα, τους ερευνητές και τις δυνατότητές τους για παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών, καθώς και το χαρακτήρα και τον ειδικό εξοπλισμό των εργαστηρίων των πανεπιστημίων. Με την έκδοση σχετικών ενημερωτικών εντύπων επιχειρούν την προβολή της δραστηριότητας των ερευνητών και των ερευνητικών αποτελεσμάτων, καθώς και την παρουσίαση επιδεικτικών έργων συνεργασιών. Βασική επιδίωξη επίσης αποτελεί η ανάπτυξη στενών δεσμών συνεργασίας μεταξύ όλων των Γραφείων Διαμεσολάβησης & Καινοτομιών των ελληνικών πανεπιστημίων, στο πλαίσιο της οποίας έχουν ήδη πραγματοποιηθεί τέσσερις συναντήσεις εργασίας των υπευθύνων των Γραφείων Διαμεσολάβησης & Καινοτομιών σε τέσσερις ελληνικές πόλεις[36].

---

[34] Αμεση πληροφόρηση ενδιαφερόμενων όσον αφορά στις δυνατότητες παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών από το πανεπιστήμιο, ενημέρωση ερευνητών σχετικά με θέματα ευρεσιτεχνιών και κατοχύρωσης των δικαιωμάτων των συντελεστών της έρευνας, προσδιορισμός αναγκών της παραγωγής για συνεχιζόμενη εκπαίδευση κ.ά.

[35] π.χ. Οικονομική Υπηρεσία, Επιτροπή Ερευνών, Εταιρεία Αξιοποίησης & Διαχείρησης Περιουσίας του Πανεπιστημίου.

[36] Αθήνα, 30/10/1995 - Ηράκλειο Κρήτης, 24/5/1996 - Θεσσαλονίκη, 4/10/1996 - Βόλο, 24/1/1997.

γ. Γραφείο Διασύνδεσης & Επαγγελματικής Πληροφόρησης

Η οργάνωση των Γραφείων Διασύνδεσης & Επαγγελματικής Πληροφόρησης αποτελεί μια προσπάθεια των πανεπιστημίου της χώρας, ώστε να φέρουν σε επαφή τους φοιτητές και τους απόφοιτους των Τμημάτων τους με το ευρύτερο παραγωγικό και επαγγελματικό περιβάλλον. Βρίσκονται έτσι σε συνεχή συνεργασία με τα πανεπιστημιακά Τμήματα και τις διάφορες υπηρεσίες των πανεπιστημίου, συμβάλλοντας στην επίτευξη της πληροφόρησης, τόσο του φοιτητικού πληθυσμού, όσο και των πτυχιούχων των πανεπιστημίων σχετικά με θέματα επαγγελματικού σχεδιασμού και προοπτικής, καθώς και με μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Παρέχουν κατά συνέπεια συστηματική πληροφόρηση σχετικά με τη ζήτηση στην αγορά εργασίας και βοηθούν όσους ενδιαφέρονται έτσι ώστε να προσανατολίζονται ανάλογα, απευθυνόμενοι στους σχετικούς εργασιακούς χώρους.

Στο πλαίσιο μιας συνεχώς μεταβαλλόμενης και εξελισσόμενης κοινωνίας, όπου οι ανάγκες και οι απαιτήσεις στο χώρο της αγοράς εργασίας διαφοροποιούνται καθημερινά, η συγκρότηση Γραφείων Διασύνδεσης & Επαγγελματικής Πληροφόρησης στους κόλπους των Α.Ε.Ι. καθίσταται πλέον αναγκαία. Η πολιτική των Γραφείων αυτών θα καθορίζεται από Ειδική Επιτροπή, όπου θα συμμετέχουν μέλη Δ.Ε.Π. και εκπρόσωποι των φοιτητών, κατόπιν αποφάσεως της Συγκλήτου του κάθε πανεπιστημίου, ενώ υποστηρίζεται ότι, θεωρείται απαραίτητη η διασύνδεσή τους, μέσω δικτύου, με τρόπο ώστε να επιτευχθεί συνολικότερη αντιμετώπιση του θέματος πληροφόρηση.

δ. Γραφείο Σταδιοδρομίας

Η οργάνωση Γραφείων Σταδιοδρομίας σε όλα τα ελληνικά πανεπιστήμια θεωρείται απαραίτητη, αφού η λειτουργία τους θα συμβάλλει στο να επιτευχθεί η απαραίτητη επαφή φοιτητών και πτυχιούχων με την αγορά εργασίας, συμβάλλοντας έτσι στη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση.

ε. Κέντρο Ατυπης Συνεχιζόμενης Κατάρτισης

Η συγκρότηση Κέντρων Ατυπης Συνεχιζόμενης Κατάρτισης, που έχει ήδη ξεκινήσει σε ορισμένα ελληνικά πανεπιστήμια, πρέπει να γενικευθεί ώστε να συμπεριλάβει το σύνολο των Α.Ε.Ι. Στόχος είναι η συνεχής ενημέρωση και κατάρτιση των πτυχιούχων των πανεπιστημιακών Τμημάτων, με τρόπο ώστε να είναι σε θέση να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην αγορά εργασίας, εφοδιασμένοι πάντα με τις απαραίτητες γνώσεις που επιβάλλει η σύγχρονη επιστήμη και τεχνολογία, αλλά και οι απαιτήσεις της παραγωγής και της κοινωνίας γενικότερα.

στ. Επιτροπή Ερευνας

Η Επιτροπή Ερευνας κάθε πανεπιστημίου είναι υπεύθυνη για τη διαχείρηση των προγραμμάτων έρευνας που διεξάγουν τα Τμήματά του, μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Ερευνας. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της είναι και η ενημέρωση των Τμημάτων για τυχόν προκηρύξεις ελληνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων έρευνας, καθώς και για κάθε άλλη ερευνητική δραστηριότητα στον ελληνικό και στο διεθνή χώρο.

ζ. Κέντρο Υπολογιστών

Η συγκρότηση Κέντρου Υπολογιστών σε επίπεδο πανεπιστημίου ή ακόμη και σε επίπεδο Σχολής ή πανεπιστημιακού Τμήματος, που έχει ήδη ξεκινήσει σε διάφορα ελληνικά Α.Ε.Ι., θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική αφού η χρήση των Η/Υ είναι πια απαραίτητη, τόσο σε εκπαιδευτικό, όσο και σε ερευνητικό επίπεδο. Εξάλλου, η λειτουργία οργανωμένων χώρων, εξοπλισμένων με την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή, στα πανεπιστήμια συμβάλλει στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων εργασίας των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

η. Κέντρο Συμβουλευτικής & Ενημέρωσης

Η δημιουργία τέτοιου είδους Κέντρων στα πανεπιστήμια της χώρας βρίσκεται σε εμβριακό στάδιο, μια και ελάχιστα μέχρι στιγμής Α.Ε.Ι. έχουν προχωρήσει στην οργάνωσή τους. Εντούτοις, η σύστασή τους θεωρείται αναγκαία, αφού σκοπό έχουν την αντιμετώπιση, τόσο ψυχολογικών και συναισθηματικών, όσο και κοινωνικών προβλημάτων που τυχόν αντιμετωπίζουν οι φοιτητές.

θ. Διεύθυνση Φοιτητικής Μέριμνας

Η Φοιτητική Μέριμνα των πανεπιστημίων χωρίζεται σε τρία Τμήματα. Συγκεκριμένα, πρόκειται για το Τμήμα Σίτισης, το Τμήμα Πρόνοιας και Εκδηλώσεων, καθώς και το Τμήμα Υγειονομικής Περίθαλψης. Σημειώνεται ότι και τα τρία Τμήματα ασχολούνται με τις σχετικές ανάγκες του φοιτητικού πληθυσμού.

3.3. Παροχές των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στο φοιτητικό τους πληθυσμό

Οσον αφορά στην εγγραφή[37] πρωτοετών φοιτητών στα πανεπιστημιακά Τμήματα, η πρόσκληση αυτών που πέτυχαν, καθώς και η εγγραφή τους γίνεται, σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11 του Π.Δ. 61/1986 (Φ.Ε.Κ. 20/1986, τ.Β'), μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την επόμενη της δημοσίευσης της πρόσκλησης. Εντός της ίδιας προθεσμίας πρέπει να προσέλθουν για εγγραφή και οι τυφλοί, οι κωφάλαλοι και οι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία (άρθρο 3, παρ. 1ζ του Ν. 1351/1983). Οι υποψήφιοι που ανήκουν στην κατηγορία των αθλητών και συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις που ορίζονται από το άρθρο 3, παρ. 3 του Ν. 1351/1983 (Φ.Ε.Κ. 56/1983, τ.Β'), μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων και μέσα σε προθεσμία που εγγράφονται οι πρωτοετείς σπουδαστές, σύμφωνα με το Ν. 2009/1992 (Φ.Ε.Κ. 18/1992, τ.Α') και Ν. 2188/1994 (Φ.Ε.Κ. 18/1994, τ.Α') πρέπει να υποβάλλουν τις αιτήσεις τους στη Σχολή ή στο Τμήμα όπου έχουν δικαίωμα και επιθυμούν να εγγραφούν, μαζί με τα άλλα δικαιολογητικά που απαιτούνται για όλους τους πρωτοετείς και βεβαίωση της οικείας Αθλητικής Ομοσπονδίας για την επίδοσή τους, θεωρημένη από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού ή από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων για σχολικούς αγώνες.

Στο πλαίσιο των παροχών των πανεπιστήμια στους φοιτητές τους σημειώνονται τα ακόλουθα :

[37] βλ. *Οδηγό Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης*, Ρέθυμνο 1996, σελ. 15, καθώς και το άρθρο 18 του Π.Δ.238/25-5-1988, Φ.Ε.Κ.103/1988, τ.Α') από τον *Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ιατρικής* του Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο 1996.

- Στέγαση Φοιτητικού πληθυσμού[38]

Οι φοιτητές των πανεπιστημίων, εφόσον πληρούν τις απαραίτητες από το νόμο προϋποθέσεις και εφόσον στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλεγούν τελικά, δικαιούνται δωρεάν στέγαση.

- Σίτιση Φοιτητικού πληθυσμού[39]

Σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις στους φοιτητές παρέχεται δωρεάν σίτιση, σύμφωνα με την ατομική και οικογενειακή τους κατάσταση και με τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς των άρθρων 6, 7, 8, 9, 10 και 11 του Π.Δ. 387/1983 (Φ.Ε.Κ. 141/1983, τ.Α'), όπως τροποποιήθηκε με τα Π.Δ. 494/1985 και 143/1990.

- Υγειονομική Περίθαλψη[40]

Για την υγειονομική περίθαλψη των φοιτητών προβλέπονται τα άρθρα 1 έως 17 του Π.Δ. 327/1983 (Φ.Ε.Κ. 117/7-9-1983, τ.Α') με τίτλο "Παροχή υγειονομικής περίθαλψης στους φοιτητές των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων"

Σημειώνεται ότι, η παρεχόμενη στους φοιτητές των Α.Ε.Ι. της χώρας υγειονομική περίθαλψη περιλαμβάνει κάλυψη δαπανών, εκλογή ασφαλιστικού φορέα, νοσοκομειακή και φαρμακευτική περίθαλψη, παρακλινικές εξετάσεις, εξέταση στο σπίτι, τοκετό, φυσιοθεραπείες, οδοντιατρική περίθαλψη, ορθοπεδικά είδη, καθώς και την υποχρεωτική υγειονομική εξέταση.

- Σύστημα Υποτροφιών & Δανείων[41]

Για τους προπτυχιακούς φοιτητές εισάγεται το σύστημα Κρατικής Μέριμνας, που περιλαμβάνει δύο κατηγορίες : υποτροφίες επίδοσης και υποτροφίες και δάνεια ενίσχυσης και περιγράφεται στο άρθρο 23 του Ν. 2083/1992. Η συγκεκριμένη διάταξη ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1993, οπότε και καταργείται η διάταξη του άρθρου 29, παρ. 4 του Ν. 1268/1982.

Ετσι, οι υποτροφίες επίδοσης χορηγούνται με αποκλειστικό κριτήριο την πανεπιστημιακή επίδοση του φοιτητή, ενώ οι υποτροφίες και τα δάνεια ενίσχυσης χορηγούνται με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση του φοιτητή και δεύτερο κριτήριο την επίδοσή του. Δικαιούχοι της υποτροφίας αυτής είναι οι φοιτητές που δε στεγάζονται στις Φοιτητικές Εστίες του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας ή των Πανεπιστημίων, εφόσον οι γονείς τους διαμένουν σε τόπο που δε συνδέεται με αστική συγκοινωνιακή γραμμή με την πόλη όπου βρίσκεται το Τμήμα που φοιτούν οι συγκεκριμένοι φοιτητές και το δηλούμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το όριο που τους παρέχει δικαίωμα να σιτίζονται δωρεάν. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να αυξάνονται, τόσο ο αριθμός των δικαιούχων φοιτητών και των δύο κατηγοριών της Κρατικής Μέριμνας, όσο και τα ποσά των δύο ειδών υποτροφίας.

---

[38] βλ. *Οδηγό Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης*, Ρέθυμνο 1996, σελ. 16-18,
[39] βλ. ο.π., καθώς και *Οδηγό Σπουδών Σχολής Επιστημών της Αγωγής*, Ρέθυμνο 1996, σελ. 12-14.
[40] ο.π., σελ. 14-18.
[41] Μπένος Σ., *Ο Νόμος 1268/1982 και οι μεταγενέστερες ρυθμίσεις για τα Α.Ε.Ι.*, εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Δ΄έκδοση, Αθήνα, Φεβρουάριος 1997, σελ. 249.

- Φοιτητικό Εισιτήριο[42]

Το φοιτητικό εισιτήριο, όπως προβλέπεται με το Π.Δ. 265/1985 και την υπ.αρ. 2307/1529/15-7-1985 Απόφαση Υπ. Μεταφορών, δίδεται στους πρωτοετείς φοιτητές αμέσως μετά την εγγραφή τους για τις μετακινήσεις τους με τις αστικές συγκοινωνίες (και τις υπεραστικές, εφόσον ο φοιτητής ταξιδεύει από και προς τον τόπο της μόνιμης κατοικίας του) με μειωμένο εισιτήριο κατά 25% της κανονικής του τιμής. Στην αρχή κάθε ημερολογιακού έτους χορηγούνται στους φοιτητές καινούργια δελτία φοιτητικού εισιτηρίου. Δεν δικαιούνται φοιτητικό εισιτήριο οι φοιτητές που εγγράφηκαν στο πανεπιστημιακό Τμήμα ύστερα από κατάταξη για την απόκτηση και άλλου πτυχίου.

- Υποτροφίες Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.)[43]

Το Ιδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) χορηγεί υποτροφίες, με βάση τη σειρά προτεραιότητας, στους σπουδαστές που πρώτευσαν στις Εισγωγικές Εξετάσεις των Σχολών και των Τμημάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης. Οι υποτροφίες του Ι.Κ.Υ. δε διατηρούνται για όλα τα έτη σπουδών. Για κάθε έτος χορηγείται ορισμένος αριθμός υποτροφιών και πρέπει ο φοιτητής να συγκεντρώσει υψηλή βαθμολογία, προκειμένου να πάρει υποτροφία ως δευτεροετής, τριτοετής κ.ο.κ.

- Δωρεάν παροχή Διδακτικών Βιβλίων και Βοηθημάτων[44]

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του Ν. 2083/1992, το διδακτικό έργο στους προπτυχιακούς φοιτητές των Α.Ε.Ι. συμπληρώνεται με αντίστοιχα διδακτικά βιβλία ή άλλα βοηθήματα, καθώς και με την εξασφάλιση της ενημέρωσης και της πρόσβασης των φοιτητών στη σχετική ελληνική και ξένη βιβλιογραφία.

- Μεταγγραφές Φοιτητών[45]

Οι μεταγγραφές φοιτητών διακρίνονται σε μεταγγραφές από Σχολές του εσωτερικού και σε μεταγγραφές από Σχολές του εξωτερικού. Συγκεκριμένα, οι μεταγγραφές της πρώτης κατηγορίας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, παρ. 2 & 3 του Ν. 1674/1986 (υπ. αρ. Φ 141.1/Β3/2274/1987 Απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και των συμπληρωματικών αυτής Αποφάσεων), ως και από τις διατάξεις των άρθρων 2, παρ. 4β, 4, παρ. 2β και 5 του Ν. 1865/1989. Το ποσοστό των μεταγγραφών εσωτερικού δεν είναι δυνατόν να είναι μικρότερο του 6% και δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 8% του προβλεπόμενου αριθμού εισακτέων του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους στο πανεπιστημιακό Τμήμα υποδοχής. Πρώτη προτεραιότητα έχουν όσοι έχουν λόγους υγείας και αναπηρείας και δεύτερη όσοι έχουν οικονομικούς, κοινωνικούς ή οικογενειακούς λόγους. Οι μεταγγραφές της δεύτερης κατηγορίας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.1966/1991 (Φ.Ε.Κ. 147/26-9-1991, τ.Α΄), μόνο κατόπιν εξετάσεων που διενεργεί το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

---

[42] βλ. *Οδηγό Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης*, Ρέθυμνο 1996, σελ. 25.
[43] ο.π, σελ. 25-26.
[44] Μπένος Σ., *Ο Νόμος 1268/1982 και οι μεταγενέστερες ρυθμίσεις για τα Α.Ε.Ι.*, εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Δ΄έκδοση, Αθήνα, Φεβρουάριος 1997, σελ. 248.
[45] βλ. *Οδηγό Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης*, Ρέθυμνο 1996, σελ. 26.

- Κατατάξεις Πτυχιούχων Α.Ε.Ι. & Ανωτέρων Σχολών[46]

Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. και Ανωτέρων Σχολών του εσωτερικού ή ισοτίμων του εξωτερικού μπορούν να καταταγούν στα πανεπιστημιακά Τμήματα που επιθυμούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, παρ. 2 & 3 του 1674/1986 (υπ. αρ. Φ 141.1/Β3/2274/1987 Απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και των συμπληρωματικών αυτής Αποφάσεων), ως και από τις διατάξεις των άρθρων 2, παρ. 4β, 3 & 4, παρ. 1α, 4 & 5 του Ν. 1865/1989 και του άρθρου 3 του Ν. 1966/1991 (Φ.Ε.Κ. 147/26-9-1991, τ.Α΄)..

- Απασχόληση Φοιτητών[47]

Προβλέπεται, σύμφωνα με το Π.Δ. 37/1984 (Φ.Ε.Κ. 10/30-1-1984, τ.Α΄), η οικονομική ενίσχυση των φοιτητών για την κάλυψη ειδικών εκπαιδευτικών τους αναγκών. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του αυτού Π.Δ., παρέχονται οικονομικές ενισχύσεις με μορφή αμοιβής σε συγκεκριμένες περιπτώσεις[48], τόσο σε προπτυχιακούς, όσο και σε μεταπτυχιακούς φοιτητές, ενώ τα κριτήρια επιλογής περιγράφονται στο άρθρο 2 του ίδιου Π.Δ. Η συμμετοχή φοιτητών στις προβλεπόμενες περιπτώσεις εξυπηρετεί εκπαιδευτικές ανάγκες, όπως τη σύνδεση διδασκαλίας και έρευνας με τις ανάγκες της παραγωγής και την επίλυση προβλημάτων του δημόσιου τομέα.

- Ακροατές[49]

Ακροατής, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 5343/1932, μπορεί να εγγραφεί όποιος επιθυμεί να παρακολουθήσει ένα ή περισσότερα μαθήματα οποιουδήποτε πανεπιστημιακού Τμήματος, εφόσον έχει συμπληρώσει το 17ο έτος της ηλικίας του και έχει πάρει έγγραφη άδεια από έναν τουλάχιστον καθηγητή, τα μαθήματα του οποίου θέλει να παρακολουθήσει. Ως ακροατές επίσημα μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα αλλοδαποί φοιτητές που έρχονται στην Ελλάδα για ορισμένο χρόνο παραμονής και δεν επιθυμούν να εγγραφούν ως κανονικοί φοιτητές.

- Στράτευση[50]

Κάθε φοιτητής που εγγράφηκε σε Α.Ε.Ι. και δεν έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές υποχρεώσεις του πρέπει να προσκομίσει στο στρατολογικό γραφείο του τόπου του πιστοποιητικό σπουδών, το οποίο θα πάρει από τη Γραμματεία της Σχολής του. Το Στρατολογικό Γραφείο του τόπου του θα του δώσει πιστοποιητικό τύπου Β', στο οποίο θα αναγράφεται και η διάρκεια της αναβολής του. Σημειώνεται ότι, η αναβολή χορηγείται κατά ημερολογιακά και όχι ακαδημαϊκά ή διδακτικά έτη.

---

[46] ο.π., σελ. 26-27.

[47] βλ. *Οδηγό Σπουδών Σχολής Επιστημών της Αγωγής*, Ρέθυμνο 1996, σελ.19.

[48] Περιπτώσεις : συμμετοχή σε Προγράμματα Εφαρμογών στο γνωστικό πεδίο του Τμήματος σε σύνδεση με την παραγωγή (άρθρο 24, παρ. 9 του Ν. 1268/1982), συμμετοχή στην εκπόνηση Μελετών για παροχή υπηρεσιών από τα πανεπιστημιακά εργαστήρια (άρθρο 7, παρ. 6 του Ν. 1268/1982), συγκρότηση στο οικείο Τμήμα για την αντιμετώπιση θεμάτων που έχουν ανατεθεί σε μέλος Δ.Ε.Π. από το Δημόσιο, την Τ.Α., τους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς (άρθρο 13, παρ. 8 του Ν. 1268/1982), συμμετοχή σε Ερευνητικά Προγράμματα του οικείου Α.Ε.ι. που οργανώνονται και εκπονούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 432/1982 (Φ.Ε.Κ. 118/1982, τ.Α') "περί συστάσεων ειδικών λογαριασμών αξιοποιήσεως κονδυλίων για την εκτέλεση ερευνητικών έργων στα Α.Ε.Ι. της χώρας"

[49] βλ. *Οδηγό Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης*, Ρέθυμνο 1996, σελ. 27.

[50] ο.π, σελ. 27.

- Φοιτητικοί Σύλλογοι[51]

Ολοι οι φοιτητές των πανεπιστημιακών Σχολών και Τμημάτων δικαιούνται να εγγράφονται μέλη του Φοιτητικού Συλλόγου της Σχολής ή του Τμήματος που ανήκουν. Οι Συλλόγοι αυτοί λειτουργούν σύμφωνα με το νόμο και είναι ταυτόχρονα αναγνωρισμένοι από το Πρωτοδικείο της πόλης όπου λειτουργεί η συγκεκριμένη πανεπιστημιακή Σχολή ή το Τμήμα. Επισημαίνεται ότι, εκπρόσωποι των φοιτητών μετέχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, στα συλλογικά όργανα του πανεπιστημίου τους.

[51] βλ. *Οδηγό Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης*, Ρέθυμνο 1996, σελ. 27.

4. Αναλυτική παρουσίαση των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα κατά Σχολή και Τμήμα

4.1. Πανεπιστήμιο Πατρών

4.1.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου

- **Πάτρα**

Πάτρα, από τις αρχαιότερες πόλεις της Ελλάδας, με τα πρώτα κτίσματά της να χρονολογούνται από τους Υστερομηκυναϊκούς χρόνους. Το 1406 π.Χ. οι Ιωνες έφτασαν από την Αττική στην περιοχή της σημερινής Πάτρας, όπου υπήρχαν ήδη τρεις οικισμοί, που σήμερα αποτελούν ομώνυμες συνοικίες. Πρόκειται για την *Αρόη*, την *Ανθεια* και την *Μεσάτις*. Η πόλη πήρε το όνομά της το 1082 π.Χ. από το γιο του Πρευγένη, τον Πατρέα. Ο Πρευγένης ήταν ένας από τους αρχηγούς των νικητών στον πόλεμο που έγινε μεταξύ Αχαιών και Ιώνων μετά την κάθοδο των Δωριέων από το Ρίο (1104 π.Χ.).

Χρόνια αργότερα και αφού η περιοχή δεχόταν επιθέσεις, αρχικά από τους Θηβαίους και στη συνέχεια από τους Μακεδόνες, γύρω στο 280 π.Χ. κατακτήθηκε από τους βάρβαρους Γαλάτες και στη συνέχεια, το 196 π.Χ., από τους Ρωμαίους. Η Πάτρα ήταν έδρα των Ρωμαίων ανθυπάτων και την επισκέφθηκαν-μεταξύ άλλων-ο Αντώνιος με την Κλεοπάτρα, ο Πλούταρχος και ο Αύγουστος.Ο Απόστολος Ανδρέας κήρυξε στην Πάτρα το Χριστιανισμό και κατά το διωγμό του Κλαδίου βρήκε μαρτυρικό θάνατο πάνω σε σταυρό, χιαστού σχήματος. Ετσι, η Εκκλησία τον ανακήρυξε άγιο και προστάτη της πόλης των Πατρών.

Η Πάτρα ταλαιπωρήθηκε και από πειρατές, ενώ το 1205 οι Φράγκοι την κατέλαβαν. Το 1360 περιήλθε στην κοσμική εξουσία του Πάπα και κατόπιν στους Ενετούς έως το 1429, όπου ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος την απελευθέρωσε και την έκανε πρωτεύουσα του ανατολικού Δεσποτάτου του Μορέως. Ο Παλαιολόγος απομακρύνθηκε το 1460, με την νίκη του Μωάμεθ του Β', στην Ιταλία, όπου παρέδωσε στον Πάπα την Κάρα του Αγ. Ανδρέα. Η Κάρα επιστράφηκε από τον Πάπα στην Πάτρα το 1964 και από τότε φυλάσσεται στο μεγάλο ναό του Αγ.Ανδρέα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η πόλη πρωτοστάτησε στον αγώνα κατά των Τούρκων και οι Πατρινοί επαναστάτησαν στον τουρκικό ζυγό πέντε φορές. Το 1466, το 1532 και το 1571, το 1687 με τη βοήθεια των Ενετών και τέλος το 1769 με τη βοήθεια Επτανήσιων. Η τελευταία επανάσταση είχε ολέθρια κατάληξη για τους κατοίκους της πόλης. Αν και η Πάτρα ήταν η τελευταία πόλη στην Πελοπόννησο που απελευθερώθηκε από τους Τούρκους ήδη από τα μέσα του 18ου αιώνα, έγινε εμπορικό και πολιτικό κέντρο της περιοχής, το πρώτο λιμάνι της Ελλάδας, αλλά και σημαντικό κέντρο δράσης της Φιλικής Εταιρείας.

Σήμερα, η Πάτρα, τρίτη σε πληθυσμό πόλη της χώρας και έδρα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, αποτελεί σημαντικότατο εμπορικό κέντρο και δυτική πύλη επικοινωνίας της χώρας με την Ευρώπη. Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι, πρόκειται για μια από τις ελάχιστες ελληνικές πόλεις που αναπτύχθηκε βάσει Πολεοδομικού Σχεδίου.

• Πανεπιστήμιο Πατρών

Το Πανεπιστήμιο Πατρών ιδρύθηκε το 1964 (Ν.Δ. 4425/11-11-1964) και τα εγκαίνια λειτουργίας του πραγματοποιήθηκαν στις 30/11/1966. Εδρα του Πανεπιστημίου, μοναδικό στην Πελοπόννησο και ένα από τα τέσσερα μεγαλύτερα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας, είναι η Πάτρα και έμβλημά του ο Απόστολος Ανδρέας πάνω σε σταυρό, σχήματος Χ.

Το Πανεπιστήμιο της Πάτρας, σύμφωνα με το Νόμο Πλαίσιο 1268/1982, συγκροτείται από τέσσερις Σχολές με δεκαπέντε (15) Τμήματα, καθώς και ένα ανεξάρτητο Τμήμα. Η διάκριση του Πανεπιστημίου Πατρών σε Σχολές και Τμήματα, κατά ιδρυτική σειρά, έχει ως ακολούθως :

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	Ιδρύθηκε στις 19/10/1966 ως Φυσικομαθηματική Σχολή και μετονομάσθηκε το 1982
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	Ιδρύθηκε στις 25/9/1967
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	Ιδρύθηκε στις 22/7/1977 ως Ιατρική Σχολή και μετονομάσθηκε το 1983
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ιδρύθηκε στις 16/6/1989 και εντάχθηκαν σε αυτή τρια Τμήματα

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	
• Τμήμα Μαθηματικών	Ετος Ιδρυσης : 1966
• Τμήμα Φυσικής	Ετος Ιδρυσης : 1966
• Τμήμα Χημείας	Ετος Ιδρυσης : 1966
• Τμήμα Βιολογίας	Ετος Ιδρυσης : 1966
• Τμήμα Γεωλογίας	Ετος Ιδρυσης : 1978

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	
• Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών	Ετος Ιδρυσης : 1967
• Τμήμα Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών	Ετος Ιδρυσης : 1972
• Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών	Ετος Ιδρυσης : 1972
• Τμήμα Χημικών Μηχανικών	Ετος Ιδρυσης : 1977
• Τμήμα Μηχανικών Η/Υ-Πληροφορικής	Ετος Ιδρυσης : 1979
• Τμήμα Γενικό	Ετος Ιδρυσης : 1983

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	
• Τμήμα Ιατρικής	Ετος Ιδρυσης : 1977
• Τμήμα Φαρμακευτικής	Ετος Ιδρυσης : 1978

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	
• Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	Ετος Ιδρυσης : 1983
• Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών	Ετος Ιδρυσης : 1983
• Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	Ετος Ιδρυσης : 1989

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ : Τμήμα Οικονομικών Σπουδών	Ετος Ιδρυσης : 1985

Σχετικά με το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.), το Πανεπιστημίο Πατρών αριθμεί περίπου 554 μέλη, από τα οποία 154 είναι Καθηγητές, 96 είναι Αναπληρωτές Καθηγητές, 204 είναι Επίκουροι Καθηγητές και 100 Λέκτορες. Υπάρχουν επίσης 44 μέλη Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.), 29 μέλη Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και 3 Ειδικοί Επιστήμονες. Οσον αφορά στο Διοικητικό Προσωπικό του Πανεπιστημίου ανέρχεται σε 251 άτομα (213 μόνιμοι υπάλληλοι, 22 με σύμβαση αορίστου χρόνου και 16 με σύμβαση ορισμένου χρόνου), ενώ το Ειδικό Διοικητικό τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.) ανέρχεται σε 195 άτομα. Τέλος, το πλήθος των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών φοιτητών στο σύνολο των Τμημάτων είναι περίπου 11.500 και 500 αντίστοιχα (βλ. Παράρτημα : Πίνακα Π-1).

Το Πανεπιστήμιο Πατρών είναι εγκατεστημένο στην Πανεπιστημιούπολη, η συνολική επιφάνεια της οποίας ανέρχεται 2.200 στρ., στην περιοχή του Ρίο και σε απόσταση 6χλμ βορειοανατολικά της πόλης των Πατρών (βλ. Παράρτημα : Χάρτη 5).

4.1.2. Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πατρών

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου βρίσκεται στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης, στεγάζεται στη βόρεια πτέρυγα του ισογείου στο κτίριο Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών (1.200 τ.μ). Σημειώνεται ότι έχει ήδη προγραμματισθεί η μεταφορά της Κεντρικής Βιβλιοθήκης σε ιδιαίτερο κτίριο (10.000 τ.μ.), το οποίο κατασκευάζεται και αναμένεται να αποτελέσει σημείο αναφοράς, λόγω της κεντροβαρικής θέσης που διαθέτει στην χωροταξική οργάνωση του campus. Πιθανή ημερομηνία περάτωσης του έργου έχει ορισθεί το έτος 1999.

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών διαθέτει πλούσια συλλογή βιβλίων (18.000 τόμους), καλύπτοντας τις κυριότερες επιστημονικές περιοχές. Η συλλογή συμπληρώνεται με λεξικά ξένων γλωσσών, επιστημονικά λεξικά και εγκυκλοπαίδειες, καθώς και με 1.447 τίτλους επιστημονικών περιοδικών. Από αυτούς τους τίτλους οι 970 είναι τρέχοντες. Η Βιβλιοθήκη είναι επίσης συνδρομήτρια σε 21 Τράπεζες Πληροφοριών σε οπτικούς δίσκους (CD-ROM), μεταξύ των οποίων, σημειώνονται οι : Medline (1981-), Life Sciences (1982-), MathSciDisc (1980-), Perinorm, Books in Plus, Whitaker's Bookbank και Biological Abstracts. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου είναι δανειστική. Δικαίωμα δανεισμού έχουν, τόσο οι φοιτητές, καθώς και τα μέλη του εκπαιδευτικού-ερευνητικού και διοικητικού προσωπικού του Πανεπιστημίου, όσο και οι φοιτητές και οι επιστήμονες της ευρύτερης περιοχής των Πατρών, αρκεί να είναι κάτοχοι της ειδικής ταυτότητας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης, που εκδίδεται στο Τμήμα Δανεισμού. Η διάρκεια δανεισμού ποικίλει ανάλογα με την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου, ενώ περιοδικά, πληροφοριακά βιβλία, λεξικά και εγκυκλοπαίδειες δε δανείζονται. Στο χώρο της λειτουργεί επίσης Μονάδα Τεκμηρίωσης, με δυνατότητα βιβλιογραφικής ενημέρωσης, μέσω Συστήματος off-line (CD-ROM) και on-line από Τράπεζες Πληροφορικής του εξωτερικού. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών βρίσκεται σε στενή συνεργασία με άλλες Βιβλιοθήκες της Ελλάδας, αλλά και του εξωτερικού, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι στο Πανεπιστήμιο Πατρών λειτουργούν και Βιβλιοθήκες σε επίπεδο των επί μέρους Τμημάτων του.

4.1.3. Φοιτητική Μέριμνα Πανεπιστημίου Πατρών

Στο Πανεπιστήμιο Πατρών λειτουργεί Φοιτητική Λέσχη ως τμήμα του Πανεπιστημίου και Φοιτητική Εστία ως παράρτημα του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας.

- Στέγαση φοιτητικού πληθυσμού

Η Φοιτητική Εστία του Πανεπιστημίου, που βρίσκεται στην Πανεπιστημιούπολη, παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα στέγασης με χαμηλή οικονομική συμμετοχή, αλλά και την ανάπτυξη μορφωτικών, πνευματικών, καλλιτεχνικών και αθλητικών δραστηριοτήτων. Ως εσωτερικοί οικότροφοι γίνονται δεκτοί μόνο φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών που σπουδάζουν μακρυά από τον τόπο διαμονής των οικογενειών τους, ενώ οι υπόλοιποι μπορούν να γίνουν δεκτοί αποκλειστικά για δωρεάν σίτιση.. Το ύψος συμμετοχής των οικοτρόφων στις σχετικές δαπάνες καθορίζεται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους από το Δ.Σ. του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας, ενώ σημειώνεται ότι, εκτός από τα τέλη τροφοκατοικίας, ο οικότροφος υποχρεούται να καταβάλει και ένα ποσό χρημάτων, που επίσης καθορίζεται από το Δ.Σ. του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας, ως εγγύηση για την αποκατάσταση τυχόν ζημιών. Στη Φοιτητική Εστία, εκτός από το Εστιατόριο και τα 900 μονόκλινα δωμάτια με λουτρό, υπάρχει κλειστό Γυμναστήριο, Θέατρο, Βιβλιοθήκη και Αίθουσες Ψυχαγωγίας.

- Σίτιση φοιτητικού πληθυσμού

Οι φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών εφόσον συγκεντρώνουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για απόκτηση του προνομοίου δωρεάν σίτισης, γίνονται κάτοχοι της κάρτας δωρεάν σίτισης, την οποία και χρησιμοποιούν στο Εστιατόριο της Φοιτητικής Εστίας του Πανεπιστημίου, δυναμικότητας 4.500 σιτιζόμενων. Στο ίδιο Εστιατόριο μπορούν, με καταβολή 550 δρχ./ημέρα, να σιτίζονται και οι φοιτητές που δε συγκεντρώνουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για έκδοση κάρτας. Σημειώνεται ότι, στην Πάτρα δε λειτουργεί Φοιτητικό Εστιατόριο και οι κάρτες δωρεάν σίτισης έχουν αποκλειστική χρησιμότητα μόνο για το Εστιατόριο της Φοιτητικής Εστίας.

4.1.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες

Τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών διαθέτουν το δικό τους Φοιτητικό Σύλλογο, όπου μπορούν να εγγραφούν όσοι φοιτητές του αντίστοιχου Τμήματος το επιθυμούν. Οι Σύλλογοι, που διακρίνονται στο πίνακα που ακολουθεί, λειτουργούν σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος και είναι αναγνωρισμένοι από το Πρωτοδικείο Πάτρας.

- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μαθηματικών*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Φυσικής*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Χημείας*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Βιολογίας*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Γεωλογίας*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Χημικών Μηχανικών*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μηχανικών Η/Υ - Πληροφορικής*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ιατρικής*

- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Φαρμακευτικής*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Θεατρικών Σπουδών*
- *Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Οινομικών Επιστημών*

Οσον αφορά στις Φοιτητικές Ομάδες που δρουν στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής λειτουργίας του Πανεπιστημίου Πατρών πρόκειται για τις ακόλουθες :

- Ελληνική Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων Φοιτητών Ιατρικής (Hellenic Medical Students International Committee)
- "Δράση '92 Πατρών", Φοιτητών Ιατρικής

4.1.5. Σχολές & Τμήματα Πανεπιστημίου Πατρών

4.1.5.1. Σχολή Θετικών Επιστημών (Πάτρα)

Το 1966 ιδρύεται Φυσικομαθηματική Σχολή (Β.Δ. 828/1966), ενώ το 1967 (Β.Δ. 301/1967) "Η Φυσικομαθηματική Σχολή από του δευτέρου έτους φοιτήσεως περιλαμβάνει τέσσερα Τμήματα ήτοι : το Μαθηματικόν, το Φυσικόν, το Χημικόν και το Βιολογικόν." Η Φυσικομαθηματική Σχολή του Πανεπιστημίου από το ακαδημαϊκό έτος 1970-1971 (Β.Δ. 395/1970) διαχωρίζεται στα Τμήματα Μαθηματικό, Φυσικό, Χημικό και Βιολογικό και το 1982 (Ν. 1268/1982) μετονομάζεται σε Σχολή Θετικών Επιστημών, στο πλαίσιο της οποίας λειτουργούν στο εξής πέντε Τμήματα, δηλαδή Μαθηματικό, Φυσικό, Χημικό, Βιολογικό και Γεωλογικό.

α. Τμήμα Μαθηματικών

Το Τμήμα Μαθηματικών ιδρύθηκε το 1966 (Β.Δ. 828/1966) και πρωτολειτούργησε στην Πάτρα το ακαδημαϊκό έτος 1966-1967, στο πλαίσιο της Φυσικομαθηματικής Σχολής. Το 1970 (Β.Δ. 395/1970) ανεξαρτητοποιήθηκε ως Τμήμα της Φυσικομαθηματικής Σχολής, ενώ από το 1983 (Ν. 1268/1982) αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της ΣΧολής θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Μαθηματικών**

Το Τμήμα Μαθηματικών της Σχολής Θετικών Επιστημών διαιρείται στους ακόλουθους πέντε Τομείς :

- *Τομέας Θεωρητικών Μαθηματικών (Θ.)*
- *Τομέας Εφαρμοσμένης Ανάλυσης (Ε.Α.)*
- *Τομέας Στατιστικής, Θεωρίας Πιθανοτήτων & Επιχειρησιακής Ερευνας (Σ.Π.Ε.Ε.)*
- *Τομέας Υπολογιστικών Μαθηματικών & Πληροφορικής (Υ.Π.)*
- *Τομέας Παιδαγωγικής, Ιστορίας & Φιλοσοφίας των Μαθηματικών (Π.Ι.Φ.Μ.)*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μαθηματικών

Η διάρκεια των σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Μαθηματικών είναι τετραετής, ενώ προβλέπεται ένας ελάχιστος αριθμός υποχρεωτικών μαθημάτων κορμού, δηλαδή μαθήματα βασικών γνώσεων κάθε επιστημονικής περιοχής και η συμπλήρωση της βασικής αυτής ύλης με τα μαθήματα των "ομάδων" [1], τα μαθήματα των "κατευθύνσεων" [2], για όσους τις επιλέξουν και τα μαθήματα "ελεύθερης επιλογής" για όλους τους φοιτητές του Τμήματος. Οι φοιτητές του διδάσκονται επίσης και μαθήματα άλλων Τμημάτων[3] του Πανεπιστημίου Πατρών. Ειδικότερα όσον αφορά στο Πρόγραμμα κατευθύνσεων έχει εισαχθεί στο Τμήμα με σκοπό την εξυπηρέτηση της ραγδαίας ανάπτυξης της επιστήμης και της τεχνολογίας, που έχουν πολλαπλασιάσει τους τομείς, στους οποίους τα Μαθηματικά αποτελούν προϋπόθεση για την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων. Ετσι, παρέχεται η δυνατότητα στους φοιτητές να επιλέξουν μια από τις κατευθύνσεις και να αποκτήσουν ιδιαίτερες γνώσεις σε συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο. Επίσης, μέσω της επιλογής κατεύθυνσης αξιοποιούνται και τα κατ'επιλογήν μαθήματα, που περιέχονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Οι εν λόγω κατευθύνσεις είναι:

- *ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ*
- *ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ & ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ*
- *ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ, ΘΕΩΡΙΑΣ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ*
- *ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ*

Για απόκτηση πτυχίου για όσους παρακολουθούν το Πρόγραμμα με κατευθύνσεις απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση 39 μαθημάτων, ενώ για όσους δεν επιλέξουν κατεύθυνση ο αριθμός των μαθημάτων είναι πάλι ο ίδιος, με τη διαφορά ότι δεν υπάρχουν μαθήματα κατεύθυνσης, ενώ εξακολουθούν να υφίστανται οι υπόλοιπες κατηγορίες. Το πλήθος των απαραίτητων δ.μ. για την απόκτηση πτυχίου Μαθηματικών έχει ορισθεί σε τουλάχιστον 174.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μαθηματικών

Το Τμήμα Μαθηματικών της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών έχει οργανώσει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), που οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στα Θεωρητικά ή στα Εφαρμοσμένα Μαθηματικά, καθώς και Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.). Δεκτοί γίνονται απόφοιτοι από Τμημάτα των Σχολών Θετικών Επιστημών και Πολυτεχνικών Σχολών, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Πολυτεχνείο Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Πανεπιστήμιο Πειραιά και το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθώς επίσης και πτυχιούχοι του Τμήματος Μηχανικών της Ανωτάτης Σχολής Ικάρων και του Τμήματος Μηχανικών της Ανωτάτης Σχολής Ναυτικών Δοκίμων, αλλά και κάτοχοι αναγνωρισμένου διπλώματος ομοταγούς αναγνωρισμένου Ιδρύματος της αλλοδαπής.

[1] Οι Ομάδες είναι εννέα (9) : α. Ανάλυσης, β. Αλγεβρας, γ. Εφαρμοσμένης Ανάλυσης, δ. Αριθμητικής Ανάλυσης & Πληροφορικής, ε. Παιδαγωγικής, Ιστορίας & Φιλοσοφίας των Μαθηματικών, στ. Φυσικών Επιστημών, ζ. Γεωμετρίας, η. Πιθανοτήτων-Στατιστικής και θ. Ανάλυσης & Βελτιστοποίησης Συστημάτων.

[2] Το Τμήμα Μαθηματικών έχει καθιερώσει από το ακαδημαϊκό έτος 1990-1991 Πρόγραμμα με μαθήματα οργανωμένα και σε "κατευθύνσεις". Η επιλογή ή μη του Προγράμματος είναι προαιρετική.

[3] Πρόκειται για τα Τμήματα : Φυσικής, Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών, Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής.

Σημειώνεται ότι, με σκοπό τη διευκόλυνση, τόσο της εκπαιδευτικής, όσο και της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Πατρών λειτουργούν :

- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Η/Υ & ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ
- ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

β. Τμήμα Φυσικής

Η επιστήμη της Φυσικής διδάσκεται στο Πανεπιστήμιο Πατρών με την ίδρυση της Φυσικομαθηματικής Σχολής το 1966 (Β.Δ.828/1966). Το 1970 (Β.Δ. 395/1970) ανεξαρτητοποιήθηκε ως Τμήμα της Φυσικομαθηματικής Σχολής, ενώ από το 1983 (Ν. 1268/1982) αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Φυσικής

Το Τμήμα Φυσικής, όσον αφορά στη διάρθρωσή του, διαιρείται σε τρεις Τομείς, σε κάθε ένα από τους οποίους ανήκουν και τα σχετικά Εργαστήρια.

• *Α΄ Τομέας Εφαρμοσμένης Φυσικής*	*Εργαστήριο Ηλεκτρονικής* *Εργαστήριο Φυσικής της Ατμόσφαιρας*
• *Β΄ Τομέας Θεωρητικής & Μαθηματικής Φυσικής & Φιλοσοφίας της Επιστήμης*	*Εργαστήριο Αστρονομίας* *Σπουδαστήριο Θεωρητικής Φυσικής*
• *Γ΄ Τομέας Φυσικής Συμπυκνωμένης Ύλης*	*Εργαστήριο Φυσικής Στερεά Καταστάσεως*

Στο Τμήμα Φυσικής ανήκουν επίσης και τα Εργαστήρια Α΄ Φυσικής, Β΄ Φυσικής, Γ΄ Φυσικής, καθώς και Υπολογιστικό Κέντρο.

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φυσικής

Η διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Φυσικής έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και σε επιλογής, με τα οποία οι φοιτητές έχουν δυνατότητα να αποκτήσουν πρόσθετες γνώσεις στους κλάδους για τους οποίους ενδιαφέρονται. Τα μαθήματα επιλογής εμφανίζονται από το 3ο εξάμηνο σπουδών και έπειτα. Για απόκτηση πτυχίου Φυσικής οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς όλα τα υποχρεωτικά και συγκεκριμένο κατά εξάμηνο αριθμό μαθημάτων επιλογής, ενώ σύμφωνα με την υπ.αρ. 11 Συνεδριασή της Γ.Σ. του Τμήματος στις 5/6/1995 αποφασίσθηκε, μεταξύ άλλων, ότι το σύνολο των δ.μ. των μαθημάτων που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου Φυσικής δε μπορεί να υπερβαίνει τις 186 δ.μ. και ότι η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας είναι αυστηρά ατομική.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο Σπουδών Τμήματος Φυσικής

Το Π.Μ.Σ. του Τμήματος λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 και οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στην Ηλεκτρονική ή στη Φυσική, καθώς και Δ.Δ. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Θετικών Επιστημών, Πολυτεχνικών Σχολών και

Πληροφορικής από Α.Ε.Ι. της Ελλάδας και του αναγνωρισμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού. Το Πρόγραμμα αναμορφωμένο, ώστε να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, ως διατμηματικό, πρόκειται να έχει το νέο τίτλο "Επιστήμη & Τεχνολογία των Πολυμερών". Αξίζει να σημειωθεί ότι, σε αυτό μετέχουν επίσης τα Τμήματα Χημείας και Χημικών Μηχανικών του ίδιου Πανεπιστημίου, καθώς και το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Σημειώνεται ότι, στο Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Πατρών λειτουργεί Υπολογιστικό Κέντρο.

γ. Τμήμα Χημείας

Η ειδίκευση στην επιστήμη της Χημείας διδάσκεται στο Πανεπιστήμιο Πατρών από την ίδρυση της Φυσικομαθηματικής Σχολής το ακαδημαϊκό έτος 1966-1967 (Φ.Ε.Κ. 215/19-10-1966). Το ίδιο έτος ιδρύθηκαν οι Εδρες : Ανόργανης Χημείας, Οργανικής Χημείας και Φυσικοχημείας, ενώ ακολούθησε η ίδρυση και άλλων τακτικών και εκτάκτων Εδρών. Το 1970 (Β.Δ. 395/1970) ανεξαρτητοποιήθηκε ως Τμήμα της Φυσικομαθηματικής Σχολής, ενώ από το 1983 (Ν. 1268/1982) αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Χημείας

Η διάκριση του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών σε Τομείς έχει ως εξής :

- *Τομέας Οργανικής Χημείας, Βιοχημείας & Φυσικών Προϊόντων*
- *Τομέας Φυσικοχημείας, Ανόργανης & Πυρηνικής Χημείας*
- *Τομέας Χημικών Εφαρμογών, Χημικής Ανάλυσης & Χημείας Περιβάλλοντος*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Χημείας

Ο κύκλος των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών είναι τετραετής και το Πρόγραμμα Σπουδών που ισχύει αναμορφώθηκε τελευταία φορά στη Συνεδρίαση υπ. αρ. 143?24-6-1993 από τη Γ.Σ. του Τμήματος, εξαιτίας της συνεχούς ανάπτυξης της επιστήμης της Χημείας, αλλά και των νέων απαιτήσεων που προκύπτουν κατά καιρούς. Τα μαθήματα που διδάσκονται είναι υποχρεωτικά και κοινά για όλους τους φοιτητές του Τμήματος για τα πρώτα έξι (6) διδακτικά εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια του 7ου και 8ου εξαμήνου οι φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα επιλογής και απασχολούνται με Πρακτική Εξάσκηση, διάρκειας ενός πλήρους ακαδημαϊκού έτους. Η συγκεκριμένη εξάσκηση μπορεί να πραγματοποιείται στο Τμήμα Χημείας, στη Βιομηχανία, σε Ερευνητικά Κέντρα ή Ινστιτούτα, στο Γενικό Χημείο του Κράτους, καθώς και σε Βιοχημικά Εργαστήρια Νοσοκομείων. Στο τέλος της Πρακτικής Εξάσκησης, οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να συγγράψουν και να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της άσκησής τους υπό τη μορφή Διπλωματικής Εργασίας. Για την απόκτηση του πτυχίου απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα που προβλέπονται από το Πρόγραμμα, υποχρεωτικά και επιλογής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών παρέχεται η ευκαιρία σε όσους πτυχιούχους του Τμήματος Χημείας επιθυμούν μαζί με το πτυχίο του Χημικού να λάβουν και Βεβαίωση Εκπαίδευσης στην Οινολογία. Η Βεβαίωση αυτή παρέχεται στον απόφοιτο Χημικό

σύμφωνα με τον Ν. 1697 (αρθρο 4, παρ. 3), εφόσον επιτύχει στην εξέταση συγκεκριμένων μαθημάτων, τα οποία καθορίζονται από το Πρόγραμμα Σπουδών και εκπονήσει Διπλωματική Εργασία, στο πλαίσιο της Πρακτικής Εξάσκησης σε ένα από τα οριζόμενα αυτά μαθήματα.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Χημείας**

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε το 1993, σύμφωνα με την υπ. αρ. Υπ. Απόφαση Β1/812/15-11-1993 (Φ.Ε.Κ. 866/26-11-1993) και ξεκίνησε τη λειτουργία του από το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995. Το Πρόγραμμα απονέμει Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους τομείς Χημείας Βιοοργανικών και Φαρμακευτικών Προϊόντων, Χημείας Υλικών Προηγμένης Τεχνολογίας, Εφαρμοσμένη Βιοχημεία-Βιοτεχνολογία, καθώς και στην απονομή Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.). Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι/διπλωματούχοι Τμημάτων από Σχολές Θετικών Επιστημών, Πολυτεχνικών Επιστημών, Επιστημών Υγείας, Γεωτεχνικών Επιστημών, καθώς και Επιστημών Παραγωγής του Γεωργικού Πανεπιστημίου.

Το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών συμμετέχει σε δυο νεα οργανωμένα διατμηματικά Πρόγραμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Το ένα οργανώνεται από το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Κρήτης και έχει τίτλο "Απομόνωση & Σύνθεση Φυσικών Προϊόντων με Βιολογική Δραστηριότητα". Σε αυτό μετέχουν επίσης τα Τμήματα Χημείας του Ε.Κ.Π.Α., Α.Π.Θ. και Ιωαννίνων, καθώς και το Τμήμα Φαρμακευτικής του Πανεπιστημίου Πατρών. Στο δεύτερο, που οργανώνεται από το Τμήμα Χημείας Ιωαννίνων και έχει τίτλο "Βιοανόργανη Χημεία", το Τμήμα συμμετέχει μαζί με τα Τμήματα Χημείας Α.Π.Θ. και Κρήτης, καθώς και με το Τμήμα Χημικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π. Σημειώνεται τέλος ότι, το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών συμμετέχει και σε αναμορφωμένο διατμηματικό Πρόγραμμα, που οργανώνεται από το Τμήμα Φυσικής του ίδιου Πανεπιστημίου και έχει τίτλο "Επιστήμη & Τεχνολογία των Πολυμερών". Και τα τρια αυτά Προγράμματα θα δεχθούν τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

δ. Τμήμα Βιολογίας

Το αντικείμενο της Βιολογίας διδάσκεται στο Πανεπιστημίο Πατρών από το ακαδημαϊκό έτος 1966-1967, με την ίδρυση της Φυσικομαθηματικής Σχολής. Με τη διάκριση των Τμημάτων της Σχολής το ακαδημαϊκό έτος 1970-1971 (Β.Δ. 395/1970) και σύμφωνα με το άρθρο 2 του αυτού Διατάγματος *"Το πτυχίο των Βιολογικών Επιστημών παρέχει τα αυτά δικαιώματα προς το πτυχίον του Φυσιογνωστικού Τμήματος της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και Θεσσαλονίκης."* Από το 1983 Ν. 1268/1982) κι έπειτα το Τμήμα Βιολογίας αποτελεί το ένα από τα πέντε ανεξάρτητα Τμήματα της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου της Πάτρας.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Βιολογίας**

Το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών διακρίνεται στους ακόλουθους τρεις Τομείς :

- *Τομέας Βιολογίας Ζώων*
- *Τομέας Βιολογίας Φυτών*

- *Τομέας Γενετικής Βιολογίας Κυττάρου & Ανάπτυξης*

ενώ τα Εργαστήρια που λειτουργούν στο Τμήμα και εντάσσονται στους παραπάνω Τομείς είναι :

- *Εργαστήριο Βιολογίας*
- *Εργαστήριο Βοτανικής*
- *Εργαστήριο Γενετικής*
- *Εργαστήριο Καλλιέργειας Ιστών*
- *Εργαστήριο Ζωολογίας*
- *Εργαστήριο Πειραματοζώων*
- *Εργαστήριο Φυσιολογίας Ανθρώπου & Ζώων*
- *Εργαστήριο Φυσιολογίας Φυτών*

Σημειώνεται τέλος ότι, στο πλαίσιο του Τμήματος Βιολογίας του πανεπιστημίου Πατρών λειτουργούν επίσης Βοτανικό Μουσείο και Ζωολογικό Μουσείο.

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Βιολογίας

Η φοίτηση στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών του Τμήματος Βιολογίας είναι τετραετής και τα μαθήματα που διδάσκονται διακρίνονται σε υποχρεωτικά και επιλογής, ενώ όπου κρίνεται απαραίτητο για την παροχή ολοκληρωμένης γνώσης, πραγματοποιούνται και εργαστηριακές ασκήσεις. Επίσης, προβλέπεται και η διδασκαλία μαθημάτων από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πατρών, όπως τα Τμήματα Μαθηματικών, Φυσικής και Χημείας, καθώς και τα Τμήματα Φαρμακευτικής, Χημικών Μηχανικών, Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών. Οσον αφορά στις υποχρεωτικές ασκήσεις υπαίθρου πραγματοποιούνται συντονισμένα όλες μαζί σε περίοδο που δε γίνεται διδασκάλια και οι καιρικές συνθήκες το επιτρέπουν. Στο πλαίσιο των προπτυχιακών σπουδών παρέχεται η δυνατότητα στους φοιτητές του Τμήματος Βιολογίας να επιλέξουν, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, μια από τις δυο προτεινόμενες κατευθύνσεις. Ετσι, σύμφωνα με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος, στην υπ. αρ. 1/3-10-1990 Συνεδρίασή της, μπορεί να χορηγηθεί στους φοιτητές Πιστοποιητικό Παρακολούθησης για κατευθύνσεις Οικολογία - Περιβαλλοντική Βιολογία και: Λειτουργική Βιολογία.

Για να πάρει ο φοιτητής Βεβαίωση Παρακολούθησης σε μια από τις παραπάνω κατευθύνσεις πρέπει να επιλέξει από τον προτεινόμενο κύκλο μαθημάτων της επιλεγμένης κατεύθυνσης τόσα μαθήματα, ώστε να συγκεντρώσει τουλάχιστον 30 δ.μ. και να εκπονήσει Διπλωματική Εργασία (+12 δ.μ.) σε θέμα σχετικό με το αντίστοιχο κύκλο. Πτυχίο λαμβάνουν οι φοιτητές του Τμήματος που ολοκλήρωσαν επιτυχώς τη φοίτησή τους και πέτυχαν σε όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα, συγκεντρώνοντας τουλάχιστον 150 δ.μ.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Βιολογίας

Από το 1993 λειτουργεί Π.Μ.Σ. στο Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν.2083/1992 (Φ.Ε.Κ. 867/26-11-1993, τ. Β'). Το Π.Μ.Σ. απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους τομείς: Οικολογική Διαχείριση & Τεχνολογία Περιβάλλοντος, Βασική Βιολογία, Θαλάσσια Βιολογία - Αλιεία & Υδατοκαλλιέργειες, Εφαρμοσμένη Βιολογία & Βιοτεχνολογία, καθώς και Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.). Εως και το 1996 δεκτοί γίνονταν πτυχιούχοι Τμημάτων από Σχολές Θετικών Επιστημών, Επιστημών Υγείας, Πολυτεχνικών Σχολών και Γεωργικών Πανεπιστημίων της Ελλάδας και του εξωτερικού. Ομως στην υπ. αρ. 4/1-2-1996 Συνεδρίαση της Γ.Σ.Ε.Σ. αποφασίσθηκε η τροποποίηση των διατάξεων της υπ. αρ. Β1/813/26-11-1993 (Φ.Ε.Κ. 867/26-11-1993,

τ. Β') Υπ. Απόφασης. Ετσι, σύμφωνα με την υπ. αρ. Β7/297/7-6-1996 (Φ.Ε.Κ. 474/20-6-1996, τ.Β') Υπ. Απόφασης στο Π.Μ.Σ. του Τμήματος Βιολογίας δεκτοί γίνονται μόνο πτυχιούχοι Τμημάτων Βιολογίας ή/και συναφών επιστημών και ο αριθμός εισακτέων για Μ.Δ.Ε. και Δ.Δ.

ε. Τμήμα Γεωλογίας

Το Τμήμα Γεωλογίας ιδρύθηκε το 1977 (Π.Δ. 835/1977) και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1978-1979, ενώ από το 1983 (Ν. 1268/1982) αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών. Τα τελευταία χρόνια αυξάνεται όλο και περισσότερο το ενδιαφέρον για της Γεωεπιστήμες.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Γεωλογίας

Το Τμήμα Βιολογίας διαιρείται σε τρεις Τομείς, σε κάθε ένα από τους οποίους εντάσσονται και λειτουργούν τα ακόλουθα Εργαστήρια :

• *Τομέας Γενικής-Θαλάσσιας Γεωλογίας & Γεωδυναμικής*	*Εργαστήριο Γεωλογικών Χαρτογραφήσεων & Φωτογεωλογίας* *Εργαστήριο Τεκτονικής Γεωλογίας* *Εργαστήριο Παλαιοντολογίας - Στρωματογραφίας* *Εργαστήριο Ιζηματολογίας* *Εργαστήριο Θαλάσσιας Γεωλογίας & Φυσικής Ωκεανογραφίας*
• *Τομέας Ορυκτών Πρώτων Υλών*	*Εργαστήριο Ερευνας Ορυκτών & Πετρωμάτων* *Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Ορυκτολογίας* *Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωχημείας* *Εργαστήριο Κοιτασματολογίας*
• *Τομέας Εφαρμοσμένης Γεωλογίας & Γεωφυσικής*	*Εργαστήριο Υδρογεωλογίας-Τεχνικής Γεωλογίας* *Εργαστήριο Γεωφυσικής - Σεισμολογίας*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Γεωλογίας

Πρόκειται για Τμήμα με διάρκεια προπτυχιακών σπουδών τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικών εξαμήνων που, που διαρθρώνεται σε δύο κύκλους σπουδών. Στον α΄ κύκλο σπουδών (1ο έως και 4ο εξάμηνο) περιλαμβάνονται μαθήματα που δίνουν τις βάσεις της συγκεκριμένης επιστήμης και έχουν κατά κύριο λόγο εισαγωγικό χαρακτήρα. Ο β΄κύκλος σπουδών στόχο έχει την εξειδίκευση των φοιτητών σε ζητήματα που σχετίζονται άμεσα με το αντικείμενο γνώσης του Τμήματος. Για την παρακολούθηση του β΄κύκλου θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση η επιτυχής περάτωση του α΄. Τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά, ενώ ήδη από το 1ο εξάμηνο σπουδών προβλέπονται Ασκήσεις Υπαίθρου με τη συνοδεία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Σκοπός τους η επαφή των φοιτητών με το αντικείμενο των σπουδών τους. Για την ολοκλήρωση των σπουδών και τη λήψη πτυχίου απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση 56 μαθημάτων.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Γεωλογίας**

Στο Τμήμα Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών δε λειτουργεί έως σήμερα οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις διατάξεις των σχετικών άρθρων του Ν. 2083/1992.

4.1.5.2. Πολυτεχνική Σχολή (Πάτρα)

Η Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε στις 25/9/1967, σύμφωνα με το Β.Δ. 546/1967 και λειτούργησε για πρώτη φορά με το τότε Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών. Αξίζει να σημειωθεί ότι, από το 1983 (Ν. 1268/1982) στο πλαίσιο της Σχολής λειτουργούν τα ακόλουθα πέντε ανεξάρτητα Τμήματα :

- *Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών*
- *Τμήμα Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών*
- *Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών*
- *Τμήμα Χημικών Μηχανικών*
- *Τμήμα Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής*

α. Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών

Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1977-1978 στο πλαίσιο της Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Πατρών (Β.Δ. 546/1967), ενώ από το 1982 (Ν. 1268/1982) αποτελεί πλέον ανεξάρτητο Τμήμα της ίδιας Σχολής. Κατόπιν προτάσεως του Τμήματος και με ομόφωνη απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου (Συνεδρία 196/9-3-1994) πραγματοποιήθηκε η μετονομασία του σε Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών**

Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής περιλαμβάνει τέσσερις Τομείς, στον κάθε ένα από τους οποίους εντάσσονται και τα σχετικά Εργαστήρια και Σπουδαστήρια :

• *Τομέας Τηλεπικοινωνιών & Τεχνολογίας Πληροφορίας (Τ.&Τ.Π.)*	*Εργαστήριο Ασυρμάτου Τηλεπικοινωνίας* *Εργαστήριο Ενσυρμάτου Τηλεπικοινωνίας* *Εργαστήριο Θεωρητικής Ηλεκτροτεχνίας & Παραγωγής Β΄*
• *Τομέας Συστημάτων Ηλεκτρικής Ενέργειας (Σ.Η.Ε.)*	*Εργαστήριο Παραγωγής - Μεταφοράς - Διανομής & Χρησιμοποίησης Ηλεκτρικής Ενέργειας* *Εργαστήριο Ηλεκτρομηχανικής Μετατροπής Ενέργειας*

• *Τομέας Ηλεκτρονικής & Υπολογιστών (Η.&Υ.)*	*Εργαστήριο Υψηλών Τάσεων* *Εργαστήριο Ηλεκτροτεχνικών Υλικών* *Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Εφαρμογών* *Εργαστήριο Σχεδιασμού Ολοκληρωμένων Κυκλωμάτων Μεγάλης Κλίμακας* *Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών*
• *Τομέας Συστημάτων & Αυτόματου Ελέγχου(Σ.&Α.Ε.)*	*Εργαστήριο Γενικής Ηλεκτροτεχνίας* *Εργαστήριο Αυτομάτου Ελέγχου* *Εργαστήριο Αυτοματισμού & Ρομποτικής* *Ενιαίο Εργαστήριο Συστημάτων & Ελέγχου* *Σπουδαστήριο Θεωρητικής Ηλεκτροτεχνίας & Παραγωγής Α΄*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών**

Η διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα είναι πενταετής. Στα πρώτα τρια έτη τα μαθήματα είναι κοινά και υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές, ενώ από το 7ο εξάμηνο γίνεται διάκριση σε κύκλους σπουδών και οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να επιλέξουν έναν από αυτούς και να δηλώσουν τα μαθήματα επιλογής που επιθυμούν. Σε κάθε κύκλο υπάρχουν ομάδες μαθημάτων, από τις οποίες επιλέγεται συγκεκριμένο αριθμός μαθημάτων, όπως ορίζεται στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Οι κύκλοι σπουδών είναι οι ακόλουθοι :

- *Κύκλος Σπουδών : Τηλεπικοινωνίες & Τεχνολογία Πληροφορίας*
- *Κύκλος Σπουδών : Συστήματα Ηλεκτρικής Ενέργειας*
- *Κύκλος Σπουδών : Ηλεκτρονική & Υπολογιστές*
- *Κύκλος Σπουδών : Συστήματα & Αυτόματος Ελεγχος*

Η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας θεωρείται υποχρεωτική για την ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και την απόκτηση διπλώματος. Ο ελάχιστος αριθμός δ.μ. που απαιτείται για τη λήψη διπλώματος είναι 258.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών**

Στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Πατρών λειτουργεί Π.Μ.Σ. από το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995, που απονέμει Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.). Δεκτοί γίνονται διπλωματούχοι Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί, Μηχανικοί Η/Υ και Πληροφορικής, Μηχανολόγοι Μηχανικοί, Χημικοί Μηχανικοί, Πολιτικοί Μηχανικοί, καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων Φυσικής, Μαθηματικών και Επιστήμης Υπολογιστών ή Πληροφορικής από Α.Ε.Ι. της Ελλάδας και ανγνωρισμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού. Στο πλαίσιο των σπουδών θεωρείται υποχρεωτική η παρακολούθηση των προβλεπόμενων από το μαθημάτων και εργαστηρίων, η διδακτική και ερευνητική απασχόληση από την εισαγωγή έως την απόκτηση του Δ.Δ., καθώς και η δημοσίευση εργασιών σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά.

Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Πατρών έχει οργανώσει και πρόκειται να λειτουργήσει δυο νέα διατμηματικά Π.Μ.Σ. από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Το με τίτλο "Συστήματα Επεξεργασίας Σημάτων & Εικόνων : Θεωρία, Υλοποίηση, Εφαρμογές", όπου μετέχουν επίσης τα Τμήματα Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής και Φυσικής του ίδιου Πανεπιστημίου, καθώς και το Τμήμα Πληροφορικής του Ε.Κ.Π.Α. και το δεύτερο με τίτλο "Σχεδίαση Ολοκληρωμένων Συστημάτων Υλικού & Λογισμικού", στο οποίο συμμετέχει και το Τμήμα Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής του ίδιου Πανεπιστημίου.

Σημειώνεται ότι, στο συγκεκριμένο Τμήμα λειτουργεί και Υπολογιστικό Κέντρο.

β. Τμήμα Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών

Το Τμήμα ανήκει στη Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών, ιδρύθηκε το 1972 (Β.Δ. 399/1972) ως Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών και μετονομάσθηκε σε Τμήμα Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών αργότερα.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών

Το Τμήμα Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών διαιρείται σε τέσσερις Τομείς, σε κάθε ένα από τους οποίους εντάσσονται τα ακόλουθα σχετικά Εργαστήρια και Σπουδαστήρια :

• *Τομέας Εφαρμοσμένης Μηχανικής*	*Εργαστήριο Τεχνικής Μηχανικής* *Εργαστήριο Αντοχής των Υλικών* *Εργαστήριο Εμβιομηχανικής*
• *Τομέας Κατασκευαστικός*	*Εργαστήριο Στοιχείων Μηχανών* *Εργαστήριο Δυναμικής & Θεωρίας των Μηχανών* *Εργαστήριο Συστημάτων Παραγωγής & Αυτοματισμού* *Εργαστήριο Ειδικής Μηχανολογίας*
• *Τομέας Ενεργειακός*	*Εργαστήριο Τεχνικής Θερμοδυναμικής & Εφαρμογών Στατιστικής Μηχανικής* *Εργαστήριο Θερμοκινητήρων* *Εργαστήριο Πυρηνικής Τεχνολογίας* *Εργαστήριο Μηχανολογίας*
• *Τομέας Διοίκησης*	*Σπουδαστήριο Επιχειρησιακής Ερευνας* *Σπουδαστήριο Διοίκησης Εργοστασίαων & Συστημάτων Παραγωγής*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών

Η υποχρεωτική φοίτηση στο Τμήμα έχει ορισθεί σε δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά. Συγκεκριμένα στα τέσσερα πρώτα εξάμηνα διδάσκονται τα βασικά μαθήματα, που διακρίνονται

σε υποχρεωτικά, επιλογή πολιτιστικού μαθήματος και επιλογή ξένης γλώσσας. Κατά τη διάρκεια του 1ου και 2ου εξαμήνου πραγματοποιούνται και οι Ασκήσεις του Μηχανουργείου, οι οποίες θεωρούνται επίσης υποχρεωτικές για την απόκτηση του διπλώματος. Από το 5ο έως και το 7ο εξάμηνο εντάσσονται στο Πρόγραμμα τα μαθήματα Επιστήμης του Μηχανικού, ενώ στο 8ο εξάμηνο σπουδών οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να επιλέξουν Περιοχή Εξειδίκευσης, η οποία περιλαμβάνει υποχρεωτικά και κατέπιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, καθώς και την εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας στο γνωστικό αντικείμενο της επιλεγμένης εξειδίκευσης. Οι Περιοχές Εξειδίκευσης, κατά Τομέα, είναι οι ακόλουθες :

Τομέας Εφαρμοσμένης Μηχανικής	*προηγμένα Υλικά*
Τομέας Κατασκευαστικός	*CAD/CAM*
Τομέας Ενεργειακός	*Παραγωγή Ενέργειας & Περιβάλλον*
Τομέας Διοίκησης	*Διοίκηση & Επιχειρησιακή Ερευνα*

Για απόκτηση διπλώματος απαιτούνται συνολικά 290 δ.μ., στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι δ.μ. της Σπουδαστικής, καθώς και της Διπλωματικής Εργασίας.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών**

Το Π.Μ.Σ. του Τμήματος Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994, σύμφωνα με την υπ.αρ. Β1/817/26-11-1993 Υπ. Απ. (Φ.Ε.Κ.868, τ.2/26-11-1993), το οποίο απονέμει Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.).

γ. Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών

Το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε το 1972 (Β.Δ. 399/1972 και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1972-1973. Από το 1983 (Ν. 1268/1982) αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών.

- **Δομή και Λειτουργία Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών**

Το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών διαιρείται σε τρεις Τομείς, στον κάθε ένα από τους οποίους ανήκουν τα ακόλουθα Εργαστήρια και Σπουδαστηρίων :

• *Τομέας Α΄: Κατασκευών*	*Εργαστήριο Κατασκευών* *Εργαστήριο Μηχανικής των Υλικών*
• *Τομέας Β΄: Εωτεχνικής Μηχανικής & Υδραυλικής Μηχανικής*	*Εργαστήριο Γεωδαισίας & Γεωδαιτικών Εφαρμογών* *Εργαστήριο Γεωτεχνικής Μηχανικής* *Εργαστήριο Υδραυλικής Μηχανικής*
• *Τομέας Γ΄: Τεχνολογίας του Περιβάλλοντος & Συγκοινωνιών*	*Εργαστήριο Αρχιτεκτονικής Τεχνολογίας & Σχεδιασμού του Χώρου* *Εργαστήριο Συγκοινωνιακών Εργων* *Εργαστήριο Τεχνολογίας του Περιβάλλοντος*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών**

Η διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών είναι πενταετής. Εως και το 7ο εξάμηνο σπουδών τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά και κοινά για όλους τους φοιτητές, συμπεριλαμβανομένης και της ξένης γλώσσας, ενώ στο 8ο εξάμηνο παρέχεται η δυνατότητα επιλογής Κατεύθυνσης Εμβάθυνσης (Α΄, Β΄και Γ΄). Ετσι, προσφέρονται τέσσερα υποχρεωτικά μαθήματα κοινά και για τις τρεις κατευθύνσεις και δύο κατ'επιλογήν υποχρεωτικά ανάλογα με την κατεύθυνση, ενώ στο 9ο και 10ο εξάμηνο προβλέπονται αντίστοιχα τέσσερα και δύο κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα ανάλογα με την κατεύθυνση, καθώς και εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας σε αντικείμενο σχετικό με την κατεύθυνση που έχει επιλέξει ο φοιτητής. Οι φοιτητές λαμβάνουν δίπλωμα εφόσον επιτύχουν στα προβλεπόμενα μαθήματα, συγκεντρώνοντας 261 δ.μ., συμπεριλαμβανομένης και της υποχρεωτικής Διπλωματικής Εργασίας (35 δ.μ.).

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών**

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών κατάρτισε σχέδιο οργάνωσης Π.Μ.Σ. στο Τμήμα στη Συνεδρίαση 4/29-4-1993, το οποίο ενέκρινε η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Πατρών στην υπ. αρ. 183 Συνεδρίασή της, στις 7-5-1993 και στη συνέχεια το Υ.Ε.Π.Θ. ενέκρινε τη λειτουργία του. Ετσι, το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών οργάνωσε και λειτούργησε Π.Μ.Σ. από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994, σύμφωνα με τις διατάξεις της Απόφασης αυτής, καθώς και με τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του Ν.2083/1992, στο πλαίσιο του οποίου απονέμεται Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.) στην επιστήμη του Πολιτικού Μηχανικού. Δεκτοί γίνονται διπλωματούχοι Τμημάτων Πολιτικών Μηχανικών από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Το Πρόγραμμα, αναμορφωμένο πλέον, πρόκειται να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, με τίτλο "Π.Μ.Σ. Πολιτικών Μηχανικών".

δ. Τμήμα Χημικών Μηχανικών

Το Τμήμα Χημικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε το 1977 (Π.Δ.834/1977-Φ.Ε.Κ.271/20-9-1977,τ.Α΄) και λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1978-1979. Από το 1983 (Ν. 1268/1982) αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Χημικών Μηχανικών**

Το Τμήμα Χημικών Μηχανικών, σύμφωνα με σχετική Απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ. (Β1/230/18-4-1991, Φ.Ε.Κ.282/3-5-1991, τ.Β΄), διαιρείται στους ακόλουθους τέσσερις Τομείς :

- *Τομέας Βασικών Επιστημών*
- *Τομέας Επιστήμης & Τεχνολογίας Υλικών*
- *Τομέας Χημικών & Βιομηχανικών Διεργασιών*
- *Τομέας Φυσικών Διεργασιών & Περιβάλλοντος*

Στο πλαίσιο των Τομέων έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν τα ακόλουθα τρια Εργαστήρια :

• Εργαστήριο Μεταλλογνωσίας	(Π.Δ. 546/1977)
• Εργαστήριο Οργανικής Χημικής Τεχνολογίας	(Π.Δ. 1189/1980)
• Εργαστήριο Ανόργανης Χημικής Τεχνολογίας	(Π.Δ. 1189/1980)

ενώ έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν άλλα δεκαπέντε Εργαστήρια και ένα Σπουδαστήριο :

- Εργαστήριο Ανόργανης & Αναλυτικής Χημείας
- Εργαστήριο Φυσικοχημείας, Δομής & Δυναμικής Αμορφων Υλικών & Ρευστών
- Εργαστήριο Στατικής Θερμοδυναμικής & Μακρομορίων
- Εργαστήριο Πολυμερών
- Εργαστήριο Υλικών & Μεταλλουργίας
- Εργαστήριο Κεραμικών & Σύνθετων Υλικών
- Εργαστήριο Χημείας Πλάσματος
- Εργαστήριο Ετερογενούς Κατάλυσης
- Εργαστήριο Χημικών Διεργασιών & Ηλεκτροχημείας
- Εργαστήριο Επιστήμης Επιφανειών
- Εργαστήριο Βιοχημικής Μηχανικής & Τεχνολογίας Περιβάλλοντος
- Εργαστήριο Δυναμικής Συστημάτων
- Εργαστήριο Φαινομένων Μεταφοράς & Φυσικοχημικής Υδροδυναμικής
- Εργαστήριο Μηχανικής Ρευστών & Ενέργειας
- Εργαστήριο Υπολογιστικής Ρευστομηχανικής
- Σπουδαστήριο Εφαρμοσμένων Μαθηματικών

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Χημικών Μηχανικών**

Η φοίτηση στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών του Τμήματος Χημικών Μηχανικών είναι πενταετής, ενώ σύμφωνα με το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών (1996-1997), έως και το 6ο εξάμηνο σπουδών τα μαθήματα που παρακολουθούν οι φοιτητές είναι όλα υποχρεωτικά εκτός της ξένης γλώσσας, που είναι υποχρεωτικό κατ'επιλογήν και εμφανίζεται στα δύο πρώτα έτη σπουδών. Από το 7ο εξάμηνο των σπουδών οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα επιλογής μαθημάτων στο πλαίσιο κατευθύνσεων, ενώ παράλληλα είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν και ορισμένα υποχρεωτικά μαθήματα. Οι κατευθύνσεις είναι οι εξής πέντε :

Α	Βιοτεχνολογία & Τεχνολογία Περιβάλλοντος
Β	Κατάλυση & Χημικοί Αντιδραστήρες
Γ	Φυσικές Διεργασίες & Ενεργειακές Τεχνολογίες
Δ	Μαθηματική Εξομοίωση, Βελτιστοποίηση & Ρύθμιση
Ε	Επιστήμη & Τεχνολογία των Υλικών

Στο πλαίσιο κάθε κατεύθυνσης διδάσκονται υποχρεωτικά και υποχρεωτικά κατ'επιλογήν μαθήματα, ενώ όσον αφορά στον τρόπο διδασκαλίας τους διακρίνονται σε παράδοσεις και

φροντιστήρια ή εργαστηριακές ασκήσεις. Σημειώνεται ότι ανάλογα με το πιο ακαδημαϊκό έτος πραγματοποιήθηκε η εγγραφή των φοιτητών στο Τμήμα ισχύουν διαφορετικές παράμετροι για την απόκτηση διπλώματος Χημικού. Ετσι, ο βαθμός διπλώματος για όσους φοιτητές έχουν εγγραφεί έως και το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987 ισούται με το μέσο όρο των εξής βαθμών : των πέντε μ.ο. των ενδεικτικά κατανεμημένων μαθημάτων στα πέντε έτη σπουδών, που κάθε ένας αποτελεί και το βαθμό προαγωγής έτους, καθώς και του βαθμού ή του μ.ο. των βαθμών των μαθημάτων της Διπλωματικής Εργασίας, ενώ για όσους εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987 και έπειτα για την απόκτηση διπλώματος απαιτείται η συγκέντρωση τουλάχιστον 280 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Χημικών Μηχανικών**

Από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 το Τμήμα Χημικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών έχει οργανώσει και λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), που οδηγεί στην απονομή Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.), σύμφωνα με την Υπ. Απ. Β1/815/15-11-1993 (Φ.Ε.Κ. 870/26-11-1993, τ.Β') του ΥΠ.Ε.Π.Θ. Δεκτοί γίνονται διπλωματούχοι Χημικοί Μηχανικοί, Πολιτικοί Μηχανικοί, Μηχανολόγοι Μηχανικοί, Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί, Μεταλλειολόγοι και Μεταλλουργοί, Ναυπηγοί Μηχανολόγοι Μηχανικοί, Μηχανικοί Παραγωγής & Διοίκησης, Μηχανικοί Ορυκτών Πόρων, Ηλεκτρονικοί & Μηχανικοί Υπολογιστών, αλλά και πτυχιούχοι Τμημάτων Θετικής Κατεύθυνσης, Επιστημών Υγείας και του Γεωργικού Πανεπιστημίου. Το Πρόγραμμα πρόκειται να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, αναμορφωμένο, έχοντας ως τίτλο του "Π.Μ.Σ. Χημικών Μηχανικών".

Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Χημικών Μηχανικών διαθέτει ανεξάρτητο Υπολογιστικό Κέντρο.

ε. Τμήμα Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής

Το Τμήμα Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε το 1979 (Π.Δ. 779/1979) και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1980-1981, αποτελώντας το πρώτο πανεπιστημιακό Τμήμα που ιδρύθηκε στην Ελλάδα με αντικείμενο τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, την επιστήμη και την τεχνολογία τους. Από το 1983 (Ν. 1268/1982) αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής**

Το Τμήμα Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πατρών διαιρείται στους ακόλουθους τρεις Τομείς :

- *Τομέας Υλικού & Αρχιτεκτονικής των Υπολογιστών*
- *Τομέας Λογικού των Υπολογιστών*
- *Τομέας Εφαρμογών & Θεμελιώσεων της Επιστήμης των Υπολογιστών*

στο πλαίσιο των οποίων λειτουργούν τα εξής Εργαστήρια :

- Εργαστήριο Υλικού, Αρχιτεκτονικής Υπολογιστών & Σχεδιασμού VLSI
- Εργαστήριο Γλωσσών Προγραμματισμού & Λογικού Συστημάτων
- Εργαστήριο Θεμελιώσεων της Επιστήμης των Υπολογιστών
- Εργαστήριο Επεξεργασίας Σημάτων Εικόνας & Εφαρμογών
- Εργαστήριο Γραφικών, Πολυμέσων & Χαρτογραφικών Συστημάτων
- Εργαστήριο Αρχιτεκτονικής Υψηλών Επιδόσεων
- Εργαστήριο Κατανεμημένων Συστημάτων & Τηλεματικής
- Εργαστήριο Πληροφοριακών Συστημάτων & Τεχνητής Νοημοσύνης

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής**

Η διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα είναι πενταετής, ενώ τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και επιλογής. Οσον αφορά στα υποχρεωτικά σκοπό έχουν την παροχή απαραίτητων γνώσεων σχετικά με την επιστήμη των Η/Υ και της Πληροφορικής, ενώ τα επιλογής συμβάλουν στη επιμόρφωση των φοιτητών. Στα έξι πρώτα εξάμηνα τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά και κοινά για όλους τους φοιτητές του Τμήματος, στο 7ο, 8ο και 9ο εξάμηνο σπουδών, εκτός από τα υποχρεωτικά, προβλέπονται και μαθήματα επιλογής, ενώ το 10ο εξάμηνο προορίζεται αποκλειστικά για την εκπόνηση της υποχρεωτικής Διπλωματικής Εργασίας. Για απόκτηση διπλώματος απαιτείται η συγκέντρωση 280 δ.μ., στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι δ.μ. της Διπλωματικής Εργασίας (30 δ.μ.).

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής**

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος κατάρτισε σχέδιο οργάνωσης Π.Μ.Σ. στη Συνεδρίαση υπ. αρ. 3 στις 8-12-1993, το οποίο και ενέκρινε η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Πατρών στην υπ. αρ. 194 στις 15-12-1993. Ετσι, το Υ.Ε.Π.Θ. ενέκρινε, με τη σειρά του, την δημιουργία Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) στο Τμήμα Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής. Το Π.Μ.Σ. λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995, σύμφωνα με τις διατάξεις της σχετικής Απόφασης, αλλά και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του Ν.2083/1992 και απονέμει Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.). Δεκτοί γίνονται διπλωματούχοι Μηχανικοί Η/Υ και Πληροφορικής, Ηλεκτρολόγοι και Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί, καθώς και πτυχιούχοι Πληροφορικής, Μαθηματικοί και Φυσικοί. Το Πρόγραμμα αυτό αναμορφωμένο πλέον, με τίτλο " Τεχνολογία & Επιστήμη των Υπολογιστών", θα δεχθεί τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

Το Τμήμα Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πατρών συμμετέχει σε δυο νέα διατμηματικά Π.Μ.Σ., που οργανώνονται από το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχ. & Τεχνολογίας Υπολογιστών του ίδιου Πανεπιστημίου. Πρόκειται για το Π.Μ.Σ. με τίτλο " Συστήματα Επεξεργασίας Σημάτων & Εικόνων : Θεωρία, Υλοποίηση, Εφαρμογές", στο οποίο μετέχουν επίσης το Τμήμα Φυσικής του ίδιου Πανεπιστημίου, καθώς και το Τμήμα Πληροφορικής του Ε.Κ.Π.Α., αλλά και το Πρόγραμμα με τίτλο "Σχεδίαση Ολοκληρωμένων Συστημάτων Υλικού & Λογισμικού". Και τα δυο πρόκειται να δεχθούν τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

4.1.5.3. **Σχολή Επιστημών Υγείας** (Πάτρα)

Η Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε το 1977 (Ν. 641/1977) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1977-1978. Το 1983 μετονομάσθηκε σε Σχολή Επιστημών Υγείας (Π.Δ. 127/1983) και εντάχθηκαν σε αυτή δυο Τμήματα, το Τμήμα Ιατρικής και το Τμήμα Φαρμακευτικής.

α. Τμήμα Ιατρικής

Το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1983 (Π.Δ. 127/1983) λειτουργεί ως ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Επιστημών Υγείας.

- **Δομή και Λειτουργία Τμήματος Ιατρικής**

Το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών διαιρείται στους ακόλουθους έξι Τομείς, στους οποίους υπάγονται συνολικά δώδεκα Εργαστήρια και δέκα τρεις Κλινικές :

• *Τομέας Βασικών Ιατρικών Επιστημών I*	*Εργαστήριο Βιολογικής Χημείας* *Εργαστήριο Γενικής Βιολογίας* *Εργαστήριο Ιατρικής Φυσικής*
• *Τομέας Βασικών Ιατρικών Επιστημών II*	*Εργαστήριο Ανατομίας* *Εργαστήριο Φυσιολογίας* *Εργαστήριο Γενικής Φαρμακολογίας*
• *Τομέας Κλινικών Εργαστηρίων*	*Εργαστήριο Ακτινολογίας* *Εργαστήριο Μικροβιολογίας* *Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομίας* *Εργαστήριο Υγιεινής* *Εργαστήριο Πυρηνικής Ιατρικής* *Εργαστήριο Αιματολογίας - Αιμοδοσίας*
• *Τομέας Παθολογίας*	*Κλινική Παθολογίας* *Κλινική Νευρολογίας* *Κλινική Ψυχιατρικής* *Κλινική Δερματολογίας*
• *Τομέας Χειρουργικής*	*Κλινική Χειρουργικής* *Κλινική Αναισθησιολογίας & Εντατικής Παρακολούθησης* *Κλινική Οφθαλμολογίας* *Κλινική Ουρολογίας* *Κλινική Νευροχειρουργικής* *Κλινική Ωτορινολαρυγγολογίας* *Κλινική Ορθοπεδικής*
• *Τομέας Παιδιατρικής, Μαιευτικής - Γυναικολογίας*	*Κλινική Παιδιατρικής* *Κλινική Μαιευτικής - Γυναικολογίας*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Για απόκτηση του Πτυχίου Ιατρικής προβλέπεται υποχρεωτική εξαετής φοίτηση και επιτυχής εξέταση στα υποχρεωτικά και τα προβλεπόμενα μαθήματα επιλογής, όπως αυτά ορίζονται στο ισχύον Πρόγραμμα του Τμήματος και συγκέντρωση των απαραίτητων διδακτικών μονάδων.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών έχουν εγκριθεί και λειτουργούν τα ακόλουθα τρια οργανωμένα Προγραμμάτα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) :

- Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιατρικ"η Φυσική (Δ.Π.Μ.Σ.Ι.Φ.).
- Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Βιοϊατρική Τεχνολογία (Δ.Π.Μ.Σ.Β.Τ.).
- Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις Βασικές Ιατρικές Επιστήμες (Π.Μ.Σ.Β.Ι.Ε.).

Στο διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιατρική Φυσική (Δ.Π.Μ.Σ.Ι.Φ.), που οδηγεί σε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στην Ιατρική Φυσική ή Διδακτορικό Δίπλωμα(Δ.Δ.), δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Φυσικής ελληνικών ή αναγνωρισμένων πανεπιστημίων του εξωτερικού, ενώ στο διατμηματικό Πρόγραμμα στην Βιοϊατρική Τεχνολογία (Δ.Π.Μ.Σ.Β.Τ.) δεκτοί γίνονται διπλωματούχοι Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί, Μηχανολόγοι Μηχανικοί, Χημικοί Μηχανικοί, Μηχανικοί Η/Υ & Πληροφορικής, καθώς και πτυχιούχοι άλλων συναφών Τμημάτων ελληνικών και ξένων αναγνωρισμένων πανεπιστημίων. Το Δ.Π.Μ.Σ.Β.Τ. οδηγεί σε απονομή Μ.Δ.Ε. στην Βιοϊατρική Τεχνολογία ή Δ.Δ. Σημειώνεται ότι, το Πρόγραμμα θα λειτουργήσει αναμορφωμένο από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, με τον ίδιο τίτλο και θα μετέχει σε αυτό το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Ε.Μ.Π. Τέλος, το Π.Μ.Σ. στις Βασικές Ιατρικές Επιστήμες (Π.Μ.Σ.Β.Ι.Ε.) οδηγεί στην απονομή Δ.Δ. στις Βασικές Ιατρικές Επιστήμες, όπου εντός παρενθέσεως αναφέρεται η συγκεκριμένη επιστημονική περιοχή, όπως αυτή θα προσδιορίζεται από το θέμα της Δ.Δ. και από τα μαθήματα που θα παρακολουθήσει ο υποψήφιος στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών του σπουδών. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Σχολών Ιατρικών Επιστημών, αλλά και πτυχιούχοι ορισμένων Τμημάτων Θετικών και Πολυτεχνικών Σχολών, όπως Βιολογίας, Γεωργικής Βιολογίας & Βιοτεχνολογίας, Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί & Μηχανικοί Η/Υ, Ιατρικής, Νοσηλευτικής, Οδοντιατρικής, Περιβάλλοντος, Πληροφορικής, Φαρμακευτικής, Φυσικής, Χημείας και Ψυχολογίας.

β. Τμήμα Φαρμακευτικής

Η Φαρμακευτική Σχολή, που λειτούργησε αρχικά ως Τμήμα της Φυσικομαθηματικής Σχολής, ιδρύθηκε το 1977 (Π.Δ. 835/1977-Φ.Ε.Κ. Α271) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1978-1979. Το 1983 απεσπάσθη από τη Φυσικομαθηματική Σχολή και εντάχθηκε στη Σχολή Επιστημών Υγείας, μαζί με την Ιατρική, ως αυτόνομο Τμήμα. (Π.Δ. 127/1983, Φ.Ε.Κ. 57/3-5-1983).

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Φαρμακευτικής**

Το πρώτο Εργαστήριο της Φαρμακευτικής Σχολής ήταν της Φαρμακευτικής Χημείας και ακολούθησε η εκλογή μελών Δ.Ε.Π. στους τομείς της Φαρμακευτικής Τεχνολογίας (1981), Ενόργανου Φαρμακευτικής Αναλύσεως (1987), Φαρμακογνωσίας & Φυσικών Προϊόντων (1988), Μοριακής Φαρμακολογίας (1989), Ραδιοφαρμάκων (1989), Φαρμακοκινητικής (1989) και Φυσικο - Φαρμακευτικής (1991). Η ίδρυση και οι Εσωτερικοί Κανονισμοί Λειτουργίας όλων αυτών των Εργαστηρίων, από τα οποία συγκροτείται το Τμήμα, εγκρίθηκαν πρόσφατα με Προεδρικό Διάταγμα (Φ.Ε.Κ. 38/22-2-1995, τ.1), ενώ επί πλέον η Σύγκλητος ενέκρινε τη συμμετοχή του Τμήματος στο υπό ίδρυση Ινστιτούτο Γενετικών Παθήσεων & Βιοϊατρικής Ερευνας (Ε.Π.Ι.).

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φαρμακευτικής**

Η διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Φαρμακευτικής για όσους εγγράφηκαν μετά τις 31/8/1993 είναι πενταετής και περιλαμβάνει θεωρητική διδασκαλία, αλλά και εργαστηριακή άσκηση. Τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά, πλην των κατ'επιλογήν που καθίστανται υποχρεωτικά μετά την επιλογή τους από τους φοιτητές. Δυνατότητα επιλογής υπάρχει μόνο στο 9ο εξάμηνο μεταξύ των ομάδων Α΄ και Β΄. Στην Β΄ προβλέπεται εκπόνηση Διπλωματικής ή Βιβλιογραφικής Εργασίας. Το Τμήμα Φαρμακευτικής, επιχειρώντας την προβολή της χρησιμότητας εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας, καθιέρωσε από το ακαδημαϊκό έτος 1995-1996 (Γ.Σ. 126/28-6-1994) θεσμό βράβευσης των καλυτέρων, που θα περιλαμβάνουν υποχρεωτικά και πειραματικό μέρος. Για άσκηση του επαγγέλματος απαιτείται και Πρακτική Ασκηση διάρκειας ενός έτους, από τον οποίο οι 6 μήνες πρέπει να γίνονται μεταπτυχιακά, ενώ οι υπόλοιποι 6 μπορεί να γίνονται και προπτυχιακά κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών των πανεπιστημιακών μαθημάτων.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φαρμακευτικής**

Το Τμήμα στην υπ. αρ. 108/24-2-1993 Συνεδρίαση της Γ.Σ.Ε.Σ., αποφάσισε να εισηγηθεί προς το ΥΠ.Ε.Π.Θ. τη λειτουργία Π.Μ.Σ., σύμφωνα με το Ν.2083/1992 (Αρθρο 11, παρ. 2), που να απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους τομείς : Φαρμακοχημεία - Φαρμακευτικά Προϊόντα, Βιομηχανική Φαρμακευτική και στη Ραδιοφαρμακευτική, καθώς και Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.). Η Πρόταση εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο (179/10-3-1993) και από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. με Π.Δ. και με τίτλο "Οργάνωση και λειτουργία Π.Μ.Σ. του Τμήματος Φαρμακευτικής." Δεκτοί γίνονται απόφοιτοι του Τμήματος, Ιατρική, Νοσηλευτική, Βιολογία, Χημεία, καθώς και από το Τμήμα Χημικών Μηχανικών των ελληνικών ή/και των ξένων αναγνωρισμένων πανεπιστημίων.

Επισημαίνεται τέλος ότι το Τμήμα Φαρμακευτικής του Πανεπιστημίου Πατρών διαθέτει δικό του Υπολογιστικό Κέντρο, μέσω του οποίου πρόκειται να συνδεθεί με τις Κεντρικές Υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Πατρών, όπως την Κεντρική Βιβλιοθήκη, CTI κ.ο.κ.

4.1.5.4. Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών (Πάτρα)

Η Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών είναι η τέταρτη κατά σειρά ίδρυσης Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών. Η ίδρυσή της αποφασίσθηκε ύστερα από εισήγηση του Προέδρου του Π.Τ.Δ.Ε., κ. Κ. Πόρποδα στη Σύγκλητο (Πρακτικό 91/9-11-1988), εγκρίθηκε από το Σ.Α.Π.

(Συνεδρίαση 14/8-2-1989) και πραγματοποιήθηκε με το Π.Δ. 378/1989 (Φ.Ε.Κ. 166, τ.Α'/16-6-1989). Ενώ σύμφωνα με το ίδιο Π.Δ. ιδρύθηκε και εντάχθηκε στη Σχολή και το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών. Ετσι, η Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών αποτελείται από τα ακόλουθα Τμήματα :

- *Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης*
- *Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών*
- *Τμήμα Θεατρικών Σπουδών*

α. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.)

Το Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε το 1983 (Ν. 1268/1982, άρθρο 46), ενώ το γενικό πλαίσιο αποστολής και λειτουργίας του καθορίστηκε με το Π.Δ. 320/1983. Το Τμήμα ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987, οπότε και εντάχθηκαν οι πρώτοι 80 φοιτητές και εξελέγησαν τα πρώτα επτά (7) μέλη του Δ.Ε.Π. του. Για να μη χαθεί το εξάμηνο (1986-1987) για τους φοιτητές, επειδή δεν είχαν διορισθεί τα εκλεγέντα μέλη Δ.Ε.Π., το Τμήμα λειτούργησε με εθελοντική προσφορά μελών Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου Πανεπιστημίου. Σημειώνεται ότι, το Π.Τ.Δ.Ε. από το 1989 (Π.Δ. 378/1989) ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών

• Δομή και λειτουργία Π.Τ.Δ.Ε.

Το Π.Τ.Δ.Ε. διαιρείται σε τέσσερις Τομείς, σε κάθε ένα από τους οποίους υπάγονται και τα ακόλουθα σχετικά Εργαστήρια :

• *Τομέας Παιδαγωγικής*	*Εργαστήριο Παιδαγωγικής*
• *Τομέας Ψυχολογίας*	*Εργαστήριο Ψυχολογίας*
• *Τομέας Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης & Εκπαιδευτικής Πολιτικής*	*Εργαστήριο Ανάλυσης & Σχεδιασμού Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Κοινωνιολογικής Ανάλυσης Δεδομένων της Εκπαίδευσης, Τεκμηρίωσης*
• *Τομέας Γενικών Επιστημών*	*Εργαστήριο Θετικών Επιστημών* *Εργαστήριο Θεωρητικών Επιστημών*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.

Οι προπτυχιακές σπουδές στο Π.Τ.Δ.Ε. διαρκούν τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ οι φοιτητές του Τμήματος διδάσκονται υποχρεωτικά μαθήματα, καθώς και μαθήματα επιλογής. Από κάθε Τομέα προβλέπεται συγκεκριμένος αριθμός υποχρεωτικών μαθημάτων (Τομέας Α': 12, Τομέας Β': 8, Τομέας Γ': 5 και Τομέας Δ': 9), ενώ υποχρεωτική θεωρείται και η συμμετοχή των φοιτητών στις πρακτικές και εργαστηριακές ασκήσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται, είτε στο Πανεπιστήμιο, είτε σε σχολεία α'βάθμιας εκπαίδευσης της περιοχής Πατρών. Η Πτυχιακή Εργασία, αν τελικά επιλεγή από τον φοιτητή, πραγματοποιείται μετά το 7ο εξάμηνο σπουδών.

Για την απόκτηση πτυχίο, οι φοιτητές του Π.Τ.Δ.Ε. πρέπει να συμπληρώσουν υποχρεωτικά τουλάχιστον 176 δ.μ.. Αυτό σημαίνει ότι οφείλουν να επιτύχουν σε 54 αυτοτελή εξαμηνιαία μαθήματα, υποχρεωτικά και επιλογής, ή σε 51 μαθήματα και μια Πτυχιακή Εργασία. Και στις δυο περιπτώσεις οι φοιτητές πρέπει να επιτύχουν και στα σχετιζόμενα με αυτά τα μαθήματα φροντιστήρια, σεμινάρια, εργαστήρια και ασκήσεις. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι, για την προαγωγή της παιδαγωγικής έρευνας και την άσκηση των μελλόντων και εν ενεργεία δασκάλων, έχει ιδρυθεί και λειτουργεί, στο Πανεπιστήμιο Πατρών, Πειραματικό Σχολείο, που εποπτεύεται από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. "δια του Επόπτου" (Υπ. Απόφαση 8/852, 1972). Πρόκειται για το Γ΄ Πειραματικό Σχολείο Α.Ε.Ι[4]., που η οργάνωση και η λειτουργία του διέπεται κυρίως από το Ν. 4376/1929, όπως αυτός ισχύει στις μέρες μας. Με τον Ν. 309/1976 επικυρώθηκαν οι έως τότε Πράξεις του και καθορίσθηκε το νομοθετικό πλαίσιο της μετέπειτα λειτουργίας του.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.**

Στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Πατρών λειτουργεί Π.Μ.Σ. από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994. Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. (Φ.Ε.Κ. 785, τ.Β'/ 6-10-1993, όπως τροποποιήθηκε με το Φ.Ε.Κ. 235, τ.Β'/ 30-3-1995) και ακολουθεί τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992, Π.Μ.Σ.Ε.Α. που οδηγούν στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) και Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.). Αντικείμενό του αποτελεί η εξειδίκευση των πτυχιούχων και η έρευνα στις επιστήμες της Αγωγής με εμβάθυνση στην Εκπαιδευτική Πολιτική, Εκπαιδευτικό Σχεδιασμό και Διοίκηση, καθώς και στη Σχολική Ψυχολογία και Συμβουλευτική. Δεκτοί γίνονται κατά προτεραιότητα πτυχιούχοι Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Παιδαγωγικών Τμημάτων Νηπιαγωγών ελληνικών ή/και ξένων πανεπιστημίων.

Το Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Πατρών συμμετέχει σε νέο διατμηματικό Π.Μ.Σ., που οργανώνει το Τμήμα Χημείας του Ε.Κ.Π.Α. και έχει τίτλο "Διδακτική της Χημείας & Νέες Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες. Στο Πρόγραμμα, που πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, συμμετέχουν επίσης τα Π.Τ.Δ.Ε. Θεσσαλίας και Αιγαίου, τα Τμήματα Χημείας Α.Π.Θ. και Ιωαννίνων, καθώς και το Τμήμα Χημικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π.

β. Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών ιδρύθηκε το 1983 (Ν. 1268/1982, άρθρο 46), ενώ το πλαίσιο αποστολής και λειτουργίας του καθορίστηκε με το Π.Δ. 320/1983. Το Π.Τ.Ν., που λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985, αποτελεί από το 1989 (Π.Δ. 378/1989) ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.

- **Δομή και λειτουργία Π.Τ.Ν.**

Το Π.Τ.Ν. διαρθρώνεται από τους ακόλουθους τρεις βασικούς Τομείς :

- *Τομέας Α΄: Γνωστικής & Διαφορικής Ανάλυσης*
- *Τομέας Β΄: Θεωρητικής & Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής*

[4] Τρία είναι τα Πειραματικά Σχολεία που λειτουργούν στην Ελλάδα. Πρόκειται για τα : Α΄ Πειραματικό Σχολείο Α.Ε.Ι. της Αθήνας, 1929 - Β΄ Πειραματικό Σχολείο Α.Ε.Ι. της Θεσσαλονίκης, 1934 και Γ΄ Πειραματικό Σχολείο Α.Ε.Ι. της Πάτρας, 1972.

- *Τομέας Γ': Κοινωνικής Θεωρίας & Ανάλυσης*

ενώ στο πλαίσιο λειτουργίας του Π.Τ.Ν. έχουν ιδρυθεί (Π.Δ. 429/1990) τα ακόλουθα Εργαστήρια :

Εργαστήριο Πειραματικής Ψυχολογίας & Εκπαίδευσης
Εργαστήριο Διδακτικής των Επιστημών

Επίσης, έχουν αναπτυχθεί και λειτουργούν, με αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος, τέσσερα ακόμη Εργαστήρια :

Εργαστήριο Κοινωνιολογίας & Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	*(Απόφ. Γ.Σ. : 9/29-5-1991)*
Εργαστήριο Παιδαγωγικών Ερευνών & Εφαρμογών	*(Απόφ. Γ.Σ. : 9/29-5-1991)*
Εργαστήριο Γλώσσας & Λογοτεχνίας	*(Απόφ. Γ.Σ. : 9/29-5-1991)*
Εργαστήριο Ειδικής Αγωγής & Επικοινωνίας με νέες Τεχνολογίες	*(Απόφ. Γ.Σ. : 7/15-12-1992)*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Στο Π.Τ.Ν. η διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και επιλογής, ορισμένα από τα οποία έχουν μορφή σεμιναρίου. Σημαντικός αριθμός των μαθήματα, εκτός από θεωρητικό, διαθέτουν και πρακτικό χαρακτήρα, με σκοπό την εμπέδωση των γνώσεων και την εφαρμογή τους στην πράξη, ενώ στα μαθήματα επιλογής του ΣΤ', Ζ'και Η' εξαμήνου περιλαμβάνεται και η Διπλωματικής Εργασία, η εκπόνηση της οποίας είναι αυστηρά ατομική. Στη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών συμπεριλαμβάνεται και η Διδακτική Ασκηση, που πραγματοποιείται σε δημόσια Νηπιαγωγεία της Πάτρας και είναι υποχρεωτική για την ολοκλήρωση των σπουδών και την απόκτηση πτυχίου (Π.Δ. 320/1983). Παρέχεται στο 3ο και 4ο εξάμηνο και συνδέεται με όλα τα γνωστικά αντικείμενα των Τομέων του συγκεκριμένου Τμήματος.

Για απόκτηση πτυχίου απαιτείται η συμπλήρωση τουλάχιστον 162 διδακτικών μονάδων, που σημαίνει ότι ο φοιτητής πρέπει να εξετασθεί επιτυχώς σε 50 συνολικά μαθήματα (150 δ.μ.) και να λάβει μέρος με επιτυχία στις εκπαιδευτικές ασκήσεις (12 δ.μ.). Ο φοιτητής επιλέγοντας την εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας (9δ.μ.) μειώνει κατά τρια τον απαιτούμενο αριθμό μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου. Για όσους φοιτητές εισήχθηκαν στο Π.Τ.Ν. πριν το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994, οπότε και ξεκίνησαν να ισχύουν τα προηγούμενα, απαιτείται η συμπλήρωση τουλάχιστον 150 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Το Π.Μ.Σ. του Π.Τ.Ν. έχει εγκριθεί από το Τμήμα, τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Πατρών καθώς και από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. (Αρ. Απόφ. Β7/65/27-12-1993, Φ.Ε.Κ. 966/31-12-1993). Το Πρόγραμμα οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στα πεδία : Διδακτικές Μεθοδολογίες & Εκπαιδευτική Ψυχολογία και Εκπαιδευτική Θεωρία & Πρακτική, αλλά και σε Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.) στις Επιστήμες της Αγωγής. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι των Π.Τ.Ν. και Π.Τ.Δ.Ε., καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων Ψυχολογίας, Κοινωνιολογίας και Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων.

γ. Τμήμα Θεατρικών Σπουδών

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών ιδρύθηκε το 1989 (Π.Δ. 378/1989) ενταγμένο στη Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1992-1993.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Θεατρικών Σπουδών**

Στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν επί μέρους Τομείς.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Θεατρικών Σπουδών**

Η υποχρεωτική φοίτηση στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών είναι τετραετής και περιλαμβάνει παρακολούθηση υποχρεωτικών και κατ'επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, με μορφή παράδοσης, εργαστηρίου ή σεμιναρίου. Για την απόκτηση πτυχίου απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση των προβλεπόμενων μαθημάτων, καθώς και η συγκέντρωση των απαραίτητων δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Θεατρικών Σπουδών**

Στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών δε λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις διατάξεις των σχετικών άρθρων του Ν. 2083/1992.

4.1.5.5. Ανεξάρτητο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (Πάτρα)

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, μοναδικό ανεξάρτητο Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών, ιδρύθηκε το 1985 (Π.Δ. 235/1985) και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1985-1986 στο Αγρίνιο. Το 1996 (Π.Δ.95/1996 - Φ.Ε.Κ. 85/21-4-1996, τ.Α΄), αποφασίσθηκε η μεταφορά της έδρας του Τμήματος από το Αγρίνιο στην Πάτρα. Ετσι, από το ακαδημαϊκό έτος 1997-1998 λειτουργεί πλέον στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης, ενώ από το Σεπτέμβριο του 1998 θα πραγματοποιηθεί και η οριστική μεταφορά της Γραμματεία του.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Οικονομικών Επιστημών**

Στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν επί μέρους Τομείς.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Οικονομικών Επιστημών**

Στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών οι προπτυχιακές σπουδές διαρκούν τουλάχιστον οκτώ (8) εξάμηνα, ενώ διαρθρώνονται σε δύο Κύκλους. Στον α΄ κύκλο σπουδών (1ο-4ο εξάμηνο) τα προσφερόμενα μαθήματα παρέχουν τις βάσεις της συγκεκριμένης επιστήμης ή έχουν εισαγωγικό χαρακτήρα και διακρίνονται σε μαθήματα κορμού οικονομικής επιστήμης και σε συμπληρωματικά, ενώ κατά το β΄ κύκλο σπουδών (5ο-8ο εξάμηνο) στόχος είναι η εξειδίκευση των φοιτητών, μέσω του διαχωρισμού σε δυο ομάδες μαθημάτων, της Γενικής Οικονομικής

Θεωρίας και της Αγροτικής & Περιφερειακής Οικονομικής. Οι ομάδες αυτές περιλαμβάνουν υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, συμπληρωματικά μαθήματα, καθώς και προαιρετική Πτυχιακή Εργασία. Σημειώνεται ότι η παρακολούθηση των μαθημάτων του β΄ κύκλου σπουδών προϋποθέτει την επιτυχή ολοκλήρωση του α΄ κύκλου. Ο ελάχιστος αριθμός μαθημάτων που απαιτείται για απόκτηση πτυχίου Οικονομικών Επιστημών έχει ορισθεί σε 35, ενώ ο συνολικός αριθμός προσφερόμενων μαθημάτων στο Τμήμα είναι 54.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Οικονομικών Επιστημών**

Στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις διατάξεις των σχετικών άρθρων του Ν. 2083/1992.

4.1.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων

Με την απόφαση ίδρυσης του Πανεπιστημίου Πατρών, το Δεκέμβριο του 1964, ξεκίνησαν και οι διαδικασίες ανεύρεσης χώρου οργάνωσης της Πανεπιστημιούπολης. Αρχική επιλογή ήταν η περιοχή Ριγανόκαμπου ανατολικά του αστικού συγκροτήματος Πάτρας, ενώ αναθεωρήθηκε και προτιμήθηκε, η σημερινή θέση της Πανεπιστημιούπολης, στην ευρύτερη περιοχή του Ρίο. Η απόφαση χωροθέτησης πάρθηκε το 1965 κι έτσι αγοράσθηκε η έκταση των περίπου 2.000 στρ., μεταξύ των χειμάρων Χαράδρου και Σελέμνου, με δυτικό όριο την υπό σχεδίαση τότε Νέα Εθνική Οδό Πατρών-Κορίνθου και ανατολικό τους λόφους που ορίζουν τη δυτική υπώρεια του Παναχαϊκού στην περιοχή Κάτω Καστριτσίου. Η ανάθεση εκπόνησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου της Πανεπιστημιούπολης έγινε Απρίλιο του 1972 στο Γραφείο Δοξιάδη και οι κατευθύνσεις σχετικά με τη σχεδίασή της για εξυπηρέτηση φοιτητικού πληθυσμού 10.000 ατόμων,[5] βασίστηκαν στην Εκθεση Heywood (1969), η οποία περιείχε προβλέψεις πληθυσμού, εκτίμηση των κτιριακών απαιτήσεων, βασισμένη στην εφαρμογή σταθεροτύπων, καθώς και πρόταση για τη συνολική οργάνωση της νέας Πανεπιστημιούπολης.

Βασική κατεύθυνση της Πρότασης Δοξιάδη ήταν οργάνωση του χώρου της Πανεπιστημιούπολης με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται ο διαχωρισμός και η λειτουργική συσχέτιση των διαφόρων λειτουργιών, αλλά και η εξυπηρέτηση των πεζών, μέσω του κατάλληλου διαχωρισμού της κυκλοφορίας πεζών-οχημάτων. Στις αρχές διάταξης συγκαταλέγονται επίσης ο σεβασμός στο τοπίου και στην παράδοσης, καθώς και η επιλογή-υιθέτηση κατασκευής χαμηλών κτιρίων με πυκνή δόμηση, με αποτελέσμα την ελαχιστοποίηση των μεταξύ των κτιρίων αποστάσεων και την διασφάλιση συνεκτικότητας της διάταξης και ευκαμψίας και επεκτασιμότητας της σύνθεσης.

Το 1973, με την Εκθεση L. Currie, Συμβούλου του Ο.Ο.Σ.Α., έγινε κριτική και αναθεώρηση στους κατευθυντήριους άξονες του Ρυθμιστικού Σχεδίου, οι οποίοι περιέχονται στην Εκθεση Heywood. Η σύνταξη της νέας Εκθεσης πραγματοποιείται εξαιτίας της αναθεώρησης του Προγράμματος Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Πατρών, αφού υποστηρίζεται η ιδέα δημιουργίας Σχολής Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών και αμφισβητούνται γραμμικές προβλέψεις πληθυσμού.

[5] Η πρόβλεψη για την εξυπηρέτηση των 10.000 ατόμων αναφερόταν στο έτος 1985 και με την προϋπόθεση λειτουργίας έξι Σχολών : *Φυσικομαθηματικής* και *Πολυτεχνικής*, που λειτουργούσαν ήδη από το 1972, καθώς και *Φυσικού Πλούτου, Τεχνών & Αρχιτεκτονικής, Δημόσιας & Επιχειρησιακής Διοίκησης* και *Ιατρικής*.

Το 1989, στο πλαίσιο της "Μελέτης Αναδιάρθρωσης Ρυθμιστικού Σχεδίου Πανεπιστημιούπολης," διατυπώθηκε η άποψη για ανάγκη να δωθεί έμφαση, τόσο στις περιβαλλοντικές ανάγκες της Πανεπιστημιούπολης, όσο και στην ανάπτυξη εμπορικών, ψυχαγωγικών, πολιτιστικών και γενικότερα κοινωνικών δραστηριοτήτων εντός του χώρου της. Υποστηρίζεται έτσι ότι, για να μετατραπεί ο χώρος της Πανεπιστημιούπολης σε ένα "πιο ανθρώπινο περιβάλλον καθημερινής χρήσης", απαραίτητη θεωρείται η αναθεώρηση της στρατηγικής ανάπτυξης και η αντικαταστασή της από μια νέα στρατηγική προγραμματισμού ενεργειών και προτεραιοτήτων για την επόμενη φάση ανάπτυξης της Πανεπιστημιούπολης με αλλαγή προτεραιότητας από τα ακαδημαϊκά κτίρια στις κεντρικές λειτουργίες, που να βασίζεται σε συγκεκριμένες θεμελιακές εκτιμήσεις, ενώ όσον αφορά στην αναθεώρηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου αυτή πρέπει να πραγματοποιήθει στο πλαίσιο συγκεκριμένων αξόνων (βλ. Παράρτημα, σελ. 1).

Συγκεκριμένα, το Πανεπιστήμιο Πατρών λειτουργεί σήμερα στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης, στην περιοχή του Ριο και σε απόσταση 6 χλμ. από την πόλη της Πάτρας. Οσον αφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων στα οποία στεγάζονται οι ακαδημαϊκές λειτουργίες του Πανεπιστημίου στην Πάτρα είναι ιδιόκτητα, με συνολική μικτή επιφάνεια 159.154,3 τ.μ., ενώ δεν κάνει χρήση παραχωρημένων (χωρίς μίσθωση) ή μισθωμένων κτιρίων. Αξίζει να σημειωθεί ότι, στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης βρίσκονται ήδη υπό κατασκευή οκτώ κτίρια (68.745,00 τ.μ.), ενώ προβλέπεται η ανέγερση και άλλων επτά κτιρίων, συνολικής μικτής επιφάνειας πάνω από 28.978,00 τ.μ.

Σημειώνεται ότι, το σύνολο της επιφάνειας των γηπέδων που χρησιμοποιούνται ή πρόκειται να χρησιμοποιηθούν μελλοντικά από το Α.Ε.Ι. ανέρχονται σε 2.360.100 τ.μ. Ειδικότερα, το σύνολο των ιδιόκτητων οικοπεδικών εκτάσεων σε χρήση από το Πανεπιστήμιο, που αποτελούν ουσιαστικά την περιοχή σημερινής ανάπτυξης σε χρήση είναι 476.000 τ.μ., ενώ η ελεύθερη ιδιόκτητη οικοπεδική έκταση για μελλοντική χρήση - έκταση στην οποία περιλαμβάνεται και ο χώρος ανάπτυξης της Ιατρικής Σχολής - είναι 6.140.000 τ.μ. Τέλος, τα υπόλοιπα 1.270.100 τ.μ. αποτελούν γεωργικές εκτάσεις για τη χρήση εκπαιδευτικών αναγκών (βλ. Πίνακα : Χ-1α, σελ. 73-74).

Ολοκληρώνοντας την περιγραφή της υφιστάμενης χωροθέτησης των ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου, σημειώνεται ότι, ύστερα την απομάκρυνση του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών από το Αγρίνιο, οι εκεί παραχωρημένες από το Δήμο κτιριακές του εγκαταστάσεις (2.140,00 τ.μ.) έχουν εγκαταληφθεί.

Η περιγραφή των ακινήτων, όσον αφορά στις λειτουργίες που στεγάζουν, παρουσιάζεται κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων στον πίνακα που ακόλουθεί :

Πίνακας Χ-1α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Πατρών (Πάτρα)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Προκατ. κτίρια 1, 9, 18 & 35*	Τμήμα Φαρμακευτικής
2.	*Προκατ. κτίρια 2,3 & 10*	Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
5.	*Προκατ. κτίρια 4, 5, 6, 8, 11, 14, 36 & 37*	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
6.	*Προκατ. κτίριο 7*	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών & Τεχνική Υπηρεσία
7.	*Προκατ. κτίρια 12, 13*	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών & Τμήμα Φαρμακευτικής
8.	*Προκατ. Κτίριο 17*	Τμήμα Ηλεκτρ. Υπολογιστών Ηλεκτρολογείο & Οικον. Υπηρεσία
9.	*Προκατ. κτίριο 19*	-
10.	*Προκατ. κτίρια 20 & 21*	Τμήμα θεατρικών Σπουδών
11.	*Προκατ. κτίρια 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49 & 50*	Στέγαση Μηχανικών Τεχνικών Εγκαταστάσεων
12.	*Κτίριο Α΄*	Διοίκηση Πανεπιστημίου Γενικό Τμήμα & Τμήμα Γεωλογίας
13..	*Κτίριο Β΄*	Γενικό Τμήμα Τμήμα Ηλεκτρ. Υπολογιστών
14.	*Ταχύρρυθμο Κτίριο*	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
15.	*Βόρειο Κτίριο Χημείας*	Τμήμα Χημείας
16.	*Νότιο Κτίριο Χημείας*	Τμήμα Χημείας
17.	*Κτίριο Μηχανολόγων Μηχανικών*	Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών
18.	*Κτίριο Βαρειά Εργαστήρια Μηχ. Μηχ.*	Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών
19.	*Κτίριο Φυσικής*	Τμήμα Φυσικής
20	*Κτίριο Ηλεκτρολόγων Μηχανικών*	Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Κεντρική Βιβλιοθήκη
21.	*Κτίριο Αμφιθεάτρων Πολυτεχνικής Σχολής*	Τμήματα *Πολυτεχνικής Σχολής*
22.	*Κτίριο Αμφιθεάτρων Σχολής Θετικών Επιστημών*	Τμήμα Μαθηματικών & Χημείας
23.	*Κτίριο Βαρειά Εργαστήρια Ηλεκτρ. Μηχ.*	Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
24.	*Κτίριο Αμφιθεάτρων Φυσικής & Βιολογίας*	Τμήμα Μαθηματικών Τμήμα Φυσικής& Βιολογίας
25.	*Κτίριο Βιολογίας - Μαθηματικών*	Τμήμα Βιολογίας & Μαθηματικών Αίθουσα Εκδηλώσεων
26.	*Κτίριο Χημικών Μηχανικών*	Τμήμα Χημικών Μηχανικών
27.	*Κτίριο Αμφιθεάτρων & Βιβλιοθήκης*	Τμήμα Ιατρικής
28.	*Κτίριο Προκλινικών Λειτουργιών*	Τμήμα Ιατρικής
29.	*Κτίριο ΤεχνικώνΥπηρεσιών*	Τεχνική Υπηρεσία
30.	*Κτίριο Κυλικείου προ του Α Κτιρίου*	Εστιατόριο - Κυλικείο Υποκατ. Αγροτικής Τράπεζας
31.	*Δημοτικό Σχολείο*	Μαθητές περιοχής - Πρακτική
32.	*Γυμνάσιο & Λύκειο*	Μαθητές περιοχής- Πρακτική
33.	*Βρεφονηπιακός Σταθμός*	Παιδιά προσωπικού
34.	*Φοιτητική Εστία*	Στέγαση & Σίτιση Φοιτητών

(συνέχεια)

Πίνακας Χ-1α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Πατρών (Πάτρα)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
35.	*Κλειστό Γυμναστήριο*	Κοινόχρηστη
36.	*Υπαίθριες Αθλητικές Εγκαταστάσεις*	Κοινόχρηστη
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Πατρών δε διαθέτει παραχωρημένα κτίρια (χωρίς μίσθωση) κτίρια στην Πάτρα.	
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Πατρών δε διαθέτει μισθωμένα κτίρια στην Πάτρα.	
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Βοτανικός Κήπος*	Τμήμα Βιολογίας
2.	*Πειραματικό Σχολείο*	Πρακτική ΑσκησηΦοιτητών Π.Τ.Δ.Ε. & Π.Τ.Ν.
3.	*Κτίριο Πολιτικών Μηχανικών*	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
4.	*Κτίριο Γεωλογίας*	Τμήμα Γεωλογίας
5.	*Κτίριο Κλινικών Λειτουργιών*	Τμήμα Ιατρικής
6.	*Κτίριο Κεντρικής Βιβλιοθήκης*	Κεντρική Βιβλιοθήκη
7.	*Συνεδριακό Κέντρο*	Κοινόχρηστη & Πλανητάριο
8.	*Επεκτάσεις σε υφιστάμενα κτίρια*	Τμήμα Φυσικής & Χημείας Τμήμα Μηχ. Μηχ. & Ηλ. Μηχ.
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Μουσείο Επιστήμης & Τεχνολογίας*	Κοινόχρηστη
2.	*Κέντρο Συνεχιζόμενης Κατάρτισης*	Κοινόχρηστη
3.	*Κτίριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών*	Κοινόχρηστη
4.	*Κτίριο Φαρμακευτικής*	Τμήμα φαρμακευτικής
5.	*Κτίριο Παιδαγωγικών Τμημάτων*	Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης & Νηπιαγωγών
6.	*Κέντρο Γενετικών Παθήσεων*	Τμήμα Ιατρικής
7.	*Κέντρο Ενόργανης Ανάλυσης*	Τμήμα Ιατρικής

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997

4.2. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

4.2.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου

- **Ιωάννινα**

Τα Ιωάννινα, πρωτεύουσα της Ηπείρου, έχουν ιστορία που συνδέεται με τη γενικότερη ιστορία της Ηπείρου. Η προβολή του ηπειρωτικού ελληνισμού ξεκινά από τους τελευταίους βασιλιάδες των Μολοσσών και κυρίως τον Πύρρο τον Μεγάλο, που επιχείρησε και τη δυναμικότερη προνοητική στρατιωτική κίνηση απέναντι στον κίνδυνο που διέγραφε ο ανερχόμενος ρωμαϊσμός.Το όνομα Ιωάννινα για πρώτη φορά καταγράφεται το 879 μ.Χ. στην Σύνοδο της Κωνσταντινούπολης, όπου έλαβε μέρος ο Επίσκοπος Ζαχαρίας εξ Ιωαννίνης. Το 1204 ο Βυζαντινός Μιχαήλ-Αγγελος Κομνηνός καταλαμβάνει τα Ιωάννινα και ιδρύει το Δεσποτάτο της Ηπείρου. Εκείνη την περίοδο ξεκινά και η μεγάλη ακμή της πόλης.

Η Τουρκοκρατία για τα Ιωάννινα κράτησε περίπου 500 χρόνια και σημαδεύτηκε από την ελληνική εξέγερση του 1611, όπου απέτυχε, με συνέπεια την έξωση των Χριστιανών από το Κάστρο και τη δημιουργία νέων συνοικισμών. Γρήγορα σημειώνεται οικονομική και πνευματική ανάπτυξη. Κυριαρχούν τα εργαστήρια χρυσού, ασημιού, χαλκού, δέρματος, γούνας και μεταξιού, ενώ η φιλοσοφία, οι φυσικές επιστήμες και τα μαθηματικά εισάγονται στη διδασκαλία. Στο σημείο αυτό αξίζει να τονισθεί το πλήθος των σχολών που ιδρύθηκαν στα Ιωάννινα και έκαναν την πόλη γνωστή σε ολόκληρη την Ελλάδα. Στις σχολές αυτές δίδαξαν σπουδαίοι δάσκαλοι του Γένους. Υπογραμμίζεται η ίδρυση της *Επιφανείου Σχολής* - Μικρή και Μεγάλη - το 1645, που διατηρήθηκε ως το 1750 (Περίοδος Εγκυκλοπαιδιστών στη Δύση). Η ίδρυση της Σχολής αυτής, η πρώτη στην Ελλάδα από τον Μεσαίωνα και ύστερα όπου διδάχθηκαν φυσικές επιστήμες, συνέβαλε αποφασιστηκά στην ανάπτυξη των φυσικών επιστημών στη χώρα. Η πολιορκία της πόλης από τον Χουρσίτ Πασά το 1822 προκαλεί καταστροφές. Ακολουθεί μια περίοδος παρακμής, γρήγορα όμως η πόλη βρίσκει πάλι τους ρυθμούς της. Σε ολόκληρη τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας οι Γιαννιώτες έμποροι και λόγιοι παίζουν πρωτεύοντα ρόλο σε όλες τις ελληνικές παροικίες της Ευρώπης.

Το 1913 τα Ιωάννινα απελευθερώνονται και εντάσσονται στην ελληνική επικράτεια, ενώ το 1928 ο τουρκικός πληθυσμός έχει εγκαταλείψει οριστικά πλέον την πόλη. Ετσι, τα Ιωάννινα επαναπροσανατολίζουν τον κοινωνικο-οικονομικό τους ρόλο στο πλαίσιο του διευρυμένου εθνικού κράτους.Τη δεκαετία του 1940 η πόλη αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα, λόγω της γερμανοϊταλικής κατοχής και του εμφύλιου πολέμου, ενώ μια νέα πνοή ξεκινά τη δεκαετία του 1960. Η πόλη μεγαλώνει και επεκτείνεται. Στη δεκαετία αυτή συγκαταλέγεται και η έναρξη λειτουργίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (1964), που θεωρείται ότι άλλαξε πραγματικά τους ρυθμούς της πόλης. Την περίοδο αυτή εκσυγχρονίζεται το εμπορικό κέντρο της πόλης και δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας αξιόλογης εμπορικής, πνευματικής και πολιτιστικής κίνησης.

Τα Ιωάννινα σήμερα, πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού και έδρα της Περιφέρειας Ηπείρου, συγκεντρώνουν το σύνολο σχεδόν της οικονομικής δραστηριότητας του νομού, αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα εμπορικά και συγκοινωνιακά κέντρα της βορειοδυτικής Ελλάδας.

• Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων λειτούργησε για πρώτη φορά, χωρίς να αποτελεί εξ αρχής αυτοτελές Α.Ε.Ι., το 1964 με την ίδρυση Τμήματος Φιλοσοφικής Σχολής (Β.Δ. 735/1964). Αργότερα, το 1966, ιδρύεται στα Ιωάννινα και Τμήμα Μαθηματικών Φυσικομαθηματικής Σχολής (Β.Δ. 223/1966). Σημειώνεται ότι και τα δύο Τμήματα πρωτολειτούργησαν στα Ιωάννινα ως παραρτήματα των αντίστοιχων Σχολών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Το 1970 ιδρύεται στα Ιωάννινα το Πανεπιστημίο Ιωαννίνων (Ν.Δ. 746/1970), που από εκείνη τη στιγμή λειτουργεί ως ανεξάρτητο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της χώρας, περιλαμβάνοντας δύο Σχολές τη Φιλοσοφική[6] και τη Φυσικομαθηματική[7]. Την ίδια χρονιά ιδρύεται και Τμήμα Φυσικής, που λειτουργεί στο πλαίσιο της Φυσικομαθηματικής Σχολής. Το 1977, ξεκινούν τη λειτουργία τους και δέχονται τους πρώτους φοιτητές το Τμήμα Χημείας (Π.Δ. 723/1976) και η Ιατρική Σχολή (Ν. 641/1977) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ενώ το 1982, σύμφωνα με το Ν.1268/82, καθώς και υπουργικές αποφάσεις που εκδόθηκαν κατ'εξουσιοδότηση του νόμου αυτού, συγκροτήθηκαν στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων : α) το Φιλοσοφικό Τμήμα, β) η Σχολή Θετικών Επιστημών και γ) το Τμήμα Ιατρικής. Με τον ίδιο νόμο και σύμφωνα με το άρθρο 46 ιδρύονται τα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών, των οποίων η έναρξη λειτουργίας ορίσθηκε βάσει του Π.Δ.320/1983 και δέχθηκαν τους πρώτους φοιτητές, το μεν Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης το 1983, το δε Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών το 1987.

Από το 1984 συγκροτείται η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με κατάτμηση του Φιλοσοφικού Τμήματος σε τρια Τμήματα : α) το Τμήμα Φιλολογίας, β) το Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας και γ) το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας (Π.Δ.445/1984, Φ.Ε.Κ. Α΄160). Ενώ, τέλος, το 1990 ιδρύεται στη Σχολή Θετικών Επιστημών Τμήμα Πληροφορικής (Π.Δ. 148/1990, Φ.Ε.Κ. 56Α΄), που ξεκίνησε τη λειτουργία του κατά το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994.

Ετσι, όσον αφορά στη σημερινή διάρθωση του Πανεπιστήμιου Ιωαννίνων αποτελείται από τέσσερις Σχολές, στο πλαίσιο των οποίων λειτουργούν συνολικά δέκα Τμήματα, καθώς και από δυο ανεξάρτητα Τμήματα που έχουν ιδρυθεί και πρόκειται να λειτουργήσουν το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Πρόκειται για το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (Π.Δ. 364/1996), το οποίο θα λειτουργήσει στα Ιωάννινα, καθώς και το Τμήμα Οργάνωσης & Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (Π.Δ. 96/1998), που θα λειτουργήσει στο Αγρίνιο (βλ. Πίνακα 2-2, σελ. 26).

Στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, που λειτουργεί στην Πανεπιστημιούπολη εκπαιδεύονται περί τους 8.800 φοιτητές σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών, καθώς και 450 μεταπτυχιακοί φοιτητές σε επίπεδο εκπόνησης Δ.Δ., αριθμός που αναμένεται να αυξηθεί λόγω της επικείμενης έναρξης οργανωμένων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών. Οσον αφορά στην υλοποίηση[8] του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου έχει ανατεθεί σε 390 περίπου μέλη Διδακτικού

[6] Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων χορηγεί πτυχίο στις ειδικεύσεις : α) Κλασικών Σπουδών και β) Μέσων & Νέων Ελληνικών Σπουδών. Σημειώνεται ότι και ως παράρτημα του Α.Π.Θ. η Φιλοσοφική Σχολή χορηγούσε πτυχίο στις ίδιες ειδικεύσεις.

[7] Η Φυσικομαθηματική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων έχει δύο Τμήματα, Μαθηματικών και Φυσικής, που χορηγούν αντίστοιχα πτυχία.

[8] βλ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων-Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων, *Γενικές Πληροφορίες για τους πρωτοετείς φοιτητές*, Ιωάννινα 1996-1997, σελ. 3-6.

Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.). Στο έργο τους υποβοηθούνται από 17 μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και 15 Βοηθούς και Επιστημονικούς Συνεργάτες. Το Διοικητικό προσωπικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αριθμεί περί τους 233 διοικητικούς υπαλλήλους, καθώς και 120 μέλη Ειδικού Διοικητικού και Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Δ.Τ.Π.) (βλ. Παράρτημα : Πίνακα Π-2 & Χάρτη 5).

4.2.2. Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων λειτουργεί Σύστημα Πολλαπλών Βιβλιοθηκών σε Τμήματα, Τομείς. Οσον αφορά στο υλικό των Βιβλιοθήκων, στη συντριπτική του πλειονότητα πρόκειται για βιβλία, επιστημονικά περιοδικά και περιοδικά περιλήψεων, ενώ ελάχιστες Βιβλιοθήκες διαθέτουν σύγχρονες μορφές πληροφοριακού υλικού, όπως Microfiches και Microfilms. Ετσι, οι Βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων διαθέτουν συνολικά περί τους 250.000 τόμους, συμεριλαμβανομένων και των μικρών συλλογών. Σύμφωνα με υπάρχοντα στοιχεία φαίνεται ότι, οι συλλογές βιβλίων και συγγραμμάτων για τους προπτυχιακούς φοιτητές του Πανεπιστημίου είναι περιορισμένες έως ανύπαρκτες.

Ο συντονισμός της λειτουγίας των επί μέρους Βιβλιοθηκών ανήκει στην Κεντρική Βιβλιοθήκη, η οποία παραγγέλει και παρακολουθεί τις συνδρομές των περιοδικών και τις παραγγελίες των βιβλίων όλων των Βιβλιοθηκών. Στην Κεντρική Βιβλιοθήκη τέλος βρίσκονται προσαρτημένα, αλλά στεγαζόμενα σε άλλο χώρο, φοιτητικό αναγνωστήριο και μονάδα τεκμηρίωσης, περιορισμένων δυνατοτήτων, μέσω της οποίας πραγματοποιείται αναζήτηση βιβλιογραφίας με χρήση on - line συστήματος ανάκτησης πληροφοριών.

Η απουσία Κεντρικής Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης στο Πανεπιστημίου Ιωαννίνων προκαλεί σημαντικά προβλήματα, τόσο στην οργάνωση και λειτουργία των επί μέρους Βιβλιοθηκών του Πανεπιστημίου, όσο και στον τρόπο προσέγγισης του υλικού από τους ενδιαφερόμενους. Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί το ότι, οι Βιβλιοθήκες δανείζουν αποκλειστικά στα μέλη Δ.Ε.Π. της εκπαιδευτικής μονάδας, όπου ανήκουν, ενώ αδυνατούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του συνόλου της πανεπιστημιακής κοινότητας και ιδιαίτερα των φοιτητών, οι οποίοι ανακαλύπτουν με ιδιαίτερη δυσκολία την ύπαρξη του συγκεκριμένου υλικού. Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί και η ελλειπής καταχώρηση του διαθέσιμου υλικού κάθε Βιβλιοθήκης, με αποτέλεσμα πολλές φορές να παρατηρείται πολλαπλή παραγγελία ίδιων βιβλίων, αλλά και ο εντοπισμός κάποιου βιβλίου από τους ενδιαφερόμενους να αποτελεί πραγματικό πρόβλημα, αφού είναι υποχρεωμένοι να απευθύνονται ταυτόχρονα σε όλες τις Βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το Πανεπιστήμιο φαίνεται να αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα. Σημαντικότερο μέσο για την αναβάθμιση των υφιστάμενων Βιβλιοθηκών του αποτελεί η άμεση μηχανογράφηση του υλικού.

Κεντρική ιδέα του προτεινόμενου Προγράμματος αναβάθμισης του Συστήματος Βιβλιοθηκών αποτελεί η σταδιακή ενοποίηση των επί μέρους Βιβλιοθηκών (Περιφερειακές Βιβλιοθήκες) με στόχο τη συγκρότηση μιας ενιαίας Κεντρικής Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης. Οι ευεργετικές επιπτώσεις του συγκεκριμένου έργου θα είναι πολλές και θα εμφανισθούν σταδιακά κατά τη διάρκεια εκτέλεσής του, δηλαδή από το 1995 έως και το 1999, ενώ μέσω της διαδικασίας εκσυγχρονισμού των Βιβλιοθηκών του εν λόγω Πανεπιστημίου, θα συγκεντρωθεί μεθοδολογία και τεχνογνωσία που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί κατ'επέκταση και για το σύνολο της Περιφέρειας Ηπείρου, αποτελώντας τη βάση για τον εκσυγχρονισμό των Βιβλιοθηκών του Δήμου Ιωαννίνων, αλλά και των μεγαλύτερων δήμων της βορειοδυτικής Ελλάδας.

4.2.3. Φοιτητική Μέριμνα Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

- Στέγαση φοιτητικού πληθυσμού

Σημαντικότατο ήταν το πρόβλημα, από την πρώτη στιγμή της λειτουργείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, της στέγασης των φοιτητών που προέρχονταν από άλλες περιοχές, εξαιτίας της ελλειπούς κατάλληλης κτιριακής υποδομής στην πόλη των Ιωαννίνων.

Η Α΄ Φοιτητική Εστίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, δυναμικότητας 470 κλινών, λειτούργησε το 1976 στο λόφο της Περιβλέπτου και ανήκε στην αρμοδιότητα της Εφορείας Φοιτητικής Εστίας του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας. Οι φοιτητικές κατοικίες[9] του Πανεπιστημίου, που ανήκουν στην αρμοδιότητα της Εφορείας Φοιτητικών Κατοικιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, οργανώνονται σε πέντε συγκροτήματα και βρίσκονται στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης στη περιοχή Δουρούτη, περίπου 6 χλμ. από το κέντρο της πόλης των Ιωαννίνων.

Από το Σεπτέμβριο του 1992 λειτουργεί το ένα από τα πέντε συγκροτήματα, δυναμικότητας 213 δωματίων. Σημειώνεται ότι το συγκεκριμένο συγκρότημα φοιτητικών κατοικιών διαθέτει επίσης ιατρείο και κυλικείο, χώρους καλλιτεχνικών και αθλητικών δραστηριοτήτων, χώρους καταστημάτων και άλλων χρήσεων απαραίτητων για τη διαβίωση των φοιτητών. Οσον αφορά στα άλλα τρία συγκροτήματα διαθέτουν από 98 δωμάτια το κάθε ένα και δέχθηκαν τους πρώτους φοιτητές από το Δεκέμβριο του 1996. Τέλος, το πέμπτο συγκρότημα φοιτητικών κατοικιών, δυναμικότητας 123 δωματίων λειτουργεί από το Σεπτέμβριο του 1997. Σημειώνεται ότι, όλα τα δωμάτια είναι ατομικά με λουτρό, ενώ στο πέμπτο συγκρότημα υπάρχουν και δέκα δίκλινα, ενώ έχει προβλεφθεί η δημιουργία τριών δωματίων για την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες. Σε περιόδους όπου το πρόβλημα είναι οξύ, για την εξυπηρέτηση των φοιτητών, το Πανεπιστήμιο μισθώνει δωμάτια σε ξενοδοχεία της πόλης των Ιωαννίνων.

- Σίτιση φοιτητικού πληθυσμού

Η σίτιση[10] των φοιτητών πραγματοποιείται στις εγκαταστάσεις του Φοιτητικού Εστιατορίου[11], (4.000 τ.μ.), που βρίσκεται σε δυόροφο κτίριο (7.000 τ.μ.) της Πανεπιστημιούπολης Ιωαννίνων. Το Φοιτητικό Εστιατόριο λειτουργεί στο χώρο αυτό από τον Ιανουάριο του 1994 και καλύπτει τις ανάγκες περίπου 3.000 φοιτητών ημερησίως με την παροχή γεύματος και δείπνου. Στον ίδιο χώρο λειτουργεί και καφετέρια στο πλαίσιο σύμβασης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με τον ιδιώτη ανάδοχο του Φοιτητικού Εστιατορίου. Επίσης, στο 2ο όροφο της Φοιτητικής Λέσχης λειτουργεί Εστιατόριο για τις ανάγκες των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας και των επισκεπτών. Σημειώνεται ότι μέχρι και το 1993 η σίτιση των φοιτητών γινόταν σε κτίριο του Πανεπιστημίου στο κέντρο της πόλης, γιατί μόνο ένα μέρος των λειτουργιών και των δραστηριοτήτων του είχαν μεταφερθεί στην Πανεπιστημιούπολη.

[9] Επίσημα στοιχεία από την Εφορεία Φοιτητικών Κατοικιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 11/2/1997.
[10] Επίσημα στοιχεία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 10/2/1997.
[11] Η σίτιση εξυπηρετείται σε 4.000 τ.μ., όπου περιλαμβάνονται : μαγειρείο, αποθήκες τροφίμων, ψυγεία 1.200 τ.μ., Αίθουσα Εστιατορίου 1.200 θέσεων, καφετέρια, χώρος διανομής φαγητού και χώρος πλυντηρίων 2.800 τ.μ.

4.2.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομαδες

Τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων διαθέτουν όλα το δικό τους Φοιτητικό Σύλλογο, στον οποίο μπορούν να εγγραφούν ανεξαιρέτως όσοι φοιτητές του αντίστοιχου Τμήματος το επιθυμούν. Οι Σύλλογοι, που διακρίνονται στο πίνακα που ακολουθεί, λειτουργούν σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος και είναι αναγνωρισμένοι από το Πρωτοδικείο Ιωαννίνων.

Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Φιλολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μαθηματικών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Φυσικής
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Χημείας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Πληροφορικής
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ιατρικής
Σύλλογος Φοιτητών Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σύλλογος Φοιτητών Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών

Οσον αφορά στις Φοιτητικές Ομάδες του Πανεπιστημίου πρόκειται για τις ακόλουθες :

Φοιτητική Ομάδα Εθελοντικής Αιμοδοσίας (Φ.Ο.Ε.Α.)
Φωτογραφικός Σύλλογος Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (ΦΩ.Σ.Π.Ι.)
Θεατρική Συντροφιά Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Θ.Σ.Π.Ι.)
Κινηματογραφική Ομάδα Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Κ.Ο.Π.Ι.)
Ραδιοφωνικός Σύλλογος Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (ΡΑ.Σ.Π.Ι.)
ERASMUS Student Network (E.S.N.)
Hellenic Medical Stud. Int'l Co. (HEL.M.S.I.C.)
Φοιτητική Ομάδα κατά των Ναρκωτικών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Φ.Ο.Κ.Ν.Π.Ι.)
Επιστημονική Εταιρεία Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδος
Μουσικός Σύλλογος Πανεπιστημίου Ιωαννίνων "Βάρβιτος"
Ομάδα Εκφρασης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (ΟΜ.Ε.Π.Ι.)
Συμφωνική & Χορωδιακή Ομάδα Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Σ.Χ.Ο.Π.Ι.)
Εθελοντική Ομάδα Δράσης
Σύλλογος Οικοτρόφων Φοιτητικών Κατοικιών
Σκακιστικός Σύλλογος Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Σ.Σ.Π.Ι.)
Χορευτικό Συγκρότημα Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Σύλλογος Φοιτητών Ψαλτών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

4.2.5. Σχολές & Τμήματα Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

4.2.5.1. Φιλοσοφική Σχολή (Ιωάννινα)

Το Τμήμα της Φιλοσοφική Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που ιδρύθηκε στα Ιωάννινα το 1964 (Β.Δ. 735/1964, Φ.Ε.Κ. Α΄240), αποτελεί ουσιαστικά την έναρξη λειτουργίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Στη Σχολή εγράφονται οι πρώτοι φοιτητές το Δεκέμβριο του 1964, ενώ από τον Ιανουάριο του 1965 το νεοϊδρυθέν Τμήμα λειτουργεί κανονικά

με Καθηγητές[12] της Φιλοσοφικής Σχολής Θεσσαλονίκης. Η φοίτηση είναι τετραετής και οδηγεί στη χορήγηση πτυχίου : α) Κλασικών Σπουδών και β) Μέσων & Νέων Ελληνικών Σπουδών.

Από το 1970, με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Ν.Δ. 746/1970), η Φιλοσοφική Σχολή αποτελεί πλέον μια από τις δύο Σχολές του νέου αυτόνομου Α.Ε.Ι., ενώ εξακολουθεί να χορηγεί πτυχίο στις ειδικεύσεις α) Κλασικών Σπουδών και β) Μέσων & Νέων Ελληνικών Σπουδών. Το 1971 (Αποφ. ΥΠ.Ε.Π.Θ. 85712/1971, Φ.Ε.Κ. Β΄765) θεσμοθετείται ο διαχωρισμός των δύο Τμημάτων της Σχολής από το 3ο έτος σπουδών. Ετσι, τα υπό της Φιλοσοφικής Σχολής απονεμόμενα πτυχία είναι : α) Κλασικών Σπουδών και β) Μέσων & Νέων Ελληνικών Σπουδών, καθώς και Διδακτορικό Δίπλωμα Φιλοσοφίας (Αποφ. ΥΠ.Ε.Π.Θ. 156190/1971, Φ.Ε.Κ. Β΄921). Το 1976, στην ίδια Σχολή, θεσμοθετείται η λειτουργία Τμήματος Ιστορικών Σπουδών και η χορήγηση αντίστοιχου πτυχίου (Αποφ. ΥΠ.Ε.Π.Θ. 8909/1976, Φ.Ε.Κ. Β΄565).

Σημειώνεται ότι, από το 1981 στο Πρόγραμμα Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής προβλέπονται και οι ειδικεύσεις στην Αρχαιολογία και στις Επιστήμες της Αγωγής, δηλαδή τα Παιδαγωγικά, ενώ το 1982, σύμφωνα με το Ν. 1268/1982 και σχετικές υπουργικές αποφάσεις, συγκροτείται - μεταξύ άλλων[13] - στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων το Φιλοσοφικό Τμήμα (η μέχρι τότε Φιλοσοφική Σχολή), που χορηγεί σχετικό πτυχίο με επί μέρους ειδικεύσεις.

Τέλος, το 1984 πραγματοποιείται κατάτμηση του Φιλοσοφικού Τμήματος σε τρία Τμήματα, τα οποία και θα συγκροτούν στο εξής τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τα Τμήματα αυτά αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί :

- *Τμήμα Φιλολογίας*
- *Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας*
- *Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας*

α. Τμήμα Φιλολογίας

Πρωτολειτούργησε το 1964-1965 ως κατεύθυνση του Παραρτήματος της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. (Β.Δ. 735/1964), ενώ με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Ν.Δ. 746/1970) αποτέλεσε κατεύθυνση της Φιλοσοφικής Σχολής του. Από το 1984 αποτελεί ένα από τα τρια ανεξάρτητα Τμήματα της Φιλοσοφική Σχολής του Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ύστερα από την κατάτμηση της Σχολής, σύμφωνα με το Π.Δ. 445/18-10-1984 (Φ.Ε.Κ. Α΄160).

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Φιλολογίας

Το Τμήμα Φιλολογίας διακρίνεται στους ακόλουθους τρεις Τομείς, κάθε ένας από τους οποίους έχει την ευθύνη της διδασκαλίας μέρους του γνωστικού αντικειμένου της επιστήμης της Φιλολογίας :

[12] Βλ. Επετηρίδα Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 1993-1994, σελ. 15.

[13] Σύμφωνα με το ίδιο νόμο και τις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις, το 1982 στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συγκροτήθηκαν επίσης : η *Σχολή Θετικών Επιστημών* (η μέχρι τότε Φυσικομαθηματική Σχολή), με *Τμήματα Μαθηματικών, Φυσικής και Χημείας*, καθώς και το *Τμήμα Ιατρικής* (η μέχρι τότε Ιατρική Σχολή), το οποίο και εξακολουθεί να διατηρεί τον τίτλο της Σχολής.

- *Τομέας Κλασικής Φιλολογίας*
- *Τομέας Μεσαιωνικής & Νεοελληνικής Φιλολογίας*
- *Τομέας Γλωσσολογίας*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φιλολογίας**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια προπτυχιακών σπουδών είναι οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα και παρατηρείται διάκριση σε δύο κύκλους σπουδών. Ο α΄κύκλος διαρκεί τα τέσσερα πρώτα εξάμηνα των σπουδών και ο β΄κύκλος σπουδών τα τέσσερα τελευταία διδακτικά εξάμηνα. Τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά, μαθήματα δηλαδή που δεν μπορούν να αντικατασταθούν και οι φοιτητές οφείλουν να τα παρακολουθήσουν επιτυχώς στο σύνολό τους και σε υποχρεωτικά επιλεγόμενα, από την ενότητα των οποίων οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν, ανάλογα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους. Σημειώνεται ότι, τα υποχρεωτικά μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά Τμήματος και υποχρεωτικά Σχολής, που διδάσκουν μέλη Δ.Ε.Π. των άλλων δύο Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής. Ειδικότερα, όσον αφορά στην επιλογή ειδίκευσης σημειώνεται ότι αυτή πραγματοποιείται κατά το 5ο εξάμηνο σπουδών. Η ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και η απόκτηση πτυχίου από το Τμήμα Φιλολογίας πραγματοποιείται όταν έχουν συμπληρωθεί από το φοιτητή τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα σπουδών, έχοντας επιτύχει σε όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα, δηλαδή 48 μαθήματα & 4 εξάμηνα ξένης γλώσσας και συγκεντρώνοντας τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων. Το Τμήμα απονέμει πτυχίο τριών ειδικεύσεων, δηλαδή Κλασικών Σπουδών, Μεσαιωνικών & Νεοελληνικών Σπουδών και Γλωσσολογίας.

- **Μεταπτυχιακό Επίπεδο Σπουδών Τμήματος Φιλολογίας**

Το Τμήμα Φιλολογίας μετέχει από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 σε διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) που έχει οργανώσει το Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου,ενώ εξακολουθεί να υφίσταται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής σε τομείς σχετικούς με την επιστήμη της Φιλολογίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων έχει οργανώσει και πρόκειται να το λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 νέο διατμηματικό πρόγραμμα, με τίτλο " Θεωρία Λογοτεχνίας & Μέθοδοι Ανάλυσης των Κειμένων με πεδίο εφαρμογής τη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία & Γλώσσα". Στο Πρόγραμμα αυτό μετέχει επίσης το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας & Φιλολογίας του Α.Π.Θ.

β. Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας

Από το 1976 θεσμοθετείται η λειτουργία Τμήματος Ιστορικών Σπουδών στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, που χορηγεί και αντίστοιχο πτυχίο (Αποφ. ΥΠ.Ε.Π.Θ. 8909/1976, Φ.Ε.Κ. 565/1976, τ.Β΄), ενώ το 1981, στο Πρόγραμμα Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής, προβλέπεται, μεταξύ άλλων και ειδίκευση στην Αρχαιολογία. Το Τμήμα από το 1984 (Π.Δ. 445/18-10-1984-Φ.Ε.Κ. Α΄160), αποτελεί ανεξάρτητο Τμήμα της Φιλοσοφική Σχολής του Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, απονέμοντας ενιαίο πτυχίο Ιστορίας & Αρχαιολογίας με ειδίκευση στην Ιστορία και στην Αρχαιολογία.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας**

Το Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας διαιρείται στους ακόλουθους τέσσερις Τομείς :

- *Τομέας I: Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης*
- *Τομέας II: Ιστορίας Νεοτέρων Χρόνων*
- *Τομέας III: Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας*
- *Τομέας IV: Λαογραφίας*

ενώ, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας, λειτουργούν σε αυτό πέντε Σπουδαστήρια και δύο Μουσεία :

Σπουδαστήριο Κλασικής Φιλολογίας & Αρχαίας Ιστορίας
Σπουδαστήριο Βυζαντινής Φιλολογίας & Ιστορίας
Σπουδαστήριο Ιστορίας Νεοτέρων Χρόνων
Σπουδαστήριο Λαογραφίας

Μουσείο Εκμαγείων & Αντιγράφων
Μουσείο-Αρχείο Λαογραφίας

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας**

Η διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, έχει ορισθεί σε τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων εξαμήνων οι φοιτητές του Τμήματος παρακολουθούν μαθήματα προσανατολισμού, ώστε στο 3ο εξάμηνο να είναι σε θέση να επιλέξουν την κατεύθυνση που επιθυμούν να ακολουθήσουν. Τα προβλεπόμεναμαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και σε κατ'επιλογήν υποχρεωτικά. Η διάκριση ισχύει και για τις δύο ειδικεύσεις. Η απόκτηση πτυχίου προϋποθέτει τη συμπλήρωση τεσσάρων ακαδημαϊκών ετών, επιτυχή παρακολούθηση 48 προβλεπόμενων μαθημάτων και τη συμπλήρωση τουλάχιστον 144 δ.μ..

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας**

Από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 στο Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων λειτουργεί οργανωμένο διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) που οργανώνεται από το Τμήμα Φιλολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου, ενώ εξακολουθεί να υφίσταται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής σε τομείς σχετικούς με την επιστήμη της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας.

Το Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων συμμετέχει σε διατμηματικό Π.Μ.Σ., που οργανώνεται από το Τμήμα Ιστορίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου και πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Στο Πρόγραμμα, που έχει τίτλο "Ιστορία & Τεκμηρίωση σε Σύγχρονα Ζητήματα", συμμετέχει επίσης το Τμήμα Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου.

γ. Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας

Το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας αποτελεί ένα από τα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ύστερα από την κατάτμησή της το 1984 σε τρία ανεξάρτητα Τμήματα (Π.Δ. 445/18-10-1984, Φ.Ε.Κ. Α'160), το οποί απονέμεται ενιαίο πτυχίο Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας σε τρεις κατευθύνσεις : α) Φιλοσοφικών Σπουδών, β) Παιδαγωγικών Σπουδών και γ) Ψυχολογικών Σπουδών.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας

Η διάκριση του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας σε επί μέρους Τομείς, έχει ως ακολούθως :

- *Τομέας Ι: Φιλοσοφίας*
- *Τομέας ΙΙ: Παιδαγωγικής*
- *Τομέας ΙΙΙ: Ψυχολογίας*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας

Στο πλαίσιο των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων τα μαθήματα κατανέμονται και στις τρεις ειδικεύσεις σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα. Ετσι, προβλέπονται δυο κύκλοι σπουδών. Στον α΄ κύκλο, δηλαδή στα τέσσερα (4) πρώτα ακαδημαϊκά εξάμηνα σπουδών, ο συντονισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι τέτοιου είδους ώστε οι φοιτητές του συγκεκριμένου Τμήματος να αποκτήσουν βασικές γνώσεις, ενώ στο β΄ κύκλο σπουδών, δηλαδή από το 5ο έως και το τελευταίο εξάμηνο, είναι υποχρεωμένοι να επιλέξουν μια από τις προβλεπόμενες κατευθύνσεις ανάλογα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους, παρακολουθώντας τα σχετικά μαθήματα. Οσον αφορά στα μαθήματα, στον α΄ κύκλο σπουδών προβλέπεται η διδασκαλία υποχρεωτικών μαθημάτων και από τους τρεις Τομείς του Τμήματος, αλλά και υποχρεωτικών μαθημάτων από τα υπόλοιπα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής, καθώς και η διδασκαλία κατ'επιλογήν υποχρεωτικών από Τομείς άλλων Τμημάτων του εν λόγω Πανεπιστημίου. Στο β΄ κύκλο σπουδών προβλέπεται η διδασκαλία, τόσο υποχρεωτικών, όσο και κατ'επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, τα οποία περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα της κάθε κατεύθυνσης. Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές οφείλουν να συμπληρώσουν υποχρεωτικά οκτώ (8) εξάμημα σπουδών και να επιτύχουν στις εξετάσεις 48 προβλεπόμενων μαθημάτων, συγκεντρώνοντας τουλάχιστον 156 δ.μ. Στο πτυχίο, ενιαίο και για τις τρεις ειδικεύσεις, αναγράφεται η επιλεγόμενη ειδίκευση.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας

Το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας έχει οργανώσει νεο διατμηματικό Π.Μ.Σ., με τίτλο "Ελληνική Φιλοσοφία-Φιλοσοφία των Επιστημών", το οποίο θα λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Στο Πρόγραμμα μετέχουν το Π.Τ.Δ.Ε. του ίδιου Πανεπιστημίου, καθώς και το Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης

Σημειώνεται τέλος ότι, από το 1991, έχουν ξεκινήσει να διεξάγονται, σε πειραματική βάση, δύο Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Πρόκειται για το Π.Μ.Σ. Ιστορίας της Φιλοσοφίας, καθώς και για το Π.Μ.Σ. Συστηματικής Φιλοσοφίας, τα οποία πραγματοποιούνται στο πλαίσιο λειτουργίας του Τομέα Φιλοσοφίας.

4.2.5.2. Σχολή Θετικών Επιστημών (Ιωάννινα)

Η Σχολή Θετικών Επιστημών ξεκίνησε τη λειτουργία της κατά το ακαδημαϊκό έτος 1966-1967 στα Ιωάννινα ως Τμήμα της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Α.Π.Θ. (Β.Δ. 223/1966, Φ.Ε.Κ. Α΄58), τετραετούς φοίτησης για τη χορήγηση πτυχίου Μαθηματικών. Το ακαδημαϊκό έτος 1966-1967 εγράφονται στο οι πρώτοι 98 φοιτητές, ενώ πραγματοποιείται η σύσταση 10 τακτικών εδρών, 6 εργαστηρίων και 69 θέσεων βοηθητικού διδακτικού προσωπικού. Από το 1970, με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Ν.Δ.746/1970, Φ.Ε.Κ. Α΄267), η Φυσικομαθηματική Σχολή εντάσσεται οργανικά στο δυναμικό του νέου Α.Ε.Ι. της χώρας, αποτελώντας μια από τις Σχολές του. Την ίδια χρονιά ιδρύεται στη Φυσικομαθηματική Σχολή και το Τμήμα Φυσικής, ενώ το 1976 ιδρύεται και εντάσσετα στην Σχολή και το Τμήμα Χημείας (Π.Δ.723/1976, Φ.Ε.Κ. Α΄262).
Αξίζει να σημειωθεί ότι, από το 1977 παρατηρείται ευαισθητοποίηση μελών του Δ.Ε.Π. της Φυσικομαθηματικής Σχολής όσον αφορά στην οργάνωση μεταπτυχιακών σπουδών. Ετσι, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας ιδρύθηκε στη Σχολή Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ηλεκτρονική Φυσική, το οποίο όμως ποτέ δε λειτούργησε (Π.Δ.1065/1977, Φ.Ε.Κ. Α΄351).

Η Σχολή Θετικών Επιστημών (η μέχρι τότε Φυσικομαθηματική Σχολή) ήταν μια από τις τρεις Σχολές[14] του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων που συγκροτήθηκαν το 1982 (Ν. 1268/1982 και με Υπ.Απ., που εκδόθηκαν κατ'εξουσιοδότηση του συγκεκριμένου νόμου), έχοντας ως Τμήματά της : το Μαθηματικό, το Φυσικό και το Χημικό. Αρκετά χρόνια αργότερα, το 1990, ιδρύεται και εντάσσεται στη Σχολή Θετικών Επιστημών το Τμήμα Πληροφορικής (Π.Δ. 148/1990, Φ.Ε.Κ. 56Α΄). Ετσι, η Σχολή Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων παίρνει τη σημερινή τελική μορφή της, συγκροτούμενη από τα ακόλουθα Τμήματα :

Τμήμα Μαθηματικών	*Β.Δ. 223/1966*	*1966-1967*
Τμήμα Φυσικής	*Ν.Δ. 746/1970*	*1970-1971*
Τμήμα Χημείας	*Ν.Δ. 723/1976*	*1977-1978*
Τμήμα Πληροφορικής	*Π.Δ. 148/1990*	*1993-1994*

α. Τμήμα Μαθηματικών

Το Τμήμα Μαθηματικών είναι το πρώτο, με το οποίο ξεκινά τη λειτουργία της στα Ιωάννινα το Παράρτημα της Φυσικομαθηματική Σχολή του Α.Π.Θ. το ακαδημαϊκό έτος 1966-1967 (Β.Δ. 223/1966, Φ.Ε.Κ. Α΄58). Σήμερα και από τη στιγμή της μετονομασίας της Φυσικομαθηματική Σχολής (Ν. 1268/1982), το Τμήμα Μαθηματικών αποτελεί ένα από τα τέσσερα Τμήματα της Σχολή Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

[14] Σύμφωνα με το ίδιο νόμο και τις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις, το 1982 στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συγκροτήθηκαν επίσης : το *Φιλοσοφικό Τμήμα* (η μέχρι τότε Φιλοσοφική Σχολή), το οποίο χορηγεί σχετικό πτυχίο με επί μέρους ειδικεύσεις, καθώς και το *Τμήμα Ιατρικής* (η μέχρι τότε Ιατρική Σχολή), το οποίο και εξακολουθεί να διατηρεί τον τίτλο της Σχολής

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Μαθηματικών**

Η οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Τμήματος Μαθηματικών πραγματοποιείται στο πλαίσιο των ακόλουθων τεσσάρων Τομέων :

- *Τομέας Α΄: Μαθηματικής Ανάλυσης*
- *Τομέας Β΄: Αλγεβρας & Γεωμετρίας*
- *Τομέας Γ΄: Πιθανοτήτων, Στατιστικής & Επιχειρησιακής Ερευνας*
- *Τομέας Δ΄: Εφαρμοσμένων Μαθηματικών & Μηχανικής Ερευνας*

Στους παραπάνω Τομείς του *Τμήματος Μαθηματικών* έχουν ενταχθεί, σύμφωνα με την υπ. αρ. Β1/110/1-2-1983 Υπ. Απ. (Φ.Ε.Κ. 66/21-2-1983, τ.Β΄), με σκοπό την υποβοήθηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής πανεπιστημιακής διαδικασίας, τα ακόλουθα Εργαστήρια και Σπουδαστήρια :

- *Εργαστήριο Μηχανικής*
- *Εργαστήριο Μαθηματικών*
- *Εργαστήριο Πιθανοτήτων & Στατιστικής*
- *Εργαστήριο Αριθμητικής Ανάλυσης*
- *Σπουδαστήριο Μαθηματικής Ανάλυσης*
- *Σπουδαστήριο Γεωμετρίας*
- *Σπουδαστήριο Αλγεβρας*
- *Σπουδαστήριο Μικροϋπολογιστών*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μαθηματικών**

Στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών, η φοίτηση στο Τμήμα Μαθηματικών είναι τετραετής για όσους φοιτητές εισήχθησαν από το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985 και έπειτα και διακρίνεται σε δυο κύκλους εξαμηνιαίων μαθημάτων. Ο α΄κύκλος, περιλαμβάνοντας μαθήματα υποχρεωτικά για όλους, αποτελεί ουσιαστικά τον "κορμό" του Προγράμματος. Στο β΄κύκλο επιχειρείται η προετοιμασία των φοιτητών για απόκτηση ενιαίου πτυχίου στα Μαθηματικά, ενώ ταυτόχρονα παρέχεται η δυνατότητα ειδίκευσης σε κλάδους των μαθηματικών. Υπογραμμίζεται ότι, σύμφωνα με απόφαση στην υπ. αρ. 204/5-5-1993 Συνεδρία της Γ.Σ. του Τμήματος Μαθηματικών, η ειδίκευση θα πρέπει να αναγράφεται στο πτυχίο. Προς το παρόν όμως αυτή αναγράφεται μόνο στο Πιστοποιητικό Σπουδών. Οι προσφερόμενες ειδικότητες είναι : Στατιστική & Επιχειρησιακές Ερευνες, Πληροφορική, Υπολογιστικά Μαθηματικά και τέλος Μηχανική. Πτυχίο αποκτούν οι φοιτητές που έχουν συμπληρώσει τέσσερα έτη και να έχουν συγκεντρώσει τουλάχιστον 140 δ.μ., από τις οποίες οι 90 προέρχονται από τα μαθήματα "κορμού" και οι 50 από μαθήματα επιλογής.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μαθηματικών**

Στο Τμήμα Μαθηματικών της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), που διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 10, 11, 12, 13, 14 και 23 του Ν. 2083/1992, την υπ. αρ. Β1/715/23-9-1993 (Φ.Ε.Κ. 787/6-10-1993) Υπ. Απ. και οδηγεί σε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους κλάδους Μαθηματικά,

Στατιστική & Επιχειρησιακή Ερευνα, Εφαρμοσμένα Μαθηματικά & Μηχανικήκαι Υπολογιστικά Μαθηματικά & Πληροφορική, με έμφαση στα Υπολογιστικά Μαθηματικά, καθώς και σε Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.). Δεκτοί στο Π.Μ.Σ. γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Μαθηματικών, Στατιστικής ή και Επιχειρησιακής Ερευνας ελληνικών Α.Ε.Ι. ή αναγνωρισμένων ως ισότιμων πανεπιστημιακών Τμημάτων του εξωτερικού, καθώς και απόφοιτοι των Τ.Ε.Ι. που ενδιαφέρονται για το αντικείμενο, εφόσον επιτύχουν σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα που προβλέπονται από το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος (υπ. αρ. 231/15-11-1995 Απόφαση Γ.Σ.Ε.Σ.Τμήματος Μαθηματικών).

Στο Τμήμα Μαθηματικών λειτουργεί Εργαστηριο Μικροϋπολογιστων.

β. Τμήμα Φυσικής

Το Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αποτελεί το ένα από τα τέσσερα Τμήματα της Σχολής Θετικών Επιστημών. Η ίδρυσή του πραγματοποιήθηκε το 1970 (Ν.Δ. 746/1970-Φ.Ε.Κ. Α΄267) στο πλαίσιο λειτουργίας της πρώην Φυσικομαθηματικής Σχολής, ενώ η λειτουργία του ξεκίνησε από το ακαδημαϊκό έτος 1970-1971.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Φυσικής

Η εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία του Τμήματος Φυσικής οργανώνεται στο πλαίσιο των ακόλουθων τέσσερων Τομέων, αλλά και των Εργαστηρίων που υπάγονται σε αυτούς :

• *Τομέας Ι: Αστρογεωφυσικής*	*Εργαστήριο Αστρολογίας* *Εργαστήριο Μετεωρολογίας & Κλιματολογίας*
• *Τομέας ΙΙ: Θεωρητικής Φυσικής*	*Α΄ Εργαστήριο Θεωρητικής Φυσικής* *Β΄ Εργαστήριο Θεωρητικής Φυσικής*
• *Τομέας ΙΙΙ: Ατομικής & Μοριακής Φυσικής, Πυρηνικής Φυσικής & Φυσικής Υψηλών Ενεργειών*	*Γ΄ Εργαστήριο Φυσικής (Ατομικής & Μοριακής)* *ΣΤ΄ Εργαστήριο Φυσικής (Πυρηνικής)* *Β΄ Εργαστήριο Φυσικής (Υψηλών Ενεργειών)*
• *Τομέας ΙV: Φυσικής Στερεάς Κατάστασης & Φυσικής Υλικών & Επιφανειών*	*Α΄ Εργαστήριο Φυσικής (Φυσικής Υλικών)* *Δ΄ Εργαστήριο Φυσικής (Φυσικής Επιφανειών)* *Εργαστήριο Εφηρμοσμένης Φυσικής "Γ.Γιακουμάκης"* *Ε΄Εργαστήριο Φυσικής (Φυσικής Συμπυκνωμένης Υλης & Επιστήμης των Υλικών)*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φυσικής

Οι προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Φυσικής έχουν διάρκεια τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικών εξαμήνων, ενώ τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε 26 υποχρεωτικά και 8 κατ'επιλογήν υποχρεωτικά. Αξίζει να σημειωθεί ότι, για την επιλογή ορισμένων από αυτά υπάρχει η προϋπόθεση των προαπαιτούμενων μαθημάτων. Στην ενότητα των κατ'επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων περιλαμβάνεται και η Διπλωματική Εργασία, που έχει τη δυνατότητα να εκπονήσει ο ενδιαφερόμενος φοιτητής από το 5ο εξάμηνο κι έπειτα. Απόκτηση πτυχίου πραγματοποιείται εφόσον οι φοιτητές παρακολουθήσουν επιτυχώς 34 μαθήματα, υποχρεωτικών και κατ'επιλογήν, συγκεντρώνοντας τουλάχιστον 143 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φυσικής**

Το 1992 ξεκίνησε άτυπα η λειτουργία οργανωμένου Π.Μ.Σ. στο Τμήμα Φυσικής, η οποία επικυρώθηκε με Υπ. Απ. (Φ.Ε.Κ. 252/1994, τ.Β') με αποτέλεσμα από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 να λειτουργεί πλέον και τυπικά. Ετσι, στο Τμήμα λειτουργούν αυτή τη στιγμή δύο οργανωμένα Π.Μ.Σ. που οδηγούν, τόσο στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.), όσο και Διδακτορικής Διατριβής (Δ.Δ.) και απευθύνεται σε πτυχιούχους Τμημάτων Θετικών Επιστημών της ημεδαπής ή κατόχους αναγνωρισμένων ισότιμων πτυχίων της αλλοδαπής κατά τα οριζόμενα από το άρθρο 12, παρ. 2α του Ν. 2083/1992. Πρόκειται για Π.Μ.Σ. με ειδίκευση στη "Φυσική, Φωτονική & Φυσική Υλικών" (Φ.Ε.Κ. 252/7-4-1994, τ.Β') και το δεύτερο με ειδίκευση στη "Μετεωρολογία & Κλιματολογία" (Φ.Ε.Κ. 614/8-8-1994, τ.Β'). Σημειώνεται ότι, προβλέπεται και η δημιουργία ενός τρίτου Π.Μ.Σ. με ειδίκευση στις Σύγχρονες Ηλεκτρονικές Τεχνολογίες.

Οσον αφορά στο Π.Μ.Σ. "Φυσική, Φωτονική & Φυσική Υλικών" έχει ξεκινήσει τη λειτουργία του από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 ως γενικό Π.Μ.Σ. στη Φυσική, ενώ το 1996 τροποποιήθηκε με την προσθήκη των ειδικεύσεων Φωτονικής και Φυσικής Υλικών, ενώ το Π.Μ.Σ. "Μετεωρολογία & Κλιματολογία" λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995. Η πρόταση οργάνωσης Π.Μ.Σ. στις "Σύγχρονες Ηλεκτρονικές Τεχνολογίες" αφορά διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα με αντικείμενο την μεταπτυχιακή εξειδίκευση πτυχιούχων Φυσικής, Χημείας, Ιατρικής, Πληροφορικής, Ηλεκτρονικών, Ηλεκτρολόγων, Μηχανολόγων, καθώς και άλλων συναφών ειδικοτήτων σε θέματα Σύγχρονων Ηλεκτρονικών Τεχνολογιών. Η οργάνωση του αποτελεί πρωτοβουλία των Τμημάτων Φυσικής, Χημείας και Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, μέσω των σχετικών Εργαστηρίων τους.

γ. Τμήμα Χημείας

Το Τμήμα Χημείας ανήκει από το 1982 (Ν. 1268/1982) στη Σχολή Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ιδρύθηκε το 1976 (Π.Δ.723/1976-Φ.Ε.Κ. Α'262), στο πλαίσιο της πρώην Φυσικομαθηματικής Σχολής και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1977-1978.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Χημείας**

Με τη έναρξη λειτουργίας του, το Τμήμα Χημείας οργανώθηκε σε επτά[15] Εδρες, που εκείνη την περίοδοαποτελούσαν και τις βασικές εκπαιδευτικές και ερευνητικές μονάδες του. Σήμερα, το Τμήμα Χημείας (άρθρο 6 του Ν. 1268/1982-Φ.Ε.Κ. 149/6-4-1983) διαιρείται στους ακόλουθους τέσσερις Τομείς, στους οποίους εντάσσονται και τα σχετικά Εργαστήρια :

• *Τομέας Α': Ανόργανης & Αναλυτικής Χημείας*	*Εργαστήριο Ανόργανης Χημείας* *Εργαστήριο Αναλυτικής Χημείας*
• *Τομέας Β': Οργανικής Χημείας & Βιοχημείας*	*Εργαστήριο Οργανικής Χημείας* *Εργαστήριο Βιοχημείας*
• *Τομέας Γ': Βιομηχανικής Χημείας & Χημείας Τροφίμων*	*Εργαστήριο Βιομηχανικής Χημείας* *Εργαστήριο Χημείας Τροφίμων*

[15] Πρόκειται για τις Εδρες : Φυσικοχημείας, Χημείας (Γενικής & Ανόργανης), Οργανικής Χημείας, Αναλυτικής Χημείας, Βιοχημείας, Χημείας Τροφίμων και τέλος Βιομηχανικής Χημείας.

- *Τομέας Δ΄ Φυσικοχημείας:* *Εργαστήριο Φυσικοχημείας*

Στο Τμήμα Χημείας λειτουργεί επίσης Μηχανουργικό και Ηλεκτρολογικό Εργαστήριο.

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Χημείας

Η διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Χημείας είναι τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ στα επτά πρώτα εξάμηνα οι φοιτητές παρακολουθούν αποκλειστικά υποχρεωτικά μαθήματα, με εξαίρεση το 5ο εξάμηνο, όπου προβλέπεται και η διδασκαλία κατ'επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, ενώ στο 8ο εξάμηνο προβλέπονται οι ακόλουθοι κύκλοι, που περιλαμβάνουν κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα :

1. *Κύκλος Φυσικοχημείας & Θεωρητικής Χημείας*
2. *Κύκλος Βασικής & Εφαρμοσμένης Ανόργανης & Αναλυτικής Χημείας*
3. *Κύκλος Οργανικής Χημείας*
4. *Κύκλος Βιοχημείας & Κλινικής Χημείας*
5. *Κύκλος Χημικής Τεχνολογίας & Περιβάλλοντος*
6. *Κύκλος Επιστήμης Τροφίμων & Οινολογίας*

Ο κάθε φοιτητής, αφού επιλέξει τον κύκλο που τον ενδιαφέρει, πρέπει να συμπληρώσει από αυτόν ένα σύνολο 24 δ.μ. και τις υπόλοιπες 6 δ.μ. έχει τη δυνατότητα να τις καλύψει, είτε από τον ίδιο, είτε από άλλο κύκλο. Ειδικότερα, για όσους ενδιαφέρονται να επιλέξουν τον κύκλο Επιστήμης Τροφίμων & Οινολογίας και επιθυμούν να διεκδικήσουν μελλοντικά, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, την απόκτησης Διπλώματος Οινολόγου, πρέπει να συμπεριλάβουν στις επιλογές τους συγκεκριμένα μαθήματα, τα οποία και υποδεικνύονται από τον Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Πτυχίο λαμβάνουν όσοι φοιτητές του Τμήματος έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία τα προπτυχιακό στάδιο σπουδών και έχουν συγκεντρώσει τουλάχιστον 233 δ.μ.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Χημείας

Στο Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων λειτουργεί οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) από το ακαδημαϊκό έτος 1995-1996, η έγκριση του οποίου πραγματοποιήθηκε με την υπ. αρ. Β7/34 Υπουργική Απόφαση του Ε.Π.Θ. (Φ.Ε.Κ. 87/10-2-1994, τ.Β΄). Το Π.Μ.Σ. απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους τομείς : Χημεία Βιομορίων, Χημική Τεχνολογία και Βασική & Θεωρητική Χημεία, καθώς και Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.) στη Χημεία. Αξίζει να σημειωθεί ότι, στο Τμήμα Χημείας υπήρχε η δυνατότητα εκπόνησης Δ.Δ. από τη στιγμή της λειτουργίας του.

Το Τμήμα Χημείας οργανώνει και πρόκειται να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 διατμηματικό Π.Μ.Σ., με τίτλο "Βιοανόργανη Χημεία", στο οποίο μετέχουν τα Τμήματα Χημείας Α.Π.Θ., Πατρών και Κρήτης, καθώς και το Τμήμα Χημικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π. Τέλος, το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων συμμετέχει σε δυο διατμηματικά Π.Μ.Σ. Το ένα, που έχει τίτλο " Απομόνωση & Σύνθεση Φυσικών Προϊόντων με Βιολογική Δραστηριότητα", οργανώνεται από το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Κρήτης και συμμετέχουν τα Τμήματα Χημείας Ε.Κ.Π.Α., Α.Π.Θ. και Πατρών, καθώς και το Τμήμα Φαρμακευτικής Πατρών, ενώ το άλλο, με τίτλο "Επιστήμη & Τεχνολογία των Πολυμερών", οργανώνεται από το Τμήμα Φυσικής

του πανεπιστημίου Πατρών και συμμετέχουν τα Τμήματα Χημείας και Χημικών Μηχανικών του ίδιου Πανεπιστημίου.

δ. Τμήμα Πληροφορικής

Το Τμήμα Πληροφορικής ιδρύθηκε το 1990 (Π.Δ. 148/1990, Φ.Ε.Κ. 56Α'), αποτελώντας έτσι το πιο πρόσφατα ιδρυθέν Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και πρωτολειτούργησε στο πλαίσιο της Σχολής Θετικών Επιστημών το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Πληροφορικής**

Το Τμήμα Πληροφορικής της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων λειτουργεί χωρίς προς το παρόν να έχει πραγματοποιηθεί η διάκρισή του σε επί μέρους Τομείς.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Πληροφορικής**

Η διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Πληροφορικής έχει ορισθεί σε τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα. Η δυνατότητα επιλογής προσφέρεται από το 3ο εξάμηνο σπουδών και πραγματοποιείται από έναν κατάλογο ειδικών μαθημάτων. Σημειώνεται ότι η εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος εμπλουτίζεται και ενισχύεται και με μαθήματα που ανήκουν στο γνωστικό αντικείμενο άλλων Τμημάτων.[16] Οι φοιτητές του Τμήματος έχουν επίσης δυνατότητα εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας στη διάρκεια των δύο τελευταίων εξαμήνων, ενώ αντιστοιχούν σε αυτή δύο εξαμηνιαία μαθήματα (10 δ.μ.). Η ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών πραγματοποιείται όταν ο φοιτητής συμπληρώσει τη ελάχιστη προβλεπόμενη χρονική διάρκεια των σπουδών, έχει εξετασθεί επιτυχώς σε όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα και έχει συγκεντρώσει τουλάχιστον 160 δ.μ.[17].

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Πληροφορικής**

Το Τμήμα Πληροφορικής έχει οργανώσει Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), με τίτλο "Πληροφορική", το οποίο πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

4.2.5.3. Σχολή Επιστημών Υγείας (Ιωάννινα)

Η Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ιδρύθηκε το 1977, σύμφωνα με το Ν. 641/1977 (Φ.Ε.Κ. 200/1977, τ.Α') και πρωτολειτούργησε στα Ιωάννινα με 5 έδρες, 5 εργαστήρια και 30 θέσεις βοηθητικού διδακτικού προσωπικού το ακαδημαϊκό έτος 1977-1978. Ενα χρόνο αργότερα, το 1978, συνιστώνται 13 ακόμη έδρες (Π.Δ.505/1978, Φ.Ε.Κ. Α'108), καθώς και η Γραμματεία της Σχολής (Π.Δ.318/1978 - Φ.Ε.Κ. Α'68), ενώ το 1979 συνιστώνται 4 ακόμη έδρες στην ίδια Σχολή (Π.Δ. 588/1979, Φ.Ε.Κ. Α'178). Το 1982 (Ν. 1268/1982 και με τις σχετικές Υπ. Απ.) συγκροτήθηκε,

[16] Τα μαθήματα αυτά διδάσκονται στους φοιτητές του Τμήματος Πληροφορικής από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων, όπως π.χ. του Μαθηματικού και του Φυσικού Τμήματος.

[17] Για τους φοιτητές που εισήχθησαν στο Τμήμα Πληροφορικής κατά το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 αρκούν 155 δ.μ. για να πάρουν πτυχίο.

μεταξύ άλλων[18], Τμήμα Ιατρικής και η μέχρι τότε Ιατρική Σχολή μετονομάσθηκε σε Σχολή Επιστημών Υγείας.

α. Τμήμα Ιατρικής

Η Σχολή Επιστημών Υγείας από την ίδρυσής της, ως Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, αντιμετώπισε και εξακολουθεί να αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα. Σήμερα, μετά από 20 χρόνια λειτουργίας, έχει καταφέρει να δώσει λύση σε αρκετά από αυτά, ενώ στο δυναμικό της προσφέρει βοήθεια το Πανεπιστημιακό Περιφερειακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων, το οποίο θεωρείται από τα τελειότερα της Ευρώπης. Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Ιατρικής ανεξαρτητοποιείται το 1982 (Ν. 1268/1982), αποτελώντας στο εξής Τμήμα της Σχολής Επιστημών Υγείας του πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Ιατρικής**

ΤοΤμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων διακρίνεται στους ακόλουθους επτά Τομείς :

- *ΤΟΜΕΑΣ 1: Κλινικοεργαστηριακός - Λειτουργικός*
- *ΤΟΜΕΑΣ 2: Κλινικοεργαστηριακός - Μορφολογικός*
- *ΤΟΜΕΑΣ 3: Υγείας του Παιδιού*
- *ΤΟΜΕΑΣ 4: Κοινωνικής Ιατρικής & Ψυχικής Υγείας*
- *ΤΟΜΕΑΣ 5: Παθολογίας*
- *ΤΟΜΕΑΣ 6: Χειρουργικός*
- *ΤΟΜΕΑΣ 7: Νευρικού Συστήματος & Αισθητήριων Οργάνων*

σε κάθε ένα από τους οποίους υπάγονται τα σχετικά Εργαστήρια, Σπουδαστήρια και Κλινικές.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Η ελάχιστη προβλεπόμενη χρονική διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων έχει ορισθεί σε δώδεκα (12) διδακτικά εξάμηνα, ενώ προβλέπεται η παρακολούθηση υποχρεωτικών και κατ'επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων. Υποχρεωτικά μαθήματα (66 τον αριθμό) θεωρούνται όσα των οποίων η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση είναι υποχρεωτική για το σύνολο των φοιτητών της Ιατρικής, ενώ κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθημάτα θεωρούνται εκείνα από τα οποία οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να επιλέξουν συγκεκριμένο αριθμό (23 τον αριθμό) ανάλογα με τα προσωπικά ενδιαφέροντά τους. Για την απόκτηση πτυχίου, οι φοιτητές οφείλουν να ολοκληρώσουν την απαιτούμενη υποχρεωτική ελάχιστη διάρκεια φοίτησης και να επιτύχουν και στα 89 προβλεπόμενα μαθήματα.

[18] Σύμφωνα με το ίδιο νόμο και τις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις, το 1982 στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συγκροτήθηκαν επίσης : το *Φιλοσοφικό Τμήμα* (η μέχρι τότε Φιλοσοφική Σχολή), το οποίο χορηγεί σχετικό πτυχίο με επί μέρους ειδικεύσεις, καθώς και η *Σχολή Θετικών Επιστημών* (η μέχρι τότε Φυσικομαθηματική Σχολή), με *Τμήματα Μαθηματικών, Φυσικής και Χημείας.*

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων θα λειτουργήσει, από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, οργανωμένο διατμηματικό Π.Μ.Σ., με τίτλο " Βιοτεχνολογία", στο οποίο μετέχει και το Τμήμα Χημείας του ίδιου Πανεπιστημίου.

Το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων συμμετέχει σε αναμορφωμένο διατμηματικό Π.Μ.Σ., που οργανώνεται από το Τμήμα Ιατρικής του Ε.Κ.Π.Α. Στο Πρόγραμμα, με τίτλο "Ιατρική Φυσική, Ακτινοφυσική", συμμετέχουν επίσης τα Τμήματα Ιατρικής Α.Π.Θ. και Δ.Π.Θ., καθώς και τα Τμήματα Βιολογίας και Φυσικής του Ε.Κ.Π.Α.

4.2.5.4. Σχολή Επιστημών Αγωγής (Ιωάννινα)

Η Σχολή Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ιδρύθηκε το 1982 (Ν. 1268/1982) και εντάχθηκαν σε αυτή τα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών, η ίδρυση των οποίων είχε προβλεφθεί με το άρθρο 46 του ίδιου νόμου Σ

Σχολή Επιστημών Αγωγής	*Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης* *Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών*

α. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων είναι ένα από τα πρώτα[19] πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα που ιδρύθηκαν το 1982, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν. 1268/1982. Η έναρξη λειτουργίας του Π.Τ.Δ.Ε. στα Ιωάννινα ορίσθηκε από το Π.Δ. 320/1983 και το Τμήμα δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985.

- **Δομή και Λειτουργία Π.Τ.Δ.Ε.**

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων δε διακρίνεται σε επί μέρους Τομείς. Εντούτοις, η προπτυχιακή εκπαιδευτική διαδικασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο τριών αλληλένδετων επιπέδων μάθησης, με υπόβαθρο τη δυναμική σύνδεση παιδαγωγικής θεωρίας και εκπαιδευτικής πράξης, που περιλαμβάνουν τους ακόλουθους Κύκλους Σπουδών :

Α΄ Κύκλος Σπουδών	*Σχετίζεται με τη γενική παιδαγωγική γνώση που πρέπει να αποκτήσουν οι φοιτητές του Π.Τ.Δ.Ε.*
Β΄ Κύκλος Σπουδών	*Αφορά την κατάρτιση των φοιτητών του Π.Τ.Δ.Ε. σε θέματα Γενικής & Ειδικής Διδακτικής*
Γ΄ Κύκλος Σπουδών	*Σχετίζεται με την ειδίκευση των φοιτητών του Π.Τ.Δ.Ε. σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα*

[19] Πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα, σύμφωνα με το Ν. 1268/1982, ιδρύθηκαν επίσης στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών, Θράκης (Αλεξανδρούπολη) και Κρήτης (Ρέθυμνο), ενώ με μεταγενέστερα Π.Δ. ιδρύθηκαν και νέα πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Βόλο), Αιγαίου (Ρόδος) και Θεσσαλονίκης (Φλώρινα).

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.**

Η διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων είναι τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ η εκπαιδευτική διαδικασία που ακολουθείται διακρίνεται σε τρια στάδια, που αντιστοιχούν σε τρεις Κύκλους Σπουδών. Ο Α΄ Κύκλο περιλαμβάνει συνολικά 20 μαθήματα (13 υποχρεωτικά και 7 κατ'επιλογήν υποχρεωτικά), στα οποία αντιστοιχούν 60 δ.μ., ενώ στο Β΄ Κύκλο Σπουδών προβλέπεται η διδασκαλία συνολικά 9 μαθημάτων (6 υποχρεωτικά και 3 κατ'επιλογήν), που μπορούν να τα παρακολουθήσουν από το 1ο έως και το 8ο εξάμηνο. Σημαντική θεωρείται η σπουδαιότητα των προβλεπόμενων Πρακτικών Ασκήσεων, αφού εξασφαλίζουν τη δυνατότητα συνδιασμού θεωρίας και πράξης. Στόχος των Πρακτικών Ασκήσεων αποτελεί η εξασφάλιση επαφής των φοιτητών ανά τακτά χρονικά διαστήματα με τη σχολική πραγματικότητα έτσι ώστε να εφοδιασθούν με τα απαραίτητα προσόντα που απαιτεί η σωστή επαγγεματικής τους απασχόληση στο μέλλον. Χρόνος για την έναρξή τους έχει ορισθεί το 6ο εξάμηνο σπουδών, αφού απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η επαρκής γνώση των βασικών ζητημάτων των Επιστημών Αγωγής. Στο Γ΄ Κύκλο προβλέπονται συνολικά δέκα 19 μαθήματα, που ανήκουν σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα. Από αυτά οι φοιτητές του Π.Τ.Δ.Ε. πρέπει να επιλέξουν 3 ή 4, δηλαδή 1 πρωτεύον[20] και 2 ή 3 δευτερεύντα[21]. Σημειώνεται ότι ανάμεσα στους προτεινόμενους συνδιασμούς υπάρχει ένας που προβλέπει εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας[22]. Οι φοιτητές έχουν τη ευκαιρία να παρακολουθήσουν προαιρετικά ορισμένα μαθήματα γενικότερου ενδιαφέροντος, τα οποία διδάσκονται στο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών, είτε του αυτού Τμήματος, είτε άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το Π.Τ.Δ.Ε. χορηγεί στους αποφοίτους του ενιαίο πτυχίο (άρθρο 6, παρ. 2 του Ν. 1268/1982) μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών, δηλαδή τη συμπλήρωση τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικών εξαμήνων, την επιτυχή παρακολούθηση όλων των προβλεπόμενων μαθημάτων και τη συγκέντρωση των απαραίτητων διδακτικών μονάδων.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.**

Στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων δε λειτουργεί έως τώρα οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), ενώ προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων λειτουργεί Εργαστήριο Πληροφορική.

β. Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988, ενώ η έναρξη λειτουργίας του ορίσθηκε από το Π.Δ. 320/1983 και ιδρύθηκε, όπως και το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.) του ίδιου Πανεπιστημίου, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν. 1268/1982.

[20] Πρωτεύοντα μαθήματα θεωρούνται : η Νεοελληνική Γλώσσα ή τα Μαθηματικά.

[21] Δευτερεύοντα μαθήματα θεωρούνται όλα τα υπόλοιπα μαθήματα που συμπεριλαμβάνονται στον Κατάλογο των Γνωστικών Αντικειμένων.

[22] Η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας μπορεί να ξεκινήσει μετά το 7ο εξάμηνο σπουδών και να ολοκληρωθεί το αργότερο σε ένα ακαδημαϊκό έτος.

- **Δομή και Λειτουργία Π.Τ.Ν.**

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων μέχρι πρόσφατα δεν έχει διακριθεί σε επί μέρους Τομείς. Ετσι, σύμφωνα με το έρθρο 6 του Ν. 1268/1982, όπως τροποποιήθηκε στη συνέχεια και ιδιαίτερα από τον Ν. 140/1983 (άρθρο 48), το Τμήμα αποτελεί ουσιαστικά τη βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα και καλύπτει το βασικό γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης, ενώ οι προβλεπόμενες από το νόμο αρμοδιότητες του κάθε Τομέα ανήκουν πια στο Τμήμα.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών είναι οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά. Σημειώνεται επίσης ότι στους φοιτητές του Π.Τ.Ν. παρέχεται και η δυνατότητα εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας, ενώ προβλέπεται και υποχρεωτική Πρακτική Ασκησή τους σε νηπιαγωγεία της ευρύτερης περιοχής Ιωαννίνων. Η Πρακτική Ασκηση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του μαθήματος Διδακτικής Μεθοδολογίας από το 2ο έως το 8ο εξάμηνο, με καθοδήγηση μελών Ε.Ε.Π. και αποσπασμένων εκπαιδευτικών στο Π.Τ.Ν., ενώ την επιστημονική ευθύνη έχει ο διδάσκων του συγκεκριμένου μαθήματος. Οι φοιτητές του Π.Τ.Ν. παίρνουν πτυχίο εφόσον παρακολουθήσουν με επιτυχία όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα και συγκεντρώσουν τουλάχιστον 165 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Στο Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), ενώ προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

4.2.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων

Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα, που είχε να αντιμετωπίσει το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας του, ήταν αυτό της στέγασης των ακαδημαϊκών του λειτουργιών. Αρχικά τη λύση δίνει το Εκπαιδευτικό Ταμείο Ζωσιμαδών, με την παραχώρηση του ισογείου της μεσημβρινής πτέρυγας και της Αίθουσας Τελετών του Μεγάρου της Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας, με σκοπό τη στέγαση του νεοϊδυθέντος Τμήματος της Φιλοσοφικής Σχολής. Στη συνέχεια, το 1965, η Φιλοσοφική Σχολή μεταφέρεται σε κτίριο του δημοσίου, επί της οδού Δομπόλη 30, το οποίο προοριζόταν για τη στέγαση Τεχνικών Σχολών. Σημειώνεται ότι, στο ίδιο κτίριο στεγάστηκαν οι Διοικητικές Υπηρεσίες, καθώς και το νεοϊδρυθέν Τμήμα Μαθηματικών.

Από το 1974 ξεκινούν οι εργασίες για τη σταδιακή ανέγερση των μόνιμων πλέον κτιριακών εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης Ιωαννίνων στη θέση Δουρούτη, περίπου 6 χλμ. από την πόλη των Ιωαννίνων. Η έναρξη των σχετικών εργασιών πραγματοποιείται το 1974 με τη θεμελιώση του Μεταβατικού Κτιρίου, ενώ η επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων στον ίδιο χώρο βρίσκεται σε εξέλιξη.

Οσον αφορά στην υφιστάμενη κατάσταση χωροθέτησης των ακαδημαϊκών λειτουργιών του πανεπιστημίου Ιωαννίνων στα Ιωάννινα, σημειώνεται ότι οι κτιριακές εγκαταστάσεις του έχουν βρίσκονται σε ενιαίο ιδιόκτητο γήπεδο, συνολικής επιφάνειας 3.294.732 τ.μ., Ιωαννίνων, στη θέση Δουρούτη, 6 χλμ. έξω από την πόλη των Ιωαννίνων. Πρόκειται για την Πανεπιστημιούπολη των Ιωαννίνων (βλ. Πίνακα Χ-2α, σελ. 95-96).

Οσον αφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία[23], ο αριθμός των ιδιόκτητων ακινήτων ανέρχεται σε δέκα πέντε (15) κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 133.100,78 τ.μ Στο υφιστάμενο κτιριακό δυναμικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων συγκαταλέγεται επίσης ένα (1) παραχωρημένο κτίριο, δηλαδή χωρίς μίσθωμα, με συνολική μικτή επιφάνειας 4.602,38 τ.μ. Σημειώνεται ότι, το συγκεκριμένο περιφερειακό Α.Ε.Ι. δεν κάνει χρήση μισθωμένων ακινήτων. Ετσι, ανεξάρτητα ιδιοκτησιακού καθεστώτος, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, για τη στέγαση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών στα Ιωάννινα, έχει στη διάθεσή του συνολικά δέκα έξι (16) κτίρια (137.703,16 τ.μ.), ενώ στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης Ιωαννίνων βρίσκονται ήδη υπό κατασκευή κτίρια συνολικής μικτής επιφάνειας 55.475,10 τ.μ. Σχετικά με τις μελλοντικές ανάγκες του πανεπιστημιακού Ιδρύματος σε χώρους, απαιτείται η ανέγερση κτιρίου Κεντρικής Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης, καθώς και ενός γηπέδου για ποδοσφαίρο. Η εκτίμηση για το μέγεθος της Κεντρικής Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης δεν έχει εξετασθεί προς το παρόν, κατά συνέπεια είναι αδύνατη η έκφρασή της σε τ.μ. Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση της υποδομής του Πανεπιστημίου σημειώνεται ότι, με την έναρξη λειτουργίας του νέου Τμήματος στο Αγρίνιο, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων θα πρέπει να εξασφαλίσει τους κατάλληλους χώρους και σε αυτή τη νέα θέση. Προς το παρόν είναι αδύνατη η έκφραση συγκεκριμένων στοιχείων, που να αφορούν τις εκεί κτιριολογικές εγκαταστάσεις του εν λόγω Πανεπιστημίου.

Η περιγραφή των ακινήτων, όσον αφορά στις λειτουργίες που στεγάζουν, παρουσιάζεται κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων στον πίνακα που ακόλουθεί :

[23] Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι,* ακαδημαϊκό έτος 1996-1997.

Πίνακας Χ-2α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Ιωάννινα)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
		ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Μεταβατικό Κτίριο*	Διοίκηση & Η/Υ Πανεπιστημίου Τμήμα Ιατρικής & Πληροφορικής
2.	*5 "Προκατ."*	Τμήμα Ιατρικής & Χημείας
3.	*Φιλοσοφική Ι - ΙΙΙ*	Τμήματα Φιλοσοφικής Σχολής
4.	*Ανοικτές Αθλητικές Εγκαταστάσεις & Κατοικία Φύλακα*	Κοινόχρηστη Ιδιωτική
5.	*Μαθηματικό (ΜΙ)*	Τμήμα Μαθηματικών
6.	*Δίδυμα Αμφιθέατρα Φυσικού* *Κυλικείο* *Στοές* *Σύνολο*	Τμήμα Μαθηματικών Τμήμα Φυσικής & Χημείας
7.	*Φοιτητικές Κατοικίες (Κ1Α-Κ1Β)*	Στέγαση Φοιτητών Αίθουσα Εκδηλώσεων - Κυλικείο Παιδικός & Υγειονομικός Σταθμός Τεχνικής Υπηρεσία
8.	*Φυσικό (ΦΙΙΙ)*	Τμήμα Φυσικής Γραφείο Συντήρησης Πανεπιστημίου
9.	*Φοιτητική Λέσχη*	Αίθουσα Τελετών - Εστιατόριο
10.	*Αμφιθέατρο Φιλοσοφικής (4)*	Τμήματα Φιλοσοφικής Σχολής
11.	*Χημικό (ΧΙΙ)*	Τμήμα Χημείας
12.	*Χημικό (ΧΙΙΙ)*	Τμήμα Χημείας
13.	*Φυσικό (ΦΙΙ)*	Τμήμα Φυσικής
14.	*Κλειστό Γυμναστήριο (Τύπου Τ9)*	Κοινόχρηστη
15.	*Φιλοσοφική (5-6-7 Β΄ Φάση)*	Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας - Π.Τ.Δ.Ε. & Π.Τ.Ν.
		ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Προκάτ. "Χατζηκώστα"*	Τμήμα Ιατρικής
		ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
	Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων δε μισθώνει κτίρια με σκοπό τη στέγαση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών.	

(συνέχεια)

Πίνακας Χ-2α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Ιωάννινα)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Κτίριο Ιατρικής*	Τμήμα Ιατρικής
2.	*Β΄ Φοιτητική Εστία*	Κοινόχρηστη
3.	*Κτίριο Πληροφορικής*	Τμήμα Πληροφορικής
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Κεντρικής Βιβλιοθήκης*	Κεντρική Βιβλιοθήκη
2.	*Υπαίθριο Γήπεδο Ποδοσφαίρου*	Κοινόχρηστη

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

4.3. Πανεπιστήμιο Θράκης

4.3.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου

- **Θράκη : Κομοτηνή - Ξάνθη - Αλεξανδρούπολη**

- **Θράκη**

Πρόκειται για περιοχή της βορειοανατολικής Ελλάδας στα παράλια του Αιγαίου πελάγους, που περιλαμβάνει τους νομούς Εβρου, Ξάνθης και Ροδόπης και έχει επιφάνεια 8.336 τ.χλμ. Ιστορική περιοχή από τα προϊστορικιά έως και τα νεότερα χρόνια, ήταν πάντα ζωτικός χώρος της νοτιοανατολικής Ευρώπης, όπου διαδραματίσθηκαν πλήθος σημαντικών γεγονότων. Η γεωγραφική της θέση την κατέστησε σταυροδρόμι μετακινήσεων λαών και πολιτισμών, κέντρο ιστορικής, στρατηγικής, οικονομικής και πολιτιστικής σημασίας, αλλά και στόχο εχθρικών επιδρομών. Πήρε το όνομά της, σύμφωνα με τη Μυθολογία, από την ομώνυμη κόρη του Ωκεανού και της Παρθενόπης και αδελφή της Ευρώπης ή από κάποια νύμφη ή από κάποιο ομώνυμο μυθικό βασιλέα. Το παλαιό της όνομα ήταν Πέρκη ή Αρία. Πρόκειται για σημαντική περιοχή αγροτικής οικονομίας, με αναπτυγμένη κτηνοτροφία και εξορυκτική ικανότητα, που εμφανίζει και βιομηχανική δραστηριότητα. Η Θράκη αποτελεί τμήμα της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης, με σημαντικότερο λιμάνι της την Αλεξανδρούπολη.

- **Κομοτηνή**

Πρωτεύουσα του νομού Ροδόπης. Κατοικήθηκε από τα προϊστορικά χρόνια. Στην Τουρκοκρατία αποτελεί μια μικρή πόλη, ενώ κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων κατελήφθη από τα βουλγαρικά στρατεύματα, που παρέμεινα στην πόλη έως τις 14/7/1913, όπου απελευθερώθηκε από τμήματα της 1ης Μεραρχίας. Τα ελληνικά στρατεύματα αποχώρησαν στις 8/8/1913, με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου που παραχώρησε τη δυτική Θράκη στους Βούλγαρους, ενώ μετά τη λήξη του Α΄Παγκόσμιου Πολέμου, η Κομοτηνή παραχωρήθηκε οριστικά στην Ελλάδα, με τη Συνθήκη των Σερβών. Στην πόλη, όπως εξάλλου και σε ολόκληρη τη δυτική Θράκη, κατοικούν και Μουσουλμάνοι, γιατί με την ανταλλαγή πληθυσμών που έγινε μετά τον πόλεμο, εξαιρέθηκαν οι Ελληνες της Κων/πολης και οι Μουσουλμάνοι της δυτικής Θράκης. Η Κομοτηνή αποτελεί το εμπορικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο του νομού, ενώ βρίσκονται σε αυτή τρια πολύ σημαντικά Μουσεία, το Αρχαιολογικό, το Λαογραφικό και το Εκκλησιαστικό. Σημειώνεται ότι, κυρίαρχη θέση στην οικονομία της περιοχής καταλαμβάνει η γεωργία, με συμπληρωματική την κτηνοτροφία. Η μεταποίηση βελτιώνεται συνεχώς, ενώ αξίζει να σημειωθεί η ύπαρξη ορυκτού πλούτου. Στο σύνολό του ο νομός Ροδόπης, παρόλη τη φυσική του ομορφιά, με τα δάση, το σπήλαιο της Μαρώνειας και το πλήθος των λιμνών και των λιμνοθαλασσών, δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη τουριστική ανάπτυξη.

- **Ξάνθη**

Πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού της Θράκης, διασχίζεται από το μικρό ποταμό Ξάνθη. Η πόλη είναι γνωστή από βυζαντινές πηγές με το όνομα Ξάνθεια, το οποίο και διατήρησε έως τα τέλη του 19ου αιώνα. Από τα προχριστιανικά χρόνια έως και τον 9ο μ.Χ. αιώνα ήταν μια μικρή πόλη,

ενώ αργότερα αναφέρεται συχνά από εκκλησιαστικές και ιστορικές πηγές. Το 13ο αιώνα είναι μια σχετικά μεγάλη πόλη, ενώ το 14ο αιώνα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στα ιστορικά γεγονότα της εποχής, ώσπου το 1361 περιέχεται, μαζί με την υπόλοιπη Θράκη, στον Εβρέν Πασά. Το 1912 την κατέλαβαν οι Βούλγαροι, ενώ με τη Συνθήκη των Σερβών παραχωρήθηκε οριστικά στην Ελλάδα, όπως και η υπόλοιπη δυτική Θράκη. Η Ξάνθη αποτελεί διοικητικό και το μόνο αστικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο του νομού. Σημειώνεται ότι, η οικονομία στηρίζεται τη γεωργία, ενώ η εκμετάλλευση των δασών θεωρούνται επίσης μια σημαντική δραστηριότητα. Η βιομηχανία της βασίζεται κυρίως στην επεξεργασία καπνού, γαλακτοκομικών προϊόντων και στην παραγωγή ζάχαρης, ενώ η τουριστική δραστηριότητα παραμένει μέτρια αναπτυγμένη.

- **Αλεξανδρούπολη**

Πρωτεύουσα του νομού Εβρου. Το παλαιό της όνομα ήταν Δεδέ Αγάτς (δένδρο του καλογήρου) και το 1871 ήταν ακόμη ένας μικρός ψαράδικος οικισμός. Αξίζει να σημειωθεί ότι, πρόκειται για τη μοναδική πόλη της Θράκης που κτίσθηκε βάσει Ρυμοτομικού Σχεδίου (Ρώσοι, 1877-1878). Ονομάσθηκε Αλεξανδρούπολη το 1919, μετά την απελευθέρωσή της, προς τιμήν του βασιλειά Αλέξανδρου. Το 1912 την κατέλαβαν οι Βούλγαροι, ενώ με τη Συνθήκη των Σερβών παραχωρήθηκε οριστικά στην Ελλάδα, όπως και η υπόλοιπη δυτική Θράκη. Η ανάπτυξή της ουσιαστικά ξεκίνησε με την ολοκλήρωση της σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκης - Κωνσταντινούπολης, με αποτέλεσμα το λιμάνι να γίνει σημαντικό διαμετακομιστικό κέντρο. Η οικονομία του νομού στηρίζεται στη γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ αναπτυγμένη θεωρείται επίσης η αλιεία και η μεταποίηση. Ο τουρισμός δεν έχει αναπτυχθεί, υποστηρίζεται όμως ότι θα μπορούσε να αναπτυχθεί περισσότερο με την κατάλληλη αξιοποίηση και προβολή των φυσικών ιδιαιτεροτήτων της περιοχής, όπως τα στενά του Εβρου και το δάσος της Δαδιάς.

- **Πανεπιστήμιο Θράκης**

Το Πανεπιστήμιο Θράκης, ιδρύθηκε το 1973 (Ν.Δ. 87/27-7-1973) και ονομάστηκε "Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης" προς τιμήν του Φιλόσοφου της κοσμογονικής θεωρίας της διάσπασης του ατόμου, Δημοκρίτου του Αβδηρίτη. Εδρα του ορίσθηκε η Κομοτηνή, ενώ η ακαδημαϊκή του λειτουργία έχει χωροθετηθεί και στις τρεις πρωτεύουσες των νομών της Θράκης, δηλαδή στην Κομοτηνή, τη Ξάνθη και την Αλεξανδρούπολη.

Το Πανεπιστήμιο πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1974-1975 με τα Τμήματα Νομική στη Κομοτηνή και Πολιτικών Μηχανικών στη Ξάνθη, ενώ το επόμενο έτος ξεκινά, επίσης στη Ξάνθη, η λειτουργία του τότε Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών. Το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού της Κομοτηνής πρωτολειτουργεί το 1984, ενώ ακολουθεί στην Αλεξανδρούπολη το 1985 το Τμήμα Ιατρικής, το 1986 και 1987 αντίστοιχα τα Παιδαγωγικά Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών. Το 1991 ξεκινά τη λειτουργία του στην Κομοτηνή το Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας, ενώ το 1995 δέχονται τους πρώτους φοιτητές τα Τμήματα Μηχανικών Περιβάλλοντος στη Ξάνθη και Ελληνικής Φιλολογίας στην Κομοτηνή. Τελευταίο λειτούργησε, το 1996, το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης στην Κομοτηνή.

ΚΟΜΟΤΗΝΗ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	ΞΑΝΘΗ
Τμήμα Νομικής	Τμήμα Ιατρικής	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
Τμήμα Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης	Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών
Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογιας	Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών	Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος
Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας		
Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης		

Στο Πανεπιστήμιο Θράκης, που λειτουργεί στις Πανεπιστημιουπόλεις Κομοτηνής και Ξάνθης και στην πόλη της Αλεξανδρούπολης, εκπαιδεύονται περί τους 5.000 φοιτητές σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών, καθώς και 300 μεταπτυχιακοί φοιτητές,, αριθμός που αναμένεται να αυξηθεί λόγω της επικείμενης έναρξης οργανωμένων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών. Οσον αφορά στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου έχει ανατεθεί σε 265 περίπου μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.). Στο έργο τους υποβοηθούνται από 60 μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και 30 Βοηθούς και Επιστημονικούς Συνεργάτες. Το Διοικητικό προσωπικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αριθμεί περί τους 80 διοικητικούς υπαλλήλους, καθώς και 173 μέλη Ειδικού Διοικητικού και Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Δ.Τ.Π.) (βλ. Παράρτημα : Πίνακα Π-3 & Χάρτη 5).

4.3.2. Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Θράκης

Το Πανεπιστήμιο Θράκης δε διαθέτει προς το παρόν Κεντρική Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη, λειτουργούν όμως στο πλαίσιο Σχολών ή Τμημάτων οι ακόλουθες Βιβλιοθήκες :

- **Βιβλιοθήκη Τμήματος Νομικής** (Κομοτηνή)

Η Βιβλιοθήκη (1.000,00 τ.μ.), στεγάζεται προσωρινά σε δυο ορόφους του κτίριου Γυμνάσιο-Κτίριο Α'. Διαθέτει 75.000 τίτλους βιβλίων και είναι συνδρομήτρια σε 60 ελληνικά νομικά περιοδικά, 400 ξενόγλωσσα και σε 20 εφημερίδες. Στη συλλογή της συγκαταλέγονται επίσης βιβλία πριν από το 1900, καθώς ένα πλούσιο υλικό που προέρχεται απο δωρεές, όπως των Βερβεσό, Μπαλή, Φραγκίστα. Είναι δανειστική και εξυπηρετεί ημερησίως περίπου 400 φοιτητές.

- **Βιβλιοθήκη Τ.Ε.Φ.Α.Α.** (Κομοτηνή)

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος πρωτολειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987. Σήμερα διαθέτει 8.500 τόμους βιβλίων, 300 τίτλους περιοδικών, διπλωματικές εργασίες φοιτητών του Τμήματος, μικρή βιντεοθήκη και τμήμα τεκμηρίωσης (CD-ROM) με ηλεκτρονικές on-line βιβλιογραφικές τράπεζες, που ξεκίνησε τον Απρίλιο του 1992 με Sport discus (αθλητική βιβλιογραφία), Eric (εκπαιδευτική βιβλιογραφία), Dissertation Abstracts (Διατριβές) και Urlich's (περιοδικά). Επίσης, θέλοντας να εξυπηρετήσει και τους τομείς των παραδοσιακών χορών και ρυθμικής γυμναστικής, δημιούργησε ξεχωριστό τμήμα Μουσικής Βιβλιοθήκης με δίσκους, κασέτες και cd από ελληνική και ξένη δισκογραφία. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το 1993 έγινε αποδέκτης της δωρεάς του Ιωνα Ιωαννίδη, ενός από τους σπουδαιότερους ιστορικούς του αθλητισμού. Η δωρεά, που εκτίθεται σε ειδικά διαμορφωμένες βιτρίνες, αποτελείται από σπάνια βιβλία σχετικά με τη φιλοσοφία, την

ιστορία, τη διδακτική της Φυσικής Αγωγής, τα παλαιότερα από τα οποία χρονολογούνται από το 1870. Η δωρεά περιλαμβάνει 1.300 τίτλους βιβλίων και αξιόλογη συλλογή περιοδικών από ολόκληρο τον κόσμο, σημαντικότερο όμως κομμάτι της συλλογής θεωρείται ο Κατάλογος Βιβλιογραφίας και Αρθρογραφίας που έχει δημιουργήσει ο Ιωνας Ιωαννίδης στα χρόνια της ερευνητικής του δουλειάς, που περιέχει όλες τις αναφορές στη Φυσική Αγωγή που συνάντησε ο ίδιος ανά τον κόσμο. Η Βιβλιοθήκη είναι δανειστική, ενώ η διάρκεια δανεισμού είναι συνάρτηση της ιδιότητας του χρήστη. Σημειώνεται τέλος ότι, συνεργάζεται με το Εθνικό Κέντρο Ερευνών, το Βρετανικό Συμβούλιο, το Α.Π.Θ. και τη Βιβλιοθήκη του Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ.

- **Βιβλιοθήκη Τμήματος Ιστορίας & Εθνολογίας** (Κομοτηνή)

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος, που στεγάζεται προσωρινά στο προκατασκευασμένο κτίριο Α΄ της Πανεπιστημιούπολης Κομοτηνής, διαθέτει 6.000 αριθμούς βιβλίων και 100 τίτλους περιοδικών, στα οποία είναι συνδρομήτρια. Είναι δανειστική, ενώ δικαίωμα δανεισμού έχουν όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας. Σημειώνεται ότι υπάρχει συλλογή από σπάνια βιβλία, τα οποία βρίσκονται σε ειδική βιτρίνα. Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος εξυπηρετεί ημερησίως περίπου 140 φοιτητές.

- **Βιβλιοθήκη Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας** (Κομοτηνή)

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος βρίσκεται στη φάση οργάνωσης, ενώ σύντομα προβλέπεται η στέγασή της σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο στα νεα προκατασκευασμένα κτίρια του Τμήματος στην Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής. Διαθέτει 3.000 τόμους βιβλίων, ενώ προγραμματίζεται η απόκτηση και η έναρξη συνδρομής σε ξένα και ελληνικά περιοδικά σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του συγκεκριμένου Τμήματος.

- **Βιβλιοθήκη Πολυτεχνικής Σχολής** (Ξάνθη)

Η Βιβλιοθήκη της Πολυτεχνικής Σχολής λειτουργεί στο κτίριο XI των προκατασκευασμένων, επί της οδού Βασ. Σοφίας στη Ξάνθη. Πρόκειται για τριώροφο κτίριο ειδικά σχεδιασμένο για Βιβλιοθήκη, στο ισόγειο του οποίου βρίσκεται το βιβλιοστάσιο, τα γραφεία του προσωπικού και οι αποθηκευτικοί και βοηθητικοί χώροι, στον α΄ όροφο λειτουργεί αναγνωστήριο 120 θέσεων, διώροφου ύψους και βοηθητικοί χώροι, ενώ στο β΄ όροφο υπάρχουν γραφεία προσωπικού.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης αποτελείται από 45.000 τίτλους βιβλίων, που καλύπτουν κυρίως τα γνωστικά αντικείμενα των Τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής, καθώς και από 1.300 τρέχοντες τίτλοι περιοδικών. Οι ενδιαφερόμενοι, που μπορούν να είναι και εξωπανεπιστημιακοί, μπορούν να κάνουν χρήση του βιβλιακού υλικού στους χώρους της Βιβλιοθήκης, να προβούν σε δανεισμό ή να φωτοτυπήσουν άρθρα. Η διάρκεια του δανεισμού, αλλά και η ποσότητα του δανειζόμενου υλικού συναρτάται με την ιδιότητα του δανειζόμενου. Η Βιβλιοθήκη παρέχει επίσης τη δυνατότητα στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, μέσω του συστήματος Interlibrary loan, να εξυπηρετηθούν από άλλες Βιβλιοθήκες, αν το ζητούμενο έντυπο δεν συγκαταλέγεται στη συλλογή της. Η υπηρεσία αυτή δεν είναι ανοικτή σε εξωπανεπιστημιακούς χρήστες.

- **Βιβλιοθήκη Τμήματος Ιατρικής** (Αλεξανδρούπολη)

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος βρίσκεται στο κέντρο της Αλεξανδρούπολης και φιλοξενείται σε παραχωρημένο από το ελληνικό δημόσιο κτίριο συνολικής μικτής επιφάνειας 685 τ.μ. Η Βιβλιοθήκη αναπτύσσεται απόκλειστικά στο ισόγειό του, καταάμβάνοντας επιφάνειά 190,00 τ.μ. Διαθέτει αναγνωστήριο και ανοικτό βιβλιοστάσιο, πληροφορικό τμήμα, τμήμα δανεισμού και περιοδικών, χώρο αναπαραγωγής, γραφείο διοίκησης και βοηθητικούς - κοινόχρηστους χώρους. Η Βιβλιοθήκη της Ιατρικής διαθέτει 4.654 τόμους βιβλίων, από τους οποίους οι 3.000 βρίσκονται στη Κεντρική Συλλογή και οι υπόλοιποι στα εργαστήρια και τις κλινικές του Τμήματος στο χώρο του Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης. Στο υλικό της συγκαταλέγονται 600 συγγράμματα και 433 τίτλοι περιοδικών, στους οποίους είναι συνδρομήτρια. Εξυπηρετεί ημερησίως 20 περίπου φοιτητές και είναι δανειστική. Δικαίωμα δανεισμού έχουν όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, αλλά και εξωπανεπιστημιακοί γιατροί, φαρμακοποιοί, νοσηλευτές και λοιποί υγειονομικοί που μπορούν να δανειστούν μέχρι δυο βιβλία για συγκεκριμένο διάστημα. Τέλος, η Βιβλιοθήκη διασυνδέεται με το Εθνικό Ιδρυμα Ερευνών, το Βρετανικό Συμβούλιο και όλες τις ελληνικές ιατρικές Βιβλιοθήκες των περισσότερων νοσοκομείων.

- **Βιβλιοθήκη Παιδαγωγικών Τμημάτων** (Αλεξανδρούπολη)

Η Βιβλιοθήκη των Παιδαγωγικών Τμημάτων στεγάζεται στο ισόγειο κτιρίου της πρώην Ζαφειρείου Ακαδημίας, που παραχωρήθηκε από το ελληνικό δημόσιο το 1988 και βρίσκεται στο 2ο χλμ. Αλεξανδρούπολης - Ν. Χίλης στην περιοχή Ν. Χίλη. Καταλαμβάνει επιφάνεια 200,00 τ.μ. και διαθέτει βιβλιοστάσιο, δανειστικό τμήμα, εκθετήρια περιοδικών και βιβλίων, αναγνωστήριο 50 θέσεων και χώρο οργάνωσης και επεξεργασίας υλικού. Το υλικό που συγκεντρώνει καλύπτει όλους τους τομείς τη γνώσης με έμφαση στην εκπαίδευση και στην ψυχολογία. Πρόκειται για 16.000 τόμους βιβλίων, 700 συγγράμματα και 200 τίτλους περιοδικών. Οι 6.000 τόμοι από τους 16.000 είναι δωρεά της πρώην Βιβλιοθήκης της Ζαφειρείου Ακαδημίας.

Η Βιβλιοθήκη εξυπηρετεί ημερησίως 25 περίπου φοιτητές και είναι δανειστική. Δικαίωμα εξωτερικού δανεισμού έχουν τα μέλη Δ.Ε.Π., οι διδάσκοντες, οι αποσπασμένοι από α'βάθμια και β'βάθμια εκπαίδευση και φυσικά οι φοιτητές. Δικαίωμα εσωτερικού έχουν επίσης τα μέλη Π.Ε.Κ. Αλεξανδρούπολης, οι δάσκαλοι, οι νηπιαγωγοί και οι καθηγητές της ευρύτερης περιοχής.

Τέλος, σημαντικό μέρος της αποτελεί το Θρακικό Αρχείο, συλλογή από τόμους βιβλίων που αναφέρονται στη Θράκη. Αρχική πηγή του υπήρξε η Βιβλιοθήκη της Ζαφειρείου Ακαδημίας, που παραχωρήθηκε στα Παιδαγωγικά Τμήματα μετά από δωρεά. Ο εμπλουτισμός συνεχίζεται με την αγορά βιβλίων που υπάρχουν στους εκδοτικούς οίκους της χώρας, αλλά και προσφορές ιδιωτών. Στόχος η συγκρότηση Βιβλιοθήκης με ποικίλο υλικό αναφερόμενο στη θρακική γη και στην ιστορία της.

4.3.3. Φοιτητική Μέριμνα

- Στέγαση φοιτητικού πληθυσμού

Στην Κομοτηνή υπάρχουν Φοιτητικές Κατοικίες, δυναμικότητας πάνω από 720 κλινών, όπου κάνουν χρήση του προνομοίου δωρεάν διαμονής όσοι φοιτητές πληρούν τις απαραίτητες από το

νόμο προϋποθέσεις. Φοιτητικές Κατοικίες λειτουργούν και στη Ξάνθη, δυναμικότητας περίπου 300 κλινών. Αξίζει να σημειωθεί ότι, και στις δυο περιπτώσεις, επειδή οι ανάγκες σε στέγαση είναι ιδιαίτερα αυξημένες, προβλέπεται η ανέγερση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων. Τέλος, στην Αλεξανδρούπολη δεν υπάρχει Φοιτητική Εστία, για το λόγο αυτό διατίθενται δωμάτια σε ξενοδοχεία της πόλης, που έχουν συνάψει σύμβαση με το Πανεπιστήμιο Θράκης, με σκοπό τη στέγαση ενός αριθμού φοιτητών, τόσο από το Τμήμα Ιατρικής, όσο και από τα Παιδαγωγικά Τμήματα.

- Σίτιση φοιτητικού πληθυσμού

Στην Κομοτηνή η Φοιτητική Λέσχη του Πανεπιστημίου Θράκης έχει δυνατότητα σίτισης περίπου 1.200 φοιτητών, ενώ στη Ξάνθη στη Φοιτητική Λέσχη του Δ.Π.Θ. μπορούν να σιτισθούν περίπου 900 φοιτητές. Τέλος, ο φοιτητικός πληθυσμός των Τμημάτων που λειτουργούν στην Αλεξανδρούπολη, εφόσον δικαιούνται δωρεάν σίτιση, κάνουν χρήση του προνομίου τους στη Φοιτητική Λέσχη τωμ Παιδαγωγικών Τμημάτων με το σύστημα κάρτας σίτισης.

4.3.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες

Τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Θράκης διαθέτουν το κάθε ένα το δικό του Φοιτητικό Σύλλογο, στον οποίο μπορούν να εγγραφούν ανεξαιρέτως όσοι φοιτητές του αντίστοιχου Τμήματος το επιθυμούν. Οι Σύλλογοι, που διακρίνονται στο πίνακα που ακολουθεί, λειτουργούν σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος και είναι αναγνωρισμένοι από τα αντίστοιχα Πρωτοδικεία στις πόλεις όπου λειτουργούν :

Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Νομικής
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ιστορίας & Εθνολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ιατρικής
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών

4.3.5. Σχολές & Τμήματα Πανεπιστημίου Θράκης

4.3.5.1. Τμήματα Πανεπιστημίου Θράκης (Κομοτηνή)

α. Τμήμα Νομικής

Το Τμήμα Νομικής ιδρύθηκε ως Σχολή Νομικής το 1974 (Π.Δ. 374/1974) με έδρα την Κομοτηνή και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1974-1975.

- **Δομή και λειτουργία του Τμήματος Νομικής**

Το Τμήμα Νομικής διαιρείται στους ακόλουθους πέντε Τομείς, σε κάθε ένα από τους οποίους εντάσσονται και τα σχετικά εργαστήρια :

• Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου	Εργαστήριο Ελληνικής Διαιτησίας
• Τομέας Δημοσίου Δικαίου & Πολιτικής Επιστήμης	Εργαστήριο Συνταγματικού Δικαίου
• Τομέας Ποινικών & Εγκληματολογικών Επιστημών	Εργαστήριο Εγκληματολογικών Επιστημών Εργαστήριο Ποινικού & Ποινικού Δικονομικού Δικαίου
• Τομέας Διεθνών Σπουδών	Εργαστήριο Ευρωπαϊκών Σπουδών
• Τομέας Δικαίου των Επιχειρήσεων & Εργασιακού Δικαίου	Εργαστήριο Συγκριτικού & Ευρωπαϊκού Εργασιακού Δικαίου Εργαστήριο Ελληνικού & Ευρωπαϊκού Δικαίου της Αγοράς & Προστασίας Καταναλωτή

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Νομικής**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Νομικής είναι οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα προβλεπόμενα μαθήματα, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Νομικής**

Στο Τμήμα Νομικής δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

β. Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού (Τ.Ε.Φ.Α.Α.)

Το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού ιδρύθηκε το 1983 (Π.Δ. 464/1983) και ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985 στην Κομοτηνή.

- **Δομή και λειτουργία του Τ.Ε.Φ.Α.Α.**

Στο Τμήμα δεν έχουν συσταθεί Τομείς, λειτουργεί όμως Εργαστήριο Φυσικής Αγωγής & Αθλησης, στο οποίο πραγματοποιείται έρευνα στους τομείς ψυχοκινητική μάθηση, φυσιολογία της άσκησης, βιοκινητική αθλητικών κινήσεων, προπόνηση υψηλού αθλητισμού και τα ειδικά εργαστηριακά μαθήματα που προβλέπονται από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τ.Ε.Φ.Α.Α.**

Η υποχρεωτική ελάχιστη διάρκεια των σπουδών σε προπτυχικαό επίπεδο έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και τα' επιλογήν υποχρεωτικά. Απαραίτητη θεωρείται, σύμφωνα με το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών η λήψη κύριας ειδικότητας στα εξάμηνα Α', ΣΤ', Ζ' και Η', καθώς και δευτερεύουσας ειδικότητας στα εξάμηνα Ε' και ΣΤ'.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τ.Ε.Φ.Α.Α.**

Από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 το Τμήμα οργάνωσε και άρχισε την επίσημη λειτουργία Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), σύμφωνα με την υπ. Αρ. Β1/228/26.3.1993 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 240/8.4.993 τ. Β΄), σύμφωνα με την οποία απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) Προπονητικής, καθώς και Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.) Φυσικής Αγωγής. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι όλων των ΤΕΦΑΑ της χώρας και αναγνωρισμένων του εξωτερικού, αλλά και πτυχιούχοι πανεπιστημιακών Τμημάτων, εφόσον παρακολουθήσουν και εξετασθούν επιτυχώς σε πέντε μαθήματα, στα οποία περιλαμβάνεται και μια ειδικότητα του 8ου εξαμήνου. Αν οι υποψήφιοι διαθέτουν ήδη μεταπτυχιακό τίτλο γίνονται απευθείας δεκτοί στο διδακτορικό κύκλο σπουδών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, το Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Δ.Π.Θ. μετέχει σε οργανωμένο διατμηματικό Π.Μ.Σ., με τίτλο "Ανθρώπινη Απόδοση & Υγεία". Στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα, που θα δεχθεί τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, οργανώνεται κια θα πρωτολειτουργήσει στη θεσσαλονίκη από το Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Α.Π.Θ. μετέχουν επίσης τα Τ.Ε.Φ.Α.Α. Θεσσαλίας και το παράρτημα του Α.Π.Θ. στις Σέρρες.

γ. Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας

Το Τμήμα ιδρύθηκε το 1990 (Π.Δ. 149/1990 - ΦΕΚ 56/10-4-1990, τ.Α΄) και άρχισε να λειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1991-1992 στην Κομοτηνή. Κύριοι στόχοι του η έρευνα της ιστορικής πορείας των λαών της ανθρωπότητας από την καταγωγή τους έως σήμερα, οι παράγοντες που την επηρεάζουν, καθώς και η μελέτη των χαρακτηριστικών τρόπων συγκρότησής της σε ομάδες του ανθρώπινου είδους, ιδιαίτερα των λαών χωρίς γραφή. Αντικείμενο μελέτης αποτελεί επίσης η συμπεριφορά και οι εκδηλώσεις του πνευματικού, κοινωνικού και ηθικού βίου των λαών, καθώς και του λαϊκού πολιτισμού.

- **Δομή και λειτουργία του Τμήματος Ιστορίας & Εθνολογίας**

Στο Τμήμα δεν έχουν συσταθεί Τομείς, έχουν συσταθεί όμως με το Π.Δ.480/1993 δύο Εργαστήρια. Το Εργαστήριο Ανθρωπολογίας, για εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών στα γνωστικά αντικείμενα των ανθρωπολογικών και εθνολογικών επιστημών και ειδικότερα τις εθνογενετικές διεργασίες στην Ν.Α. Ευρωπή και στην Ανατολική Μεσόγειο και το Εργαστήριο Παλαιογραφίας - Συντηρήσεως χειρογράφων και παλαιοτύπων βιβλίων, για την εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών στα γνωστικά αντικείμενα της Παλαιογραφίας, της Κωδικοποίησης και της Παπυρολογίας.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιστορίας & Εθνολογίας**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα και το Πρόγραμμα Σπουδών διαρθρώνεται σε δύο κύκλους σπουδών. Στον α΄ κύκλο σπουδών (1ο-4ο εξάμηνο) περιλαμβάνονται 24 συνολικά μαθήματα, που χωρίζονται σε δύο ομάδες, στα εισαγωγικά μαθήματα στα γνωστικά αντικείμενα Ιστορίας και Εθνολογίας, στα μαθήματα "κορμού", όπως αρχαία ελληνικά, βυζαντινή, νεοελληνική και λατινική φιλολογία, παιδαγωγικά, ψυχολογία και σε μαθήματα γενικού ενδιαφέροντος-ελεύθερες επιλογές, ενώ στο

β΄ κύκλο σπουδών (5ο-8ο εξάμηνο) περιλαμβάνονται μαθήματα ειδίκευσης στην Ιστορία ή στην Εθνολογία, ανάλογα μα την κατεύθυνση που θα επιλέξει ο φοιτητής και μαθήματα "κορμού" και γενικού ενδιαφέροντος, που καλύπτουν ευρύτατο φάσμα γνωστικών αντικειμένων σε συγγενείς επιστημών.Αξίζει να σημειωθεί η σημαντική καινοτομία που παρέχεται στους φοιτητές, για τα ελληνικά δεδομένα, να εκπονήσουν, αν επιθυμούν, Διπλωματική Εργασία, στο τελευταίο έτος. Για την απόκτηση πτυχίου, με επιμέρους ειδικεύσεις στην Ιστορια ή στην Εθνολογια, απαιτείται επιτυχής παρακολούθηση 48 μαθημάτων και η συγκέντρωση 148 δ.μ., συμπεριλαμβανομένης και της ξένης γλώσσας (4 δ.μ.).

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιστορίας & Εθνολογίας**

Στο Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας του Πανεπιστημίου Θράκης δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

δ. Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας

Το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ. 365/1993 - ΦΕΚ 156/13.9.93 τ. Α΄) με έδρα την Κομοτηνή και ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1995-1996. Στόχος του είναι η μελέτη και η έρευνα του αρχαίου κλασικού, βυζαντινού και νεοελληνικού κόσμου μέσα από τα φιλολογικά και λογοτεχνικά εν γένει γραπτά κείμενα, καθώς και η μελέτη και η έρευνα των εκδηλώσεων του πνευματικού και άλλου βίου του Ελληνισμού διαχρονικά.

- **Δομή και λειτουργία του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας**

Στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ. δεν έχει πραγματοποιηθεί προς το παρόν σύσταση επί μέρους Τομέων.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας**

Η υποχρεωτική ελάχιστη διάρκεια των προπτυχικακών σπουδών στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας είναι οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα και τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά. Τα μαθήματα κατά τα τέσσερα πρώτα εξάμηνα των σπουδών είναι κοινά για όλους, ενώ στο 5ο εξάμηνο γίνεται επιλογή κατεύθυνσης, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των φοιτητών. Οι κατευθύνσεις είναι Κλασική Φιλολογία και Βυζαντινή & Νεοελληνική Φιλολογία.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας**

Στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Θράκης δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

ε. Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης

Το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης ιδρύθηκε το 1994 (Π.Δ. 304/1994) και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1996-1997 στην Κομοτηνή. Κυριότεροι στόχοι του είναι η συμβολή στην παροχή

πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην κοινωνική διοίκηση, την πολιτική και την κοινωνική εργασία, η προώθηση των Κοινωνικών Επιστημών στη χώρα, η βελτίωση του παρεχόμενου επιπέδου κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και η σωστή στελέχωση των τομέων της διοίκησης των κοινωνικών υπηρεσιών-σχεδιασμού-έρευνας και εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία προς όφελος της κοινωνικής ανάπτυξης της Ελλάδας.

- **Δομή και λειτουργία του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης**

Στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης του Δ.Π.Θ. δεν έχει πραγματοποιηθεί προς το παρόν σύσταση επί μέρους Τομέων.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης είναι οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ το Πρόγραμμα Σπουδών οργανώνεται σε δύο κύκλους σπουδών. Στον α΄ κύκλο σπουδών (1ο-4ο εξάμηνο), κοινός και για τις δύο κατευθύνσεις με μαθήματα υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές και στο β΄ κύκλο σπουδών (5ο-8ο εξάμηνο), κύκλος επιλογής κατεύθυνσης, όπου εκτός από τα υποχρεωτικά μαθήματα, προβλέπονται και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, ανάλογα με την κατεύθυνση. Οι προσφερόμενες κατευθύνσεις είναι της Κοινωνικής Διοίκησης & Πολιτικής και της Κοινωνικής Εργασίας.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης**

Στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης του Δ.Π.Θ. δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

4.3.5.2. Πολυτεχνική Σχολή (Ξάνθη)

α. Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών

Το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Δ.Π.Θ. ιδρύθηκε το 1974 (Π.Δ. 375/1974) και λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1974-1975 στη Ξάνθη.

- **Δομή και λειτουργία του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών**

Το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Δ.Π.Θ. διαιρείται στους ακόλουθους πέντε Τομείς, σε κάθε έναν από τους οποίους εντάσσονται και τα σχετικά εργαστήρια :

• Τομέας Σχεδιασμού & Κατασκευής Δομικών Εργων	Εργαστήριο Δομικών Υλικών Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Στατικής Εργαστήριο Οικοδομικής Εργαστήριο Μεταλλικών Κατασκευών Εργαστήριο Σιδηροπαγούς Σκυροδέματος Εργαστήριο Τεχνικής Μηχανικής
• Τομέας Γεωτεχνικής Μηχανικής	Εργαστήριο Εδαφομηχανικής & Θεμελιώσεων Εργαστήριο Τεχνικής Γεωλογίας

• Τομέας Υδραυλικών	Εργαστήριο Α΄ Υδραυλικής & Υδραυλικών Εργων Εργαστήριο Β΄ Υδραυλικής & Υδραυλικών Εργων Εργαστήριο Εργαστήριο Λιμενικών Εργων Εργαστήριο
• Τομέας Συγκοινωνιακών Εργων & Μεταφορών	Εργαστήριο Α΄ Συγκοινωνιακής Τεχνικής Εργαστήριο Β΄ Συγκοινωνιακής Τεχνικής Εργαστήριο Εργαστήριο Γεωδαισίας
• Τομέας Μαθηματικών Προγραμματισμού & Γενικών Μαθημάτων	Εργαστήριο Δομικών Μηχανών & Οργάνωσης Εργοταξίων

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Δ.Π.Θ. είναι δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα. Τα μαθήματα μέχρι και το 4° εξάμηνο χωρίζονται σε υποχρεωτικά και κατ' επιλογή υποχρεωτικά μαθήματα, ενώ από το 5° εξάμηνο οι φοιτητές υποχρεούνται να επιλέξει μια από τις προσφερόμενες κατευθύνσεις χωρίς αυτό να σημαίνει διαφοροποίηση του περιεχομένου και της βαρύτητας του διπλώματός του. Πρόκειται για τις κατευθύνσεις Δομικών Εργων, Συγκοινωνιακών Εργων και Υδραυλικών Εργων. Ετσι, από το 5° εξάμηνο και μετά τα μαθήματα διακρίνονται σε κορμού (19 συνολικά), υποχρεωτικά μαθήματα κατευθύνσεων και σε κατ' επιλογήν μαθήματα των κατευθύνσεων.Για την απόκτηση διπλώματος Πολιτικού Μηχανικού απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση όλων των προβλεπόμενων υποχρεωτικών και κατ'επιλογήν μαθημάτων και η συγκέντρωση τουλάχιστον 158 δ.μ

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών**

Στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Δ.Π.Θ. έχουν εγκριθεί τρια Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), το πρώτο με τίτλο "Νέα Υλικά & Τεχνολογίες στο Σχεδιασμό Εργων από Οπλισμένο Σκυρόδεμα", το δεύτερο με τίτλο "Υδραυλική Μηχανική & Περιβάλλοντος" και το τρίτο με τίτλο "Μηχανική Υλικών & Διεργασιών". Και τα τρια νεα Προγράμματα πρόκειται να δεχθούν τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Σημειώνεται ότι το τρίτο Πρόγραμμα είναι διατμηματικό, όπου μετέχουν το Γενικό Τμήμα, καθώς και το Τμήμα Φυσικής του Α.Π.Θ.

β. Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών

Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Δ.Π.Θ. ιδρύθηκε το 1975 (Π.Δ. 671/1975) ως Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και πρωτολειτούργησε στη Ξάνθη ως Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής το ακαδημαϊκό έτος 1975-1976. Σημειώνεται ότι η μετονομασία του σε Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών έγινε το 1993 (Π.Δ. 266/1993).

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών**

Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Θράκης διαιρείται στους ακόλουθους τέσσερις Τομείς, όπου εντάσσονται και τα σχετικά εργαστήρια και σπουδαστήρια :

• Τομέας Ενεργειακών Συστημάτων	Εργαστήριο Ηλεκτρικών Μηχανών Εργαστήριο Συστημάτων Ηλεκτρικής Ενέργειας Εργαστήριο Ενεργειακής Οικονομίας Εργαστήριο Ειδικής Μηχανολογίας & Πυρηνικής Τεχνολογίας
• Τομέας Ηλεκτρονικής & Τεχνολογίας Συστημάτων Πληροφορικής	Εργαστήριο Ανάλυσης Ηλεκτρικών Κυκλωμάτων Εργαστήριο Ηλεκτρονικής Εργαστήριο Τεχνολογίας Ηλεκτροτεχνικών & Ηλεκτρονικών Υλικών Εργαστήριο Συστημάτων Αυτομάτου Ελέγχου Εργαστήριο Μεταλλογνωσίας & Ψηφιακών Συστημάτων
• Τομέας Τηλεπικοινωνιών & Διαστημικής	Εργαστήριο Ηλεκτρομαγνητικής Θεωρίας Εργαστήριο Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων Εργαστήριο Μικροκυμάτων
• Τομέας Φυσικής & Εφαρμοσμένων Μαθηματικών	Εργαστήριο Φυσικής Σπουδαστήριο Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών

Σημειώνεται τέλος ότι, στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών υπάγονται το Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Επεξεργασίας Πληροφοριών, καθώς και το Μηχανουργικό, Ηλεκτρονικό και Υαλουργικό Εργαστήριο.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών**

Η υποχρεωτική ελάχιστη διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών είναι δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα, ενώ από το 1989 δημιουργήθηκαν δύο κύκλοι σπουδών και συγκεκριμένα κύκλος Ενεργειακού Ηλεκτρολόγου Μηχανικού και κύκλος σπουδών Ηλεκτρονικού Ηλεκτρολόγου Μηχανικού. Για την απόκτηση διπλώματος, εκτός από την επιτυχή παρακολούθηση των προβλεπόμενων, από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, μαθημάτων, απαιτείται και η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών**

Στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών έχει οργανωθεί και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης Β7/124 (Αρ. Φύλλου 495/30.6.1994) και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του Ν. 2083/1992. Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι η χορήγηση Δ.Δ. ή σε περίπτωση που ο υποψήφιος διδάκτορας αποτύχει να αποκτήσει το Δ.Δ. χορηγείται βεβαίωση στην οποία εμφανίζεται η επίδοσή του στα μαθήματα που παρακολούθησε. Δεκτοί γίνονται διπλωματούχοι Πολυτεχνικών Σχολών Ελλάδας ή/και του εξωτερικού. Στο Πρόγραμμα περιλαμβάνονται μεταπτυχιακά μαθήματα μορφής διαλέξεων ή σεμιναρίων με ασκήσεις, θέματα, παρουσιάσεις και συζητήσεις. Για απόκτηση Δ.Δ. απαιτείται η συμπλήρωση οκτώ μαθημάτων και η επιτυχής δημόσια υποστήριξη της Διδακτορικής Διατριβής. Σημειώνεται ότι, το συγκεκριμένο

Πρόγραμμα αναμορφώθηκε και θα οδηγεί σε Μ.Δ.Ε. ή Δ.Δ. Τίτλο του "Π.Μ.Σ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών". Το Πρόγραμμα θα δεχθεί τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

γ. Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος

Το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ. 365/1993) και πρωτολειτούργησε στη Ξάνθη το ακαδημαϊκό έτος 1995-1996.

- **Δομή και λειτουργία του Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος**

Το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος δεν έχει προς το παρόν θεσμοθετημένους Τομείς και εργαστήρια. Εντούτοις, η προσωρινή Γ.Σ. του Τμήματος έχει διαμορφώσει σχετική εισήγηση προς τη Σύγκλητο του Δ.Π.Θ., όπου αναφέρεται η σύσταση των ακόλουθων πέντε Τομέων, που υπάγονται και τα σχετικά Εργαστήρια.

• Τομέας Ανάλυσης Περιβαλλοντικών Συστημάτων	Εργαστήριο Διαχείρισης Πληροφοριών & Εφαρμογών Η/Υ Εργαστήριο Ανάλυσης Περιβαλλοντικών Συστημάτων
• Τομέας Ποιότητας Νερού	Εργαστήριο Ποιότητας Νερών Εργαστήριο Αντιρρυπαντικής Τεχνολογίας Νερών
• Τομέας Ποιότητας Αέρα	Εργαστήριο Ποιότητας & Αντιρρυπαντικής Εργαστήριο Τεχνολογίας Αέρα Εργαστήριο Θορύβων & Ακτινοβολιών
• Τομέας Γεωπεριβαλλοντικής Μηχανικής & Στερεών Αποβλήτων	Εργαστήριο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Εργαστήριο Διαχείρισης Τοξικών Αποβλήτων Εργαστήριο Ποιότητας & Αντιρρυπαντικής Εργαστήριο Τεχνολογίας Εδάφους
• Τομέας Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Βιώσιμης Ανάπτυξης	Εργαστήριο Ανανεώσιμης Ενέργειας Εργαστήριο Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού & Εργαστήριο Αισθητικής Περιβάλλοντος Εργαστήριο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Ρύπανσης Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Επίδοσης Επιχειρήσεων

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος**

Η ελάχιστη υποχρεωτική προπτυχιακή διάρκεια σπουδών στο Τμήμα είναι δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα, από τα οποία τα εννέα πρώτα είναι αφιερωμένα στη διδασκαλία, ενώ κατά τη διάρκεια του τελευταίου πραγματοποιείται η εκπόνηση της υποχρεωτικής Διπλωματικής Εργασίας. Το δίπλωμα Μηχανικού Περιβάλλοντος λαμβάνεται ύστερα από τη συμπλήρωση τουλάχιστον 208 δ.μ., από τις οποίες οι 188 προκύπτουν από τα μαθήματα και οι 20 από την υποχρεωτική Διπλωματική Εργασία και θεωρείται ισοδύναμο του τίτλου Master of Engineering ή Master of Science του Αγγλοσαξωνικού Συστήματος.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος**

Στο Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος του Δ.Π.Θ. δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

4.3.5.3. Τμήματα Πανεπιστημίου Θράκης (Αλεξανδρούπολη)

- **Τμήμα Ιατρικής**

Η Ιατρική Σχολή ιδρύθηκε το 1977 (Ν. 641/1977), με το Π.Δ. 573/1982 καθορίστηκε ως έδρα της η πόλη της Αλεξανδρούπολης και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985. Σημειώνεται τέλος ότι, το 1989 το Εθνικό Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας εισηγήθηκε την ίδρυση και Τμήματος Νοσηλευτικής, του οποίου το ιδρυτικό Π.Δ. δεν έχει εκδοθεί έως πρόσφατα (1998).

- **Δομή και λειτουργία του Τμήματος Ιατρικής**

Το Τμήμα Ιατρικής του Δ.Π.Θ. διαιρείται στους ακόλουθους επτά Τομείς, σε κάθε ένα από τους οποίους εντάσσονται και λειτουργούν τα σχετικά εργαστήρια και οι κλινικές :

- Τομέας Λειτουργικός - Κλινικοεργαστηριακός
- Τομέας Μορφολογικός – Κλινικοεργαστηριακός
- Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής & Ψυχικής Υγείας
- Τομέας Παθολογίας,
- Τομέας Χειρουργικής
- Τομέας Υγείας του Παιδιού
- Τομέας Νευρικού Συστήματος & Αισθητηρίων Οργάνων

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο για το Τμήμα ιατρικής είναι δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα και τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά. Για την απόκτηση πτυχίου Ιατρικής απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση όλων των προβλεπόμενων μαθημάτων, καθώς και η επιτυχής συμμετοχή στα εργαστήρια και τις κλινικές.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θράκης συμμετέχει σε διατμηματικό οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), με τίτλο "Ιατρική, Φυσική, Ακτινοφυσική", που πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Στο Πρόγραμμα, που θα λειτουργήσει από το Τμήμα ιατρικής του Ε.Κ.Π.Α., συμμετέχουν επίσης τα Τμήματα Ιατρικής του Α.Π.Θ. και Ιωαννίνων, καθώς και τα Τμήματα Βιολογίας, Φυσικής και Φαρμακευτικής του Ε.Κ.Π.Α.

4.3.5.4. Σχολή Επιστημών Αγωγής (Αλεξανδρούπολη)

α. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δ.Π.Θ. ιδρύθηκε το 1982 (Ν. 1268/1982), η έναρξη λειτουργίας του πραγματοποιήθηκε το 1983 (Π.Δ. 320/1983) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές στην Αλεξανδρούπολη το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987. Σημειώνεται ότι, το 1996 αποφασίσθηκε από τη Γ.Σ. του Τμήματος (Απ.Γ.Σ. υπ.αρ. 11/19-3-1996, Θέμα 4) η συγκρότηση Σχολής Επιστημών Αγωγής, στο πλαίσιο της οποίας θα λειτουργούν στο εξής τα Παιδαγωγικά Τμήματα του Δ.Π.Θ.

- **Δομή και λειτουργία Π.Τ.Δ.Ε.**

Το Π.Τ.Δ.Ε. του Δ.Π.Θ.,σύμφωνα με σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, διαιρείται στους ακόλουθους τρεις Τομείς :

- Τομέας Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας
- Τομέας Θετικών Επιστημών
- Τομέας Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών

Σημειώνεται ότι, στο Τμήμα λειτουργούν ήδη δυο Εργαστήρια, το Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Ερευνας & Εκπαίδευσης, καθώς και το Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών, ενώ πρόσφατα έχουν ξεκινήσει τη λειτουργία τους και το Εργαστήριο Μεθοδολογίας & Πρακτικής Ασκησης, καθώς και Εργαστήριο Μαθηματικών & Πληροφορικής.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο για το Π.Τ.Δ.Ε. είναι τα οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ για την απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές οφείλουν να εξετασθούν επιτυχώς σε 38 υποχρεωτικά μαθήματα, 10 επιλογής, 4 ειδίκευσης, σε μια από τις προβλεπόμενες ξένες γλώσσες, καθώς και στην εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας. Για τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου διαιρείται το άθροισμα των βαθμών όλων των μαθημάτων, στα οποία υποχρεούνται να επιτύχουν οι φοιτητές δια του αριθμού των μαθημάτων αυτών.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.**

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.) του Δ.Π.Θ. δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

β. Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών στην Αλεξανδρούπολη ιδρύθηκε ιδρύθηκε το 1982 (Ν. 1268/1982), η έναρξη λειτουργίας του πραγματοποιήθηκε το 1983 (Π.Δ. 320/1983) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές στην Αλεξανδρούπολη το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988. Σημειώνεται ότι, το 1996 αποφασίσθηκε η συγκρότηση Σχολής Επιστημών Αγωγής, στο πλαίσιο της οποίας θα

λειτουργούν στο εξής τα Παιδαγωγικά Τμήματα του Δ.Π.Θ. Το ΠΤ.Ν. στοχεύει, πέρα από την κατάρτιση του συγκροτημένου νηπιαγωγού, στο να διαμορφώνει τον υπεύθυνο πολίτη και τον παιδαγωγό, που ακολουθεί αξίες, υιοθετεί τρόπους συμπεριφοράς και δράσης που προτάσσουν τον άνθρωπο.

- **Δομή και λειτουργία Π.Τ.Ν.**

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Δ.Π.Θ. προς το παρόν δεν έχουν συσταθεί Τομείς, προβλέπονται όμως ενότητες μαθημάτων, όπως μαθήματα επιστημών αγωγής & κοινωνικών επιστημών, μαθήματα ειδικών γνωστικών αντικειμένων, μαθήματα γενικής παιδείας, πρακτική κατάρτιση και ξένες γλώσσες. Σημειώνεται τέλος ότι, βάσει Π.Δ. στο Π.Τ.Ν. λειτουργούν τρια Εργαστήρια. Πρόκειται για τα εργαστήρια Εκπαιδευτικής Πολιτικής & Διοίκησης, Ψυχολογίας του Παιδιού, καθώς και το εργαστήριο Προσχολικής Θρησκευτικής Αγωγής, ενώ, χωρίς να έχουν θεσμοθετηθεί, λειτουργούν άλλα τρια εργαστήρια και συγκεκριμένα τα εργαστήρια Πληροφορικής, Ξένων Γλωσσών και το εργαστήριο Εικαστικών & Κατασκευής Παιδαγωγικού Υλικού.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο για το Π.Τ.Δ.Ε. είναι τα οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ ο απαιτούμενος αριθμός διδακτικών μονάδων για απόκτηση πτυχίου Νηπιαγωγού είναι 168 δ.μ.., από τις οποίες οι 108 δ.μ. προέρχονται από τα 38 υποχρεωτικά μαθήματα, οι 36 δ.μ. από τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα και 24 δ.μ. από την υποχρεωτική Πρακτική Κατάρτιση. Σημειώνεται ότι, όσοι φοιτητές εισήχθηκαν έως το ακαδ. έτος 1993-1994 πρέπει να συγκεντρώνουν 156 δ.μ.). Ο βαθμός πτυχίου προκύπτει από τη διαίρεση του αθροίσματος των βαθμών όλων των μαθημάτων, στα οποία υποχρεούνται να επιτύχουν οι φοιτητές, δια του αριθμού των μαθημάτων αυτών.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.) του Δ.Π.Θ. δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, εκκρεμεί η ίδρυση διατμηματικού Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου με τίτλο Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Διαπολιτισμικής Αγωγής, η ίδρυση του οποίου έχει προταθεί στο ΥΠ.Ε.Π.Θ. από τα Παιδαγωγικά Τμήματα του Δ.Π.Θ.

4.3.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων

Το Πανεπιστήμιο Θράκης βρίσκεται χωροθετημένο και στις τρεις πρωτεύουσες των νομών της Θράκης. Υπογραμμισθεί ότι, τόσο στην Κομοτηνή, όσο και τη Ξάνθη το Πανεπιστήμιο λειτουργεί σε Πανεπιστημιουπόλεις εκτός αστικού ιστού. Ετσι, όσον αφορά στις υφιστάμενες κτιριακές του εγκαταστάσεις, κατά πόλη, η εικόνα έχει ως ακολούθως :

- **Κομοτηνή**

Το υφιστάμενο κτιριακό δυναμικό του Δ.Π.Θ. στην Κομοτηνή, όσον αφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των επί μέρους κτιρίων του, αποτελείται από δεκαέξι (16) ιδιόκτητα κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνεια 26.832,00 τ.μ. και έξι (6) παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση), που βρίσκονται, είτε εντός αστικού ιστού, είτε στο δρόμο για τη Ξάνθη και έχουν συνολική μικτή επιφάνεια 14.956,00 τ.μ., καθώς και δυο (2) μισθωμένα κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 5.030,00 τ.μ., με ετήσιο μίσθωμα 7.104.000 δρχ (στοιχεία : 1996-1997). Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, ήδη βρίσκονται υπό κατασκευή πέντε (5) κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας πάνω από 27.462,70 τ.μ., για κάλυψη κτιριακών αναγκών του περιφερειακού Πανεπιστημίου.

Οι ανάγκες του Πανεπιστημίου Θράκης αυξάνονται συνεχώς, τόσο εξαιτίας της αύξησης των φοιτητών από την ίδρυση νέων Τμημάτων, όσο και από τις νέες παράμετρους που καθημερινά υπεισέρχονται στο χώρο της Ανώτατης Παιδείας και αφορούν τον τρόπο και το είδος της εκπαίδευσης. Ηδη έχουν καταγραφεί ορισμένες από αυτές που σχετίζονται με την κτιριακή υποδομή του Πανεπιστημίου. Ετσι, στις μελλοντικές κτιριακές ανάγκες του πανεπιστημιακού ιδρύματος στην Κομοτηνή συγκαταλέγεται η ανέγερση επτά (7) κτιρίων, συνολικής μικτής επιφάνειας 60.406,00 τ.μ., με σκοπό την ικανοποίηση των αυξημένων αναγκών σε χώρους των Τμημάτα Ιστορίας & Εθνολογίας, Ελληνικής Φιλολογίας, Νομικής, Τ.Ε.Φ.Α.Α., αλλά και για τη στέγαση της Κεντρικής Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης. Τέλος, αναφέρεται ότι, το σύνολο των ιδιόκτητων οικοπεδικών εκτάσεων σε χρήση από το Πανεπιστήμιο Θράκης στην Κομοτηνή ανέρχεται σε 3.034.000 τ.μ. από τα οποία τα 3.000.000 τ.μ. αποτελούν το γήπεδο της Πανεπιστημιούπολης Κομοτηνής, ενώ τα 34.000 τ.μ. βρίσκονται πίσω από το χώρο του Νοσοκομείου (βλ. Πίνακα : Χ-3α, σελ.115-116).

- **Ξάνθη**

Στη Ξάνθη το Πανεπιστήμιο Θράκης, με δωρεά του Δήμου, απέκτησε έκταση περίπου 22.000 τ.μ. όπου πραγματοποιήθηκε η ανέγερση συγκρότηματος προκατασκευασμένων κτιρίων, με σκοπό την προσωρινή στέγαση της Πολυτεχνικής Σχολής, ενώ με απαλλοτρίωση, απέκτησε άλλα 1.333.000 τ.μ. στη περιοχή Κιμμερίων της Ξάνθης, όπου έχει ήδη ξεκινήσει η ανέγερση μόνιμων κτιριακών εγκαταστάσεων της Πανεπιστηνιούπολης Ξάνθης.

Σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων του πανεπιστημιακού κτιριακού δυναμικού στη Ξάνθη, σημειώνεται ότι το αποτελούν εικοσιτέσσερα (24) ιδιόκτητα κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνεια 33.232,01 τ.μ., ένα (1) παραχωρημένο κτίριο (χωρίς μίσθωση), συνολικής μικτής επιφάνειας 1.302,00 τ.μ. και τρια (3) μισθωμένα, συνολικής μικτής επιφάνειας 6.592,00 τ.μ. Προς το παρόν δε προβλέπεται η κατασκευή νέων κτιρίων στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης Ξάνθης, ενώ στις μελλοντικές κτιριακές ανάγκες συγκαταλέγεται η ανέγερση δέκα (10) νέων κτιρίων, με συνολική μικτή επιφάνεια 84.603,00 τ.μ., με σκοπό, τόσο τη στέγαση του φοιτητικού πληθυσμού, όσο και την εξασφάλιση απαραίτητων χώρων για καλλύτερη λειτουργία των πανεπιστημιακών Τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής του Δ.Π.Θ. (βλ. Πίνακα : Χ-3β, σελ. 117-118).

- **Αλεξανδρούπολη**

Το Πανεπιστήμιο Θράκης χρησιμοποιεί ιδιόκτητη οικοπεδική εκτάση συνολικής επιφάνειας 814.425,00 τ.μ., στη θέση Δραγάνα, ενώ το σύνολο ελεύθερης ιδιόκτητης οικοπεδικής έκτασης για μελλοντική χρήση ανέρχεται σε 650.000,00 τ.μ.

Οσον αφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς του κτιριακού πανεπιστημιακού δυναμικού στην Αλεξανδρούπολη, αποτελείται από τέσσερα (4) ιδιόκτητα κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 6.516,19 τ.μ., τέσσερα (4) παραχωρημένα κτίρια (χωρίς μίσθωση) 7.778,00 τ.μ., ενώ για καλύψη των αναγκών του σε χώρους, το Πανεπιστήμιο μισθώνει άλλα τέσσερα (4) κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 971,64 τ.μ.. Ετσι, το Πανεπιστήμιο στην Αλεξανδρούπολη χρησιμοποιεί, ανεξάρτητα ιδιοκτησιακού καθεστώτος, δώδεκα (12) κτίρια συνολικής μικτής επιφάνειας 15.265,83 τ.μ. Παρόλες τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες σε χώρους, δεν παρατηρείται κατασκευαστική δραστηριότητα, ενώ όσον αφορά στις μελλοντικές ανάγκες στέγασης του Πανεπιστημίου στην Αλεξανδρούπολη σημειώνεται ότι, απαιτείται η εξασφάλιση νέων χώρων, τόσο για τη στέγαση του Τμήματος Ιατρικής (27.395 τ.μ.), όσο και για την εξασφάλιση των απαραίτητων ιδιόκτητων χώρων στέγασης και σίτισης του φοιτητικού πληθυσμού της πόλης (βλ. Πίνακα : Χ-3γ, σελ. 119).

Η περιγραφή των ακινήτων, όσον αφορά στις λειτουργίες που στεγάζουν, παρουσιάζεται κατά πόλη χωροθέτησης και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων στους ακόλουθους πίνακες :

Πίνακας Χ-3α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θράκης (Κομοτηνή)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
		ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Κτίριο Τεχνικής Υπηρεσίας*	Δ/νση Τεχνικών Εργων
2.	*Κτίριο Σγουρίδη*	Εταιρεία Αξιοποίησης & Διαχείρισης Περιουσίας Δ.Π.Θ.
3.	*Μονοκατοικίες Ι*	Κατοικίες μελών Δ.Ε.Π. & Διοικητικού Προσωπικού
4.	*Μονοκατοικίες ΙΙ*	Κατοικίες μελών Δ.Ε.Π. & Διοικητικού Προσωπικού
5.	*Κτίριο Αμφιθεάτρου*	Κοινόχρηστο Αμφιθέατρο
6.	*Κτίριο Εστιατορίου*	Εστιατόριο
		Γραφεία Ιδρύματος Νεότητας
7.	*Φοιτητικές Κατοικίες Σ1*	Κοινόχρηστη
8.	*Φοιτητικές Κατοικίες Σ2*	Κοινόχρηστη
9.	*Φοιτητικές Κατοικίες Σ3*	Κοινόχρηστη
10.	*Φοιτητικές Κατοικίες Σ4*	Κοινόχρηστη
11.	*Φοιτητικές Κατοικίες Σ5*	Κοινόχρηστη
12.	*Προκάτ. Α΄*	Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας
		Βιβλιοθήκη
13.	*Προκάτ. Β΄*	Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας
14.	*Προκάτ. Γ΄*	Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας
15.	*Προκάτ. Δ΄*	Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας
		Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας
16.	*Κολυμβητήριο*	Κοινόχρηστη
		ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Τσανάκλειος*	Πρυτανεία
		Διοικητικές Υπηρεσίες Πανεπιστημίου
2.	*Γυμνάσιο - Κτίριο Α΄*	Αίθουσα Τελετών
		Τμήμα Νομικής - Βιβλιοθήκη Νομικής
		Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης
3.	*Γυμνάσιο - Κτίριο Β΄*	Τμήμα Νομικής
4.	*Πολιτιστικό Κέντρο - Κτίριο Γ΄*	Θέατρο-Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων
		Εργαστήριο Κεραμικής & Ψυτογραφίας
		Ραδιοφωνικός Σταθμός
5.	*Γήπεδα Τ.Ε.Φ.Α.Α.*	Ελεύθερος χώρος : 110.000,00 τ.μ.
6.	*Κτίριο πρώην Γεωργικής Σχολής*	Τ.Ε.Φ.Α.Α.

(συνέχεια)

Πίνακας Χ-3α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θράκης (Κομοτηνή)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο πρώην Μεταλλουργικής*	Τ.Ε.Φ.Α.Α.
2.	*Κτίριο Γαλατά*	Οικονομική Υπηρεσία Δ.Π.Θ.
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Κτίριο Διοίκησης*	Διοίκηση Δ.Π.Θ.
2.	*Στίβος*	Κοινόχρηστη (Ελεύθερος χώρος : 17.300,00 τ.μ.)
3.	*Κτίριο Νομικής I & II*	Τμήμα Νομικής
4.	*Προκάτ. Ε΄*	Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης
5.	*Βιολογικός Καθαρισμός*	Κοινόχρηστη για 10.000 άτομα
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Συγκρότημα Ιστορίας & Εθνολογίας, Ελληνικής Φιλολογίας*	Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας
2.	*Κτίριο Νομικής ΙΙΙ*	Τμήμα Νομικής
3.	*Φοιτητικές Κατοικίες (Β΄Φάση)*	Κοινόχρηστη
4.	*Κεντρική Βιβλιοθήκη*	Κοινόχρηστη
5.	*Κτίριο Τ.Ε.Φ.Α.Α.*	Διοίκηση - Γραφεία Δ.Ε.Π.
6.	*Κτίριο Τ.Ε.Φ.Α.Α.*	Αιθ. Διδασκαλίας-Εργαστήρια
7.	*Κτίριο Τ.Ε.Φ.Α.Α.*	Βιβλιοθήκη Τ.Ε.Φ.Α.Α.

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ-3β : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θράκης (Ξάνθη)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο οδών Βενιζέλου & Αγ.Γεωργίου 2*	Αγνωστη
2.	*Κτίριο IV στην ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ*	Φοιτητική Εστία
3.	*Κτίριο οδού Τσιμισκή 58*	Τυπογραφείο Δ.Π.Θ.
4.	*Κτίριο οδού 4ης Οκτωβρίου 1919*	Γραφεία
5.	*Κτίριο I*	Τμήμα Ηλ.Μηχ & Μηχ. Υπολογιστών
6.	*Κτίριο II*	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
7.	*Κτίριο III*	Αιθ. Διδασκαλίας - Γραφεία
8.	*Κτίριο IV*	Αιθ. Διδασκαλίας - Γραφεία Εργαστήρια - Αμφιθέατρα
9.	*Κτίριο V*	Αμφιθέατρο Τεχνική Υπηρεσία & Γρ. Συντήρησης
10.	*Κτίριο VI*	Διοίκηση - Κοσμητεία
11.	*Κτίριο VII*	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
12.	*Κτίριο VIII*	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
13.	*Κτίριο IX*	Κτίριο Η/Υ
14.	*Κτίριο X*	Βιβλιοθήκη Πολυτεχνικής Σχολής
15.	*Κτίριο Εργαστηρίων*	Τμήμα Ηλ.Μηχ & Μηχ. Υπολογιστών
16.	*Κτίρια Θυρωρείων*	Θυρωρεία
17.	*Κτίριο Κατοικιών Β1*	Κοινόχρηστη
18.	*Κτίριο Κατοικιών Β2*	Κοινόχρηστη
19.	*Κτίριο Ενέργειας*	Κοινόχρηστη
20.	*Κτίριο Εστιατορίου*	Εστιατόριο
21.	*Κτίριο Αμφιθεάτρου*	Αμφιθέατρο
22.	*Κτίριο Κατοικιών Α1*	Κοινόχρηστη
23.	*Κτίριο Κατοικιών Α2*	Κοινόχρηστη
24.	*2 Προκάτ Κτίρια*	Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο οδού Γ. Κονδύλη 9*	Εργαστήριο Πολυτεχνικής Σχολής

(συνέχεια)

Πίνακας Χ-3β : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θράκης (Ξάνθη)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο οδού Κουγιουμτζόγλου*	Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής 89 Μονόκλινα Δωμάτια
2.	*Κτίριο οδού Βενιζέλου 53*	Εργαστήριο Οπλισμένου Σκυροδέματος
3.	*Κτίριο οδού 12 Αποστόλων*	Αιθ. Διδασκαλίας - Εργαστήρια
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
	Το Πανεπιστήμιο Θράκης δεν κατασκευάζει κτίρια στη Ξάνθη.	
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Κατοικιών Γ1*	Κοινόχρηστη
2.	*Κτίριο Κατοικιών Γ2*	Κοινόχρηστη
3.	*Κτίριο Κατοικιών Δ1*	Κοινόχρηστη
4.	*Κτίριο Κατοικιών Δ2*	Κοινόχρηστη
5.	*Κεντρική Βιβλιοθήκη*	Βιβλιοθήκη Πολυτεχνικής Σχολής
6.	*Κεντρικό Αμφιθέατρο*	Αμφιθέατρο Πολυτεχνικής Σχολής
7.	*Κτίριο Υψηλών Τάσεων*	Κοινόχρηστη
8.	*Κτίριο Διοίκησης*	Διοίκηση
9.	*Κτιριακό Συγκρότημα*	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Τμήμα Μηχανικών περιβάλλοντος
10.	*Κτιριακό Συγκρότημα*	Τμήμα Ηλ.Μηχ & Μηχ. Υπολογιστών

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ-3γ : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θράκης (Αλεξανδρούπολη)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Προκλινικών Μαθημάτων*	Τμήμα Ιατρικής
2.	*Κτίριο Διοίκησης*	Αίθουσα Εκδηλώσεων Παιδαγωγικά Τμήματα
3.	*Κτίριο Διοίκησης*	Τμήμα Ιατρικής
4.	*Κτίριο Αμφιθεάτρου*	Αμφιθέατρο
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Γραμματείας Ιατρικής*	Τμήμα Ιατρικής - Βιβλιοθήκη Δ/νση Τεχνικών Εργων
2.	Κτίριο πρώην Ακαδημίας	Παιδαγωγικά Τμήματα
3.	Κτίριο Εργαστηρίων Πειραματικής Χειρουργικής	Τμήμα Ιατρικής
4.	Κτίριο 4 Τολ.	Τμήμα Ιατρικής
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Εργαστηρίου Ορθοπεδικής*	Τμήμα Ιατρικής
2.	Κτίριο Γραφείων Ν. Χίλης	Γραφεία Δ.Ε.Π. Παιδαγωγικών Τμημάτων
3.	*Κτίριο Εργαστηρίου Παιδιατρικής Κλινικής*	Τμήμα Ιατρικής
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
	Το Πανεπιστήμιο Θράκης δεν κατασκευάζει κτίρια στην Αλεξανδρούπολη.	
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτιριακό Συγκρότημα Ιατρικής*	Τμήμα Ιατρικής
2.	*Φοιτητική Εστία & Λέσχη*	Κοινόχρηστη

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

4.4. Πανεπιστήμιο Κρήτης

4.4.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου

- **Κρήτη : Ρέθυμνο - Ηράκλειο**

- **Ρέθυμνο**

Πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού, τρίτη σε πληθυσμό πόλη της Κρήτης και αρκετά σπουδαίο πνευματικό κέντρο. Η πόλη κατοικήθηκε από τα προϊστορικά χρόνια και αποτελεί ουσιαστικά συνέχεια της μινωϊκής Ρίθυμνας. Στην περίοδο της Ενετοκρατίας υπήρξε σημαντικό κέντρο, ενώ υποκύπτει στους Τούρκους το 1646. Πρόκειται για τη μοναδική ίσως πόλη της Κρήτης που έχει διατηρήσει αμετάβλητο το μεσαιωνικό της χαρακτήρα. Η οικονομία του νομού στηρίζεται κυρίως στη γεωργία, την κτηνοτροφία και τον τουρισμό.

- **Ηράκλειο**

Πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού, γνωστή από την αρχαιότητα, απέκτησε τη σπουδαιότητά της ως πρωτεύουσα της ενετοκρατούμενης Κρήτης. Πρόκειται για την τρίτη σε μέγεθος πόλη της χώρας με οικονομία που βασίζεται στη γεωργική παραγωγή, σε περιορισμένη μεταποιητική δράστηριότητα, καθώς και στον τουρισμό. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η τουριστική κίνηση που εμφανίζει ο νομός θεωρείται η μεγαλύτερη σε σχέση με τους υπόλοιπυς νομούς του νησιού.

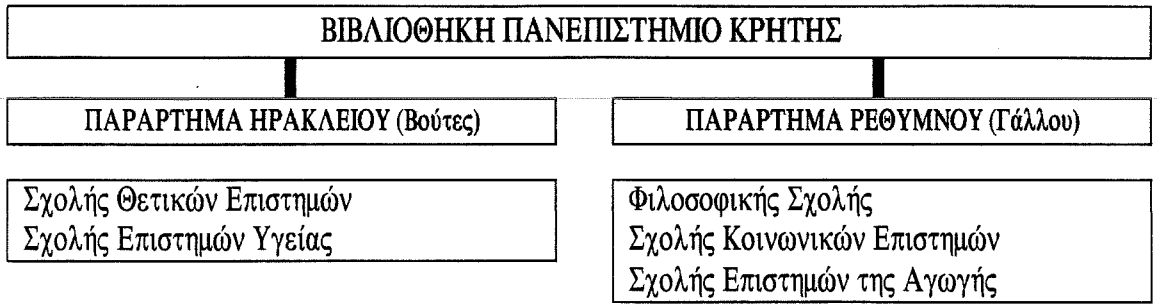
- **Πανεπιστήμιο Κρήτης**

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης ιδρύθηκε το 1973 (Ν.Δ. 87/1973) με έδρα το Ρέθυμνο και ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1977-1978. Το Πανεπιστήμιο Κρήτης, παρόλο τα 20 χρόνια συνεχούς λειτουργίας του, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές αδυναμίες. Εντούτοις, αποτελεί ένα πλήρες Πανεπιστήμιο, με ικανοποιητικό αριθμό ακαδημαϊκού προσωπικού και πολλές παράλληλες δραστηριότητες.

Στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, που λειτουργεί στις Πανεπιστημιουπόλεις Ρεθύμνου και Ηρακλείου, εκπαιδεύονται περί τους 4.000 φοιτητές σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών, καθώς και 350 μεταπτυχιακοί φοιτητές, αριθμός που αναμένεται να αυξηθεί λόγω της επικείμενης έναρξης οργανωμένων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών. Οσον αφορά στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου έχει ανατεθεί σε 334 περίπου μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) και 94 διδάσκοντες με σύμβαση βάσει του 407/80. Στο έργο τους υποβοηθούνται από 21 μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και 4 Βοηθούς και Επιστημονικούς Συνεργάτες. Το Διοικητικό προσωπικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αριθμεί περί τους 93 διοικητικούς υπαλλήλους, καθώς και 88 μέλη Ειδικού Διοικητικού και Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Δ.Τ.Π.) (βλ. Παράρτημα : Πίνακα Π-4 & Χάρτη 5).

4.4.2. Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Κρήτης

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1978 - 1979 και στις δύο πόλεις όπου έχουν χωροθετηθεί οι ακαδημαϊκές λειτουργίες του, δηλαδή Ηράκλειο και Ρέθυμνο. Διακρίνεται έτσι στην Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη του Ηρακλείου και στην Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη του Ρεθύμνου, η κάθε μια από τις οποίες εξυπηρετεί τις ανάγκες των Σχολών και των επί μέρους Τμημάτων που βρίσκονται στις πόλεις αυτές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, παρόλη τη γεωγραφική της διασπορά, η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης διατηρεί την κεντρική της οργάνωση, τελεί υπό ενιαία διοίκηση και ακολουθεί τα διεθνή πρότυπα οργάνωσης και λειτουργίας, με αποτέλεσμα να θεωρείται μια από τις μεγαλύτερες και καλύτερα οργανωμένες Πανεπιστημιακές Βιβλιοθήκες της Ελλάδας. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη της Κρήτης χρησιμοποιεί ένα πρωτοποριακό, για τα ελληνικά δεδομένα, σύστημα μηχανογράφησης, το Πτολεμαίος ΙΙ, το οποίο στη συνέχεια υιοθέτησαν και άλλες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της χώρας. Σημαντική καινοτομία του Πανεπιστήμιο Κρήτης θεωρείται επίσης η προνόηση και η εγκαινίαση της στενής συνεργασίας του Υπολογιστικού Κέντρου, στο οποίο ανήκει και η ομάδα μηχανογράφησης του Πτολεμαίος ΙΙ, και της Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης για την οργάνωση και την παροχή πληροφοριών στην πανεπιστημιακή κοινότητα.

- **Ηράκλειο**

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ηράκλειο αριθμεί 100.000 τόμους βιβλίων και περιοδικών, είναι συνδρομήτρια σε 700 τίτλους τρεχόντων περιοδικών και λειτουργεί σε τρια Παραρτήματα..

α. Κεντρική Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Κρήτης (Παλαιό Κτίριο, Λεωφόρος Κνωσσού)

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου στο Ηράκλειο στεγάζεται σε ισόγειο κτίριο, συνολικής μικτής επιφάνειας 2.000,00 τ.μ., σε ιδιόκτητο χώρο στη θέση Αμπελόκηποι. Φιλοξενεί τις συλλογές των Τμημάτων Μαθηματικών και Επιστήμης των Υπολογιστών της Σχολής Θετικών Επιστημών, οι οποίες αριθμούν συνολικά περισσότερους από 28.000 τόμους βιβλίων και 700 τίτλους περιοδικών, στα οποία η Βιβλιοθήκη είναι και συνδρομήτρια. Στο ίδιο γηπέδο βρίσκεται και συγκρότημα προκατ. κτιρίων, εντός του οποίου σε ενιαίο χώρο (Ροτόντα), συνολικής μικτής επιφάνειας 615,00 τ.μ., λειτουργεί, έως την ολοκλήρωση της μεταφοράς της στο κτίριο Κεντρικής Βιβλιοθήκης τον Ιούλιο του 1998, η συλλογή του Τμημάτος Χημείας, που αποτελείται από 4.000 τόμους βιβλίων, 4.750 δεμένους τόμους περιοδικών και 145 τίτλους

περιοδικών, στά οποία είναι και συνδρομήτρια. Η Βιβλιοθήκη εξυπηρετεί καθημερινά κατά μέσο όρο 30 φοιτητές του Τμήματος Χημείας.

β. Βιβλιοθήκη Σχολής Επιστημών Υγείας : Βιβλιοθήκη Τμήματος Ιατρικής (Νέο Κτίριο Ιατρικής στη διασταύρωση Βουτών-Σταυρακίων)

Στο πλαίσιο λειτουργίας της Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης του Ηρακλείου έχει οργανωθεί και λειτουργεί ειδικό Τμήμα που περιλαμβάνει 10.116 τόμους βιβλίων και 87 τίτλους περιοδικών, στα οποία είναι συνδρομήτρια, σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα της επιστήμης της Ιατρικής για τα μέλη Δ.Ε.Π. και τους φοιτητές του Τμήματος Ιατρικής. Το Παράρτημα εξυπηρετεί ημερησίως κατά μέσο όρο 250 προπτυχιακούς φοιτητές της Ιατρικής και λειτουργεί σε δύο επίπεδα, που επικοινωνούν με εσωτερική σκάλα, και διαθέτουν αναγνωστήριο, βιβλιοστάσιο. Η Βιβλιοθήκη βρίσκεται σε χώρο του κτιρίου Ιατρικής στη διασταύρωση Βουτών - Σταυρακίων.

γ. Βιβλιοθήκη Τμημάτων Φυσικής & Βιολογίας της Σχολής Θετικών Επιστημών (Νέο Κτίριο Τμημάτων Φυσικής & Βιολογίας, Βούτες)

Στο νέο κτίριο των Τμημάτων Φυσικής & Βιολογίας της Σχολής Θετικών Επιστημών της Πανεπιστημιούπολης, στη θέση Βούτες, έχουν ήδη μεταφερθεί και λειτουργούν τα αντίστοιχα Τμήματα. Εντός του κτιρίου και συγκεκριμένα σε δύο διαφορετικούς ορόφους έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί ένα από τα τρια Παραρτήματα της Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης, εκείνο των Τμημάτων Φυσικής & Βιολογίας, συνολικής μικτής επιφάνειας 770,00 τ.μ. Πρόκειται για κατάλληλα οργανωμένο Παράρτημα με βιβλία και περιοδικά, τα γνωστικά αντικείμενα των οποίων αφορούν τις Θετικές Επιστήμες. Το υλικό του Παραρτήματος, που αποτελείται από 5.830 τόμους βιβλίων, είναι ενιαίο και διαθέσιμο στα μέλη Δ.Ε.Π. και φοιτητές, τόσο των σχετικών Τμημάτων, όσο και των υπόλοιπων Τμημάτων της Σχολής Θετικών Επιστημών. Η Βιβλιοθήκη εξυπηρετεί περίπου 150 φοιτητές ημερησίως.

- **Ρέθυμνο**

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ρέθυμνο είναι ενιαία και εξυπηρετεί όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου που έχουν χωροθετηθεί και λειτουργούν στην πόλη. Αριθμεί 260.000 τόμους βιβλίων και περιοδικών και είναι συνδρομήτρια σε 900 τίτλους τρεχόντων περιοδικών. Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν είναι λίγοι οι ιδιώτες, κάτοχοι αξιόλογων βιβλιοθηκών, που εμπιστεύθηκαν στο Πανεπιστήμιο τις πολύτιμες συλλογές τους. Ετσι, στην κατηγορία αυτή ανήκουν ουσιαστικά δέκα έξι (16) σημαντικές συλλογές. Παράλληλα, η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου επιθυμώντας τον εμπλουτισμό της σε τομείς της Φιλοσοφικής Σχολής, κατάφερε να αγοράσει από ιδιωτικούς φορείς συλλογές σε ιδιαίτερα συμφέρουσες τιμές. Εκτός από αυτές, η Βιβλιοθήκη διαθέτει και σημαντική σειρά αρχείων, η καταγραφή και η γενικότερη οργάνωση των οποίων βρίσκεται σε εξέλιξη. Το υλικό της Βιβλιοθήκης, που λειτουργεί καθημερινές και Σάββατα, μπορούν να χρησιμοποιήσουν, όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας Ρεθύμνου, ενώ πρόσβαση επίσης έχουν φοιτητές, ερευνητές και επιστήμονες από άλλα Α.Ε.Ι. της χώρας ή/και εξωπανεπιστημιακοί, χωρίς όμως δικαίωμα εξωτερικού δανεισμού. Η διάρκεια δανεισμού ποικίλει ανάλογα με την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου. Στο χώρο της Βιβλιοθήκης λειτουργεί και αναγνωστήριο για όσους επιθυμούν τη χρήση του υλικού εντός του χώρου.

Η Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη στο Ρέθυμνο λειτουργούσε έως πρόσφατα σε παραχωρημένες εγκαταστάσεις στη θέση Περιβόλια, που κατά κοινή ομολογία δεν ανταποκρινόντουσαν, ούτε στην πολυτιμότητα του υλικού, ούτε στις λειτουργικές ανάγκες της Βιβλιοθήκης. Σημέρα λειτουργεί στις νέες μόνιμες κτιριακές της εγκαταστάσεις (5.500 τ.μ.), εντός του γηπέδου της Πανεπιστημιούπολης, στη θέση Γάλλου. Οι νέες εγκαταστάσεις θεωρούνται από τις καλλήτερες στο είδος τους.

4.4.3. Φοιτητική Μέριμνα Πανεπιστημίου Κρήτης

- Στέγαση φοιτητικού πληθυσμού

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης δε διαθέτει προς το παρόν Φοιτητική Εστία ή Φοιτητικές Κατοικίες στο Ρέθυμνο και στο Ηράκλειο. Κατά συνέπεια, η στέγαση των φοιτητών, που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις για χρήση του προνομοίου, πραγματοποιείται σε δωμάτια ξενοδοχείων στις πόλεις Ρεθύμνου και Ηρακλείου, ύστερα από σχετική σύμβαση του πανεπιστημιακού ιδρύματος με αυτά. Εντούτοις, το πρόβλημα της στέγασης του φοιτητικού πληθυσμού εμφανίζεται ιδιαίτερα οξύ, με αποτέλεσμα η ανέγερση κατάλληλων κτιριακών εγκαταστάσεων να θεωρείται ως αμέσου προτεραιότητας.

- Σίτιση φοιτητικού πληθυσμού

Στο Ρέθυμνο λειτουργεί από τις αρχές του 1998 Φοιτητικό Εστιατόριο (1.500,00 τ.μ.) στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης στη θέση Γάλλου, όπου μπορούν να σιτίζονται όσοι από τους εκεί φοιτητές των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Κρήτης, δικαιούνται χρήση του προνομοίου. Τέλος, στο Ηράκλειο λειτουργούν αυτή τη στιγμή δυο Φοιτητικά Εστιατόρια. Το ένα βρίσκεται στις αρχικές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου στη Λεωφόρο Κνωσσού και το άλλο στο χώρο της νέας Πανεπιστημιούπολης στη θέση Βούτες. Το Φοιτητικό Εστιατόριο της Λεωφόρου Κνωσσού λειτουργεί από το 1993, ενώ στις Βούτες από το 1996. Και τα δυο χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές των Τμημάτων που λειτουργούν στις συγκεκριμένες θέσεις, δηλαδή στις Βούτες από τα Τμήματα Ιατρικής, Φυσικής και Βιολογίας, ενώ της Κνωσσού από τα υπόλοιπα Τμήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ηράκλειο. Σημειώνεται τέλος ότι, το Φοιτητικό Εστιατόριο στις Βούτες θεωρείται προβληματικό, ως προς τη συνολική του επιφάνεια και προβλέπεται η άμεση επέκτασή του.

4.4.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες

Τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ηράκλειο και στο Ρέθυμνο διαθέτουν όλα το δικό τους Φοιτητικό Σύλλογο, στον οποίο μπορούν να εγγραφούν ανεξαιρέτως όσοι φοιτητές του αντίστοιχου Τμήματος το επιθυμούν. Οι Σύλλογοι, που διακρίνονται στο πίνακα που ακολουθεί, λειτουργούν σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος και είναι αναγνωρισμένοι από τα Πρωτοδικεία Ρεθύμνου και Ηρακλείου :

Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Φιλολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Οικονομικών Επιστημών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Κοινωνιολογίας

Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ψυχολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σύλλογος Φοιτητών Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μαθηματικών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Φυσικής
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Χημείας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Βιολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Επιστήμης των Υπολογιστών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ιατρικής "Γ. Παπανικολάου"

Σηνειώνεται τέλος ότι, στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και συγκεκριμένα στο Τμήμα Ιατρικής έχει δραστηριοποιηθεί η Ελληνική Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων Φοιτητών Ιατρικής (Hellenic Medical Students International Committee).

4.4.5. Σχολές & Τμήματα Πανεπιστημίου Κρήτης

4.4.5.1. **Φιλοσοφική Σχολή** (Ρέθυμνο)

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης ιδρύθηκε το 1973 (Ν.Δ. 87/1973 - Φ.Ε.Κ. 159/27-7-1973) και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1977-1978, ενώ το 1983 (Π.Δ. 103/1983 - Φ.Ε.Κ.48/15-4-1983,τ.Α') θεσπίστηκε η διάκριση της Σχολής στα ακόλουθα τρια (3) ανεξάρτητα Τμήματα :

- *Τμήμα Φιλολογίας*
- *Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας*
- *Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών*

α. Τμήμα Φιλολογίας

Το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης ιδρύθηκε ως κατεύθυνση της Φιλοσοφικής Σχολής το 1973 (Π.Δ. 87/1973), ενώ πρωτολειτούργησε ως ανεξάρτητο Τμήμα στο πλαίσιο της Φιλοσοφικής Σχολής (Π.Δ. 103/1983,Φ.Ε.Κ.48/15-4-1983, τ. Α') από το ακαδημαϊκό έτος 1983-1984.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Φιλολογίας**

Το Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης διαιρείται στους ακόλουθους τέσσερις Τομείς :

- *Τομέας Κλασικών Σπουδών*
- *Τομέας Βυζαντινής & Νεοελληνικής Φιλολογίας*
- *Τομέας Γλωσσολογίας*
- *Τομέας Θεατρολογίας & Μουσικολογίας*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φιλολογίας**

Από το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988 έχει αρχίσει η σταδιακή εφαρμογή του αναθεωρημένου Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας, με στόχο την εξασφάλιση μιας γενικής φιλολογικής κατάρτισης, προσφέροντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα στοιχειώδους εξειδίκευσης στα γνωστικά αντικείμενα ενός από τους τέσσερις Τομείς του συγκεκριμένου πανεπιστημιακού Τμήματος.

Συγκεκριμένα, στα οκτώ (8) εξάμηνα οι φοιτητές του Τμήματος οφείλουν να παρακολουθήσουν 28 βασικά μαθήματα φιλολογίας και 5 μαθήματα γενικής κατάρτισης προσφερόμενα από τα άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής. Οι φοιτητές του Τμήματος οφείλουν επίσης να να επιλέξουν 6 μαθήματα ειδίκευσης από το Πρόγραμμα του Τομέα της προτίμησής τους. Στο Πρόγραμμα του ίδιου Τομέα πρέπει να εντάσσονται τουλάχιστον τα 3 από τα 4 σεμινάρια που ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει κατά τη διάρκεια των προπτυχικών του σπουδών, ενώ το τέταρτο μπορεί να προέρχεται και από άλλο Τομέα του Τμήματος. Στο 3ο εξάμηνο οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να δηλώσουν ποίον Τομέα θα ακολουθήσουν ως το τέλος των προπτυχιακών τους σπουδών Τέλος, έχουν επίσης την ευκαιρία να παρακολουθήσουν και 5 μαθήματα ελεύθερης επιλογής, τα δυο από τα οποία ανήκουν οπωσδήποτε στο Πρόγραμμα του Τμήματος, ενώ τα υπόλοιπα μπορούν να προέρχονται και από τα υπόλοιπα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής. Ετσι, συνυπολογίζοντας και τα τέσσερα μαθήματα ξένης γλώσσας, για την απόκτηση πτυχίου Φιλολογίας απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση 52 συνολικά μαθημάτων ή 156 ωρών/μονάδων (52*3=156 ώρες).

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φιλολογίας**

Στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης έχει εγκριθεί και λειτουργεί οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), σύμφωνα με την υπ.αρ. Β1/826 Υπ. Απ. (Φ.Ε.Κ. 865/26-11-1993). Το Πρόγραμμα, που λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994, σκοπό έχει την προαγωγή της επιστήμης στις ειδικότητες Ελληνικής Φιλολογίας, Γλωσσολογίας και Θεάτρου - Κινηματογράφου, αλλά και τη δημιουργία νέων ικανών επιστημόνων για τη σωστή στελέχωση πανεπιστημιακών Τμημάτων και Ερευνητικών Κέντρων. Σημειώνεται ότι, η εξειδίκευση του Προγράμματος πραγματοποιείται στους εξής πέντε τομείς :

Α.	*Κλασσική Φιλολογία*
Β.	*Βυζαντινή Φιλολογία*
Γ.	*Νεοελληνική Φιλολογία*
Δ.	*Γλωσσολογία*
Ε.	*Θέατρο - Κινηματογράφος*

Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής απονέμεται Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στην Αρχαία & Λατινική Φιλολογία, Βυζαντινή Φιλολογία, Νεοελληνική Φιλολογία, Γλωσσολογία και στο Θέατρο-Κινηματογράφο, καθώς και Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.). Για τον Τομέα Κλασσική Φιλολογία γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Φιλοσοφικών Σχολών ελληνικών και ξένων αναγνωρισμένων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, ενώ στους Τομείς Βυζαντινή Φιλολογία και Νεοελληνική Φιλολογία μπορούν να παρακολουθήσουν πτυχιούχοι Φιλοσοφικών και Θεολογικών Σχολών. Στον Τομέα Γλωσσολογίας δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι ελληνικών Α.Ε.Ι. και ξένων πανεπιστημίων, εφόσον αυτοί έχουν παρακολουθήσει

προπτυχιακά προγράμματα αντίστοιχα με αυτά που διδάσκονται στα Τμήματα Φιλολογίας της Ελλάδας. Στον Τομέα Θέατρο-Κινηματογράφο τέλος δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Φιλοσοφικών Σχολών και Τμημάτων Θεατρολογίας - Επικοινωνιολογίας Α.Ε.Ι. της χώρας ή αναγνωρισμένων πανεπιστημίων της αλλοδαπής. Για απόκτηση Μ.Δ.Ε. και στους πέντε τομείς του Προγράμματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να συμπληρώσει τουλάχιστον 36 δ.μ., ενώ στο Β΄κύκλο οι υποψήφιοι διδάκτορες ασχολούνται με την εκπόνηση της Διδακτορικής τους Διατριβής, συμμετέχοντας παράλληλα και σε ερευνητικά προγράμματα του Τομέα, όπου πραγματοποιούν τη Διατριβή τους.
Αξίζει να σημειωθεί τέλος ότι, το Τμήμα Φιλολογίας του πανεπιστημίου Κρήτης συμμετέχει σε διατμηματικό οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, που έχει τίτλο "Νεοελληνικές Σπουδές & Πολιτισμός". Το Πρόγραμμα, που πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, οργανώνεται από το Τμήμα Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και μετέχουν σε αυτό επίσης τα Τμήματα Αγγλικής και Γαλλικής Γλώσσας & Φιλολογίας του ίδιου Α.Ε.Ι.

β. Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας

Το Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας ιδρύθηκε ως κατεύθυνση της Φιλοσοφικής Σχολής το 1973 (Π.Δ. 87/1973), ενώ πρωτολειτούργησε ως ανεξάρτητο Τμήμα στο πλαίσιο της Φιλοσοφικής Σχολής (Π.Δ. 103/1983,Φ.Ε.Κ.48/15-4-1983, τ. Α΄) από το ακαδημαϊκό έτος 1983-1984.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας

Το Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας διαιρείται στους ακόλουθους τέσσερις Τομείς :

- *Τομέας Αρχαίας & Μεσαιωνικής Ιστορίας*
- *Τομέας Ιστορίας Νεοτέρων Χρόνων*
- *Τομέας Ανατολικών & Αφρικανικών Σπουδών*
- *Τομέας Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας

Ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές τους σπουδές και λαμβάνουν πτυχίο Ιστορίας & Αρχαιολογίας όσοι φοιτητές παρακολουθήσουν για τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα επιτυχώς ένα από τα τρια προσφερόμενα Προγράμματα Σπουδών. Τα δυο από αυτά έχουν κατεύθυνση σπουδών στην Ιστορία (Α΄) και ένα από αυτά έχει στην Αρχαιολογία (Β΄). Συγκεκριμένα, από τα δύο Προγράμματα που ειδικεύουν στην Ιστορία το ένα είναι προσανατολισμένο στη σπουδή της Αρχαιότητας & Μεσαίωνα (A_1), ενώ το άλλο στη σπουδή της Νεότερης & Σύγχρονης Εποχής (A_2). Σημειώνεται ότι, πτυχίο αποκτούν τελικά όσοι φοιτητές, ανεξάρτητα της κατεύθυνσης που έχουν επιλέξει κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, έχουν συγκεντρώσει τουλάχιστον 156 ώρες/μονάδες.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας

Στο Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν οργανωθεί και λειτουργούν από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 τέσσερα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις ίδρυσης και λειτουργίας

τους, καθώς και με τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992. Τα Προγράμματα αυτά είναι ακόλουθα :

• *Π.Μ.Σ. στην Κλασική Αρχαιολογία*	Υπ. Απ.. Β1/719 (Φ.Ε.Κ.786/6-10-1993, τ.Β')
• *Π.Μ.Σ. στην Ιστορία της Τέχνης*	Υπ. Απ.. Β7/58 Π.Ε. (Φ.Ε.Κ. 87/10-2-1994, τ.Β')
• *Π.Μ.Σ. στην Σύγχρονη Ελληνική & Ευρωπαϊκή Ιστορία*	Υπ. Απ. Β1/720 (Φ.Ε.Κ. 786/6-10-1993, τ.Β')
• *Π.Μ.Σ. στην Τουρκολογία*	Υπ. Απ. Β7/88 (Φ.Ε.Κ. 362/17-5-1994, τ.Β')

Οσον αφορά στο σκοπό του Π.Μ.Σ. στην Κλασική Αρχαιολογία έχει να κάνει με την επιδίωξη της εμβάθυνσης της γνώσης των μεταπτυχιακών φοιτητών στην αρχαία ελληνική κοινωνία, όπως αυτή προκύπτει από την εξέταση των τομέων της τέχνης, της ιστορίας, της φιλολογίας και της φιλοσοφίας, αλλά και να τους εξεικοιώσει με τα προβλήματα και τις μεθόδους της αρχαιολογικής και ιστορικής έρευνας. Η οργάνωση των μαθημάτων έχει πραγματοποιηθεί σε τρείς ενότητες : Αρχαιολογία, Ιστορία και Φιλοσοφία, ερευνώντας την κοινωνία πολιτισμικά, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά και εθιμικά. Ανάλογα με την περίοδο ή το φαινόμενο της αρχαίας κοινωνίας, που το Π.Μ.Σ. επιχειρεί να καλύψει, είναι δυνατή και η παράλληλη εξεικοίωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με θέματα ανασκαφικής μεθόδου, πρακτικές ασκήσεις στο χώρο πανεπιστημιακών ανασκαφών ή ανασκαφές όπου συμμετέχουν διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ. και κατ'επέκταση την εκπόνηση εργασιών από μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών σχετικά με το υλικό προϊόν των ανασκαφών. Στο πλαίσιο του Προγράμματος απονέμονται, είτε Μ.Δ.Ε. στην Κλασική Αρχαιολογία, είτε Δ.Δ. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, καθώς και της Αρχιτεκτονικής των ελληνικών Α.Ε.Ι. ή/και ισότιμων πανεπιστημίων της αλλοδαπής.

Η οργάνωση και η λειτουργία του Π.Μ.Σ. στην Ιστορία της Τέχνης εντάσσεται στον Τομέα Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης και σκοπό έχει τη "διαμόρφωση ειδικών στο χώρο της ευρωπαϊκής και νεότερης ελληνικής τέχνης". Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμονται Μ.Δ.Ε. στην Ιστορία της Τέχνης, καθώς και Δ.Δ. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι των Τμημάτων Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλολογίας, Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών, Κοινωνιολογίας, καθώς και Ανωτάτων Σχολών Καλών Τεχνών από πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Ο Τομέας Ιστορίας Νεοτέρων Χρόνων του Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας έχει οργανώσει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 Π.Μ.Σ. στη Σύγχρονη Ελληνική & Ευρωπαϊκή Ιστορία, σύμφωνα με την σχετική Απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 14 του Ν. 2083/1992. Σκοπός του Προγράμματος είναι να βοηθήσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές να εμβαθύνουν στα θέματα της ευρωπαϊκής και της νεοελληνικής κοινωνίας του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα. Τα μαθήματα έχουν οργανωθεί σε τέσσερις ενότητες και συγκεκριμένα : πολιτική, οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική ιστορία, με στόχο μια "πολυεδρική προσέγγιση της σύγχρονης περιόδου της ιστορίας των ευρωπαϊκών κοινωνιών". Το Π.Μ.Σ. του Τομέα Ιστορίας Νεοτέρων Χρόνων απονέμει Μ.Δ.Ε. στη Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία, καθώς και Δ.Δ. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι των Τμημάτων Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλολογίας, Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών, καθώς και Κοινωνιολογίας,

Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πολιτικής Επιστήμης και Νομικής ελληνικών ή ισότιμων ξένων πανεπιστημίων. Σημειώνεται ότι, το συγκεκριμένο Πρόγραμμα αναμορφωμένο εμφανίζεται ως διατμηματικό, στο οποίο συμμετέχει και το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης και πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999..

Ο Τομέας Ανατολικών & Αφρικανικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας έχει οργανώσει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 Π.Μ.Σ. στην Τουρκολογία, σύμφωνα με τη σχετική Απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992. Σκοπός του Προγράμματος είναι η διαμόρφωση ερευνητών της ιστορικής περιόδου της Τουρκοκρατίας, με έμφαση στην οικονομική και κοινωνική ιστορία του ελληνισμού κατά την εποχή εκείνη. Η προσέγγιση επιχειρείται μέσω της έρευνας και της μελέτης πηγών γραμμένων στην τουρκική γλώσσα και γραφή της οθωμανικής περιόδου, που στο σύνολό τους είναι ακόμη άγνωστες, αφού βρίσκονται διασκορπισμένες σε μορφή τουρκικών εγγράφων σε διάφορα δημόσια, εκκλησιαστικά, μοναστηριακά και ιδιωτικά αρχεία της Ελλάδας και του εξωτερικού. Το Πρόγραμμα απονέμει Μ.Δ.Ε. στην Τουρκολογία, καθώς και Δ.Δ. Δεκτοί στο Πρόγραμμα γίνονται πτυχιούχοι Σχολών Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών από ελληνικά και ισότιμα ξένα πανεπιστήμια. Δεκτοί γίνονται επίσης πτυχιούχοι άλλων Σχολών, αφού εξετασθούν επιτυχώς με ειδική απόφαση της Εξεταστικής Επιτροπής.

γ. Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών

Το Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών ιδρύθηκε ως κατεύθυνση της Φιλοσοφικής Σχολής το 1973 (Π.Δ. 87/1973) και πρωτολειτούργησε ως ανεξάρτητο Τμήμα στο πλαίσιο της Φιλοσοφικής Σχολής (Π.Δ. 103/1983,Φ.Ε.Κ.48/15-4-1983, τ. Α') από το ακαδημαϊκό έτος 1983-1984.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών**

Η διάκριση του Τμήματος Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών σε επί μέρους Τομείς, έχει ως ακολούθως :

- *Τομέας Φιλοσοφίας*
- *Τομέας Ψυχολογίας - Κοινωνιολογίας*
- *Τομέας: Παιδαγωγικών*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών**

Στο Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης η διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών έχει ορισθεί σε τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ παρέχεται στους αποφοίτους του ενιαίο πτυχίο με τέσσερις κατευθύνσεις και συγκεκριμένα Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Ψυχολογία και Παιδαγωγικά. Οι φοιτητές οφείλουν να επιλέξουν μια από αυτές τις κατευθύνσεις μετά το τέλος του 1ου έτους των προπτυχιακών τους σπουδών.

Ειδικά στην κατεύθυνση της Φιλοσοφίας ισχύει ο θεσμός εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας, η επιλογή της οποίας πραγματοποιείται στο 4ο έτος σπουδών και ισοδυναμεί με δύο τρίωρα

μαθήματα. Ετσι, αν ο φοιτητής επιλέξει τελικά την εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας, ο υποχρεωτικός προβλεπόμενος αριθμός μαθημάτων μειώνεται από 52 σε 50.Για όσους φοιτητές εισήχθηκαν στο Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών κατά το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995 ισχύει ότι μπορούν να αποκτήσουν πτυχίο εφόσον επιτύχουν σε 52 τρίωρα μαθήματα, από τα οποία τα έξι (6) είναι σεμινάρια. Ενώ, για όσους φοιτητές εισήχθηκαν στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995 και έπειτα έχει προστεθεί η ιδιαιτερότητα της ύπαρξης 13 συνολικά υποχρεωτικών μαθημάτων όλων των κατευθύνσεων.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών**

Το Π.Μ.Σ. έχει οργανωθεί από το Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994. Αντικείμενο του Προγράμματος αποτελεί η Φιλοσοφία, τόσο από ιστορική, όσο και από συστηματική άποψη, ενώ η οργάνωση και η λειτουργία του στοχεύει στην εξειδίκευση των σπουδαστών και στη δημιουργία επιστημόνων, οι οποίοι θα συνεισφέρουν στην προώθηση της φιλοσοφικής έρευνας. Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Μ.Δ.Ε. στον τομέα της Φιλοσοφίας, καθώς και Δ.Δ. στους τομείς της Φιλοσοφίας, της Ψυχολογίας-Κοινωνιολογίας και των Παιδαγωγικών. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών, Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας, Φιλολογίας, καθώς και άλλων σχετικών Τμημάτων, όπου διδάσκονται φιλοσοφικά και φιλολογικά μαθήματα, από πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης συμμετέχει σε οργανωμένο διατμηματικό Π.Μ.Σ. με τίτλο "Ελληνική Φιλοσοφία-Φιλοσοφία των Επιστημών", που πρόκειται να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, οργανώνεται από το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας του Ε.Κ.Π.Α. και μετέχει επίσης σε αυτό το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

4.4.5.2. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών (Ρέθυμνο)

Η Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 156/1984 - Φ.Ε.Κ. 53/27-4-1984) με έδρα το Ρέθυμνο και συγκροτείται από τα ακόλουθα τέσσερα Τμήματα, από τα οποία το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης δεν έχει ξεκινήσει ακόμα τη λειτουργία του :

- *Τμήμα Οικονομικών Επιστημών*
- *Τμήμα Κοινωνιολογίας*
- *Τμήμα Ψυχολογίας*
- *Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης*

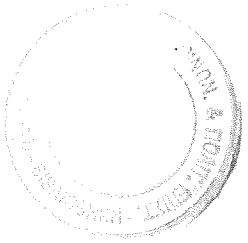
α. Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 156/1984 - Φ.Ε.Κ. 53/27-4-1984) και λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών, δεχόμενο τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988. Επιδίωξή του είναι η ικανοποίηση των σύγχρονων αναγκών της ελληνικής κοινωνίας, μέσω της δημιουργίας ενός ικανού επιστημονικού δυναμικού.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Οικονομικών Επιστημών**

Στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών δεν έχουν συσταθεί Τομείς, λειτουργούν όμως ήδη άτυπα οι ακόλουθοι :

- *Τομέας Οικονομικής Θεωρίας*
- *Τομέας Ποσοτικών Μεθόδων*
- *Τομέας Οικονομικής Πολιτικής& Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων*
- *Τομέας Οικονομικής των Επιχειρήσεων*
- *Τομέας Πολιτικής Οικονομίας, Οικονομικής Ιστορίας & Ανάπτυξης*
- *Τομέας Ξένης Γλώσσας*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Οικονομικών Επιστημών**

Οι προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών διαρκούν τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ η επιτυχής ολοκλήρωσή τους συνεπάγεται την απόκτηση πτυχίου στις Οικονομικές Επιστήμες. Συγκεκριμένα, απαιτείται η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση των φοιτητών συνολικά σε 48 μαθήματα, από τα οποία τα 14 είναι υποχρεωτικά και διδάσκονται στο πλαίσιο των τομέων της Οικονομικής Θεωρίας και των Ποσοτικών Μεθόδων, τα 4 επίσης υποχρεωτικά και πρόκειται για μαθήματα ξένης γλώσσας, ενώ τα υπόλοιπα 30 είναι μαθήματα επιλογής. Ειδικότερα, όσον αφορά στα μαθήματα επιλογής, σημειώνεται ότι οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν επιτυχώς 15 μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής, 7 ελεύθερης επιλογής, προσφερόμενα από το Τμήμα και 8 μαθήματα τα οποία μπορούν να επιλέξουν, είτε από τα προσφερόμενα του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, είτε από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης, όπως τα Τμήματα Κοινωνιολογίας και Ψυχολογίας, το Π.Τ.Δ.Ε., καθώς και από τα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής και της Σχολής θετικών Επιστημών. Το Τμήμα παρέχει δυνατότητα προαιρετικής Πρακτικής Άσκησης σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών και συγκεκριμένα σε τραπεζικούς και άλλους οργανισμούς, κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών. Αξίζει να επισημανθεί ότι, το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος διαμορφώνεται με τρόπο ώστε ο "υποχρεωτικός" κορμός μαθημάτων να διατηρηθεί στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο διευρύνοντας το τμήμα εκείνο που σχετίζεται με επιλογή φοιτητή. Τέλος, έχει ήδη προταθεί η χορήγηση άτυπου συμπληρωματικού πιστοποιητικού στους φοιτητές του Τμήματος στην περίπτωση που επιλέξουν τηνειδίκευση κάποιου τομέα.

- **Μεταπτυχιακό Επίπεδο Σπουδών Τμήματος Οικονομικών Επιστημών**

Στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης δε λειτουργεί έως σήμερα οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις διατάξεις των σχετικών άρθρων του Ν. 2083/1992.

β. Τμήμα Κοινωνιολογίας

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης ιδρύθηκε ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 156/1984 - Φ.Ε.Κ. 53/27-4-1984) και λειτουργεί στο Ρέθυμνο στο πλαίσιο της Σχολής Κοινωνικών

Επιστημών, δεχόμενο τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988. Με την ίδρυση και τη λειτουργία του το Πανεπιστήμιο Κρήτης αποσκοπεί στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων, ώστε να παρέχεται και να αναπτύσσεται η επιστήμη της Κοινωνιολογίας, σύμφωνα πάντα με τις πιο σύγχρονες και πρωτοπορειακές κατευθύνσεις, τάσεις και εξελίξεις στο συγκεκριμένο επιστημονικό χώρο.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Κοινωνιολογίας**

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας προς το παρόν δε διαιρείται σε Τομείς. Εντούτοις, διακρίνονται οι ακόλουθοι άτυποι Τομείς :

- Κοινωνική Θεωρία & Μεθοδολογία
- Εργασία, Πολιτισμός & Εκπαίδευση
- Περιφερειακή-Τοπική Ανάπτυξη & Κοινωνικός Μετασχηματισμός
- Κράτος, Πολιτική & Κοινωνικά Κινήματα.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Κοινωνιολογίας**

Οι σπουδές σε προπτυχιακό επίπεδο ολοκληρώνονται στο Τμήμα Κοινωνιολογίας τουλάχιστον σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα και για την απόκτηση του πτυχίου Κοινωνιολογίας οι φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν επιτυχώς συνολικά 44 εξαμηνιαία μαθήματα, συμπεριλαμβανομένης και της ξένης γλώσσας (17 μαθήματα κορμού, 4 ξένης γλώσσας, 17 δυνητικής κατεύθυνσης και 6 διεπιστημονικής κατάρτισης).

Ανάλογα με τον τρόπο διδασκαλίας και εξέτασης τα προσφερόμενα μαθήματα διακρίνονται δύο μεγάλες κατηγορίες μαθημάτων : τα διδασκόμενα μαθήματα - παραδόσεις και τα σεμινάρια, ανάλογα με το περιεχόμενο τα μαθήματα διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες : μαθήματα κορμού, μαθήματα διεπιστήμονικης κατάρτισης και μαθήματα δυνητικής κατεύθυνσης, ενώ με βάση τη γνωστική περιοχή που εμπίπτει κάθε μάθημα ή σεμινάριο και το είδος των κοινωνικών φαινομένων/προβλημάτων στα οποία αναφέρεται και εντάσσεται το σύνολο των μαθημάτων του προπτυχιακού κύκλου σπουδών χωρίζεται σε τέσσερις ευρείες θεματικές ενότητες γνωστικών αντικειμένων, οι οποίες δεν αποτελούν χώρους εξειδίκευσης, "απλά αντανακλούν τις κύριες περιοχές της διδασκαλίας και έρευνας και παραπέμπουν σε βασικούς τομείς της κοινωνικής πραγματικότητας". Οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν εκείνα τα μαθήματα που ικανοποιούν τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Τμήμα, στο πλαίσιο σύνδεσης των θεωρητικών γνώσεων με την εμπειρική πραγματικότητα, στηρίζει και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, όπως π.χ. Πρακτική Ασκηση που αποτελούν ουσιαστικά επιτόπια παρατήρηση και έρευνα από τους φοιτητές σε χώρους κοινωνικής και πολιτικής δράσης, ενώ ήδη πραγματοποιούνται σημαντικές προσπάθειες για την ένταξη της εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας στον προπτυχιακό κύκλο σπουδών, η οποία θα εμπίπτει σε μια ή περισσότερες από τις διαθέσιμες βασικές ενότητες γνωστικού αντικειμένου.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Κοινωνιολογίας**

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης συμμετέχει σε οργανωμένο διατμηματικό πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), που οργανώνεται από το Τμήμα Ιστορίας &

Αρχαιολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου και πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Αξίζει να σημειωθεί ότι το συγκεκριμένο Πρόγραμμα λειτουργούσε και παλαιότερα στο Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας και τώρα εμφανίζεται αναμορφωμένο, με τίτλο "Σύγχρονη Ελληνική & Ευρωπαϊκή Ιστορία".

γ. Τμήμα Ψυχολογίας

Το Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 156/1984-Φ.Ε.Κ. 53/27-4-1984) και λειτουργεί στο Ρέθυμνο στο πλαίσιο της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών, δεχόμενο τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988.

• Δομή και Λειτουργία Τμήματος Ψυχολογία

Στο Τμήμα Ψυχολογίας της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών προς το παρόν δεν έχουν συσταθεί επί μέρους Τομείς. Αξίζει όμως να επισημανθεί ότι στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας λειτουργούν τα ακόλουθα Εργαστήρια, με σκοπό την ενίσχυση του ερευνητικού χαρακτήρα των σπουδών :

- *Εργαστήριο Στατιστικής*
- *Εργαστήριο Πειραματικής Ψυχολογίας*
- *Εργαστήριο Βιοψυχολογίας*
- *Εργαστήριο Κοινωνικής Ψυχολογίας*
- *Εργαστήριο Κλινικής Ψυχολογίας*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ψυχολογία

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Ψυχολογίας έχει ορισθεί σε οκτών (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα μαθήματα που περιλαμβάνονται στο ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών διακρίνονται σε υποχρεωτικά, κατ'επιλογήν υποχρεωτικά και προαιρετικά και εντάσσονται σε έξι κύριες μορφές, δηλαδή στις παραδόσεις, στα σεμινάρια, τα εργαστήρια, την πρακτική άσκηση, τη διπλωματική εργασία και τη ξένη γλώσσα. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η σχεδίαση του Προγράμματος πραγματοποιήθηκε με τρόπο ώστε οι προπτυχιακοί φοιτητές του να αποκτούν μια γενική κατάρτιση στη Ψυχολογία, έχοντας ταυτόχρονα και την ευκαιρία να ειδικεύονται σε επί μέρους γνωστικά αντικείμενα της ιδιαίτερης προτίμησής τους. Συγκεκριμένα η επιστημονική αυτή εξειδίκευση επιδιώκεται μέσω της επιλογής και παρακολούθησης των υποχρεωτικών επιλεγόμενων μαθημάτων. Για απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν και να εξετασθούν επιτυχώς σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα, καθώς και σε όλα τα κατ'επιλογήν υποχρεωτικά, που σημαίνει ότι πρέπει να επιτύχουν συνολικά σε 44 μαθήματα και να συγκεντρώσουν 143 δ.μ. Οφείλουν επίσης να παρακολουθήσουν επιτυχώς δύο σεμινάρια και δύο εργαστήρια (συνολικά : 12 δ.μ.), να ολοκληρώσουν επιτυχώς την Πρακτική Ασκηση σε ιδρύματα και φορείς εφαρμοσμένης ψυχολογίας (10 δ.μ.), να εκπονήσουν επιτυχώς Διπλωματική Εργασία επί ψυχολογικού ερευνητικού θέματος (10 δ.μ.). Ετσι, σε διάστημα τουλάχιστον οκτώ (8) εξαμήνων οι φοιτητές για να αποκτήσουν πτυχίο Ψυχολογίας πρέπει να συγκεντρώσουν συνολικά 175 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ψυχολογία**

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης στην 74η/4-2-1994 Συνεδρία Ειδικής Σύνθεσης, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 του Ν. 2083/1992 ενέκρινε ομόφωνα το Π.Μ.Σ. που κατάρτισε η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος Ψυχολογίας στη Συνεδρίασή της στις 4/11/1992, που ενέκρινε η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης στις 11/1/1994 και έχει ως εξής : "Οργάνωση και λειτουργία Π.Μ.Σ. στην Κλινική Ψυχολογία του Τμήματος Ψυχολογία της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης". Η έγκριση του συγκεκριμένου Προγράμματος έχει ζητηθεί με το υπ.αρ. Πρωτ. 3838 έγγραφο της Πρυτανείας του Πανεπιστημίου Κρήτης από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. Το Π.Μ.Σ. δέχθηκε τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1993-1994 και απονέμεται Μ.Δ.Ε., καθώς και Δ.Δ. στην Κλινική Ψυχολογία. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι των Τμημάτων Ψυχολογίας από τα Πανεπιστήμια Κρήτης, Πάντειο και Α.Π.Θ., καθώς και από το Πρόγραμμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών ή άλλων ισοτίμων και αντιστοίχων προς τα προηγούμενα Τμήματα Ψυχολογίας της αλλοδαπής. Δεκτοί γίνονται επίσης απόφοιτοι Τομέων Ψυχολογίας των Τμημάτων Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών Κρήτης και Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας Ιωαννίνων, εφόσον ικανοποιούνται τα προβλεπόμενα κριτήρια επιλογής (άρθρο 7 & 12 της Εγκρισης Ιδρυσης & Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. από την Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Κρήτης). Για εισαγωγή στο Πρόγραμμα με σκοπό την απόκτηση Δ.Δ. απαιτείται η κατοχή Μ.Δ.Ε. στην Κλινική Ψυχολογία ή αναγνωρισμένος ισότιμος μεταπτυχιακός τίτλος της αλλοδαπής.

4.4.5.3. Σχολή Επιστημών της Αγωγής (Ρέθυμνο)

Στο Πανεπιστήμιο Κρήτης ιδρύθηκε Σχολή Επιστημών της Αγωγής το 1995 (Π.Δ. 2/1995 - Φ.Ε.Κ. 1/10-1-1995)με έδρα το Ρέθυμνο, στην οποία εντάχθηκαν τα ακόλουθα Παιδαγωγικά Τμήματα :

- *Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης*
- *Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών*

α. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Κρήτης είναι ένα από τα πρώτα[24] πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα που ιδρύθηκαν το 1982, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν. 1268/1982. Το Τμήμα, με έδρα το Ρέθυμνο, δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985, ενώ από το 1995 λειτουργεί πλέον ενταγμένο στη Σχολή Επιστημών της Αγωγής. Το Π.Τ.Δ.Ε. χορηγεί ενιαίο πτυχίο (Ν. 1268/1982, άρθρο 6, παρ. 2), που παρέχει στους απόφοιτους δυνατότητα διορισμού σε δημοτικά σχολεία, είτε να προσφέρουν τις εκπαιδευτικές τους υπηρεσίες ιδιωτικά.

[24] Πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα, σύμφωνα με το Ν. 1268/1982, ιδρύθηκαν επίσης στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών, Θράκης (Αλεξανδρούπολη) και Κρήτης (Ρέθυμνο), ενώ με μεταγενέστερα Π.Δ. ιδρύθηκαν και νέα πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Βόλο), Αιγαίου (Ρόδος) και Θεσσαλονίκης (Φλώρινα).

- **Δομή και λειτουργία Π.Τ.Δ.Ε.**

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν συσταθεί οι ακόλουθοι πέντε (5) βασικοί Τομείς, σύμφωνα με την υπ.αρ. Υπ. Απόφαση Β1/293 (Φ.Ε.Κ. 474/24-6-1994 περί "σύστασης Τομέων στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Κρήτης και καθορισμού του γνωστικού τους αντικειμένου") :

- *Τομέας Θεωρείας & Κοινωνιολογίας της Παιδείας*
- *Τομέας Παιδαγωγικής Ψυχολογίας & Μεθοδολογίας της Ερευνας*
- *Τομέας Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Διδακτικής Μεθοδολογίας & Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας*
- *Τομέας Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών*
- *Τομέας Θετικών Επιστημών*

Αξίζει να επισημανθεί ότι, στο πλαίσιο των παραπάνω Τομέων έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν τα ακόλουθα τέσσερα (4) Εργαστήρια :

- *Εργαστήριο Διδακτικής Θετικών Επιστημών, με επί μέρους Τμήματα : Πληροφορικής, Φυσικής & Χημείας, Επισκευής & Συντήρησης Οργάνων & Συσκευών*
  Π.Δ. 353/1989, (Φ.Ε.Κ. 159Α/14-6-1989)
- *Εργαστήριο Ερευνας των Επιστημών της Αγωγής και Ο-Α Μέσων*
  Π.Δ. 482/1993, (Φ.Ε.Κ. 218/31-12-1993)
- *Εργαστήριο Διαπολιτισμικών & Μεταπτυχιακών Μελετών*
  Π.Δ. 147/1996, (Φ.Ε.Κ. 111/10-6-1996)
- *Εργαστήριο Αισθητικής Αγωγής*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.**

Η υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ όσον αφορά στο σύνολο των διδασκόμενων μαθημάτων αυτά εντάσσονται, είτε στις αυτοτελείς ασκήσεις, είτε στις παραδόσεις, είτε τέλος στα σεμινάρια και διακρίνονται σε υποχρεωτικά, δηλαδή αυτά που προσφέρουν κοινή ενιαία βάση και σε υποχρεωτικά επιλεγόμενα κάθε Τομέα Σύμφωνα με το Πρόγραμμα, στο Τμήμα προβλέπονται δύο κύκλοι κατευθύνσεων. Στον α΄ κύκλο προσφέρονται συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, δηλαδή νεοελληνική γλώσσα και λογοτεχνία, θετικές επιστήμες, κοινωνικές σπουδές και τέλος αισθητική αγωγή, ενώ στο β΄ κύκλο προβλέπεται η δυνατότητα επιλογής παρακολούθησης από έξι ειδικεύσεις και συγκεκριμένα από ιστορία και κοινωνιολογία της εκπαίδευσης, διαπολιτισμική παιδαγωγική και συγκριτική παιδαγωγική, παιδαγωγική ψυχολογία και ψυχοπαιδαγωγική έρευνα, ειδική αγωγή και διαταραχές μάθησης, διδακτική μεθοδολογία και εκπαιδευτική αξιολόγηση και τέλος εκπαιδευτική τεχνολογία και χρήση Η/Υ. Στο τέλος του 4ου εξαμήνου οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να επιλέξουν δύο ειδικεύσεις, μια από τον α΄ και μια από τον β΄κύκλο κατευθύνσεων, στις οποίες επικεντρώνουν τις σπουδές τους. Ετσι, παρακολουθούν επτά (7) μαθήματα από την ειδίκευση του α΄ κύκλου (2 σεμινάρια) και πέντε (5) από την επιλεγόμενη ειδίκευση του β΄ κύκλου (1 σεμινάριο). Στο πλαίσιο της προπτυχιακής εκπαιδευτικής διαδικασίας προβλέπεται, σύμφωνα με τον ισχύον Πρόγραμμα

Σπουδών, Σχολική Πρακτική, που διεξάγεται, είτε σε σχολεία (5 διδακτικές ώρες/εβδομάδα), είτε στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (3 διδακτικές ώρες/εβδομάδα) και θεωρείται αναπόσπαστο τμήμα μιας ολοκληρωμένης εκπαίδευσης των μελλοντικών δασκάλων.

Για την απόκτηση πτυχίου στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Κρήτης απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση 49 μαθημάτων και εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας σε μια από τις ειδικεύσεις των σπουδών που έχει επιλέξει ο φοιτητής (άρθρο 12 & 13 του Κανονισμού Σπουδών).

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.**

Στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν οργανωθεί και λειτουργούν μεταπτυχιακές σπουδές, σύμφωνα με το άρθρο 81 του Ν. 1566/1985 και του Π.Δ. 380/1989, που οδηγούν, είτε σε Μ.Δ.Ε., είτε σε Δ.Δ. στην Παιδαγωγική Επιστήμη. Η έγκριση του Π.Μ.Σ. έγινε σύμφωνα με την υπ.αρ. Β7/35 Υπ. Απόφαση (Φ.Ε.Κ. 95/14-2-1994) και ξεκίνησε να λειτουργεί για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης, Νηπιαγωγών, καθώς και Ειδικής Αγωγής, αλλά και πτυχιούχοι Τμημάτων Ελληνικών Πανεπιστημίων με προϋπόθεση να έχουν παρακολουθήσει και εξετασθεί επιτυχώς σε τέσσερα τουλάχιστον μαθήματα παιδαγωγικής επιστήμης στο πλαίσιο των προπτυχιακών τους σπουδών. Δεκτοί γίνονται επίσης πτυχιούχοι της αλλοδαπής εφόσον το πτυχίο τους έχει αναγνωρισθεί ως αντίστοιχο του ελληνικού.

β. Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.) του Πανεπιστημίου Κρήτης, που ιδρύθηκε το 1982, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν. 1268/1982, έχει έδρα το Ρέθυμνο και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985, ενώ από το 1995 λειτουργεί πλέον ενταγμένο στη Σχολή Επιστημών της Αγωγής..Το Τμήμα χορηγεί ενιαίο πτυχίο (Ν. 1268/1982, άρθρο 6, παρ. 2), που παρέχει στους κατόχους του τη δυνατότητα να διορισθούν ως εκπαιδευτικοί σε νηπιαγωγεία.

- **Δομή και λειτουργία Π.Τ.Ν.**

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Κρήτης δεν έχει διαιρεθεί προς το παρόν σε επί μέρους Τομείς.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Η υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Π.Τ.Ν. είναι οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα και τα μαθήματα, που διακρίνονται σε υποχρεωτικά, κατ'επιλογήν υποχρεωτικά, σεμινάρια και διδακτικές ασκήσεις, εντάσσονται σε τρείς βαθμίδες : τις παραδόσεις, μαθήματα δηλαδή που παρουσιάζουν σε μεγάλο αριθμό φοιτητών θεωρίες ή πρακτικές σε μια ευρεία γνωστική περιοχή, τα σεμινάρια, στα οποία οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία, με την καθοδήγηση του διδάσκοντος, να ερευνήσουν και να παρουσιάσουν σε ατομικές ή ομαδικές εργασίες ένα ειδικό θέμα και τις διδακτικές ασκήσεις, στο πλαίσιο των οποίων οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με την πραγματική διδασκαλία σε νηπιαγωγεία της πόλης ή της υπαίθρου και εξεικοιώνονται με τις εκπαιδευτικές διαδικασίες. Κατά τη διάρκεια των σπουδών τους οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν πέντε σεμινάρια. Πρόκειται για τα σεμινάρια Παιδαγωγικών, Ψυχολογίας,

Κοινωνιολογίας, Φιλολογίας και την Πτυχιακή Εργασία (Ν. 1268/1982, άρθρο 23, παρ.1). Για την απόκτηση πτυχίου Νηπιαγωγού, οι φοιτητές οφείλουν να συγκεντρώσουν από τα μαθήματα και των τριών βαθμίδων συνολικά τουλάχιστον 153 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Στο Π.Τ.Ν. λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 οργανωμένο Π.Μ.Σ., σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 11 & 12 του Ν. 2083/1992, καθώς και της υπ.αρ. Β7/36/8-12-1993 Υπ. Απ. (Φ.Ε.Κ. 942/30-12-1993,τ.Β'). Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμονται Μ.Δ.Ε. στους τομείς Ψυχολογία & Αγωγή του Αναπτυσσόμενου Ανθρώπου, Παιδαγωγική & Διδακτική Μεθοδολογία του Νηπιαγωγού, καθώς και στην Κοινωνιολογική & Ανθρωπιστική Διάσταση της Εκπαίδευσης και Δ.Δ. στις Επιστήμες της Αγωγής. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Π.Τ.Ν., Π.Τ.Δ.Ε., Φιλολογίας, καθώς και του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας. Δεκτοί γίνονται επίσης απόφοιτοι Τμημάτων που έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών τουλάχιστον τρια μαθήματα των Επιστημών της Αγωγής από ελληνικά ή ξένα αναγνωρισμένα πανεπιστήμια.

4.4.5.4. Σχολή Θετικών Επιστημών (Ηράκλειο)

Με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Κρήτης το 1973 (Ν.Δ. 87/1973) πραγματοποιήθηκε και η ίδρυση της Φυσικομαθηματικής Σχολής, που λειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1977-1978 στο Ηράκλειο αρχικά με το Τμήμα Μαθηματικών. Δέκα χρόνια μετά την ίδρυσή της, το 1983 και σύμφωνα με το άρθρο 11 του Π.Δ. 103/1983 (Φ.Ε.Κ. 48/15-4-1983 τ.Α'), η Φυσικομαθηματική Σχολή διαιρείται στα ακόλουθα τέσσερα (4) Τμήματα :

- *Τμήμα Μαθηματικών*
- *Τμήμα Φυσικής*
- *Τμήμα Χημείας*
- *Τμήμα Γεωλογίας*

από τα οποία το Τμήμα Γεωλογίας δεν έχει λειτουργήσει έως σήμερα. Η μετονομασία της Φυσικομαθηματικής σε Σχολή Θετικών Επιστημών πραγματοποιήθηκε το 1984 (Π.Δ. 452/1984 - Φ.Ε.Κ. 162/22-10-1984, τ.Α')και εντάχθηκαν σε αυτή τα ακόλουθα πέντε (5) Τμήματα :

• *Τμήμα Μαθηματικών*	*1977-1978*
• *Τμήμα Φυσικής*	*1978-1979*
• *Τμήμα Χημείας*	*1987-1988*
• *Τμήμα Βιολογίας*	*1987-1988*
• *Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών*	*1984-1985*

Αξίζει να σημειωθεί ότι, τόσο το Τμήμα Βιολογίας, όσο και Τμήμα Χημείας της Σχολής Θετικών Επιστημών πρωτολειτούργησαν δεχόμενα μεταπτυχιακούς φοιτητές τα ακαδημαϊκά έτη 1983 - 1984 και 1985-1986 αντίστοιχα, ενώ το Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών πρωτολειτούργησε σε προπτυχιακό και σε μεταπτυχιακό επίπεδο το ίδιο ακαδημαϊκό έτος, δηλαδή το 1984-1985.

α. Τμήμα Μαθηματικών

Το Τμήμα Μαθηματικών είναι το πρώτο Τμήμα με το οποίο λειτουργεί η Φυσικομαθηματική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης το ακαδημαϊκό έτος 1977-1978 και ανεξαρτητοποιείται το 1983 (Π.Δ. 103/1983). Σημειώνεται ότι, από το 1984 (Π.Δ. 452/1984) το Τμήμα Μαθηματικών λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Μαθηματικών

Στο Τμήμα Μαθηματικών έχουν συσταθεί (άρθρο 11, Π.Δ. 103/1983-Φ.Ε.Κ. 48/15-4-1983,τ.Α')και λειτουργούν οι ακόλουθοι τρεις (3) Τομείς :

- *Τομέας Α΄: Ανάλυσης*
- *Τομέας Β΄: Αλγεβρας & Γεωμετρίας*
- *Τομέας Γ΄: Εφαρμοσμένων Μαθηματικών & Στατιστικής*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μαθηματικών

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Μαθηματικών έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα διδασκόμενα μαθήματα χωρίζονται σε δύο ομάδες. Στην πρώτη ομάδα περιλαμβάνονται υποχρεωτικά μαθήματα, που παρακολουθήσουν οι φοιτητές στα δύο πρώτα έτη των σπουδών τους, ενώ στη δεύτερη ομάδα περιλαμβάνονται προβλεπόμενα μαθήματα επιλογής. Οι φοιτητές του Τμήματος έχουν επίσης τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν μαθήματα που διδάσκονται σε άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου, ορισμένα από τα οποία προσμετρώνται στα απαιτούμενα μαθήματα για απόκτηση πτυχίου Μαθηματικών, ενώ στα τελευταία εξάμηνα των προπτυχιακών τους σπουδών μπορούν, αν επιθυμούν, να παρακολουθήσουν και μαθήματα που διδάσκονται στο πλαίσιο του οργανωμένου Π.Μ.Σ. του Τμήματος. Στο προπτυχιακό επίπεδο παρέχεται επίσης η δυνατότητα εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας (6 δ.μ.), η επιλογή της οποίας σημαίνει τη μείωση του προβλεπόμενου αριθμού μαθημάτων, εφόσον έχουν επιτύχει σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα, σε μαθήματα μαθηματικού περιεχομένου (20 δ.μ.) και επί πλέον σε δύο τουλάχιστον μαθήματα επιλογής, το αντικείμενο των οποίων εντάσσεται στο θέμα της συγκεκριμένης Εργασίας.

Για την απόκτηση πτυχίου Μαθηματικών από το Πανεπιστήμιο Κρήτης οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν τα προβλεπόμενα μαθήματα, να επιτύχουν σε όλα τα υποχρεωτικά, σε δύο τουλάχιστον μαθήματα κάθε μιας από τις προβλεπόμενες υποομάδες της δεύτερης Ομάδας των μαθημάτων επιλογής και να συγκεντρώσουν συνολικά τουλάχιστον 120 δ.μ., δηλαδή 90 δ.μ. από μαθήματα του Τμήματος Μαθηματικών ή μαθήματα μαθηματικού περιεχεμένου προσφερόμενα από άλλα Τμήματα της Σχολής Θετικών Επιστημών και 105 δ.μ. από μαθήματα της Σχολής Θετικών Επιστημών.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μαθηματικών

Στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Κρήτης λειτούργησε για πρώτη φορά Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985, ενώ από το το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 ξεκίνησε η λειτουργία οργανωμένου πια Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.),

σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν. 2083/1992 και τη σχετική Απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ. (Φ.Ε.Κ.867/26-11-1993), στο πλαίσιο του οποίου απονέμεται Μ.Δ.Ε. στους τομείς των Θεωρητικών Μαθηματηκών, Εφαρμοσμένων Μαθηματικών, Στατιστικής και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών-Στατιστικής και Δ.Δ. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Σχολών Θετικών Επιστημών και Πολυτεχνικών Σχολών από ελληνικά και ξένα αναγνωρισμένα πανεπιστήμια, μετά από γραπτές και προφορικές εξετάσεις.

β. Τμήμα Φυσικής

Το Τμήμα Φυσικής λειτουργεί στο πλαίσιο της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης (Π.Δ. 87/1973) από το ακαδημαϊκό έτος 1978-1979 και ανεξαρτητοποιείται το 1983 (Π.Δ. 103/1983). Σημειώνεται ότι, από το 1984 (Π.Δ. 452/1984) το Τμήμα Φυσικής λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Φυσικής

Στο Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν συσταθεί και λειτουργούν οι ακόλουθοι πέντε (5) Τομείς :

- Τομέας Συμπυκνωμένης Υλης
- Τομέας Πυρηνικής Φυσικής & Στοιχειωδών Σωματιδίων
- Τομέας Αστροφυσικής & Διαστημικής Φυσικής
- Τομέας Ατομικής & Μοριακής Φυσικής
- Τομέας Εφαρμοσμένης Φυσικής

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φυσικής

Η υποχρεωτική ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Φυσικής της Σχολής Θετικών Επιστημών έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα και περιλαμβάνει μαθήματα κορμού, υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές, καθώς και μαθήματα επιλογής. Ειδικότερα, όσον αφορά στις προπτυχιακές σπουδές, στα τρια πρώτα εξάμηνα οι φοιτητές παρακολουθούν τα εισαγωγικά μαθήματα φυσικής και μαθηματικών, έτσι ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις για τη συνέχιση των σπουδών τους, ενώ παράλληλα εξοικειώνονται με τη χρήση των Η/Υ. Στα επόμενα τρια εξάμηνα οι φοιτητές εμβαθύνουν τις γνώσεις τους σε μαθήματα φυσικής, ενώ στο τρίτο στάδιο των σπουδών τους (7ο-8ο εξάμηνο) οι φοιτητές εφαρμόζουν τις βασικές αυτές γνώσεις σε διάφορους τομείς της Φυσικής. Αξίζει να σημειωθεί ότι, καθ'όλη τη διάρκεια των σπουδών τους έχουν την ευκαιρία επίσης να παρακολουθήσουν και ένα σημαντικό αριθμό κατ'επιλογήν μαθημάτων, τόσο από το Τμήμα και από άλλα Τμημάτων του ίδιου Πανεπιστημίου, όσο και από Τμημάτα άλλων ελληνικών/ξένων, μέσω διαπανεπιστημιακών προγραμμάτων, πανεπιστημίων. Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας (5 δ.μ), καθώς και δεύτερης Διπλωματικής Εργασίας (3 δ.μ.). Τέλος, στο Τμήμα προβλέπεται και δυνατότητα εξειδίκευσης των φοιτητών, κατόποιν επιλογής τους, σε τρεις ειδικότητες : Ατομική - Μοριακή Φυσική, Laser & Οπτοηλεκτρονική, Υπολογιστική Φυσική και τέλος Μικροηλεκτρονική, ο τίτλος των οποίων δεν παρουσιάζεται στο πτυχίο Φυσικής, αλλά σε ξεχωριστό δίπλωμα της Σχολής Θετικών Επιστημών.

Για την απόκτηση πτυχίου Φυσικής από το Πανεπιστήμιο Κρήτης οι φοιτητές του οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα και να συγκεντρώσουν συνολικά τουλάχιστον 142 δ.μ. (137 δ.μ. & 5 δ.μ. από την Ξένη Γλώσσα), από τις οποίες οι 99 δ.μ. συγκεντρώνονται από τα υποχρεωτικά μαθήματα και οι υπόλοιπες 43 δ.μ. από τα κατ'επιλογήν μαθήματα του ίδιου ή άλλου Τμήματος του Πανεπιστημίου. Τέλος, υπογραμμίζεται ότι οι φοιτητές του Τμήματος Φυσικής μπορούν να χρησιμοποιούν τα Εργαστήρια Μικροηλεκτρονικής & Laser του Ι.Τ.Ε. στο Ηράκλειο με σκοπό την υλοποίηση εργαστηριακών ασκήσεων ή/και της Διπλωματικής Εργασίας τους, αποκτώντας ταυτόχρονα εμπειρία στη σύγχρονη τεχνολογίας.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Φυσικής**

Στο Τμήμα Φυσικής λειτουργεί οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), σύμφωνα με την υπ.αρ. Β1/722 Υπ.Απ. (Φ.Ε.Κ. 785/6-10-1993), από τα ακαδημαϊκό έτος 1993-1994, το οποίο οδηγεί στην απόκτηση Μ.Δ.Ε. και Δ.Δ. στις επιστήμες της Φυσικής. Οι μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Φυσικής περιλαμβάνουν θεωρητικά και πειραματικά μαθήματα, καθώς και συμμετοχή στις ερευνητικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Τμήματος. Για την απόκτηση Μ.Δ.Ε. οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος υποχρεούνται να συγκεντρώσουν τουλάχιστον 30 δ.μ., που προέρχονται από την επιτυχή παρακολούθηση των προβλεπόμενων μαθημάτων, τη δημοσίευση σε έγκυρο διεθνές περιοδικό με κριτή ή σε Πρακτικά πάγιων διεθνών Συνεδρίων με κριτές (5 δ.μ.) ή από τη συμμετοχή τους στις Γ.Μ.Ε [25]. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συνέχιση των μεταπτυχιακών σπουδών και σε επίπεδο Δ.Δ. αποτελεί η επιτυχής συμμετοχή στις Γ.Μ.Ε. τύπου Δ για Δ.Δ. Μετά την έγκριση της Δ.Δ. ο μεταπτυχιακός ανακηρύσσεται Διδάκτορας του Τμήματος Φυσικής, εφόσον έχει ήδη συμπληρώσει και τις προβλεπόμενες 30 δ.μ.

γ. Τμήμα Χημείας

Το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Κρήτης ιδρύθηκε το 1983 (Π.Δ. 103/1983) ως ανεξάρτητο Τμήμα της Φυσικομαθηματικής Σχολής και από το 1984 (Π.Δ. 452/1984) εντάχθηκε στη Σχολή Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου. Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Χημείας πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1985-1986 σε μεταπτυχιακό επίπεδο και το 1987-1988 σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Χημείας**

Οι διδάσκοντες και οι εργαστηριακές μονάδες για τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες τουΤμήματος Χημείας κατανέμονται στους ακόλουθους πέντε (5) Τομείς :

- *Τομέας Φυσικοχημείας*
- *Τομέας Οργανικής Χημείας*
- *Τομέας Ανόργανης*

[25] Η συμμετοχή στις Γ.Μ.Ε. είναι προαιρετική και σε περίπτωση επιτυχούς συμμετοχής ο μεταπτυχιακός φοιτητής για Μ.Δ.Ε. εξασφαλίζει 7 δ.μ. (τύπος Μ), ενώ για Δ.Δ. 15 δ.μ. (τύπος Δ). Ειναι ανεξάρτητες των μεταπτυχιακών μαθημάτων που διδάχθηκαν και της ύλης που καλύφθηκε στο πλαίσιο του Μ.Δ.Ε. Λαμβάνουν χώρα τουλάχιστον μια φορά το έτος, σύμφωνα με την κρίση της Ε.Μ.Σ. και διεξάγονται σε δυο διαδοχικές μέρες. Ο υποψήφιος έχει δικαίωμα συμμετοχής μόνο δύο φορές (βλ. Οδηγό Σπουδών Σχολής Θετικών Επιστημών 1996-1997, σελ. 98).

- *Τομέας Χημείας Περιβάλλοντος & Αναλυτικής Χημείας*
- *Τομέας Βιοχημείας*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Χημείας

Η υποχρεωτική ελάχιστη χρονική διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Χημείας έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε μαθήματα κορμού, δηλαδή υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, χημικού ή μη χημικού περιεχομένου. Σημειώνεται ότι, στο Τμήμα δεν προβλέπονται προαπαιτούμενα μαθήματα, ισχύει όμως ο κύκλος σπουδών, δηλαδή για την εγγραφή στο 5ο εξάμηνο απαιτείται η επιτυχής συμμετοχή στα μαθήματα κορμού χημικού περιεχομένου 1ου και 2ου εξαμήνου, ενώ για την εγγραφή στο 7ο εξάμηνο απαιτείται η επιτυχής συμμετοχή στα μαθήματα κορμού χημικού περιεχομένου 1ου, 2ου, 3ου και 4ου εξαμήνου.
Αξίζει να σημειωθεί ότι παρέχεται και η ευκαιρία για προαιρετική εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας, διάρκειας ενός εξαμήνου, που θεωρείται κατ'επιλογήν μάθημα χημικού περιεχομένου (5 δ.μ. και 7 δ.μ. στο E.C.T.S.). Η Εργασία περιλαμβάνει εργαστηριακή και βιβλιογραφική έρευνα και προσφέρεται σε φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει και το 6ο εξάμηνο των σπουδών τους. Τέλος, στο πλαίσιο των προπτυχιακών σπουδών, οι φοιτητές του Τμήματος Χημείας, μετά την εφαρμογή του Β'Κοινοτικού Προγράμματος Στήριξης της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε έμμισθη Πρακτική Άσκηση ή εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας σε δημόσιους ή ιδιωτικούς Οργανισμούς και Επιχειρήσεις της χώρας. Η Πρακτική Άσκηση, βάσει της σχετικής Οδηγίας του ΥΠ.Ε.Π.Θ., θεωρείται ως κατ'επιλογήν μάθημα και αξιολογείται με 4 δ.μ. (E.C.T.S. : 5,5 δ.μ.). Για απόκτηση πτυχίου είναι απαραίτητη η επιτυχής συμμετοχή των φοιτητών σε μαθήματα κορμού, σε τέσσερα κατ'επιλογήν χημικού και τέσσερα κατ'επιλογήν μη χημικού περιεχομένου και σε τρία εξάμηνα ξένης γλώσσας, καθώς και η συγκέντρωση συνολικά τουλάχιστον 151 δ.μ.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Χημείας

Στο Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Κρήτης λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1985-1986 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, στο πλαίσιο του οποίου η κύρια ασχολία των φοιτητών ήταν έρευνα και παρακολούθηση σεμιναρίων, ενώ στα καθήκοντά του συμπεριλαμβάνονταν και η προσφορά των υπηρεσιών τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, συμμετέχοντας σε αυτή ως επικουρικό εκπαιδευτικό προσωπικό. Εννέα χρόνια αργότερα, το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995, οργανώνεται στο Τμήμα Χημείας Π.Μ.Σ., η λειτουργία του οποίου διέπεται από τις διατάξεις της υπ. αρ. Β1/825/1994 Υπ. Απ. (Φ.Ε.Κ. 865/26-11-1994, τ.Β'), καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992. Το Πρόγραμμα απονέμει Μ.Δ.Ε. στους τομείς Πειραματικής Χημείας (Φυσικοχημεία, Ανόργανη, Βιοχημεία, Οργανική, Περιβαλλοντική & Αναλυτική) & Θεωρητικής Χημείας, καθώς και Δ.Δ. στη Χημεία. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων των Σχολών Θετικών Επιστημών, καθώς και Πολυτεχνικών Σχολών της Ελλάδας ή αναγνωρισμένες του εξωτερικού. Για την απόκτηση Δ.Δ. στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ., όσοι υποψήφιοι διδάκτορες δε διαθέτουν Μ.Δ.Ε. οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς έξι (6) μαθήματα, όπως ισχύει και για το Μ.Δ.Ε. και να εκπονήσουν πρωτότυπη ερευνητική εργασία. Οι υποψήφιοι διδάκτορες οφείλουν επίσης να λάβουν μέρος στις Γ.Μ.Ε., στο τέλος του 3ου ή κατά τη διάρκεια του 4ου εξαμήνου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Κρήτης συμμετέχει σε οργανωμένο διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) που οργανώνεται από το Τμήμα Χημείας Ιωαννίνων και έχει τίτλο "Βιοανόργανη Χημεία" και πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Στο Πρόγραμμα μετέχουν επίσης τα Τμήματα Χημείας Α.Π.Θ. και Πατρών, καθώς και το Τμήμα Χημικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π.

δ. Τμήμα Βιολογίας

Το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 452/1984) ως ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1983-1984 σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ενώ το 1987-1988 σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Βιολογίας

Στο Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν συσταθεί και λειτουργούν οι ακόλουθοι τρεις (3) Τομείς :

- *Τομέας Βιοχημείας, Μοριακής Βιολογίας & Βιολογίας Κυττάρου & Ανάπτυξης*
- *Τομέας Βιολογίας Οργανισμών, Πληθυσμών & Περιβάλλοντος & Θαλάσσιας Βιολογίας*
- *Τομέας Βιοτεχνολογίας & Εφαρμοσμένης Βιολογίας*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Βιολογίας

Η υποχρεωτική ελάχιστη φοίτηση στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών του Τμήματος Βιολογίας έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε μαθήματα κορμού, κατ'επιλογήν υποχρεωτικά, καθώς και σε μαθήματα επιλογής. Στο τέλος του 4ου εξαμήνου οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν μια από τις τρείς προσφερόμενες κατευθύνσεις, δηλαδή Μοριακή-Βιοτεχνολογία, Οργανισμική-Θαλάσσια ή Βιολογία Φυτών, ή ακόμη και να ακολουθήσουν γενική κατευθύνση. Στην περίπτωση επιλογής συγκεκριμένης κατευθύνσης είναι υποχρεωτική η εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίαςστη διάρκεια του 8ου εξαμήνου. Η επιλεγόμενη κατεύθυνση δεν θα αναγράφεται στο πτυχίο. Για απόκτηση πτυχίου Βιολογίας προϋπόθεση αποτελεί η επιτυχής ολοκλήρωση όλων των προβλεπόμενων μαθημάτων και της Πτυχιακής Εργασίας (12 δ.μ.), σε περίπτωση επιλογής κατεύθυνσης, καθώς και η συγκέντρωση 140 δ.μ.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Βιολογίας

Το Τμήμα Βιολογίας είναι το πρώτο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης στο οποίο λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Εξάλλου, έχει ήδη επισημανθεί ότι, πρωτολειτούργησε σε μεταπτυχιακό επίπεδο σε συνεργασία με το Ι.Τ.Ε. από το ακαδημαϊκό έτος 1983-1984 (Ν. 1268/1982 & Ν. 1566/1985). Αργότερα, το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994, οργανώνεται στο Τμήμα Βιολογίας Π.Μ.Σ, η λειτουργία του οποίου διέπεται από τις διατάξεις της σχετικής Υπ.Απ. "Ίδρυσης και Λειτουργίας Π.Μ.Σ. στη Βιολογία" (Φ.Ε.Κ. 865/26-11-1994, τ.Β'), καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992. Το Πρόγραμμα απονέμει Μ.Δ.Ε. στους τομείς Βιολογία Φυτών, Βιοτεχνολογία & Εφαρμοσμένη Βιολογία, Θαλάσσια Βιολογία, Μοριακή Βιολογία & Γενετική, Οικολογία & Περιβαλλοντική Οικονομία, καθώς και Δ.Δ. στη Βιολογία. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Βιολογίας, Ιατρικής,

Φαρμακευτικής, Γεωπονίας, Χημείας και Φυσικής ελληνικών και ξένων αναγνωρισμένων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Σημειώνεται ότι, οι απόφοιτοι του Μ.Δ.Ε. Βιολογίας μπορούν, αν το επιθυμούν, να συνεχίσουν τις μεταπτυχιακές τους σπουδές και σε επίπεδο Δ.Δ., ενώ σε περίπτωση που οι υποψήφιοι διδάκτορες δεν είναι κάτοχοι Μ.Δ.Ε. του Τμήματος ή άλλου ισότιμου μεταπτυχιακού τίτλου, οφείλουν να παρακολουθήσουν τα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα μεταπτυχιακά μαθήματα, καθώς και τις εργαστηριακές ασκήσεις.

Σημειώνεται ότι, αναμορφωμένο πια ως οργανωμένο διατμηματικό το συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. του Τμήματος Βιολογίας έχει τον τίτλο "Διαχείριση Θαλάσσιων & Παράκτιων Βιολογικών Πόρων" και πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Στο Πρόγραμμα συμμετέχει και το Τμήμα Βιολογίας του Α.Π.Θ.

ε. Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών

Το Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 452/1984) ως ανεξάρτητο Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης και λειτούργησε για πρώτη φορά το το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985, τόσο σε προπτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Επιστήμης των Υπολογιστών

Στο Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν επί μέρους Τομείς, ενώ έχουν οργανωθεί και λειτουργούν Εργαστήρια, τα οποία είναι εξοπλισμένα με σύγχρονους σταθμούς εργασίας και άλλα απαραίτητα όργανα και βρίσκονται στη διάθεση της ακαδημαϊκής κοινότητας ολόκληρο το 24ωρο. Σκοπός της λειτουργίας τους είναι η συμπλήρωση και ενίσχυση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας.

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Επιστήμης των Υπολογιστών

Το προπτυχιακό επίπεδο σπουδών στο Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών έχει υποχρεωτική ελάχιστη διάρκεια οκτώ (8) διδακτικών εξαμήνων, ενώ τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε μαθήματα κορμού, δηλαδή υποχρεωτικά, δύο ομάδες μαθημάτων επιλογής, από τα οποία οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν συγκεκριμένο αριθμό και σε μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Σημειώνεται ότι, οι επιλογές επιτρέπουν την ειδίκευση των προπτυχιακών φοιτητών σε ένα τομέα των Η/Υ, ενώ απόλυτα υποχρεωτική θεωρείται η διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας, αφού η πλειονότητα της σχετικής βιβλιογραφίας είναι γραμμένη σε αυτή. Ειδικότερα όσον αφορά στη Διπλωματική Εργασία η εκπόνησή της θεωρείται υποχρεωτική και εισήχθη στο Πρόγραμμα Σπουδών από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 (Σ.Τ.20/5/1993). Η έναρξή της μπορεί να γίνει από το 5ο εξάμηνο σπουδών κι έπειτα, ενώ η διάρκειά της μπορεί να είναι από ένα ή δύο συνεχόμενα εξάμηνα. Τέλος, οι προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα να εργασθούν για ορισμένη χρονική περίοδο, η οποία προσμετράται ως μάθημα επιλογής για τις απαιτήσεις αποφοίτησης, σε ελληνικούς ή διεθνείς οργανισμούς και εταιρείες δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα με σκοπό την πρακτική τους άσκηση σε θέματα σχετικά με την επιστήμη των Η/Υ και την πρακτική της εφαρμογή (Απόφαση Γ.Σ. 13/4/1995).

Για την απόκτηση πτυχίου Επιστήμης των Υπολογιστών στο Πανεπιστήμιο Κρήτης απαραίτητη θεωρείται η επιτυχής παρακολούθηση όλων των μαθημάτων κορμού του Τμήματος, στα οποία περιλαμβάνεται και η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας, καθώς και άλλων επιστημών, δύο

τουλάχιστον μαθημάτων επιλογής άλλων επιστημών, τουλάχιστον επτά μαθημάτων της ομάδας επιλογής Επιστήμης Υπολογιστών, τα δύο από τα οποία μπορούν εναλλακτικά να προέρχονται από το Π.Μ.Σ. του Τμήματος, υπό την προϋπόθεση ότι αναλογούν σε αυτά τουλάχιστον 3 δ.μ., καθώς και η συμπλήρωση συνολικά τουλάχιστον 158 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Επιστήμης των Υπολογιστών**

Στο Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών στο Πανεπιστήμιο Κρήτης λειτουργούσε άτυπα, με τη σημερινή του μορφή, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών από το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985, ενώ από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 λειτουργεί πλέον οργανωμένο Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την Υπ. Απ. ίδρυσής του (Φ.Ε.Κ. 866/26-11-1993, τ.Β') και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 14 του Ν. 2083/1992. Στο πλαίσιο του Προγράμματος απονέμεται Μ.Δ.Ε. στις περιοχές Αρχιτεκτονική Υπολογιστών & Ψηφιακά Συστήματα, Δίκτυα Υπολογιστών & Ψηφιακές Επικοινωνίες, Παράλληλα & Κατανεμημένα Συστήματα, Πληροφοριακά Συστήματα & Τεχνολογίας Λογισμού, Αλγοριθμική & Ανάλυση Συστημάτων, καθώς και Δ.Δ. στην Επιστήμη των Υπολογιστών Στο πρόγραμμα γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Σχολών Θετικών Επιστημών και Πολυτεχνικών Σχολών της ημεδαπής ή των ομοταγών αναγνωρισμένων Τμημάτων των πανεπιστημίων της αλλοδαπής.

Αξίζει να σημειωθεί η σημαντική συμβολή του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Επιστήμης Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Κρήτης των στην επιμόρφωση επιστημόνων σε θέματα της Επιστήμης των Υπολογιστών, με τη λειτουργία οργανωμένου Προγράμματος Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης. Δεκτοί γίνονται κατ'ανώτατο όριο το έτος 10 πτυχιούχοι Σχολών Θετικών Επιστημών ή Πολυτεχνικών Σχολών από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Η φοίτηση διαρκεί το πολύ τέσσερα εξάμηνα, ενώ οι φοιτητές του συγκεκριμένου Προγράμματος έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης το πολύ πέντε μαθημάτων. Το Πρόγραμμα δεν απονέμει μεταπτυχιακό τίτλο, εκδίδει όμως Πιστοποιητικό Παρακολούθησης για εκείνα τα μαθήματα, στα οποία ο φοιτών στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση σημείωσε ικανοποιητική επίδοση.

4.4.5.5. Σχολή Επιστημών Υγείας (Ηράκλειο)

Στο Πανεπιστήμιο Κρήτης ιδρύθηκε Ιατρική Σχολή το 1976 (άρθρο 1 παρ. 1 του Π.Δ. 653/1976) με έδρα το Ηράκλειο. Η μετονομασία της σε Σχολή Επιστημών Υγείας έγινε το 1983, με το άρθρο 2 του Π.Δ. 103 (Φ.Ε.Κ. 48/15-4-1983 τ. Α'), ενώ σύμφωνα με το άρθρο 11 του ίδιου Π.Δ. εντάχθηκαν σε αυτή τα ακόλουθα Τμήματα :

- Τμήμα Ιατρικής
- Οδοντιατρικής
- Νοσηλευτικής & Ειδικοτήτων Υγείας

από τα οποία λειτουργεί προς το παρόν μόνο το Τμήμα Ιατρικής, που πρωτολειτούργησε κατά το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985.

α. Τμήμα Ιατρικής

Το Τμήμα Ιατρικής λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Κρήτης από το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Ιατρικής**

Στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν συσταθεί συνολικά οι ακόλουθοι δέκα (10) Τομείς :

ΤΟΜΕΑΣ 1	Ακτινολογίας
ΤΟΜΕΑΣ 2	Βασικών Ιατρικών Επιστημών
ΤΟΜΕΑΣ 3	Εργαστηριακής Ιατρικής
ΤΟΜΕΑΣ 4	Κοινωνικής Ιατρικής
ΤΟΜΕΑΣ 5	Μητέρας - Παιδιού
ΤΟΜΕΑΣ 6	Μορφολογίας
ΤΟΜΕΑΣ 7	Νευρολογίας & Αισθητήριων Οργάνων
ΤΟΜΕΑΣ 8	Παθολογίας
ΤΟΜΕΑΣ 9	Χειρουργικής
ΤΟΜΕΑΣ 10	Ψυχιατρικής & Επιστημών Συμπεριφοράς

Σε κάθε ένα από τους παραπάνω Τομείς έχουν ενταχθεί και λειτουργούν, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Π.Δ. 361/1983 (Φ.Ε.Κ. 129Α και Φ.Ε.Κ. 185Α/1983, όπου πραγματοποιείται η διόρθωση των σφαλμάτων του προηγούμενου), όπως αυτό τροποποιήθηκε με την Υπ. Απόφαση Β1/370 (Φ.Ε.Κ. 303Α/1988), τα σχετικά Εργαστήρια και οι Κλινικές[26].

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Η υποχρεωτική ελάχιστη χρονική διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης έχει ορισθεί σε δώδεκα (12) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά και κατανέμονται σε τρείς κύκλους σπουδών. Συγκεκριμένα, ο α΄κύκλος είναι από το 1ο έως και το 4ο εξάμηνο, ο β΄κύκλος από το 5ο έως και το 9ο εξάμηνο και ο γ΄κύκλος σπουδών από το 10ο έως και το 12ο εξάμηνο. Στο πλαίσιο των προπτυχιακών τους σπουδών, οι φοιτητές τους Τμήματος οφείλουν, εκτός από τις ώρες κανονικών μαθημάτων, να παρακολουθήσουν Ασκήσεις ή Φροντιστήρια, που συνεπάγονται ενεργή συμμετοχή τους. Οι Ασκήσεις περιλαμβάνουν την επίλυση εφημοσμένων προβλημάτων ή τη διενέργεια εργαστηρικών πειραμάτων ή κλινικής εξάσκησης. Προϋπόθεση απόκτησης πτυχίου Ιατρικής από το Πανεπιστήμιο Κρήτης αποτελεί η επιτυχής παρακολούθηση όλων των προβλεπόμενων μαθημάτων σε διάστημα τουλάχιστον δώδεκα (12) εξαμήνων και η συγκέντρωση των απαραίτητων διδακτικών μονάδων, σύμφωνα με το ισχύον Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Ετσι, για την απόκτηση πτυχίου στο εξής θα απαιτούνται 404 δ.μ. (392 δ.μ. από τα υποχρεωτικά μαθήματα και 12 από τα κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα) έναντι των 411 δ.μ. (399 δ.μ. από τα υποχρεωτικά μαθήματα και 12 από τα κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα) που ίσχυαν έως την ενεργοποίηση του Νέου Πρόγραμμα Σπουδών.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης λειτουργούν δύο οργανωμένα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) στο πλαίσιο του Τομέα 2 : Βασικών Ιατρικών Επιστημών.

[26] Σημειώνεται ότι, στους Τομείς 5, 7, 8, 9 και 10 στο πλαίσιο των Κλινικών, όπου προβλέπεται, λειτουργούν και Εξωτερικά Ιατρεία.

Πρόκειται για το Π.Μ.Σ. Βιολογικών Επιστημών (Φ.Ε.Κ. 121/23-2-1994, τ.Β', τροποποιημένο στο Φ.Ε.Κ. 386/24-5-1994, τ.Β') και το Π.Μ.Σ. Βασικών Νευροεπιστημών (Φ.Ε.Κ. 112/18-2-1994, τ.Β', τροποποιημένο στο Φ.Ε.Κ. 386/24-5-1994, τ.Β'), τα οποία δέχθηκαν τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995. Σημειώνεται ότι, όσον αφορά στο Π.Μ.Σ. Βιολογικών Επιστημών αυτό αναμορφώνεται σε διατμηματικό Πρόγραμμα, που οργανώνεται πάλι από το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης και στο οποίο μετέχουν επίσης το Τμήμα Βιολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου, καθώς και το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. Τίτλος του "Μοριακή Βιολογία/Βιοϊατρική" και πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Τέλος, αναμορφώνεται και το Π.Μ.Σ. Βασικών Νευροεπιστημών, που εμφανίζεται με τίτλο "Νευροεπιστήμες" και πρόκειται να λειτουργήσει από το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου κρήτης το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

Για τους υπόλοιπους εννεά Τομείς, όπου προς το παρόν δεν λειτουργούν οργανωμένα Π.Μ.Σ. για μεταπτυχιακές σπουδές, ισχύουν όσα προβλέπονται με το Ν. 2083/1983 σχετικά για εκπόνηση Δ.Δ., που πρέπει να ολοκληρωθεί υποχρεωτικά εντός χρονικού διαστήματος τριών (3) έως έξι (6) ακαδημαϊκών ετών.

4.4.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης παρουσιάζει διπλή χωροθέτηση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών και κατ'επέκταση των κτιριακών του εγκαταστάσεων στις πόλεις Ρέθυμνο και Ηράκλειο.

- **Ρέθυμνο**

Από 1η Μαρτίου του 1998 οι ακαδημαϊκές λειτουργίες του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ρέθυμνο λειτουργούν πλέον οριστικά στις ιδιόκτητες κτιριακές εγκαταστάσεις της Πανεπιστημιούπολης στη θέση Γάλλου. Σημειώνεται ότι, το Πανεπιστήμιο από το 1977, που ξεκίνησε τη λειτουργία του μέχρι και την ημερομηνία οριστικής μετεγκατάστασής του, στεγαζόταν προσωρινά σε παραχωρημένες από το Δημόσιο κτιριακές εγκαταστάσεις στη θέση Περιβόλι, που προορίζονταν για στέγαση των Τεχνικών Σχολών Ρεθύμνου. Η συνολική μικτή επιφάνεια των ιδιόκτητων κτιριακών του εγκαταστάσεων στην Πανεπιστημιούπολη ανέρχεται σε 28.600,00 τ.μ.. Στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης βρίσκεται ήδη υπό κατασκευή το κτίριο του Μεγάλου Αμφιθεάτρου, με δυναμικότητα 900 θέσεων, το οποίο προορίζεται για εορταστικές, καλλιτεχνικές, συνεδριακές και λοιπές ανάλογου χαρακτήρα εκδηλώσεις της πανεπιστημιακής κοινότητας στο Ρέθυμνο.

Τέλος, σημειώνεται ότι,, το Πανεπιστήμιο διαθέτει και άλλα τρια (3) κτίρια, τα οποία βρίσκονται εντός του αστικού ιστού. Πρόκειται για το Κτίριο Διοίκησης (1.000,00 τ.μ.), το "Σπίτι της Ευρώπης" (550,00 τ.μ.) και το Εργαστήριο Αρχαιολογίας (200,00 τ.μ.). Ετσι, το υφιστάμενο κτιριακό δυναμικό του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ρέθυμνο, που αποτελείται αποκλειστικά από ιδιόκτητα κτίρια, ανεξάρτητα θέσης, ανέρχεται σε 30.350,00 τ.μ. (βλ. Πίνακα : Χ-4α, σελ. 147)

- **Ηράκλειο**

Οι ακαδημαϊκές λειτουργίες του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ηράκλειο λειτουργούν προσωρινά και μέχρι την επίτευξη της μετεγκατάστασης του ιδρύματος στη νέα Πανεπιστημιούπολη, σε δύο θέσεις,. Ετσι, στις μόνιμες κτιριακές εγκαταστάσεις της Πανεπιστημιούπολης, στη θέση Βούτες, 6 χλμ. έξω από την πόλη του Ηρακλείου, έχουν ήδη μεταφερθεί και λειτουργούν τα Τμήματα

Φυσικής και Βιολογίας της Σχολής Θετικών Επιστημών, καθώς και το Τμήμα Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας, ενώ τα υπόλοιπα Τμήματα και οι υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ηράκλειο εξακολουθούν να στεγάζονται σε ιδιόκτητες πανεπιστημιακές κτιριακές εγκαταστάσεις επί της Λεωφόρου Κνωσσού. Σε μικρή απόσταση από την Πανεπιστημιούπολη λειτουργεί ήδη το Πανεπιστημιακό Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου (Π.Π.Γ.Ν.Η.).

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης στο Ηράκλειο διαθέτει ιδιόκτητες οικοπεδικές εκτάσεις συνολικής επιφάνειας 550.000,00 τ.μ., από τις οποίες έχει ήδη αξιοποιηθεί οικοπεδική έκταση 150.000,00 τ.μ. στη θέση Αμπελόκηποι, ενώ υπό αξιοποίηση, στο πλαίσιο οργάνωσης μόνιμων πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων σε μορφή Πανεπιστημιούπολης, βρίσκεται έκταση 400.000,00 τ.μ. στη θέση Βούτες,. Στην κυριότητα του Πανεπιστημίου στο Ηράκλειο βρίσκεται επίσης οικοπεδική έκταση 12.000,00 τ.μ. στον Αγ. Ιωάννη Ηρακλείου, 3 χλμ. από τις κτιριακές εγκαταστάσεις της ΦΜΣ, η οποία χρησιμοποιείται ως γήπεδο ποδοσφαίρου.

Οσον αφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ηράκλειο, σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία[27], ο αριθμός των ιδιόκτητων ακινήτων ανέρχεται σε πέντε (5) κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 75.937,00 τ.μ, ενώ στο κτιριακό δυναμικό του Πανεπιστημίου συγκαταλέγεται και ένα (1) μισθωμένο κτίριο, συνολικής μικτής επιφάνειας 100,00 τ.μ. Ανεξάρτητα λοιπόν ιδιοκτησιακού καθεστώτος, το Πανεπιστημίου Κρήτης, για τη στέγαση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών στο Ηράκλειο, χρησιμοποιεί συνολικά έξι (6) κτίρια (76.037,00 τ.μ.) τα οποία βρίσκονται και στις δυο θέσεις χωροθέτησείς του στο Ηράκλειο. Αυτή την περίοδο δεν παρατηρείται οικοδομική δραστηριότητα στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης, ενώ προβλέπεται η έναρξη ανέγερσης κτιρίων για τη στέγαση και των υπόλοιπων Τμημάτων της Σχολής Θετικών Επιστημών από φέτος καλοκαίρι 1998. Σημειώνεται ότι, η μελλοντική χρήση των ιδιόκτητων κτιριακών εγκαταστάσεων επί της Λ. Κνωσσού είναι προς το παρόν άγνωστη. (βλ. Πίνακα : Χ-4β, σελ. 148)

Η περιγραφή των ακινήτων, όσον αφορά στις λειτουργίες που στεγάζουν, παρουσιάζεται κατά πόλη χωροθέτησης και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων στους ακόλουθους πίνακες :

[27] Υπ. Εθν. Παιδείας & Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι,* ακαδημαϊκό έτος 1996-1997.

Πίνακας Χ-4α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ρέθυμνο)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ (κέντρο πόλης - περιοχή Γάλλου)	
1.	*Κτίριο Διοίκησης (κέντρο πόλης)*	Γραφεία Πανεπιστημίου
2.	*"Το Σπίτι της Ευρώπης" (κέντρο πόλης)*	Ξενώνας Πανεπιστημίου
3.	*Εργαστήριο Αρχαιολογίας (κέντρο πόλης)*	Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας
4.	*Κτίριο Φιλοφοφικής Σχολής (περιοχή Γάλλου)*	Τμήμα Φιλολογίας Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας Τμήμα Φιλοσοφικών & Κοινωνικών Σπουδών
5.	*Κτιριακό Συγκρότημα Παιδαγωγικών Τμημάτων & Σχολής Κοινωνικών Επιστημών (περιοχή Γάλλου)*	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Τμήμα Οικονομικών Επιστημών Τμήμα Κοινωνιολογίας Τμήμα Ψυχολογίας
6.	*Κτίριο Εστιατορίου (περιοχή Γάλλου)*	Εστιατόριο
7.	*Κλειστό Γυμναστήριο (περιοχή Γάλλου)*	Κοινόχρηστη
8.	*Κεντρική Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη (περιοχή Γάλλου)*	Κοινόχρηστη
9.	*Εμπορικό Κέντρο (περιοχή Γάλλου)*	Βιβλιοπωλείο - Τράπεζα - Ε.Λ.Τ.Α. Περίπτερο - Μίνι-Μάρκετ
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίου Κρήτης δε διαθέτει παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση) κτίρια στο Ρέθυμνο.	
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίου Κρήτης δε μισθώνει κτίρια στο Ρέθυμνο.	
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Κτίριο Μεγάλου Αμφιθεάτρου*	Κοινόχρηστη (δυναμικότητας 900 θέσεων)
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίου Κρήτης δεν προβλέπει την ανέγερση νέων κτιρίων στο Ρέθυμνο.	

ΠΗΓΗ : Τεχνική Υπηρεσία Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο, Μάρτιος 1998.

Πίνακας Χ-4β : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ηράκλειο)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ (Αμπελόκηποι & Βούτες)	
1.	*Συγκρότημα Προκατ. Κτιρίων (Αμπελόκηποι)*	Τμήμα Μαθηματικών Τμήμα Χημείας Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών Κεντρική Βιβλιοθήκη
2.	*Επέκταση Συγκρότημα Προκατ. Κτιρίων (Αμπελόκηποι)*	Τμήμα Μαθηματικών Τμήμα Χημείας Τμήμα Επιστήμης των Υπολογιστών Βιβλιοθήκη Τμήματος Χημείας
3.	*Κτίριο Ιατρικής (Βούτες)*	Τμήμα Ιατρικής - Βιβλιοθήκη Ιατρικής
4.	*Συγκροτήματος Σχολής Θετικών Επιστημών : Κτίριο Φυσικής (Βούτες)*	Τμήμα Φυσικής Βιβλιοθήκη Τμήματος Φυσικής-Βιολογίας
5.	*Συγκροτήματος Σχολής Θετικών Επιστημών : Κτίριο Βιολογίας (Βούτες)*	Τμήμα Βιολογίας
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίου Κρήτης δε διαθέτει παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση) κτίρια στο Ηράκλειο.	
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*πρώην Ξυλουργείο*	Αποθηκευτικός χώρος Πανεπιστημίου
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ (Βούτες)	
	Το Πανεπιστήμιο κρήτης δεν κατασκευάζει δεν κατασκευάζει κτίρια στο Ηράκλειο.	
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ (Βούτες)	
	Προβλέπεται η ανέγερση κτιρίων για στέγαση των Τμημάτων Μαθηματικών, Χημείας και Επιστήμης των Υπολογιστών στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης, με άγνωστα μέχρι στιγμής κτιριολογικά χαρακτηριστικά.	

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

4.5. Πολυτεχνείο Κρήτης

4.5.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου

- **Χανιά**

Η πόλη των Χανίων, πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού της Κρήτης, βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα του νησιού, ανάμεσα στις ακτές του Κρητικού Πελάγους και τις υπώρειες των Λευκών Ορέων. Είναι γνωστό ότι η πόλη κατοικείται, λόγω της ευνοϊκής γεωγραφικής της θέσης, ήδη από τη Νεολιθική Περίοδο, η πραγματική της όμως ανάπτυξη παρατηρείται κατά την περίοδο του Μινωϊκού Πολιτισμού. Κατά τη διάρκεια της Ενετοκρατίας, όπου η Κρήτη στο σύνολό της ανέπτυξε μια πραγματικά ξεχωριστή πολιτιστική άνθηση, υπό την επίδραση των γενικότερων ιδεών της Αναγέννησης, η πόλη των Χανίων ονομάσθηκε "Βενετία της Ανατολής".

Από το 1669, με την ένταξη του νησιού στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, η απομόνωση από τις εξελίξεις της Δύσης είναι πλέον γεγονός, ενώ αρκετούς αιώνες αργότερα (20ος αιώνας) στα Χανιά ξεκίνησε το κίνημα που κατέληξε στην ενοποίηση της Κρητικής Πολιτείας με το Ελληνικό Κράτος. Αναμφησβήτητα, πρόκειται για πόλη με ιστορικό χαρακτήρα, οικονομικό και εμπορικό, καθώς και συγκοινωνιακό κέντρο της δυτικής Κρήτης.

- **Πολυτεχνείο Κρήτης**

Το Πολυτεχνείο Κρήτης ιδρύθηκε το 1977 και πρωτολειτούργησε με το Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985. Το Πολυτεχνείο Κρήτης αποτελεί το δεύτερο Ανώτατο Τεχνολογικό Ιδρυμα της χώρας, που με τη λειτουργία του επιδιώκεται, μεταξύ άλλων, η ανάπτυξη σύγχρονων πρωτοπορειακών ειδικοτήτων στον τομέα των μηχανικών. Ταυτόχρονα επιχειρείται η παροχή σύγχρονων γνώσεων και η ανάπτυξη έρευνας σε προηγμένες τεχνολογίες. Στο πλαίσιο της επιδίωξης του Ανώτατου Τεχνολογικού Ιδρύματος για ανάπτυξη διασύνδεσης, τόσο με τους τοπικούς παραγωγικούς τομείς, όσο και με τις παραγωγικές δυνάμεις της χώρας, έχουν οργανωθεί και λειτουργούν Π.Μ.Σ. σε όλα τα Τμήματά του, ενώ έχει ήδη αποφασίσει τη διάθεση έκτασης με σκοπό τη δημιουργία Τεχνολογικού Πάρκου.

Στο Πολυτεχνείο Κρήτης δεν έχουν συσταθεί επί μέρους Σχολές, ενώ έχουν ιδρυθεί τέσσερα Τμήματα ειδικοτήτων μηχανικών και ένα Γενικό Τμήμα[28], η σύσταση του οποίου αποβλέπει στην εκπαιδευτική - ερευνητική υποστήριξη των υπόλοιπων Τμημάτων, όσον αφορά στα σχετικά βασικά γνωστικά αντικείμενα. Προπτυχιακό Δίπλωμα δε χορηγείται από το Γενικό Τμήμα.

- *Τμήμα Γενικό*
- *Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης (Μ.Π.Δ.)*
- *Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων (Μηχ. Ο.Π.)*
- *Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών (Η.Μ.Μ.Υ.)*
- *Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος*

[28] Γενικό Τμήμα Πολυτεχνείου Κρήτης με επί μέρους Τομείς : Μαθηματικών, Φυσικής, Χημείας, Μηχανικής και Κοινωνικών Επιστημών, στο πλαίσιο των οποίων λειτουργούν τα εξής Εργαστήρια : Εφαρμοσμένων Μαθηματικών & Η/Υ, Εφαρμοσμένης Μηχανικής, Δομής της Υλης & Φυσικής Laser, Αναλυτικής & Περιβαλλοντικής Χημείας.

Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης έχει ιδρυθεί και πρόκειται να λειτουργήσει το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

Το προσωπικό του Πολυτεχνείου Κρήτης στα Χανιά απαρτίζουν 48 μέλη Δ.Ε.Π., 4 μέλη του Ε.Ε.Π., ενώ το λοιπό διδακτικό προσωπικό ανέρχεται σε 41 άτομα, που προέρχονται κυρίως από διδάσκοντες επί συμβάσει, άλλων πανεπιστημίων ή από το χώρο της βιομηχανικής παραγωγής. Στο εκπαιδευτικό και διοικητικό έργο συνεπικουρούν 36 μέλη του Ε.Δ.Τ.Π. και 60 διοικητικοί υπάλληλοι. Οσον αφορά στο φοιτητικό πληθυσμό ανέρχεται σε 800 περίπου προπτυχιακούς και 170 μεταπτυχιακούς. Το Πολυτεχνείο στα Χανιά λειτουργεί, τόσο σε υφιστάμενα κτίρια εντός πόλης, όσο και στις νέες μόνιμες κτιριακές εγκαταστάσεις του στην Πολυτεχνειούπολη, που βρίσκεται στη θέση Ακρωτήρι Χανίων, 7χλμ. βορειοανατολικά της πόλης (βλ. Παράρτημα : Πίνακα Π-5 & Χάρτη 5).

4.5.2. Βιβλιοθήκη Πολυτεχνείου Κρήτης

Από το καλοκαίρι του 1985 λειτουργεί στο Πολυτεχνείο Κρήτης ενιαία Κεντρική Βιβλιοθήκη, χωρίς μέχρι τώρα να έχει αποφασισθεί η ίδρυση επί μέρους Βιβλιοθηκών σε επίπεδο Τμημάτων ή Τομέων. Η συλλογή της Βιβλιοθήκης, η συγκέντρωση της οποίας έχει ξεκινήσει από το 1977, αριθμεί αυτή τη στιγμή περισσότερους από 32.000 τόμους βιβλίων, 600 τρέχοντες τίτλους και 25.000 τόμους περιοδικών, χάρτες και ανάτυπα (ερευνητικές εργασίες), ενώ η θεματολογία του υλικού της καλύπτει, τόσο τα γνωστικά αντικείμενα και τα επιστημονικά ενδιαφέροντα του Ιδρύματος, όσο και άλλων τομέων. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η Βιβλιοθήκη του Πολυτεχνείου Κρήτης τα τελευταία χρόνια έχει εγκαταστήσει Client/Server, στον οποίο υπάρχουν ερευνητικές εργασίες από διάφορα πανεπιστήμια του κόσμου. Η βάση αυτή περιέχει, είτε πλήρες κείμενο, είτε μόνο περίληψη της εργασίας. Στόχος της Βιβλιοθήκης είναι να συμπεριλάβει σε αυτή τη βάση και τις εργασίες του συνόλου των ερευνητών του Ιδρύματος. Δικαίωμα δανεισμού έχουν όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, ενώ η διάρκειά του ποικίλει ανάλογα με την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου.

Οσον αφορά στη στέγασή της, η Βιβλιοθήκη του Πολυτεχνείου Κρήτης αρχικά φιλοξενήθηκε στο ενετικό κτίριο των Παλαιών Φυλακών, ενώ στη συνέχεια, το 1993, μεταφέρθηκε σε ειδικά σχεδιασμένο τριόροφο κτίριο (947,30 τ.μ.) στην Πολυτεχνειούπολη Χανίων, όπου λειτουργεί μέχρι σήμερα. Στο ισόγειο του κτιρίου υπάρχουν τα γραφεία προσωπικού και οι αποθηκευτικοί χώροι, στον 1ο βρίσκεται ο πάγκος εξυπηρέτησης και τα τρέχοντα τεύχη των περιοδικών, ενώ στο 2ο όροφο υπάρχουν τα βιβλία και στον 3ο οι τόμοι των περιοδικών. Παρόλο το πλήθος των επί μέρους χώρων της, η Βιβλιοθήκη θεωρείται μικρή, γι αυτό έχει ήδη σχεδιάζεται η οριστικής της μετεγκατάστασης σε μεγαλύτερο κτίριο (10.000,00 τ.μ.), με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού.

4.5.3. Φοιτητική Μέριμνα Πολυτεχνείου Κρήτης

- Στέγαση φοιτητικού πληθυσμού

Οσον αφορά στη δυνατότητα στέγασης των φοιτητών του Πολυτεχνείου Κρήτης σημειώνεται όσοι από αυτούς κριθεί ότι συγκεντρώνουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε να μπορούν να κάνουν χρήση του προνομείου δωρεάν στέγασης, από τα μέσα του έτους 1995 φιλοξενούνται στις

εγκαταστάσεις της Φοιτητικής Εστίας. Μέχρι τότε τις ανάγκες των φοιτητών σε στέγη κάλυπτε το Πολυτεχνείο Κρήτης μέσω ειδικών συμβάσεων σε ξενοδοχεία της πόλης των Χανίων

Συγκεκριμένα, η Φοιτητική Εστία του Πολυτεχνείου Κρήτης αποτελείται από τρια (3) κτιριακά συγκροτήματα με έντεκα (11) επιμέρους πυρήνες, όπου υπάρχουν κοινόχρηστοι χώροι και προς το παρόν μπορεί να στεγάσει 80 φοιτητές σε μονόκλινα και δίκλινα δωμάτια πλήρως εξοπλισμένα. Σημειώνεται ότι, τα επί μέρους κτιρία των συγκροτήματα οργανώνονται σε ομάδες των έξι (6) δωματίων, κάθε μια από τις οποίες διαθέτει τη δική της κουζίνα και καθιστικό, ενώ σε κάθε συγκρότημα έχουν προβλεφθεί εγκαταστάσεις πλυντηρίων, ιατρείο, γραφείο συντήρησης, καθώς και γραφείο προσωπικού.

- Σίτιση φοιτητικού πληθυσμού

Το Πολυτεχνείο Κρήτης παρέχει δωρεάν σίτιση σε αριθμό φοιτητών, εφόσον αυτοί πληρούν τις προϋποθέσεις του Π.Δ. 387/1983, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ.494/1985 και Π.Δ.134/1990. Οι φοιτητές, που θα επιλεγούν τελικά, σιτίζονται δωρεάν στο σύγχρονα εξοπλισμένο Εστιατόριο της Φοιτητικής Λέσχης, που ενσωματώνεται στο χώρο των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, καταλαμβάνοντας μικτή επιφάνεια 1.250,00 τ.μ. Ο χώρος του Εστιατορίου λειτούργησε για πρώτη φορά το Μάϊο του 1994. Το Φοιτητικό Εστιατόριο, η λειτουργία και η διαχείρηση του οποίου έχει ανατεθεί σε ιδιώτη, έχει δυναμικότητα ταυτόχρονης εξυπηρέτησης 450 ατόμων.

4.5.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες

Τα Τμήματα του Πολυτεχνείου Κρήτης διαθέτουν το κάθε ένα το δικό του Φοιτητικό Σύλλογο, στον οποίο μπορούν να εγγραφούν ανεξαιρέτως όσοι φοιτητές του αντίστοιχου Τμήματος το επιθυμούν, καθώς και ενιαίο Σύλλογος Φοιτητών Πολυτεχνείου Κρήτης. Οι Σύλλογοι, που διακρίνονται στο πίνακα που ακολουθεί, λειτουργούν σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος και είναι αναγνωρισμένοι από το Πρωτοδικείο Χανίων.

Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης[29]
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μηχανικών Ορυκτών Πόρων
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών
Ενιαίος Σύλλογος Φοιτητών Πολυτεχνείου Κρήτης

Οσον αφορά στις Φοιτητικές Ομάδες που δρουν στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής λειτουργίας του Πολυτεχνείου Κρήτης πρόκειται για τις ακόλουθες :

Πολιτιστική Ομάδα Πολυτεχνείου Κρήτης, με πολιτιστική & καλλιτεχνική δράση
Πολυτεχνείο Κρήτης : μέλος της EAIE
Πολυτεχνείο Κρήτης : μέλος της CUM
Πολυτεχνείο Κρήτης : μέλος της EYPRIO
Πολυτεχνείο Κρήτης : από το 1993 μέλος της IAESTE
Πολυτεχνείο Κρήτης : από το 1995 μέλος της Conference of European Rectors (CRE)[30]

[29] Οι διπλωματούχοι Μηχανικοί Παραγωγής & Διοίκησης έχουν τη δυνατότητα εγγραφής στον Πανελλήνιο Σύλλογο Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης.
[30] Το Π.Κ. από το 1995 έγινε δεκτό ως μέλος της CRE. Η CRE είναι η Σύνοδος των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων και περιλαμβάνει 500 πανεπιστήμια ή ισότιμους οργανισμούς ανώτατης παιδείας σε 36 χώρες.

Μέλη από το Δ.Ε.Π. του Πολυτεχνείο Κρήτης : από το 1995 μέλη του διεθνή οργανισμού για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων "Campaigns for Human Rights"[31]

4.5.5. Σχολές & Τμήματα Πολυτεχνείου Κρήτης

α. Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης (Μ.Π.Δ.)

Το Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης (Μ.Π.Δ.) του Πολυτεχνείου Κρήτης, που πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985, αποτελεί το πρώτο πανεπιστημιακό Τμήμα που ιδρύθηκε στην Ελλάδα σε αυτή την ειδικότητα μηχανικού. Αιτίες ίδρυσης του : η απαίτηση εξεύρεσης και εφαρμογής συστηματικών τρόπων βελτίωσης της παραγωγικότητας, εξαιτίας του αυξανόμενου διεθνούς και εγχώριου ανταγωνισμού, η ανάγκη εξασφάλισης ενός τεχνολογικά, κοινωνικά και οικολογικά βέλτιστου τρόπου εφαρμογής των νέων τεχνολογιών και η έλλειψη μηχανικών κατάλληλα ειδικευμένων στην αντιμετώπιση καθαρά τεχνικών προβλημάτων στον τομέα της παραγωγής, με έμφαση στον τομέα της βιομηχανίας.

Οι διπλωματούχοι μηχανικοί του Τμήματος, έχοντας αποκτήσει υπόβαθρο στα μαθηματικά, τους Η/Υ, τη μηχανική, τις τεχνολογίες παραγωγής, την επιχειρησιακή έρευνα και τη διοικητική επιστήμη είναι σε θέση να στελεχώσουν επιτυχώς θέσεις συμβούλων σε τμήματα οργάνωσης, διοίκησης, μεθόδων, προγραμματισμού και σχεδιασμού επιχειρήσεων δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής. Μπορούν επίσης να απασχοληθούν ως σύμβουλοι επενδύσεων, εισαγωγής νέων τεχνολογιών, εργονομικού σχεδιασμού, καθώς και διαχείρησης και προστασίας του περιβάλλοντος, αλλά και σε Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα, ενώ με την κατάλληλη μεταπτυχιακή ειδίκευση μπορούν να ακολουθήσουν και ακαδημαϊκή καριέρα. Τέλος, οι διπλωματούχοι Μηχανικοί Παραγωγής & Διοίκησης έχουν τη δυνατότητα εγγραφής στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, στο Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών και στην Γνωμοδοτική Επιτροπή Μελετών για τα αντίστοιχα κάθε φορά έργα, ενώ σύμφωνα με το Π.Δ. 71/1995 (Φ.Ε.Κ. 49/7-3-1995 τ.Α'), προβλέπεται η επαγγελματική κατοχύρωσή τους.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης

Στο Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης (Μ.Π.Δ.) έχουν συσταθεί και λειτουργούν οι ακόλουθοι τρεις (3) Τομείς, στο πλαίσιο των οποίων λειτουργούν και τα σχετικά εκπαιδευτικά και ερευνητικά εργαστήρια :

• *Τομέας Συστημάτων Παραγωγής*	*Εργαστήριο Βιομηχανική Παραγωγής με τη βοήθεια Η/Υ (CAM)* *Εργαστήριο Ρομποτικής* *Εργαστήριο Ελέγχου Ευφυών Συστημάτων (υπό θεσμοθέτηση)*
• *Τομέας Επιστήμης Αποφάσεων*	*Εργαστήριο Δυναμικών Συστημάτων & Προσομοίωσης* *Εργαστήριο Σχεδιασμού & Ανάπτυξης Συστημάτων Υποστήριξης Αποφάσεων*
• *Τομέας Οργάνωσης & Διοίκησης*	*Εργαστήριο Οργάνωσης & Διοίκησης* *Εργαστήριο Εργονομίας (υπό θεσμοθέτηση)*

[31] βλ. "Τα νέα του Π.Κ.", Δεκέμβριος 1995, σελ.3.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, το Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης σε συνεργασία με τα υπόλοιπα Τμήματα του Πολυτεχνείου Κρήτης έχουν οργανώσει και λειτουργούν τα ακόλουθα δυο (2) διατμηματικά εργαστήρια :

Εργαστήριο Σχεδιασμού με Η/Υ - CAD
Εργαστήριο Τεχνολογίας & Διαχείρησης Περιβάλλοντος

Η εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματοςυποστηρίζεται επίσης και από τα εργαστήρια άλλων Τμημάτων, όπως π.χ. Εργαστήρια Φυσικής & Laser, Χημείας, Τεχνολογίας Παραγωγής, Ηλεκτρονικής κ.λ.π.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης έχει ορισθεί σε δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά. Και στις δύο κατηγορίες περιλαμβάνονται παραδόσεις, σεμινάρια, φροντιστηριακές και εργαστηριακές ασκήσεις, καθώς και πρακτική εξάσκηση, ενώ υπογραμμίζεται ότι, η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας, καθώς και η υποστήριξή της ενώπιον Εξεταστικής Επιτροπής, θεωρείται υποχρεωτική. Κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων ακαδημαϊκών ετών, οι φοιτητές του Τμήματος διδάσκονται βασικά μαθήματα, ενώ όσοι φοιτητές ικανοποιούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, μπορούν να παρακολουθήσουν και μεταπτυχιακά μαθήματα, εφόσον αυτά διδάσκονται στο αντίστοιχο εξάμηνο, μετά από συνεννόηση με το διδάσκοντα, ενώ οι αντίστοιχες δ.μ. τους συνυπολογίζονται για την απόκτηση προπτυχιακού τίτλου. Για απόκτηση διπλώματος Μηχανικού Παραγωγής & Διοίκησης, οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα, συμπεριλαμβανομένης και της Διπλωματικής Εργασίας, καθώς και τουλάχιστον πέντε (5) κατ'επιλογήν υποχρεωτικά και να συγκεντρώσουν συνολικά τουλάχιστον 190 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης**

Στο Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης του Πολυτεχνείου Κρήτης έχει συσταθεί (υπ. αρ. Β1/818 Υπ. Απ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. - Φ.Ε.Κ. 868/26-11-1993) και λειτουργεί οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994, που απονέμεται Μ.Δ.Ε. ή Δ.Δ. Στο πλαίσιο του Προγράμματος προβλέπονται οι ακόλουθοι τέσσερις ολοκληρωμένοι κύκλοι σπουδών, ένας για κάθε Τομέα του συγκεκριμένου Τμήματος και ένας Διατομεακός[32] :

- *Επιχειρησιακή Ερευνα (Ε.Ε.)*
- *Συστήματα Παραγωγής (Σ.Π.)*
- *Οργάνωση & Διοίκηση (Ο.Δ)*
- *Διατομεακός Κύκλος Σπουδών*

[32] Σημειώνεται ότι για το ακαδημαϊκό έτος 1996-1997 στο Τμήμα Μ.Π.Δ. λειτούργησε μόνο ο Διατομεακός Κύκλος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Την ευθύνη κατάρτισης του Προγράμματος Σπουδών έχει η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Μ.Σ.).

Δεκτοί στο Π.Μ.Σ. του Τμήματος γίνονται, τόσο διπλωματούχοι του Ε.Μ.Π. και Τμημάτων Πολυτεχνειακών Σχολών, όσο και πτυχιούχοι Τμημάτων Σχολών Θετικών Επιστημών, μετά από κρίση των σχετικών τους προσόντων από την Ε.Μ.Σ. (Ν. 2083/1992). Το Πρόγραμμα πρόκειται να λειτουργήσει αναμορφωμένο από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, έχοντας ως τίτλο " Π.Μ.Σ. Μηχανικών Παραγωγής &Διοίκησης". Επισημαίνεται τέλος ότι, το Τμήμα συμμετέχει και σε δυο νέα διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), που πρόκειται να δεχθούν τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Στο ένα από τα δυο, με τίτλο "Ελεγχος Ποιότητας & Διαχείριση Περιβάλλοντος", που οργανώνεται από το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος, συμμετέχει και το Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων του ίδιου Πολυτεχνείου, ενώ στο Πρόγραμμα, με τίτλο "Τεχνολογικά Συστήματα", που οργανώνεται από το Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του ίδιου Πολυτεχνείου, συμμετέχει επίσης το Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων του Πολυτεχνείου Κρήτης.

β. Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων (Μηχ.Ο.Π.)

Το Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων του Πολυτεχνείου Κρήτης ιδρύθηκε με έδρα τα Χανιά και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985.Οι τομείς του ορυκτού πλούτου αναμφισβήτητα διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο στην ανάπτυξη της οικονομίας, αφού με την κατάλληλη εκμετάλευσή τους μπορούν να δώσουν λύση όσον αφορά στην κάλυψη, τόσο των σημερινών, όσο και των μελοντικών αναγκών μιας χώρας. Ετσι, η προσφορά του Τμήματος Μηχανικών Ορυκτών Πόρων του Πολυτεχνείου Κρήτης στην οικονομία της Ελλάδας θεωρείται ιδιαίτερης σπουδαιότητας. Σημειώνεται ότι, η επαγγελματική κατοχύρωση των διπλωματούχων Μηχανικών Ορυκτών Πόρων εξασφαλίζεται με το Π.Δ.71/1995 (Φ.Ε.Κ. 49/7-3-1995, τ.Α').

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Μηχανικών Ορυκτών Πόρων

Στο Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων έχουν συσταθεί και λειτουργούν οι ακόλουθοι τρεις (3) Τομείς :

- *Τομέας Ανίχνευσης & Εντοπισμού Ορυκτών*
- *Τομέας Μεταλλευτικής Τεχνολογίας*
- *Τομέας Εκμετάλλευσης Ορυκτών*

στο πλαίσιο των οποίων λειτουργούν και τα ακόλουθα σχετικά εκπαιδευτικά και ερευνητικά εργαστήρια :

Εργαστήριο Ανόργανης Γεωχημείας, Οργανικής Γεωχημείας & Οργανικής Πετρογραφίας
Εργαστήριο Γενικής & Τεχνικής Ορυκτολογίας
Εργαστήριο Πετρολογίας & Οικονομικής Γεωλογίας
Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωφυσικής
Εργαστήριο Μηχανικής Πετρωμάτων
Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωλογίας
Εργαστήριο Ανάλυσης Ρευστών & Πυρήνων Υπόγειων Ταμιευτήρων
Εργαστήριο Εμπλουτισμού
ΕργαστήριοΤεχνολογίας Κεραμικών & Υάλου
Εργαστήριο Μελέτης & Σχεδιασμού Εκμεταλλεύσεων

Εργαστήριο Γεωδαισίας & Πληροφορικής των Γεωεπιστημών

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Ορυκτών Πόρων**

Η υποχρεωτική ελάχιστη διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων του Πολυτεχνείου Κρήτης έχει ορισθεί σε δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα. Συγκεκριμένα, από το 1ο έως και το 7ο εξάμηνο των σπουδών τους, οι φοιτητές μόνο στο 1ο και 2ο εξάμηνο έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης και κατ'επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, ενώ κατά το 8ο και 9ο εξάμηνο υποχρεούνται να επιλέξουν έναν από τους τρεις προσφερόμενους κύκλους σπουδών και να παρακολουθήσουν τα αντίστοιχα μαθήματα. Οι κύκλοι σπουδών είναι Α': Κύκλος Εκμετάλλευσης, Β': Κύκλος Βιομηχανικών Ορυκτών και Γ': Κύκλος Ανίχνευσης & Εντοπισμού. Τέλος, σημειώνεται ότι, το 10ο εξάμηνο σπουδών προορίζεται αποκλειστικά για υποχρεωτική εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας. Για απόκτηση διπλώματος Μηχανικού Ορυκτών Πόρων, οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα, να εκπονήσουν και να υποστηρίξουν επιτυχώς ενώπιον Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής Διπλωματική Εργασία, καθώς και να συγκεντρώσουν τις απαραίτητες δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Ορυκτών Πόρων**

Στο Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων του Πολυτεχνείου Κρήτης πρόκειται να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 αναμορφωμένο Πρόγραμμα μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο "Περιβαλλοντική Γεωτεχνολογία".

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, το Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων μετέχει και σε δυο οργανωμένα νέα διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), που πρόκειται να δεχθούν τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Στο ένα από τα δυο, με τίτλο "Έλεγχος Ποιότητας & Διαχείριση Περιβάλλοντος", που οργανώνεται από το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος, συμμετέχει και το Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης του ίδιου Πολυτεχνείου, ενώ στο Πρόγραμμα, με τίτλο "Τεχνολογικά Συστήματα", που οργανώνεται από το Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του ίδιου Πολυτεχνείου, συμμετέχει επίσης το Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης του Πολυτεχνείου Κρήτης.

γ. Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστων (Η.Μ.Μ.Υ.)

Το Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Πολυτεχνείου Κρήτης ιδρύθηκε με έδρα τα Χανιά. Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής και ερυνητικής του διαδικασίας, το Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών δίνει έμφαση, τόσο στη χρήση των υπολογιστών, στο σχεδιασμό ηλεκτρονικών κυκλωμάτων και στα ολοκληρωμένα συστήματα εργοστασίων, όσο και στη ρομποτική και στους αυτοματισμούς. Καταρτίζει επίσης τους φοιτητές του με τρόπο ώστε να είναι σε θέση να ασχοληθούν, κατά τη συνεργασία τους με επιχειρήσεις και το δημόσιο τομέα, με τα τηλεπικοινωνιακά συστήματα, καθώς και με τα διανεμημένα υπολογιστικά, πληροφοριακά συστήματα.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Η.Μ.Μ.Υ.**

Το Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Πολυτεχνείου Κρήτης διαιρείται στους ακόλουθους τέσσερις (4) Τομείς :

- *Τομέας Πληροφορικής*
- *Τομέας Συστημάτων*
- *Τομέας Ηλεκτρονικής*
- *Τομέας Τηλεπικοινωνιών*

στους οποίους εντάσσονται και λειτουργούν συμπληρωματικά τα ακόλουθα εκπαιδευτικά και ερευνητικά εργαστήρια :

Εργαστήριο Διανεμημένων Συστημάτων Πληροφορικής - Εφαρμογών Γραφείου & Επιχειρήσεων
Εργαστήριο Τεχνολογίας Λογισμικού
Εργαστήριο Μικροεπεξεργαστών & Υλικού
Εργαστήριο Ηλεκτρονικής
Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Κυκλωμάτων
Εργαστήριο Αυτοματισμού
Εργαστήριο Τηλεπικοινωνιών

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Η.Μ.Μ.Υ.**

Η υποχρεωτική διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Πολυτεχνείου Κρήτης ορίζεται σε δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα, ενώ όσον αφορά στα μαθήματα που διδάσκονται οι προπτυχιακοί φοιτητές αυτά διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά. Για απόκτηση διπλώματος Η.Μ.Μ.Υ. απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση όλων των προβλεπόμενων μαθημάτων, η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας και η συγκέντρωση των προβλεπόμενων δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Η.Μ.Μ.Υ.**

Στο Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Πολυτεχνείου Κρήτης έχει ιδρυθεί οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 870/26-11-1993 και τις διατάξεις των άρθρων 10 & 12 του Ν. 2083/1992,το οποίο λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994. Το Πρόγραμμα απονέμει Μ.Δ.Ε., καθώς και Δ.Δ. Μηχανικού Ηλεκτρονικής & Υπολογιστών. Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Μηχανικών Υπολογιστών και Επιστήμης Υπολογιστών, Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Ηλεκτρονικών Μηχανικών, Φυσικής, καθώς και Μαθηματικών ελληνικών και ξένων αναγνωρισμένων πανεπιστημίων, αλλά και Τμημάτων Μηχανικών Ανωτάτων Στρατιωτικών Σχολών, μετά από κρίση των σχετικών τους προσόντων από την Ε.Μ.Σ. (Ν. 2083/1992).

Το Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών έχει επίσης οργανώσει νέο διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), που πρόκειται να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, με τίτλο "Τεχνολογικά Συστήματα", στο οποίο μετέχουν και

τα Τμήματα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων και Μηχανκών Παραγωγής & Διοίκησης του ίδιου Πολυτεχνείου.

δ. Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος

Η ίδρυση του Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης προέκυψε από τη μετονομασία του υπό ίδρυση Τμήματος Χημικών Μηχανικών, σύμφωνα με το υπ. αρ. Π.Δ. 232/19-6-1995, η λειτουργία του οποίου προβλέπεται να ξεκινήσει το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

Με τη δημιουργία του Τμήματος επιχειρείται κάλυψη της έλλειψης μηχανικών ειδικευμένων όσον αφορά στη διαχείρηση και στην προστασία του περιβάλλοντος. Εμφαση θα δωθεί στην ανάπτυξη σχετικής τεχνογνωσίας, αλλά και στη δημιουργία ειδικών μονάδων αντιρρύπανσης και καθαρών τεχνολογιών. Η λειτουργία του Τμήματος θεωρείται απολύτως αναγκαία, αφού προβλέπεται και από τις Οδηγίες σε θέματα διαχείρησης και προστασίας περιβάλλοντος της Ε.Ε.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος**

Στο Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος έχουν συσταθεί οι ακόλουθοι δύο (2) Τομείς :

- *Τομέας Χημικών Διεργασιών*
- *Τομέας Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος**

Οι προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος διαρκούν τουλάχιστον δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα μαθήματα που διδάσκονται στοχεύουν στην εξοικείωση των φοιτητών σε θέματα προστασίας και διαχείρισης περιβάλλοντος, δίνοντας έμφαση σε ζητήματα βιολογικών καθαρισμών αποβλήτων, συστημάτων αποφυγής ρύπανσης στη βιομηχανία, μεέτες περιβαλλοντικώνεπιπτώσεων, τρόπο διάθεσης απορριμμάτων και μετρήσεων της ρύπανσης στο νερό τον αέρα και το έδαφος. Για απόκτηση διπλώματος Μηχανικού Περιβάλλοντος από το Πολυτεχνείο Κρήτης, οι φοιτητές του Τμήματος οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα, να εκπονήσουν Διπλωματική Εργασία και να συγκεντρώσουν τελικά τις απαραίτητες δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος**

Το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης έχει οργανώσει και πρόκειται να λειτουργήσει νέο διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχικακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), με τίτλο "Ελεγχος Ποιότητας & Διαχείριση Περιβάλλοντος", που θα δεχθεί τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν επίσης τα Τμήματα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων και Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης του ίδιου Πολυτεχνείου.

4.5.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων

Το Πολυτεχνείο Κρήτης έχει στην κυριότητά του παραδοσιακά και ιστορικά κτίρια εντός της πόλης, κυριότερα από τα οποία θεωρούνται το κτίριο της πρώην Γαλλικής Σχολής και το

Ενετικό Συγκρότημα, που απαρτίζεται από τα κτίρια των Παλαιών Φυλακών, των Στρατώνων, της πρώην Μεραρχίας και του Μεγάλου Αρσεναλίου. Ειδικότερα για τα κτίρια πρώην Γαλλικής Σχολής και Παλαιών Φυλακών σημειώνεται ότι φιλοξένησαν τις ακαδημαϊκές λειτουργίες του πανεπιστημιακού ιδρύματος το 1984, ενώ σήμερα στεγάζονται στην μεν Γαλλική Σχολή η Τεχνική Υπηρεσία και χρησιμοποιείται και ως Συνεδριακό Κέντρο, στις δε Παλαιές Φυλακές η Πρυτανεία, η Οικονομική Υπηρεσία και η Διοίκηση του Πολυτεχνείου. Εκτός από αυτά τα κτίρια που χρησιμοποιούνται από το Ιδρυμα, στην κυριότητα του Πολυτεχνείο Κρήτης υπάρχουν και άλλα κτίρια και στρέμματα γης από δωρεές, που δεν έχουν προς το παρόν καμία χρήση. Το Πολυτεχνείο Κρήτης διαθέτει τέλος οικοπεδικές εκτάσεις 2.762.000,00 τ.μ., καθώς και ενιαία οικοπεδική έκταση, συνολικής επιφάνειας 2.706.232,00 τ.μ. σε απόσταση 7 χλμ. από τα Χανιά, εντός της οποίας πραγματοποιείται η ανέγερση της Πολυτεχνειούπολης.

Οσον αφορά στην υφιστάμενη[33] χωροθέτησης των ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πολυτεχνείου Κρήτης, πραγματοποιείται εντός της πόλης των Χανίων και στην περίμετρό της. Ετσι, όσον αφορά στο διαθέσιμο κτιριακό δυναμικό του Πολυτεχνείου Κρήτης στα Χανιά, σύμφωνα με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των επί μέρους κτιρίων, αποτελείται από δέκα επτά (17) ιδιόκτητα κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 32.901,00 τ.μ., πέντα (5) από τα οποία ανήκουν στο Πολυτεχνείο Κρήτης κατά ποσοστό 25% εξ'αδιαιρέτου και δε χρησιμοποιούνται (3.300,00 τ.μ.), τρία (3) είναι επί του παρόντος εκτός χρήσης (2.059,00 τ.μ.), ενώ στο ένα (1) διατηρεί την επικαρπία η σύζυγος του δωρητή και άρα προς το παρόν δεν χρησιμοποιείται από το Πολυτεχνείο (445,00 τ.μ.). Αρα, τα ιδιόκτητα κτίρια που χρησιμοποιούνται σήμερα από το Πολυτεχνείου Κρήτης είναι οκτώ (8) και έχουν συνολική μικτής επιφάνεια 30.397,00 τ.μ. Το Πολυτεχνείο Κρήτης διαθέτει επίσης ένα παραχωρημένο κτίριο, με ιστορική αξία, το οποίο δε χρησιμοποιείται εξαιτίας της ερειπιώδους κατάστασής του, ενώ με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών του σε χώρους, μισθώνει επίσης τρια (3) κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 1.808,00 τ.μ., προς 18.000.000 δρχ/έτος (στοιχεία : 1996-1997). Κατά συνέπεια, ανεξάρτητα ιδιοκτησιακού καθεστώτος, το Πολυτεχνείο Κρήτης χρησιμοποιεί στα Χανιά, για ικανοποίηση των αναγκών του σε χώρους, κτίρια συνολικής μικτής επιφάνειας 32.205,00 τ.μ. Τέλος, όσον αφορά στο υπό κατασκευή κτιριακό δυναμικό του Πολυτεχνείου, βρίσκεται στο χώρο της Πολυτεχνειούπολης και είναι της τάξεως των 19.240,00 τ.μ. Ολοκληρώνοντας τη παρουσίαση της κτιριακής υποδομής του Πολυτεχνείου Κρήτης στα Χανιά σημειώνεται ότι, όσον αφορά στις μελλοντικές ανάγκες του Ιδρύματος σε χώρους, απαιτείται η ολοκλήρωση των κτιρίων Τμήματος Επιστημών και ΑΡΧΕ, καθώς και η ανέγερση αυτόνομων κτιρίων Τμήματος Περιβάλλοντος, Κεντρικής Βιβλιοθήκης, Φοιτητικής Εστίας (Β'φάση), Ινστιτούτου Τηλεπικοινωνιών και Κλειστού Κολυμβητηρίου, ενώ προβλέπεται και η οργάνωση Γηπέδου Ποδοδσφαίρου. Τα προβλεπόμενα έργα είναι συνολικής μικτής επιφάνειας πάνων από 43.240,00 τ.μ.. (βλ. Πίνακα : Χ-5α, σελ. 159-160).

Η περιγραφή των ακινήτων, όσον αφορά στις λειτουργίες που στεγάζουν, παρουσιάζεται κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων στον πίνακα που ακολουθεί :

[33] Υπ. Εθν. Παιδείας & Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, ακαδημαϊκό έτος 1996-1997.

Πίνακας Χ-5α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πολυτεχνείου Κρήτης (Χανιά)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*κτίριο πρώην Παλαιών Φυλακών*	Διοίκηση
2.	*κτίριο πρώην Στρατώνων*	Πρυτανεία - Γραφεία ΕΛΚΕ[34]
3.	*κτίριο πρώην Νης Μεραρχίας*	-
4.	*κτίριο πρώην Γαλλικής Σχολής*	Συνεδριακό Κέντρο & Τεχνική Υπηρεσία
5.	*κτίριο "Παπαδοπέτρου"*	-
6.	*Κατάστημα Μιχάλη Γιάνναρη*	-
7.	*Κατάστημα Οδού Υψηλάντων*	-
8.	*Κατάστημα-Οικία Οδού Μυλονογιάννη*	-
9.	*Κατάστημα-Γραφεία Πλατείας 1866*	-
10.	*κτίριο οδού Ηγουμ. Γαβριήλ & Ξανθουδίδου*	-
11.	*κληροδοτήματα Α. Μπακλατζή*	Διάφορες Υπηρεσίες
12.	*κτίριο δωρεά Ελ. Φρατζεσκάκη*	-
13.	*κτίρια στο Βάμο δωρεά Ελ. Φρατζεσκάκη*	-
14.	*κτίριο Α΄Φάση ΑΡΧΕ*	Γενικό Τμήμα - Τμήμα Μ.Π.Δ. - Τμήμα Η.Μ.Μ.Υ.
15.	*κτίριο Β΄Φάση ΑΡΧΕ*	Γενικό Τμήμα - Τμήμα Μ.Π.Δ. - Τμήμα Η.Μ.Μ.Υ.
16.	*κτίριο Μηχ. Ο.Π.*	Τμήμα Μηχ. Ο.Π.
17.	*Φοιτητική Εστία (Α΄Φάση)*	Στέγαση Φοιτητών
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Μέγαρο Αρσενάλι*	-
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*κτίριο οδού Ηρώων Πολυτεχνείου 37*	Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιών
2.	*κτίριο οδού Δεληγιάννη 30*	Γενικό Τμήμα : Εργαστήρια Φυσικής & Χημείας
3.	*κτίριο Χειλαδάκη*	Τμημάτων Πολυτεχνείου Κρήτης
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Γ΄Φάση ΑΡΧΕ*	Τμήμα Μ.Π.Δ. - Αμφιθέατρο & Κέντρο Ελέγχου
2.	*Α΄Φάση Κτιρίου Τμήματος Επιστημών*	Γενικό Τμήμα & Διατμηματικό Εργαστήριο CAD

[34] Ε.Λ.Κ. : πρόκειται για το Γραφείο Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Ερευνας του Πολυτεχνείου Κρήτης.

(συνέχεια)

Πίνακας Χ-5α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πολυτεχνείου Κρήτης (Χανιά)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Β΄Φάση Κτιρίου Τμήματος Επιστημών*	Γενικό Τμήμα
2.	*Δ΄Φάση ΑΡΧΕ*	Τμήμα Μ.Π.Δ. Τμήμα Η.Μ.Μ.Υ. Τμήμα Μηχ. Περιβάλλοντος
3.	*Κτίριο Τμήματος Μηχ. Περιβάλλοντος*	Τμήμα Μηχ. Περιβάλλοντος
4.	*Κτίριο Κεντρικής Βιβλιοθήκης*	Βιβλιοθήκη Πολυτεχνείου Κρήτης
5.	*Φοιτητική Εστία (Β΄Φάση)*	Στέγαση Φοιτητών
6.	*Κτίριο Ινστιτούτου Τηλεπικοινωνιών*	Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιών
7.	*Κλειστό Κολυμβητήριο*	Κοινόχρηστη
8.	*Γήπεδο Ποδοσφαίρου*	Κοινόχρηστη

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

4.6. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

4.6.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου

- **Θεσσαλία : Βόλος - Λάρισα - Καρδίτσα - Τρίκαλα**

- **Βόλος**

Πρωτεύουσα του νομού Μαγνησίας στο μυχό του Παγασητικού κόλπου. Ο Βόλος δημιουργήθηκε το 1823 πάνω σε ένα ασήμαντο τουρκικό οικισμό, η ανάπτυξή του όμως ξεκίνησε μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλίας από τον τουρκικό ζυγό το 1881. Ο Βόλος, ξεκινώντας ως μικρή βιομηχανική και βιοτεχνική κωμόπολη, εξελίχθηκε σε σημαντικό εμποροβιομηχανικό και επαγγελματοβιοτεχνικό κέντρο με σιδηροβιομηχανίες, βιομηχανίες τσιμέντου κ.ά. Η ονομασία Βόλος προήλθε από μεταγραμματισμό της λέξης Γόλος, ώστε η ετυμολογική προέλευση του ονόματος να φανεί ελληνοπρεπέστερη (Βόλος : όγκος χώματος ή Βολή : τόπος αλιείας).

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σε αυτή τη θέση κτίσθηκε στα βυζαντινά χρόνια το κάστρο που πέρασε στα χέρια των Τούρκων στα τέλη του 14ου, αρχές 15ου αιώνα. Στις 2/11/1881, με την προσάρτηση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα, ο ελληνικός στρατός κατέλαβε την πόλη και το φρούριο. Μετά την απελευθέρωση και κυρίως με τη λειτουργία του θεσσαλικού σιδηρόδρομου (1884) η οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη υπήρξε αλματώδης μέχρι το 1940. Αργότερα έπεσε σε παρακμή, ενώ τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας της ανάπτυξης του τουρισμού, σημειώθηκε αισθητή πρόοδος στην οικονομική βάση της συγκεκριμένης περιοχής. Υπογραμμίζεται ότι, η οικονομική άνθηση που έχει γνωρίσει ο Βόλος στο παρελθόν αποτυπώνεται και στο σημαντικό αριθμό κτιρίων με ιστορική και αρχιτεκτονική σημασία, που υπάρχουν στον αστικό του ιστό.

- **Λάρισα**

Πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού (δεύτερος νομός της χώρας σε έκταση), κτισμένη στο ανατολικοκεντρικό τμήμα της Θεσσαλικής Πεδιάδας στις δυο όχθες του Πηνειού. Πρόκειται για μεγάλο διοικητικό και οικονομικό κέντρο, που παρουσιάζει ταχύτατη ανάπτυξη, αλλά και πολύ σημαντικό συγκοινωνιακό κόμβο. Στην πόλη και γύρω από αυτή βρίσκονται μεταποιητικές μονάδες επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων. Εδώ βρίσκεται και το πρώτο και μεγαλύτερο εργοστάσιο ζάχαρης και παραγωγής χαρτοπολτού.

Η Λάρισα ως θέση πρέπει να ήταν γνωστή πολύ πριν οι κάτοικοί της μιλήσουν ελληνικά, αφού "Λάρισα", στην προελληνική γλώσσα, σημαίνει κάστρο, τοποθεσία οχυρωμένη, δυνατή, απρόσβλητη. Το 1423 πέρασε στα χέρια των Τούρκων, απ' όπου απελευθερώθηκε το 1881

Η οικονομία του νομού σχετίζεται κυρίως με τη γεωργία, ενώ το μεγαλύτερο μέρος της μεταποίησης συνδέεται με τη βαμβακοπαραγωγή. Στο νομό οι αγροτικές και μεταποιητικές δραστηριότητες συνυπάρχουν αρκετά ισόρροπα και αλληλοτροφοδοτούνται, περίπτωση σπάνια. Στο νομό, αν και κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου λόγω θέσης, παρατηρείται τα τελευταία χρόνια συρρίκνωση της βιομηχανικής παραγωγής, ενώ - παρόλες τις φυσικές του ομορφιές - δε φαίνεται να έχει αναπτυχθεί τουριστικά.

- **Καρδίτσα**

Πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού, κτισμένη σχετικά πρόσφατα στο δυτικό άκρο της Θεσσαλικής Πεδιάδας, αποτελεί οικονομικό, διοικητικό και πολιτιστικό κέντρο του νομού. Πρόκειται για νέα πόλη, γι αυτό και στερείται ιστορίας, αφού δεν εμφανίζει κτίσματα ή ερείπια αρχαίας και μεσαιωνικής εποχής.

Η οικονομία του νομού Καρδίτσας βασίζεται, περισσότερο από κάθε άλλο νομό της Θεσσαλίας, στην κτηνοτροφία, ενώ την κυριότερη γεωργική καλλιέργεια αποτελεί το βαμβάκι. Αν εξαιρεθεί ο εκκοκκισμός βάβμακος, ο νομός υστερεί σε επενδύσεις μεταποίησης, ενώ πρόκειται και για το λιγότερο αναπτυγμένο τουριστικά νομό της Θεσσαλίας. Εντούτοις, τα τελευταία χρόνια, με επίκεντρο την τεχνητή λίμνη "Πλαστήρα", ΄παρατηρείται μια ανάκαμψη σε τουριστικό επίπεδο.

- **Τρίκαλα**

Πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού, κτισμένη στο κέντρο της δυτικής λεκάνης της Θεσσαλίας και τρίτη, μετά τη Λάρισα και το Βόλο, σε πληθυσμό πόλη της Θεσσαλίας. Πρόκειται για εμπορικό, οικονομικό και διοικητικό κέντρο της δυτικής Θεσσαλίας.

Στην αρχαιότητα ονομαζόταν Τρίκκη, από την ομώνυμη κόρη του μυθικού Ασωπού και γνώρισε ιδιαίτερη ακμή. Στα μεσαιωνικά χρόνια υπέφερε από εισβολές βαρβάρων, όπως επίσης και στα τελευταία βυζαντινά χρόνια. Στις αρχές του 15ου αιώνα καταλήφθηκε από τους Τούρκους μέχρι το 1881. Στην 20ετία 1951-1971 παρουσίασε ιδιαίτερη πληθυσμιακή ανάπτυξη. Στην οικονομίας της συμβάλλουν σημαντικά η κτηνοτροφία και τα δάση, ενώ καλλιεργούνται ευρύτατα δημητριακά και βαβμάκι.

- **Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, που ιδρύθηκε το 1984, σύμφωνα με το Π.Δ. 83/1984, το οποίο στη συνέχεια τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 302/1985, πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1988-1989 με τα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Νηπιαγωγών και το Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής. Εδρα του Πανεπιστημίου ορίσθηκε η πόλη του Βόλου, ενώ η διάκρισή του σε Σχολές και Τμήματα έχει ως ακολούθως (βλ. Πίνακα 2-6, σελ. 30) :

• Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Γενικό Τμήμα
• Σχολή Τεχνολογικών Επιστημών	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
• Σχολή Επιστημών Υγείας	Τμήμα Ιατρικής Τμήμα Κτηνιατρικής
• Ανεξάρτητα Τμήματα	Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Αξίζει να σημειωθεί ότι, υπάρχουν Τμήματα που έχουν ιδρυθεί στο πλαίσιο ορισμένων Σχολών ή ανεξάρτητα και πρόκειται να λειτουργήσουν στο μέλλον. Πρόκειται για τα ακόλουθα :

• Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου	Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Λαογραφίας Τμήμα Ειδικής Αγωγής
• Σχολή Επιστημών Υγείας	Τμήμα Οδοντιατρικής
• Ανεξάρτητα Τμήματα	Τμήμα Μαθηματικών - Πληροφορικής

Τέλος, υπάρχουν και τα ακόλουθα προτεινόμενα στο ΥΠ.Ε.Π.Θ., από τη Διοικούσα Επιτροπή, Τμήματα :

• Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου	Τμήμα Κοινωνιολογίας
• Σχολή Τεχνολογικών Επιστημών	Τμήμα Αρχιτεκτόνων
	Τμήμα Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής
	Τμήμα Βιοτεχνολογίας
• Σχολή Επιστημών Υγείας	Τμήμα Βιοχημείας

Το εκλεγμένο Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας αριθμεί 74 μέλη και συμπληρώνεται από 8 μέλη του Ε.Ε.Π. Το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό, που απασχολείται από το Πανεπιστήμιο με σύμβαση έργου βάσει του Π.Δ. 407/1980, ανέρχεται σε 125 μέλη. Το εκπαιδευτικό, αλλά και το διοικητικό έργο των Τμημάτων επικουρείται από 29 μέλη του Ε.Δ.Τ.Π. και 133 διοικητικούς υπαλλήλους. Τέλος, στο σύνολο των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας φοιτούν συνολικά 1.570 προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές (βλ. Παράρτημα : Πίνακα Π-6).

Οσον αφορά στη χωροθέτηση των Σχολών και των επί μέρους Τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, αυτή πραγματοποιείται και στις τέσσερις έδρες των νομών της Περιφέρειας. Ετσι, στο Βόλο λειτουργούν οι Σχολές Επιστημών του Ανθρώπου και Τεχνολογικών Επιστημών, στη Λάρισα το Τμήμα Ιατρικής και στην Καρδίτσα το Τμήμα Κτηνιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας, ενώ τέλος, στα Τρίκαλα βρίσκεται το ανεξάρτητο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού (βλ. Παράρτημα : Χάρτη 5).

4.6.2. Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη, η έναρξη λειτουργίας της οποίας ταυτίζεται χρονικά με την έναρξη λειτουργίας του Ιδρύματος (1988), ακολουθώντας τη δομή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, αποτελεί ενιαίο οργανισμό με διοικητική[1] έδρα το Βόλο, είναι αστικού τύπου και έχει καταμερισμένη διάταξη, λειτουργώντας σε Παραρτήματα και στις τέσσερις πρωτεύουσες των νομών της Περιφέρειας. Ετσι,, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί, στο Βόλο λειτουργούν δύο Παραρτήματά της, ενώ στην Λάρισα, στην Καρδίτσα και στα Τρίκαλα από ένα Παραρτήμα :

[1] Η Βιβλιοθήκη διοικείται από τον Οργανωτικό Υπεύθυνο, που υπάγεται στη Διοικούσα Επιτροπή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Η Επιτροπή Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας είναι συμβουλευτικό όργανο και λειτουργεί ως σύνδεσμος της Βιβλιοθήκης με την ακαδημαϊκή κοινότητα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	
• Παράρτημα Βόλου Κτίριο "Αλέξανδρος Δελμούζος"	*Συλλογή Σχολής Επιστημών του Ανθρώπου*
• Παράρτημα Βόλου Πεδίο του Αρεως	*Συλλογή Σχολής Τεχνολογικών Επιστημών*
• Παράρτημα Λάρισας Κτίριο Τμήματος Ιατρικής	*Συλλογή Τμήματος Ιατρικής*
• Παράρτημα Καρδίτσας Κτίριο Τμήματος Κτηνιατρικής	*Συλλογή Τμήματος Κτηνιατρικής*
• Παράρτημα Τρικάλων Κτίριο Τμήματος Τ.Ε.Φ.Α.Α.	*Συλλογή Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού*

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου έχει την ευθύνη πραγματοποίησης της απόκτησης παντός είδους υλικού, όπως π.χ. βιβλία, περιοδικά, οπτικοακουστικό, πολυμέσα κ.ο.κ., με σκοπό τον εμπλουτισμό της Πανεπιστημιακών Παραρτημάτων της. Οι αγορές του νέου υλικού γίνονται με εντολές εκτέλεσης παραγγελιών από τα Τμήματα του Πανεπιστημίου προς τη Βιβλιοθήκη, αλλα και από την ίδια την Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου. Το καινούργιο υλικό της παραλαμβάνεται από το προσωπικό της, που στη συνέχεια το καταγράφει στο κτηματολόγιο, εκτελεί τη βιβλιοθηκονομική ταξινόμησή του, σύμφωνα με το σύστημα Dewey, εισάγει τα στοιχεία της ταξινόμησης στο σύστημα αυτοματοποίησης και κατόπιν στέλνει το υλικό στο Παράρτημα, όπου στεγάζεται η αντίστοιχη συλλογή. Επιπρόσθετα, στην Κεντρική Βιβλιοθήκη εισάγονται τα στοιχεία τιμολόγησης του υλικού στο αυτοματοποιημένο σύστημα, πριν προωθηθούν στην Οικονομική Υπηρασία του Πανεπιστημίου, ελέγχοντας έτσι τη σωστή τήρηση του προϋπολογισμού του Ιδρύματος. Η Κεντρική Βιβλιοθήκη έχει επίσης την ευθύνη για την έκδοση της ταυτότητας χρήστη της Βιβλιοθήκης, της τήρησης του Κανονισμού Λειτουργίας, καθώς και της γενικότερης οργάνωσης και λειτουργίας της ενιαίας Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου και, σε συνεργασία με την Επιτροπή Βιβλιοθήκης του ίδιου Πανεπιστημίου, εισηγείται προς τη Διοικούσα Επιτροπή του Ιδρύματος μέτρα για τη βελτίωσή τους.

Οσον αφορά στη συλλογή της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου αποτελείται συνολικά από 54.000 τόμους βιβλίων και αντίτυπα, 500 τίτλους ξενόγλωσσων και 65 τίτλους ελληνικών περιοδικών, στα οποία είναι και συνδρομήτρια. Στο υλικό της επίσης συγκαταλέγεται πλήρης σειρά τοπογραφικών, γεωλογικών και εδαφολογικών χαρτών του Ελληνικού χώρου.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί και ως δανειστική, παρέχοντας το δικαίωμα δανεισμού, τόσο σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, όσο και σε οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο από την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας. Το είδος και η διάρκεια δανεισμού ποικίλει ανάλογα με τον ενδιαφερόμενο και καθορίζεται από σχετικό Κανονισμό.

Οι χρήστες της Βιβλιοθήκης, που ολοένα αυξάνουν, είναι σήμερα 2.400, ενώ όσον αφορά στον αριθμό των ατόμων που επισκέπτονται τη Βιβλιοθήκη καθημερινά ανέρχεται σε 250 και ο αριθμός των ανά ημέρα δανειζόμενων βιβλίων ξεπαιρνά τα 200. Στη Βιβλιοθήκη υπηρετούν

συνολικά έντεκα (11) υπάλληλοι, από τους οποίους οι πέντε (5) είναι βιβλιοθηκονόμοι, καθώς και άλλα δέκα οκτώ (18) άτομα νέου προσωπικού, το οποίο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ.

Οι διαθέσιμες κτιριακές εγκαταστάσεις, τόσο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης, όσο και των επί μέρους Παραρτημάτων της, επισημαίνεται ότι, είναι ιδιόκτητες, ενώ όσον αφορά στη συνολική επιφάνεια που καταλαμβάνουν, η Κεντρική Βιβλιοθήκη αναπτύσσεται σε 100,00 τ.μ. με πρόσθετα 100,00 τ.μ. για αποθηκευτικό χώρο, τα δύο Παραρτήματά της στο Βόλο σε 140,00 τ.μ. το καθένα, ενώ τα Παραρτήματά της στη Λάρισα, στην Καρδίτσα και στα Τρίκαλα σε 100,00 τ.μ., 140,00 τ.μ. και 120,00 τ.μ. αντίστοιχα. Επισημαίνεται ότι, στις άμεσες προοπτικές της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου είναι η μεταφορά του σημαντικότερου μέρους των συλλογών των Παραρτημάτων της στο Βόλο σε νέο πενταόροφο κτίριο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης, πρώην Τράπεζα Αθηνών (4.516,81 τ.μ.), στο κέντρο της πόλης.

Ο ρόλος της στην αναπτυξιακή πορεία του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας είναι αναμφισβήτητος, αφού η Βιβλιοθήκη αποτελεί το κέντρο συγκέντρωσης, φύλαξης και διάθεσης της ανθρώπινης γνώσης και της πληροφορίας που είναι απαραίτητες, για την προώθηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας, αρχικά στο ίδιο το Πανεπιστήμιο όπου ανήκει και κατ'επέκταση στο γενικότερο περιβαλλον όπου αυτή βρίσκεται και λειτουργεί. Σκοπός της είναι στο άμεσο μέλλον να στελεχωθεί με το κατάλληλο προσωπικό, ώστε να αναβαθμίσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες της, ακόμα και σε επίπεδο νομού και Περιφέρειας. Ετσι, στο πλαίσιο του 2ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (1995-1999), η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει υποβάλλει προς το ΥΠ.Ε.Π.Θ. σχετική πρόταση, συνολικού προϋπολογισμού 850.000.000 δρχ., με σκοπό την υλοποίηση των στόχων της όσον αφορά στην επίτευξη της αναβάθμισής της.

4.6.3. Φοιτητική Μέριμνα Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

- Στέγαση φοιτητικού πληθυσμού

Οσον αφορά στη δυνατότητα στέγασης των φοιτητών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, όσοι από τους ενδιαφερόμενους κριθεί ότι πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις κάνουν χρήση του προνομείου δωρεάν στέγασης σε μισθωμένα από το Πανεπιστήμιο διαμερίσματα και δωμάτια ξενοδοχείων. Σημειώνεται ότι προς το παρόν δε λειτουργεί Φοιτητική Εστία σε καμία από τις τέσσερις πόλεις, όπου βρίσκονται Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Συγκεκριμένα, στο Βόλο στεγάζονται 120 φοιτητές σε διαμερίσματα και 60 φοιτητές σε ξενοδοχεία, στη Λάρισα στεγάζονται 48 φοιτητές σε διαμερίσματα, ενώ στην Καρδίτσα και στα Τρίκαλα στεγάζονται σε διαμερίσματα 7 και 17 φοιτητές αντίστοιχα (στοιχεία : 1997-1998).

- Σίτιση φοιτητικού πληθυσμού

Οι φοιτητές του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, που πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για δωρεάν σίτιση, κάνουν χρήση του προνομείου σε εστιατόρια του Βόλου, της Λάρισας, της Καρδίτσας και των Τρικάλων, με τα οποία το Πανεπιστήμιο έχει συμβληθεί, σύμφωνα με το σύστημα των κουπονιών σίτισης.

4.6.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες

Τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας διαθέτουν το κάθε ένα το δικό του Φοιτητικό Σύλλογο, στον οποίο μπορούν να εγγραφούν ανεξαιρέτως όσοι φοιτητές του αντίστοιχου Τμήματος το επιθυμούν. Οι Σύλλογοι, που διακρίνονται στο πίνακα που ακολουθεί, λειτουργούν σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος και είναι αναγνωρισμένοι από τα αντίστοιχα Πρωτοδικεία στις πόλεις όπου λειτουργούν :

Σύλλογος Φοιτητών Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σύλλογος Φοιτητών Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ιατρικής
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Κτηνιατρικής
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

4.6.5. Σχολές & Τμήματα Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

4.6.5.1. Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου (Βόλος)

Η Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984), έχει έδρα το Βόλο και σε αυτή εντάσσονται τα ακόλουθα Τμήματα :

- *Γενικό Τμήμα*
- *Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης*
- *Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών*
- *Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής*
- *Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Λαογραφίας*

Πτυχίο απονέμουν μόνο τα Παιδαγωγικά Τμήματα και το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Λαογραφίας, ενώ σκοπός του Γενικού Τμήματος, που ιδρύθηκε το 1985 και πρωτολειτούργησε το 1990, είναι η κάλυψη των διδακτικών αναγκών των υπόλοιπων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με γνωστικά αντικείμενα θετικών και ανθρωπικστικών επιστημών. Για την εξυπηρέτηση των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών του Γενικού Τμήματος, η Διοικούσα Επιτροπή του Πανεπιστημίου έχει εγκρίνει τη λειτουργία τριώνΕργαστηρίων. Πρόκειται για τα Εργαστήρια Κοινωνικών Μελετών & Δημοσκόπησης, Βιολογίας και Χημείας. Το Γενικό Τμήμα δέχεται μεταπτυχιακούς φοιτητές με σκοπό την εκπόνηση Δ.Δ. Τέλος, σημειώνεται ότι τα δύο τελευταία Τμήματα του παραπάνω πίνακα πρόκειται να δεχθούν τους πρώτους φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 (βλ. Παράρτημα : Πίνακα 2στ).

α. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1988-1989. Το Τμήμα λειτουργεί στο Βόλο στο πλαίσιο της Σχολής Επιστημών του Ανθρώπου.

• Δομή και λειτουργία Π.Τ.Δ.Ε.

Στο Τμήμα δεν έχουν συσταθεί μέχρι στιγμής επί μέρους Τομείς, λειτουργούν όμως, με σκοπό την υποστήριξη της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητάς του, τα ακόλουθα τέσσερα Εργαστήρια :

- *Εργαστήριο Εκπαιδευτικής Ιστορίας*
- *Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών*
- *Εργαστήριο Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας*
- *Εργαστήριο Πληροφορικής*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, στα οποία κατανέμονται υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, καθώς και δραστηριότητες οργανωμένα κατά κύκλους μαθημάτων σε επάλληλα επίπεδα. Ετσι, στον πρώτο κύκλο περιλαμβάνονται μαθήματα γενικής επιστημονικής κατάρτισης και στο δεύτερο μαθήματα ψυχοπαιδαγωγικής κατάρτισης από την ευρύτερη επιστημονική περιοχή της επιστήμης της Αγωγής. Ο τρίτος κύκλος αφορά στην κατάρτιση των φοιτητών στα επί μέρους γνωστικά αντικείμενα διδασκαλίας, ενώ ο τέταρτος κύκλος περιλαμβάνει μαθήματα σχετικά με την κατάρτιση των φοιτητών στη θεωρία και τη μεθοδολογία της διδασκαλίας, τη διδακτική των επί μέρους μαθημάτων και τη σχολική πρακτική. Σημειώνεται ότι, κατά το 7ο εξάμηνο σπουδών οι φοιτητές επιλέγουν και παρακολουθούν τα σχετικά μαθήματα και για το 8ο εξάμηνο, μιας από τις τρεις προσφερόμενες κατευθύνσεις, δηλαδή της Αισθητικής Παιδείας & Εκφρασης, της Σχολικής Υποστήριξης ή της Ειδικής Αγωγής. Για απόκτηση πτυχίου, οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς 38 υποχρεωτικά μαθήματα, 4 από τα οποία είναι της Σχολικής Πρακτικής, 18 κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, καθώς και 2 υποχρεωτικά ετήσια μαθήματα ξένης γλώσσας, συγκεντρώνοντας συνολικά τουλάχιστον 174 δ.μ.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Δ.Ε.

Στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δε λειτουργεί έως σήμερα οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις διατάξεις των σχετικών άρθρων του Ν. 2083/1992.

Στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας λειτουργεί Κέντρο Σχολικής & Οικογενειακής Συμβουλευτικής & Ερευνας.

β. Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει ιδρυθεί, όπως και το Π.Τ.Δ.Ε. του ίδιου Πανεπιστημίου, το 1984 (Π.Δ. 83/1984). Το Τμήμα λειτουργεί στο Βόλο, στο πλαίσιο της Σχολής Επιστημών του Ανθρώπου, από το ακαδημαϊκό έτος 1988-1989.

- **Δομή και λειτουργία Π.Τ.Ν.**

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, δεν έχουν συσταθεί ακόμη Τομείς. Εντούτοις, αξίζει να σημειωθεί η λειτουργία και η δράση του Εργαστηρίου Ψυχολογίας, με σκοπό τη μελέτη και την έρευνα του ατόμου συσχετισμένη με τις περιοχές Νευροψυχολογίας, Εξελικτικής Ψυχολογίας & Ψυχοπαθολογίας, Γλωσσικής Ανάπτυξης & Εξωλεκτικής Επικοινωνίας.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Η προπτυχιακού επιπέδου σπουδές στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας διαρκούν τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα και περιλαμβάνουν μαθήματα υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά, που οργανώνονται κατά κύκλους μαθημάτων σε επάλληλα επίπεδα. Το ίδιο συμβαίνει και με τις προβλεπόμενες, από το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Ετσι, ο πρώτος κύκλος περιλαμβάνει μαθήματα γενικής και ο δεύτερος ψυχοπαιδαγωγικής κατάρτισης σε θέματα της επιστήμης της Αγωγής με έμφαση στον τομέα της Προσχολικής Αγωγής, ενώ στον τρίτο κύκλο εντάσσονται μαθήματα κατάρτισης σε επιμέρους τομείς και στον τέταρτο μαθήματα κατάρτισης στη Γενική και στην Ειδική Μεθοδολογία δραστηριοτήτων του Νηπιαγωγείου και γενικότερα τη σχολική πρακτική. Υπογραμμίζεται ότι, στο 4ο έτος οι φοιτητές του Π.Τ.Ν. υποχρεούνται να επιλέξουν μια από τις τρεις προσφερόμενες κατευθύνσεις, δηλαδή την κατεύθυνση της Ειδικής Αγωγής, της Σχολικής Υποστήριξης ή της Αισθητικής Παιδείας & Εκφρασης. Για απόκτηση πτυχίου από το Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς 32 υποχρεωτικά μαθήματα, 4 από τα οποία είναι της Πρακτικής Ασκησης, καθώς και 24 κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Π.Τ.Ν.**

Στο Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δε λειτουργεί έως σήμερα οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις διατάξεις των σχετικών άρθρων του Ν. 2083/1992.

4.6.5.2. Σχολή Τεχνολογικών Επιστημών (Βόλος)

Η Σχολή Τεχνολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984), έχει έδρα το Βόλο και σε αυτή εντάσσονται τα ακόλουθα τέσσερα Τμήματα, το κάθε ένα από τα οποία απονέμει ανεξάρτητο πτυχίο (βλ. Παράρτημα : Πίνακα 2στ) :

- *Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής*
- *Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης*

- *Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας*
- *Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών*

α. Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής

Το Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984) και ξεκίνησε τη λειτουργία του στο Βόλο το ακαδημαϊκό έτος 1988-1989. Σημειώνεται ότι, οι προπτυχιακοί φοιτητές έχουν δυνατότητα επιλογής κατεύθυνσης - ειδίκευσης, δηλαδή ειδίκευση Φυτικής Παραγωγής ή ειδίκευση Ζωϊκής Παραγωγής, με έμφαση στην Ιχθυοκαλλιέργεια - Αλιεία.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής

Στο Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχουν συσταθεί και λειτουργούν οι ακόλουθοι πέντε βασικοί Τομείς, σε κάθε ένα από τους οποίους εντάσσονται και λειτουργούν και τα σχετικά Εργαστήρια :

• *Τομέας Φυτικής Παραγωγής*	*Εργαστήριο γεωργίας & Εφαρμοσμένης Φυσιολογίας Φυτών* *Εργαστήριο Γενετικής Βελτίωσης Φυτών* *Εργαστήριο Βιομετρίας* *Εργαστήριο Δενδροκομίας* *Εργαστήριο Ζιζανιολογίας*
• *Τομέας Φυτοπροστασίας*	*Εργαστήριο Εντομολογίας & Γεωργικής Ζωολογίας* *Εργαστήριο Φυτοπαθολογίας*
• *Τομέας Εδαφολογίας & Πετρολογίας*	*Εργαστήριο Εδαφολογίας* *Εργαστήριο Ορυκτολογίας - Πετρολογίας*
• *Τομέας Γεωργικής Μηχανολογίας & Εγγείων Βελτιώσεων*	*Εργαστήριο Αγρομετεωρολογίας* *Εργαστήριο Γεωργικής Μηχανολογίας* *Εργαστήριο Γεωργικών Κατασκευών & Ελέγχου Περιβάλλοντος* *Εργαστήριο Γεωργικής Υδραυλικής*
• *Τομέας Ζωϊκής Παραγωγής*	*Εργαστήριο Ωκεανογραφίας*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει ορισθεί σε δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα και διαρθρώνεται σε δύο βασικές ενότητες. Στην πρώτη ενότητα, με διάρκεια τα πρώτα τέσσερα εξάμηνα, πραγματοποιείται η διδασκαλία γνωστικών αντικειμένων από τις βασικές επιστήμες με βιολογικό, τεχνικό, οικονομικό και κοινωνικό περιεχόμενο, ενώ στη δεύτερη ενότητα, με διάρκεια τα έξι (6) τελευταία εξάμηνα, διακρίνονται δύο κατευθύνσεις σπουδών, εκείνης της Φυτικής Παραγωγής και εκείνης της Ζωϊκής Παραγωγής. Αξίζει να σημειωθεί ότι, ανεξάρτητα

κατεύθυνσης το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών προβλέπει τη διδασκαλία κοινών υποχρεωτικών μαθημάτων, έτσι ώστε να επιτευχθεί η επιδιωκόμενη ολοκληρωμένη σφαιρική γνώση, η οποία θα επιτρέψει στους πτυχιούχους του Τμήματος να απορροφηθούν ευκολότερα στην αγορά εργασίας. Εντούτοις, μέσω της επιλογής ειδίκευσης οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία πρόσθετης εμβάθυνσης σε συγκεκριμένους τομείς, με αποτέλεσμα ως πτυχιούχοι να θεωρηθούν ειδικοί σε βασικές γνωστικές υποενότητες της Γεωπονικής Επιστήμης. Για απόκτηση πτυχίου, οι φοιτητές του Τμήματος οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς τον προβλεπόμενο αριθμό υποχρεωτικών και κατ'επιλογήν μαθημάτων και το μάθημα της Ξένης Γλώσσας, να εκπονήσουν υποχρεωτική Διπλωματική Εργασία, να συμμετέχουν σε δίμηνη Πρακτική Άσκηση, καθώς και να συγκεντώσουν συνολικά τουλάχιστον 187 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής**

Στο Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει εγκριθεί και πρόκειται να λειτουργήσει οργανωμένο Πρόγραμμα Πεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), που θα απονέμει Μ.Δ.Ε. και Δ.Δ. και έχει τίτλο "Συστήματα Αγροτικής Παραγωγής στο Μεσογειακό Χώρο με έμφαση στη δειφορική παραγωγή και τη χρησιμοποίηση νέων τεχνολογιών".

β. Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης

Το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας βρίσκεται στο Βόλο, ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1989-1990. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το Τμήμα προσφέρει μοναδική για την χώρα και τις μεσογειακές χώρες, προπτυχιακή εκπαίδευση σε θέματα Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, με κύριο προσανατολισμό στην αντιμετώπιση των χωρικών ζητημάτων από την οπτική του Μηχανικού.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης**

Στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης της Σχολής Τεχνολογικών Επιστημών δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν επιμέρους Τομείς, λειτουργούν όμως, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τα ακόλουθα οκτώ (8) Εργαστήρια, με σκοπό την επιστημονική υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου Τμήματος :

- *Εργαστήριο Υποδομών, Τεχνολογικής Πολιτικής & Ανάπτυξης*
- *Εργαστήριο Τοπικού & Περιφερειακού Προγραμματισμού*
- *Εργαστήριο Πολεοδομικού & Χωροταξικού Σχεδιασμού*
- *Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων & προβλέψεων*
- *Εργαστήριο Χωρικής Ανάλυσης & Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών*
- *Εργαστήριο Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου*
- *Εργαστήριο Γεωγραφικών Ερευνών & Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού*

- *Εργαστήριο Δημογραφικών & Κοινωνικών Αναλύσεων*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης**

Η υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει ορισθεί σε δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα. Οι σπουδές χαρακτηρίζονται από διεπιστημονικότητα, με έμφαση στις τεχνικές επιστήμες και ταυτόχρονη παροχή γνώσεων σε θέματα οικονομίας και ανάπτυξης, περιβάλλοντος, υποδομών, διοίκησης και στην μεθόδων και τεχνικών που βασίζονται στη χρήση Η/Υ. Το σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων διαρθρώνονται γύρω από εννέα βασικές ενότητες και συγκεκριμένα Μαθηματικά και Πληροφορική, Τεχνικά μαθήματα Υποβάθρου, Γεωγραφία και Περιβάλλον, Κοινωνικές Επιστήμες, Οικονομική Ανάλυση, Αστική και Περιφερειακή Ανάπτυξη, Οργάνωση και Διαχείρηση, Πολεοδομία και Χωροταξία. Για απόκτηση πτυχίου, οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς 50 υποχρεωτικά και 13 κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, να εκπονήσουν υποχρεωτικά Διπλωματική Εργασία[35]. Το πλήθος των απαιτούμενων διδακτικών μονάδων για την λήψη πτυχίου έχει ορισθεί σε συνολικά τουλάχιστον 248 δ.μ..

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης**

Στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης έχει εγκριθεί και πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1989-1999, οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) για την απονομή Μ.Δ.Ε. ή Δ.Δ. Το Πρόγραμμα έχει τίτλο "Χωροταξία - Πολεοδομία & Περιφερειακή Ανάπτυξη".

γ. Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας

Το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας της Σχολής Τεχνολογικών Επιστημών βρίσκεται στο Βόλο, ιδρύθηκε το 1985 (Π.Δ. 83/1984) και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1990-1991.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας**

Στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας της Σχολής Τεχνολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχουν συσταθεί οι ακόλουθοι τρείς Τομείς, στο πλαίσιο των οποίων, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής, λειτουργούν και τα σχετικά Εργαστήρια :

- *Τομέας Ενέργειας, Βιομηχανικών Διεργασιών & Τεχνολογίας Περιβάλλοντος*
  - *Εργαστήριο Θερμοδυναμικής & Θερμικών Μηχανών*
  - *Εργαστήριο Ρευστομηχανικής & Στροβιλομηχανών*
  - *Εργαστήριο Φυσικών & Χημικών Διεργασιών*

[35] Η εκπόνηση της Διπλωματικής Εργασίας πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια του 10ου εξαμήνου, στο οποίο δεν προβλέπεται παρακολούθηση άλλων μαθημάτων.

• *Τομέας Μηχανικής, Υλικών & Κατεργασιών*	*Εργαστήριο Μηχανικής* *Εργαστήριο Μηχανουργικών Κατεργασιών* *Εργαστήριο Υλικών*
• *Τομέας Οργάνωσης Παραγωγής & Βιομηχανικής Διοίκησης*	*Εργαστήριο Οργάνωσης Παραγωγής* *Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών*

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας**

Η υποχρεωτική προπτυχιακού επιπέδου ελάχιστη διάρκεια φοίτησης στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας είναι δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια των εννέα (9) πρώτων εξαμήνων οι φοιτητές παρακολουθούν υποχρεωτικά και κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, ενώ στο 10ο εκπονούν τη Διπλωματική τους Εργασία. Για απόκτηση πτυχίου, οι φοιτητές του Τμήματος είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν επιτυχώς 40 υποχρεωτικά και 10 κατ'επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, καθώς και 2 μαθήματα Ξένης Γλώσσας και να εκπονήσουν υποχρεωτικά Διπλωματική Εργασία σε ειδικό αντικείμενο που τους ενδιαφέρει.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας**

Στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει εγκριθεί οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο "Σύγχρονες Μέθοδοι Σχεδιασμού & Ανάλυσης στη Βιομηχανία", το οποίο πρόκειται να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

δ. Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών

Το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών βρίσκεται στο Βόλο και λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής Τεχνολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ. 177/1993) και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών**

Στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχουν συσταθεί οι ακόλουθοι πέντε Τομείς :

- *Τομέας Επιστήμης & Τεχνολογίας των Κατασκευών*
- *Τομέας Υδραυλικής & Τεχνικής Περιβάλλοντος*
- *Τομέας Γεωτεχνικής Μηχανικής*
- *Τομέας Συγκοινωνιών - Μεταφορών*
- *Τομέας Οργάνωσης*

ενώ η εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητα του συγκεκριμένου Τμήματος υποστηρίζεται και από το Εργαστήριο Πληροφορικής & Η/Υ.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών**

Η υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας είναι δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα, ενώ σύμφωνα με το ενδεικτικό Πρόγραμμα Σπουδών που εφαρμόζεται από το Τμήμα, τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά. Αξίζει να σημειωθεί ότι, κατά το 4ο και 5ο έτος τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα επιλέγονται από τα προσφερόμενα του Τομέα τον οποίο έχει επιλέξει να ειδικευθεί ο φοιτητής. Η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας θεωρείται υποχρεωτική για τη λήψη διπλώματος και αντιστοιχεί στο 20% του βαθμού πτυχίου. Ετσι, για την απόκτηση διπλώματος Πολιτικού Μηχανικού από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, οι φοιτητές οφείλουν να παρακολουθήσουν επιτυχώς 69 μαθήματα, συγκεντρώνοντας τουλάχιστον 69 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών**

Στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με τις διατάξεις των σχετικών άρθρων του Ν. 2083/1992.

4.6.5.3. Σχολή Επιστημών Υγείας (Λάρισα - Καρδίτσα)

Η Σχολή Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ιδρύθηκε το 1985 (Π.Δ. 83/1984) και περιλαμβάνει τα ακόλουθα τρια Τμήματα :

- *Τμήμα Ιατρικής*
- *Τμήμα Οδοντιατρκής*
- *Τμήμα Κτηνιατρικής*

Συγκεκριμένα, το Τμήμα Ιατρικής λειτουργεί στη Λάρισα και το Τμήμα Κτηνιατρική στην Καρδίτσα, ενώ το Τμήμα Οδοντιατρικής με έδρα τη Λάρισα, που ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ. 177/1993), δε λειτουργεί προς το παρόν.

α. Τμήμα Ιατρικής (Λάρισα)

Το Τμήμα Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας βρίσκεται στη Λάρισα, ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984) και δέχθηκε για πρώτη φορά φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1990-1991.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Ιατρικής**

Στο Τμήμα Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχουν συσταθεί οι ακόλουθοι δέκα Τομείς :

- *Τομέας Α': Μορφολογίας*
- *Τομέας Β': Βασικών Επιστημών*
- *Τομέας Γ': Εργαστηριακής Ιατρικής*
- *Τομέας Δ': Ακτινολογίας & Ακτινοθεραπείας*
- *Τομέας Ε': Παθολογίας*
- *Τομέας ΣΤ': Χειρουργικής*
- *Τομέας Ζ': Μητέρας & Παιδιού*
- *Τομέας Η': Νευρολογίας & Αισθητηρίων Οργάνων*
- *Τομέας Θ': Ψυχιατρικής*
- *Τομέας Ι': Κοινωνικών Ιατρικών Επιστημών*

στους οποίους εντάσσονται και λειτουργούν και τα σχετικά σχετικά Εργαστήρια και Κλινικές.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο για το Τμήμα Ιατρικής έχει ορισθεί σε δώδεκα (12) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, τα οποία πραγματοποιούνται με παραδόσεις, φροντιστήρια, εργαστηριακές και κλινικές ασκήσεις. Σημειώνεται ότι, η παρακολούθηση φροντιστηρίων, εργαστηριακών και κλινικών ασκήσεων είναι υποχρεωτική και απαιτεί την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών του Τμήματος Ιατρικής, ενώ το 11ο και 12ο εξάμηνο είναι αφιερωμένο αποκλειστικά σε κλινική άσκηση. Ετσι, για την απόκτηση πτυχίου Ιατρικής από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση συνολικά 51 μαθημάτων, από τα οποία τα 39 είναι υποχρεωτικά και αντιστοιχούν σε 334 δ.μ., ενώ τα υπόλοια 12 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα και αντιστοιχούν σε 14 δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιατρικής**

Στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.). Εντούτοις, παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με τις διατάξεις των σχετικών άρθρων του Ν. 2083/1992.

β. Τμήμα Κτηνιατρικής (Καρδίτσα)

Το Τμήμα Κτηνιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας λειτουργεί στην Καρδίτσα, ιδρύθηκε το 1993 (Π.Δ. 177/1993) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995. Στόχος του Τμήματος είναι η κατάρτιση επιστημόνων που θα ασχοληθούν με τα την προστασία και την ανάπτυξη των ζώων.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Κτηνιατρικής**

Στο Τμήμα Κτηνιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν Τομείς, λειτουργούν όμως, σύμφωνα με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου, τα ακόλουθα Εργαστήρια :

Εργαστήριο Χημείας - Βιοχημείας
Εργαστήριο Ανατομικής
Εργαστήριο Ιστολογίας
Εργαστήριο Φυσικής - Ηλεκτρονικής Υπολογιστών
Εργαστήριο Φυσιολογίας
Εργαστήριο Μικροβιολογίας

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Κτηνιατρικής**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών προπτυχιακού επιπέδου για το Τμήμα Κτηνιατρικής έχει ορισθεί σε δέκα (10) διδακτικά εξάμηνα, ενώ προς το παρόν τα μαθήματα που διδάσκονται οι φοιτητές είναι αποκλειστικά υποχρεωτικά και κοινά για όλους. Υπογραμμίζεται ότι, δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, έτσι είναι αδύνατο να προσδιορισθούν ο απαιτούμενος αριθμός μαθημάτων και διδακτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου. Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του διδακτικού εξαμήνου 1997-1998.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Κτηνιατρικής**

Στο Τμήμα Κτηνιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δε λειτουργεί οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), αλλά ούτε υπάρχει η απαραίτητη υποδομή σε προσωπικό και εξοπλισμό. ώστε να δωθεί η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με τις διατάξεις των σχετικών άρθρων του Ν. 2083/1992.

4.6.5.4. Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού (Τ.Ε.Φ.Α.Α.) (Τρίκαλα)

Το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας που λειτουργεί στα Τρίκαλα, ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995. Στόχος του Τμήματος είναι να εκπαιδεύσει επιστήμονες με τρόπο ώστε να είναι σε θέση ως πτυχιούχοι να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της επιστήμης της Φυσικής Αγωγής και να διδάξουν το μάθημα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, λαμβάνοντας υπόψη το ρόλο που καλείται να παίξει ο αθλητισμός στη σύγχρονη κοινωνία.

- **Δομή και λειτουργία Τ.Ε.Φ.Α.Α.**

Στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δεν έχουν προς το παρόν συσταθεί Τομείς, λειτουργούν όμως, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου, τα ακόλουθα Εργαστήρια :

Εργαστήριο Αθλητικής Ψυχολογίας
Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Η ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. έχει ορισθεί σε τουλάχιστον οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και

κατ' επιλογήν υποχρεωτικά. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το σύνολο της εκπαίδευσης παρέχεται σε δυο κύκλους σπουδών. Στον α΄κύκλο (1ο-4ο εξάμηνο) παρέχεται γενική εκπαίδευση σε θέματα Φυσικής Αγωγής, ενώ κατά τη διάρκεια του β΄κύκλου (5ο-8ο εξάμηνο) προσφέρονται πρωτεύουσες και δευτερεύουσες ειδικότητες, όπως π.χ. κλασικό αθλητισμό, ειδική αγωγή, χορούς κ.λ.π. Υπογραμμίζεται ότι, δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, έτσι είναι αδύνατο να προσδιορισθούν ο απαιτούμενος αριθμός μαθημάτων και διδακτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου. Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του διδακτικού εξαμήνου 1997-1998.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τ.Ε.Φ.Α.Α.**

Το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας μετέχει σε διατμηματικό οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο "Ανθρώπινη Απόδοση & Υγεία". Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα θα ξεκινήσει να λειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Α.Π.Θ., ενώ θα δεχθεί τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές για την απόκτηση Μ.Δ.Ε. ή Δ.Δ. και στα Τρίκαλα το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Πρόγραμμα συμμετέχουν, εκτός από τα Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Α.Π.Θ. και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τα Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Δ.Π.Θ., καθώς και το Παράρτημα του Α.Π.Θ. στις Σέρρες.

4.6.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων

Οι ακαδημαϊκές λειτουργίες[36] του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας βρίσκονται χωροθετημένες στις πρωτεύουσες και των τεσσάρων νομών της Περιφέρειας Θεσσαλίας (βλ. Πίνακα : Χ-6α-ε, σελ. 178-183).

Οσον αφορά στο διαθέσιμο κτιριακό δυναμικό του Πανεπιστημίου στο Βόλο, σύμφωνα με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των επί μέρους κτιρίων, αποτελείται από δεκαπέντε (15) ιδιόκτητα κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 25.097,00 τ.μ. και ένα (1) παραχωρημένο (χωρίς μίσθωση) με συνολική μικτή επιφάνεια 850,00 τ.μ. Σημειώνεται ότι, το Πανεπιστήμιο δε μισθώνει κτίρια στο Βόλο, με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών του σε χώρους. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας λοιπόν, ανεξάρτητα ιδιοκτησιακού καθεστώτος, χρησιμοποιεί στο Βόλο για την ικανοποίηση των ακαδημαϊκών του αναγκών σε χώρους συνολικά δεκαέξι (16) κτίρια (26.017,00 τ.μ.), ενώ ήδη βρίσκονται υπό κατασκευή δυο (2) κτίρια, τα οποία ανήκουν στην κατηγορία των ιδιόκτητων. Πρόκειται για το κτίριο Α΄ (420,00 τ.μ.) και Γ΄ (6.621,00 τ.μ.) του Παραλιακού Συγκροτήματος. Το σύνολο της μικτής επιφάνειας των συγκεκριμένων κτιρίων ανέρχεται σε 7.041,00 τ.μ.

Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι, το Πανεπιστήμιο διαθέτει στο Βόλο ιδιόκτητες, σε χρήση από το ίδιο, οικοπεδικές εκτάσεις συνολικής επιφάνεις 18.605,00 τ.μ., καθώς και ελεύθερες ιδιόκτητες οικοπεδικές εκτάσεις για μελλοντική χρήση συνολικής επιφάνειας 85.105,00 τ.μ. Επίσης, το σύνολο των γεωργικών εκτάσεων που χρησιμοποιεί το Πανεπιστήμιο στο νομό Μαγνησίας για την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών του αναγκών ανέρχεται σε 875.000,00 τ.μ. Ετσι, η συνολική επιφάνεια των γηπέδων που έχει στην κατοχή του το περιφερειακό πανεπιστημικό ίδρυμα στο Βόλο ανέρχεται σε 978.710, 00 τ.μ.

[36] Υπ. Εθν. Παιδείας & Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, ακαδημαϊκό έτος 1996-1997.

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στη Λάρισα, συμπεριλαμβάνουν ένα (1) ιδιόκτητο (2.955,00 τ.μ.) και ένα (1) μισθωμένο κτίριο (2.144,00 τ.μ.), με ετήσιο μίσθωμα, για το περίοδο 1996-1997, 29.400.000,00 δρχ, ενώ σημειώνεται ότι, έχει ήδη ολοκληρωθεί η ανέγερση του Πανεπιστημιακού Γενικού Περιφερειακού Νοσοκομείου της Λάρισας. Τέλος, το Πανεπιστήμιο διαθέτει και χρησιμοποιεί στη Λάρισα ιδιόκτητες οικοπεδικές εκτάσεις, συνολικής επιφάνειας 975,00 τ.μ., ενώ έχει επίσης στην κατοχή του ελεύθερη οικοπεδική έκταση στη θέση "Μεζουρλό", η οποία προορίζεται για μελλοντική χρήση και έχει συνολική επιφάνεια 90.000,00 τ.μ.

Στην Καρδίτσα, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας διαθέτει οικοπεδική έκταση συνολικής επιφάνειας 7.800,00 τ.μ., καθώς και οικοπεδική έκταση για μελλοντική χρήση συνολικής επιφάνειας 6.000,00 τ.μ. Το Τμήμα Κτηνιατρικής λειτουργεί προσωρινά σε τμήμα του παραχωρημένου, από τον Ο.Σ.Κ., κτιρίου της πρώην Σχολής Νηπιαγωγών, ενώ υπό αποκατάσταση βρίσκονται άλλα τμήματά του (2.820,00 τ.μ.). Συγκεκριμένα, το κτίριο της πρώην Σχολής Νηπιαγωγών βρίσκεται στην οικοπεδική έκταση των 7.800,00 τ.μ.

Στα Τρίκαλα το Πανεπιστήμιο διαθέτει ένα (1) ιδιόκτητο κτίριο (700,00 τ.μ.), καθώς και ένα (1) παραχωρημένο (χωρίς μίσθωση), συνολικής μικτής επιφάνειας 1.000,00 τ.μ. Διαθέτει επίσης ελεύθερη οικοπεδική έκταση για μελλοντική χρήση, συνολικής επιφάνειας 150.000,00 τ.μ., στη θέση "Καρυές", η οποία έχει παραχωρηθεί στο Πανεπιστήμιο από το Δήμο Τρικκαίων. Σε τμήμα της οικοπεδικής αυτής έκτασης βρίσκεται ήδη υπό κατασκευή κτίριο Τμήματος Κτηνιατρικής (700,00 τ.μ.).

Τέλος, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας μισθώνει διαμέρισμα (90,00 τ.μ.), 1ου ορόφου πολυκατοικίας επί της οδού Κολοκοτρώνη 44 στην Αθήνα, με σκοπό τη στέγαση των γραφείων διοίκησης που διατηρεί προσωρινά και στην Αττική. Το ετήσιο μίσθωμά του για το 1996-1997 ήταν 1.353.600,00 δρχ.

Η περιγραφή των ακινήτων, όσον αφορά στις λειτουργίες που στεγάζουν, παρουσιάζεται κατά πόλη χωροθέτησης και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων στους ακόλουθους πίνακες :

Πίνακας Χ- 6α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Βόλος)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
		ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Συγκρότημα Πεδίου Αρεως Α - Αποθήκη*	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής Βιβλιοθήκη Σχολής Τεχνολογικών Επιστημών
2.	*Συγκρότημα Πεδίου Αρεως Β - Μηχανουργείο*	Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας
3.	*Συγκρότημα Πεδίου Αρεως Γ - Χυτήριο*	Αίθουσες Διδασκαλίας Γραφεία Διδακτικού Προσωπικού
4.	*Συγκρότημα Πεδίου Αρεως Δ - Προκατασκευασμένο*	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών
5.	*Ερευνητική Εκπαιδευτική Θερμοκηπιακή Μονάδα*	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής
6.	*Θερμοκήπιο Εργαστηρίου*	Εργαστήριο Εντομολογίας & Γεωργικής Ζωολογίας
7.	Εργαστήριο Αγρομετεωρολογίας	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής
8.	*Ερευνητική Εκπαιδευτική Θερμοκηπιακή Μονάδα*	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής
9.	*Αποθήκη Γεωργικών Προϊόντων & Μηχανημάτων*	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής
10.	*Εργαστήρια & Γραφεία Αγροκτήματος Βελεστίνου*	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής
11.	*Υπόστεγο Φύλαξης Γεωργικών Μηχανημάτων*	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής
12.	*Παραλιακό Συγκρότημα Κτίριο Β΄*	Διοικούσα Επιτροπή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου - Γενικό Τμήμα
13.	*Παραλιακό Συγκρότημα Κτίριο Δ΄*	Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου Βιβλιοθήκη Σχολής Επιστημών του Ανθρώπου
14.	*Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών*	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Κεντρική Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη (προσωρινά)
15.	*Λαογραφικό Κέντρο "Κίτσου Μακρή"*	Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου
		ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Μονή Πάου*	Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής
		ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
		Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δε διαθέτει μισθωμένα κτίρια στο Βόλο.

(συνέχεια)

Πίνακας Χ- 6α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Βόλος)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
		ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
1.	*Παραλιακό Συγκρότημα Κτίριο Α΄*	Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου
2.	*Παραλιακό Συγκρότημα Κτίριο Γ΄*	Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου
		ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
		Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στο Βόλο.

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ- 6β : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Λάρισα)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
		ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Πρώην Κτίριο Κατσιγρά* *Κτίριο Α΄*	Τμήμα Ιατρικής Βιβλιοθήκη Τμήματος Ιατρικής
		ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
		Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δε διαθέτει παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση) κτίρια στη Λάρισα.
		ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Πρώην Κτίριο Ριζούλη* *Κτίριο Β΄*	Τμήμα Ιατρικής
		ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
		Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν κατασκευάζει κτίρια στη Λάρισα.
		ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
		Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στη Λάρισα.

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ- 6γ : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Καρδίτσα)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δε διαθέτει ιδιόκτητα κτίρια στην Καρδίτσα.	
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο της πρώηνΣχολής Νηπιαγωγών*	Τμήμα Κτηνιατρικής
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν μισθώνει κτίρια στην Καρδίτσα.	
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Τμήμα του κτιρίου της πρώην Σχολής Νηπιαγωγών*	Τμήμα Κτηνιατρικής
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στην Καρδίτσα.	

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ- 6δ : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Τρίκαλα)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
		ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Προκατασκευασμένο Κτίριο*	Τ.Ε.Φ.Α.Α.
		ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
1.	*Πρώην Μύλοι Ματσοπούλου*	Τ.Ε.Φ.Α.Α. Βιβλιοθήκη Τ.Ε.Φ.Α.Α.
		ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
		Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν μισθώνει κτίρια στα Τρίκαλα.
		ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
		Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν κατασκευάζει κτίρια στα Τρίκαλα.
		ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ
		Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στα Τρίκαλα.

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ- 6ε : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Αθήνα)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δε διαθέτει ιδιόκτητα κτίρια στην Αθήνα.	
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δε διαθέτει παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση) κτίρια στην Αθήνα.	
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Διαμέρισμα 1ου ορόφου*	Γραφεία Διοίκησης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
	Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν κατασκευάζει κτίρια στην Αθήνα.	
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστημίο Θεσσαλίας δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στην Αθήνα.	

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

4.7. Πανεπιστήμιο Αιγαίου

4.7.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου

- **Αιγαίο : Λέσβος - Χίος - Σάμος - Ρόδος**

- **Αιγαίο**

Πρόκειται[37] για ημίκλειστη θάλασσα στη λεκάνη της Μεσογείου, μεταξύ της Βαλκανικής Χερσονήσου, της Μ.Ασίας και της νήσου κρήτης, συνολικής έκτασης γύρω στα 179 τ. χλμ Ο σχηματισμός του Αιγαίου υπήρξε αποτέλεσμα των καταβυθίσεων της ξηράς στο τέλος της Πλειοκαίνου και της Πλειστοκαίνου. Υπολείμματα αυτών των κατβυθίσεων είναι τα πολυάριθμα νησιά. Παλαιότερα το Αιγαίο ονομαζόταν Αρχιπέλαγος. Κυριότερα λιμάνια του ο Πειραιάς, η Θεσσαλονίκη και η Σμύρνη. Το Αιγαίο υπήρξε κοιτίδα ενός από τους σημαντικότερους πολιτισμούς του κόσμου, ενώ γνωστή είναι η προσφορά του στην εκπαιδευτική παράδοση, αφού το 1790 ξεκινά η λειτουργία δικτύου συνεργαζομένων Γυμνασίων και Ανωτέρων Σχολών πουμε την υποστήριξη του Αδ. Κοραή, απέκτησαν ακτινοβολία, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του νεοελληνικού Διαφωτισμού.

- **Λέσβος**

Πρωτεύουσα του νησιού η Μυτιλήνη, με ονομασία της οποίας επικράτησε στα βυζαντινά χρόνια και διατηρήθηκε από την προφορική λαϊκή παράδοση για ολόκληρο το νησί. Πρόκειται για πόλη με ιστορία από τους αρχαίους χρόνους, στην οποία σώζεται πλήθος αξιόλογων μνημείων από τους βυζαντινούς, ρωμαϊκούς και τους ελληνιστικούς χρόνους.

- **Χίος**

Πρωτεύουσα του νησιού η Χίος, αποτελεί διοικητικό, ιστορικό και πολιτιστικό κέντρο. Από ευρύματα πιστοποιείται ότι η νέα πόλη βρίσκεται κτισμένη επάνω στην παλαιά. Μετά την αιματηρή καταστροφή του 1822, που προκλήθηκε από τους Τούρκους για εκδίκηση, καθώς και την καταστροφή της από το σεισμό του 1881, η πόλη σιγά - σιγά ξανακτίσθηκε με νέα κτίρια, διατηρώντας όμως τον αρχικό της χαρακτήρα.

- **Σάμος**

Πρωτεύουσα του νησιού η Σάμος, στην οποία βρίσκονται συγκεντρωμένες όλες σχεδόν οι βιομηχανικές δραστηριότητες του νησιού. Η ανάπτυξή της, καθώς και του νησιού, ξεκινά στο τέλος του 7ου π.Χ. αιώνα, ενώ το 1475 την κατέλαβαν οι Τούρκοι. Η πρωτεύουσα του νησιού, που βρίσκεται κτισμένη πάνω στην αρχαία πόλη, αναπτύσσεται τουριστικά μετά το 1975.

[37] *Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια*, εκδόσεις Ακάδημος, 1ος τόμος, σελ. 494.

• Ρόδος

Η Ρόδος, πρωτεύουσα του ομώνυμου νησιού του νησιωτικού συμπλέγματος των Δωδεκανήσων, με ιστορία που ξεκινά από την αρχαιότητα, υπήρξε ένα από τα κέντρα του Αιγαιοπελαγίτικου Πολιτισμού. Αξίζει να σημειωθεί ότι, πρόκειται για ένα από τα πρώτα ελληνικά λιμάνια σε κίνηση τουριστών, ενώ το νησί παρουσιάζει σχεδόν στο σύνολό του ιδιαίτερη τουριστική κίνηση.

• Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ένα από τα νεότερα αποκεντρωμένα Α.Ε.Ι της χώρας, ιδρύθηκε στις 20 Μαρτίου του 1984 (Π.Δ. 83/1984), με διοικητική έδρα τη Μυτιλήνη. Η δημιουργία του αποτελεί υλοποίηση της ιδέας του μεγάλου Έλληνα Μαθηματικού Κ. Καραθεοδωρή, που ως το 1984 ήταν όνειρο πολλών πνευματικών ανθρώπων. Ορμα των ιδρυτών του υπήρξε η εξάπλωση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων του, με τρόπο ώστε το Αιγαίο να μεταμορφωθεί σε ζώνη επιστήμης, έρευνας και πολιτισμού.

Το Πανεπιστήμιο διαθέτει Τμήματα εγκατεστημένα στα νησιά Λέσβο, Χίο, Σάμο και Ρόδο, ενώ στις άμεσες προοπτικές του είναι η εξάπλωση των Τμημάτων του και στις Κυκλάδες, με πρώτο σταθμό την Ερμούπολη Σύρου. Ετσι, στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν στο πλαίσιο Σχολών τα ακόλουθα Τμήματα (βλ. Πίνακα : 2-7, σελ. 31).

ΛΕΣΒΟΣ	ΧΙΟΣ	ΣΑΜΟΣ	ΡΟΔΟΣ
Σχολή Κοινωνικών Επιστημών	Σχολή Επιστημών της Διοίκησης	Σχολή Θετικών Επιστημών	Σχολή Ελληνικών & Μεσογειακών Σπουδών
Τμήμα Περιβάλλοντος	Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	Τμήμα Μαθηματικών	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας			Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας			

ενώ έχουν ιδρυθεί και πρόκειται να λειτουργήσουν στο πλαίσιο των ίδιων Σχολών ή ανεξάρτητα και τα Τμήματα Κοινωνιολογίας, Επιστήμης της Θάλλασας, Ναυτιλίας & Επιχειρηματικών Υπηρεσιών, Πληροφοριακών & Επικοινωνιακών Συστημάτων, καθώς και Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών. Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, αναπτύσσοντας πρωτοποριακά προγράμματα σπουδών και ευρύ πεδίο επιστημονικής έρευνας με φιλοδοξίες διεθνούς ανταγωνιστικότητας, επιδιώκει να είναι σύγχρονο, έξω από απαρχαιωμένες συμβατότητες και να εξελίσσεται συνεχώς σύμφωνα με τον παλμό και τις απαιτήσεις της σύγχρονης πραγματικότητας.

Η επιλογή του Αιγαίου ως χώρος εγκατάστασης του Πανεπιστημίου υπήρξε συνειδητή απόφαση. Σκοπός η πνευματική, κοινωνική και φυσικά οικονομική αναζωογόνηση της ελληνικής αυτής περιοχής, καθώς και η αναβάθμισή της σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως αρμόζει στην ιστορική της κληρονομιά. Γι'αυτό το Πανεπιστήμιο είναι διεσπαρμένο σε πολλά νησιά, αντί να έχει όλες του τις δραστηριότητες συγκεντρωμένες. Αποτελεί έτσι ένα από τα ελάχιστα πανεπιστήμια στον κόσμο που σχεδιάστηκε εξαρχής για να αναπτυχθεί σε μικρές νησιωτικές κοινωνίες, συμβάλλοντας στη διατήρηση της ταυτότητά τους, στην ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό τους.

Η αντισυμβατική δομή του προγράμματος ανάπτυξης του Πανεπιστημίου έγκειται κυρίως στην προσπάθειά του να διασπείρει οργανωτικά τις σπουδές και τις εν γένει ακαδημαϊκές λειτουργίες σε τουλάχιστον τέσσερα νησιά του αιγιοπελαγήτικου συμπλέγματος, με ακραίες αποστάσεις μεταξύ τους που φθάνουν σχεδόν τα 200 μίλια, αποτελώντας έτσι το πρώτο στον κόσμο που επιχειρεί την εδραίωση των Τμημάτων του στο πλαίσιο μικροοικονομιών ημιαστικού τύπου, που η φυσιογνωμία των οικονομικών τους δραστηριοτήτων δεν έχει ομοιότητες με τα οικονομικά περιβάλλοντα μέσα στα οποία εγκαθίστανται τα νέα πανεπιστήμια σε Ευρώπη και στον κόσμο.

Το εκλεγμένο Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό του Πανεπιστημίου Αιγαίου αριθμεί 58 μέλη και συμπληρώνεται από 8 μέλη του Ε.Ε.Π. Το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό, που απασχολείται από το Πανεπιστήμιο με σύμβαση έργου βάσει του Π.Δ. 407/1980, ανέρχεται σε 51 μέλη. Το εκπαιδευτικό, αλλά και το διοικητικό έργο των Τμημάτων επικουρείται από 6 μέλη του Ε.Δ.Τ.Π. και 50 διοικητικούς υπαλλήλους. Τέλος, στο σύνολο των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου φοιτούν συνολικά 1.450 προπτυχιακοί φοιτητές (βλ. Παράρτημα : Πίνακα Π-7).

Οσον αφορά στη χωροθέτηση των ακαδημαϊκών λειτουργιών του ως προς τον αστικό ιστό, το Πανεπιστήμιο δεν ακολούθησε τη λογική δυτικών πανεπιστημιακών προτύπων για δημιουργία "συγκροτημάτων μαμούθ", αποκομμένων από το αστικό περιβάλλον. Αντίθετα επιλέγει το κέντρο των πόλεων, χωρίς να περιφράζει τις εγκαταστάσεις του, αλλά επιχειρώντας την ένταξή τους στις λειτουργίες της πόλης, ώστε το Πανεπιστήμιο να αποτελεί οργανωτικό τμήμα του και να δρα ως παράγοντας αναβάθμισης και εμπλουτισμού της κοινότητας με την ακαδημαϊκή σκέψη και τα ευρήματα της επιστήμης (βλ. Παράρτημα : Χάρτη 5).

4.7.2. Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου ιδρύθηκε το 1984 και αποτελείται από την Κεντρική Υπηρεσία Βιβλιοθήκης, που εδρεύει στη Μυτιλήνη και από τα Παραρτήματα Μυτιλήνης, Χίου, Σάμου και Ρόδου, που λειτουργούν στα αντίστοιχα νησιά. Η Βιβλιοθήκη, ανεξάρτηση διεύθυνση του πανεπιστημιακού ιδρύματος, παρά τη διασπορά των Παραρτημάτων της, αποτελεί ενιαία υπηρεσία, οι δραστηριότητες της οποίας συντονίζονται από την Κεντρική Υπηρεσία.

Ετσι, η Κεντρική Υπηρεσία ασχολείται με την αγορά, παραλαβή και αποστολή του υλικού στα Παραρτήματα, την επεξεργασία των κανονισμών και την εφαρμογή προτύπων, την επικοινωνία και την συνεργασία με ομόλογους φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού, καθώς και με την κεντρική διαχείριση του αυτοματοποιημένου δικτύου πληροφόρησης, το οποίο συνδέει τα Παραρτήματα, τόσο μεταξύ τους, όσο και με άλλες Βιβλιοθήκες της Ελλάδας και το εξωτερικό.

Τα Παραρτήματα καλύπτουν, τόσο τις ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας, όσο και του ευρύτερου κοινού. Δικαίωμα δανεισμού έχουν μόνο τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, εφ' όσον κατέχουν δελτίο χρήστη Βιβλιοθήκης. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου διαθέτει πλούσια συλλογή από βιβλία που καλύπτουν θεματικά το γνωστικό αντικείμενο των Τμημάτων του σε διάφορες γλώσσες, πληροφοριακό υλικό, Διδακτορικές Διατριβές, εκδόσεις της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας και οπτικοακουστικό υλικό.

Όσον αφορά στη δικτύωση της Βιβλιοθήκης, η Κεντρική Υπηρεσία Βιβλιοθήκης -Παράρτημα Μυτιλήνης είναι συνδεδεμένη μέσω του Δικτύου Αριάδνη με τα Παραρτήματα Χίου και Σάμου, ενώ εκκρεμεί η σύνδεση με το Παράρτημα Ρόδου, καθώς και με το διεθνές υπερδίκτυο Internet ή

τα Διεθνή Ευρωπαϊκά Δίικτυα IXI. Σημειώνεται ότι, στα Παραρτήματα λειτουργούν τμήματα οπτικοακουστικών μέσων, υπάρχει μηχανισμός ανάγνωσης - εκτύπωσης micro fishe, καθώς και δυνατότητα φωτοτύπησης υλικού. Η Βιβλιοθήκη τέλος παρέχει τη δυνατότητα στους χρήστες της για βιβλιογραφική αναζήτηση άρθρων περιοδικών με το σύστημα Currents Contents και σε άλλες βάσεις.

- **Παράρτημα Μυτιλήνης : Βιβλιοθήκη Σχολής Κοινωνικών Επιστημών**

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου στη Μυτιλήνη στεγαζόταν έως το 1995 σε πολυκατοικία στο κέντρο της πόλης, ενώ από το 1995 στεγάζεται σε τριώροφο κτίριο, το οποίο λειτουργούσε ως αποθήκη ειδών υγιεινής, συνολικής μικτής επιφάνειας 1.100 τ.μ. Στο ισόγειο φιλοξενείται η Κεντρική Υπηρεσία της Βιβλιοθήκης, που περιλαμβάνει Κεντρική Διοίκηση, Τμήμα Προμηθειών και Τμήμα Μηχανογράφησης.

Το Παράρτημα της Βιβλιοθήκης πρωτολειτούργησε το 1987 και βρίσκεται στον πρώτο όροφο του ίδιου κτιρίου. Στον ίδιο όροφο υπάρχει αίθουσα οπτικοακουστικού υλικού με τηλεόραση, βίντεο,, στερεοφωνικό, μηχάνημα MICRO FICHE - ZEADER - PRINTER και Η/Υ για αναζήτηση σε CD ROM, ενώ στο δεύτερο βρίσκεται η συλλογή των περιοδικών και το αναγνωστήριο. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το κτίριο διαθέτει υπόγειο, που χρησιμοποιείται ως αποθηκευτικός χώρος.

Το Παράρτημα Βιβλιοθήκης Μυτιλήνης εξυπηρετεί τις ανάγκες των Τμημάτων που βρίσκονται στο νησί και διαθέτει 12.052 τόμους βιβλίων, καθώς και συνδρομές σε 151 τίτλους ξενόγλωσσων περιοδικών και 21 ελληνικών, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι, η συλλογή βιβλίων και περιοδικών στον τομέα της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας θεωρείται ως η πλουσιότερη στην Ελλάδα. Οι υπηρεσίες που παρέχει το Παράρτημα Βιβλιοθήκης Μυτιλήνης είναι δανεισμός, παραγγελίες τεκμηρίων, χρήση Internet, αναζήτηση βιβλιογραφίας σε βάση δεδομένων, on line παραγγελία άρθρων περιοδικών από άλλες Βιβλιοθήκες της χώρας, μέσω του προγράμματος "ΕΡΜΗΣ" του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, χρήση οπτικοακουστικών μέσων, καθώς και διαδανεισμός μεταξύ των Παραρτημάτων.

- **Παράρτημα Χίου : Βιβλιοθήκη Σχολής Επιστημών της Διοίκησης**

Το Παράρτημα της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη Χίο διαθέτει πλούσια συλλογή που αποτελείται από 15.000 τόμους βιβλίων, καθώς και 65 τίτλους επιστημονικών επιθεωρήσεων και περιοδικών. Στεγάζεται στο Μιχάλειο κτίριο, είναι δανειστική, εφόσον ο ενδιαφερόμενος είναι κάτοχος δελτίου χρήσης της Βιβλιοθήκης και διαθέτει χώρο αναγνωστηρίου.

Η αναζήτηση των βιβλίων μπορεί να γίνει μέσω Η/Υ, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια για την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στη λειτουργία της. Στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού της, η Βιβλιοθήκη στη Χίο διατίθεται ήδη οπτικοακουστικό εκπαιδευτικό υλικό και συσκευή microfiche - microfilm, ενώ παρέχεται δυνατότητα βιβλιογραφικής διερεύνησης σε άλλες Βιβλιοθήκες, τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού, μέσω των δικτύων Ariadne και Internet.

- **Παράρτημα Σάμου : Βιβλιοθήκη Σχολής Θετικών Επιστημών**

Το Παράρτημα της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου που λειτουργεί από το 1987 στο Καρλόβασι της Σάμου στεγάζεται σε αναπαλαιωμένο νεοκλασσικό κτίριο του 1903, το "Χατζηγιάννειο Παρθεναγωγείο", συνολικής μικτής επιφάνειας 757 τ.μ. Η Βιβλιοθήκη διαθέτει αναγνωστήριο 70 θέσεων, αίθουσες ανοικτών βιβλιοστασίων και περιοδικών, αίθουσα πληροφοριακού και οπτικοακουστικού υλικού, καθώς και αίθουσα υποδοχής και εξυπηρέτησης χρηστών, άρτια εξοπλισμένα με Η/Υ για την αναζήτηση στους καταλόγους της Βιβλιοθήκης, αλλά και για σύνδεση με άλλες Βιβλιοθήκες και Τράπεζες Πληροφοριών. Στις εγκαταστάσεις της συμπληρώνουν το τμήμα εκδόσεων, που επιμελείται τις εκδόσεις του Τμήματος, αλλά βοηθά και τους φοιτητές στην έκδοση των εργασιών τους, καθώς και η αίθουσα διαλέξεων-πολλαπλών χρήσεων και το κυλικείο. Η Βιβλιοθήκη είναι δανειστική.

Το δυναμικό της σε υλικό είναι 7.500 τίτλοι βιβλίων (κατευθύνσεις: Μαθηματικές Επιστήμες, Πληροφορική, Τεχνολογία, Φυσικές Επιστήμες), 178 ξενόγλωσσοι τίτλοι περιοδικών, από τους οποίους 135 είναι τρέχοντες και 21 τίτλοι ελληνικών περιοδικών, καθώς και οπτικοακουστικό υλικό, που αποτελείται από μια συλλογή 400 περίπου δίσκων CD κλασσικής και διαχρονικής μουσικής, videotape, κασσέτες, CD-ROM. Ο εμπλουτισμός της γίνεται κάθε χρόνο με 1500 περίπυο τίτλους από όλες τις βιβλιογραφικές εξελίξεις των τομέων που απασχολούν το Τμήμα. Η Βιβλιοθήκη συνεργάζεται και με άλλες ελληνικές Βιβλιοθήκες και το Εθνικό Ιδρυμα Ερευνών.

- **Παράρτημα Ρόδου : Βιβλιοθήκη Σχολής Ελληνικών & Μεσογειακών Σπουδών**

Η Βιβλιοθήκη των Παιδαγωγικών Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου λειτουργεί στη Ρόδο. Στόχος της η διευκόλυνση μελέτης σπουδαστών και διδακτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου. Το Παράρτημα της Ρόδου διαθέτει τμήμα εξωτερικού δανεισμού. Ο κανονισμός της καταρτίζεται από την Κεντρική Βιβλιοθηκάριο και εγκρίνεται από τη Διοικούσα Επιτροπή, ενώ όσον αφορά στις ειδικές διατάξεις που αφορούν στη συγκεκριμένη Βιβλιοθήκη αυτές καταρτίζονται από τη Βιβλιοθηκάριο των Τμημάτων και εγκρίνονται από τη Διοικούσα Επιτροπή του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

4.7.3. Φοιτητική Μέριμνα Πανεπιστημίου Αιγαίου

- Στέγαση φοιτητικού πληθυσμού

Το ζήτημα της στέγασης των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αιγαίου δεν έχει λυθεί σε κανένα νησί, εκτός της Χίου, όπου βρίσκονται υπό παραλαβή οι Φοιτητικές Κατοικίες, στη θέση Βροντάδο σε οικόπεδο συνολικής έκτασης 11.143,54 τ.μ. Το γήπεδο ήταν ιδιοκτησίας του Ι.Τ.Α.Π. και το 1987 έγινε δωρεά από το Σωματείο Ι.Τ.Α.Π. στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Πρόκειται για κτιριακό συγκρότημα δυναμικότητας 326 μονόκλινων δωματίων με ατομικό λουτρό.

- Σίτιση φοιτητικού πληθυσμού

Οι φοιτητές του Πανεπιστημίου Αιγαίου, που πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για δωρεάν σίτιση, κάνουν χρήση του προνομείου σε εστιατόρια της Μυτιλήνης, της Χίου, της Σάμου και της

Ρόδου, με τα οποία το Πανεπιστήμιο έχει συμβληθεί, σύμφωνα με το σύστημα των κουπονιών σίτισης.

4.7.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες

Τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Αιγαίου διαθέτουν το κάθε ένα το δικό του Φοιτητικό Σύλλογο, στον οποίο μπορούν να εγγραφούν ανεξαιρέτως όσοι φοιτητές του αντίστοιχου Τμήματος το επιθυμούν. Οι Σύλλογοι, που διακρίνονται στο πίνακα που ακολουθεί, λειτουργούν σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος και είναι αναγνωρισμένοι από τα αντίστοιχα Πρωτοδικεία στις πόλεις όπου λειτουργούν :

Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Περιβάλλοντος "Μιχάλης Μακρυγιάννης"
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ανθρωπογεωγραφίας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μαθηματικών
Σύλλογος Φοιτητών Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σύλλογος Φοιτητών Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών

4.7.5. Σχολές & Τμήματα Πανεπιστημίου Αιγαίου

4.7.5.1. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών (Λέσβος : Μυτιλήνη)

Η Σχολή Κοινωνικών Επιστημών ιδρύθηκε το 1989 (Π.Δ. 376/1989-Φ.Ε.Κ. 166/16-6-1989) με έδρα τη Μυτιλήνη, στο πλαίσιο της οποίας λειτουργούν τα ακόλουθα Τμήματα :

- *Τμήμα Περιβάλλοντος*
- *Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας*
- *Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας*
- *Τμήμα Κοινωνιολογίας*

Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Κοινωνιολογίας πρόκειται να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000. Η Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, που φέρει το όνομα του Δασκάλου του Γένους Βενιαμήν του Λεσβίου, σκοπός της έχει την οργάνωση της μελέτης του κοινωνικού φαινομένου στα επιμέρους συστατικά του, που πραγματοποιείται μέσω της λειτουργίας των επί μέρους Τμημάτων της, τα οποία ουσιαστικά καλύπτουν γνωστικά αντικείμενα που για πρώτη φορά αποτελούν αυτοτελές αντικείμενο Προγράμματος Σπουδών που οδηγεί σε πανεπιστημιακό πτυχίο. Αξίζει να σημειωθεί ότι, ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ανάδειξη των ιδιαιτεροτήτων των νησιωτικών κοινωνιών.

α. Τμήμα Περιβάλλοντος

Η κρίση του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα έντονη τις τελευταίες δεκαετίες και παράλληλα η αναγκαιότητα για μια περισσότερο "σφαιρική" και διεπιστημονική προσέγγιση από εκείνη που συναντάται στα Προγράμματα Σπουδών παραδοσιακών πανεπιστημιακών Τμήματα, οδήγησαν το Πανεπιστήμιο Αιγαίου στη δημιουργία ειδικών σπουδών περιβάλλοντος. Ιδρύεται έτσι το 1984

(Π.Δ. 83/1984) Τμήμα Επιστημών Φυσικού Περιβάλλοντος, που μετονομάζεται στη συνέχεια, το 1985 (Π.Δ. 302/1985), σε Τμήμα Περιβάλλοντος. Η έναρξη της λειτουργίας του σε προπτυχιακό επίπεδο πραγματοποιήθηκε το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987, ενώ σε μεταπτυχιακό επίπεδο το 1987-1988.

Η καινοτομία του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος έγκειται στην εφαρμογή στην πράξη ενός πραγματικά διεπιστημονικού προγράμματος, όπου καθοριστικό σημείο συνιστά η χρησιμοποίηση της θεωρίας των συστημάτων. Αυτονόητο είναι ότι η προσπάθεια που γίνεται δε στοχεύει σε κατάργηση ειδικοτήτων, όπως βιολόγων, αρχιτεκτόνων κ.ά., αλλά στη δημιουργία μιας επιστημονικά καταρτισμένης ομάδας που θα συνειδητοποιεί ουσιαστικά την προέλευση του προβλήματος και εφόσον η αντιμετώπισή του απαιτεί και τις επιμέρους ειδικότητες θα αναφέρεται σε αυτές. Ετσι, οι πτυχιούχοι του έχουν τη δυνατότητα να απασχοληθούν σε τομείς, τόσο του δημόσιου, όσο και του ιδιωτικού τομέα, που σχετίζονται με την εκπαίδευση, τη διαχείριση, το σχεδιασμό, την κατασκευή έργων, καθώς και σε μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Περιβάλλοντος**

Το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου διαιρείται στους ακόλουθους Τομείς :

- *Τομέας Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών Περιβάλλοντος*
- *Τομέας Διαχείρισης Οικοσυστημάτων*
- *Τομέας Περιβαλλοντικής Μηχανικής και Επιστήμης*
- *Τομέας Γεωγραφίας και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού*

Τα Εργαστήρια που έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν στο πλαίσιο του Τμήματος Περιβάλλοντος, έχοντας ως βασικές τους δραστηριότητες την ατμοσφαιρική ρύπανση, τη διαχείριση του περιβάλλοντος, το δομημένο περιβάλλον και τα οικοσυστήματα, την περιβαλλοντική μηχανική και την ποιότητα του περιβάλλοντος, καθώς και τη ρευστομηχανική, αλλά και την τηλεπικόπιση G.I.S. και τον νησιωτικό οικονομικό σχεδιασμό, είναι τα ακόλουθα :

- *Εργαστήριο Τηλεπισκόπισης*
- *Εργαστήριο Υδατικών Υποσυστημάτων*
- *Εργαστήριο Νησιωτικής Ανάπτυξης*
- *Εργαστήριο Ανάλυσης Αέρα και Νερών*

Λόγω των αυξανόμενων αναγκών του Τμήματος, βρίσκονται ήδη υπό ίδρυση άλλα τέσσερα ακόμη Εργαστήρια, τα οποία είναι :

- *Εργαστήριο Διαχείρισης Βιοποικιλότητας.*
- *Εργαστήριο Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού*
- *Εργαστήριο Εφαρμοσμένων Οικονομικών του Περιβάλλοντος*
- *Εργαστήριο Αγρο-Οικοσυστημάτων*

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Περιβάλλοντος

Ως ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Περιβάλλοντος έχουν ορισθεί τα οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Παράλληλα με το βασικό κορμό προβλέπονται και προαιρετικά μαθήματα, καθώς και εργασίες πεδίου, όπου παρέχεται η ευκαιρία της εφαρμογής στην πράξη των τεχνικών και των μεθόδων, που έχουν διδαχθεί οι φοιτητές στο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών. Τα σεμινάρια, η πρακτική εξάσκηση και η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας συμπληρώνουν επικοδομητικά το διεπιστημικό πρόγραμμα του Τμήματος, ενώ στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας προγραμματίζονται επισκέψεις σε βιομηχανίες, βιοτεχνικές μονάδες και δημόσιες υπηρεσίες, με στόχο τη στενότερη σύνδεση θεωρητικής γνώσης με τις συγκεκριμένες πρακτικές και ανάγκες στον τομέα του περιβάλλοντος. Για την απόκτηση πτυχίου απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση τουλάχιστον 48 μαθημάτων, από τα οποία τα 33 είναι υποχρεωτικά και τα 15 προαιρετικά, συμπληρώνοντας έτσι τουλάχιστον 130 δ.μ., από τις οποίες οι 89 δ.μ. αντιστοιχούν σε προαιρετικά και οι 31 δ.μ σε κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα.

• Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Περιβάλλοντος

Το Τμήμα Περιβάλλοντος ξεκίνησε τη λειτουργία Μεταπτυχιακού Προγράμματος τον Ιανουάριο του 1987 με την ενεργοποίηση του θεσμού των Ειδικών Μεταπτυχιακών Υποτρόφων (Ε.Μ.Υ.). Το Πρόγραμμα έχει θεσμοθετηθεί με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής, ώστε να επιλέγει κάθε έτος συγκεκριμένο αριθμό υποψηφίων και να οδηγεί στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος. Οι υποψήφιοι παρακολουθούν διετές πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών και αφού συμπληρώσουν το δεύτερο ετήσιο κύκλο αξιολογούνται οι επιδόσεις τους και οι επιτυχόντες συνεχίζουν το πρόγραμμά τους με τελικό σκοπό τη λήψη Διδακτορικού Διπλώματος. Στα δύο πρώτα εξάμηνα οι υποψήφιοι διδάκτορες ακολουθούν κοινό και υποχρεωτικό πρόγραμμα μαθημάτων, ενώ στα δύο τελευταία το πρόγραμμα μαθημάτων μειώνεται και δίνεται έμφαση στην "πρακτική", καθώς αναλαμβάνουν, ο καθένας χωριστά, ένα ειδικό ερευνητικό πρόγραμμα και ταυτόχρονα συγγράφουν εκτενή εργασία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι έχει εγκριθεί και πρόκειται να λειτουργήσει στο Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) από το ακαδημαϊκό έτος 1989-1999, με τίτλο "Πολιτική & Προγραμματισμός Περιβαλλοντικής Διαχείρισης".

β. Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, που ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984 και πρωτολειτούργησε σε μεταπτυχιακό επίπεδο το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988, ενώ σε προπτυχιακό επίπεδο ένα χρόνο αργότερα, το 1988-1989, αποτελεί το μοναδικό πανεπιστημιακό τμήμα στην χώρα που προσφέρει πλήρες πρόγραμμα μαθημάτων Κοινωνικής Ανθρωπολογίας.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν επί μέρους Τομείς.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ η οργάνωσή τους στηρίζεται στη διαμόρφωση δύο βασικών κύκλων σπουδών, ο κάθε ένα από τους οποίους διαρκεί τέσσερα εξάμηνα. Συγκεκριμένα, στον α΄ κύκλο οι φοιτητές διδάσκονται μαθήματα, τα οποία τους προσφέρουν βασικές γνώσεις Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, επιτυγχάνοντας έτσι την ολοκληρωμένη τους επαφή με την επιστήμη, ενώ κατά τη διάρκεια του β΄ κύκλου σπουδών, οι φοιτητές διδάσκονται μαθήματα που δίνουν έμφαση σε ειδικές πλευρές της εν λόγω επιστήμης. Το πρόγραμμα του β΄ κύκλου σπουδών οργανώνεται στις κατευθύνσεις Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Ιστορικών Σπουδών και Σπουδών Επικοινωνίας. Οι κατευθύνσεις αυτές δε συνιστούν αυτόνομους τομείς, ούτε είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους, συνδέονταιμεταξύ τους βάσει ενιαίου προγράμματος. Η επιλογή κατεύθυνσης είναι υποχρεωτική και γίνεται με την εγγραφή τους στο β΄ κύκλο σπουδών (5ο εξάμηνο). Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται με συνδυασμό παραδόσεων, σεμιναρίων (7ο & 8ο εξάμηνο) και ασκήσεων εκμάθησης ξένων γλωσσών, τεχνικών μαθημάτων και διενέργειας ερευνητικών ασκήσεων. Τα προσφερόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά, υποχρεωτικά κατ'επιλογήν και μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Για απόκτηση πτυχίου απαιτείται επιτυχής παρακολούθηση 46 μαθημάτων, καθώς και η συγκέντρωση τουλάχιστον 138 δ.μ.. Σημειώνεται ότι, ο αριθμός των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής που πρέπει να επιτύχει ο φοιτητής είναι το λιγότερο 13 και για να αποφοιτήσει πρέπει επιπλέον να εγγραφεί και να επιτύχει σε 2 σεμιναριακά μαθήματα το ένα εκ των οποίων πρέπει υποχρεωτικά να ανήκει στον κύκλο των σεμιναριακών μαθημάτων της κατεύθυνσης που έχει επιλέξει ο φοιτητής.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας**

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος είναι οργανωμένο σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2083/1992 και αποτελείται από ένα διετή μεταπτυχιακό κύκλο μαθημάτων και σεμιναρίων και έναν επόμενο κύκλο έρευνας και συγγραφής Διδακτορικής Διατριβής. Κύρια επιδίωξη του Προγράμματος είναι, μέσω της έρευνας, η συμβολή του στην ανθρωπολογία της Νότιας Ευρώπης και της Βαλκανικής. Φοιτητές που επιθυμούν τη συνέχιση των μεταπτυχιακών τους σπουδών με στόχο την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής υποχρεούνται να υποβάλουν προς έγκριση ερευνητική πρόταση στο Συμβούλιο Σπουδών.

γ. Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας

Το Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας, που ιδρύθηκε το 1989 (Π.Δ. 376/1989) και πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994, έρχεται να συμπληρώσει την ενότητα των συγγενών επιστημών της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών, που εδρεύει στην Μυτιλήνη.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Ανθρωπογεωγραφίας**

Στο Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν Τομείς, ενώ λειτουργεί ήδη Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Αξίζει να σημειωθεί ότι, από το 1996 έχει ξεκινήσει η διαδικασία δημιουργίας Εργαστηρίου Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και Εργαστηρίου Χαρτογραφίας.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ανθρωπογεωγραφίας**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα. Σύμφωνα με το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών προβλέπεται η διδασκαλία εισαγωγικών, αλλά και περισσότερο προχωρημένων μαθημάτων των Κοινωνικών Επιστημών, σε συνδιασμό με μαθήματα από τις επιστήμες Ανάλυσης και Διαχείρισης του Χώρου. Η διδασκαλία των μαθημάτων πραγματοποιείται με διαλέξεις, ασκήσεις, επιτόπιες επισκέψεις, σεμινάρια, καθώς και με πρακτική εξάσκηση, ενώ σημειώνεται ότι, ο θεσμός του "Συμβούλου Σπουδών " ισχύει και σε αυτό το πανεπιστημιακό Τμήμα. Για απόκτηση πτυχίο απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση συγκεκριμένου αριθμού υποχρεωτικών μαθημάτων και ένα ποσοστό από τα προβλεπόμενα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και ένα από τα προαιρετικά μαθήματα. Επειδή οι διδακτικές μονάδες ποικίλλουν ανάλογα με το μάθημα, ο ακριβής αριθμός τους δεν μπορεί να καθορισθεί απόλυτα, αλλά εξαρτάται από την επιλογή των μαθημάτων. Ετσι, υπάρχει η δυνατότητα οι φοιτητές να επιλέξουν πολλά μαθήματα με λιγότερες δ.μ. το καθένα ή λιγότερα μαθήματα με περισσότερες δ.μ. το καθένα. Για την λήψη πτυχίου απαραίτητη θεωρείται επίσης η θερινή πρακτική εξάσκηση, η παρουσίαση Διάλεξης, καθώς και η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας σε θέμα της επιλογής τους.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ανθρωπογεωγραφίας**

Στο Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), ενώ προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

4.7.5.2. Σχολή Επιστημών της Διοίκησης (Χίος)

Η Σχολή Επιστημών της Διοίκησης, με έδρα τη Χιο, ιδρύθηκε το 1989 (Π.Δ. 376/1989) και εντάχθηκαν σε αυτή τα ακόλουθα Τμήματα του Πανεπιστημίου Αιγαίου :

- *Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων*
- *Τμήμα Ναυτιλίας & Επιχειρηματικών Υπηρεσιών*

Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Ναυτιλίας & Επιχειρηματικών Υπηρεσιών θα πρωτολειτουργήσει το ακαδημαϊκό έτος 1989-1999.

α. Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984), πρωτολειτούργησε το ακαδημαϊκό έτος 1985-1986 και εντάχθηκε στη Σχολή Επιστημών της Διοίκησης το 1989 (Π.Δ. 376/1989). Αποτελεί το πρώτο Τμήμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου που δέχθηκε φοιτητές, συμπληρώνοντας ήδη δεκατρία χρόνια πλήρους λειτουργίας. Η χωροθέτησή του δεν είναι τυχαία. Αποτελεί ουσιαστικά συμβολική σύνδεση με την έντονη επιχειρηματική παράδοση της Χίου.

• Δομή και λειτουργία Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων

Στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου που λειτουργεί στη Χιο δεν έχει προς το παρόν πραγματοποιηθεί η σύσταση Τομέων.

• Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα και η εκπαιδευτική διαδικασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο δύο κύκλων σπουδών. Ο α΄κύκλος σπουδών περιλαμβάνει τη διδασκαλία μαθημάτων κορμού και ο β΄ κύκλος την επιλογή κατεύθυνσης και επιλογές μαθημάτων. Συγκεκριμένα ο α΄κύκλος σπουδών περιλαμβάνει συνολικά 28 μαθήματα υποδομής, που αντιστοιχούν 94 δ.μ.. και καλύπτουν πλήρως τα δύο πρώτα έτη των σπουδών, καθώς και ένα μέρος του τρίτου έτους. Αποκαλούνται μαθήματα κορμού και είναι υποχρεωτικά και κοινά για όλους τους φοιτητές. Στο πλαίσιο του β΄κύκλου και με αφετηρία τις βασικές γνώσεις υποδομής, προσφέρονται 49 εξειδικευμένα μαθήματα που εντάσσονται σε δύο κατηγορίες : τα μαθήματα κατεύθυνσης σπουδών και τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Οσον αφορά στις κατευθύνσεις σπουδών του β΄κύκλου, αυτές απαρτίζονται από δέσμες μαθημάτων, η διδασκαλία των οποίων οδηγεί σε σχετική εξειδίκευση του φοιτητή. Η επιλογή της κατεύθυνσης γίνεται ελεύθερα από τους φοιτητές, όπως και η επιλογή των μαθημάτων της κάθε κατεύθυνσης, ενώ υπογραμμίζεται ότι, η Διπλωματική Εργασία[38] - η εκπόνηση της οποίας θεωρείται απαραίτητη για την ολοκλήρωση των σπουδών - πρέπει να εντάσσεται στο γνωστικό της κατεύθυνσης σπουδών που επιλέγει ο κάθε φοιτητής. Το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων προσφέρει τις ακόλουθες πέντε κατευθύνσεις σπουδών, στις οποίες έχουν ενταχθεί 41 μαθήματα. Κάθε κατεύθυνση περιλαμβάνει 17 περίπου μαθήματα που αντιστοιχούν σε 45 τουλάχιστον δ.μ. Έτσι, πολλά μαθήματα είναι ενταγμένα σε περισσότερες από μια κετευθύνσεις. Τέλος, ορισμένα μαθήματα που θεωρούνται βασικά - χωρίς να είναι υποχρεωτικά - περιλαμβάνονται σε όλες τις κατευθύνσεις σπουδών :

Marketing	Αρ. Μαθημάτων : 17, δ.μ. 45
Λογιστική - Χρηματοοικονομική	Αρ. Μαθημάτων : 17, δ.μ. 46
Διοίκηση Επιχειρήσεων & Νέες Τεχνολογίες	Αρ. Μαθημάτων : 18, δ.μ. 45
Διοίκηση Τουρισμού & Μεταφορών	Αρ. Μαθημάτων : 17, δ.μ. 46
Επιχειρηματική Οικονομική	Αρ. Μαθημάτων : 17, δ.μ. 47

Ηδη, έχει προβλεφθεί να προσφερθεί και μια έκτη κατεύθυνση σπουδών με αντικείμενο τη Διοίκηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων.

Το Τμήμα ανέπτυξε σταδιακά και εδραίωσε σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό ορισμένες μορφές εκπαιδευτικής λειτουργίας και θεσμούς που είχαν καινοτομικό χαρακτήρα για την ελληνική πραγματικότητα. Ορισμένες από αυτές τις καινοτομίες υιοθετήθηκαν στη συνέχεια και από άλλα Α.Ε.Ι. της χώρας, όπως ο θεσμός της "Θερινής Πρακτικής Άσκησης" των φοιτητών (1986), ο θεσμός του "Συμβούλου Σπουδών" (1985), η ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των φοιτητών στη εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και σε όλες τις ακαδημαϊκές δραστηριότητες (π.χ. ενεργοποίηση φοιτητών στην υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων κ.ο.κ.), η ανάπτυξη σχέσεων ισοτιμίας

[38] Διπλωματική Εργασία, υποχρεωτική, πραγματοποιείται στα τελευταία εξάμηνα των προπτυχιακών σπουδών και είναι το μόνο μάθημα με διπλό συντελεστή στάθμισης στο πτυχίο.

μεταξύ των διδασκόντων που εντάσσονται σε διάφορες βαθμίδες ή έχουν διαφοροποιημένες από τοπική άποψη συμβατικές σχέσεις με το Ιδρυμα, καθώς και η δημιουργία της Επιτροπής Σύνδεσης Πανεπιστημίου και Επιχειρήσεων (1990), οι εκπαιδευτικές επισκέψεις σε επιχειρήσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και η διεξαγωγή εβδομαδιαίων διαλέξεων προσκεκλημένων στελεχών επιχειρήσεων.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων**

Στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), ενώ προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992. Αξίζει να σημειωθεί ότι, πραγματοποιείται ήδη η απαραίτητη προεργασία από την πλευρά του Τμήματος με σκοπό την οργάνωση Π.Μ.Σ. με αντικείμενο τη Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και τη Διοίκηση με χρήση Νέων Τεχνολογιών.

Σημειώνεται τέλος ότι, στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου που βρίσκεται στη Χιο λειτουργούν, με σκοπό τη διευκόλυνση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος, Κέντρο Υπολογιστών και Οπτικοακουστικό Εργαστηριο Ξένων Γλωσσών.

4.7.5.3. Σχολή Θετικών Επιστημών (Σάμος : Καρλόβασι - Βαθύ)

Η Σχολή Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, που βρίσκεται στη Σάμο, ιδρύθηκε το 1989 (Π.Δ. 376/1989) και εντάχθηκαν σε αυτή τα ακόλουθα Τμήματα :

- *Τμήμα Μαθηματικών*
- *Τμήμα Πληροφοριακών & Επικοινωνιακών Συστημάτων*

Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Πληροφοριακών & Επικοινωνιακών Συστημάτων πρόκειται να λειτουργήσει το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

α. Τμήμα Μαθηματικών

Το Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, που ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984) και ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988, έχει έδρα τη Σάμο. Η επιλογή δεν ήταν τυχαία, αφού το νησί της Σάμου έχει μαθηματική παράδοση ως πατρίδα του Πυθαγόρα και του Αρίσταρχου.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Μαθηματικών**

Στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν Τομείς, λειτουργεί όμως οργανωμένο Κέντρο Πληροφορικής, καθώς και Εργαστήριο Διδακτικής των Μαθηματικών, το οποίο παρέχει δυνατότητα συστηματικότερης μελέτης της θεματολογίας του σε συνεργασία με τον παιδαγωγικό πυρήνα του Πανεπιστημίου που εδρεύει στη Ρόδο.

Εντούτοις ήδη έχουν διακριθεί άτυπα οι ακόλουθες τρεις βασικές κατευθύνσεις του Τμήματος :

- Δυναμικά Συστήματα και Εφαρμογές
- Μαθηματικά Μοντέλα Βελτιστοποίησης και Εφαρμογές
- Υπολογιστική Μαθηματική

οι οποίες είναι σχεδιασμένες με τρόπο ώστε επιλέγοντάς τες ο φοιτητής να αποκτά στήριξη για μετέπειτα επαγγελματική ειδίκευση, είτε στα Μαθηματικά των Κοινωνικών Επιστημών, είτε στις Ποσοτικές Μεθόδους των Επιστημών Διοίκησης και Αποφάσεων, είτε στην Υπολογιστική.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μαθηματικών**

Η υποχρεωτική ελάχιστη φοίτηση στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών του Τμήματος έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα και τα μαθήματα που διδάσκονται οι φοιτητές του διακρίνονται σε υποχρεωτικά, μαθήματα ενότητας, στα οποία πρέπει υποχρεωτικά να επιτύχει ο φοιτητής που έχει επιλέξει τη συγκεκριμένη ενότητα σπουδών, μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής, μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής, δηλαδή δέσμη μαθημάτων σε κάθε ενότητα όπου ο φοιτητής πρέπει να επιτύχει σε ορισμένο αριθμό μαθημάτων της ενότητας που έχει επιλέξει, καθώς και μαθήματα ελεύθερης επιλογής, τα οποία δεν εντάσσονται σε συγκεκριμένη ενότητα σπουδών, αλλά και η αγγλική γλώσσα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να καταστεί ένας φοιτητής πτυχιούχος είναι να επιτύχει σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα ενότητας και τουλάχιστον στο ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής της ενότητας σπουδών που έχει επιλέξει. Ετσι, συμπληρώνοντας το ανώτερο με άλλα μαθήματα, ελεύθερης επιλογής ή άλλων ενοτήτων από το σύνολο των μαθημάτων που προσφέρει το Τμήμα, να έχει επιτύχει σε 39 τουλάχιστον μαθήματα (38 για τους φοιτητές με πρώτη εγγραφή πριν από το 1992). Αξίζει να σημειωθεί ότι η Πτυχιακή Εργασία ισοδυναμεί με τέσσερα μαθήματα. Τέλος, ο φοιτητής οφείλει να συγκεντρώσει 155 δ.μ. και να επιτύχει στις εξετάσεις του 4ου επιπέδου Αγγλικών.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μαθηματικών**

Στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου δε λειτουργεί προς το παρόν οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), ενώ προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικά ο Ν. 2083/1992.

Αξίζει να υπογραμμίζεται η λειτουργία Κέντρου Πληροφορικής, καθώς και Εργαστηρίου Η/Υ, στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη Σάμο :

4.7.5.4. Σχολή Ελληνικών & Μεσογειακών Σπουδών (Ρόδος : Ρόδος)

Η Σχολή Ελληνικών & Μεσογειακών Σπουδών ιδρύθηκε το 1989 (Π.Δ. 376/1989) με έδρα τη Ρόδο και εντάχθηκαν σε αυτή τα ακόλουθα Τμήματα :

- *Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης*
- *Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών*
- *Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών*

Σημειώνεται ότι, το Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών, ενώ έχει ιδρυθεί, προς το παρόν δεν έχει αποφασισθεί η έναρξη λειτουργίας του.

α. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου ιδρύθηκε το 1983 (Π.Δ. 83/1984) και πρωτολειτούργησε στη Ρόδο το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987.

β. Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.)

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Αιγαίου ιδρύθηκε επίσης το 1983 (Π.Δ. 83/1984) και πρωτολειτούργησε στη Ρόδο το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988. Προγραμματικός στόχος τους είναι να δώσουν έμφαση στην προβολή του δασκάλου και του νηπιαγωγού ως βοηθού που θα οδηγήσει το παιδί σε μια βαθμιαία κοινωνικοποίηση.

Επειδή και τα Παιδαγωγικά Τμήματα, ανήκοντας στον ίδιο χώρο της παιδαγωγικής επιστήμης, παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά όσον αφορά στα Προγράμματα Σπουδών τους, κρίνεται σκόπιμο να παρουσιασθούν μαζί.

- **Δομή και λειτουργία Παιδαγωγικών Τμημάτων**

Στα Παιδαγωγικά Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν επί μέρους Τομείς.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Παιδαγωγικών Τμημάτων**

Οι σπουδές στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών διαρκούν το λιγότερο οκτώ (8) εξάμηνα. Στο πλαίσιο των σπουδών τα Τμήματα δίνουν τη δυνατότητα στους φοιτητές τους να συμπληρώσουν, με ισότιμα ως προς το αποτέλεσμα κατ' επιλογήν μαθήματα, τον περιορισμένο αριθμό υποχρεωτικών μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών, έτσι ώστε να προβάλουν και να αξιοποιούν τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους. Η οργάνωση των σπουδών, τόσο στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, όσο και στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, διαιρείται σε δύο κύκλους, σε κάθε ένα από τους οποίους προβλέπονται υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα.. Ετσι, όσον αφορά στο Π.Τ.Δ.Ε. διακρίνονται οι ακόλουθοι κύκλοι σπουδών :

- Κύκλος Επιστημών της Αγωγής
- Κύκλος Ειδικών Επιστημών

και στο Π.Τ.Ν. διακρίνονται οι εξής :

- Κύκλος Επιστημών της Αγωγής
- Κύκλος Ειδικών Δραστηριοτήτων

Στο πλαίσιο των σπουδών επιχειρείται η άμεση σύνδεση θεωρίας με την πραγματική ζωή. Ετσι, η ιδιαιτερότητα του Προγράμματος Σπουδών στα Παιδαγωγικά Τμήματα έγκειται στο ότι τα

γνωστικά αντικείμενα και τα μαθήματα είναι ταυτόσημα με τα φαινόμενα και τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται στην εκπαιδευτική πράξη και όχι με παραδοσιακούς επιστημονικούς κλάδους. Ταυτόχρονα εξασφαλίζεται με τη συνεχή παρακολούθηση και συμμετοχή στη διαμόρφωση των πραγματικών προβλημάτων, έτσι είναι εξασφαλισμένη και η επαφή με την πραγματικότητα και τις εξελίξεις. Παρέχεται λοιπόν η δυνατότητα στους φοιτητές να δημιουργήσουν το ατομικό τους Πρόγραμμα Σπουδών στο πλαίσιο των γενικών κατευθύνσεων. Ετσι, ο αριθμός των υποχρεωτικών μαθημάτων περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατό και ενισχύεται η δυνατότητα παρακολούθησης συνθέσεων, ισότιμων ως προς τα αποτελέσματα, που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες κλίσεις των σπουδαστών. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο θεσμό "μάθησης μέσα από έρευνα", με τη βοήθεια ερευνητικών προγραμμάτων, που αφορά μαθήματα και των δύο κύκλων, αλλά όχι τα υποχρεωτικά. Τα Παιδαγωγικά Τμήματα του Πανεπιστημίου παρέχουν επίσης τη δυνατότητα στους φοιτητές τους να εκπονήσουν, κατά τη διάρκεια των τελευταίων εξαμήνων, Διπλωματική Εργασία, το θέμα της οποίας θα συμφωνήσουν με μέλος τη ομάδας των διδασκόντων και θα εγκριθεί από το Συμβούλιο Σπουδών. Η επιτυχής εκπόνηση της Δ.Ε. αντιστοιχεί σε 12 δ.μ., που αφαιρούνται από το σύνολο των επιλεγομένων μαθημάτων των δύο κύκλων.

Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών στα σχολεία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα τμήματα των σπουδών τους και στοχεύει στη σύνδεση θεωρίας και πράξης.. Στο Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης οι αυτές γίνονται σε τέσσερα εξάμηνα (από το 5ο κι έπειτα) και κατανέμονται στις ακόλουθες τρεις φάσεις : ανίχνευσης - εξοικίωσης και προσανατολισμού εκμάθησης και συμμετοχής με την καθοδήγηση ενός διδάσκοντα ανάληψης καθηκόντων, ενώ στο Τμήμα Νηπιαγωγών επίσης από το 5ο εξάμηνο σπουδών είναι απαραίτητη η συμμετοχή των φοιτητών στις Πρακτικές Ασκήσεις, που σε αυτή την περίπτωση πραγματοποιούνται σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, την α΄τάξη Δημοτικού και φυσικά σε νηπιαγωγία. Καινοτομία επίσης των Παιδαγωγικών Τμημάτων αποτελεί η υποχρέωση των φοιτητών να πάρουν συνολικά τέσσερις έρευνες στη διάρκεια των σπουδών τους. Για απόκτηση του πτυχίου στα Παιδαγωγικά Τμήματα του Πανεπιστημίου Αιγαίου απαραίτητη θεωρείται η συγκέντρωση τουλάχιστον 150 δ.μ. και στους δύο κύκλους σπουδών, καθώς και η γνώση μιας ξένης γλώσσας σε επίπεδο επάρκειας.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Παιδαγωγικών Τμημάτων**

Αξίζει να σημειωθεί η έγκριση οργανωμένου Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), με τίτλο "Παιδικό Βιβλίο & Παιδαγωγικό Υλικό" στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, που θα ξεκινήσει τη λειτουργία του κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-199. Πρόκειται για διατμηματικό Πρόγραμμα, στο οποίο μετέχουν επίσης, ως συνεργαζόμενα Τμήματα, το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

4.7.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων

Η ακαδημαϊκή λειτουργία του Πανεπιστημίου Αιγαίου έχει χωροθετηθεί σε τέσσερα νησία του Αιγαίου και συγκεκριμένα τα νησιά Λέσβο, Χιο, Σάμο και Ρόδο, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι, βασική αρχή όσον αφορά στον τρόπο στέγασής της υπήρξε η χωροθέτησή της σε υφιστάμενα κτίρια εντός του αστικού ιστού. Τα νησιά του Αιγαίου διαθέτουν αξιόλογο κτιριολογικό πλούτο με σημαντική ιστορία και αρχιτεκτονική αξία. Η αξιοποίηση του κτιριολογικού αυτού θησαυρού υποστηρίχθηκε από το Πανεπιστήμιο ως ζήτημα άμεσης προτεραιότητας, αφού η διάσωση και η αξιοποίηση τους παρέχει άμεσα υλοποιήσημη στέγαση στα Τμημάτα, διασφαλίζοντας επίσης την

προβολή της εθνικής κληρονομιάς του τόπου. Ετσι, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου υπήρξε υπέρμαχος της ιδέας αυτής, στο πλαίσιο της οποία έχει επιλέξει την αποκατάσταση παλαιών κτιρίων και τη μετατροπή τους σε πανεπιστημιακό χώρο. Εντούτοις, η συνεχής αύξηση των πανεπιστημιακών Τμημάτων και κατά συνέπεια η αύξηση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, έχει οδηγήσει τελευταία το Πανεπιστήμιο στην επανεξέταση αυτού του τρόπου ανάπτυξης και τη σκέψη ότι θα ήταν σκόπιμο, όπου τα κτίρια αυτά δεν μπορούν, λόγω της κτιριακής τους δομής, να στεγάσουν την εκπαιδευτική και ερευνητική λειτουργία να κατασκευασθούν νέα. Η σκέψη βρίσκεται υπό εξέταση, κατά συνέπεια είναι αδύνατη, προς το παρόν, η παρουσίαση συγκεκριμένων στοιχείων.

Οσον αφορά στην υφιστάμενη κατάσταση και συγκεκριμένα το διαθέσιμο κτιριακό δυναμικό του Πανεπιστημίου στη Μυτιλήνη, σύμφωνα με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των επί μέρους κτιρίων, αποτελείται από τρια (3) ιδιόκτητα κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 1.785,00 τ.μ., ένα (1) παραχωρημένο (χωρίς μίσθωση) με συνολική μικτή επιφάνεια 4.873,00 τ.μ., καθώς και έντεκα (11) μισθωμένα, συνολικής μικτής επιφάνειας 3.747,30 τ.μ. Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ανεξάρτητα ιδιοκτησιακού καθεστώτος, χρησιμοποιεί λοιπόν στη Μυτιλήνη, για ικανοποίηση ακαδημαϊκών του αναγκών σε χώρους, συνολικά δεκαπέντε (15) κτίρια (10.405,30 τ.μ.). Αξίζει να σημειωθεί ότι, όσον αφορά στο παραχωρημένο κτίριο - πρώην Ξενία - η εργολαβία του βρίσκεται σε εξέλιξη, φιλοδοξώντας ότι με την ολοκλήρωση της αποκατάστασής του θα ανακουφισθεί το υφιστάμενο πρόβλημα στέγασης των ακαδημαϊκών λειτουργιών στο νησί της Λέσβου.

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη Χιο, συμπεριλαμβάνουν τρια (3) ιδιόκτητα κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 9.118,22 τ.μ., καθώς και ένα (1) παραχωρημένο (χωρίς μίσθωση) κτίριο, συνολικής μικτής επιφάνειας 936,00 τ.μ. Ετσι, το Πανεπιστήμιο στη Χιο χρησιμοποιεί συνολικά τέσσερα (4) κτίρια (10.054,22 τ.μ.). Σημειώνεται ότι, το ιδιόκτητο κτίριο των Φοιτητικών Κατοικιών (4.613,22 τ.μ.) βρίσκεται υπό παραλαβή.

Στη Σάμο το Πανεπιστήμιο λειτουργεί σε δυο θέσεις, στο Καρλόβασι και στο Βαθύ. Οσον αφορά στις κτιριακές εγκαταστάσεις στο Καρλόβασι, το Πανεπιστήμιο δε διαθέτει ιδιόκτητα κτίρια, παρά μόνο τέσσερα (4) παραχωρημένα κτίρια, συνολικής μικτής επιφάνειας 2.801,70 τ.μ. και ένα (1) μισθωμένο, συνολικής μικτής επιφάνειας 186,00 τ.μ., ενώ στο Βαθύ διαθέτει μόνο ένα κτίριο παραχωρημένο (χωρίς μίσθωση), συνολικής μικτής επιφάνειας 664,27 τ.μ. Συνολικά η υφιστάμενη κτιριακή υποδομή του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη Σάμο ανέρχεται σε 3.651,97 τ.μ.

Στη Ρόδο το Πανεπιστήμιο Αιγαίου διαθέτει αποκλειστικά ιδιόκτητες κτιριακές εγκαταστάσεις, συνολικής μικτής επιφάνειας 10.245,00 τ.μ. Πρόκειται για το κτιριακό συγκρότημα της πρώην Σχολής Χωροφυλακής, που λειτουργούσε στο νησί.

Τέλος, το Πανεπιστήμιο διαθέτει ιδιόκτητο κτίριο στην Αθήνα, επί της οδού Βουλγαροκτόνου 30, συνολικής μικτής επιφάνειας 1.130,00 τ.μ., όπου στεγάζονται τα γραφεία της Διοίκησης και της Τεχνικής του Υπηρεσίας (βλ. Πίνακα : Χ-7α-ε, σελ. 200-204).

Η περιγραφή των ακινήτων, όσον αφορά στις λειτουργίες που στεγάζουν, παρουσιάζεται κατά πόλη χωροθέτησης και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων στους ακόλουθους πίνακες :

Πίνακας Χ-7α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Μυτιλήνη)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Πρώην Κομνηνάκειο Δημοτικό Σχολείο*	Τμήμα Περιβάλλοντος Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
2.	*Μπίνειο*	Τμήμα Περιβάλλοντος Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας
3.	*Κτίριο πρώην ΑΤΕ*	Τμήμα Περιβάλλοντος Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Πρώην Ξενία*	Τμήμα Περιβάλλοντος (μελλοντικά)
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Γ. Καμπουρόπουλου*	Σχολή Κοινωνικών Επιστημών - Γραφεία
2.	*Κτίριο Ι. Αμπουλού*	Σχολή Κοινωνικών Επιστημών - Αρχείο
3.	*Κτίριο Βαμβουρέλλη*	Σχολή Κοινωνικών Επιστημών Διοικητικές Υπηρεσίες Πανεπιστημίου
4.	*Κτίριο Τεμτσή*	Κεντρική Βιβλιοθήκη - Παράρτημα Λέσβου
5.	*Κτίριο Οικονόμου (ισόγειο)*	Εργαστήριο Πανεπιστημίου Αιγαίου
6.	*Κτίριο Εργαστηρίων*	Εργαστήρια Τμήματος Περιβάλλοντος
7.	*Κτίριο Ευτ. & Μ. Καμπουρόπουλου*	Τμήμα Περιβάλλοντος
8.	*Κτίριο Κομνηνού*	Εργαστήρια Τμήματος Περιβάλλοντος
9.	*Κτίριο Υπ. Ζαδέλλη*	Τμήμα Περιβάλλοντος
10.	*Κτίριο Γ. Χατζησάββα & Ε. Σαρόγλου*	Τμήμα Περιβάλλοντος
11.	*Κτίριο Κων/νου Οικονόμου*	Εργαστήρια Τμήματος Περιβάλλοντος
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Πρώην Ξενία*	υπό αποκατάσταση
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στη Μυτιλήνη.	

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ-7β : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Χιος)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Πρώην Καράδειος Οικοκυρική Σχολή*	Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων
2.	*Πρώην Μιχάλειο Ορφανοτροφείο*	Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Παράρτημα Βιβλιοθήκης
3.	*Φοιτητικές Κατοικίες*	Κοινόχρηστη
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Εφορίας (πρώην Ο.Α.Ε.Δ.)*	Μεταπτυχιακό Ινστιτούτο
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δε μισθώνει κτίρια στη Χιο.	
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δεν κατασκευάζει κτίρια στη Χιο.	
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στη Χιο.	

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ-7γ : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Σάμος)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δε διαθέτει ιδιόκτητα κτίρια στη Σάμο (Καρλόβασι-Βαθύ).	
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Εμπορικής Σχολής (Καρλόβασι)*	Τμήμα Μαθηματικών
2.	*Χατζηγιάννειο (Καρλόβασι)*	Τμήμα Μαθηματικών Παράρτημα Βιβλιοθήκης-Αιθ. Εκδηλώσεων
3.	*Ηγεμονείο (Καρλόβασι)*	Τμήμα Μαθηματικών
4.	*Κτίριο Προβατάρη (Καρλόβασι)*	χωρίς χρήση
5.	*Μανιάκειο Ιδρυμα (Βαθύ)*	χωρίς χρήση
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Τσομπανά (Καρλόβασι)*	Τμήμα Μαθηματικών
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Κτίριο Προβατάρη (Καρλόβασι)*	υπό αποκατάσταση
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στη Σάμο (Καρλόβασι-Βαθύ).	

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ-7δ : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Ρόδος)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Πρώην Σχολή Χωροφυλακής - Κτίριο Β΄*	Παιδαγωγικά Τμήματα Παράρτημα Βιβλιοθήκης
2.	*Πρώην Σχολή Χωροφυλακής - Κτίριο Γ΄*	Παιδαγωγικά Τμήματα
3.	*Πρώην Σχολή Χωροφυλακής - Κτίριο Δ΄*	Παιδαγωγικά Τμήματα
4.	*Πρώην Σχολή Χωροφυλακής - Κτίριο Α΄*	χωρίς χρήση
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δε διαθέτει παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση) κτίρια στη Ρόδο.	
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δε μισθώνει κτίρια στη Χιο.	
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Πρώην Σχολή Χωροφυλακής - Κτίριο Α΄*	εργολαβία σε εξέλιξη
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στη Ρόδο.	

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ-7ε : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Αθήνα)

α/α	Ονομασία κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο οδού Βουλγαροκτόνου 30*	Διοικούσα Επιτροπή Πανεπιστημίου Υπηρεσίες - Τεχνική Υπηρεσία
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δε διαθέτει παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση) κτίρια στην Αθήνα.	
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δε μισθώνει κτίρια στην Αθήνα.	
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δεν κατασκευάζει κτίρια στην Αθήνα.	
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στην Αθήνα.	

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

4.8. Ιόνιο Πανεπιστήμιο

4.8.1. Ιστορικά στοιχεία πόλης και πανεπιστημίου

- **Κέρκυρα**

Η Κέρκυρα, στην είσοδο του Ανδριατικού Κόλπου, λόγω της γεωγραφικής της θέσης αναπτύχθηκε γρήγορα σε αξιόλογο διαμετακομιστικό κέντρο εμπορίου και εξελίχθηκε σε ισχυρή ναυτική δύναμη. Αποτέλεσμα, πληθώρα λαών να επιχειρήσουν να την καταλάβουν. Η ιστορία του νησιού παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γι αυτό αξίζει να παρουσιασθεί έστω και επιγραμματικά. Στην Αρχαιότητα, κατά τον Ηρόδοτο, η Κέρκυρα ήταν η αξιολογότερη ελληνική ναυτική δύναμη μετά την Αθήνα, ενώ η δύναμή της αυτή άρχισε να εξασθενεί μετά τον 4ο π.Χ. αιώνα, εξαιτίας των συνεχών επιθέσεων εναντίον της. Η παράδοση την ταυτίζει με το ομηρικό νησί των Φαιάκων.Κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο η Κέρκυρα διατήρησε την αυτονομία της, ενώ μετά τη διαίρεση της Αυτοκρατορίας σε Ανατολικό και Δυτικό Τμήμα (395 μ.Χ.) και την προσάρτησή της στο Ανατολικό ακολούθησε την τύχη του Βυζαντίου, δοκιμασμένη από συνεχείς επιθέσεις.

Από το 1205 έως το 1214 περνάει στα χέρια των Βενετών και ανακαταλαμβάνεται από τους Ελληνες Ηγεμόνες του Δεσποτάτου της Ηπείρου από το 1214 έως το 1267. Ακολουθεί η ανδηγανική κυριαρχία (1267-1386) και τέλος η Βενετική από το 1386 έως το 1797. Την περίοδο αυτή το νησί βρίσκεται σε ένα ανώτερο περιβάλλον πολιτιστικής στάθμης, μη γνωρίζοντας τον τουρκικό ζυγό, αν και δέχθηκε τουρκικές επιδρομές, οι καταστρογικότερες από τις οποίες ήταν των ετών 1537, 1571 και 1716. Τη Βενετική Κατοχή διαδέχθηκε η σύντομη Κατοχή των Γάλλων Δημοκρατικών (1797-1799) και ακολούθησε η Ρωσοτουρκική Κατοχή (1799) και στη συνέχεια η δημιουργία της Επτανήσου Πολιτείας του πρώτου ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους, με Πρωτεύουσα την Κέρκυρα από το 1800 έως το 1807. Στη συνέχεια τα Επτάνησα περιέρχονται στους Αυτοκρατορικούς Γάλλους (1807-1814) με την Ειρήνη του Τίλσιτ και η σειρά των επάλληλων ξενικών κατοχών ολοκληρώνεται με την περίοδο της Αγγλοκρατίας (1814-1864). Υστερα από συνεχείς αγώνες οι Επτανήσιοι κατάφεραν να αποκτήσουν την ελευθερία τους και να ενώσουν τα Επτάνησα με την υπόλοιπη Ελλάδα το 1864.

Από τη σύντομη αυτή ιστορική αναδρομή προκύπτει το συμπέρασμα ότι η διαμόρφωση της πολιτιστικής κουλτούρας του νησιού επιρρεάστηκε καθοριστικά από τις διάφορες κατοχές που υπέστη κατά καιρούς. Ιδιαίτερη ήταν η επίδραση που δέχθηκε από τη Βενετική Κατοχή, που ήταν και η πλέον μακρόχρονη. Ετσι, η σχέση με τη Δύση ήταν ιδιαίτερα έντονη, με αποτέλεσμα στην Κέρκυρα να ιδρυθούν Μορφωτικές Ακαδημίες δυτικού τύπου, ενώ στην περίοδο της Αγγλοκρατίας έχουμε την ίδρυση στο νησί του πρώτου Ελληνικού Πανεπιστημίου, που λειτούργησε μέχρι την ένωση της Επτανήσου με την υπόλοιπη Ελλάδα. Πρόκειται για την Ιόνιο Ακαδημία (1824).

Αξίζει να σημειωθεί ότι, η προσφορά του νησιού στάθηκε ιδιαίτερα σημαντική στον πνευματικό, πολιτιστικό και καλλιτεχνικό τομέα. Εδωσε τον πρώτο Κυβερνήτη της χώρας, τον Ι. Καποδίστρια, βουλευτές και διπλωμάτες, το συνθέτη του Εθνικού Υμνου, Ν. Μάντζαρο, αλλά και ποιητές με θερμή φιλοπατρία, όπως τον Μαβίλη. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα Μουσεία και οι καλλιτεχνικές συλλογές της πόλης, που εκτός των άλλων είναι ένα από τα σημαντικότερα τουριστικά κέντρα της χώρας. Στην πόλη της Κέρκυρας συγκεντρώνεται τέλος

το μισό περίπου της βιομηχανίας και της βιοτεχνίας του νησιού, καθώς και το μεγαλύτερο μέρος των υπόλοιπων οικονομικών δραστηριοτήτων, ενώ σύμφωνα με μελέτη του ΚΕΠΕ (1990) ο νομός Κερκύρας ήταν ο περισσότερο αναπτυγμένος νομός των Ιόνιων νησιών και κατατάσσεται στους δυναμικότερους νομούς, από αναπτυξιακή σκοπιά, σε πανελλαδικό επίπεδο.

- **Ιόνιο Πανεπιστήμιο**

Το Ιόνιο Πανεπιστήμιο ιδρύθηκε σύμφωνα με το Π.Δ. 83/1984[39] (Φ.Ε.Κ. 31 Α/20-3-1984), όπως αυτό τροποποιήθηκε από το Π.Δ. 302/1985 (Φ.Ε.Κ. 114 Α/21-6-1985) και πρωτολειτούργησε στην Κέρκυρα με το Τμήμα Ιστορίας. Στόχος[40] του Ιόνιου Πανεπιστημίου είναι η οργάνωση μιας σύγχρονης διακεκριμένης εκπαιδευτικής οντότητας στο χώρο των Κοινωνικών Επιστημών, με ευρωπαϊκό και διεθνές κύρος, που να τροφοδοτείται και να εμπλουτίζεται από τις πλούσιες πολιτιστικές καταβολές των Ιονίων Νήσων και να προσφέρει σπουδές με αντικείμενο μοναδικό και διαφοροποιημένο σε σχέση με τα υπόλοιπα Α.Ε.Ι. της χώρας. Επιδίωξη έτσι αποτελεί η κάλυψη του κενού, που υπήρχε ως τη λειτουργία τους, σε τομείς όπως Ιστορία, Ξένες Γλώσσες, Μετάφραση και Διερμηνεία, Μουσικές Σπουδές και Αρχειονομία - Βιβλιοθηκονομία.

Ο προσανατολισμός του υπό εξέταση Ιδρύματος έρχεται σε απόλυτη συμφωνία με την ιστορική παράδοση του νησιού, όπως και ολόκληρης της Επτανήσου, που διατηρούσε επί σειρά ετών στενές επαφές με το δυτικό ευρωπαϊκό χώρο. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο ότι στην Κέρκυρα πρωτολειτούργησε ελληνικό Πανεπιστήμιο, η Ιόνιος Ακαδημία που ιδρύθηκε το 1824, κατά την περίοδο της Αγγλοκρατίας και από τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα και έως την ένταξη της Επτανήσου στο νεοελληνικό κράτος, το 1864, αναπτύχθηκε εκεί ένα αξιόλογο λογοτεχνικό ρεύμα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που προσέφερε στις πνευματικές ζυμώσεις του σύγχρονου ελληνισμού. Ετσι, με την ίδρυση του Ιόνιου Πανεπιστημίου, το κράτος επιχειρεί την αναβιώση και τη διαφύλαξη της πνευματικής ιστορίας και παράδοσης των Επτανήσων.

Η οργανωτική μορφή του Πανεπιστημίου βασίζεται στη διάκριση ανεξάρτητων Τμημάτων, χωρίς την ένταξή τους σε Σχολές. Διαρθρώνεται έτσι από τα ακόλουθα τέσσερα Τμήματα :

- Τμήμα Ιστορίας
- Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας
- Τμήμα Μουσικών Σπουδών
- Τμήμα Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας

Το Τμήμα Ιστορίας χαρακτηρίζεται, ίσως περισσότερο από όλα τα υπόλοιπα Τμήματα του Ιόνιου Πανεπιστημίου, από το δυτικοευρωπαϊκό προσανατολισμό που υιοθετεί. Ολα τα Τμήματα όταν ιδρύθηκαν ήταν μοναδικά στο είδος τους. Εξαιρετικά σημαντική θεωρείται η συμβολή της Αρχειονομίας και για το ίδιο το νησί, αφού διαθέτει ένα από τα σημαντικότερα Ιστορικά Αρχεία της χώρας, ενώ η απόφαση για την ίδρυση Τμήματος Μουσικών Σπουδών σχετίζεται άμεσα με τη γνωστή μουσική παράδοση του νησιού. Εκτός από τα τέσσερα αυτά Τμήματα, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο έχει προβλέψει και τη λειτουργία Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, για το οποίο έχει ήδη ληφθεί η σχετική Απόφαση από το Συμβούλιο Ανωτάτης Παιδείας.

[39] Σύμφωνα με το ίδιο Π.Δ. ιδρύθηκαν το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
[40] Σύμφωνα με τον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου, Κέρκυρα 1997.

Το εκλεγμένο Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό του Ιόνιου Πανεπιστημίου αριθμεί 36 μέλη. Το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό, που απασχολείται από το Πανεπιστήμιο με σύμβαση έργου βάσει του Π.Δ. 407/1980, ανέρχεται σε 59 μέλη. Το εκπαιδευτικό, αλλά και το διοικητικό έργο των Τμημάτων επικουρείται από 2 μέλη του Ε.Δ.Τ.Π. και 18 διοικητικούς υπαλλήλους. Τέλος, στο Πανεπιστημίο Αιγαίου φοιτούν συνολικά 884 προπτυχιακοί και 112 μεταπτυχιακοί φοιτητές (βλ. Παράρτημα : Πίνακα Π-8).

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των Τμημάτων, καθώς και το αντικείμενο των σπουδών που προσφέρουν, έχει επιλεγεί από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο με τρόπο ώστε να λειτουργεί σε μικρά ελέγξιμα μεγέθη, ενώ η διασπορά των πανεπιστημιακών του εγκαταστάσεων στον αστικό ιστό υπογραμμίζει τη θέση του Πανεπιστημίου για ουσιαστική και οργανική ένταξη της ακαδημαϊκής δραστηριότητας στη ζωή και τις λειτουργίες της πόλης και της ευρύτερης περιοχής της (βλ. Παράρτημα : Χάρτη 5).

4.8.2. Βιβλιοθήκη Ιόνιου Πανεπιστημίου

Στο Ιόνιο Πανεπιστημίο δε λειτουργεί προς το παρόν Κεντρική Βιβλιοθήκη, λειτουργούν όμως Βιβλιοθήκες Τμημάτων. Ετσι, το κάθε Τμήμα διαθέτει τη δική του ανεξάρτητη Βιβλιοθήκη.

- **Βιβλιοθήκη Τμήματος Ιστοριας**

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Ιστορίας, συνολικής μικτής επιφάνειας 100,00 τ.μ., στεγάζεται στο Συγκρότημα Γ΄Λυκείου, στην οδό Ι. Θεοτόκη 72, στην Κέρκυρα. Διαθέτει συνολικά 20.000 τόμους βιβλίων, ελληνικών και ξενόγλωσσων, 175 τίτλους Περιοδικών (135 ξενόγλωσσων και 40 ελληνικών), αλλά και μια ιδιαίτερα σημαντική συλλογή χαρτών, κυρίως ιστορικών, πολιτικών και γεωφυσικών, που απεικονίζουν, τόσο τον ελληνικό, όσο και τον παγκόσμιο χώρο. Το υλικό της καλύπτει ουσιαστικά όλες τις ανθρωπιστικές επιστήμες, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ελληνική και την παγκόσμια ιστορία, τις κοινωνικές επιστήμες, την τέχνη, τη θρησκεία, τη φιλοσοφία, την ελληνική και λατινική φιλολογία. Στη συλλογή της συμπεριλαμβάνονται σπάνια παλαιότυπα πρακτικά των Οικουμενικών Συνόδων, ενώ σημαντική θεωρείται η ύπαρξη σε microfilms, microfiches και CD-ROMs συλλογών, όπως οι πλήρεις σειρές της ελληνικής και της λατινικής Πατρολογίας του Migne, τα Acta Santctorum κ.ά. Στη διάθεση τέλος των χρηστών βρίσκονται ο Συλλογικός Κατάλογος Περιοδικών και Εφημερίδων των Βιβλιοθηκών του Τμήματος Ιστορίας και του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, καθώς και ο Συλλογικός Κατάλογος Περιοδικών Ελληνικών Επιστημονικών Βιβλιοθηκών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, στο οποίο περιλαμβάνονται όλα τα περιοδικά των πανεπιστημιακών και ερευνητικών βιβλιοθηκών. Δικαίωμα πρόσβασης έχουν όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, τόσο για επιτόπια μελέτη στο χώρο του Αναγνωστηρίου με 30 συνολικά θέσεις εργασίας, όσο και για δανεισμό, η διάρκεια του οποίου ποικίλει ανάλογα με την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου. Σημειώνεται τέλος ότι, οι φοιτητές και τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Ιστορίας έχουν πρόσβαση, τόσο στο πλουσιότερο Ιστορικό Αρχείο της Κέρκυρας, όσο και στις Βιβλιοθήκες της Αναγνωστικής Εταιρείας και της Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών.

- **Βιβλιοθήκη Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας**

Το Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας διαθέτει Βιβλιοθήκη που βρίσκεται στο Μέγαρο Καποδίστρια (Νέα Οικία). Η συνολική μικτή επιφάνεια της Βιβλιοθήκης είναι 288,00 τ.μ.

Το υλικό της Βιβλιοθήκης αποτελείται από 21.000 τόμους ελληνικών και ξενόγλωσσων βιβλίων, καθώς και από 2.500 τόμους Γλωσσικών - Θεματικών Λεξικών και Γενικών - Ειδικών Εγκυκλοπαιδειών. Οσον αφορά στη συλλογή των περιοδικών αποτελείται από 250 τίτλους ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών, για αρκετά από τα οποία η συγκεκριμένη Βιβλιοθήκη αποτελεί μοναδική πηγή σε ολόκληρη τη χώρα. Επίσης, στην ίδια Βιβλιοθήκη υπάρχει μια σειρά 14 ξενόγλωσσων Εφημερίδων που, λόγω όγκου και καλλίτερης χρήσης του υλικού, φιλοξενείται σε ιδιαίτερη Αίθουσα. Ιδιαίτερη βαρύτητα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αγνοούνται οι υπόλοιποι γνωστικοί τομείς, δίνεται στις κοινωνικές επιστήμες, τη γλώσσα και τη λογοτεχνία. Με κριτήριο το υλικό που διαθέτει, η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας θεωρείται μια από τις αξιολογότερες του είδους της, ενώ η συνεχής εμπλούτιση και ανανέωση του υλικού της συντελούν στο να διατηρείται σε άριστη κατάσταση.

- **Βιβλιοθήκη Τμήματος Μουσικών Σπουδών**

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών διαθέτει Βιβλιοθήκη, η οποία ιδρύθηκε έχοντας ως πυρήνα της την ιδιωτική βιβλιοθήκη του συνθέτη Ιωαν. Α. Παπαϊωάννου και λειτουργεί σε χώρο του Κινηματοθεάτρου Φοίνικας, επί της οδού Ακαδημίας 1 στην Κέρκυρα. Η συνολική μικτή επιφάνεια της Βιβλιοθήκης είναι 50,00 τ.μ.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης αποτελείται από 3.700 τόμους βιβλίων από αγορές και δωρεές, καθώς και 43 τίτλους περιοδικών με αντικείμενο τη δυτική και ελληνική παραδοσιακή μουσική, τη μουσική τεχνολογία και τη μουσική παιδαγωγική, που προέρχονται κατά κύριο λόγο από δωρεά. Στο υλικό της Βιβλιοθήκης, το οποίο εμπλουτίζεται συνεχώς, συγκαταλέγονται επίσης 1081 περίπου ραρτιτούρες Ελλήνων και ξένων συνθετών, καθώς και συλλογή από CD. Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί καθημερινά όλη τη διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς, πρωϊνές ώρες, παρέχοντας τη δυνατότητα σε φοιτητές και μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος να ενημερώνονται σχετικά με ζητήματα της επιστήμης της Μουσικής.

Η Βιβλιοθήκη τοὺ Τμήματος Μουσικών Σπουδών εμφανίζει αρκετά προβλήματα, τόσο στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της και συγκεκριμένα όσον αφορά στη μηχανοργάνωση, αρχειοθέτηση, καταλογογράφηση κ.λ.π., όσο και σε απαραίτητους χώρους, όπως π.χ. Αναγνωστηρίου, Τμήματος Δανεισμού, που έως ένα σημείο θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν εξαιτίας του περιορισμένου χρονικού διαστήματος λειτουργίας της.

- **Βιβλιοθήκη Τμήματος Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας**

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας λειτουργεί στο κτίριο των Παλαιών Ανακτόρων στην πλατεία Ελευθερίας στην Κέρκυρα και καταλαμβάνει συνολική μικτή επιφάνεια 135,00 τ.μ. Η συλλογή της αποτελείται από 2.000 τίτλους βιβλίων και 30 τίτλους περιοδικών, στα οποία είναι και συνδρομήτρια, ενώ στον εξοπλισμό της συγκαταλέγονται δύο (2) Η/Υ και ένα φωτοτυπικό μηχάνημα. Οσον αφορά στο προσωπικό, σε αυτή εργάζεται μόνο ένας (1) βιβλιοθηκονόμος. Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη Βιβλιοθήκη εξυπηρετεί περίπου 40 φοιτητές ημερησίως και δεν είναι δανειστική.

4.8.3. Φοιτητική Μέριμνα Ιόνιου Πανεπιστημίου

Το ζήτημα της στέγασης του φοιτητικού πληθυσμού αντιμετωπίζεται από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, προς το παρόν, με μίσθωση δωματίων σε συμβεβλημένα ξενοδοχεία της πόλης, εξαιτίας έλλειψης των κατάλληλων κτιριακών εγκαταστάσεων, ενώ όσον αφορά στη σίτιση των φοιτητών αυτή πραγματοποιείται σε συμβεβλημένα με το Πανεπιστήμιο εστιατόρια της Κέρκυρας, σύμφωνα με το σύστημα των κουπονιών.

4.8.4. Φοιτητικοί Σύλλογοι & Ομάδες

Τα Τμήματα του Ιόνιου Πανεπιστημίου διαθέτουν όλα το δικό τους Φοιτητικό Σύλλογο, στον οποίο μπορούν να εγγραφούν ανεξαιρέτως όσοι φοιτητές του αντίστοιχου Τμήματος το επιθυμούν. Οι Σύλλογοι, που διακρίνονται στο πίνακα που ακολουθεί, λειτουργούν σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος και είναι αναγνωρισμένοι από το Πρωτοδικείο Κέρκυρας.

Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ιστορίας "Κώστας Γεωργάκης"
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Μουσικών Σπουδών
Σύλλογος Φοιτητών Τμήματος Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας

4.8.5. Σχολές & Τμήματα Ιόνιου Πανεπιστημίου

α. Τμήμα Ιστορίας (Κέρκυρα)

Το Ιόνιου Πανεπιστημίου ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1985-1986 με το Τμήμα Ιστορίας, που ιδρύθηκε το 1984, σύμφωνα με το Π.Δ. 83/1984, όπως αυτό τροποποιήθηκε από το Π.Δ. 302/1985. Οσον αφορά στην επαγγελματική αποκατάσταση των πτυχιούχων του Τμήματος, σημειώνεται ότι έχουν τη δυνατότητα να εργασθούν στη Μέση Εκπαίδευση.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Ιστορίας**

Στο Τμήμα Ιστορίας προς το παρόν δεν έχουν συσταθεί Τομείς, ενώ λειτουργούν, σύμφωνα με το καθεστώς που προβλέπει ο Ν.1268/1982, τα ακόλουθα έξι Εργαστήρια :

Εργαστήριο Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστοριας
Εργαστήριο Τεκμηριώσης
Εργαστήριο Μελέτης της Αρχαιοτητας
Εργαστήριο Νεότερης Ιστορίας του Ελληνισμου της Ανατολής
Εργαστήριο Βοηθητικών Επιστημών της Ιστορίας
Εργαστήριο Αρχαίου Δράματος

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιστορίας**

Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο έχει ορισθεί σε οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, ενώ τα μαθήματα που διδάσκονται οι φοιτητές του Τμήματος διακρίνονται σε υποχρεωτικά και σε κατ' επιλογήν υποχρεωτικά. Προαπαιτούμενα μαθήματα δεν

προβλέπονται, ενώ για όσους φοιτητές εγγράφηκαν στο Τμήμα Ιστορίας από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994 και έπειτα η εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας θεωρείται απαραίτητη για την απόκτηση πτυχίου Ιστορίας. Ο απαιτούμενος αριθμός διδακτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου Ιστορίας έχει ορισθεί σε 156 τουλάχιστον δ.μ.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ιστορίας**

Στο Τμήμα Ιστορίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου έχει εγκριθεί οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ) με τίτλο "Ιστορία & Τεκμηρίωση σε Σύγχρονα Ζητήματα", που πρόκειται να λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Πρόκειται για διατμηματικό πρόγραμμα, όπου συμμετέχουν και τα Τμήματα Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου, καθώς και Ιστορίας & Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

β. Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας (Κέρκυρα)

Το Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, που ιδρύθηκε σύμφωνα με το Π.Δ. 83/1984 (Φ.Ε.Κ. 31/20-3-1984, τ.Α')και τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 302/1985 (Φ.Ε.Κ. 114/26-6-1985, τ.Α'), λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987. Πρόκειται για το μοναδικό πανεπιστημιακό Τμήμα αυτού του είδους στην Ελλάδα και υποκατέστησε ουσιαστικά το Κέντρο Μετάφρασης και Διερμηνείας (ΚΕ.ΜΕ.ΔΙ.).

Στόχος του Τμήματος η εκπαίδευση επιστημόνων στη Μετάφραση και τη Διερμηνείας με τρόπο ώστε να αποκτήσουν τα κατάλληλα εφόδια για τη συμμετοχή τους, τόσο σε διεθνείς οργανισμούς και στην εσωτερική αγορά, όσο και στην παραγωγή νέας γνώσης στο πλαίσιο Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων και ερευνητικής δράσης. Ηδη στη χώρα μας πραγματοποιούνται ενέργειες ίδρυσης Μεταφραστικού Επιμελητηρίου.

- **Δομή και Λειτουργία Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας**

Στο Τμήμα δεν έχουν συσταθεί, προς το παρόν, Τομείς, ενώ λειτουργούν Εργαστήρια Γλώσσας, τα οποία είναι πλήρως εξοπλισμένα.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας**

Η διάρκεια των σπουδών στο προπτυχιακό επίπεδο είναι το ελάχιστο οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα, από τα οποία τα τέσσερα (4) πρώτα εξάμηνα είναι κοινά για όλους τους φοιτητές όσον αφορά στο είδος και το επίπεδο των παρεχόμενων γνώσεων, ανεξάρτητα Ειδίκευσης. Στο Ε'εξάμηνο οι φοιτητές επιλέγουν και ακολουθούν την Ειδίκευση που τους ενδιαφέρει ανάμεσα σε Μετάφραση και σε Διερμηνεία. Σημειώνεται ότι ειδικά για τη κατεύθυνση Διερμηνείας, για την απόκτηση πτυχίου θεωρείται απαραίτητη η άσκηση και η εμπειρία σε διεθνείς οργανισμούς για διάστημα τουλάχιστον τριών μηνών. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι το 2ο εξάμηνο των σπουδών πραγματοποιείται σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού και συγκεκριμένα σε μια από τις χώρες Αγγλία, Γαλλία, Βέλγιο ή Γερμανία. Η συγκεκριμένη άσκηση (21 δ.μ.) θεωρείται απαραίτητη για την απόκτηση του πτυχίου. Τα μαθήματα που διδάσκονται διακρίνονται σε υποχρεωτικά (Υ), υποχρεωτικά επιλογής (Υ.Ε.) και ελεύθερης επιλογής (Ε.Ε.), ενώ ανάλογα με το περιεχόμενό

τους και τον τρόπο διδασκαλίας τους χωρίζονται σε θεωρητικές παραδόσεις, εργαστήρια και σεμινάρια.Ειδικά για την επιλογή της κατεύθυνσης Διερμηνείας, οι υποψήφιοι οφείλουν να επιτύχουν σε δοκιμασία που συνεπάγεται, είτε προσωπική συνέντευξη ενώπιον Ειδικής Επιτροπής, είτε και σε εξέταση ορισμένων μαθημάτων. Η ολοκλήρωση των σπουδών στην Ειδίκευση της Μετάφρασης προϋποθέτει και την εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας, που υποστηρίζεται δημόσια στο Τμήμα.

Οσον αφορά στον απονεμόμενο τίτλο σπουδών αναφέρει την Ειδίκευση, δηλαδή Μετάφραση ή Διερμηνεία, καθώς και τις δύο (2) ξένες γλώσσες για την πρώτη περίπτωση και τις κατευθύνσεις στη δεύτερη (π.χ. Αγγλικά σε Ελληνικά, Γαλλικά σε Ελληνικά κ.ο.κ). Τέλος, για την απόκτηση πτυχίου με Ειδίκευση στη Μετάφραση απαραίτητη προϋποθεση αποτελεί η συγκέντρωση τουλάχιστον 155 διδακτικών μονάδων, ενώ όσον αφορά στην Ειδίκευσης στη Διερμηνεία, δεν προβλέπεται σταθερός και συγκεκριμένος αριθμός διδακτικών μονάδων, εξαιτίας της ποικιλίας στον αριθμό των μαθημάτων που παρακολουθούν οι φοιτητές.

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας**

Στο Τμήμα Ξ.Γ.Μ.Δ. του Ιόνιου Πανεπιστημίου έχει εγκριθεί οργανωμένο Προγράμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο "Επιστήμη της Μετάφρασης", το οποίο πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους φοιτητές από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999. Σημειώνεται ότι, πρόκειται για διατμηματικό Πρόγραμμα, στο οποίο μετέχουν επίσης τα Τμήματα Αγγλικής, Γαλλικής και Γερμανικής Γλώσσας & Φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α.

γ. Τμήμα Μουσικών Σπουδών (Κέρκυρα)

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιόνιου Πανεπιστημίου, που ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984), ξεκίνησε να λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1992-1993, με κύριο σκοπό την θεωρητική και πρακτική κατάρτιση των φοιτητών του σύμφωνα με τις τελευταίες μουσικές αντιλήψεις, ώστε να είναι σε θέση, μετά την αποφοίτησή τους από το συγκεκριμένο Τμήμα, να στελεχώσουν τη Γενική και την Ειδική Μουσική Εκπαίδευση, να προετοιμασθούν για Διευθυντές Χορωδίας, να εξοικιωθούν με τις σύγχρονες εφαρμογές της Μουσικής, αλλά και να προωθήσουν την Ελληνική Παραδοσιακή Μουσική (Βυζαντινή και Δημοτική), που αναμφισβήτητα πρέπει να αποτελεί καθοριστικής σημασίας γνωστικό αντικείμενο του Ελληνα Μουσικού.

- **Δομή και Λειτουργία Τμήματος Μουσικών Σπουδών**

Στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών δεν έχουν συσταθεί προς το παρόν Τομείς, λειτουργούν όμως Εργαστήρια.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μουσικών Σπουδών**

Οπως συμβαίνει και στα αντίστοιχα Τμήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης, οι προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Κέρκυρας είναι τουλάχιστον πενταετούς διάρκειας και οδηγούν στην απόκτηση τίτλου σπουδών γενικής κατεύθυνσης, δηλαδή πτυχίου Μουσικών Σπουδών. Το Τμήμα προσφέρει δυνατότητα στοιχειώδους ειδίκευσης και σε προπτυχιακό

επίπεδο και συγκεκριμένα στους άτυπους τομείς : α. ανώτερα θεωρητικά & σύνθεση, β. ερμηνεία & διεύθυνση μουσικών συνόλων, γ. μουσική τεχνολογία, δ. παραδοσιακή μουσική, ε. μουσική παιδαγωγική, στ. μουσικές επιστήμες & έρευνα - ιστορική & συστηματική μουσικολογία.

Οι φοιτητές του Τμήματος τα τέσσερα πρώτα ακαδημαϊκά έτη παρακολουθούν έναν ελάχιστο αριθμό υποχρεωτικών μαθημάτων, έτσι ώστε να εξασφαλισθεί η στοιχειώδης κατάρτισή τους στους παραπάνω έξι άτυπους τομείς, καθώς και σε ένα αριθμό επιλεγόμενων μαθημάτων, του επιτρέπουν την εμβάθυνση στον τομέα ή στους τομείς που ενδιαφέρουν τον κάθε φοιτητή. Οσον αφορά στα προβλεπόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά, υποχρεωτικά κατ'επιλογήν, ελεύθερης επιλογής και τη Διπλωματική Εργασία. Κατά το 5ο και τελευταίο έτος σπουδών οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν ένα εξειδικευμένο σεμινάριο, σχετικό με τη Διπλωματική τους Εργασία, την οποία πρέπει να διεκπεραιώσουν επιτυχώς για να αποκτήσουν το πτυχίο τους. Η Διπλωματική Εργασία μπορεί να έχει τη μορφή, είτε πρωτότυπης θεωρητικής μελέτης, είτε μουσικής σύνθεσης, είτε ρεσιτάλ κ.ο.κ. Ο προσανατολισμός του Τμήματος είναι "πρακτικός" με έμφαση στη διδασκαλία των μουσικών οργάνων. Ετσι, το Πρόγραμμα Σπουδών προβλέπει τρείς μορφές τέτοιου είδους διδασκαλίας : υποχρεωτικά μαθήματα πιάνου, ατομικά μαθήματα οργάνου και ειδικά μαθήματα οργάνου (ανώτερο επίπεδο), τα οποία οδηγούν σε Διπλωματικής Εργασία με μορφή ρεσιτάλ. Η εκπαίδευση των φοιτητών στα μουσικά όργανα συμπληρώνεται υποχρεωτικά από τη συμμετοχή τους σε ένα από τα ενόργανα σύνολα του Τμήματος Μουσικών Σπουδών. Για επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών, οι φοιτητές οφείλουν να συμπληρώσουν τη διάρκεια των ελάχιστων υποχρεωτικών διδακτικών εξαμήνων, να επιτύχουν στις γραπτές ή/και προφορικές εξετάσεις των μαθημάτων, που καθορίζονται σύμφωνα με ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών και να συγκεντρωθούν τουλάχιστον 200 δ.μ..

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Μουσικών Σπουδών**

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιόνιου Πανεπιστημίου μετέχει σε διατμηματικό οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο "Το Ελληνικό Θέατρο από την αρχαιότητα έως σήμερα. Θεωρία & Παράσταση", το οποίο έχει εγκριθεί για το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. και πρόκειται να λειτουργήσει το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

Στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιόνιου Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα λειτουργεί Στούντιο Μουσικής Τεχνολογίας

δ. Τμήμα Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας (Κέρκυρα)

Το Τμήμα Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου, ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ. 83/1984) και λειτουργεί στην Κέρκυρα από το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994. Βασικότερος στόχος του η προετοιμασία στελεχών για την επάνδρωση δημόσιων αρχείων, βιβλιοθηκών και κέντρων τεκμηρίωσης, αλλά και ιδρυμάτων διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και υπηρεσιών πληροφόρησης. Ετσι, οι απόφοιτοι έχουν τη δυνατότητα απασχόλησης στα Δημόσια Αρχεία (Γενικά Αρχεία του Κράτους), σε Δημοτικές Υπηρεσίες και σε Ελληνικές Βιβλιοθήκες.

- **Δομή και λειτουργία Τμήματος Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας**

Στο Τμήμα Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου μέχρι πρόσφατα δεν έχει πραγματοποιηθεί η διάκρισή του σε επί μέρους Τομείς.

- **Προπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας**

Η διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας είναι οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα, ενώ οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα επιλογής Ειδικότητας, ανάμεσα σε Αρχειονομία και Βιβλιοθηκονομία. Πολύ σύντομα δε θα συσταθεί και νέα Ειδικότητα Μουσειολογίας, με στόχο την καλύτερη εκπαίδευση όσων επιλέξουν τελικά να ασχοληθούν με την επάνδρωση των Μουσείων και τη διαχείριση του υλικού τους. Τα μαθήματα διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες, τα υποχρεωτικά, δηλαδή αυτά που παρέχουν στους φοιτητές τα κατάλληλα εφόδια, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης απασχόλησης και τα ειδικά μαθήματα επιλογής και επιτρέπουν στους φοιτητές την εξειδίκευση τους στους Τομείς Αρχειονομίας και Βιβλιοθηκονομίας.

Σύμφωνα με το νέο Προγράμμα Σπουδών (1995-1996), για την απόκτηση πτυχίου απαιτείται η συμπλήρωση 186 δ.μ. από κάθε φοιτητή, που προϋποθέτει την επιτυχή εξέτασή του σε 62 συνολικά μαθήματα (49 υποχρεωτικά και 13/από 31 προσφερόμενα υποχρεωτικά κατ'επιλογήν).

- **Μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Τμήματος Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας**

Το Τμήμα Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου μετέχει σε οργανωμένο διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, με τίτλο "Ιστορία & Τεκμηρίωση σε σύγχρονα ζητήματα", που εγκρίθηκε για το Τμήμα Ιστορίας του ίδιου Πανεπιστημίου και πρόκειται να δεχθεί τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

4.8.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων

Τον Ιανουάριο του 1993 ολοκληρώθηκε η Α΄φάση "Ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης" της μελέτης του γραφείο Δοξιάδη[41], ενώ τον Απρίλιο του 1993 ολοκληρώθηκε η Β΄ φάση της ίδιας μελέτης, που διατυπώθηκαν "Εναλλακτικές Προτάσεις Χωροθέτησης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων". Η πρώτη πρόταση - "ένταξη στην πόλη" - προέβλεπε τη δημιουργία ενός πανεπιστημιακού πλέγματος σε ακίνητα οργανωμένα σε διακριτές πανεπιστημιακές ενότητες ενταγμένες στον αστικό ιστό και τη ζωή της πόλης. Ταυτόχρονα προέβλεπε την "ήπια" ανάπτυξη του Παλαιού Φρουρίου, χωροθετώντας εντός των κτιρίων του ένα μόνο Τμήμα του Ιόνιου Πανεπιστημίου. Η δεύτερη πρόταση - "αυτοτελούς ανάπτυξης" - δεν αξιοποιούσε το Παλαιό Φρούριο και προέβλεπε τη δημιουργία ενός πανεπιστημιακού campus με συγκέντρωση των περισσότερων εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου σε μια ενιαία ιδιοκτησία στα όρια του εγκεκριμένου Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου της Κέρκυρας. Για να αποφευχθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις στη λειτουργία της πόλης, που ενδεχομένως να προέκυπταν από τη δημιουργία ενός μεγάλου campus στα όριά της, η πρόταση προέβλεπε τη χωροθέτηση της Φοιτητικής Εστίας και των χώρων διαμονής των μελών του Δ.Ε.Π. των Τμημάτων εκτός campus, σε λογική όμως απόσταση από αυτό. Τέλος, η τρίτη πρόταση - "δραστικών επεμβάσεων" - υποστήριζε την ενισχυμένη παρουσία του Πανεπιστημίου στο Παλαιό Φρούριο (στέγαση δύο Τμημάτων σε υφιστάμενα και νέα κτίρια) και στο ιστορικό κέντρο της πόλης (πρόβλεψη απόκτησης Παλαιών Ανακτόρων). Επιπλέον, η πρόταση αυτή προέβλεπε μέρος των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων σε ενιαία ιδιοκτησία, σύμφωνα με την οργανωτική αρχή της "αυτοτελούς ανάπτυξης". Τον

[41] Γραφείο Δοξιάδη, κ.ά., *Συνολικός Κτιριολογικός και Οικονομικός Προγραμματισμός Εγκατάστασης του Ιόνιου Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα*, Αθήνα, Μάρτιος 1994.

Σεπτέμβριο του 1993 υποβλήθηκε στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο η Γ΄ φάση της εν λόγω μελέτης Δοξιάδη, που αποτελούσε ουσιαστικά και την "Τελική Εκθεση". Ως κεντρικό αντικείμενό της είχε τη διατύπωση του Ρυθμιστικού Σχεδίου και του Οικονομικού Προγράμματος Ανάπτυξης του Ιόνιου Πανεπιστημίου. Υπογραμμίζεται ότι καμιά από τις εναλλακτικές προτάσεις δεν αποκλείσθηκε a priori, έτσι ώστε να δωθεί η δυνατότητα στη Διοικούσα Επιτροπή του Πανεπιστημίου να εξετάσει το θέμα και να επιλέξει μια ή συνδιασμό αυτών.

Οσον αφορά στην άποψη του μελετητή, σχετικά με τη χωροθέτηση των εγκαταστάσεων του Ιόνιου Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα, ήταν η ταυτόχρονη απόρριψη, τόσο της 2ης πρότασης για "αυτοτελή ανάπτυξη", με την αιτιολογία ότι δεν θα αξιοποιούσε το Παλαιό Φρούριο και ταυτόχρονα θα απομόνωνε το Πανεπιστήμιο από τις λειτουργίες της πόλης, όσο και της 3ης πρότασης "δραστικών παρεμβάσεων", γιατί απαιτούσε σημαντικό χρονικό διάστημα για την υλοποίησή της. Ετσι, επιλέχθηκε η 1η πρόταση "ένταξη στην πόλη", η οποία εμφανιζόταν ως η πλέον άμεσα υλοποιήσιμη[42], ενώ η άποψη της Διοικούσας Επιτροπής του Ιόνιου Πανεπιστημίου (19η Συνεδρίαση, 29/6/1993) ήταν ότι η χωροθέτηση των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων θα έπρεπε να στηριχθεί στο συνδιασμό 1ης "ένταξη στην πόλη", και 3ης "δραστικών παρεμβάσεων", εναλλακτικής πρότασης.

Βασική οργανωτική αρχή του Ρυθμιστικού Σχεδίου, που τελικά επιλέγει από συνεργασία της τότε Διοικούσας Επιτροπής και του μελετητή, αποτελεί η ένταξη των πανεπιστημιακών λειτουργιών στον αστικό ιστό και μάλιστα στο ιστορικό κέντρο της Κέρκυρας με ταυτόχρονη εγκατάσταση του Ιόνιου Πανεπιστημίου σε μερικά από τα πλέον αντιπροσωπευτικά κτίρια, τα οποία σηματοδοτούν και χαρακτηρίζουν την πόλη της Κέρκυρας, προσδίδεται στο Πανεπιστήμιο συμβολικό περιεχόμενο. Οι μικρές αποστάσεις των επί μέρους κτιρίων διαφυλάσσουν την ενότητα του ιδρύματος και καθιστούν αισθητή την παρουσία του στην πόλη. Η συγκέντρωση των πανεπιστημιακών δραστηριοτήτων γύρω από τη Σπιανάδα, όπου ήδη βρίσκονται η Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, η Αναγνωστική Εταιρεία, το Ιστορικό Αρχείο Κέρκυρας και πολλές πολιτιστικές οργανώσεις, αναμένεται να προσδώσει σταδιακά στην περιοχή αυτή το χαρακτήρα μιας κεντρικής πανεπιστημιακής περιοχής, που θα ενισχύσει το ρόλο του Πανεπιστημίου ως του μορφωτικού κέντρου της πόλης, γύρω από το οποίο θα αρχίσουν να αρθρώνονται οι πλούσιες εκφάνσεις της σύγχρονης πολιτιστικής ζωής και παράδοσης της Κέρκυρας.

Το τότε Ρυθμιστικό Σχέδιο[43] υποστηρίζει την ανάπτυξη του Πανεπιστημίου στο Παλαιό Φρούριο (Τμήμα Ιστορίας, Τμήμα Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας, Φοιτητική Λέσχη), στο ιστορικό κέντρο της πόλης (Πρυτανεία, Κεντρική Διοίκηση, Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, Τμήμα Μουσικών Σπουδών), καθώς και τη δημιουργία Φοιτητικών Εστιών εκτός ιστορικού κέντρου (νέο κτίριο στην ιδιοκτησία του Πανεπιστημίου στο Μαντούκι, Ξενοδοχείο Μαρίνα στη συνοικία Ανεμόμυλου και νέο κτίριο σε τμήμα της ιδιοκτησίας των Αδελφάτων),

[42] βλ. Μελέτη Γραφείου Δοξιάδη, κ.ά., *Συνολικός Κτιριολογικός και Οικονομικός Προγραμματισμός Εγκατάστασης του Ιόνιου Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα*, Αθήνα, Μάρτιος 1994, σελ. 22.

[43] Ακίνητα που συμπεριλαμβάνονται στο Ρυθμιστικό Σχέδιο, σύμφωνα με τη Διοικούσα Επιτροπή του Ιόνιου Πανεπιστημίου και ύστερα από τις προτάσεις του μελετητή, είναι : πρώην Αγγλικό Νοσοκομείο (Τμ. Ιστορίας), πρώην Αγγλικοί Στρατώνες (Τμ.Αρχ.-Βιβλ.), Θολωτή Αίθουσα Ξηράς Τάφρου (Φοιτητική Λέσχη), ανατ. Τμήμα Ιονίου Ακαδημίας (Σύγκλητος-Πρυτανεία), δυτ. & κεντρ. Τμήμα Ιονίου Ακαδημίας (Τμ. Μουσ. Σπουδών), Παλαιά Ανάκτορα (Τμ.Ξ.Γ.Μ.Δ.), Μεγάλο και Οικία Καποδίστρια (Κεντρική Διοίκηση), οικόπεδο στο Μαντούκι (Φοιτητική Εστία), Ξενοδοχείο Μαρίνα (Φοιτητική Εστία) και οικόπεδο στα Αδελφάτα (Φοιτητική Εστία). Οσον αφορά στο χρόνο υλοποίησης προηγούνται τα κτίρια του Παλαιού Φρουρίου και έπονται τα κτίρια εντός πόλης.

ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι, εκκρεμεί η άποψη της νέας Διοικούσας Επιτροπής, που εξελέγει στις αρχές του 1998, σχετικά με την ανάπτυξη των κτιριακών πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων του ιδρύματος στην Κέρκυρα.

Οσον αφορά στην υφιστάμενη εικόνα χωροθέτησης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων του πανεπιστημικαού ιδρύματος, η εκπαιδευτική και η ερευνητική λειτουργία χωροθετούνται στην Κέρκυρα, ενώ η Διοίκηση και ορισμένες Υπηρεσίες του Ιόνιου Πανεπιστημίου εξακολουθούν να λειτουργούν προσωρινά στην Αθήνα (βλ. Πίνακα : Χ-8α-β, σελ. 216-218).

Ετσι, όσον αφορά στο διαθέσιμο κτιριακό δυναμικό του Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα, σύμφωνα με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των επί μέρους κτιρίων, αποτελείται από ένα (1) ιδιόκτητο κτίριο, συνολικής μικτής επιφάνειας 313,00 τ.μ., έντεκα (11) παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση) με συνολική μικτή επιφάνεια 16.862,00 τ.μ. και ένα (1) μισθωμένο κτίριο, συνολικής μικτής επιφάνειας 127,00 τ.μ., με ετήσιο μίσθωμα 4.020.000δρχ. (στοιχεία 1996-1997). Κατά συνέπεια, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, ανεξάρτητα ιδιοκτησιακού καθεστώτος, χρησιμοποιεί για την ικανοποίηση των ακαδημαϊκών του αναγκών στην Κέρκυρα δεκαπέντε (15) συνολικά κτίρια (17.302,00 τ.μ.), ενώ ήδη βρίσκονται σε διαδικασία αποκατάστασης ή κατασκευής τρία (3) ακόμη κτίρια, τα οποία ανήκουν στην κατηγορία των παραχωρημένων. Πρόκειται γαι το κτίριο της Ιονίου Ακαδημίας (2.350,00 τ.μ.), το Αγγλικό Αναρρωτήριο (2.724,00 τ.μ.) και την Φοιτητική Εστία (2.560,00 τ.μ.). Το σύνολο της μικτής επιφάνειας των συγκεκριμένων κτιρίων ανέρχεται σε 7.634,00 τ.μ. Σημειώνεται ότι στα προαναφερθέντα τ.μ. δεν περιλαμβάνονται τα υπόγεια των κτιρίων, καθώς και τα μικρότερα κτίρια που υφίστανται εντός του Παλαιού Φρουρίου της Κέρκυρας και, που σύμφωνα με το παραχωρητήριο του ΥΠ.ΠΟ., χρησιμοποιούνται από το Πανεπιστήμιο. Αιτία η κατάσταση στην οποία βρίσκονται που δεν επιτρέπει τον υπολογισμό των επιφανειών (π.χ. ερείπια) και ότι η Διοικούσα Επιτροπή του Πανεπιστημίου δεν έχει προς το παρόν αποφασίσει τη λειτουργία που πρόκειτα να λάβουν τα κτίρια αυτά στο μέλλον. Τα σημαντικότερα από τα εν λόγω κτίρια είναι το Πειθαρχείο (320,00 τ.μ.) και οι Φούρνοι στην άκρη του μεγάλου ελεύθερου χώρου, που κυριαρχείται από το Ιερό Ναό του Αγ. Γεωργίου.

Οσον αφορά στις κτιριακές εγκαταστάσεις του Ιόνιου Πανεπιστημίου στην Αττική, το Ιδρυμα μισθώνει τρία (3) διαμερίσματα επί της οδού Δεληγιώργη 55-59 στο κέντρο της Αθήνας, με σκοπό την προσωρινή στέγαση της Διοικούσας Επιτροπής και ορισμένων Διοικητικών Υπηρεσιών. Η συνολική μικτή επιφάνεια των διαμερισμάτων είναι 692,20 τ.μ. και το ετήσιο μίσθωμα για το περίοδο 1996-1997 ήταν 8.160.000 δρχ.

Η περιγραφή των ακινήτων, όσον αφορά στις λειτουργίες που στεγάζουν, παρουσιάζεται κατά πόλη χωροθέτησης και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτιρίων στους ακόλουθους πίνακες :

Πίνακας Χ-8α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Ιόνιου Πανεπιστημίου (Κέρκυρα)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Διαμέρισμα επί της οδού Κομνηνών 3 & Αγ. Θεοδώρας στην πλατεία Κρεμαστής*	Στέγαση Φοιτητών από Προγράμματα Ανταλλαγής
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Μέγαρο Καποδίστρια (Νέα Οικία)*	Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας Γραφείο Προέδρου Δ.Ε. & Λογιστήριο
2.	*Μέγαρο Καποδίστρια (Παλαιά Οικία)*	Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας
3.	*Κτιριακό Συγκρότημα Γ'Λυκείου*	Τμήμα Ιστορίας
4.	*Πρώην Οικία Bertnier*	Τμήμα Μουσικών Σπουδών
5.	*Ιόνιος Ακαδημία*	προορίζεται για στέγαση Πρυτανείας του Ι.Π. - Αίθουσα Τελετών
6.	*Παλαιό Αγγλικό Νοσοκομείο*	δε χρησιμοποιείται προς το παρόν
7.	*Παλαιό Αγγλικό Αναρρωτήριο*	δε χρησιμοποιείται προς το παρόν
8.	*Ιερός Ναός Αγ. Γεωργίου*	δε χρησιμοποιείται προς το παρόν
9.	*Κτίριο Αποθηκών Ινστιτούτου Ελαιάς*	δε χρησιμοποιείται προς το παρόν
10.	*Κτίριο Παλαιών Ανακτόρων*	Τμήμα Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας Επιτροπή Ερευνών
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Οικία Δάλλα*	Οικονομικές Υπηρεσίες
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
1.	*Φοιτητική Εστία*	Κοινόχρηστη
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Ξ.Γ.Μ.Δ.*	Τμήμα Ξένων Ξλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας
2.	*Κτίριο Μουσικών Σπουδών*	Τμήμα Μουσικών Σπουδών

(συνέχεια)

Πίνακας Χ-8α : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Ιόνιου Πανεπιστημίου (Κέρκυρα)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Κτίριο Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας*	Τμήμα Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας
2.	*Κτίριο Ευρωπαϊκών Σπουδών*	Τμήμα Ευρωπαϊκών Σπουδών
3.	*Φοιτητική Λέσχη*	Κοινόχρηστη
4.	*Φοιτητική Εστία*	Κοινόχρηστη
5.	*Βρεφονηπιακός Σταθμός*	Κοινόχρηστη
6.	*Αθλητικές Εγκαταστάσεις*	Κοινόχρηστη
7.	*Γήπεδα τέννις*	Κοινόχρηστη
8.	*Γήπεδα Μπάσκετ*	Κοινόχρηστη

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Πίνακας Χ-8β : Στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών του Ιόνιου Πανεπιστημίου (Αθήνα)

α/α	Ονομασία Κτιρίου	Χρήση
	ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Ιόνιο Πανεπιστημίο δε διαθέτει ιδιόκτητα κτίρια στην Αττική.	
	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Ιόνιο Πανεπιστημίο δε διαθέτει παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση) κτίρια στην Αττική.	
	ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
1.	*Διαμερίσματα Κτιριίου οδού Δεληγιώργη*	Διοικούσα Επιτροπή Τεχνική Υπηρεσία Επιτροπή Ερευνών
	ΚΤΙΡΙΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	
	Το Ιόνιο Πανεπιστημίο δεν κατασκευάζει κτίρια στην Αττική.	
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ	
	Το Ιόνιο Πανεπιστημίο δεν προβλέπει την κατασκευή νέων κτιρίων στην Αττική.	

ΠΗΓΗ : Υπ. Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/νση Προγραμματισμού & Επιχειρησιακών Ερευνών, Τμήμα Επιχειρησιακών Ερευνών & Στατιστικής, *Δελτίο Στατιστικών Στοιχείων για τη Στέγαση των Α.Ε.Ι*, 1996-1997.

Γ΄ΜΕΡΟΣ : ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ - ΠΟΛΗΣ

1. Συμπεράσματα από την έως τώρα λειτουργία και ανάπτυξη των Περιφερειακών Πανεπιστημίων στην Ελλάδα

Σύμφωνα με την παρουσίαση που προηγήθηκε, όσον αφορά στην πολιτική ίδρυσης και χωροθέτησης, καθώς και στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των Περιφερειακών Πανεπιστημίων, αλλά και σχετικά με το διαθέσιμο κτιριακό δυναμικό και τις μελλοντικές τους ανάγκες με σκοπό τη στέγαση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και γενικότερα των ακαδημαϊκών τους λειτουργιών προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα για τη εικόνα των υπό εξέταση αυτών περιφερειακών Ιδρυμάτων της χώρας ως προς τις θέσεις χωροθέτησης και ανάπτυξης τους. Η κατάταξή τους πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το έτος ίδρυσης του κάθε περιφερειακού Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος.

1.1. Πανεπιστήμιο Πατρών

- Η πόλη της Πάτρας, με ιστορία που ξεκινά από τα χρόνια της αρχαιότητας, αποτελεί κέντρο μιας εξαιρετικά έφορης περιοχής και κύρια είσοδο της χώρας από τη Δυτική Ευρώπη. Υπήρξε το πρώτο λιμάνι της Ελλάδας, ενώ σήμερα συγκαταλέγεται στα τρία πρώτα σημαντικότερα λιμάνια της χώρας και είναι το πρώτο σε επιβιβασθέντες και αποβιβασθέντες επιβάτες εξωτερικού, κυρίως εξαιτίας της ακτοπλοϊκής σύνδεσής του με την κοντινή Ιταλία. Η Πάτρα, εκτός από την ιδιαίτερη πληθυσμιακή ανάπτυξη που γνώρισε, εξελίχθηκε σε σημαντικό βιομηχανικό κέντρο, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι, υπήρξε από τις ελάχιστες ελληνικές πόλεις που αναπτύχθηκαν βάσει Πολεοδομικού Σχεδίου. Η Πάτρα, τρίτη σε πληθυσμό πόλη της χώρας, αποτελεί έδρα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.
- Η επιλογή της Πάτρας για τη ίδρυση Πανεπιστημίου, που αποτελεί την πρώτη προσπάθεια της Πολιτείας για αποκέντρωση Α.Ε.Ι., εκτός Αθηνών και Θεσσαλονίκης, υπήρξε συνειδητή και βασίσθηκε στο γεγονός ότι η πόλη ήταν ήδη αξιόλογο κέντρο της Πελοποννήσου, αλλά και ένα από τα σημαντικά αστικά κέντρα της Ελλάδας.
- Το Πανεπιστήμιο Πατρών με την ίδρυσή του το 1964 χωροθετήθηκε αποκλειστικά στην Πάτρα, από την οποία έλαβε και την ονομασία του, στο πλαίσιο της πολιτικής εκείνης της περιόδου (δεκαετία 1960) για ίδρυση Α.Ε.Ι. σε επίπεδο περιφερειακών πόλεων, ενώ το 1985 το Πανεπιστήμιο Πατρών, αυτή τη φορά (δεκαετία 1970) στο πλαίσιο της πολιτικής για αποκέντρωση των Α.Ε.Ι. σε επίπεδο περιφέρειας προχώρησε στην ίδρυση του ανεξάρτητου Τμήματος Οικονομικών Επιστημών στο Αγρίνιο. Εντεκα χρόνια μετά, το 1996 (Π.Δ.95/1996 - Φ.Ε.Κ. 85/21-4-1996, τ.Α'), το Πανεπιστήμιο Πατρών αποφάσισε τη μεταφορά του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών από το Αγρίνιο στην Πάτρα. Ετσι, από το ακαδημαϊκό έτος 1997-1998 λειτουργεί πλέον στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης, ενώ από το Σεπτέμβριο του 1998 στην Πάτρα θα βρίσκεται και η Γραμματεία του εν λόγω πανεπιστημιακού Τμήματος.
- Το Πανεπιστήμιο Πατρών θεωρείται αυτή τη στιγμή ένα από τα περισσότερο ολοκληρωμένα περιφερειακά πανεπιστήμια της χώρας, όσον αφορά στο πλήθος και το είδος των επί μέρους Σχολών και Τμημάτων του, στο πλαίσιο λειτουργίας των οποίων προσφέρει σημαντική ποικιλία στα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα.
- Οσον αφορά στο είδος της χωροθέτησης των ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου σε σχέση με την πόλη, αρχικά λειτούργησε σε υφιστάμενα κτίρια εντός πολεοδομικού ιστού, ενώ σχετικά με την επιλογή του τόπου ανάπτυξης των μόνιμων κτιριακών εγκαταστάσεων πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη γενικότερη αντίληψη της εποχής για διαχωρισμό των

χρήσεων, που θέλει το Πανεπιστήμιο να αναπτύσσεται ανεξάρτητα και εκτός του αστικού ιστού. Ετσι, το Πανεπιστήμιο Πατρών αναπτύχθηκε βάσει του τύπου campus, σύμφωνα δηλαδή με την εξαρχής σχεδιασμένη ανάπτυξη των κτιριακών του εγκαταστάσεων σε ενιαίο γήπεδο εκτός πόλης.

- Ειδικότερα, όσον αφορά στην περίπτωση ανάπτυξης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων του περιφερειακού Ιδρύματος στο Αγρίνιο, ο τύπος χωροθέτησης που υιοθετήθηκε ήταν σύμφωνος με το χωροταξικό πρότυπο ανάπτυξης των ακαδημαϊκών λειτουργιών εντός αστικού ιστού. Επιχείρημα ήταν η ανάγκη διασφάλισης της όσο το δυνατόν καλύτερης επικοινωνίας μεταξύ των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας και των κατοίκων της συγκεκριμένης επαρχιακής πόλης. Σημειώνεται ότι, ο αυτός ο τύπος ανάπτυξης ήταν δυνατόν να ακολουθηθεί στην περίπτωση του Αγρινίου, αφού επρόκειτο για τη χωροθέτηση ενός μόνο Τμήματος με περιορισμένο αριθμό μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας. Σημειώνεται ότι, από το 1997-1998 έχουν πλέον ελευθερωθεί οι κτιριακές εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούσε το Τμήμα, εξαιτίας της οριστικής πλέον μεταφοράς του στην Πανεπιστημιούπολη Πατρών.
- Το σύνολο των κτιριακών εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου στην Πάτρα είναι ιδιόκτητες και βρίσκονται εντός του γηπέδου της Πανεπιστημιούπολης στο Ρίο. Στην περίπτωση του Αγρινίου, για την ιστορία, οι εγκαταστάσεις βρισκόντουσαν στο κέντρο της πόλης και ήταν παραχωρημένες (χωρίς μίσθωση).
- Στην περίπτωση της Πάτρας σημειώνεται ότι η ανάπτυξη της Πανεπιστημιούπολης βρίσκεται σε εξέλιξη, ενώ στο Αγρίνιο έχει πια εγκαταληφθεί η σκέψη επέκτασης των υφιστάμενων παραχωρημένων κτιριακών εγκαταστάσεων, αφού έχει ήδη ξεκινήσει η μετεγκατάσταση του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών στην Πανεπιστημιούπολη στο Ρίο της Πάτρας.
- Η οριστική μετεγκατάσταση του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών από το Αγρίνιο στην Πάτρα αποφασίσθηκε κυρίως εξαιτίας των δυσχερειών που αντιμετώπιζε όσον αφορά στην επικοινωνία του με το σύνολο του Πανεπιστημίου που βρίσκεται και λειτουργεί στην Πάτρα, αφού αυτό λειτουργούσε εντελώς αποκομμένο από τα υπόλοιπα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Ετσι, η οριστική μεταφορά του στην Πανεπιστημιούπολη πραγματοποιήθηκε με σκοπό να αποκατασταθεί η απαραίτητη συνοχή μεταξύ των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας του συγκεκριμένου περιφερειακού πανεπιστημιακού ιδρύματος.
- Σημαντικό πρόβλημα, όσον αφορά στο διαθέσιμο κτιριακό τους δυναμικό, παρουσιάζουν τα Τμήματα Φυσικής και Χημείας της Σχολής Θετικών Επιστημών, τα Τμήματα Πολιτικών, Μηχανολόγων και Ηλεκτρολόγων Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής, καθώς και το Τμήμα Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας. Η ολοκλήρωση των υπό κατασκευή νέων κτιριακών τους εγκαταστάσεων αναμένεται να περιορίσει το υφιστάμενο πρόβλημα, εξασφαλίζοντας τους απαραίτητους για τη λειτουργία του ιδρύματος χώρους.
- Στις μελλοντικές επιδιώξεις του Πανεπιστημίου Πατρών σχετικά με την εξασφάλιση των απαραίτητων χώρων συγκαταλέγονται η ανέγερση κτιρίων για τη στέγαση του Τμήματος Φαρμακευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας και των Παιδαγωγικών Τμημάτων, καθώς και η εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων.
- Σημαντικό πρόβλημα θεωρείται και η ανάγκη αντιμετώπισης της εσωτερικής οργάνωσης της Πανεπιστημιούπολης, με τρόπο ώστε να καταστεί βιώσιμος χώρος, ικανός να συμβάλλει αποφασιστικά, τόσο στην καλύτερη επικοινωνία μεταξύ των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, όσο και στη επικοινωνία του πανεπιστημιακού πληθυσμού με τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής. Ετσι, απαραίτητη θεωρείται η αποκατάσταση της εσωτερικής συνοχής του χώρου, μέσω της οργάνωσης δικτύων εσωτερικής επικοινωνίας, διαμόρφωση ελεύθερων χώρων, καθώς και την καλύτερη κατανομή των κεντρικών κοινόχρηστων λειτουργιών -

δραστηριοτήτων, ενώ ταυτόχρονα απαιτείται η ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής με τρόπο ώστε, λαμβάνοντας τις κατάλληλες χρήσεις, να διασυνδεθεί με τη ζωή της ακαδημαϊκής κοινότητας.

- Πρόβλημα αποτελεί και η έλλειψη ανάπτυξης σχέσεων και επικοινωνίας ανάμεσα στο Πανεπιστημίο και την πόλη της Πάτρας. Αιτία θεωρείται η επιλογή ανάπτυξης του Πανεπιστημίου μακρυά από την πόλη και τις λειτουργίες της σε μια περιοχή που δεν είχε από την πρώτη στιγμή το κατάλληλο περιβάλλον και την υποδομή να δεχθεί μια τέτοια λειτουργία, όπως αυτή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σημειώνεται ότι, η χωροθέτηση μιας κεντρικής αστικής λειτουργίας, όπως αυτή του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου, κοντά στο γήπεδο της Πανεπιστημιούπολης μπορεί, με τις κατάλληλες χωρικές παρεμβάσεις, να συμβάλλει στην ανάπτυξη σχέσεων πανεπιστημίου και πόλης.
- Οσον αφορά στη στέγαση του φοιτητικού πληθυσμού, στην περίπτωση της Πάτρας, το Ιδρυμα διαθέτει ιδιόκτητες κτιριακές εγκαταστάσεις Φοιτητικής Εστίας στην Πανεπιστημιούπολη.
- Η ερευνητική δραστηριότητα του Πανεπιστημίου Πατρών θεωρείται ιδιαίτερα αξιόλογη, κυρίως εκείνη των Τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής, καθώς και των Σχολών Θετικών Επιστημών και Επιστημών Υγείας, τα γνωστικά αντικείμενα των οποίων προσφέρονται για την ανάπτυξη έρευνας και κατά συνέπεια την εμπλοκή στην εκπόνηση Ερευνητικών Προγραμμάτων, τόσο σε εθνικό, όσο και σε κοινοτικό και διεθνές επίπεδο. Εξάλλου θεωρείται ήδη γνωστή η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας σε εκπαιδευτικό και ερευνητικό επίπεδο του Πανεπιστημίου Πατρών με άλλα πανεπιστημιακά ιδρύματα, ινστιτούτα και ερευνητικά κέντρα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Το Πανεπιστήμιο Πατρών θεωρείται ένα από τα πιο δραστήρια περιφερειακά Α.Ε.Ι. σε επίπεδο ερευνητικής προσφοράς και δράσης, που φθάνει μέχρι τη συνεργασία του με πανεπιστήμια της Αμερικής.

1. 2. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

- Τα Ιωάννινα από τα βυζαντινά χρόνια έως σήμερα ήταν πάντα μια πόλη με υψηλό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και παιδείας. Πρόκειται έτσι για ένα χώρο με μεγάλη πνευματική και επιστημονική παράδοση αιώνων, ενώ η ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου συνδέεται με ηρωϊκές παραδόσεις και δράσεις και τη σημαντική συμβολή στη μοίρα του έθνους. Ο Γ. Πηλιορίτης τα ονομάζει "Μητρόπολιν πάσης μαθήσεως και Αθήνα της Ελλάδος", ενώ δεν πρέπει να λησμονηθεί ότι, τα Ιωάννινα προσέφεραν τα πάντα στην Επανάσταση του 1821 (Ο Τσακάλωφ της Φιλικής Εταιρείας ήταν Γιαννιώτης).
- Η επιλογή των Ιωαννίνων, πόλη με μακρά εκπαιδευτική και πολιτιστική παράδοση, ως θέση του πρώτου Πανεπιστημίου της Περιφέρειας Ηπείρου θεωρείται επιτυχής. Επιτυχής, σύμφωνα με τη διοίκηση του Ιδρύματος θεωρείται και η αρχική επιλογή Σχολών, με την έννοια ότι η μη πρόταξη επαγγελματικών σχολών διευκόλυνε την εγκατάσταση και ενεργό παρουσία στα Ιωάννινα των πρώτων καθηγητών και του υπόλοιπου επιστημονικού και ερευνητικού προσωπικού.
- Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, συγκρινόμενο με άλλα Α.Ε.Ι. της χώρας της ίδιας ηλικίας ή και νεότερά του, αναπτύχθηκε - σύμφωνα με τη διοίκησή του - λιγότερο, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι, τόσο η ίδρυση των τριών Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής, όσο και η ίδρυση των δύο Παιδαγωγικών Τμημάτων, δεν έγιναν με πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ολες οι διοικήσεις του Ιδρύματος κατέλαβαν προσπάθειες για περαιτέρω ανάπτυξη του Πανεπιστημίου, όμως την τελευταία 19ετία δόθηκε προτεραιότητα από την Πολιτεία στην ίδρυση νέων Πανεπιστημίων και μάλιστα αυτό συνοδεύθηκε με κατάτμησή

τους σε διάφορες πόλεις και όχι στην ανάπτυξη των ήδη υπαρχόντων περιφερειακών Πανεπιστημίων. Η τάση αυτή φαίνεται να έχει φθάσει πλέον σε κορεσμό.

- Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ιδρύθηκε με σκοπό να απευθύνεται στο σύνολο της Περιφέρειας Ηπείρου, αναπτύσσεται όμως εξολοκλήρου στην πρωτεύουσά της, τα Ιωάννινα, επιδιώκοντας έτσι την αποφυγή κατακερματισμού του Ιδρύματος και εξασφαλίζοντας τη λειτουργία του κατά ενιαίο τρόπο.
- Η πόλη των Ιωαννίνων, παρόλη την ένδοξη ιστορία της, κατά την περίοδο της δεκαετίας του 1960, αποτελούσε πόλη με σημαντικά προβλήματα υποδομής. Ετσι, με την ίδρυση και έναρξη της λειτουργίας του, το Πανεπιστημίο Ιωαννίνων αντιμετώπισε ιδιαίτερα προβλήματα, κυρίως όσον αφορά στην κάλυψη των κτιριακών του αναγκών, με σκοπό τη στέγαση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών.
- Αξίζει να σημειωθεί ότι, από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 πρόκειται να ξεκινήσει τη λειτουργία του ένα ακόμη Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Πρόκειται για το Τμήμα Οργάνωσης & Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων της Σχολής Διαχείρισης Φυσικών Πόρων & Επιχειρήσεων (Π.Δ. 96/1998 - Φ.Ε.Κ. 85/21-4-1998, τ.Α'), έδρα του οποίου ορίσθηκε η πόλη του Αγρινίου. Η χωροθέτηση του συγκεκριμένου πανεπιστημιακού Τμήματος στο Αγρίνιο φαίνεται ότι εξυπηρετεί την κάλυψη του "κενού" που δημιούργησε η απομάκρυνση του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών, ικανοποιώντας τοπικιστικά συμφέροντα.
- Η αρχική χωροθέτηση της εκπαιδευτικής λειτουργίας του Πανεπιστημίου πραγματοποιήθηκε εντός του αστικού ιστού της πόλης των Ιωαννίνων, σε υφιστάμενα κτίρια μετά την παραχώρησή τους στο συγκεκριμένο περιφερειακό Α.Ε.Ι. από τους ιδιοκτήτες τους. Ο περιορισμένος προκαθορισμένος χρόνος χρήσης τους, καθώς και η αδυναμία τους, εξαιτίας της αρχικής κτιριολογικής τους δομής, να στεγάσουν λειτουργίες ακαδημαϊκού χαρακτήρα, σε συνδιασμό με τη δημιουργία νέων Τμημάτων και την συνεχή αύξηση του πανεπιστημιακού πληθυσμού, επέβαλαν την ανάγκη εξεύρεσης νέων κατάλληλων χώρων για τη στέγαση του Πανεπιστημίου.
- Η έλλειψη κατάλληλης υφιστάμενης κτιριακής υποδομής, καθώς και η ανυπαρξία ελεύθερων γηπέδων εντός του αστικού ιστού, σε συνδιασμό με τη γενικότερη αντίληψη χωροθέτησης της πανεπιστημιακής λειτουργίας εκτός πόλεων, οδήγησαν το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων στην επιλογή της εξαρχής σχεδιασμένης οργάνωσης των ακαδημαϊκών λειτουργιών σε ενιαία οικοπεδική έκταση σε απόσταση από την πόλη. Το συγκεκριμένο χωροταξικό πρότυπο ανάπτυξης, τύπου campus, είχε ήδη υποστηριχθεί στο εξωτερικό και είχε αρχίσει να υιοθετείται και στην Ελλάδα. Αξίζει να σημειωθεί ότι, όσα Α.Ε.Ι. βρισκόντουσαν εκείνη την περίοδο σε διαδικασία ανάπτυξης ακολούθησαν το συγκεκριμένο μοντέλο διαχωρισμού των χρήσεων, σύμφωνα με το οποίο η ακαδημαϊκή λειτουργία διαχωρίζεται σαφώς από τις υπόλοιπες κεντρικές λειτουργίας μιας πόλης και αναπτύσσεται ανεξάρτητα και αποσπασματικά, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τις λειτουργίες που τυχόν αναπτύσσονται γύρω ή σε απόσταση από αυτή.
- Οι εργασίες για τη σταδιακή ανέγερση των μόνιμων κτιριακών πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων ξεκίνησε στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης, στη θέση Δουρούτη, 6 χλμ. από την πόλη των Ιωαννίνων, το 1974. Μέχρι στιγμής έχει ολοκληρωθεί η ανέγερση μέρους των προβλεπόμενων κτιριακών εγκαταστάσεων, ενώ βρίσκονται υπό κατασκευή αρκετά άλλα κτίρια.
- Τα πανεπιστημιακά κτίρια είναι στο σύνολό τους ιδιόκτητα και βρίσκονται αποκλειστικά στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης Ιωαννίνων. Το Πανεπιστήμιο δε μισθώνει κτίρια με

σκοπό την πρόσθετη εξασφάλιση χώρων. Υπογραμμίζεται επίσης ότι, το περιφερειακό Α.Ε.Ι. δε διατηρεί εγκαταστάσεις στο κέντρο της πόλης.

- Οσον αφορά στο διαθέσιμο κτιριακό δυναμικό του Πανεπιστημίου, σημειώνεται ότι το σημαντικότερο πρόβλημα σχετικά με την εξασφάλιση των απαραίτητων για τη σωστή λειτουργία τους χώρων αντιμετωπίζουν αυτή τη στιγμή τα Τμήματα Ιατρικής και Πληροφορικής. Οι εγκαταστάσεις τους βρίσκονται υπό κατασκευή. Ετσι, με την ολοκλήρωση των εργασιών αναμένεται ο περιορισμός του προβλήματος.
- Σημαντική επίσης έλλειψη γαι το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων θεωρείται και η απουσία κτιρίου Κεντρικής Βιβλιοθήκης, καθώς και οργανωμένων αθλητικών εγκαταστάσεων στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης.
- Η σύνδεση Πανεπιστημιούπολης - πόλης προσδιορίζεται αποκλειστικά από τις μετακινήσεις του πανεπιστημιακού πληθυσμού από και προς αυτή. Κατά τα άλλα δε φαίνεται να αναπτύσσεται επικοινωνία, λόγω απόστασης και έλλειψης κεντρικών αστικών λειτουργιών στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης.
- Ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα για τον φοιτητικό πληθυσμό του Πανεπιστημίου εξακολουθεί να είναι το ζήτημα της εξασφάλισης στέγης. Παρόλη τη λειτουργία Φοιτητικών Κατοικιών, το πρόβλημα, ορατό από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας του Ιδρύματος, δε φαίνεται να έχει επιλυθεί. Ηδη, βρίσκεται υπό κατασκευή το κτίριο της Β΄ Φοιτητικής Εστίας στην Πανεπιστημιούπολη, η ολοκλήρωση του οποίου αναμένεται να ανακουφίσει το φοιτητικό πληθυσμό της πόλης.
- Ερευνητική δραστηριότητα παρουσιάζουν κυρίως τα Τμήματα των Σχολών Θετικών Επιστημών και Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, εξαιτίας των ιδιαίτερων γνωστικών τους αντικειμένων. Εντούτοις, το Πανεπιστημίο Ιωαννίνων φαίνεται να έχει δυνατότητες συμμετοχής και σε προγράμματα ερευνητικού χαρακτήρα στο επίπεδο των υπόλοιπων Τμημάτων του, ενώ η περιορισμένη σχετικά ερευνητική του δραστηριότητα οφείλεται, σύμφωνα με τη διοίκηση του ιδρύματος ίσως στην απουσία Πολυτεχνικής Σχολής.
- Εχει ήδη γίνει κατανοητή, από την πλευρά της διοίκησης του Ιδρύματος, η αναγκαιότητα της ανάπτυξης ερευνητικής δράσης, αφού με αυτό τον τρόπο το Πανεπιστήμιο θα αποκτήσει τελικά τη διάσταση ενός σύγχρονου πανεπιστημίου. Ετσι, η ανάπτυξη της ερευνητικής δραστηριότητας επιχειρείται με την οργάνωση και λειτουργία συμπληρωματικών και υποστηρικτικών προς αυτό ερευνητικών λειτουργιών, όπως ινστιτούτων, κέντρων Η/Υ, γραφείων ενημέρωσης κ.ο.κ.
- Στο πλαίσιο της αρχής ότι η ανάπτυξη έρευνας στο χώρο των πανεπιστημίων μπορεί τελικά να συμβάλλει στην ανάπτυξη σχέσεων τους με τις πόλεις όπου λειτουργούν, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων λαμβάνει μέρος και σε ερευνητικά προγράμματα που έχουν ως αντικείμενό τους την επιλύση προβλημάτων τοπικού χαρακτήρα.
- Εντούτοις, σύμφωνα με τη διοίκηση του Πανεπιστημίου, υποστηρίζεται ότι το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων δεν έχει αναπτυχθεί και υστερεί σημαντικά, σε σχέση με Α.Ε.Ι. ανάλογης ηλικίας, όπως τα Πανεπιστήμια Πατρών και Κρήτης, όσον αφορά στην κατεύθυνση των ερευνητικών ινστιτούτων. Τα ερευνητικά ινστιτούτα έχουν την ευελιξία και τα μέσα, που χρειάζονται για τη διεξαγωγή της έρευνας, βασικής και εφαρμοσμένης, η οποία μπορεί να συσχετιστεί με τη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής.
- Οι παραδοσιακοί τρόποι χρηματοδότησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων εξασθενούν Η νέα διαδικασία χρηματοδότησης πραγματοποιείται μέσω ερευνητικών και αναπτυξιακών προγραμμάτων, που προέρχονται κατά κύριο λόγο από την Ε.Ε. Σύμφωνα με το memorandum

της Ε.Ε. για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, υποστηρίζεται η χρηματοδότηση εκείνων των δραστηριοτήτων που θα εξασφαλίσουν τη διασύνδεση πανεπιστημίου με την κοινωνική και οικονομική ζωή της πόλης όπου αυτό λειτουργεί.

1. 3. Πανεπιστήμιο Θράκης

- Η πόλη της Κομοτηνής έχει την παλαιότερη ιστορία, σε σχέση με τις υπόλοιπες δύο πρωτεύουσες των νομών της Θράκης, που ξεκινά από τα προϊστορικά χρόνια. Η Ξάνθη, γνωστή ως Ξάνθεια - σύμφωνα με βυζαντινές πηγές - αναφέρεται συχνά σε εκκλησιαστικές και ιστορικές πηγές, κυρίως μετά τον 9ο μ.Χ. αιώνα. Η Αλεξανδρούπολη έως το 1871 ήταν ένας μικρός ψαράδικος οικισμός. Αξίζει να σημειωθεί ότι, και οι τρεις πόλεις κατακτήθηκαν από τους Βούλγαρους κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων και περιήλθαν οριστικά πλέον στην Ελλάδα μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ενώ και στις τρεις συνυπάρχει το μουσουλμανικό και το ελληνικό στοιχείο. Πρόκειται για τοπική ιδιαιτερότητα, που φαίνεται να έχει επηρρεάσει τη διαμόρφωση του τοπικού πολιτισμικού επιπέδου, αλλά και τον τρόπο ζωής των κατοίκων της Θράκης.
- Η επιλογή της Θράκης, τμήμα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης, για την ίδρυση Πανεπιστημίου πραγματοποιήθηκε συνειδητά σε μια περίοδο όπου υποστηριζόταν πολιτικά η ενίσχυση και ανάπτυξη των Περιφερειών και ιδιαίτερα των ακριτικών. Γι αυτό το λόγο το Πανεπιστήμιο έχει πάρει την ονομασία της Θράκης κι όχι μεμονωμένων πόλεων.
- Οσον αφορά στη χωροθέτηση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών, αυτή πραγματοποιείται και στους τρεις νομούς και συγκεκριμένα στις πρωτεύουσές τους, με σκοπό την επίτευξη ισόρροπης ανάπτυξης του συνόλου της Θράκης. Ως έδρα του Πανεπιστημίου ορίσθηκε η Κομοτηνή, σημαντικό εμπορικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της Περιφέρειας.
- Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης θεωρείται από τα πληρέστερα περιφερειακά Α.Ε.Ι. της χώρας, όσον αφορά στο πλήθος και το είδος των Σχολών και των Τμημάτων, με ποικίλα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα διαφόρων κατευθύνσεων και ειδικοτήτων.
- Οι πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις του περιφερειακού ιδρύματος αναπτύσσονται εντός ενιαίου γηπέδου εκτός πόλης, τύπου Πανεπιστημιούπολης στις περιπτώσεις της Κομοτηνής και της Ξάνθης.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των κτιρίων που χρησιμοποιεί το Πανεπιστήμιο στην Κομοτηνή, με σκοπό τη στέγαση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών, ανήκει στην κατηγορία των ιδιόκτητων και βρίσκεται, είτε εντός αστικού ιστού, είτε στο χώρο της Πανεπιστημιούπολης. Σημειώνεται επίσης ότι στην περίπτωση της Κομοτητής το Πανεπιστήμιο Θράκης χρησιμοποιεί και παραχωρημένα (χωρίς μίσθωση) κτίρια μέσα στην πόλη.
- Η ανάπτυξη της Πανεπιστημιούπολης στην Κομοτηνή βρίσκεται σε εξέλιξη, ενώ στις μελλοντικές κτιριακές ανάγκες του Ιδρύματος συγκαταλέγεται η δημιουργία κατάλληλων χώρων για τη στέγαση των Τμημάτων Ιστορίας & Εθνολογίας, Ελληνικής Φιλολογίας, Νομικής, Τ.Ε.Φ.Α.Α., καθώς και για την οργάνωση Κεντρικής Βιβλιοθήκης.
- Οι ακαδημαϊκές λειτουργίες του Πανεπιστημίου στην Ξάνθη οργανώνονται αποκλειστικά στο χώρο της Πολυτεχνειούπολης, σε απόσταση από την πόλη. Ετσι, το σημαντικότερο ποσοστό των κτιριακών εγκαταστάσεων εκεί είναι ιδιόκτητο σε ενιαία οικοπεδική έκταση.
- Στην περίπτωση της Ξάνθης δεν παρατηρείται την περίοδο αυτή οικοδομική δραστηριότητα. Εντούτοις, βασική έλλειψη θεωρείται η ανυπαρξία των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων, όπως Βιβλιοθήκης, αθλητικών εγκαταστάσεων κ.ο.κ.

- Οσον αφορά στο σύνολο των κτιρίων, βάσει του ιδιοκτησιακού τους καθεστώτος, που χρησιμοποιεί το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο για την ικανοποίηση των στεγαστικών του αναγκών στην Αλεξανδρούπολη αυτά ανήκουν και στις τρεις βασικές κατηγορίες, δηλαδή ιδιόκτητα, παραχωρημένα και μισθωμένα.
- Παρόλες τις συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις των πανεπιστημιακών Τμημάτων που λειτουργούν στην Αλεξανδρούπολη, δεν παρατηρείται η αναμενόμενη κατασκευαστική δραστηριότητα. Απαραίτητη θεωρείται η ανέγερση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων, τόσο για τη στέγαση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος Ιατρικής, όσο και γαι την εξασφάλιση των κατάλληλων χώρων στέγασης και σίτισης των φοιτητών.
- Το ζήτημα της στέγασης, σίτισης και διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων του φοιτητικού πληθυσμού στην Κομοτηνή φαίνεται να αντιμετωπίζεται, αφού ήδη λειτουργεί Φοιτητική Εστία και Λέσχη. Στην Ξάνθη το πρόβλημα της στέγασης των φοιτητών αντιμετωπίζεται με ειδικές εγκαταστάσεις εντός της Πολυτεχνειούπολης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν πιέσεις για τη δημιουργία νέων κτιριακών εγκαταστάσεων. Στην Αλεξανδρούπολη δεν υπάρχουν πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις για τη στέγαση και τη σίτιση των φοιτητών, με αποτέλεσμα το Πανεπιστήμιο να μισθώνει δωμάτια ξενοδοχείων και να διατηρεί σύμβαση με εστιατόρια της πόλης, σύμφωνα με το σύστημα των κουπονιών.
- Ερευνητική δραστηριότητα, που πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο στο πλαίσιο Κοινοτικών Προγραμμάτων, εμφανίζουν κυρίως τα Τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής στην Ξάνθη, καθώς και το Τμήμα Ιατρικής στην Αλεξανδρούπολη.

1. 4. Πανεπιστήμιο Κρήτης

- Το Ρέθυμνο κατοικήθηκε από τα προϊστορικά κιόλας χρόνια και αποτελεί συνέχεια της μινωϊκής Ρίθυμνας. Την περίοδο της Ενετοκρατίας γίνεται η τρίτη πιο σημαντική πόλη της Κρήτης και σπουδαίο πνευματικό κέντρο, ενώ υποκύπτει στους Τούρκους στις 3/11/1646. Το Ρέθυμνο, τρίτη σήμερα σε πληθυσμό πόλη της Κρήτης, είναι ίσως η μοναδική πόλη του νησιού που διατηρεί αμετάβλητο το μεσαιωνικό της χαρακτήρα. Η πόλη του Ηρακλείου, γνωστή από την αρχαιότητα, απέκτησε τη σπουδαιότητά της πολύ αργότερα ως πρωτεύουσα της ενετοκρατούμενης Κρήτης. Η περίοδο της Τουρκοκρατίας έληξε για την πόλη το 1898. Πρόκειται για την τέταρτη σε μέγεθος πόλη της χώρας και μια από τις γρηγορότερα αναπτυσσόμενες. Διαθέτει Μουσείο, μοναδικής σπουδαιότητας σε ολόκληρο τον κόσμο, με δείγματα του κρητικού πολιτισμού.
- Η ίδρυση του Πανεπιστημίου Κρήτης βασίσθηκε στην πολιτική ανάπτυξης των Α.Ε.Ι. (δεκαετία 1970) σε διάφορες πόλεις των ελληνικών Περιφερειών, μέσω διασποράς των ακαδημαϊκών τους λειτουργιών, καθώς και την πολιτική υποστήριξης του ακριτικού νησιωτικού χώρου.
- Το Πανεπιστήμιο Κρήτης διατηρεί διπλή χωροθέτηση, λειτουργώντας σε δύο πόλεις της Κρήτης, το Ρέθυμνο (έδρα Πανεπιστημίου) και το Ηράκλειο.
- Το Πανεπιστήμιο Κρήτης διαθρώνουν συνολικά 5 Σχολές, στο πλαίσιο των οποίων λειτουργούν συνολικά 14 Τμήματα, καλύπτοντας έτσι "θεωρητικά" και "πρακτικά" γνωστικά επιστημονικά αντικείμενα. Επισημαίνεται ότι, παρατηρείται διαχωρισμός γνωστικών κατευθύνσεων κατά πόλη, έτσι στο Ρέθυμνο λειτουργούν Σχολές "θεωρητικού", ενώ στο Ηράκλειο "πρακτικού" αντικειμένου, όπως συνηθίζεται να αποκαλούνται.

- Οσον αφορά στη χωροθέτηση των ακαδημαϊκών λειτουργιών και στις δύο πόλεις αρχικά πραγματοποιήθηκε σε υφιτάμενα κτίρια εντός αστικού ιστού, ενώ στη συνέχεια υιοθετήθηκε η άποψη της εξαρχής οργάνωσης των ακαδημαϊκών λειτουργιών σε ενιαίο γήπεδο εκτός πόλης. Ετσι, και στις δύο περιπτώσεις έχουμε την οργάνωση Πανεπιστημιουπόλεων. Στην περίπτωση του Ρεθύμνου έχει ολοκληρωθεί η μεταφορά των πανεπιστημιακών λειτουργιών στο χώρο της νέας Πανεπιστημιούπολης, ενώ στην περίπτωση του Ηρακλείου η διαδικασία μετεγκατάστασης βρίσκεται σε εξέλιξη.
- Προβλήματα όσον αφορά στην εξασφάλιση των απαραίτητων για τη λειτουργία τους χώρων παρουσιάζουν στο Ηράκλειο τα Τμήματα Ιατρικής, καθώς και τα Τμήματα Μαθηματικών, Φυσικής και Επιστήμης των Υπολογιστών, ενώ στο Ρέθυμνο έχει ήδη πραγματοποιηθεί η μόνιμη μετεγκατάσταση των εκεί πανεπιστημιακών Τμημάτων.
- Προβλήματα στέγασης του φοιτητικού πληθυσμού παρατηρούνται και στις δύο πόλεις. Λύση δίνεται από την πλευρά του Πανεπιστημίου Κρήτης μέσω της σύμβασής του με ξενοδοχεία του Ρεθύμνου και του Ηρακλείου. Εντούτοις, απαιτείται η αντιμετώπιση του ζητήματος με την ανέγερση ιδιόκτητων κτιριακών εγκαταστάσεων, αφού το πρόβλημα εξασφάλισης στέγης είναι σαφώς οξύτερο σε περιοχές όπου εμφανίζουν τουριστική κίνηση, όπως το Ρέθυμνο και το Ηράκλειο.
- Ερευνητική δραστηριότητα εμφανίζουν κυρίως τα Τμήματα της Σχολής Θετικών Επιστημών, καθώς και το Τμήμα Ιατρικής που λειτουργούν στο Ηράκλειο, αναμενόμενο ως ένα βαθμό, εξαιτίας του γνωστικού αντικειμένου τους, το οποίο επιτρέπει τη αυξημένη συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα, τόσο σε εθνικό, όσο και σε κοινοτικό επίπεδο.

1. 5. Πολυτεχνείο Κρήτης

- Η πόλη των Χανίων έχει ιστορία που ξεκινά από τα υστερονεολιθικά χρόνια, ενώ από το 14ο αιώνα γίνεται η έδρα του δυτικού διαμερίσματος της Κρήτης. Εκεί επισφραγίσθηκε τελικά και η ένωση της Κρήτης με την υπόλοιπη Ελλάδα, με την ύψωση της ελληνικής σημαίας στο Φιρκά. Πρόκειται για μια πόλη με ιστορικό και παραδοσιακό χαρακτήρα, πρωτεύουσα του δεύτερου σε πληθυσμό νομού της Κρήτης, οικονομικό, εμπορικό, πνευματικό και συγκοινωνιακό κέντρο της δυτικής Κρήτης.
- Η ίδρυση του Πολυτεχνείου Κρήτης το 1977 πραγματοποιήθηκε με σκοπό τον εμπλουτισμό των προφερόμενων ειδικοτήτων σε επίπεδο Ανώτατης Εκπαίδευσης, τόσο στο επίπεδο του νησιού, λειτουργώντας συμπληρωματικά στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, όσο και σε επίπεδο χώρας. Εδρα του Πολυτεχνείου Κρήτης ορίσθηκαν τα Χανιά.
- Επιδίωξη του Πολυτεχνείου Κρήτης, δεύτερο Ανώτατο Τεχνολογικό Ιδρυμα της χώρας, ήταν ο προσανατολισμός των Τμημάτων του με τρόπο ώστε να καλύπτουν νέες ειδικότητες μηχανικών, πρωτοποριακές για τα ελληνικά δεδομένα, που θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην εξυπηρέτηση και επίλυση σύγχρονων τεχνικών προβλημάτων, σχετικά με το περιβάλλον και η διαχείριση των αποθεμάτων του, τη βιομηχανική παραγωγή, την πληροφορική κ.ά.
- Η κλίμακα του Πολυτεχνείου Κρήτης, όσον αφορά στο πλήθος των Τμημάτων του και στο σύνολο των μελών της ακαδημαϊκής του κοινότητας, θεωρείται η πλέον αρμόζουσα σε μια επαρχιακή πόλη της πληθυσμιακής βάσης των Χανίων.
- Αρχική ιδέα όσον αφορά στο πρότυπο χωροταξικής οργάνωσης που θα ακολουθούσε το Πολυτεχνείο Κρήτης για την οργάνωση των εγκαταστάσεων του, ήταν αυτή της ανάπτυξής

του εντός του αστικού ιστού σε υφιστάμενα κτίρια. Η αδυναμία όμως του υφιστάμενου κτιριακού δυναμικού να φιλοξενήσει την εκπαιδευτική και ερευνητική λειτουργία Πολυτεχνικών Τμημάτων, εξαιτίας κτιριολογικών τους αδυναμιών, το κορεσμένο οικιστικό πλέγμα που απαγόρευε τη δυνατότητα επέκτασης τους, αλλά και οι ιδιαιτερότητες στο επίπεδο λειτουργίας των Τμημάτων (ανάγκη χώρων κατάλληλα σχεδιασμένων, δυνατότητα επέκτασης κ.ά.) οδήγησα τελικά το ίδρυμα στην απόρριψη της αρχικής του επιλογής και την υποστήριξη της εξαρχής οργάνωσης των ακαδημαϊκών του λειτουργιών σε ενιαία οικοπεδική έκταση εκτός πόλης.

- Το Πολυτεχνείο Κρήτης είναι ένα από τα ελάχιστα περιφερειακά Α.Ε.Ι. της χώρας που διαθέτει στην κυριότητά του μια τόσο σημαντική ακίνητη περιουσία, που προήλθε από δωρεές και την αποτελούν κτίρια και οικοπεδικές εκτάσεις εντός ή εκτός πόλης. Σημειώνεται όμως ότι, η πλειονότητα αυτής της ακίνητης περιουσίας δεν χρησιμοποιείται από το Ιδρυμα για τη στέγαση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών, είτε εξαιτίας ιδιοκτησιακών προβλημάτων (συνιδιοκτησία κ.ά.), είτε επειδή η κτιριολογική τους δομή είναι τέτοιου τύπου που δεν επιτρέπει την απαραίτητη τροποιποίησή τους, ώστε να μπορέσουν να στεγάσουν ακαδημαϊκές λειτουργίες.
- Τόσο η εκπαιδευτική, όσο και η ερευνητική λειτουργία του Πολυτεχνείου Κρήτης στεγάζονται στο χώρο της Πολυτεχνειόπολης Χανίων, όπου οι εργασίες βρίσκεται σε εξέλιξη, ενώ σε ιδιότητα κτίρια του κέντρου της πόλης εξακολουθούν να φιλοξενούνται οι κεντρικές και διοικητικές λειτουργίες του Ιδρύματος.
- Το Πολυτεχνείο Κρήτης, διαθέτοντας Φοιτητική Εστία, δε φαίνεται προς το παρόν να αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα όσον αφορά στην εξασφάλιση στέγης για το φοιτητικό πληθυσμό του. Εντούτοις, απαραίτητη θεωρείται μελλοντικά η ανέγερση νέων εγκατστάσεων, αφού η λύση της μίσθωσης διαμερισμάτων ή δωματίων σε ξενοδοχεία κρίνεται ως ιδιαίτερα ασύμφορη, εξαιτίας των υψηλών τιμών ενοικίασης σε μια τουριστική πόλη, όπως τα Χανιά.
- Το είδος των προσφερόμενων ειδικοτήτων του Πολυτεχνείου Κρήτης, καθώς και ο σχετικά περιορισμένος αριθμός φοιτητών φαίνεται να εξασφαλίζει τη σχεδόν άμεση επαγγελματική αποκατάσταση των πτυχιούχων τους.
- Η ερευνητική δραστηριότητα του Πολυτεχνείου Κρήτης θεωρείται ιδιαίτερα αναπτυγμένη στο σύνολο των επί μέρους Τμημάτων του, αφού τα γνωστικά αντικείμενά τους βρίσκονται στο προσκήνιο των διεθνών επιστημονικών αναζητήσεων και εξελίξεων.

1. 6. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

- Οι πρωτεύουσες των τεσσάρων νομών της Θεσσαλίας ακολούθησαν διαφορετική πορεία εξέλιξης μέσα στο χρόνο. Ετσι, ο Βόλος εξελίχθηκε πολύ γρήγορα από μια μικρή βιοτεχνική και βιομηχανική κωμόπολη σε σημαντικό εμποροβιομηχανικό και επαγγελματοβιοτεχνικό κέντρο, γνωρίζοντας τη μεγαλύτερη οικονομική του άνθηση από το 1884 έως και το 1940, όπου έπεσε πλέον σε παρακμή, αποκτώντας πάλι την αίγλη του τα τελευταία χρόνια με την ανάπτυξη του τουρισμού. Ο Βόλος διαθέτει αξιόλογα κτίρια και παράδοση. Η Λάρισα αποτελεί διοικητικό,οικονομικό, αλλά και συγκοινωνιακό κέντρο με τη σπάνια ιδιατερότητα αρμονικής συνύπαρξης και αλληλοτροφοδοσίας αγροτικού και μεταποιητικού τομέα παραγωγής. Πρόσφατη πόλη, χωρίς ιστορία, είναι η Καρδίτσα, η οποία συγκρινόμενη με τις υπόλοιπες πόλεις της Θεσσαλίας υστερεί σημαντικά σε ιστορική παράδοση και υποδομή, ενώ τα Τρίκαλα, με ιστορία που ξεκινά από την αρχαιότητα, γνώρισαν εκρηκτική πληθυσμιακή αύξηση την περίοδο 1951-1971.

- Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ακολουθώντας την πολιτική χωροθέτησης των Α.Ε.Ι. στην περιφέρεια, μέσω της διασποράς των ακαδημαϊκών του λειτουργιών σε διάφορες πόλεις της περιφέρειας, αυτή τη στιγμή βρίσκεται χωροθετημένο και στις τέσσερις πρωτεύουσες των νομών της Θεσσαλίας, παρόλες τις αντιδράσεις που υπήρξαν κατά καιρούς με σκοπό την αποφυγή της πολυδιάσπασης του Ιδρύματος. Αρχικά λειτουργούσε στο Βόλο και τη Λάρισα.
- Η επιλογή ανάπτυξης του Πανεπιστημίου και στις τέσσερις πόλεις της Θεσσαλίας υποστηρίχθηκε με τη λογική ότι μόνο έτσι θα μπορούσε να επιτευχθεί η ισόρροπη ανάπτυξη του συνόλου της συγκεκριμένης Περιφέρειας.
- Βασικό χωροταξικό μοντέλο που υιθετήθηκε, με σκοπό την ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ήταν αυτό της εγκατάστασης των ακαδημαϊκών λειτουργιών εντός του αστικού ιστού σε πλήρη σχέση αλληλεξάρτησης και αλληλεπίδρασής τους με τις υπόλοιπες κεντρικές αστικές λειτουργίες. Καινοτόμα, για τα ελληνικά δεδομένα της εποχής, θεωρήθηκε η άποψη της επανάχρησης υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων με ιστορικό ή αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον. Ετσι, και τα κτίρια θα ανακτούσαν την παλαιά του μορφή και θα μετατρέπεντο σε κεντροβαρικής σημασίας θέσεις στον πολεοδομικό ιστό των πόλεων, φιλοξενώντας μια από τις σημαντικότερες κεντρικής λειτουργίας, εκείνη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, δυναμικότητας τριών Σχολών και συνολικά δεκατριών Τμημάτων, βρίσκεται στο μεγαλύτερο ποσοστό του χωροθετημένο στο Βόλο. Αξίζει επίσης να υπογραμμισθεί η δυναμικότητα του περιφερειακού αυτού Ιδρύματος, αφού έχουν ήδη ιδρυθεί και πρόκειται να λειτουργήσουν Τμήματα, ενώ σκέψεις για την ίδρυση νέων Τμημάτων και την επέκταση του Πανεπιστημίου δεν έχουν απορριφθεί.
- Ολα τα κτίρια που χρησιμοποιεί το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας για τη στέγαση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών στο Βόλο είναι ιδιόκτητα, με μοναδική εξαίρεση το κτίριο Μονή Πάου, που έχει παραχωρηθεί στο Πανεπιστήμιο και στεγάζει το Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής & Ζωϊκής Παραγωγής. Για την ικανοποίηση των πρόσθετων μελλοντικών αναγκών σε χώρους, το συγκεκριμένο περιφερειακό Α.Ε.Ι. κατασκευάζει ήδη δυο κτίρια στο Παραλιακό Συγκρότημα.
- Το Τμήμα Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας που λειτουργεί στη Λάρισα σήμερα στεγάζεται σε δύο κτίρια, ένα ιδιόκτητο και ένα μισθωμένο, ενώ στις άμεσες μελλοντικές επιδιώξεις του Ιδρύματος, που αφορούν το συγκεκριμένο Τμήμα, είναι η ανέγερση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων. Στη Λάρισα ήδη λειτουργεί το Πανεπιστημιακό Περιφερειακό Νοσοκομείο και αναμένεται η ένταξη σε αυτό 25 Πανεπιστημιακών Κλινικών, που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία της Ιατρικής στη Θεσσαλία.
- Ιδιαίτερα σημαντικό στεγαστικό πρόβλημα αντιμετωπίζει το Τμήμα Κτηνιατρικής στην Καρδίτσα, αφού προς το παρόν λειτουργεί αποκλειστικά σε τμήμα κτιρίου της πρώην Σχολής Νηπιαγωγών. Ηδη έχει γίνει αντιληπτή η αναγκαιότητα δημιουργίας νέων καταλληλότερων κτιριακών εγκαταστάσεων, για αυτό και έχει ξεκινήσει η σύνταξη σχετικής μελέτης.
- Η αναγκαιότητα κατασκευής νέων κτιριακών εγκαταστάσεων για τη στέγαση του Τ.Ε.Φ.Α.Α. στα Τρίκαλα, που μέχρι τώρα εξακολουθεί να στεγάζεται σε ιδιόκτητο και παραχωρημένο κτίριο,θεωρείται πρώτης προτεραιότητας. Ηδη, έχει εξασφαλισθεί το γήπεδο και συντάσσεται η σχετική μελέτη.
- Σημαντικό πρόβλημα, εξαιτίας έλλειψης ιδιόκτητων κατάλληλων κτιριακών εγκαταστάσεων αντιμετωπίζει το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας όσον αφορά στη στέγαση των φοιτητών του και στις τέσσερις πόλεις όπου αυτό λειτουργεί. Η λύση δίνεται με μίσθωση από την πλευρά του Ιδρύματος διαμερισμάτων ή/και δωματίων σε ξενοδοχεία αυτών των πόλεων.

- Ερευνητική δραστηριότητα φαίνεται να παρουσιάζουν ιδιαίτερα, τόσο τα Τμήματα της Σχολής Τεχνολογικών Επιστημών που λειτουργούν στο Βόλο, όσο και τα Τμήματα της Σχολής Επιστημών Υγείας, που βρίσκονται στη Λάρισα και την Καρδίτσα.
- Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας διατηρεί μισθωμένο χώρο στην Αττική με σκοπό την προσωρινή στέγαση του παραρτήματος της Κεντρικής του Διοίκησης.

1. 7. Πανεπιστήμιο Αιγαίου

- Το Αιγαίο Πέλαγος υπήρξε κοιτίδα ενός από τους σημαντικότερους πολιτισμούς του κόσμου, ενώ γνωστή είναι και η προσφορά του στην εκπαιδευτική παράδοση της χώρας, αφού από το 1790 ξεκινά η λειτουργία δικτύου συνεργαζόμενων Γυμνασίων και Ανωτέρων Σχολών, που με την υποστήριξη του Αδ. Κοραή απέκτησαν ακτινοβολία, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του νεοελληνικού Διαφωτισμού.
- Η επιλογή του Αιγαίου ως χώρο ίδρυσης Πανεπιστημίου πραγματοποιήθηκε με σκοπό την πνευματική, κοινωνική και φυσικά οικονομική αναζωογόνηση της ελληνικής αυτής γεωγραφικής ενότητας, καθώς και την αναβάθμισή της σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως αρμόζει στην ιστορική της κληρονομιά.
- Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι ένα από τα ελάχιστα πανεπιστήμια στον κόσμο που σχεδιάσθηκε εξαρχής για να χωροθετηθεί σε πολλές μικρές νησιωτικές κοινωνίες. Η επιλογή της διάσπαρτης χωροθέτησής του γίνεται εν γνώση των ιδιαιτεροτήτων και των δυσκολιών που αυτή συνεπάγεται.
- Μέσω της διασποράς των ακαδημαϊκών του λειτουργιών σε διάφορα νησιά του Αιγαίου, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου επιδιώκει τη διάχυση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και την ταυτόχρονη προβολή, προστασία και αξιοποίηση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων αυτής της χωρικής ενότητας.
- Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου υποχρεώθηκε να υιοθετήσει μια πολυκεντρική και ευέλικτη οργάνωση όσον αφορά στη χωροθέτηση των Τμημάτων του, ώστε να ανταποκριθεί σε ένα πολύπλοκο, κατακερματισμένο περιβάλλον, όπως αυτό του νησιωτικού συμπλέγματος του Αιγαίου.
- Βασική οργανωτική ιδέα ήταν η όλο και περισσότερη διασπορά του Πανεπιστημίου στο Αιγαίο. Ξεκίνησε, εξυπηρετώντας κυρίως εθνικούς και πολιτικούς λόγους, με τέσσερα ακριτικά νησιά, τη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο και τη Ρόδο και άμεση προοπτική την μελλοντική εξάπλωση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών και σε νησιά των Κυκλάδων, με πρώτη επιλογή τη Σύρο.
- Η επιλογή του είδους των Τμημάτων που θα χωροθετηθούν σε κάθε επιλεγμένο νησί του Αιγαίου πραγματοποιείται με τρόπο ώστε τα γνωστικά αντικείμενά του να συνδέονται όσο το δυνατόν με την πνευματική και πολιτιστική ιστορία του τόπου, όπως π.χ στην περίπτωση του Τμήματος Μαθηματικών που χωροθετήθηκε στη Σάμο, νησί καταγωγής του Πυθαγόρα.
- Οσον αφορά στη χωροθέτηση των ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου σε σχέση με τον αστικό ιστό των πόλεων δεν ακολουθεί τη λογική των δυτικών πανεπιστημιακών προτύπων με τη δημιουργία ανεξάρτητων εκτός πόλης ή στην περιφέρειά της, μεγάλης κλίμακας αυτόνομων κτιριακών συγκροτημάτων, οργανωμένα εντός ενιαίας οικοπεδικής έκτασης, δηλαδή του τύπου campus. Αντίθετα, υιοθετήθηκε η ανάπτυξη των πανεπιστημιακών λειτουργιών εντός πόλης και σε άμεση σχέση αλληλεξάρτησης με τις υπόλοιπες κεντρικές αστικές λειτουργίες.

- Τα νησιά του Αιγαίου διαθέτουν, άλλα λιγότερο και άλλα περισσότερο, ένα σημαντικό αξιόλογο κτιριολογικό πλούτο ιστορικής ή/και αρχιτεκτονικής σημασίας, που συχνά παραμένει ανεκμετάλλευτος και αναξιοποίητος. Στο πλαίσιο μιας γενικότερης αντίληψης για την ανάγκη αποκατάστασης και επανάρχησης αυτού του είδους των κτιρίων, υποστηρίχθηκε και επιχειρήθηκε από το νέο περιφερειακό Πανεπιστήμιο η αξιοποίησή τους, μέσω της χωροθέτησης σε αυτά των ακαδημαϊκών του λειτουργιών. Ετσι, αναγνωρίζεται η αξία των κτιρίων αυτών και μέσω της χρησιμοποίησής τους αποκτούν την απαιτούμενη προβολή, αφού μετατρέπονται σε κεντροβαρικής σημασίας σημεία του αστικού ιστού.
- Ενας ακόμη λόγος που υποστηρίχθηκε από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου στην πλειονότητα των νησιών η λύση της αποκατάστασης και επανάχρησης υφιστάμενων κτιρίων για στέγαση ακαδημαϊκών λειτουργιών ήταν ότι θεωρήθηκε, τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, ως η πλέον οικονομικότερη και η αμεσότερα υλοποίηση λύση, αλλά και το γεγονός ότι η φυσιογνωμία των Τμημάτων του Α.Ε.Ι, με περιορισμένο αριθμό φοιτητών και εργαστηριακών μαθημάτων επέτρεψε αυτού του είδους τη χωροταξική οργάνωση.
- Η δημιουργία νέων προπτυχιακών Τμημάτων, αλλά και Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων, με συνέπεια την αύξηση του φοιτητικού πληθυσμού δημιουργούν ανάγκες για εξασφάλιση νέων χώρων. Από την άλλη πλευρά, η διαπίστωση της αδυναμίας που παρουσιάζουν τις περισσότερες περιπτώσεις τα ανακαινισμένα κτιρία να φιλοξενήσουν εκπαιδευτικές και ερευνητικές λειτουργίες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δημιουργεί την ανάγκη εξεύρεσης νέων χώρων για τη στέγαση των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων. Ετσι, αρχίζει να εξετάζεται σοβαρά το ενδεχόμενο ανέγερσης νέων κτιρίων, εξαρχής σχεδιασμένων για την ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών ενός πανεπιστημίου και η μεταφορά της εκπαιδευτικής και ερευνητικής λειτουργίας από τα ανακαινισμένα κτίρια σε αυτά. Η τύχη των παλαιών κτιρίων φαίνεται πια να συνδέεται με τη στέγαση πανεπιστημιακών διοικητικών και κοινόχρηστων λειτουργίων.
- Στη Λέσβο οι σημερινές συνθήκες στέγασης των ακαδημαϊκών λειτουργιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου βρίσκεται σε κρίσιμη, αν όχι σε απελπιστική κατάσταση. Ηδη, το Πανεπιστήμιο αναγκάζεται να μισθώνει χώρους με σκοπό τη στέγαση των εκεί Τμήματων του, ενώ εξαιτίας της σημαντικής έλλειψης αποθέματος γης και διαθέσιμων ακινήτων, προς αποκατάσταση και επανάχρησιμοποιησή τους, η κατάσταση στο μέλλον διαγράφεται δύσκολη.
- Η Χίος και η Σάμος φαίνεται ότι διαθέτουν μια λειτουργούσα υποδομή που μπορεί - με τις κατάλληλες παρεμβάσεις - να βελτιωθεί και να καλύψει τις ανάγκες του Πανεπιστημίου, ίσως και σε επίπεδο προτύπων, που πιθανότατα να υπερέχουν των συνθηκών στέγασης άλλων περιφερειακών πανεπιστημίων, αλλά και των Πανεπιστημίων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Ο κυριότερος λόγος που τα συγκεκριμένα νησία δε φαίνεται να παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα είναι ότι διαθέτουν απόθεμα κτιρίων του Δημοσίου, καθώς και άλλων δημόσιου ενδιαφέροντος φορέων, αλλά και περιορισμένη σχετικά τουριστική κίνηση, συγκρινόμενα με άλλα νησιά του Αιγαίου.
- Τα Παιδαγωγικά Τμήματα του Πανεπιστημίου Αιγαίου που λειτουργούν στη Ρόδο, σε ιδανική απόσταση από την πόλη εντός ιδιόκτητης οικοπεδικής έκτασης, στο κτιριακό συγκρότημα της πρών Σχολής Χωροφυλακής, δε φαίνεται προς το παρόν να αντιμετωπίζουν σημαντικό πρόβλημα χώρου. Εξάλλου αξίζει να σημειωθεί ότι, υπάρχουν δυνατότητες και για περαιτέρω επέκταση του υφιστάμενου συγκροτήματος.

- Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου προσανατολίζεται - κατά περίπτωση - στην απόκτηση, τόσο δημόσιων, όσο και ιδιωτικών ακινήτων, με σκοπό την επίλυση των στεγαστικών του αναγκών.
- Το ζήτημα της στέγασης των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αιγαίου δε φαίνεται να έχει επιλυθεί σε κανένα νησί, εκτός από την περίπτωση της Χίου, όπου αναμένεται η παραλαβή Φοιτητικών Κατοικιών. Η προσωρινή λύση της μίσθωσης διαμερισμάτων και δωματίων σε ξενοδοχεία των πόλεων που υιθετείται από το Πανεπιστήμιο πρέπει να εγκαταληφθεί το συντομότερο, εξαιτίας των υψηλών ενοικίων των τουριστικών αυτών περιοχών.
- Ερευνητική δραστηριότητα του Πανεπιστημίου Αιγαίου θεωρείται αρκετά σημαντική σε σχέση με άλλα περιφερειακά πανεπιστήμια της κλίμακάς τους. Αιτία η επιλογή των Τμημάτων καθώς και η λειτουργία Μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

1. 8. Ιόνιο Πανεπιστήμιο

- Η Κέρκυρα, με ιστορία που ξεκινά από την αρχαιότητα, χαρακτηρίζεται από πολιτιστική κουλτούρα, το είδος της οποίας καθορίστηκε από τις κατά καιρούς κατοχές και κυρίως από την έντονη σχέση του νησιού με τη Δύση. Γεγονός υψίστης σπουδαιότητας θεωρείται η ίδρυση στο νησί του πρώτου ελληνικού Πανεπιστημίου "Ιόνιος Ακαδημίας" (1824), κατά την περίοδο της Αγγλοκρατίας.
- Το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, παρόλο που έχουν περάσει ήδη δεκατρία (13) χρόνια από την ίδρυσή του, βρίσκεται ουσιαστικά στα πρώτα στάδια ανάπτυξής του, ακολουθώντας Αναπτυξιακό Πρόγραμμα με δύο βασικούς άξονες : την ανάπτυξη του τομέα εκπαίδευση και έρευνα, καθώς και την κάλυψη των κτιριολογικών αναγκών του Πανεπιστημίου.
- Η υλοποίηση του Αναπτυξιακού Προγράμματος του Ιόνιου Πανεπιστημίου θα εξαρτηθεί από την σωστή οργάνωση των τεχνικών και οικονομικών του υπηρεσιών. Ετσι, προτείνεται η ενίσχυση, τόσο του ανθρώπινου δυναμικού, όσο και των τεχνικών μέσων που έχει στη διάθεσή του.
- Το Ιόνιο Πανεπιστημίο, παρόλο το σχετικά μικρό μέγεθός του (αριθμός Τμημάτων σε λειτουργία, πλήθος φοιτητών, διδασκόντων και ερευνητών, διοικητικού και λοιπού προσωπικού, επισκέπτες), συγκρινόμενο με άλλα Α.Ε.Ι. της χώρας παρουσιάζει αρκετά και σημαντικά προβλήματα οργάνωσης, λειτουργίας και στέγασης.
- Η ανάγκη δημιουργίας νέων Τμημάτων και η συνεχής αύξηση των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας (φοιτητές, μέλη Δ.Ε.Π., διοικητικό και λοιπό προσωπικό) απαιτεί την εξασφάλιση νέων χώρων για την ικανοποίηση των πρόσθετων αναγκών.
- Η έλλειψη ελεύθερων γηπέδων και η μη χορήγηση των απαραίτητων οικονομικών ενισχύσεων από τη πλευρά της Πολιτείας αποτελούν τα σημαντικότερα αίτια για τη μη πραγματοποίηση των προβλεπόμενων έργων.
- Η εξασφάλιση της απαραίτητης κτιριακής υποδομής θεωρείται ως μια από τις σημαντικότερες παραμέτρους καλής λειτουργίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου.
- Η χωροθέτηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητα του Ιόνιου Πανεπιστημίου έχει πραγματοποιηθεί αποκλειστικά στην Κέρκυρα, ενώ η Διοίκηση και ορισμένες Υπηρεσίες του Ιδρύματος εξακολουθούν να λειτουργούν προσωρινά στην Αθήνα.
- Ο μικρός αριθμός των Τμημάτων του Πανεπιστημίου που λειτουργούν στο νησί σε συνδιασμό με τον περιορισμένο σχετικά πληθυσμό της πανεπιστημιακής κοινότητας επιτρέπουν τη διάσπαρτη χωροθέτηση εντός του αστικού ιστού της πόλης. Αυτού του είδους η χωροθέτηση

αποτέλεσε ουσιαστικά το βασικό χωροταξικό μοντέλο ανάπτυξης του Ιόνιου Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα.

- Αποφεύχθηκε η πρόταση των απαλλοτριώσεων[1] ως χρονοβόρα και αβέβαιη ως προς το τελικό αποτέλεσμα. Αντίθετα υιοθετούνται οι παραχωρήσεις[2] ως ρεαλιστικότερη προοπτική, δεδομένου ότι το Ιόνιο Πανεπιστήμιο έχει ήδη σημαντική εμπειρία του θεσμού αυτού. Παρόλα αυτά δε σημαίνει ότι, άν κριθεί αναγκαίο, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο δε θα προβεί σε απαλλοτριώσεις ακινήτων.
- Αξίζει να σημειωθεί ότι το χωροταξικό μοντέλο ανάπτυξης του Ιόνιου Πανεπιστημίου με χωροθέτηση των ακαδημαϊκών του λειτουργιών σε διάφορες θέσεις του αστικού ιστού της Κέρκυρας βρίσκεται σε πλήρη συμφωνία με όσα υποστηρίζονται από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) της πόλης, όπως π.χ. η ανάπτυξη και αξιοποίηση του Φρουρίου, καθώς και η χωροθέτηση και δημιουργία Φοιτητικών Κατοικιών σε περιοχές κατοικίας, όπως αυτές ορίζονται από το ισχύον Γ.Π.Σ.
- Το σημαντικότερο ποσοστό των κτιρίων που χρησιμοποιεί το Πανεπιστήμιο είναι παραχωρημένα για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και δεν αποτελούν ιδιοκτησία του. Συνέπεια ο περιορισμένος χρόνος εκμετάλλευσής τους και η αδυναμία ριζικών επεμβάσεων και αναδιαρύθμισης των επί μέρους χώρων τους.
- Τα κτίρια που χρησιμοποιούνται γαι την ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών του Ιδρύματος είναι παλαιά με ιστορικό ή/και αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, με αρχική σχεδίαση που δεν προέβλεπε την μετέπειτα χρήση τους για στέγαση εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητα. Συνέπεια οι ιδιαίτερα περιορισμένες δυνατότητες τροποποίησης και ανακατασκευής της εσωτερικής τους διαρρύθμισης.
- Ιδιαίτερο πρόβλημα όσον αφορά στην έλλειψη των απαιτούμενων χώρων διδασκαλίας και έρευνας εμφανίζουν τα Τμήματα : Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, Μουσικών Σπουδών και Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας. Η εξασφάλιση κατάλληλων χώρων για τη στέγασή τους κρίνεται ως απόλυτης προτεραιότητας.
- Σημαντικότατο πρόβλημα για το φοιτητικό πληθυσμό, αλλά και για τα μέλη Δ.Ε.Π. των Τμημάτων αποτελεί η ανυπαρξία Φοιτητικής Εστίας, Φοιτητικής Λέσχης, καθώς και Αθλητικών Εγκαταστάσεων (υπαίθριων & στεγασμένων).
- Σημειώνεται ότι με τη δημιουργία κατάλληλων χώρων άθλησης, αναψυχής, πολιτιστικών και λοιπών εκδηλώσεων θα ενταθούν οι σχέσεις ανάμεσα στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, ενώ παράλληλα με τη διοργάνωση εκδηλώσεων που θα αναφέρονται και στα μέλη της τοπικής κοινωνίας του νησιού θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη σχέσεων ανάμεσα στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και την πόλη, ενώ ταυτόχρονα θα αναβαθμισθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων όσον αφορά στο κοινωνικό, πολιτιστικό, και εκπαιδευτικό της επίπεδο.

---

[1] *Απαλλοτριώσεις*, σύμφωνα με το Π.Δ.83/1984 (Φ.Ε.Κ.31Α/20-3-1984) "Περί ιδρύσεων Πανεπιστημίου Αιγαίου, Ιονίου Πανεπιστημίου και Πανεπιστημίου Θεσσαλίας" άρθρο 3, "επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αστικών ή αγροτικών ακινήτων για την ανέγερση των αναγκαίων κτιριακών εγκαταστάσεων των ιδρυόμενων Πανεπιστημίων με δαπάνε του Δημοσίου ή του ίδιου του Ιδρύματος. Ο σκοπός των απαλλοτριώσεων αυτών θεωρείται ως σκοπός δημόσιας ωφέλειας." Ετσι, στην περίπτωση αυτή διέπεται από το Ν.Δ.797/31-12-1971 "Περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων".

[2] *Παραχωρήσεις*, μέσω απόκτησης ακινήτων κατάλληλων γαι την ανέγερση των αναγκαίων πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων. Ετσι, το άρθρο 3 του Π.Δ.83/1984 προβλέπει τη δυνατότητα παραχώρησης προς τα νεοϊδρυθέντα πανεπιστημιακά ιδρύματα ακινήτων, που ανήκουν στο Δημόσιο, Δήμους, Κοινότητες, Εκκλησία και λοιπά Ν.Π.Δ.Δ.

- Η ερευνητική δραστηριότητα του Ιόνιου Πανεπιστημίου θεωρείται περιορισμένη, λόγω του μικρού σχετικά χρονικού διαστήματος λειτουργίας των Τμημάτων του, αλλά κυρίως λόγω της θεωρητικής κατεύθυνσης των σπουδών τους. Συνέπεια η περιορισμένη συμμετοχή τους σε εθνικά και ευρωπαϊκά Ερευνητικά Προγράμματα, με αποτέλεσμα περιορισμένα έσοδα. Παρόλα αυτά ο Λογαριασμός της Επιτροπής Ερευνας του Πανεπιστημίου φαίνεται να σημειώνει άνοδο[3] και η Επιτροπή Ερευνας να δραστηριοποιείται όλο και περισσότερο για την εξεύρεση πόρων με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών της. Ετσι, η Επιτροπή Ερευνών έχει ήδη οργάνωσει και εξοπλίσει την υπηρεσία της και έχει χρηματοδότησει ερευνητικά προγράμματα, καθώς και βασικές ανάγκες του πανεπιστημιακού προγράμματος. Τέλος, συμμετείχε στη χρηματοδότηση μελετών για τις ανάγκες του κτιριολογικού προγράμματος, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Euroform.
- Εντούτοις το Ιόνιο Πανεπιστήμιο έχει δυνατότητες για συμμετοχή σε Εθνικά και Κοινοτικά Προγράμματα, που θα του προσφέρουν κύρος και έσοδα. Αναγκαία η δημιουργία Ειδικής Υπηρεσίας για την παρακολούθηση και αξιοποίηση των Προγραμμάτων.
- Η δημιουργία Ινστιτούτων, Τμημάτων Εκδόσεων κ.ά. σε συνεργασία με χορηγούς αναμένεται να προσφέρει στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο μεγαλύτερη οικονομική ευελιξία και ανεξαρτησία.
- Σημειώνεται ότι το Ιόνιο Πανεπιστήμιο επιχειρεί, στο πλαίσιο συνεργασίας με άλλα Α.Ε.Ι. και μέσω της λειτουργίας των επί μέρους Τμημάτων του, να αναλάβει τη διοργάνωση Διεθνών Συνεδρίων κ.λ.π. Αυτού του είδους η συνεργασία θα μπορούσε να αναπτυχθεί επίσης ανάμεσα στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα, καθώς και με ιδιωτικούς φορείς, Τράπεζες κ.ο.κ.
- Θεωρείται αναγκαία η αποδέσμευση του Ιόνιου Πανεπιστημίου από το Δημόσιο Λογιστικό, καθώς και η ταυτόχρονη προσοχή στην ανάληψη πρωτοβουλιών στο πλαίσιο της Εταιρείας Παρακολούθησης και Αξιοποίησης της Περιουσίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου.

2. Προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα περιφερειακά πανεπιστήμια στην Ελλάδα

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα περιφερεικά πανεπιστήμια της χώρας διακρίνονται σε αυτά που συναντώνται και στα κεντρικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, αλλά και σε εκείνα που εμφανίζουν επιπλέον τα περιφερειακά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Στην πρώτη ενότητα εντάσσονται οι ακόλουθες ομάδες προβλημάτων :

- Προβλήματα Διοίκησης Πανεπιστημίου
- Προβλήματα Οργάνωσης Πανεπιστημίου
- Προβλήματα Λειτουργίας Πανεπιστημίου
- Προβλήματα Δικτύωσης Πανεπιστημίου
- Προβλήματα Επικοινωνίας Πανεπιστημίου
- Προβλήματα Συνεργασίας Πανεπιστημίου
- Προβλήματα Προβολής Πανεπιστημίου
- Προβλήματα Υποδομής Πανεπιστημίου
- Προβλήματα Συνθηκών Διαβίωσης μελών πανεπιστημιακής κοινότητας

[3] 1991 : 2,7% συμμετοχή επιχορήγησης που λαμβάνει η Ε.Ε. από τον Κρατικό προϋπολογισμό
1992 : 3,9% συμμετοχή επιχορήγησης που λαμβάνει η Ε.Ε. από τον Κρατικό προϋπολογισμό

ενώ στη δεύτερη ενότητα τα εξής ιδιαίτερα προβλήματα :

- Προβλήματα λόγω ακατάλληλων συνθηκών λειτουργίας στα πρώτα χρόνια από την ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων
- Προβλήματα εξαιτίας της πολυδιάσπασης των περιφερειακών πανεπιστημίων
- Προβλήματα που σχετίζονται με τα μέλη του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού των περιφερειακών πανεπιστημίων
- Προβλήματα που σχετίζονται με τον φοιτητικό πληθυσμό των περιφερειακών πανεπιστημίων
- Προβλήματα που σχετίζονται με την ένταξη των περιφερειακών πανεπιστημίων στον κοινωνικό και πολιτισμικό ιστό της πόλης και της περιφέρειας

Οσον αφορά στην κατηγορία των προβλημάτων που παρουσιάζονται, τόσο σε πανεπιστήμια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, όσο και σε περιφερειακά πανεπιστήμια της χώρας, προβλήματα διοίκησης φαίνεται να εμφανίζουν κυρίως τα Πανεπιστήμια Θεσσαλίας, Αιγαίου, καθώς και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, των οποίων προς το παρόν η διοίκηση ανήκει σε Διοικούσες Επιτροπές.

Προβλήματα οργάνωσης και λειτουργίας παρουσιάζουν, λιγότερο ή περισσότερο, όλα τα υπό εξέταση περιφερειακά πανεπιστήμια της Ελλάδας, γεγονός αναμενόμενο λόγω της γενικότερης δυσλειτουργίας που παρατηρείται, τόσο στο σύνολο του αποκεντρωμένου δημόσιου τομέα, όσο και στον τομέα των υπηρεσιών γενικότερα, εξαιτίας του ελλειπούς κρατικού σχεδιασμού και προγραμματισμού.

Η δικτύωση των περιφερειακών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της χώρας με πανεπιστήμια του εξωτερικού, καθώς και με ινστιτούτα και ερευνητικά κέντρα, αλλά και φορείς δημόσιου ή/και ιδιωτικού τομέα, θεωρείται υψήστης σημασίας σε μια περίοδο γενικότερης τεχνολογικής ανάπτυξης και διεθνών εξελίξεων στον τομέα των επιστημών και των υπηρεσιών. Ηδη, τα περισσότερα περιφερειακά πανεπιστήμια δικτυώνονται, μέσω εκπαιδευτικών και ερευνητικών προγραμμάτων, που πραγματοποιούνται σε εθνικό, κοινοτικό και διεθνές επίπεδο. Εξάλλου, η αναγκαιότητα συνεχούς ενημέρωσης και πληροφόρησης αποτελεί πλέον κοινή συνείδηση. Μέσω της επικοινωνίας τους με άλλα πανεπιστήμια και ερευνητικούς φορείς, τα περιφερειακά πανεπιστήμια θα επιτύχουν τη συνεχή βελτιώση του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, συμβάλλοντας ουσιαστικότερα στην προώθηση της επιστήμης και της έρευνας. Η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας, τόσο σε επίπεδο πανεπιστημίων, όσο και σε επίπεδο υπηρεσιών και οργανισμών αποτελεί πλέον αναγκαιότητα στο χώρο της ανώτατης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η επαφή, τόσο των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας - φοιτητές, διδακτικό και ερευνητικό δυναμικό - μεταξύ πανεπιστημίων, όσο και η επαφή τους με την παραγωγή. Τα περιφερειακά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα φαίνεται ότι παρουσιάζουν προβλήματα δικτύωσης, επικοινωνίας και συνεργασίας, τα οποία περιορίζονται σε Σχολές και Τμήματα με "θετική" κατεύθυνση σπουδών, αφού η ενεργοποίηση των συγκεκριμένων Σχολών και Τμημάτων σχετικά με θέματα εκπαίδευσης και έρευνας υπερέχει σαφώς, κυρίως εξαιτίας των επιστημονικών γνωστικών τους αντικειμένων.

Η προβολή της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δράσης των περιφερειακών πανεπιστημίων της χώρας δεν είναι η ενδεδειγμένη. Παρόλη την οργάνωση και τη λειτουργία Γραφείων Δημόσιων και Διεθνών Σχέσεων στην πλειονότητα των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της Ελλάδας, η

δραστηριότητά τους περιορίζεται σημαντικά και ο ρόλος τους είναι μάλλον θεωρητικός παρά ουσιαστικός. Χαρακτηριστική είναι η έλλειψη μηχανοργάφησης και ταξινόμησης, έτσι ώστε σε κάθε χρονική στιγμή να είναι δυνατή η πληροφόρηση των ενδιαφερομένων σχετικά με την εκπαιδευτική, ερευνητική και πολιτιστική δράση, τόσο του ίδιου του πανεπιστημίου, όσο και των επί μέρους Σχολών και Τμημάτων του. Κατά συνέπεια, απόλυτης προτεραιότητας θεωρείται ο επανακαθορισμός του ρόλου των εν λόγω Γραφείων, ώστε να επιτευχθεί η ουσιαστικότερη δραστηριοποίησή τους σε θέματα ενημέρωσης και προβολής των ακαδημαϊκών ιδιαιτεροτήτων και δραστηριοτήτων.

Η ελλειπής υποδομή θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα περισσότερα κεντρικά και κυρίως τα περιφερειακά πανεπιστήμια της χώρας. Ειδικότερα στην περίπτωση των περιφερειακών πανεπιστημίων το πρόβλημα γίνεται αντιληπτό από την πρώτη κιόλας στιγμή της λειτουργίας τους, αφού στις περισσότερες, αν όχι σε όλες τις περιπτώσεις το πανεπιστήμιο ξεκινά τη λειτουργία του χωρίς να έχουν εξασφαλισθεί οι απαραίτητες κτιριακές εγκαταστάσεις, το απαραίτητο εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσωπικό, καθώς και η αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή. Αποτέλεσμα η δυσλειτουργία του πανεπιστημιακού ιδρύματος, που πολλές φορές εξακολουθεί ακόμη και μετά από αρκετά χρόνια λειτουργίας του.

Το ζήτημα της εξασφάλισης των κατάλληλων κτιριακών πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων με σκοπό τη στέγαση του φοιτητικού πληθυσμού των περιφερειακών πανεπιστημίων είναι από τα βασικότερα και σε μεγαλύτερη συχνότητα παρατηρημένο πρόβλημα. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το ζήτημα της ανυπαρξίας Φοιτητικών Εστιών ή/και Φοιτητικών Κατοικιών επιτείνει το πρόβλημα κυρίως σε περιοχές με περιορισμένο οικοδομικό απόθεμα, καθώς και με ιστορικό και τουριστικό χαρακτήρα, μια και η λύση της μίσθωσης διαμερισμάτων ή/και δωματίων σε ξενοδοχεία θεωρείται ως η πλέον απαγορευτική, λόγω των υψηλών τιμών ενοικίασης.

Υπογραμμίζεται ότι, τα περιφερειακά πανεπιστήμια παρουσιάζουν και επί πλέον προβλήματα σε σχέση με τα κεντρικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας, κυρίως εξαιτίας της βιαστικής και απρογραμμάτιστης ίδρυσής τους. Συνέπεια η ακατάλληλες συνθήκες λειτουργίας τους κατά τα πρώτα χρόνια, αφού τα πάντα ξεκινούν ταυτόχρονα. Τα παραδείγματα όσα και τα περιφερειακά πανεπιστήμια, με μοναδική εξαίρεση το Πανεπιστήμιο Κρήτης (φυσικομαθηματική και βιολογικό) όπου δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές, αφού είχε προσλάβει τους απαραίτητους διδάσκοντες. Ετσι, η ανυπαρξία κατάλληλων κτιριακών εγκαταστάσεων οδηγεί στην πρόχειρη λύση της προσωρινής λειτουργίας του πανεπιστημίου σε κτίρια που προορίζονταν πολλές φορές για τη στέγαση κατώτερων εκπαιδευτικών βαθμίδων. Αποτέλεσμα, όπως αναφέρει και ο Λ. Λαμπριανίδης[4], "η απομυθοποίηση του πανεπιστημίου με την έννοια ότι η τοπική κοινωνία κατεβάζει το πανεπιστήμιο στα μέτρα της." Δεν πρέπει να λησμονηθεί και η θετική κατεύθυνση που μπορεί με αυτό τον τρόπο να λάβει "η απομυθοποίηση του πανεπιστημίου" μια και τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας έρχονται σε συνεχή επαφή με την τοπική κοινωνία. Εντούτοις, "οι σπουδές, όσο πιο μακρυά γίνονται, τόσο περισσότερο κύρος προσδίδουν"[5].

Σημαντικό πρόβλημα των περιφερειακών πανεπιστημίων θεωρείται επίσης και η πολυδιάσπασή τους, αφού δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου πραγματοποιείται σε τέτοιο βαθμό ώστε στην ουσία να μπορούν τελικά να θεωρηθούν ανεξάρτητα πανεπιστήμια. Ο κατακερματισμός του

[4] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 150.

[5] ο.π., σελ. 150.

ιδρύματος, μέσω της ανεξέλεγκτης διασποράς Σχολών και Τμημάτων συνέπεια έχει την απειλή της ακαδημαϊκής συνοχής του πανεπιστημίου, απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία του. Εντούτοις, ενώ "η χωρική συγκέντρωση των σχολών ενός πανεπιστημίου παίζει καθοριστικό ρόλο στη διασφάλιση της ενότητάς του, δεν αποτελεί όμως και τη μόνη ικανή συνθήκη, γιατί η ενότητα αυτή απαιτεί επιστημονική επικοινωνία υψηλής συχνότητας και επιπέδου ανάμεσα στις ακαδημαϊκές μονάδες, που συχνά δεν υπάρχει ούτε μεταξύ των διδασκόντων του ίδιου τμήματος ... Εξάλλου, η συγκέντρωση όλων των σχολών ενός πανεπιστημίου δεν αποτελεί πάντοτε την αναγκαία συνθήκη για την εξασφάλιση της ενότητάς του, όταν τη συνθήκη αυτή την υποκαθιστούν άλλες, αρκετά ισχυρές, όπως η ευχέρεια της επικοινωνίας και της τηλεπικοινωνίας και - κυρίως - η ζήτηση για ενότητα, διεπιστημονικότητα και επαφή ανάμεσα στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, που εξαρτώνται πρωταρχικά από την επιστημονική αρτιότητα των διδασκόντων"[6]. Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι, το πρόβλημα γίνεται εντονότερο αν συσχετισθεί με αναμενόμενα προβλήματα γραφειοκρατίας, αύξησης εξόδων λειτουργίας, πρόκλυσης άσκοπων και συχνών μετακινήσεων των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, καθώς και με την αδυναμία τελικά του πανεπιστημίου να αποκτήσει ένα "κρίσιμο μέγεθος" ικανό για να του εξασφαλίσει την άρτια λειτουργία.

Πρόβλημα που σχετίζεται με τα μέλη του διδακτικού και του ερευνητικού προσωπικού των περιφερειακών πανεπιστημίων αποτελεί τελικά το ότι, σημαντικό μέρος των διδασκόντων δεν επιλέγει τελικά την πόλη, στην οποία λειτουργεί το πανεπιστήμιο, ως την περιοχή μόνιμης κατοικίας του, με αποτέλεσμα να συγκαταλέγεται στην λεγόμενη κατηγορία των "ιπτάμενων"[7] διδασκόντων. Το πρόβλημα αυτό, που τελικά έχει δυσμενείς συνέπειες στη λειτουργία του πανεπιστημίου, οφείλεται - μεταξύ άλλων - στο γεγονός ότι η πλειονότητα των διδασκόντων έχουν συνδέσει τη ζωή τους και την επαγγελματική τους δραστηριότητα με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, αλλά και γιατί η προσφερόμενη "ποιότητα ζωής" στις πόλεις αυτές είναι σαφώς υψηλότερη. Πρόβλημα σχετικά με τους διδάσκοντες θεωρείται επίσης το γεγονός ότι, σημαντικό μέρους τους χρησιμοποιεί τελικά το περιφερειακό πανεπιστήμιο με σκοπό την προσωρινή του εξέλιξη, ενώ τελικός του στόχος είναι η μετάκλισή τους σε πανεπιστήμια κυρίως της Αθήνας. Τέλος, συχνά παρουσιάζεται "το πρόβλημα της προκήρυξης θέσεων Δ.Ε.Π. που παραμένουν άγονες, είτε γιατί δεν εμφανίζονται καθόλου υποψήφιοι, είτε γιατί εμφανίζονται με προσόντα λιγότερα από τα αναμενόμενα"[8]. Το πρόβλημα υπάρχει και σε άλλες κατηγορίες, όπως π.χ. ερευνητές, επιστημονικοί συνεργάτες, Ε.Μ.Υ. και υποψήφιους διδάκτορες, όπου το ενδιαφέρον για κατάληψη μιας θέσης είναι περιορισμένο ή και ανύπαρκτο σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στα κεντρικά πανεπιστήμια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Φαίνεται έτσι ότι, τα περιφερειακά πανεπιστήμια να αντιμετωπίζουν πρόβλημα όσον αφορά στην εξεύρεση ποιοτικού ακαδημαϊκού δυναμικού.

Ενα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα περιφερειακά πανεπιστήμια στην Ελλάδα είναι το ότι, μεγάλο μέρος του φοιτητικού τους πληθυσμού τελικά αρνούνται να μείνουν στο περιφερειακό πανεπιστήμιο όπου πέτυχαν, σύμφωνα με το ισχύον σύστημα των

[6] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 152.

[7] *"Ιπτάμενοι" διδάσκοντες* : πρόκειται για όρο που καθιερώθηκε σε άλλες εποχές, όταν η κοινωνική και η οικονομική θέση των καθηγητών πανεπιστημίου ήταν πολύ διαφορετική. Ετσι, σήμερα οι μετακινήσεις των περισσότερων "ιπτάμενων" πραγματοποιούνται με τρένο, πλοίο, αυτοκίνητο κ.ά.

[8] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 146.

εισαγωγικών εξετάσεων. Κύρια αιτία, μεταξύ άλλων, τις περισσότερες φορές η δυσκολία εξεύρεσης στέγης και το σημαντικότερο σε "προσιτή" τιμή.

Τέλος, αξίζει να επισημανθεί και το θέμα των προβλημάτων τα οποία σχετίζονται άμεσα με την ένταξη των περιφερειακών πανεπιστημίων στον κοινωνικό και πολιτισμικό ιστό της πόλης και της περιφέρειας, όπου αυτά βρίσκονται και λειτουργούν. Τα προβλήματα αυτά έχουν να κάνουν κυρίως με την ένταξη και την ενσωμάτωση των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, δηλαδή του φοιτητικού πληθυσμού, αλλά και του διδακτικού - ερευνητικού και διοικητικού προσωπικού, στη ζωή της πόλης. Το ζήτημα αυτό μπορεί να ειδωθεί από δύο όψεις, μια από την πλευρά της ακαδημαϊκής κοινότητας, δηλαδή πώς αντιμετωπίζει το πανεπιστήμιο τη σχέση του με την πόλη και μια από την πλευρά της τοπικής κοινωνίας, δηλαδή πώς βλέπουν οι κάτοικοι της πόλης το πανεπιστήμιο.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Διπλωματικής Εργασίας, όπως εξάλλου έχει ήδη γίνει γνωστό[9], η μελέτη πραγματοποιείται αποκλειστικά από την πλευρά της ακαδημαϊκής κοινότητας. Ετσι, σε γενικές γραμμές και χωρίς να γίνει έρευνα πεδίου[10], σημειώνεται ότι, τόσο οι φοιτητές, όσο και τα μέλη Δ.Ε.Π. στο μεγαλύτερο ποσοστό τους δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν τα δρώμενα της τοπικής κοινωνίας και να ενταχθούν οργανικά στη ζωή της πόλης. Οδηγούνται έτσι στη συγκρότηση επί μέρους ομάδων με κοινά ενδιαφέροντα, τα μέλη των οποίων προέρχονται κατά κύριο λόγο από το χώρο του πανεπιστημίου. Από την άλλη πλευρά οι κάτοικοι της πόλης, ναι μεν θεωρούν ότι η λειτουργία του πανεπιστημίου προσδίδει στην περιοχή τους ένα γόητρο, ουσιαστικά όμως φαίνεται να αντιμετωπίζουν τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας ως ένα μέσο για την αύξηση του εισοδήματός τους, μέσω της ανάπτυξης οικονομικών δραστηριοτήτων συναφών με τη λειτουργία του πανεπιστημίου, όπως π.χ. δημιουργία κατοικιών για ενοικίαση, εστιατόρια - καφέ και γενικότερα χώρους αναψυχής, βιβλιοπωλεία, χαρτοπωλεία και καταστήματα ειδών ένδυσης και υπόδυσης κ.ο.κ.

3. Ομαδοποίηση των περιφερειακών πανεπιστημίων της Ελλάδας σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά ίδρυσης, χωροθέτησης, ανάπτυξης και λειτουργίας τους

Στο πλαίσιο των γενικότερων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την παρουσίαση της ιστορίας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών οργάνωσης, λειτουργίας και χωροθέτησης των περιφερειακών πανεπιστημίων της χώρας, σε συνδιασμό με τη διαχρονική δυναμική, σε διεθνές επίπεδο, εξέλιξη της φιλοσοφίας (αντίληψης) περί ίδρυσης και ανάπτυξης των πανεπιστημίων, ενδιαφέρον φαίνεται να παρουσιάζει η επιχείρηση ομαδοποίησης των υπό εξέταση Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας. Η ομαδοποίηση των περιφερειακών πανεπιστημίων της Ελλάδας πραγματοποιείται βάσει κριτηρίων σε δύο επίπεδα θεώρησης :

[9] βλ. Εισαγωγή : 1. Αντικείμενο - Βασικός Αξονας και Τοποθέτηση του Προβλήματος, σελ. 1-3.

[10] Η συστηματική διερεύνηση των σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ πανεπιστημιακής κοινότητας και τοπικής κοινωνίας, ειδωμένο και από τις δύο όψεις, βρίσκεται υπό εξέλιξη, αποτελώντας μια από τις σημαντικότερες παραμέτρους αντιμετώπισης του θέματος της υπό εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής της γράφουσας στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π.

1ο ΕΠΙΠΕΔΟ ΘΕΩΡΗΣΗΣ	Ομαδοποίηση περιφερειακών πανεπιστημίων ανάλογα με την επιλογή ίδρυσης, χωροθέτησης και ανάπτυξής τους σε σχέση με τον αστικό ίστο των πόλεων όπου βρίσκονται
2ο ΕΠΙΠΕΔΟ ΘΕΩΡΗΣΗΣ	Ομαδοποίηση περιφερειακών πανεπιστημίων ανάλογα με το είδος των προβλημάτων που παρουσιάζουν στον τρόπο λειτουργίας τους

Ειδικότερα, όσον αφορά στην ομαδοποίηση των περιφερειακών πανεπιστημίων στο πλαίσιο του 1ου Επιπέδου Θεώρησης, μπορούν να προκύψουν οι ακόλουθες επί μέρους υποομαδοποιήσεις :

1ο ΕΠΙΠΕΔΟ ΘΕΩΡΗΣΗΣ	1η Υποομαδοποίηση	στη βάση των στόχων που εξυπηρετεί η ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων
	2η Υποομαδοποίηση	στη βάση ποιών αναπτυξιακών πολιτικών πραγματοποιείται η επιλογή του τόπου εγκατάστασης των περιφερειακών πανεπιστημίων στον εθνικό χώρο
	3η Υποομαδοποίηση	στη βάση ποιών αντιλήψεων πραγματοποιείται η επιλογή του προτύπου ανάπτυξης των εγκαταστάσεων των περιφερειακών πανεπιστημίων σε σχέση με την πόλη, όπου αυτά λειτουργούν
	4η Υποομαδοποίηση	στη βάση της εξυπηρέτησης ποιών σκοπών πραγματοποιείται η επιλογή του είδους των Σχολών και των Τμημάτων των περιφερειακών πανεπιστημίων της χώρας

Σύμφωνα με το κριτήριο που χρησιμοποιείται με σκοπό την επίτευξη της 1ης Υποομαδοποίησης, προκύπτει τελικά μια ενότητα, στην οποία εντάσσεται το σύνολο των περιφερειακών πανεπιστημίων της χώρας, αφού η ίδρυσή τους αποφασίσθηκε, λιγότερο ή περισσότερο, για την εξυπηρέτηση ανάλογων σκοπών, όπως τη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού και την προσέλκυση νέου, την αύξηση της ενεργού ζήτησης και κατά συνέπεια της τοπικής οικονομικής βάσης, τη βελτίωση του πνευματικού και πολιτισμικού επιπέδου της περιοχής και γενικότερα την ενίσχυση και την ανάπτυξη περιοχών της ελληνικής περιφέρειας, στις οποίες λειτουργούν ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Στη 2η Υποομαδοποίηση κριτήριο αποτελεί η πολιτική επιλογής του τόπου εγκατάστασης των περιφερειακών πανεπιστημίων στον ελλαδικό χώρο, στη βάση του οποίου προκύπτουν τελικά δύο ομάδες. Στη μια ομάδα εντάσσονται τα περιφερειακά πανεπιστήμια της Πάτρας και των Ιωαννίνων, όπου η επιλογή του τόπου χωροθέτησής τους πραγματοποιήθηκε εξυπηρετώντας την πολιτική της δημιουργίας πόλων ανάπτυξης, σύμφωνα με την οποία πόλους ανάπτυξης μπορούν να αποτελέσουν μόνο τα σημαντικά αστικά κέντρα μιας χώρας. Ετσι, στη βάση της συγκεκριμένης πολιτικής, που εφαρμόσθηκε ιδιαίτερα κατά τη δεκαετία του 1960, στηρίχθηκαν οι πρώτες προσπάθειες αποκέντρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας, όπως στην Πάτρα και στα Ιωάννινα, από όπου αναμένεται να διαχυθούν τελικά προς την ευρύτερη περιοχής τους τα πολλαπλασιαστικά αναπτυξιακά αποτελέσματα. Δημιουργούνται έτσι αναπτυξιακοί θύλακες στο χώρο, που συμβάλλουν τελικά στην ανάπτυξη του συνόλου της χώρας. Αξίζει να σημειωθεί ότι, τα νέα αυτά περιφερειακά πανεπιστήμια λαμβάνουν το όνομα των πόλεων στις οποίες χωροθετούνται. Τέλος, στη δεύτερη ομάδα ανήκουν όλα τα υπόλοιπα υπό εξέταση περιφερειακά πανεπιστημία της Ελλάδας, δηλαδή της

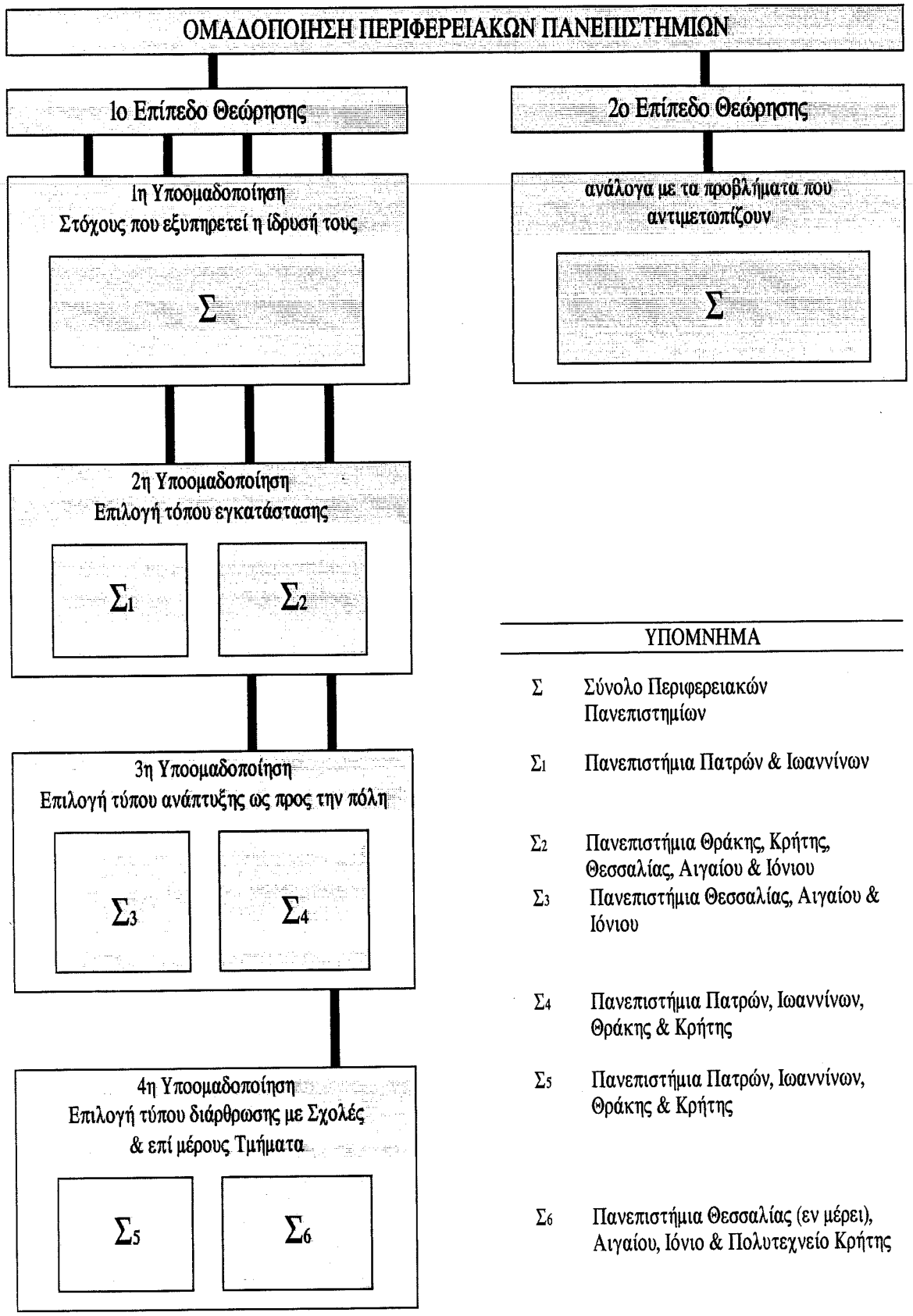
Θράκης, της Κρήτης, της Θεσσαλίας, του Αιγαίου και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, τα οποία ιδρύθηκαν κατά τη διάρκεια των δεκαετιών 1970 και 1980, στη βάση της θεωρίας της τοπικής ανάπτυξης, στο πλαίσιο της οποίας υποστηρίζεται η ισόρροπη ανάπτυξη της περιφέρειας, μέσω της ταυτόχρονης ανάπτυξης των αστικών της κέντρων και την εκμετάλλευση των τοπικών τους ιδιαιτεροτήτων. Τα νέα περιφερειακά πανεπιστήμια, που ιδρύονται σύμφωνα με τη συγκεκριμένη πολιτική, ουσιαστικά "αποκεντρώνονται" και στο επίπεδο της περιφέρειας όπου ανήκουν. Ετσι, μέσω της ισόρροπης ανάπτυξης της περιφέρειας, με διασπορά της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ταυτόχρονη εκμετάλλευση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, προκύπτει ένα νέο αναπτυξιακό δίκτυο, που θα συμβάλλει στην συνολική ανάπτυξη της χώρας. Τα νέα περιφερειακά πανεπιστήμια λαμβάνουν τώρα το όνομα της περιφέρειας όπου ανήκουν και όχι της πόλης όπου λειτουργούν.

Οσον αφορά στην 3η Υποομαδοποίηση διακρίνονται δύο επίσης ενότητες, δηλαδή στη βάση του προτύπου ανάπτυξης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων σε σχέση με την πόλη (εντός ή εκτός αστικού ιστού) και ανεξάρτητα της αρχικής και της σημερινής εσωτερική τους δομή (μεμονωμένες κτιριακές εγκαταστάσεις, διάσπαρτη εγκατάσταση, τύπου campus). Ετσι, στη μια ομάδα εντάσσονται τα περιφερειακά πανεπιστήμια που λειτουργούν εντός αστικού ιστού, μια και η κλίμακά τους επιτρέπει αυτού του είδους την οργάνωση. Πρόκειται για τα Πανεπιστήμια Θεσσαλίας, Αιγαίου και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Ενώ στην άλλη ομάδα ανήκουν τα περιφερειακά πανεπιστήμια των Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης και Κρήτης, που βρίσκονται εκτός αστικού ιστού.

Τέλος, στην 4η Υποομαδοποίηση μπορούν να διακριθούν επίσης δυο επί μέρους ενότητες. Στη μια ανήκουν τα περιφερειακά πανεπιστήμια των οποίων η επιλογή των Σχολών και των Τμημάτων τους ακολούθησε τη λογική της συνέχισης του είδους των Σχολών και των Τμημάτων που συναντώνται και στα Πανεπιστήμια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, ενώ στη δεύτερη ενότητα εντάσσονται εκείνα τα περιφερειακά πανεπιστήμια της χώρας που προσπάθησαν να διαφοροποιηθούν από τα κεντρικά Πανεπιστήμια της Πρωτεύουσας και της Συμπρωτεύουσας, ιδρύοντας Σχολές και Τμήματα πρωτοποριακού και καινοτόμου γνωστικού επιστημονικού χαρακτήρα. Ετσι, στην πρώτη ενότητα εντάσσονται τα Πανεπιστήμια Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης και Κρήτης, ενώ στη δεύτερη ενότητα συγκαταλέγονται το Πολυτεχνείο Κρήτης, τα Πανεπιστήμια Θεσσαλίας (εν μέρει) και Αιγαίου, καθώς και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Σύμφωνα με το 2ο Επιπέδο Θεώρησης, δηλαδή της ομαδοποίησης περιφερειακών πανεπιστημίων της χώρας ανάλογα με το είδος των προβλημάτων που εμφανίζουν όσον αφορά στον τρόπο λειτουργίας τους, προτείνεται η ένταξή τους σε μια ομάδα, αφού, όπως φαίνεται και στο προηγούμενο κεφάλαιο, τα περιφερειακά πανεπιστήμια, εκτός των προβλημάτων που συναντώνται και στα κεντρικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας, εμφανίζουν και ορισμένα επί πλέον προβλήματα σε σχέση με τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης κοινά για όλα τα περιφερειακά πανεπιστήμια.

Πίνακας 3 : Ομαδοποίηση των Περιφερειακών Πανεπιστημίων της Ελλάδας

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Σ	Σύνολο Περιφερειακών Πανεπιστημίων
Σ_1	Πανεπιστήμια Πατρών & Ιωαννίνων
Σ_2	Πανεπιστήμια Θράκης, Κρήτης, Θεσσαλίας, Αιγαίου & Ιόνιου
Σ_3	Πανεπιστήμια Θεσσαλίας, Αιγαίου & Ιόνιου
Σ_4	Πανεπιστήμια Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης & Κρήτης
Σ_5	Πανεπιστήμια Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης & Κρήτης
Σ_6	Πανεπιστήμια Θεσσαλίας (εν μέρει), Αιγαίου, Ιόνιο & Πολυτεχνείο Κρήτης

4. Σκέψεις για ένα συνολικότερο και αποτελεσματικότερο πλαίσιο παρεμβάσεων στα περιφερειακά πανεπιστήμια της Ελλάδας

Η αποτυχία εφαρμογής των αναπτυξιακών προγραμμάτων, που πραγματοποιήθηκαν κατά καιρούς στη χώρα με στόχο τη συνολικότερη ανάπτυξή της, οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ανυπαρξία ουσιαστικού κρατικού προγραμματισμού και συντονισμού, γεγονός που φαίνεται να εξυπηρετεί τις περισσότερες κοινωνικές τάξεις. Ετσι, όπως επισημαίνει και ο Λ. Λαμπριανίδης, "ο προγραμματισμός της ανάπτυξης θα σήμαινε άμεσο κομματικό κόστος"[11]. Γι αυτό το λόγο τις τελευταίες δεκαετίες οι κυβερνήσεις διχάζονται μεταξύ αναγκαιότητας του προγραμματισμού και πολιτικού κόστους. Τελικά το πρόβλημα στην Ελλάδα έγκειται στο ότι "δεν μπόρεσε να λειτουργήσει η κοινωνία των πολιτών ... και η τοπική κοινωνία δεν μπόρεσε να αναδείξει τα τοπικά προβλήματα και να φροντίσει για την επίλυσή τους"[12].

Κατά τη διάρκεια των δεκαετιών 1970 και 1980 το ελληνικό κράτος, μέσω του προγραμματισμού και της χρήσης κινήτρων εξάντλησε τα όριά του, χωρίς να κατορθώσει τελικά να ανταποκριθεί στις τοπικές ιδιαιτερότητες, εξαιτίας αποσπασματικών προσπαθειών, που δεν ενσωματώθηκαν ουσιαστικά στις τοπικές οικονομίες. Ετσι, οι υφιστάμενες κοινωνικοοικονομικές ανισοτήτες μεταξύ των περιφερειών εντείνονται συνεχώς και η διαφοροποίηση στο αναπτυξιακό επίπεδο της κάθε περιφέρειας γίνεται όλο και εντονότερη, με αποτέλεσμα η επιδιωκόμενη ανάπτυξη να μην επιτευχθεί τελικά

Στο πλαίσιο αυτής της αναπτυξιακής διαδικασίας, η ίδρυση των Α.Ε.Ι. χρησιμοποιήθηκε με την πρόθεση να αποτελέσουν ένα από τα εργαλεία για την επίτευξη της ανάπτυξης και σύγκλισης των ανισοτήτων, τόσο σε τοπικό και περιφερειακό, όσο και εθνικό επίπεδο. Στην ουσία όμως δε φαίνεται η ίδρυση των πανεπιστημίων να χρησιμοποιήθηκε τελικά στο πλαίσιο πολιτικών τοπικής ανάπτυξης, επαναϊεράρχισης οικιστικού δικτύου, αλλά ούτε και στο πλαίσιο πολιτικών δημιουργίας πόλων ανάπτυξης. Αιτία το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπήρχε προγραμματισμός αναπτυξιακής διαδικασίας, ούτε στροφή στην τοπική ανάπτυξη, όπως συνέβαινε διεθνώς. Κατά συνέπεια, η ίδρυση και η χωροθέτηση των πανεπιστημίων δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθεί ως αποτέλεσμα προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης, αφού δεν υπήρξε γενικότερα τέτοιου είδους πολιτική. Το πρόβλημα λοιπόν είναι ότι η ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα δεν φαίνεται να εντάσσεται τελικά σε κάποια στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης.

Τα πανεπιστήμια, ως χώροι ανάπτυξης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας μπορούν να συμβάλλουν στην προώθηση της βασικής έρευνας σε όλους τους τομείς και την μετέπειτα αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της στην παραγωγική διαδικασία. Αναμφισβήτητα συντελούν στη διαμόρφωση προσωπικοτήτων που μπορούν να διαγνώσουν, να αντιμετωπίσουν και να επιλύσουν προβλήματα του κλάδου τους. Συντελούν έτσι στη δημιουργία κριτικών επιστημόνων, αλλά και της πνευματικής ηγεσίας της χώρας, συμβάλλωντας στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Θεωρείται λοιπόν απαραίτητο να χρησιμοποιηθούν ως "καταλύτες" για την ανάπτυξη και όχι ως "πρωτογενές μέγεθος". Κι αυτό γιατί, όταν το πανεπιστήμιο χρησιμοποιείται ως "μοχλός περιφερειακής ανάπτυξης", χωρίς προηγουμένως να έχουν διασφαλισθεί κάποιοι ελάχιστοι όροι για την εύρρυθμη λειτουργία τους, τότε υπονομεύεται η ίδια η λειτουργία τους.

[11] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 59-60

[12] ο.π., σελ. 60-61

Εξαιτίας του διττού τους ρόλου, τα πανεπιστήμια τείνουν να λειτουργούν στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, όπου υπάρχουν μια σειρά από εξωτερικές οικονομίες, όπως π.χ βιβλιοθήκες, ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα κ.ο.κ. διαχέοντας τα πολλαπλασιαστικά τους αποτελέσματα στην περιφέρειά τους. Εντούτοις, τα πανεπιστήμια θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και ως "καταλύτες" για την ανάπτυξη μιας περιοχής, αφού τελικά την τοποθετούν σε διαφορετικό αναπτυξιακό επίπεδο. Μοναδικά ίσως παραδείγματα περιφερειακών πανεπιστημίων στη χώρα, όπου επιχειρήθηκε η χρησιμοποιησή τους ως "μοχλού ανάπτυξης" και εντάσσονται σε αυτή την κατηγορία, μπορούν να θεωρηθούν το Πανεπιστήμιο Θράκης και Αιγαίου, καθώς και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Η ίδρυσή τους σε περιοχές με παραμεθόριο, ακριτικό ή και νησιωτικό χαρακτήρα υποστηρίχθηκε έντονα από την πολιτεία με σκοπό την επίτευξη μιας γενικότερης αναβάθμισης και κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξής των ελληνικών αυτών περιοχών. Ετσι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, πέρα από τη στενά εκπαιδευτική του αποστολή το Πανεπιστήμιο Αιγαίου "έχει επιφυλάξει στον εαυτό του το πρόσθετο καθήκον να λειτουργήσει ως μοχλός αναβάθμισης της οικονομικής και κοινωνικής ζωής του συμπλέγματος των νησιών του Αιγαίου και να συμβάλλει συστηματικά στη διαφύλαξη και την καλλιέργεια της πολιτισμικής κληρονομιάς αυτού του μοναδικού Ευρασιατικού γεωπολιτισμικού κόμβου"[13]

Η χωροθέτηση των περιφερεικών πανεπιστημίων της χώρας δεν πραγματοποιήθηκε επίσης στη βάση κάποιας στρατηγικής επαναϊεράρχισης του οικιστικού δικτύου, αφού η πολιτική ίδρυσή τους δεν εντάχθηκε σε μια γενικότερη πολιτική[14] επαναϊεράρχισης του δικτύου των οικισμών, αλλά ούτε στο πλαίσιο της στρατηγικής των πόλων ανάπτυξης, αφενός γιατί οι πόλεις στις οποίες ιδρύονται δεν ταυτίζονται με τους πόλους ανάπτυξης[15] της Ελλάδας, αφετέρου γιατί η στρατηγική των πόλων, ενώ διατυπώθηκε ως πρόθεση, ποτέ δεν εφαρμόσθηκε με συγκεριμένα μέτρα πολιτικής (βλ. Παράρτημα : Σχέδιο 2, σελ. 10).

Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι, το πανεπιστήμιο όπως και η πλειονότητα των πολυπρόσωπων οργανισμών του δημοσίου έχει ακολουθήσει μια άνιση χωρική κατανομή, με αποτέλεσμα να εντείνονται τελικά οι περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά στο κοινωνικό και το οικονομικό επίπεδο. Ετσι, ενώ θεωρείται θεμιτή η χρησιμοποίησή του ως μέσο άσκησης περιφερειακής αναπτυξιακης πολιτικής, πρέπει να δίνεται η δέουσα προσοχή στην ιδιάζουσα περίπτωση της ανώτατης εκπαίδευσης.

Για την ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα δεν υπήρξαν ποτέ μελέτες σκοπιμότητας από την πλευρά της πολιτείας, ενώ όταν υπήρχαν, όπως π.χ στις περιπτώσεις των Πανεπιστημίων Πατρών και Αιγαίου, αυτές ποτέ δε χρησιμοποιήθηκαν. Ετσι, η ίδρυση των πανεπιστημίων κατοχωρώνεται συνήθως με Π.Δ., Β.Δ. ή Ν.Δ., ενώ δεν υπάρχει εισηγητική έκθεση και συζήτηση στη Βουλή, στη περίπτωση δε που υπάρχει αυτή είναι ιδιαίτερα περιορισμένη. Ακόμη και στις συζητήσεις στο Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας (Σ.Α.Π.) δεν

[13] Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Συνοπτική έκθεση δραστηριοτήτων 1984-1988, mimeo, Αθήνα 1988

[14] Αξίζει να σημειωθεί ότι, το 1985 στην ομαδοποίηση των οικισμών της χώρας σε πέντε κατηγορίες, βάσει των προϊόντων και των υπηρεσιών που αυτά προσφέρουν, προτάθηκε από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε η ίδρυση και λειτουργία των Α.Ε.Ι μόνο στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, δηλαδή στα 1ου επιπέδου οικιστικά κέντρα της χώρας.

[15] Λουκάκης Π., "Αντίπαλες Πόλεις". Καινούργιος μύθος για μια γνωστή παλαιά πραγματικότητα, *Ο Πολίτης*, μηνιαία επιθεώρηση, τεύχος 25, Μάρτιος-Απρίλιος 1979, σελ. 8-12.
Κέντρα Εντατικών Προγραμμάτων Ανάπτυξης, σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. 1021 Β'/6-11-1979, ήταν Λάρισα-Βόλος, Πάτρα-Αίγιο, Ηράκλειο, Καβάλα, Ιωάννινα, Κοζάνη-Πτολεμαίδα, ενώ σύμφωνα με το 15ετές Πρόγραμμα του 1973-1987 ήταν Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ιωάννινα-Πρέβεζα, Λάρισα-Βόλος, Καβάλα-Αλεξανδρούπολη και Ηράκλειο-Χανιά.

υπάρχουν τεκμηριωμένες εισηγήσεις για την ίδρυση πανεπιστημίων, αλλά και των Σχολών και επί μέρους Τμημάτων τους. Ετσι, η ίδρυση και η ανάπτυξη των περιφερειακών πανεπιστημίων πραγματοποιείται τελείως απρογραμμάτιστα[16], ενώ αξιοσημείωτα τελικά θεωρούνται τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται κάθε φορά από τις πόλεις που επιθυμούν ή όχι την ίδρυση πανεπιστημίου. Αν επιδιώκουν π.χ. την απόκτηση πανεπιστημίου χρησιμοποιούν επιχειρήματα υπέρ της αξίας της αποκεντρωμένης χωροθέτησης κι αν όχι το αντίθετο. Τελικά, φαίνεται ότι, μέσω της ίδρυσης και της χωροθέτησης των περιφερειακών πανεπιστημίων δεν επιτεύχθηκαν τα επιδιωκόμενα, αφού δεν υπήρξε τελικά μια ουσιαστική αναπτυξιακή πολιτική, στο πλαίσιο της οποίας θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία, αλλά αποκλειστικά πολιτικά και κομματικά συμφέροντα και εξυπηρετήσεις τοπικιστικών πιέσων και συμφερόντων για λόγους καθαρά πολιτικούς.

Η έλλειψη κρατικού προγραμματισμού στην ίδρυση περιφερειακών πανεπιστημίων έχει ως αποτέλεσμα τα περισσότερα από αυτά να δημιουργούνται εξαιτίας μεμονωμένων συγκεριακών λόγων και κυρίως εξαιτίας της παρέμβασης μεμονομένων ατόμων με ισχυρή θέση. Αυτό που φαίνεται να συμβάλλει στη διασφάλιση της καλύτερης λειτουργίας των πανεπιστημίων είναι η εξασφάλιση των κατάλληλων ατόμων υποστήριξης της ακαδημαϊκής λειτουργίας, δηλαδή ο "πολιτικός" και ο "ακαδημαϊκός πυρήνας" των ατόμων που θα τα συστήσουν. Αναμφισβήτητα ο "γενετικός πυρήνας των ατόμων" αυτών επηρρεάζει τελικά και την ιδρυτική τους αντίληψη. Ετσι, στην περίπτωση των πανεπιστημίων Θεσσαλίας, Αιγαίου και Ιόνιου, που ιδρυθήκαν το 1984 στο πλαίσιο της ίδιας πολιτικής ηγεσίας, παρατηρούνται διαφοροποιήσεις όσον αφορά στην αντίληψη που τα διέπει, με αποτέλεσμα, τα μεν Πανεπιστήμια Θεσσαλίας και Αιγαίου να διαπνέονται από την πρωτοποριακή αντίληψη για επίτευξη ανάπτυξης, το δε Ιόνιο Πανεπιστημίο χαρακτηρίζεται από μια παραδοσιακή αντίληψη, που ουσιαστικά σχετίζεται με το πολιτισμικό υπόβαθρο και τις αντιλήψεις του τότε Προέδρου του.

Η πολυδιάσπαση της ακαδημαϊκής λειτουργίας, που παρατηρείται σε ορισμένα περιφερειακά πανεπιστήμια, σε περισσότερες από μια πόλεις, πρέπει να έχει και τα όριά της, αφού η ανεξέλεγκτη διασπορά πανεπιστημιακών Σχολών και Τμημάτων σε πολλές μικρές πόλεις, όπως δείχνει η ελληνική εμπειρία, καθιστά τη λειτουργία του συγκεκριμένου Α.Ε.Ι. προβληματική, καταστρέφοντας ουσιαστικά την ακαδημαϊκή ενότητα και τη συνοχή του. Η κατάτμηση του πανεπιστημίου πολλαπλασιάζει, τόσο τα έξοδα για πάγιες εγκαταστάσεις και την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, όσο και τα λειτουργικά του έξοδα. Επίσης, ο διασπορά των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας δεν επιτρέπει την εξασφάλιση της απαραίτητης πανεπιστημιακής ατμόσφαιρας, ενώ τίθεται το θέμα της συνεχούς μετακίνησης των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, καθώς και το πρόβλημα διοίκησης και συντονισμού των επί μέρους υπηρεσιών του πανεπιστημιακού ιδρύματος. Η διασπορά της ακαδημαϊκής λειτουργίας σε νησιωτικό χώρο όπως π.χ. στην περίπτωση του Πανεπιστημίου Αιγαίου, επιτείνει τα προβλήματα επικοινωνίας και δικτύωσης. Το ότι ορισμένα περιφερειακά πανεπιστήμια, όπως τα Πανεπιστήμια Αιγαίου και Ιόνιου, εξακολουθούν να διατηρούν προσωρινές εγκαταστάσεις στην Αθήνα, για τη στέγαση των διοικητικών τους κυρίως υπηρεσιών, επιδεινώνει την έλλειψη συνοχής και επικοινωνίας. Το κυριότερο όμως πρόβλημα που προκύπτει από την πολυδιάσπαση των περιφερειακών πανεπιστημίων είναι ότι, τελικά σε καμία από τις επί μέρους χωροθετήσεις του Α.Ε.Ι. δεν εξασφαλίζεται το απαραίτητο για τη σωστή λειτουργία του ιδρύματος "κρίσιμο μέγεθος". Η περίπτωση της μετεγκατάσταση του Τμήματος Οικονομικών από το Αγρίνιο, όπου λειτούργησε

[16] Χαρακτηριστικό παράδειγμα η περίπτωση του παραρτήματος της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. στα Ιωάννινα, όπου οι φοιτητές προσπαθούσαν να βρουν το πανεπιστήμιο και αυτό στάθηκε αδύνατο.

για πρώτη φορά, στην Πάτρα ίσως αποτελεί τελικά μια απόδειξη της δυσλειτουργίας που μπορεί να επιφέρει σε ένα πανεπιστήμιο η απρογραμμάτιστη διασπορά των Τμημάτων του.

Απαραίτητη κατά συνέπεια θεωρείται η προγραμματισμένη χωρική αποκέντρωση των Α.Ε.Ι., που θα στηρίζεται όμως στη δημιουργία πανεπιστημιακών μονάδων σε επιλεγμένες πόλεις και θα επιτρέπει να δημιουργηθεί ένα κρίσιμο μέγεθος της πανεπιστημιακής κοινότητας. Πόλεις που θα μπορούσαν τελικά να δεχθούν πανεπιστήμιο είναι αυτές "όπου υπάρχει αστικό περιβάλλον, δίκτυα κοινωνικών επαφών, είναι ζωντανές, έχουν όμορφο φυσικό και κτισμένο περιβάλλον, έχουν ανεπτυγμένα δίκτυα συγκοινωνίας με την Ελλάδα και το εξωτερικό..."[17]. Τέτοιου είδους πόλεις, μέχρι στιγμής, θεωρούνται, εκτός από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, η Πάτρα, τα Ιωάννινα, το Ηράκλειο, τα Χανιά, ο Βόλος, η Λάρισα και η Ρόδος. Εξάλλου, σύμφωνα με τον Α. Κωτσιόπουλο[18], το μέγεθος ενός πανεπιστημίου "δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από εκείνο που θα είχε ως αποτέλεσμα να βιάζεται η κοινωνική ταυτότητα μιας πόλης, αλλά ούτε κια μικρότερο από εκείνο που θα είχε ως αποτέλεσμα να μην υπάρχει στην πανεπιστημιακή κοινότητα η αυτοσυνείδηση της ύπαρξής της. Οσο σκληρό κι αν φαίνεται υπάρχουν όρια στο ποιές πόλεις μπορούν αποτελεσματικά να δεχθούν και να συντηρήσουν πανεπιστημιακές μονάδες, εξασφαλίζοντάς τους μια στοιχειώδη κοινωνική συνοχή".

Η εξασφάλιση της αναγκαίας "κρίσιμης μάζας" θεωρείται απαραίτητη για την εύρρυθμη λειτουργία των περιφερειακών πανεπιστημίων. Απαραίτητη θεωρείται, όπως υποστηρίζει και ο Λ. Λαμπριανίδης, η συνοχή των σχολών και των τμημάτων τους, η δημιουργία ενιαίας μεγάλης και δυναμικής κοινωνίας φοιτητών, καθώς και η ύπαρξη του αναγκαίου εκπαιδευτικού και ερευνητικού δυναμικού, η οποία θα εξασφαλισθεί εφόσον δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες που θα ωθήσουν τα μέλη των πανεπιστημιακών κοινοτήτων να παραμείνουν σε αυτές τις πόλεις.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής ίδρυσης των περιφερειακών πανεπιστημίων θα πρέπει τελικά, αναγνωρίζοντας τις αδυναμίες των επαρχιακών πόλεων, να υποστηρίζεται η δημιουργία ενός πανεπιστημίου ξεχωριστής ποιότητας, γιατί μόνο έτσι υπάρχει πιθανότητα επιτυχίας. Η ξεχωριστή αυτή ποιότητα μπορεί να προκύψει, μεταξύ άλλων και από τη σύσταση τμημάτων με ειδικές και πρωτοπορειακές γνωστικές ειδικεύσεις προπτυχιακού, αλλά και μεταπτυχιακού χαρακτήρα, οι οποίες δεν συναντώνται σε άλλα Α.Ε.Ι. της χώρας. Ετσι, θα επιτευχθεί η επιδιωκόμενη προσέλκυση, τόσο εκπαιδευτικού-ερευνητικού, όσο και φοιτητικού πληθυσμού και η πόλη θα αποκτήσει έναν ιδιαίτερα ξεχωριστό χαρακτήρα. Τα Πανεπιστήμια Αιγαίου, Ιόνιου, Θεσσαλίας (εν μέρει), καθώς και το Πολυτεχνείο Κρήτης, λόγω των προσφερόμενων ειδικοτήτων τους, μπορούν να συμπεριληφθούν στην συγκεκριμένη κατηγορία.

Η εξασφάλιση υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικού και ερευνητικού δυναμικού στα περιφερειακά πανεπιστήμια μπορεί να τους προσδώσει ιδιαίτερο κύρος και φήμη, τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Το γεγονός ότι συχνά υπάρχουν περιπτώσεις όπου περιφερειακά πανεπιστήμια χρησιμοποιούν ως μέσο για την ανέλιξή των μελών του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού ενισχύει το πρόβλημα της εξασφάλισης ποιοτικού εκπαιδευτικού δυναμικού. Εξάλλου, όπως

[17] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 157

[18] Κωτσιόπουλος Α., *Παρατηρήσεις για την ακαδημαϊκή ταυτότητα και το μέλλον του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας*, εισήγηση στην Επιστημονική Συνάντηση σχετικά με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, που διοράνωσε ο Δήμος Βόλου, Βόλος 5/10/1991.

υποστηρίζει και ο Κ. Σοφούλης[19],τα περιφερειακά πανεπιστήμια ή θα είναι πολύ καλά ή θα είναι ένα τίποτα, ενώ δεν αποκλείεται η περίπτωση να κλείσουν[20]. Τα περισσότερα, αν όχι όλα, τα περιφερειακά πανεπιστήμια φαίνεται ότι αντιμετωπίζουν λίγο-πολύ το πρόβλημα αυτό.

Η εξασφάλιση της κινητικότητας των ατόμων και της διάχυσης των πληροφοριών αναμφίβολα πρέπει να διασφαλισθεί. Ειδικότερα όσον αφορά την κινητικότητα εκπαιδευτικών, ερευνητών και φοιτητών πρέπει με κάθε τρόπο να διευκολύνεται, ώστε να πραγματοποιείται ευκολότερα και συχνότερα, αν θεωρηθεί απαραίτητο, ενώ σχετικά με τη κινητικότητα των πληροφοριών, το βάρος πρέπει να δωθεί στην εξασφάλιση του καλύτερου τρόπου συγκέντρωσης, καταχώρισης, επεξεργασίας και διάχυσής τους, που πρέπει να διασφαλίζεται και θεσμικά. Εξάλλου, η ελεξίξεις στον τομέα της τεχνολογία, των τηλεπικοινωνιών και της πληροφορικής καθιστούν ευκολότερη τη συγκεκριμένη διαδικασία, καθιστώντας την παράμετρο γεωγραφική απόσταση δευτερεύουσας σημασίας. Η εξασφάλιση της κινητικότητας έχει ιδιαίτερη σημασία αφού σήμερα η περίπτωση περιφερειακών Α.Ε.Ι. με διασπορά των ακαδημαϊκών τους λειτουργιών σε διαφορετικές πόλεις ή/και σε διαφορετικές περιοχές της ίδιας πόλης θεωρείται συνηθισμένη. Η σημασία της συγκεκριμένης παραμέτρου για καλύτερη λειτουργία των Α.Ε.Ι. ενισχύεται κυρίως στην περίπτωση του Πανεπιστημίου Αιγαίου, λόγω της γεωγραφικής του ιδιομορφίας, που καθιστά δυσκολότερη την επικοινωνία μεταξύ των ακαδημαϊκών του λειτουργιών, οι οποίες βρίσκονται σε διαφορετικά νησιά.

Η ευνοϊκότερη αντιμετώπιση των περιφερειακών πανεπιστημίων από τη πλευρά της Πολιτείας δεν φαίνεται έως σήμερα να έχει επιχειρηθεί, παρόλο που θεωρείται μια από τις σημαντικότερες παραμέτρους καλής λειτουργίας των περιφερειακών πανεπιστημίων στη χώρα. Θεωρείται έτσι ύψιστης σημασίας η εξασφάλιση ιδιαίτερης αντιμετώπισης των περιφερειακών πανεπιστημίων, τόσο σε σχέση με τα κεντρικά πανεπιστήμια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, όσο και μεταξύ των ιδιαίτερων περιπτώσεών τους. Κατά συνέπεια, διαφορετική αντιμετώπιση απαιτείται σε ένα συγκεντρωμένο περιφερειακό επίπεδο και διαφορετική σε ένα περιφερειακό πανεπιστήμιο που είναι διασπαρμένο σε διαφορετικές πόλεις ή ακόμη χειρότερα σε διάφορες θέσεις των αστικών τους ιστών.

Καθοριστικής σημασίας θεωρείται κατά συνέπεια η εξασφάλιση οικονομικής ενίσχυσης και η χρηματοδοτική υποστήριξη των περιφερειακών πανεπιστημίων, αφού μόνο έτσι θα καταφέρουν να γίνουν "ελκυστικά". Η αυξημένη χρηματοδότησή τους θα συμβάλλει στην εξασφάλιση των απαραίτητων για τη λειτουργία τους κτιριακών εγκαταστάσεων, με σκοπό τη στέγαση, τόσο της εκπαιδευτικής και ερευνητικής τους λειτουργίας, όσο και της στέγασης και σίτισης του φοιτητικού πληθυσμού, αλλά και της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής. Η σημασία της αυξημένης οικονομικής ενίσχυσης θεωρείται μεγαλύτερη στην περίπτωση των περιφερειακών πανεπιστημίων, όπου οι ακαδημαϊκές τους λειτουργίες έχουν χωροθετηθεί σε διάφορες πόλεις, με αποτέλεσμα τα έξοδα τους να είναι σαφώς περισσότερα.

Η διατήρηση του παραδοσιακού ρόλου των ελληνικών πανεπιστημίων -δηλαδή η αναζήτηση της αλήθειας και η διεξαγωγή ακαδημαϊκής έρευνας- καθώς και η διασύνδεσή του με την παραγωγή αποτελεί αναμφισβήτητα ένα από τα σημαντικότερα σύγχρονα πανεπιστημιακά διλήμματα Η απάντηση, που θεωρείται δύσκολη και όχι προφανής, δεν πρέπει να αγνοεί, όπως υποστηρίζει ο

[19] Σοφούλης Κ., κ.ά., Μελέτη σχεδιασμού και αναπτύξεως του Πανεπιστημίου του Αιγαίου, Εκθεση (mimeo), Γ.Γ.Ε.Τ. Α', Αθήνα 1990.
[20] Βλ. Βήμα, 29-11-1992, σχετικά με τη Νομική Σχολή του Δ.Π.Θ.

Ιωαν. Βέργαδος[21], ότι τα πανεπιστήμια, κεντρικά ή περιφερειακά, οφείλουν να προβάλλουν, στο πλαίσιο της λειτουργίας τους, ένα τύπο ισορροπημένου ατόμου που να γνωρίζει να ζει ελεύθερα, αλλά και να σέβεται την ελευθερία των άλλων, ενώ ταυτόχρονα οφείλουν να συμβάλλουν στην προστασία του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, αλλά και στη διαφύλαξη των διαθέσιμων πόρων. Τα πανεπιστήμια θα πρέπει επίσης να συμβάλλουν στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού με αρμονική σύνδεση της επιστημονικής γνώσης και της πολιτιστικής παράδοσης, ενώ δεν πρέπει να λησμονείται ότι η έρευνα δεν πρέπει να παρεμποδίζεται, αλλά η κοινωνία να βρίσκει αποτελεσματικούς τρόπους και μηχανισμούς ώστε τα αποτελέσματά της να χρησιμοποιούνται από την πολιτεία με σύνεση, αφού έχουν, είχαν και θα έχουν οικονομικές επιπτώσεις, οι οποίες γίνονται αντιληπτές εκ των υστέρων.

Στο πλαίσιο της ερευνητικής δραστηριότητας των περιφερειακών πανεπιστημίων, καθώς και του συνόλου των Α.Ε.Ι., που εκτείνεται κυρίως σε κατευθύνσεις συναρτημένες με την ελέλιξη της τεχνολογίας και της παραγωγής, ένας από τους σημαντικότερους κινδύνους που διαφαίνονται, όπως υποστηρίζεται από τις Μ. Μαντουβάλου και Τζ. Κοσμάκη[22], είναι η μονομερής ανάπτυξη του "πανεπιστημίου - επιχειρηματία", κατεύθυνση προς την οποία ωθείται και από τις αρχές που επικρατούν σήμερα γενικά στο χώρο της παραγωγής και της οικονομίας. Ενός πανεπιστημίου δηλαδή που θα ευνοεί μόνο τα ανταποδοτικά εκπαιδευτικά προγράμματα και έρευνες[23] και θα αγνοεί άλλες βασικές κοινωνικές διαστάσεις[24] του θεσμού. Ετσι, απαραίτητη είναι η απόκτηση αυτογνωσίας στο πλαίσιο λειτουργίας τους ως ανεξάρτητοι - αυτοδιαχειριζόμενοι οργανισμοί, χαράσοντας όμως συλλογικούς στόχους και στρατηγική για την ανάπτυξη του συγκεκριμένου οργανισμού τους και κυρίως διατηρώντας και ενισχύοντας την ευαισθησία τους απέναντι στον κοινωνικό τους ρόλο. Στο σημείο αυτό και στο πλαίσιο της ανάγκης συνεχούς ενημέρωσης και κατάρτισης των αποφοίτων, ώστε να αποκτήσουν τη δυνατότητα καλύτερης επαγγελματικής αποκατάστασης, πρέπει να επισημανθεί η ανάγκη ευαισθητοποίησης των πανεπιστημίων όσον αφορά στην οργάνωση κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων εξειδίκευσης, τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη τους τις διεθνείς απαιτήσεις στους διάφορους γνωστικούς επιστημονικούς τομείς της ανώτατης εκπαίδευσης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, τα άμεσα και πολλαπλασιαστικά οικονομικά αποτελέσματα, καθώς και η προσφορά επιδεξιότερου εργατικού δυναμικού, μέσω της ίδρυσης πανεπιστημιακών μονάδων, δεν έχει αυτόματα, ούτε έχουν απαραίτητα καταλυτική επίδραση στην ανάπτυξη των περιοχών όπου εγκαθίσταται. Τα συνεργικά αποτελέσματα (synergic effects) που μπορεί να προκαλέσει στην περιφέρεια η λειτουργία ενός πανεπιστημίου είναι περισσότερο συνάρτηση του βαθμού ολοκλήρωσης που θα επιτύχει με το υπόλοιπο δυναμικό της περιοχής, παρά του ποσοτικού του βάρους.

---

[21] Βέργαδος Ιωαν., *Το στίγμα του πανεπιστημίου. Παρόν και μέλλον*, εισήγηση, 5ο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο, Πρέβεζα, 20-22/8/1993.

[22] Μαντουβάλου Μ., Κοσμάκη Π., Το μέλλον των "ιστορικών" εγκαταστάσεων του Πολυτεχνείου στο κέντρο της Αθήνας. Χωρικές διαστάσεις της ακαδημαϊκής συγκρότησης και της κοινωνικής εμβέλειας του Ε.Μ.Π., *Πυρφόρος*, διμηνιαία έκδοση Ε.Μ.Π., τεύχος 7, Αθήνα, Μάιος-Ιούνιος 1993, σελ. 60-63.

[23] ο.π., σελ. 61, όπου αναφέρεται ότι, τα ανταποδοτικά εκπαιδευτικά προγράμματα και έρευνες είναι κυρίως εκείνα που συνδέονται στενά με τις τρέχουσες ανάγκες της παραγωγής.

[24] ο.π., σελ. 61, όπου ως άλλες βασικές κοινωνικές διαστάσεις του θεσμού αναφέρονται : η ανάγκη ύπαρξης ελευθερίας στις κατευθύνσεις της έρευνας, να ευνοούνται νέοι πρωτότυποι συνδιασμοί γνωστικών περιοχών και να καλλιεργείται και να μεταδίδεται η δεοντολογία που πρέπει να καθορίζει την κοινωνική χρήση της γνώσης.

Η απρογραμμάτιστη ίδρυση των περιφερειακών πανεπιστημίων, μεταξύ άλλων, μειονεκτεί και στο ότι δεν λαμβάνεται τελικά υπόψη ο τρόπος ενσωμάτωσής τους στη δομική λειτουργία της πόλης, με αποτέλεσμα μετά την ίδρυσή τους, τόσο ο ιδιωτικός, όσο και ο δημόσιος τομέας της περιοχής να εξακολουθεί και μετά την έναρξη της λειτουργίας τους να αγοράζει υπηρεσίες ειδικών από την Πρωτεύουσα και τη Συμπρωτεύουσα, ενώ παράλληλα οι πανεπιστημιακοί των περιφερειακών πανεπιστημίων να εξακολουθούν να πωλούν τις υπηρεσίες τους στο κέντρο.

Εξάλλου, όσον αφορά στο που τελικά διαχέονται οι επιπτώσεις από τη λειτουργία ενός περιφερειακού πανεπιστημίου, δεν είναι δυνατό να δωθεί μια μονοσήμαντη απάντηση, αφού π.χ. η λειτουργία ενός πανεπιστημίου σε μια μικρή πόλη μπορεί να σημαίνει ότι τα οφέλη από την εγκατάστασή του θα μεταφερθούν τελικά σε κάποιο γειτονικό αναπτυγμένο αστικό κέντρο. Αιτία ότι η οικονομία της περιοχής εγκατάστασης του πανεπιστημίου, έχοντας περιορισμένη οικονομική βάση δεν είναι σε θέση να εκμεταλλευθεί τελικά την ευκαιρία που της προσφέρεται. Εντούτοις, δεν πρέπει να λησμονηθούν και οι θετικές συνέπειες της ίδρυσης ενός περιφερειακού πανεπιστημίου σε μια μικρή πόλη, όπως π.χ. η βελτίωση της υποδομής.

Παρά τη σημαντική συμβολή των περιφερειακών πανεπιστημίων στην ανώτατη εκπαίδευση της χώρας, λόγω, τόσο των εκπαιδευτικών, όσο και των οργανωτικών και διοικητικών καινοτομιών που εισάγουν, η ίδρυσή νέων ή η επέκταση υφιστάμενων σε μια σειρά από πόλεις της ελληνικής περιφέρειας πρέπει να πραγματοποιείται σχεδιασμένα και κατάλληλα προγραμματισμένα, ώστε να λαμβάνονται υπόψη σοβαρά λειτουργικά προβλήματα, όπως επιστημονικής δεοντολογίας, καθώς και λειτουργικών αναγκών και διακλαδικών επικοινωνιών, χωρίς αυτό φυσικά να σημαίνει ότι τα αντίστοιχα προβλήματα έχουν αντιμετωπισθεί από τα κεντρικά πανεπιστήμια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Ενα από τα κυριότερα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπισθεί, όσον αφορά στη χωροθέτηση των περιφερειακών πανεπιστημίων σε σχέση με την πόλη, είναι αυτό που σχετίζεται με το αν τελικά το πανεπιστήμιο ενδείκνειται να εγκαθίσταται εντός αστικού ιστού - στο κέντρο ή στην περιφέρεια της πόλης - ή σε απόσταση από την πόλη.

Η εξαρχής οργανωμένη ανάπτυξη πανεπιστημίου σε ενιαία οικοπεδική έκταση, τύπου campus, που υιοθετήθηκε διεθνώς, παρατηρείται και στις δύο περιπτώσεις, με έμφαση την περίπτωση της χωροθέτησης εκτός πόλης. Η υλοποίησή του στην περίπτωση των περιφερειακών πανεπιστημίων της Ελλάδας είχε μάλλον απογοητευτικά αποτελέσματα αφού, σύμφωνα με παραδείγματα, αποδεικνύεται ότι, πολλές φορές συντέλεσε ακόμη και στην επιδείνωση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα περιφερειακά πανεπιστημιακά ιδρύματα, όπως π.χ. στις περιπτώσεις των Πανεπιστημιουπόλεων Πάτρας, Ιωαννίνων, Ξάνθης και Κομοτηνής. Στις περιπτώσεις αυτές παρατηρείται ερημώση μετά το τέλος των μαθημάτων, ενώ η σύνδεσή τους με το πλησιέστερο αστικό κέντρο παρουσιάζει προβλήματα. Κυριότερη αιτία ο τρόπος που αντιμετωπίσθηκε ο τύπος campus σε μια χώρα, όπως η Ελλάδα, όπου οι βασικές ελλείψεις στο συγκοινωνιακό δίκτυο και γενικότερα στο δίκτυο των υποδομών δυσχεραίνουν ακόμη περισσότερο την πραγματοποίηση αυτού του τύπου ανάπτυξης. Αξίζει να σημειωθεί ότι, ανάλογα προβλήματα παρατηρούνται και σε κεντρικά πανεπιστήμια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Η δημιουργία campus ακολουθήθηκε ιδιαίτερα, μεταξύ άλλων[25], επειδή υποστηρίχθηκε ότι έτσι θα διασφαλίζεται η απαραίτητη ενότητα και συνοχή της πανεπιστημιακής κοινότητας. Ομως, ο

[25] βλ. Μέρος Α': Κεφάλαιο 1: Αρχές, τάσεις και κατευθύνσεις στη χωροθέτηση πανεπιστημίων, σελ. 9-11.

επιστημονικός διάλογος δεν αναπτύσσεται αυτόματα λόγω χωρικής γειτνίασης. Εξάλλου, "το πανεπιστήμιο ασκεί ένα περίπλοκο κοινωνικό ρόλο, όπου η παραγωγή της γνώσης συνοδεύεται από την πολιτισμική και πολιτική ανταλλαγή ανάμεσα στο πανεπιστήμιο και την πόλη"[26]. Η "πιθανή απομάκρυνση της ανώτατης εκπαίδευσης από την πόλη και κυρίως από το κέντρο της, θα σήμαινε ίσως απώλεια του πολυλειτουργικού χαρακτήρα του κέντρου, αλλά και μακροπρόθεσμα ίσως σημαίνει και την αλλοίωση του ιδιαίτερου χαρακτήρα της περιοχής του"[27].

Το πρόβλημα γίνεται εντονότερο στις περιπτώσεις όπου η ακαδημαϊκή λειτουργία προϋπήρξε στο κέντρο της πόλης. Φυσικά στις περιπτώσεις των περιφερειακών πανεπιστημίων, παρόλο που αυτά πρωτολειτούργησαν εντός αστικού ιστού, αυτό έγινε προσωρινά στο πλαίσιο ενδιάμεσης διαδιακασίας, χωρίς πολλές φορές να κατορθώσει να επηρεάσει το χαρακτήρα της περιοχής. Εντούτοις, και σε αυτές τις περιπτώσεις, η διατήρηση του πανεπιστημίου εντός αστικού ιστού προωθεί τις ανταλλαγές σε πολιτισμικό και κοινωνικό επίπεδο ανάμεσα στο πανεπιστήμιο και στην πόλη και επιτρέπει την πρόσβαση στις υπάρχουσες υποδομές της πόλης. Εξάλλου, κατά τον Τ. Κωτσιόπουλος, η πολιτισμική ανταλλαγή του πανεπιστημίου με τον κοινωνικό του περίγυρο επιζητεί την συνειδητή απομάκρυνσή του από το δόγμα του επιστημονικού απομονωτισμού αλλά, κυρίως επιζητεί και την υλική επαφή του πανεπιστημίου με την πόλη..."[28].

Τελικά, το πανεπιστήμιο, λειτουργώντας εντός πόλης, δέχεται από αυτή, προσφέροντάς της ταυτόχρονα πληροφορίες. Προκαλείται έτσι ένα είδος αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης πανεπιστημίου - πόλης. Παρατηρείται έτσι, σύμφωνα με το Δ. Φατούρο[29], μια "διαντίδραση". Εξάλλου, όταν το πανεπιστήμιο αναπτύσσεται σε αστικό περιβάλλον, μέσα από την καθημερινή του επαφή με την γύρω από αυτό περιοχή, δημιουργεί προϋποθέσεις έλξης και ανάπτυξης μιας σειράς χρήσεων και λειτουργιών, που έχουν άμεση σχέση με τη λειτουργία του πανεπιστημίου αυτού καθ'εαυτού, όπως π.χ. βιβλιοπωλεία, χαρτοπωλεία, καταστήματα Η/Υ, χώρους φαγητού, καφέ και αναψυχής κ.ο.κ., η λειτουργία των οποίων υποστηρίζεται ιδιαίτερα από τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας. Διαμορφώνεται έτσι ένα ιδιαίτερο ανθρωπογενές και δομημένο περιβάλλον, που δε συναντάται οπουδήποτε μέσα στην πόλη. Ενώ στην περίπτωση χωροθέτησης του πανεπιστημίου σε μια περιοχή εκτός πολεοδομικού ιστού, όπου τις περισσότερες φορές αποτελεί "νεκρή φύση", χωρίς καμία σχετική προς το πανεπιστήμιο χρήση και λειτουργία, τότε η "διαντίδραση" μεταξύ πανεπιστημίου και πόλης χάνεται.

Η εγκατάσταση του πανεπιστημίου εντός αστικού ιστού ενδείκνειται και σε περίπτωση ύπαρξης αναξιοποίητου κτιριακού πλούτου, η αποκατάσταση και η αξιοποίηση του οποίου, εκτός από το ότι παρέχει αμεσότερη και οικονομικότερη λύση εγκατάστασης των ακαδημαϊκών λειτουργιών στην πόλη, προσφέρει και ένα είδος προστασίας, διαφύλαξης και ανάδειξης σημαντικών κτιρίων. Φυσικά η υλοποίησή της προϋποθέτει πανεπιστημιακές μονάδες μικρής κλίμακας, όπου η φύση των τμημάτων τους επιτρέπουν αυτού του είδους τη χωροθέτηση, όπως συνέβει εν μέρει στις περιπτώσεις των Πανεπιστημίων Θεσσαλίας, Αιγαίου και Ιόνιου.

---

[26] Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για Περιφερειακά Πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 49.

[27] Θεοδωρά Π., Γκίνα Π., Ε.Μ.Π. και κέντρο Αθήνας. Υφιστάμενες αλληλεπιδράσεις και προοπτικές, Διπλωματική Εργασία στον Τομέα 2 : Πολεοδομίας-Χωροταξίας του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π., *Πυρφόρος*, διμηνιαία έκδοση Ε.Μ.Π., τεύχος 7, Αθήνα, Μάιος-Ιούνιος 1993, σελ. 63-71.

[28] Κωτσιόπουλος Α., σχετικό άρθρο στην εφημερίδα *Νέα*, Αθήνα 28/7/1987.

[29] Φατούρος Δ., Πανεπιστήμιο και πόλη, στο *Αλλαγή και πραγματικότητα στο πανεπιστήμιο*, εκδόσεις Ολκός, Αθήνα 1975, σελ. 77-90.

Ισως λοιπόν, χωρίς να θεωρηθεί ως αναγκαία και ικανή συνθήκη, η χωροθέτηση των πανεπιστημίων εντός των πόλεων μπορεί τελικά να επηρεάσει την ενίσχυση του "κοινωνικού ρόλου"τους. Εξάλλου, η μακρόχρονη πορεία της ιστορίας της ίδρυσης και της λειτουργίας των Α.Ε.Ι. στη χώρα, αρχικά στην Αθήνα, ακολούθως στη Θεσσαλονίκη και μετέπειτα, στο πλαίσιο επιχείρησης αποκέντρωσης της ανώτατης παιδείας, στην περιφέρεια, αποδεικνύει ότι η θέση του πανεπιστημίου ως προς τον αστικό ιστό μπορεί τελικά να συμβάλλει στην ανάπτυξη σχέσεων αλληλεξάρτησης μεταξύ αυτού και της πόλης.

Απαιτείται λοιπόν μια προσεκτικότερη και καταλληλότερα προγραμματισμένη οργάνωση και χωροθέτησή του, ώστε να αποφεύγεται η πιθανότητα απομόνωσής του από το κοινωνικό γίγνεσθαι. Εξάλλου, όπως υποστηρίζει και ο Ν. Μαρκάτος, "η ιδιαιτερότητα του πανεπιστημίου έγκειται στο γεγονός ότι είναι ένας χώρος στον οποίο παράγεται πρωτογενής γνώση ... Η έρευνα και η αναζήτηση της αλήθειας πλάθει χαρακτήρες με καθαρή και ελεύθερη σκέψη". Για να αποκτήσουν όμως οι φοιτητές "καθαρή και ελεύθερη σκέψη" και να γίνουν "δέκτες των κοινωνικών μηνυμάτων και να προσεγγίζουν με ευαισθησία τα κοινωνικά προβλήματα" πρέπει να βρίσκονται μέσα στη ζωή της πόλης και όχι απομακρυσμένοι σε ένα "αποστηρωμένο" περιβάλλον. Η ευαισθητοποίηση επιτυγχάνεται με τη διαρκή επαφή, έτσι "δεν είναι τυχαίο ότι στους κοινωνικούς αγώνες που έχουν πρωτοστατήσει τα μέλη του Πανεπιστημίου, φοιτητές και δάσκαλοι,..."[30] το πανεπιστημίο αποτελούσε μια από τις λειτουργίες της πόλης και με τη θέση του, κατά την χρονική εκείνη περίοδο, στον αστικό ιστό κατάφερνε να αποτελεί αναμφισβήτητα αναπόσπαστο τμήμα της πόλης, οργανικά ενσωματωμένο στον ιστό της.

Οι εγκαταστάσεις των πανεπιστημίων στα κέντρα των πόλεων μπορούν να αποτελέσουν με αυτό τον τρόπο το συνδετικό κρίκο των ιδρυμάτων με τις πόλεις και σημείο επαφής της πανεπιστημιακής κοινότητας με τους κατοίκους της πόλης. Η πλήρης απομάκρυνση ή μετεγκατάσταση των πανεπιστημίων από τα κέντρα των πόλεων μπορεί να επιφέρει αλλαγές στο χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής τους, τα αποτελέσματα των οποίων θα γίνουν αντιληπτά μεσοπρόθεσμα, καθιστώντας τα κέντρα των πόλεων "φτωχότερα", αφού θα χάσουν μια, ιδιάζουσας σημασίας, κεντρική λειτουργία, ακόμη και στην περίπτωση που αυτή υποκατασταθεί από μια νέα.

Ολοκληρώνοντας θα ήταν σκόπιμο να τονισθεί ιδιαίτερα το πόσο σημαντική παράμετρος για την ανάπτυξη ζωής στο χώρο του πανεπιστημίου θεωρείται το είδος και η ποιότητα της σχέσης που αυτό αναπτύσσει και διατηρεί με το αστικό περιβάλλον.

Το πανεπιστήμιο για να λειτουργήσει σωστά και αποδοτικά "έχει ανάγκη να ριζώσει σε ένα τόπο, να εκτιμηθεί από την τοπική κοινωνία ως χώρος προνομιακός για την εκπαίδευση των παιδιών της και για την ανάπτυξη των πολιτιστικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων της"[31]. Για να "ριζώσει" όμως πρέπει να βρεθεί σε μια πόλη όπου υπάρχει ήδη ανεπτυγμένη αστική ζωή, καθώς και μια σειρά λειτουργίων και δραστηριοτήτων, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν κίνητρα για την ανάπτυξής του και όχι σε μια πόλη, που χωρίς να συγκεντρώνει τις απαραίτητες

[30] Μαρκάτος Ν., κ.ά., Πανεπιστήμιο και κοινωνία, Πρακτικά της συζήτησης με τίτλο : *Η τεχνολογία στην κοινωνία* στο πλαίσιο της Β' Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας στο Ε.Μ.Π. στις 13/10/1992, *Πυρφόρος*, Αθήνα, Μάιος-Ιούνιος 1993, σελ. 120-135.

[31] Μαντουβάλου Μ., Το Πανεπιστήμιο στον Αστικό Χώρο. Κοινωνικές διαστάσεις της χωροθέτησης πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων στον αστικό χώρο, Πυρφόρος, διμηνιαία έκδοση Ε.Μ.Π., τεύχος 5, Ε.Μ.Π., Αθήνα, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1993, σελ. 56-61.

προϋποθέσεις, αντιμετωπίζει το πανεπιστήμιο ως "καταναλωτικό δυναμικό". Γεγονός ιδιαίτερα συνηθισμένο στην ελληνική πραγματικότητα, που τελικά συνεπάγεται και την προβληματική σχέση μεταξύ πανεπιστημίου και πόλης.

Στο επίπεδο της ίδιας της πόλης, πρέπει επίσης να επιδιώκεται η εντάξη του πανεπιστημίου στον αστικό της ιστό. Αυτό δε σημαίνει αποκλειστικά την εξασφάλιση γειτνίασης ή ένταξης μέσα σε διαμορφωμένες δομημένες περιοχές, αφού με την εξέλιξη της τεχνολογίας, της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών η παράμετρος της απόστασης θεωρείται δευτερεύουσας σημασίας και αντιμετωπίζεται. Σημαίνει όμως την οργάνωση των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η αυτονομία τους, αλλά ταυτόχρονα να εξασφαλίζεται και η διασύνδεσή τους με τον αστικό ιστό. Αυτό είναι δυνατό να επιτευχθεί με την κατάλληλη εξωστρεφή συγκρότηση του πανεπιστημίου, έτσι ώστε να εξασφαλίζονται οι απαραίτητές ροές κινήσεων και δραστηριοτήτων που να ολοκληρώνονται μέσω του ιστού της πόλης. Η εμπειρία έχει αποδείξει ότι όταν η ανάπτυξη των πανεπιστημίων πραγματοποιείται με εσωστρέφεια έχει ως αποτέλεσμα την ανυπαρξία της απαραίτητης επαφής του με την πόλη. Δεν είναι λίγα τα παραδείγματα εξάλλου και στη χώρα μας όπου το πανεπιστήμιο χωρικά γειτνιάζει με την πόλη, ουσιαστικά όμως είναι αποκομμένο από αυτή, λόγω του τρόπου οργάνωσης των εγκαταστάσεών του.

Οπως υποστηρίζει και η Μ. Μαντουβάλου, "το πανεπιστήμιο έχει μια προνομιακή σχέση με το κέντρο της πόλης". Αιτία ότι το κέντρο μιας πόλης πρέπει να αποτελεί πολυλειτουργικό χώρο, στο οποίο να αναπτύσσονται σχέσεις μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Από την άλλη το πανεπιστήμιο ως θεσμός εκφράζει "την πολιτιστική συνοχή της κοινωνίας πραγματικά και συμβολικά". Κατά συνέπεια, πρέπει να καθιστά ορατή και έντονη την παρουσία του και στο κέντρο της πόλης, με εκπαιδευτικές και άλλες δραστηριότητές του.

Επιχειρώντας έτσι μια κατηγοροποίηση των απαραίτητων προϋποθέσεων για την καλύτερη λειτουργία των περιφερειακών πανεπιστημίων στην Ελλάδα προκύπτουν οι ακόλουθες βασικές παράμετροι :

- Ανάγκη σχεδιασμένης ίδρυσης και ανάπτυξης των περιφερειακών πανεπιστημίων
- Επιλογή κατάλληλων προσώπων για την ίδρυση και την οργάνωση των περιφερειακών πανεπιστημίων
- Αποφυγή ανεξέλεγκτης πολυδιάσπασης της ακαδημαϊκής τους λειτουργίας
- Εγκατάσταση περιφερειακών πανεπιστημίων σε επιλεγμένες μεγάλες πόλεις
- Εξασφάλιση της απαραίτητης για τη λειτουργία τους "κρίσιμης μάζας"
- Δυνατότητα νέων πρωτοποριακών ειδικεύσεων
- Εξασφάλιση υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικού και ερευνητικού δυναμικού
- Εξασφάλιση κινητικότητας ατόμων και διάχυσης πληροφοριών
- Ευνοϊκότερη αντιμετώπιση των περιφερειακών πανεπιστημίων από την πολιτεία
- Οικονομική ενίσχυση και χρηματοδοτική υποστήριξη των περιφερειακών πανεπιστημίων
- Διατήρηση παραδοσιακού ρόλου των περιφερειακών πανεπιστημίων και σύνδεσή του με την παραγωγή
- Ενίσχυση του "κοινωνικού ρόλου" των περιφερειακών πανεπιστημίων

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδρικοπούλου Ε., Οι μετασχηματισμοί της περιφερειακής πολιτικής και οι προοπτικές των πολιτικών τοπικής ανάπτυξης, εισήγηση στο Συνέδριο *Οι λειτουργίες του κράτους σε περίοδο οικονομικής και κοινωνικής κρίσης,* Ιδρυμα Σάκη Καράγεωργας, Αθήνα.
- Αφιέρωμα στην εκπαίδευση, *Σύγχρονα Θέματα,* τριμηνιαία έκδοση επιστημονικού προβληματισμού και παιδείας, περίοδος Β', 6ος χρόνος, τεύχος 18, Αθήνα, Σεπτέμβριος 1983.
- Bonner E. R., The economic impact of a university on its local community, Journal of American of American Institute of Planners, 34, pp. 339-343.
- Βρυχέα Α., Γαβρόγλου Κ., Η ίδρυση των νέων Πανεπιστημίων, *Το Πανεπιστήμιο,* τεύχος 3, σελ. 22-24.
- Edinburgh, *The Capital City,* Official Guide.
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, επιμέλεια Ψαχαρόπουλος Γ., Καζαμίας Ανδρ., *Παιδεία & Ανάπτυξη στην Ελλάδα : Κοινωνική & οικονομική μελέτη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,* Αθήνα 1985.
- *Εκθεση των Αρχών Προγραμματισμού και Μελέτης του Πολεοδομικού - Αρχιτεκτονικού Συγκροτήματος της νέας Πολυτεχνειούπολης Αθηνών,* ΜΙΜΕΟ.
- Ελευθερουδάκη, *Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό,* εκδόσεις Ελευθερουδάκη Α.Ε., τόμος 10ος, Αθήνα 1930.
- Ελεύθερο Πολιτικό Εργαστήρι, *Παιδεία και Σύγχρονη Κοινωνία,* Πρακτικά Συνεδρίου, Αθήνα 1985.
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων - Γενική Δ/νση Περιφερειακής Πολιτικής, *Ευρώπη 2000. Προοπτικές ανάπτυξης του κοινοτικού εδάφους,* Λουξεμβούργο 1992.
- Εργαστήριο Αρχιτεκτονικής Τεχνολογίας & Σχεδιασμού του Χώρου, *Μελέτη αναδιάρθρωσης Ρυθμιστικού Σχεδίου Πανεπιστημιούπολης Πατρών,* Πάτρα, 1989.
- Δεβιάζης Σπ., Το πρώτον εν Ελλάδι Πανεπιστήμιον, *Παναθήναια,* έτος Α', τεύχος 24, Αθήνα, 30/9/1901.
- Δημοτικό Κέντρο Ερευνών - Μελετών Βόλου (ΔΗ.Κ.Ε.Μ.Β.), Τα περιφερειακά πανεπιστήμια και η περίπτωση του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, *Πρακτικά Επιστημονικής Συνάντησης,* Βόλος 4-6/10/1991.
- Δημαράς Κ.Θ., Ιδεολογήματα στην αφετηρία του Ελληνικού Πανεπιστημίου, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου Πανεπιστήμιο : Ιδεολογία & Παιδεία,* Τόμος Α', Αθήνα 1989.
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης Αν.Μακεδονίας και Θράκης, *Στρατηγική Ανάπτυξης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης,* 2 τεύχη, Δεκέμβιος 1993.
- Διοικούσα Επιτροπή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, *Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας,* Βόλος, Μάρτιος 1989.
- Ηλιού Μ., Εκπαιδευτική και κοινωνική δυναμική, *Πορεία,* Αθήνα 1988 (1984).
- Θεοδωρά Π., Γκίκα Π., *Πανεπιστήμιο και Πόλη. Η περίπτωση της Αθήνας,* Σπουδαστική Διάλεξη στον Τομέα 2 : Πολεοδομίας - Χωροταξίας του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π., κτίριο Αβέρωφ Ε.Μ.Π. - Συγκρότημα Πατησίων, Αθήνα Ιούλιος 1992.
- Θεοδωρά Π., Γκίκα Π., Ε.Μ.Π και κέντρο Αθήνας. Υφιστάμενες αλληλεπιδράσεις και προοπτικές, Διπλωματική Εργασία στον Τομέα 2 : Πολεοδομίας - Χωροταξίας του Τμήματος

Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π., κτίριο Αβέρωφ Ε.Μ.Π. - Συγκρότημα Πατησίων, Αθήνα Μάρτιος 1993.

- Θεοδωρά Π., Γκίκα Π., Ε.Μ.Π και κέντρο Αθήνας. Υφιστάμενες αλληλεπιδράσεις και προοπτικές, Διπλωματική Εργασία στον Τομέα 2 : Πολεοδομίας - Χωροταξίας του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π., *Πυρφόρος*, διμηνιαία έκδοση του Ε.Μ.Π., τεύχος 7, Αθήνα, Μάϊος-Ιούνιος 1993, σελ. 63-71.
- Θερμός Η., Το πανεπιστήμιο στη σύγχρονη εποχή, *ΑΝΤΙ*, περίοδος Β', 2ος χρόνος, τεύχος 30.
- Ι.Π.Α., *Μελέτη Χωροθέτησης Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα*, ΥΠ.Ε.Π.Θ., Αθήνα 1993.
- Ι.Π.Α., *Χωροθέτηση των Πανεπιστημίων στην Ελλάδα*, ΥΠ.Ε.Π.Θ., Αθήνα 1995.
- Καρδαμίτση - Αδάμη Μ., Νεότερα στοιχεία για το Παλαιό Πανεπιστήμιο, *Αρχαιολογία*, τεύχος 17.
- ΚΕΠΕ, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Ερευνητική Ομάδα Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Περιφερειακής Ανάπτυξης Πανεπιστημίου Πατρών, Χωροθέτηση - Αποκέντρωση Α.Ε.Ι., *Θέματα Προγραμματισμού &*, Αθήνα 1985.
- Κονταργύρης Δ., ΕΤ. AL., Πολυτεχνείο Κρήτης, *Πολυτεχνειούπολη : Κτιριολογικό Πρόγραμμα*, Μέρος Α', Αθήνα, Δεκέμβριος 1979.
- Κιντή Α.Α., *Η Ανώτατη Παιδεία στην Ελλάδα*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1980.
- Κόνσολας Ν., *Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997.
- Κοσμάκη Τζ., Το Πανεπιστήμιο στην πόλη. Αποτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης στην Ελλάδα και δυνατότητες ενσωμάτωσης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων στον ιστό της πόλης, *Πυρφόρος*, διμηνιαία έκδοση του Ε.Μ.Π., τεύχος 5, Αθήνα, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1993, σελ. 62-64.
- Κοσμάκη Τζ., & Μαντουβάλου Μ., Το μέλλον των "ιστορικών" εγκαταστάσεων του Πολυτεχνείου στο κέντρο της Αθήνας. Χωρικές διαστάσεις της ακαδημαϊκής συγκρότησης και της κοινωνικής εμβέλειας του Ε.Μ.Π., *Πυρφόρος*, διμηνιαία έκδοση του Ε.Μ.Π., τεύχος 7, Αθήνα, Μάϊος-Ιούνιος 1993, σελ. 60-63.
- Κυρτάτας Δ., Τα περιφερειακά Πανεπιστήμια και η ευθύνη της τοπικής αυτοδιοίκησης, *Το Πανεπιστήμιο*, τεύχος 4, Αθήνα 1985, σ. 42.
- Κωτσιόπουλος, Τ., ΕΤ.AL., *Μελέτη Ρυθμιστικού Σχεδίου των νέων εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, Εργαστήριο Ειδικής Κτιριολογίας Α.Π.Θ, Αύγουστος 1972.
- Κωτσιόπουλος Τ., *Συμμετοχή στις αρχιτεκτονικές δράσεις. Η συμμετοχή σαν πρίσμα για την έρευνα του τεχνητού περιβάλλοντος*, Διδακτορική Διατριβή υποβληθείσα στην Πολυτεχνική Σχολή του Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 1975.
- Κωτσιόπουλος Τ., Το σημερινό πανεπιστήμιο μέσα από την ανάλυση των πρώτων πανεπιστημιακών θεσμών. Το μεσαιωνικό φοιτητικό πανεπιστήμιο της Bologna, *Σύγχρονα Θέματα*, Περίοδος Β', 1ος χρόνος, τεύχος 4ο, Αθήνα, Ανοιξη 1979, σελ. 40-83.
- Κωτσιόπουλος Τ., Το πανεπιστήμιο στην πόλη : Ταξινόμηση ζητημάτων και η ελληνική προοπτική, *Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο : Ο ρόλος του πανεπιστημίου στο μετασχηματισμό των περιφερειακών πόλεων*, 4η Συνάντηση, Βόλος, 27-30 Ιουνίου.
- Λαμπριανίδης Λ., *Στοιχεία Οικονομικής Γεωγραφίας*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1992.
- Λαμπριανίδης Λ., *Περιφερειακά πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Από το αίτημα για στρατόπεδα νεοσυλλέκτων στο αίτημα για περιφερειακά πανεπιστήμια*, εκδόσεις Παρατηρητής,

Θεσσαλονίκη 1993.

- Λουκάκης Π., "Αντίπαλες Πόλεις". Καινούργιος μύθος για μια γνωστή παλαιά πραγματικότητα, *Ο Πολίτης*, μηνιαία επιθεώρηση, τεύχος 25, Αθήνα, Μάρτιος-Απρίλιος 1976, σελ. 8-12.
- Μάνεσης Αρ., Η συνταγματική προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, *Ο Πολίτης*, μηνιαία επιθεώρηση, τεύχος 36, Αθήνα, Ιούλιος 1976.
- Μαντουβάλου Μ., Το Πανεπιστήμιο στον Αστικό Χώρο. Κοινωνικές διαστάσεις της χωροθέτησης πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων στον αστικό ιστό, *Πυρφόρος*, διμηνιαία έκδοση του Ε.Μ.Π., τεύχος 5, Αθήνα, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1993, σελ. 56-61.
- Μαρτίνος Ν., Φοιτητές και διανοούμενοι στις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες, *Ο Πολίτης*, μηνιαία επιθεώρηση, τεύχος 36, Αθήνα, Ιούλιος 1980, σελ. 32-38.
- *Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια*, εκδόσεις Ακάδημος, 3η έκδοση, Αθήνα 1978.
- Μουλλάς Π., Ελληνικό Πανεπιστήμιο & Πολιτική, *Αθήνα Πρωτεύουσα Πόλη*, ΥΠ.ΠΟ., Αθήνα 1985.
- Μπενβενίστε Ρ., Τα μεσαιωνικά πανεπιστήμια. Κοινωνικές όψεις και πολιτικός ρόλος, *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου : Πανεπιστήμιο : Ιδεολογία & Παιδεία*, Τόμος Α΄, Αθήνα 1989.
- Μπένος Σ., *Ο Νόμος 1268/1982 "και οι μεταγενέστερες ρυθμίσεις για τα Α.Ε.Ι"*, εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Δ΄έκδοση, Αθήνα, Φεβρουάριος 1997.
- Νικολινάκος, Μ., *Επιστημονική Ερευνα και Πανεπιστήμιο : Ελλάδα & Ευρώπη*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1981.
- Oxford, *Visitor's Guide*.
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, *Κοινοπραξία Μελετών Πανεπιστημιούπολης Ιωαννίνων, Προκαταρτική Μελέτη*, Εκθεση, Αθήνα, Μάϊος 1975.
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Διαμόρφωση Αποθήκης Εργοστασίου σε Πανεπιστημιακό Κτίριο στο Βόλο, *Αρχιτεκτονικά Θέματα*, τεύχος 24, Αθήνα 1990.
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ημερίδα για το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Συντονιστική Επιτροπή Φορέων του ν. Καρδίτσας , Καρδίτσα 27/1/1991.
- Πανεπιστημίου Πατρών, Κέντρο Προγραμματισμού & Οικονομικών Ερευνών, Θέματα Προγραμματισμού 8, Χωροθέτηση - Αποκέντρωση των Α.Ε.Ι , ερευνητική ομάδα Πολεοδομικού Σχεδιασμού & Περιφερειακής Ανάπτυξης Πανεπιστημίου Πατρών, Αθήνα 1985.
- Πανεπιστήμιο & Κοινωνία, Αφιέρωμα, *Πυρφόρος*, διμηνιαία έκδοση του Ε.Μ.Π., τεύχος 7, Αθήνα, Μάϊος-Ιούνιος 1993, σελ. 120-135.
- Πανεπιστήμιο & Πνευματική Ελλάς, *Νέα Εστία*, έτος ΙΑ΄, τεύχος 263, Αθήνα 1937.
- Παπαδασκαλόπουλος Αθ., *Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1995.
- Παπάζογλου Μ., *Ανώτατη Παιδεία - Φοιτητικό Κίνημα*, εκδόσεις Υδροχόος, Αθήνα 1973.
- Παπασαραντόπουλος Π., *Τα πανεπιστήμια στη Δυτική Ευρώπη. Συσχετισμός με την ελληνική πραγματικότητα*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1978.
- Περιφερειακά Πανεπιστήμια Ελλάδας, *Οδηγοί Σπουδών Σχολών και Τμημάτων*, ακαδημαϊκό έτος 1996-1997 & 1997-1998.
- Περιφερειακά Πανεπιστήμια Ελλάδας, *Επετηρίδες Πανεπιστημίων*, ακαδημαϊκό έτος 1996-1997 & 1997-1998.

- Περιφερειακή Πολιτική της Κοινότητας, Ανταγωνιστικότητα και Συνοχή : οι τάσεις στις περιφέρειες. *Πέμπτη περιοδική έκθεση για την κοινωνική και οικονομική κατάσταση και την ανάπτυξη των περιφερειών της κοινότητας,* Λουξεμβούργο 1994
- Πεσμαζόγλου Στ., *Εκπαίδευση & Ανάπτυξη στην Ελλάδα 1948-1985. Το ασύμπτωτο μιας σχέσης,* εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1987.
- Πολυδωρίδη Γ., & Πολυδωρίδης Ν., Σκέψεις πάνω στην οργάνωση και δομή των σύγχρονων πανεπιστημιουπόλεων, *Αρχιτεκτονικά Θέματα,* τεύχος 5, Αθήνα 1971.
- Πολυδωρίδης Ν.,& Ερευνητική Ομάδα Αστικού Σχεδιασμού & Περιφερειακής Ανάπτυξης, *Χωροθέτηση - Αποκέντρωση των Α.Ε.Ι,* Πάτρα 1983.
- Πολυτεχνείο Κρήτης, *Συνοπτική Εκθεση,* Χανιά 1983.
- University College London, *Prospectus of Graduate Studies 1983-1985.*
- Σιδηρόπουλος Ηλ., Εισήγηση σε Ημερίδα με θέμα : *Σύγχρονες Τάσεις στην περιφερειακή Ανάπτυξη,* Αθήνα, Μάϊος 1995.
- Σιδηρόπουλος Ηλ., *Οικονομική των αστικών κέντρων,* Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα 1998.
- Σηφάκης Γ.Μ., Η ποιότητα της ανώτατης παιδείας στην Ελλάδα και ο ρόλος των νέων πανεπιστημίων, *Ο Πολίτης,* μηνιαία επιθεώρηση, τεύχος 31, Αθήνα, Δεκέμβριος 1979, σελ. 46-53.
- Σμοκοβίτης Στ., *Εντός και εκτός των πανεπιστημιακών τειχών,* Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 1981.
- Σταματάκου, *Λεξικόν της Νέας Ελληνικής Γλώσσης,* εκδόσεις Φοίνιξ Ε.Π.Ε., τόμος 3ος, Αθήνα
- Τ.Ε.Ε., Ομάδα Εργασίας Επιτροπής Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, *Πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις. Δυνατότητες ένταξης των σε ιστορικά κέντρα,* Αθήνα 1978.
- Τσαούσης Δ.Γ., *Η ευρωπαϊκή πρόκληση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,* Κοινωνιολογική & Ανθρωπολογική Βιβλιοθήκη, Σειρά : Κοινωνική Πολιτική, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1990.
- Τσουκαλάς Κ., *Εξάρτηση & Αναπαραγωγή. Οικονομικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα 1830-1922,* εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., Αθήνα 1977.
- Φατούρος Δ., Ανάπτυξη & Απομόνωση : Πανεπιστήμιο & Χωροκοινωνικές σχέσεις, *Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο Ο ρόλος του πανεπιστημίου στο μετασχηματισμό των περιφερειακών πόλεων,* 4η Συνάντηση, Βόλος, 27-30 Ιουνίου.
- Φραγκουδάκη Αν., Τα δυτικοευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Εκπαίδευση & Κοινωνία, *Ο Πολίτης,* μηνιαία επιθεώρηση, τεύχος 6, Αθήνα, Νοέμβριος 1976.
- Φραγκουδάκη Αν., *Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση & Φιλελεύθεροι Διανοούμενοι. Αγονοι αγώνες και ιδεολογικά αδιέξοδα στο μεσοπόλεμο,* εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα 1977.
- Χόϋλς Μάρτιν, *Η πολιτική της Παιδείας. Συλλογή κειμένων πάνω στο εκπαιδευτικό σύστημα,* μετάφραση Κάτιας Σύρρου, εκδόσεις Θεωρία, Αθήνα 1981.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πανεπιστήμιο Πατρών

(βλ. Μέρος Β': Περιφερειακά Πανεπιστήμια : Δομή & Χωροθέτηση στην πόλη, Κεφ. 4.1.6. Χωροθέτηση πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων, σελ. 71-72).

Για τη μετατροπή του χώρου της Πανεπιστημιούπολης Πατρών σε ένα πιο βιώσιμο περιβάλλον, απαραίτητη θεωρείται η αναθεώρηση της στρατηγικής ανάπτυξης και η αντικαταστασή της από μια νέα στρατηγική προγραμματισμού ενεργειών και προτεραιοτήτων για την επόμενη φάση ανάπτυξης της Πανεπιστημιούπολης, με αλλαγή προτεραιότητας από τα ακαδημαϊκά κτίρια στις κεντρικές λειτουργίες, που να βασίζεται στις ακόλουθες θεμελιακές εκτιμήσεις :

- Η αναθεώρηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου Δοξιάδη θεωρείται απαραίτητη, αφού τα δεδομένα, οι παραδοχές, αλλά και οι αντιλήψεις στις οποίες στηρίχθηκε έχουν πλέον διαφοροποιηθεί σημαντικά.
- Οσον αφορά στην ανάπτυξη της Πανεπιστημιούπολης θεωρείται ότι ήδη έχει ολοκληρωθεί η α΄φάση, με την επίτευξη της ικανοποίησης των βασικών ακαδημαϊκών αναγκών.
- Η επέκταση της κτιριακής υποδομής με την κατασκευή κτιριακών μονάδων για αυτοτελή και αυτόνομη εξυπηρέτηση κάθε Τμήματος ναι μεν εξασφαλίζει την ικανοποίηση των ακαδημαϊκών αναγκών, αλλά ταυτόχρονα δε φαίνεται να αποτελεί και τον βέλτιστο τρόπο ικανοποίησης των συνολικών αναγκών.
- Η Πανεπιστημιούπολη παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες, που γίνονται εμφανείς σε όσους ζουν καθημερινά στο χώρο της, όπως "η κτιριακή υποδομή εξυπηρετήσεων, κατοικίας, πολιτιστικών δραστηριοτήτων, οργάνωση δικτύων εσωτερικής επικοινωνίας και σύνδεσης με την πόλη, καθώς και η οργάνωση και η διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου."

Αξονες αναθεώρησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου της Πανεπιστημιούπολης Πατρών :

- Αποκατάσταση της εσωτερικής συνοχής του χώρου της Πανεπιστημιούπολης Πατρών, μέσω της οργάνωσης δικτύων εσωτερικής επικοινωνίας, διαμόρφωσης των ελεύθερων χώρων και της καλύτερης κατανομής των κεντρικών λειτουργιών-δραστηριοτήτων αναψυχής στο χώρο.
- Οργάνωση κεντρικού άξονα και μετώπου κοινόχρηστων δραστηριοτήτων, με τη χωροθέτηση δραστηριοτήτων εξυπηρέτησης, εμπορίου, αναψυχής και γραφείων : φοιτητικών συλλόγων, συλλόγων προσωπικού και αποφοίτων. Αποτέλεσμα η δημιουργία ενός σημείου αναφοράς με κεντροβαρική σημασία.
- Δημιουργία Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου, με σκοπό την πραγματοποίηση εκδηλώσεων που να αναφέρονται, τόσο στην πανεπιστημιακή κοινότητα, όσο και στο σύνολο της ευρύτερης περιοχής.
- Ανάπτυξη οικιστικής περιοχής, με στόχο την εξυπηρέτηση των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας (φοιτητές, εκπαιδευτικό-ερευνητικό και διοικητικό προσωπικό) και ταυτοόχρονη απομάκρυνση από το μοντέλο "Φοιτητική Εστία,"το οποίο φαίνεται να συμβάλλει στην διαμόρφωση ενός είδους γκέτο για την ευρύτερη περιοχή

- Πληθυσμός ακαδημαϊκής κοινότητας Πανεπιστημίου Πατρών

ΠΙΝΑΚΑΣ Π-1 : Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Πατρών	
Μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)	554
Συμβασιούχοι του Π.Δ. 407/1980	44
Επιστημονικοί Συνεργάτες - Βοηθοί	3
Ειδικοί Μεταπτυχιακοί Υπότροφοι (Ε.Μ.Υ.) Αγνωστος αριθμός Ε.Μ.Υ.	-
Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.)	29
Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.)	195
Διοικητικό Προσωπικό	251
Σύνολο Προπτυχιακών Φοιτητών	11.500
Σύνολο Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Υποψήφιοι Διδάκτορες	500

ΠΗΓΗ : Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα 1996-1997.

- Πληθυσμός ακαδημαϊκής κοινότητας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

ΠΙΝΑΚΑΣ Π-2 : Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	
Μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)	390
Συμβασιούχοι του Π.Δ. 407/1980 Αγνωστος αριθμός συμβασιούχων του Π.Δ. 407/1980.	-
Επιστημονικοί Συνεργάτες - Βοηθοί	15
Ειδικοί Μεταπτυχιακοί Υπότροφοι (Ε.Μ.Υ.) Αγνωστος αριθμός Ε.Μ.Υ.	-
Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.)	17
Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.)	120
Διοικητικό Προσωπικό	233
Σύνολο Προπτυχιακών Φοιτητών	8.800
Σύνολο Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Υποψήφιοι Διδάκτορες	450

ΠΗΓΗ : Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα 1996-1997.

- Πληθυσμός ακαδημαϊκής κοινότητας Πανεπιστημίου Θράκης

ΠΙΝΑΚΑΣ Π-3 : Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Θράκης	
Μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)	265
Συμβασιούχοι του Π.Δ. 407/1980 Αγνωστος αριθμός συμβασιούχων του Π.Δ. 407/1980.	-
Επιστημονικοί Συνεργάτες - Βοηθοί	30
Ειδικοί Μεταπτυχιακοί Υπότροφοι (Ε.Μ.Υ.) Αγνωστος αριθμός Ε.Μ.Υ.	-
Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.)	60
Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.)	173
Διοικητικό Προσωπικό	80
Σύνολο Προπτυχιακών Φοιτητών	5.000
Σύνολο Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Υποψήφιοι Διδάκτορες	300

ΠΗΓΗ : Πανεπιστήμιο Θράκης, Κομοτηνή - Ξάνθη - Αλεξανδρούπολη 1996-1997.

- Πληθυσμός ακαδημαϊκής κοινότητας Πανεπιστημίου Κρήτης

ΠΙΝΑΚΑΣ Π-4 : Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Κρήτης	
Μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)	334
Συμβασιούχοι του Π.Δ. 407/1980	94
Επιστημονικοί Συνεργάτες - Βοηθοί	4
Ειδικοί Μεταπτυχιακοί Υπότροφοι (Ε.Μ.Υ.) Αγνωστος αριθμός Ε.Μ.Υ.	-
Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.)	21
Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.)	88
Διοικητικό Προσωπικό	93
Σύνολο Προπτυχιακών Φοιτητών	4.000
Σύνολο Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Υποψήφιοι Διδάκτορες	350

ΠΗΓΗ : Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο - Ηράκλειο 1996-1997.

- Πληθυσμός ακαδημαϊκής κοινότητας Πολυτεχνείου Κρήτης

ΠΙΝΑΚΑΣ Π-5 : Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πολυτεχνείου Κρήτης	
Μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)	48
Συμβασιούχοι του Π.Δ. 407/1980	41
Επιστημονικοί Συνεργάτες - Βοηθοί Αγνωστος αριθμός Επιστημονικών Συνεργατών & Βοηθών	-
Ειδικοί Μεταπτυχιακοί Υπότροφοι (Ε.Μ.Υ.) Αγνωστος αριθμός Ε.Μ.Υ.	-
Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.)	4
Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.)	36
Διοικητικό Προσωπικό	60
Σύνολο Προπτυχιακών Φοιτητών	800
Σύνολο Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Υποψήφιοι Διδάκτορες	170

ΠΗΓΗ : Πολυτεχνείο Κρήτης, Χανιά 1996-1997.

- Πληθυσμός ακαδημαϊκής κοινότητας Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

ΠΙΝΑΚΑΣ Π-6 : Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	
Μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)	74
Συμβασιούχοι του Π.Δ. 407/1980	125
Επιστημονικοί Συνεργάτες - Βοηθοί Αγνωστος αριθμός Επιστημονικών Συνεργατών & Βοηθών	-
Ειδικοί Μεταπτυχιακοί Υπότροφοι (Ε.Μ.Υ.) Αγνωστος αριθμός Ε.Μ.Υ.	-
Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.)	8
Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.)	29
Διοικητικό Προσωπικό	133
Σύνολο Προπτυχιακών Φοιτητών	1.570
Σύνολο Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Υποψήφιοι Διδάκτορες Αγνωστος αριθμός Μεταπτυχιακών Φοιτητών & Υπ. Διδακτόρων	-

ΠΗΓΗ : Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος - Λάρισα - Καρδίτσα - Τρίκαλα 1996-1997.

- Πληθυσμός ακαδημαϊκής κοινότητας Πανεπιστημίου Αιγαίου

ΠΙΝΑΚΑΣ Π-7 : Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Πανεπιστημίου Αιγαίου	
Μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)	58
Συμβασιούχοι του Π.Δ. 407/1980	51
Επιστημονικοί Συνεργάτες - Βοηθοί Αγνωστος αριθμός Επιστημονικών Συνεργατών & Βοηθών	-
Ειδικοί Μεταπτυχιακοί Υπότροφοι (Ε.Μ.Υ.) Αγνωστος αριθμός Ε.Μ.Υ.	-
Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.)	8
Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.)	6
Διοικητικό Προσωπικό	50
Σύνολο Προπτυχιακών Φοιτητών	1.450
Σύνολο Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Υποψήφιοι Διδάκτορες Αγνωστος αριθμός Μεταπτυχιακών Φοιτητών& Υπ. Διδακτόρων	-

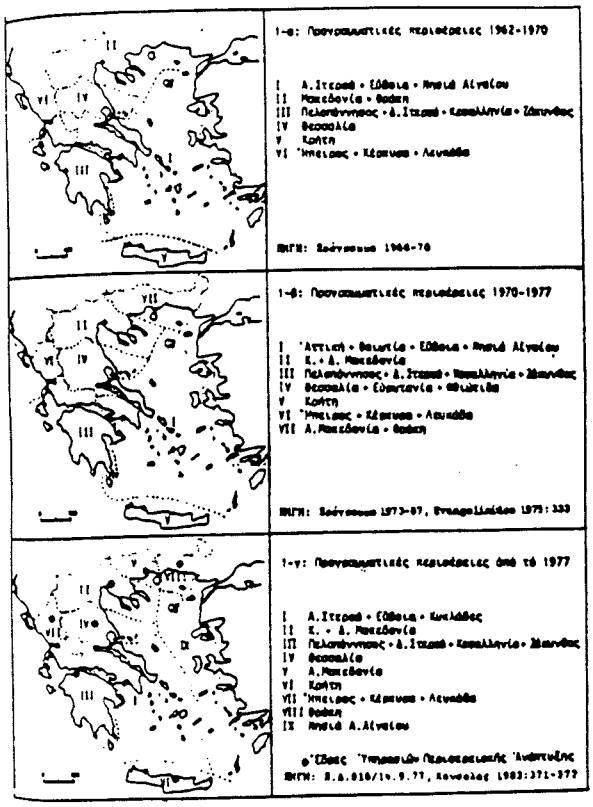
ΠΗΓΗ : Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Λέσβος - Χιος - Σάμος - Ρόδος 1996-1997.

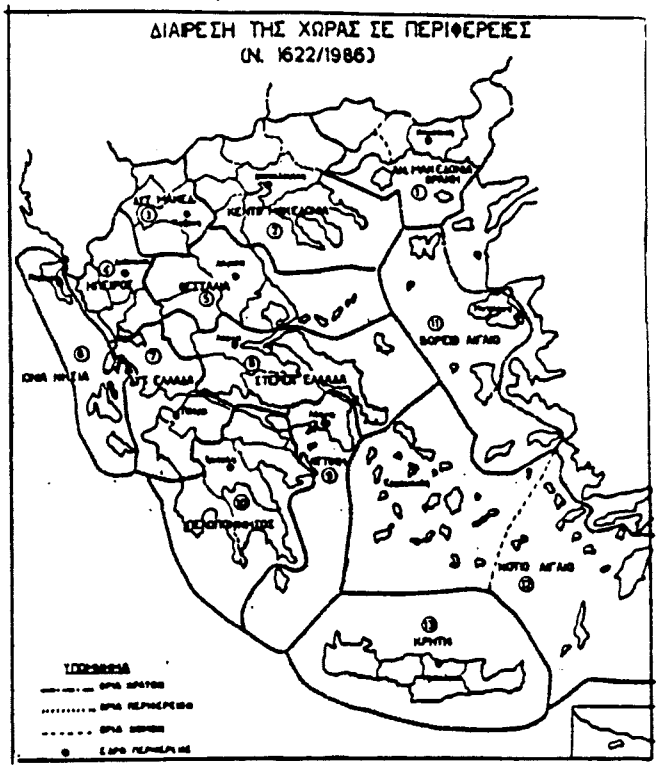
- Πληθυσμός ακαδημαϊκής κοινότητας Ιόνιου Πανεπιστημίου

ΠΙΝΑΚΑΣ Π-8 : Μέλη Ακαδημαϊκής Κοινότητας Ιόνιου Πανεπιστημίου

Μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)	36
Συμβασιούχοι του Π.Δ. 407/1980	59
Επιστημονικοί Συνεργάτες - Βοηθοί Αγνωστος αριθμός Επιστημονικών Συνεργατών & Βοηθών	-
Ειδικοί Μεταπτυχιακοί Υπότροφοι (Ε.Μ.Υ.) Αγνωστος αριθμός Ε.Μ.Υ.	-
Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.) Αγνωστος αριθμός Ε.Ε.Π.	-
Ειδικό Διοικητικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Δ.Τ.Π.)	2
Διοικητικό Προσωπικό	18
Σύνολο Προπτυχιακών Φοιτητών Τμήματος	884
Σύνολο Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Υποψήφιοι Διδάκτορες	112

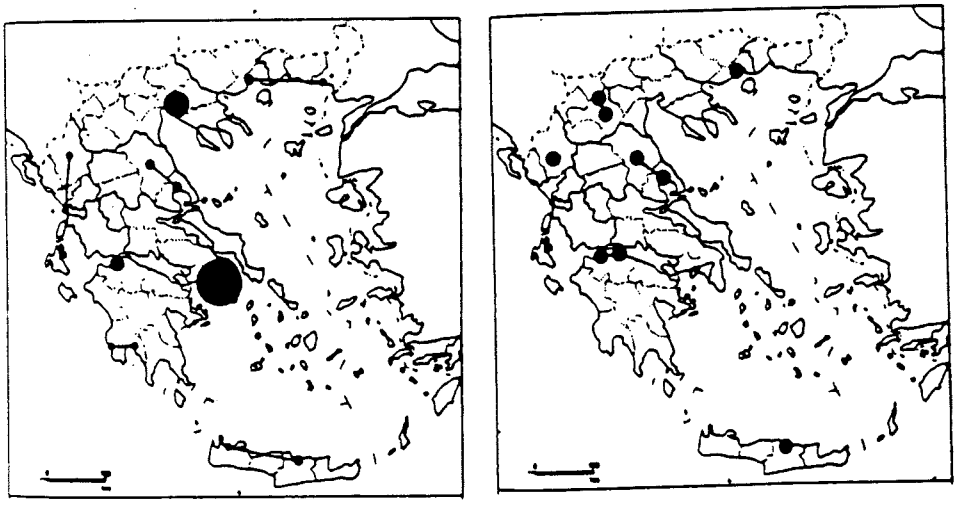
ΠΗΓΗ : Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα 1996-1997.

Σχέδιο 1 : Διαίρεση της Ελλάδας σε Προγραμματικές Περιφέρειες (Ν. 1622/1986)

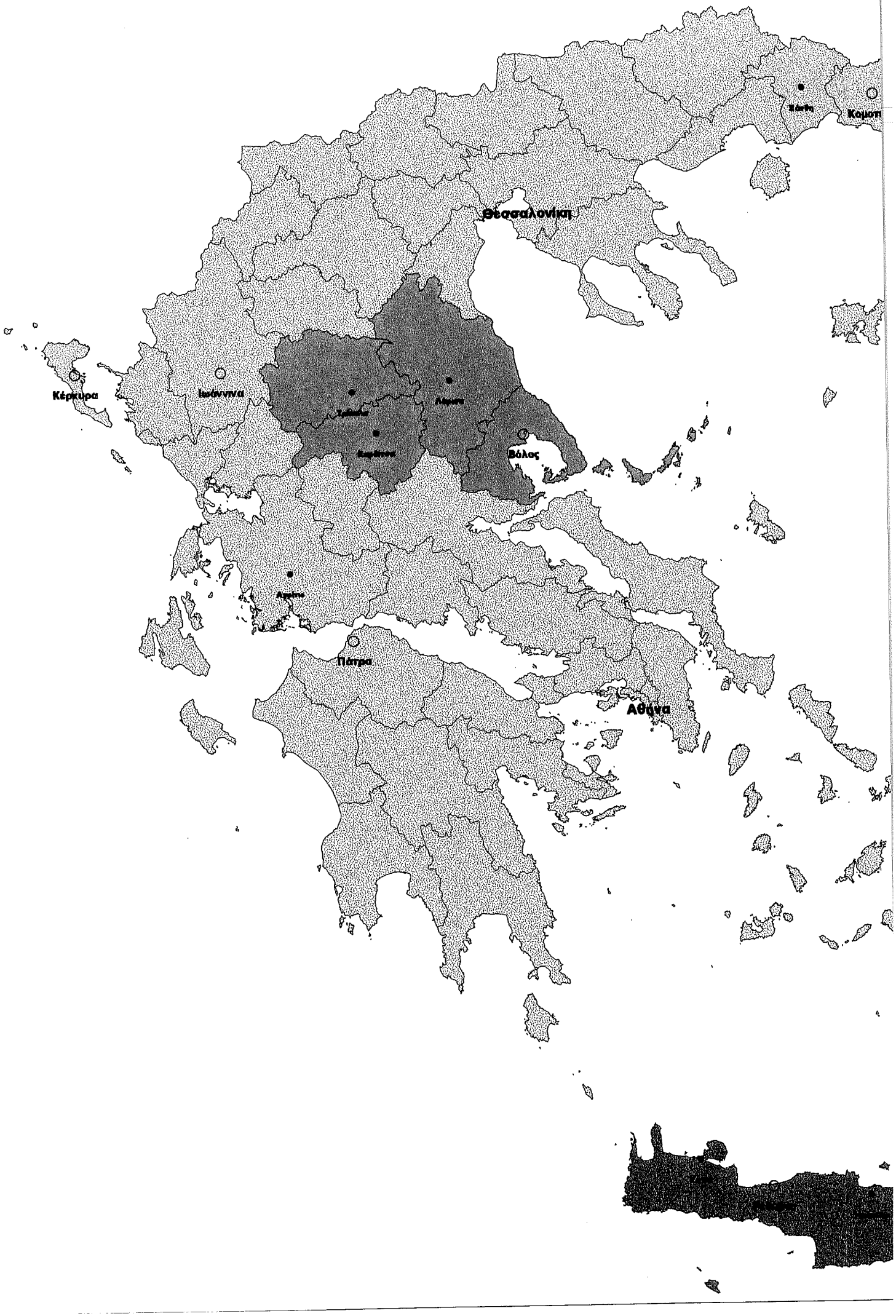
ΠΗΓΗ : Λαμπριανίδης Λ., *Στοιχεία Οικονομικής Γεωγραφίας*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1992.

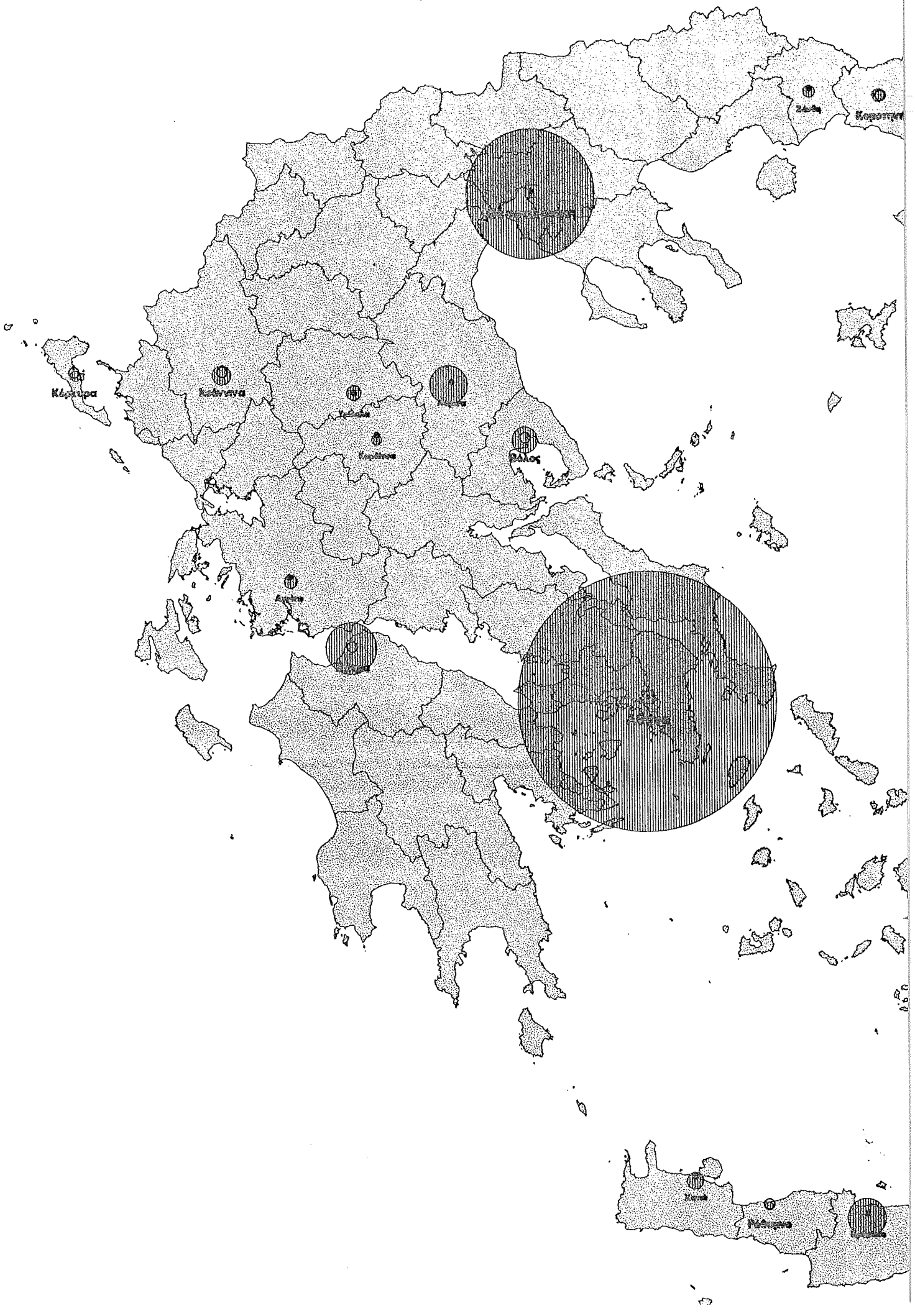

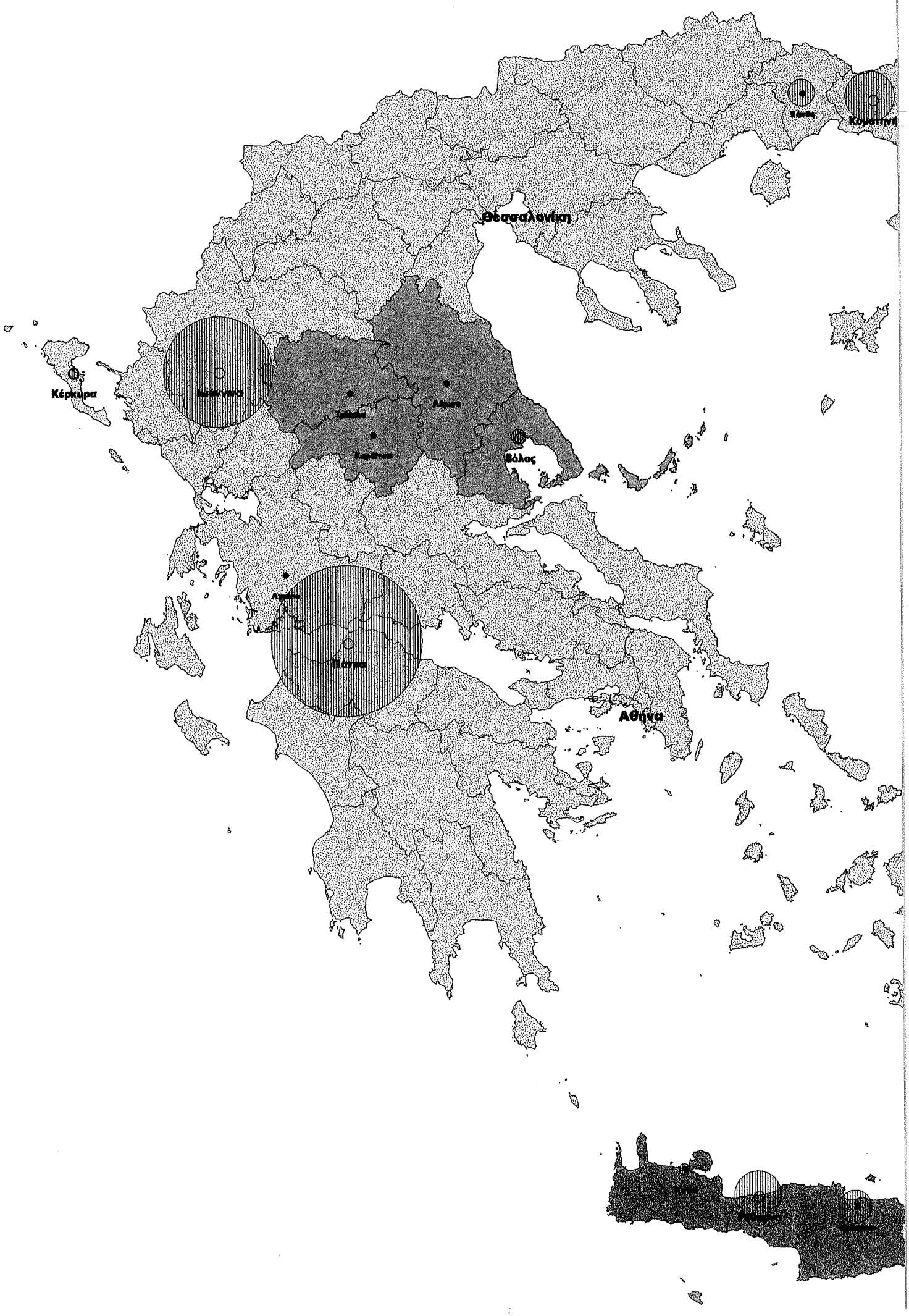
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝ. & ΠΟΛΙΤ. ΕΠΙΣΤ. · ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ·

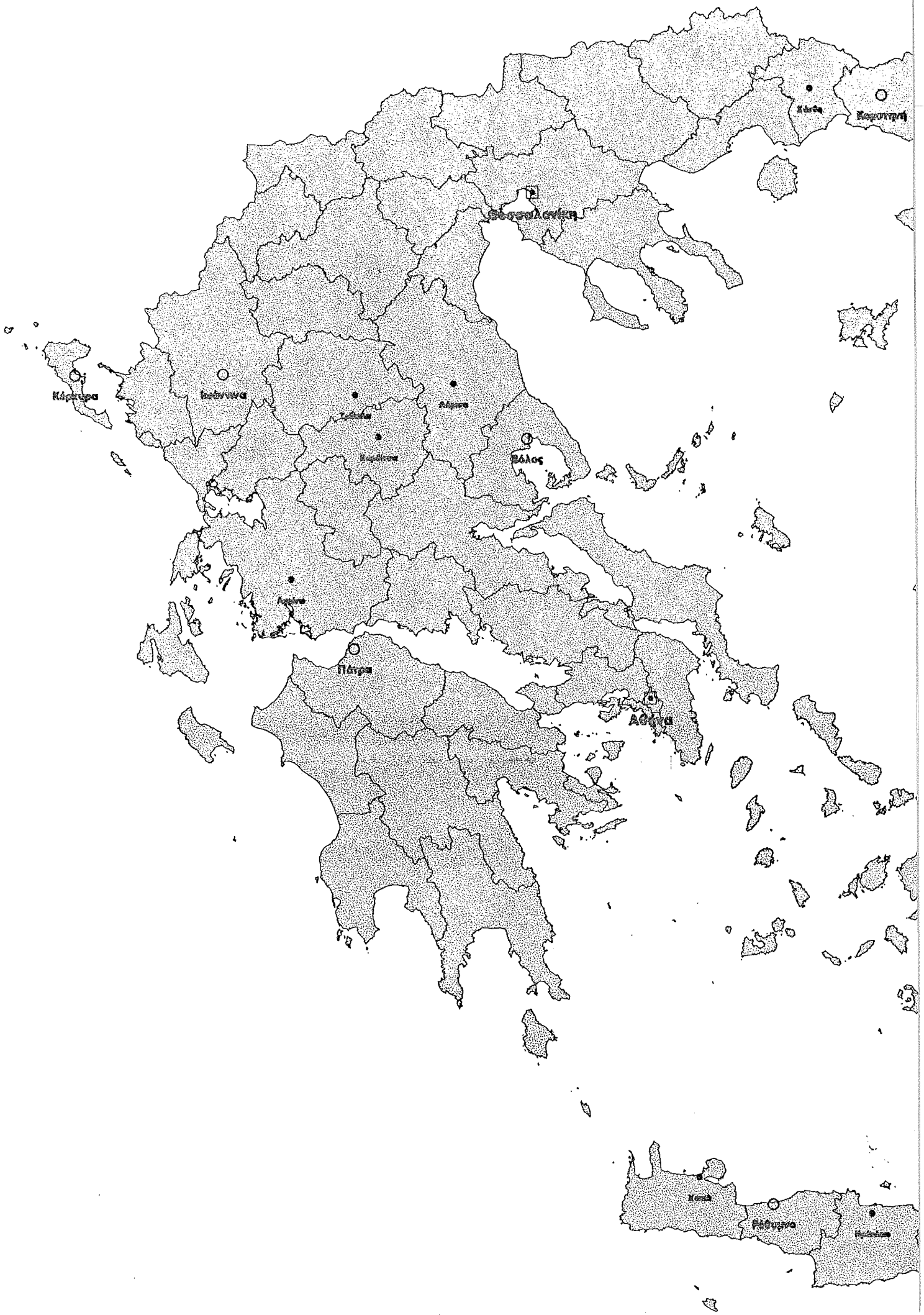
Σχέδιο 2 : Πόλοι Ανάπτυξης (1973-1987) & Κ.Ε.Π.Α. (1979)

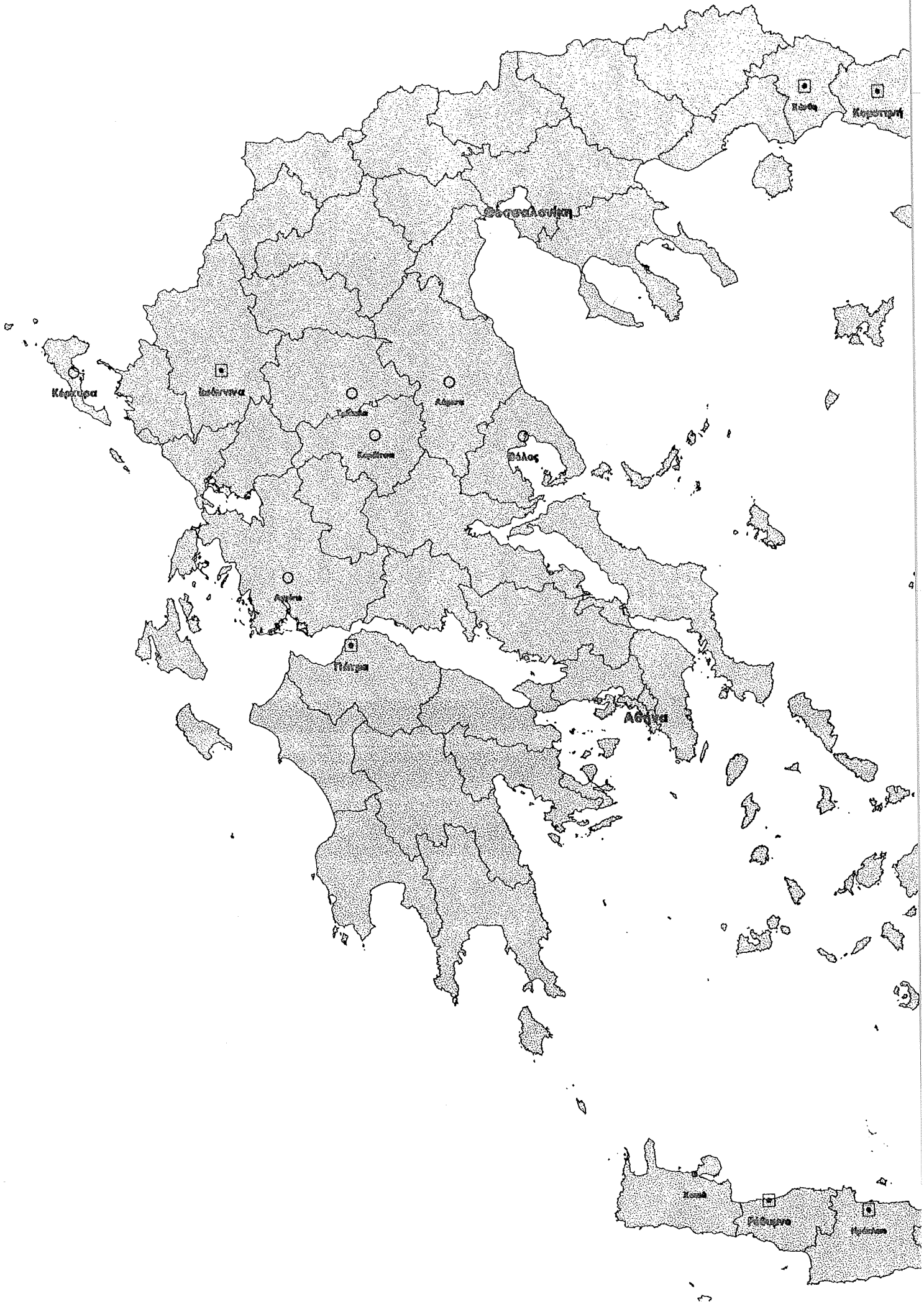
ΠΗΓΗ : Λαμπριανίδης Λ., *Στοιχεία Οικονομικής Γεωγραφίας*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1992.

Θεσσαλονίκη
Κέρκυρα
Ιωάννινα
Βόλος
Πάτρα
Αθήνα

Κέρκυρα
Ιωάννινα
Λάρισα
Βόλος
Αγρίνιο
Χανιά
Ρέθυμνο

Θεσσαλονίκη
Κέρκυρα
Ιωάννινα
Λάρισα
Καρδίτσα
Βόλος
Πάτρα
Αθήνα

Θεσσαλονίκη
Κέρκυρα
Ιωάννινα
Λάρισα
Βόλος
Πάτρα
Αθήνα
Κρήτη

Θεσσαλονίκη
Κέρκυρα
Ιωάννινα
Λάρισα
Βόλος
Πάτρα
Αθήνα
Χανιά
Ρέθυμνο
Ηράκλειο

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
002000046890

